ESK.60

Pilling's Eskimo pp. 96

OLD TESTAMENT STORIES pp 1-342
NEW TESTAMENT STORIES pp 343-520
IN THE ESKIMO LANGUAGE OF LABRADOR.

UNIPKAUTSIT

52git maggoertordlugit Bibelemit.

Illiniarvingnut kittorngarênullo illingajut.

Biblische Geschichten.

STOLPEN,
Gustav Winterib nênilauktangit.
1878.

I. Testamentetokab unipĸausingit.

Nr.		Pag.
1.	Sillaĸsûb pingortitauninganik . . .	1.
2.	Kattangnermik idluinermut	5.
3.	Kainib toĸĸotsininganik nukkaminik .	9.
4.	Ullitornivaksoarmik	12.
5.	Nuvogusermik Babeleme	18.
6.	Abrab annerijauninganik, kaikojauninganiglo	20.
7.	Abrab okperninganik idluartomik; tuksiutsininganiglo	24.
8.	Sodomab Gomorrablo; asserortauningænnik	27.
9.	Isaab inûlerninganik; Ismaêlib ajæktortauninganik	31.
10.	Isaab tunnergutautitauninganik . .	34.
11.	Sarab inôjungnaininganik illuvertauninganiglo	36.
12.	Isaab nullianingninganik	38.
13.	Abrahab toĸĸunganik. Isaab ernigingnik	43.
14.	Jakob ĸemâninganik Haranemut; nullianingninganiglo tagvane; utterninganiglo Kanaanemut	48.
15.	Rahelib Isaablo toĸĸonigingnik. Jôsefemik	57.
16.	Jôsefib ôktortauninganik sâlaĸarninga-	

Nr. Pag.

niglo; parngnanersimavingmut pititauninganik; aulatsijungortitauninganiglo . . . . 61.
17. Jôsefib ĸattangutingita ingergarningænnik Egiptenemut; tâpsomalo illinganinganik tâpkonunga . . . . 69.
18. Jôsefib nangminerminik illitarijautitsininganik ĸattangutiminut . . . . 72.
19. Jakob ingerganinganik Egiptenemut . 79.
Hiobemik . . . . 84.
20. Môsesib inûlerninganik inugoijauninganiglo Faraub iglungane; ĸemâninganiglo tagvangat . . . . 99.
21. Kappianartunik tellimaujortunik . . 107.
22. Passamik (aularviksiorvingmik); Israêlitit aularningænnik Egiptenemit . . 116.
23. Israêlitit ingerganingænnik inuĸajuitokut; oĸarnerlôtjeĸattarninganik Môsesemit; sâlaĸarningænnik Amalekiterinik; Jetrub attanertuininganik . 122.
24. Perĸojat hailigit tunnijauningænnik ĸaĸĸame Sinaime . . . . 128.
25. Perkojanik malligaksaniglo sunatuinarnik. Tuppermik kattimaviojomik . 136.
26. Oĸarnerlûtjijomik. Israêlitit oĸaloĸiningænnik; ubvalônêt: ikliguktut illuvinginik . . . . 142.
27. Nautsertoriartortuksat tillijauningænnik Kanaanemut; unipkârningænniglo 146.
28. Kôrakunik kippalijoĸsôjunik. Immermik akkerartornelingmik Kadeseme. Aronib toĸĸunganik. Kuglugitjanik ikkomatut âniatitsijunik . . . . . 150.

Nr. Pag.

29. Bileamemik . . . . 158.
30. Môsesib toKKunganik . . . . . . 164.
31. Jôsuab piniarnerilauKtanginik. Rahabemik. Jordanib aviktauninganik. Jerichub asserortauninganik . . . 169.
32. Israêlitit Kemainingænnik Jehôvamik; piulijauKattarningænniglo idluarsaijunut. 179.
33. Rutemik Moabitereojomik . . . 188.
34. Elimik. Samuelemiglo . . . . . 193.
35. Israêlitit attanekaromaningænnik. Saulib mingoartauninganik attanermut. Samuelib idluarsainermik ipperaininganik . . . . ! . 202.
36. Dâvidib mingoartauninganik Samuelemut attanermut; illoerearninganiglo Gôliatemik . . . . 211.
37. Dâvidib unangmijauninganik Kemâninganiglo . . . . 217.
38. Saulib toKKunganik; Dâvidib attaningortitauninganik . . . . 223.
39. Dâvidib ajortullininganik, KaKKialerninganiglo . . . . 231.
40. Absalomib pikablarneKartitsininganik. 236.
41. InugiartoKsuit kittitauningænnik. Dâvidib uvlungita kingorlinginik . . 245.
42. Salomob attaniotininganik sillatojoKsôninganiglo; tempeleliorninganik, toKKunganiglo . . . . 251.
43. Attanioviub aviktauninganik. Rehabeamik, attanermik Jûdame; Jerôbeamiglo attanermik Israêleme . . . 264.
44. Nellautaijomik Eliasemik; attanermiglo Ahabemik . . . . 271.

Nr.		Pag.
45.	Nellautaijub Elisab piniarninginik tattamnartullininginiglo	281.
46.	Israêlitit attaniovingata asserortauninganik; aularutsauninginiglo Assiriamut	290.
47.	Nellautaijomik Jônasemik. (2 Attanît 14, 25).	293.
48.	Jûdakut attaniovingænnik. Attanernik kingorlerpânik Jûdame	299.
49.	Nellautaijunik	308.
50.	Jerusalemib serкomitauninganik; Jûdakut aularudsauningænnik Babilonemut	311.
51.	Nellautaijomik Danielemik	316.
52.	Jûdit utterningænnik Babilonemit. Jerusalemib Tempeliblo igloliortauninganik	325.
	Testamentetoкab illaksangit; ubvalo: unipkautsit Jûdinik, Jarine 400 dine Kristusib inûlerningata sivorngane .	334.

II. Testamentitâb unipkausingit.

Nr.		Pag.
1.	Engelib Gabrielib tillijauninganik Zachariasemut Mariamullo . . .	343.
2.	Jêsusib Kristusib inûlerninganik .	348.
3.	Illisimajut tuksiarvekariartorningænnik nutarârsumik Jêsusemik . . .	352.
4.	Jêsusib nukapiangôninganik . . .	355.
5.	Johannesib sakkerninganik ajokertuininganiglo; Jêsusib baptitauninganik Johannesemut; ôktorluktauninganiglo Sâtanasemut	357.
6.	Johannesib Baptiterijub okautekarninganik Jêsusemik. Jêsusib annerosungninganik illiniartime sivorlinginik; tattamnartullininganik sivorlerpâmik Kaname Galilêamêtome	361.
7.	Jêsuse Arnarlo Samâriamiok Jakob immektarvingane	365.
8.	Jêsusib ingerganinganik Galilêame. Pêtrusib mingeriarninganik. Stateremiglo	368.
9.	Jêsusib okâlaninganik kakkame . .	372.
10.	Kristusib tattamnartullininginik .	376.
11.	Inôsuktub Naineniub tupaktitauninganik. Arnamik aukatsainartomik.	

Nr.		Pag.
	Jairusib panninganik	381.
12.	Apostelimінik Kristusib tilliĸlerninganik. 5000 dit nerrititauningænnik. Immiub kângagut Jêsusib pissungninganik	383.
13.	Jêsusib mingoartauninganik arnamut ajortullijomut. Arnamik Kanaanemiomik	387.
14.	Johannesib baptiterijub niaĸoêrtauninganik	391.
15.	Adsiujunik sunatuinarnik, Gûdib nâlegauvia pivlugo	393.
16.	Adsiujunik sunatuinarnik sulle . .	397.
17.	Saukamik tammarsimajomik. Kênaujamik tamaijaumajomik. Ernermik assiomajomik	400.
18.	Angumik akluitomik. Laa rusemiglo aklujomik	403.
19.	Jêsuse Sorrutsit illanârijangat. Inuosuktoĸ akluitoĸ. Zachêuse Zoellnereojok	405.
20.	Samariamiok nâpkigosuktoĸ; Kivgarlo nâpkigosujuitoĸ	408.
21.	Piojoringinermik	411.
22.	Kristusib ânanausijauninganik ĸaĸĸame Taboreme	413.
23.	Jêsusib Betaniamêkattarninganik .	415.
24.	Jêsusib attanertut itterninganik Jerusalemut	421.
25.	Adiujomik perorsêvilerijunik Weineliksatalingmik. Attanersub erningata nullianilerninganik	425.

Nr. Pag.

26. Jêsusib nellautaininga Jerusalemib asserortaujomârninganik . . . . 428.
27. Adsiujomik uigasungnik tellimaujortunik. Erkartuiviksoarmik kingorlerpâmik . . . . 432.
28. Jêsusib illiniartime ittiganginik ubvarninganik. Illijininganik Kommunionemik . . . . 436.
29. Jêsusib sorsungninganik Getsêmaneme. . . . . 440.
30. Jêsusib pititauninganik Jûdasemut, pijauninganiglo. Missiarutigijauninganik Pêtrusemut . . . . 443.
31. Jêsusib kiglisiniartauninganik Kaifasemut; toĸĸotaĸsaunerartauninganiglo. Jûdasib naggateĸarninganik ochuanadlartomik. . . . . 446.
32. Jêsuse Pilatusib Herôdesiblo sângangne . . . . 449.
33. Kristusib niakosertauninganik; mittautigijauninganiglo; pititauninganiglo toĸĸomut . . . . 452.
34. Jêsusib Kristusib kikkiatortauninganik kejungmut senningajolingmut. Toĸĸoninganiglo . . . . 455.
35. Nâlekab Jêsusib illuvertauninganik 459.
36. Jêsusib Kristusib makkininganik toĸĸungajunit . . . . 461.
37 Jêsusib saĸĸertininganik Emauseliartungnut . . . . 465.
38. Jêsusib saĸĸerninganik Tômasemut, Apostelillo illanginut Tiberiasib tessersoangata senniane. . . . . . . 468.

Nr. Pag.

39. Jêsusib Kristusib killaliarninganik. Mattiasib Apostelingortitauninganik 472.
40. Anernerub ajunginerub kovijauninganik Apostelinut Pentekosteme . 475.
41. Ananiasib Safirablo tuavitomik tokkonigingnik . . . . 478.
42. Stefanusemik . . . . 480.
43. Saulusib unangmiklerninganik Okpertunik. Sâmariamiut sâgiarningi-nik. Pimaklertib sâgiarninganik . . 483.
44. Saulusib sâgiarninganik . . . . 486.
45. Korneliusib sâgiarninganik . . . 489.
46. Jakôbusib tokkotauninganik. Pêtrusib piulijauninganik parngnanaersima-vingmit . . . . 493.
47. Paulusib Barnabasiblo Ikoniamênigingnik . . . . 496.
48. Lîdiamik; Parngnanaersimaviublo angajokânganik Filippeme . . . . 499.
49. Paulusib okâlaninganik Atêneme . 503.
50. Paulusib kellaksortauninganik Zesarêame . . . . 506.
51. Paulusib umiaktorninganik nangianartomik. Tattamnartitsininganik Maltame; tikkininganiglo Rômamut. 512.
52. Aglait hailigit siamartitauningænnik Apostelinut. . . . . 517.

I.

Sillaksûb pingortitauninganit ullitorni-vaksoak tikkidlugo.

1. Sillaksûb pingortitauninganik.

Nelliunerit pigiarniargænne Gûdib kilak nunalo pingortipak. Gûdiblo sillaksoak pingortipâ okausermigut, sorlo Joh. Kap. 1, 3 aglaksimangmat: tamaitaksuit tâpsomunga pingortitaumavut; tâpsoma assiagut pingortitaumajokangilak pingortissimajomik.

Tâpsoma illûnamassiatik pingortilaukpait, takkuksaujut kissêtaungitok, takkuksaungitulletauk, Engeligasæksuillo kittiksaungitut, pitsartujoksuillo kilangmêtut pingortilaukpait.

Nelliunerit pikârtinagit, tamna îlaukpok, Gûdeovorlo issokangitomit issokangitomut.

Okartokarporle aglangne hailigine: igvit

Nâlegaĸ sivorngane nuna tunganeĸtâlauĸpet, aggakpîllo ĸilait sennagivait. Img. 102, 26.

Nuna sunataĸarane illumajaulauĸpoĸ imaĸsoarmut; ittinermelo târtôĸalauĸpoĸ.

Tagva Gûdib anerningata akkarlune imaksuit ĸollangiarpait pingortitsilune, oĸarlunelo: ĸaumalerle! ĸaumalerpoĸ tagva.

Gûdiblo ĸaumaneĸ avitipâ târmit; ĸaumanerlo uvlormik taiva, târnerlo unnuarmik tailugo.

Taimak uvlut sivorlerpângat saĸĸerpoĸ.

Uvlub aipangane Gûdib aulangitoĸ ĸolliptingnêtoĸ pingortipâ, taivâlo ĸilangmik; imaĸsuillo aulangitub attanêtut avitipait imaĸsoarnit aulangitub ĸollânêtunit.

Uvluk pingajuangne Gûde oĸarpoĸ: imaĸsuit ĸilaub attânêtut kattersorlit ingmigolilutik, ipterilingajoĸ takkuksauĸovlugo.

Ipterilingajoĸ taivâ nunamik imaĸsuillo ingmigolingajut imarbingmik taivait.

Gûdelo oĸarpoĸ: nunab iviksukat, perortullo sunatuinait napârtullo paungaĸarpaktut nuitiligit! taimailerporlo.

Uvlut sittamangænne Gûdib ĸaumajuksat ĸilangme pingortipait, nunamêtunut nellunaikutaksauĸovlugit; nelliunernik uvluniglo Jâriniglo ĸaujititsilutik tâpkonunga; piluartomik ĸaumajoĸ angijoĸ, tagva seĸĸineĸ, attannioterĸovlugo uvlormik; mikkijorlo tagva taĸĸeĸ attannioterĸovlugo unnuarmik; taimaktauĸ uvloritjat.

Uvlut tellimangænne Gûdib pingortipait arverit, imaksiutillo sunatuinait, aulajullo imarbik-

soarme; tingmitjallotauĸ esaroggit, nuname tingerkovlugit.

Saimartipaillo oĸarlune: kinguvâksaĸarluselo unnuksivalliatitse, imarmiglo imarbingme nâjimatitse; tingmitsallo unnuksivallialît nuname.

Uvlut 6 ingænne Gûde oĸarpoĸ: nunab saĸĸertiligit nergjutit, pissuktillo nujuartut nujuitullo, attunit ingmikut adsiliksaulutik; pâmgortullo sunatuinait; taimailerporlo.

Tagva Gûde oĸarpoĸ: inungnik adsiptingnik sennalauĸta, aĸtaniojuksaujunik mingeritjanut imarbingmêtunut, tingmitjanullo nergjutinullo, nunamullo illûnanut. Gûdiblo Nâlekab inuk aggangminut sennalugo ivjomit pingortipâ, ingminik adsilivlune; tarneĸartipâlo ômajomik, kingangagut supporlugo.

Gûdiblo pingortitane tamaitaksuit ullernaigivait, ahâglo ânanaudlalauĸput.

Taimak uvlunne 6 ine ĸilaĸ nunalo kattimgajoĸotingillo illûnaita pingortitaumavut; uvlut 7 ingænnele Gûde merngoerserpoĸ sullinerilauktaminit tamainit; uvlorlo tamanna saimartipâ ivjornaitilâllo.

Gûdelo Nâlegaĸ perorsêvingmik (Paradîsemik) pingortitsivoĸ nuname Edeneme unanêtome, perorserĸojilunelo tagvane napârtunik sunatuinarnik takkorannidlartunik nerkiksatalingnik mamaĸtunik; napârtorlo inôgutelik perorsêviub ĸerkanêtipâ, napârtorlo ajungitomik ajortomiglo illitarsititsijoĸ.

Nunamillo Edenemit kôksoaĸ pivoĸ, immertitsijoĸ perorsêvingmik ominga.

Gûdiblo inuk (Adame) perorsêvingmut ômunga pitipâ, sennajaukovlugo udsertortauko-vlugolo tâpsomunga.

Gûdible ômajut tamaita sennajarêramigit, inungmut pitipait, atserartaukovlugit tapsomunga; kanorle inûb ômajut sunatuinait (inungnâlauktut taipsomane) taijomalerpagit, taimak attekartuksaulaukput.

Inûblo ômajut tamaita nujuartut nujuitullo, tingmitjallo attunit attekartipait; kissianele inungmut ikkajortiksakangilak najorninganêtsainartomik.

Gûdelo Nâlegak okarpok: nâmangilak, innuk attausênaungmat; ikkajortiksanganik najorninganêtomik sennajomavunga.

Tagva Nâlekab Adame sinniktipâ ittijomik, tullimângitalo illangat tiguvâ, tâpsomangallo arnak senalugo pingortipa, âlâllo tâpsomunga.

Tagva Adame okarpok: tagga sauniojut saunimnit pimajut, uviniojorlo uvinimnit pimmajok.

Gûdiblo saimartipak okarlune: „kinguvâksakarlutik unnuksivallialeritik nunamik nâjilerkovluse! attannioleritse aulatsijôluselo ômajunut illûnainut nunamêtunut, ahâk! tunnitsivigivaptik perortunik sunatuinarnik, napârtullo paunganginik, nerkiksaukovlugit illiptingnut.“ —

Omajullotauk nerrijuksauvut iviksukanik perortuniglo sunatuinarnik.

Ajornekalaungimat taipomane sulle, idluinekalaungimallônêt, taimaimat Inûk sivarlerpâk

ivjornaitôlauĸpuk; tammarmik annorâĸalaungilâk ĸangusugatiglo; inôtsiarlutiglo ungavuk pingortitimingnut.

Ebr. 11, 3. Okpernermut illitarksivogut: sillaĸsoaĸ Gûdib oĸausinganut pingortisimangmat; takkuksaujut tamaita pingortitaumangmatta sunaungitomit.

Img. 19, 2—4. Kilait Gûdib opinarninga unipkautigivât, aulangitublo aggangita piniarningit oĸautigivait.

Uvlut illangata assiminut oĸautigivâ unnuablo assiminut aĸpautigiva.

Oĸarneĸangilaĸ oĸauseĸaranelo nippinganik tussarviolungitomik.

2. Mose 35, 2. Uvlut 6 it nâlugit sennajuksauvose, uvlulle 7 ingat hailigeôjuksauvoĸ illipsingnut; Sabbateongmat Nâlekab merngoêrservinga.

2. Kattangnermik idluinermut.

Angajoĸâvuk Paradîsemêdlutik inôseĸ alauĸpuk ânanâmik piloringnadlartomiglo; Gûde Pingortititik ungagilugo nâleklugolo pinasuarpuk, perkojaĸ, tâpsomangat pilauĸtatik malligomavlugo.

Gûdible Adame perĸolugolo oĸautilaukpâ: „nerrijuksauvotit napârtunit tamainit perorsêvingmêtunit; napârtomille ajungitomik ajortomiglo illitarsititsijomit nerrijuksaungilatit; uvlut nellienneloônêt ômangat nerriguvit, toĸĸojuksauvotit.“

Sâtanasible kiglinganit inuartôjub annerudsilune ômisuklunelo pinnasuarpoĸ, inûk nalenginermut uivêrilugiglo kattaktitsomavlugik ajornermut. Taimaimat ĸuglugiarmut pullavoĸ.

Kuglugiarle pingitsertornersaulaukpoĸ nergjutinit illûnainit naternamêtunit; tâmna arnamut oĸarpoĸ: illa Gûde taimak illiptingnut oĸalauralloarĸâ? napârtunit perorsêvingmêtunit sunatuinarnit nerrijuksaunginaptik?

Arnab tagva ĸuglugiaĸ oĸautivâ: napârtut perorsêvingmêtut paunganginik nerrivakpoguk; kissianele napârtub perorsêviub kerkanêtub paungangit pivlugit Gûde oĸalauĸpoĸ: ômangat nerriniaratik, aktornagolônêt, toĸĸoĸônnatik.

Tagva ĸuglugiaĸ arnamut oĸarpoĸ: taimaingilaĸ illa, toĸĸoniangilatik! Gûdelo nellunginame, uvlut nellianne illiptik ômangat nerriguptik, ijitik uititauniarmanik, Gûdetullo îlerniaraptik, ajungitomiglo ajortomiglo illissimavlutik.

Arnab tagva napârtoĸ takkunaramiuk, ômangat nerrijominarasugallugo takkominarasugivâ, napârtoĸ una kuvianarasugallugo, sillatotitsijomik oĸautaungmat; tagva paungangita illangat tiguvâ nerrilâllo, illangalo tunniva uiminut, tâmnalo nerrigivoĸ.

Tagva tammarmik ijîgik uititaulerpuk, annorâĸanginermingniglo tukkisilerlutik; Feigeliksablo millukattanginik kattititsivuk, sailitaksamingnik sennalutik.

Taimailauĸpuk uvlub unnulerningane niglalerninganelo. Tussarpuglo Gûdib Nâlekab agvertartub perorsêvingme nippinganik.

Adamelo nulliangalo erκsilutik ergutsivuk napârtut perorsêvingmêtut akkorngænnut, Gûdib kênangata sângane saκκeromanatik.

Tagva Nâlekab Jehôvab Adame nipliutivâ oκarlune: nanekêt? Adame oκarpoκ: nippît tussarapko perorsêvingme, sivôravunga, annorâkanginamalo ijerasualauκpunga.

Gûdib oκautivâ: kia oκautilaukâtit annorâκanginernik? napârtomit taipsomangat nerrilaungilatît? inerterutigilauκtamnit, taipsomangat nerrijuksaunginavit?

Tagva Adame kiovoκ: arnab aipauκolauκtavît uvamnut napârtub taipsoma paungangita illangænnik tunitjivigivânga, nerrilauκpungalo.

Tagva Gûdib arnak oκautivâ: sog taimailiorlauκît? arnarle oκarpoκ: κuglugitjab taimak uivêringmanga, nerrilauκpunga.

Tagva Gûdib Nâlekab κuglugiaκ oκautivâ: taimailiolauravit, nergjutinit illûnainit ominarnerpângovotit! nârnut pâmgortuksauvotit, ivjorlo nerkigilugo inotillutit; ômisuktigêngnermiglo pititsijomavunga illingnut arnamullo, kinguvâksarnut kinguvâksanginullo; arnablo kinguvâksangata niaκoit tulleromârpâ, igvillo kingmingagut kêjomârpet.

Arnamullo oκarpoκ: singaileruvit ânernartomik ikpigititsomârpagit; âniadlarlutit ernisugomârpotit, uivîllo pijomajanga malligaksarivát, tâmnalo nalegaksarivát.

Adamemullo oκarpoκ: nulliet nâleklugo napârtomit nerrilauravit, nuna tagva ôminarsijaule

pivlutit; dorniniglo disteliniglo perortoĸaromârpoĸ. Kênavît kidsijârningane nerkiksarnik pinnasuartuksauvotit inotillutit; igvit ablatsaujomârĸartinak sennajauvingnut. Ivjogavit, ivjungortuksaugivotit.

Gûdelo Nâlegaĸ Adamib nullîangalo annorâksagingnik sennavoĸ, attitilugiglo makkoninga, aularĸolugiglo perorsêvingmit ânanâvaksoarmit; uttilermerĸonnagiglo tagvunga, Gûdib ittervia udsertortauĸovâ Kerubimut ikkomatunitomik saviksoalijartomut, apkosineĸ napârtomut innôgutelingmut attortauĸonnago.

Taimaĸ Paradîse sivorlerpâk assiolerpoĸ ajornermut, Kristusible âniaminut toĸĸominullo kejungme senningajolingme angmalaurivâ, kikkiaktortauĸattiminut taipsomane Karfreitageme oĸarlune: ahamarik oĸaupagit: uvlome aiparilârpagit Paradîseme.

Joh. 8, 44. Sâtanase inuartovoĸ pigiarninganit, mikseĸârnermêtsainalaungitorlo, mikseĸârneĸ tapsomanêngimat; saglonermik oĸalagune, nangminerijaminik oĸâlavok. saglotojoksôgame, sæglonerublo atâtagivâ.

1. Joh. 3, 8. Idluitullijoĸ Sâtanasemit pivoĸ, pigiarninganit Sâtanase idluitullingmat. Tamanna pivlugo Gûdib erninga saĸĸersimavoĸ, asseroerĸovlugo Sâtanasib piniarninginik.

Jakôbus 1, 13—15. Nelliat ôktortaulerune oĸarniarane: Gûdemut ôktortaulerpunga; Gûde ôktorlukteunginame; ôktorniangilaĸ attautsemiglonêt.

Inugle ôktortaulerpoĸ, ikligunerminut kajumiksartauvlunelo uêrisartaugame. Kingorngane ikligunek salaĸarpát, ajortullinermik saĸĸertitsivok; ajortullinerle attortaupát, tokkomik saĸĸertitsivoĸ.

3. Kainib toĸĸotsininganik nukkaminik.

Adamib nulliane Evamik atserarpâ, tamanna pivlugo anânaungmet inôjunut illûnamassianginut.

Angajokâkput ernekalauĸpuk maggungnik, Kainemik Abelemiglo; Kain perorsêvilêrijiovoĸ, Abele mianersijeolauĸpoĸ.

Uvlut illangænne Kaine tunnergutiminik, perorsêviub perortutsianginit âtsilerame, Nâlekab sânganut, Abeletauĸ tunnergutiksamik saugakotime erniangoĸârtunginit âtsigivoĸ.

Gûdible Abelib tunnergutâ ĸuviaginersarivâ Kainib tunnergutânit. Abel tunnergutiminik ĸaitsingmat okpernekut, Kainele ajortomit pingmat; taimaimat ningalerpoĸ angijomik, ningarningalo tækkuksaulerpoĸ kênangane.

Tagva Nâlegaĸ Kainemut oĸarpoĸ: sôg ningarosukît? sôgle tautuit ablatsângortitauvâ? imaingilâĸ? ajungitulliguvit, tava unganarpotit; idluitulliguville, tava idluinerub ĸannidlarpâtit; igville nâletsennago pît, attaniolerille tamattomunga.

Pijoĸalauĸporlo tagva, uvlut illangænne Kaini'b nukkane Abele oĸarĸattigingmago; imailerporlo: Kainib ningaumajâdlarlune nukkane annaulerdlugo toĸĸopâ. Tagva Nâlekab Kaine saĸĸervigilugo oĸautivâ: nukkait Abele nanêkâ? kiovorle, nellovunga! nukkara udsertoraksarivigô?

Gûdible oĸautivâ: sumik pinnialauĸêt? nukkavît aunga nipliadlarpoĸ uvamnut nunamit; mânnamillo ômigijauvotit nuname, aitangavlune nukkavît aunga aggangnit pingmago.

Perorsêvilêriguvit, nâmaktomik tunnitsivioniangilatit nunamit. Saksârtotut ĸemâjotullo illingajuksauvotit nuname.

Kainele oĸarpoĸ Nâlekamut: idluitullinerilauktara angiluadlarmat, issumagijaujungnaerungnangilaĸ; uvamnik naipitsijub toĸĸolârpânga!

Nâlekable oĸautivâ: aukak! nellunailivâlo Kaine toĸĸotauĸonnago kimut naipitinganut.

Taimak Kaine Nâlekab kênanganit aularpoĸ, nullianelo kittornganelo illagilugit, nunaĸalerlune Nôdeme, Edenib ungatâne, tagvane iglugasangnik igloliorpoĸ. Taimailingalaukpoĸ Adame Jârekalaungmat 130nik. Evale ama ernermik ernivoĸ, atserarpâlo Setemik, oĸarlune: assiojilauĸtara pivlugo akkillertauvunga. Setelo ajortomit pingilaĸ Kainetut, tâpsomalo kinguvângit; Gûde mikseĸârtoĸ kivgartorasuarmatsuk, Gûdib kittornganginnik taijauvut, Kainible kinguvângit, Gûdemit allivavalliatuinartut piungipalliaIutiglo pijut, inuit ĸittornganginnik taijauvut.

Tapkoa illangat, Lamechemik attelik, tetti-

tosartoĸsôvlune inualaukpoĸ inungnik maggungnik, nertotijuteĸarlunelo tamattominga aglât oĸarlune: angumik toĸĸotsilauĸpunga, ikkigijamniĸ; inuosuktomiglo soggorijamnik. Kainemik tokkotsijoĸ 7 êrtorlune akkiniartaujuksauvoĸ Lamechemigle toĸĸotsijoĸ 77 êrtorlune akkiniartauniarpoĸ.

Lameche erneĸalauĸpoĸ pingasunik, tâpkoa piloringningat pivlugo tussaumajautsialauĸtut; imaiput:

Jabal; ômangat tuppernik igloĸartut, nergjutiniglo nujuitunik mianersijut pivut.

Jubal tamna sivorlerpaulauĸpoĸ aggiarusijartunit nipjausijartunillo tamainit.

Tubalkainelo, illissimalauĸtoĸ kannutjerinermik, kikkitjerinermiglo sunatuinarnik.

Enose Setib erninga inôtillugo, Nâlekab attinga oĸautigijautainalerpoĸ.

Nelliutome taipsomane erĸaumanarnerpângolauĸtoĸ Henocheovoĸ; tâmna Gûde aiparilugo inolauĸpoĸ Jârit 300 dit nâlugit; taimaimat Gûdib nunamit ingminut pitipâ, tækkojaujungnaertilugo.

---

1. Joh. 3, 11. 12. Tamedsa oĸaudjaunivut pigiarninganit tussalauĸtasse: nagliktigêktuksaugapta. Kaine mallingnago, taimna ajortomit pingmat, nukkane toĸĸopâ; sunalo pivlugo toĸĸolaukpaûĸ? pinniarningit ajormatta, nukkangatalo piniarningit idluarmatta.

1. Joh. 3, 15. Kattangutiminik ômisuktoĸ, tamna innuartôvoĸ; ĸaujimavosselo inuartoĸ inôseĸarungnangimat illumine.

1. Petr. 3, 12. Nâleĸab ijikita idluartut tækkunârpait, siutikitalo tuksiarningit tussarpait; Nâlekable kênangata torârpait idluitullijut.

Jerem. 17, 9. Inûb ômattinga nellangaitoĸsôlarmelo ĸunnujoksôvoĸ, kia tâmna illitarimarikauĸ?

4. Ullitornivaksoarmik.

Innuit sivorlerpât atsuilinersaulauĸput, innôsingallo akkunêrnersaulauĸpoĸ inuit mânna inôjut inôsingænnit. Tagva Adame innôlauĸpoĸ Jârinnik 930 nik, toĸĸogamelo Setib kinguvângit malliktigêt 9 ôlauĸput; Kainib kinguvângit kingorlerêt 10 ôlauĸput. — Sete innôlauĸpoĸ Jarinik 912 nik; Enos 905 nik, Kenan 910 nik; Mahaleleel 895 nik; Jared 962 nik; Metusala 969 nik; Lamech 777 nik; Noa 950 nik.

Inuille unnuksivallialermatta nuname, siamartermattalo, tagva Gûdib ĸittorngangit, tamedsa Setib kinguvângit, Kainiblo kinguvângit illannarêlerput akkullerêlerlutiglo, issumamingniglo nellît nulliarivait.

Tâpkonangat kinguvarêktoĸalerpoĸ uivêtoĸsoarnik, pitsartujoĸsoarniglo, angutausertunniglo, tappatojoĸsoarniglo; illa asserorneĸ pivalliatsainarpoĸ illûnane, okpinginerlo taimak angitigivoĸ, appersortoĸarkassangimat Gûdemik.

Nâlegarle inuit uivêtoĸsôninginnik tækkogame, ômattingitale issumangit pinasuarningillo idluitoĸsôngmatta sorêratik, tagva ĸaĸĸialerpok pingortitsinerminik inungnik nuname oĸarlunelo: inuit annernimnut pitlartaujomaerput uviniôgamik; pêjaromavakka nunamit nergjutillo illûnaita, pâmgortullo tingmitjallo ĸilaub attânêtut illagilugit.

Noale nâpkigijauneĸsilerpoĸ Gûdib sângane, angutaulaurame idluartomik inônasuarlune nelliunermine, oĸâlavlune Nâlekab attinganik.

Inuille kammangilet tamattominga; nerrilutigle immilarmiglo nullianiglutiglo uinilarmiglo uvloĸ tâmna tikkilugo Noab ittervia umiaĸsoarmut; illa ullitornivaksoaĸ tikkerĸârtinnago tamaita nungudlugit. Matth. 24, 38. 39.

Noa Jâreĸarêrame 500 dinnik, ernetâlerpoĸ pingasunik, Sememik, Hamemik, Jafetemiglo.

Tâmna Noa Gûdib Nâlekab saĸĸervigivâ oĸautilâllo: uviniggit illûnamassiatik naggatiksangat nelliutivoĸ nunale tættæmat uivêtoĸsônermik; ahâk asseroromavakka nuna illagilugo.

Umiaĸsoarmik sennalerit, taĸĸamanelo iglunnik sennalutit; ahâk ullitornivaksoaĸ tiĸĸerkojomavara nunamut, igville umiaĸsoarmut ittertuksauvotit, ernitillo, nulliallo, ernivît nulliangillo illagilugit; umiaĸsoarmullo ittertitserĸovagit ômajunik sunatuinarnik aiparêngnik, attausîngnik, angumiglo arnamiglo, nuname nungutauĸonnagit; nerĸiksanniglo sunatuituinarnik ĸamungartitsijuksauvotit; nerĸiksaĸalerĸovluse, igvit illatillo ômajullo illûnamassiatik illalliulugit.

Noa Gûdib nippinganik nâleklune taimailiorpoĸ; Jâreĸardlune 600 dinnik, Gûdib perĸojininga malliklugo umiaĸsoarmut itterpoĸ, nulliangalo illangillo ômajullo illûnamassiatik illagilugit; ullitornivaksûblo immangit tagva tikkilerput Adamib tokkungata kingorngane Jâreme 726 me.

Uvlune tamakkonane ittinerub puailavingit illûnatik aitangalerput, ĸilaub mattungit illûnatik angmalerput, sillaluĸalarmelo nuname uvlut 40 git, unnuallo 40 git nâlugit, immaksuillo angijorolermatta, umiaĸsoaĸ tapkoa ĸânginne poktavoĸ; taimak angitigijomik immaĸsuit pivalliavut nuname, ĸaĸĸat kingiktônerpâttauĸ aglât ulludjaulermatta tallertitut 15 titut ittitigijomik.

Taimak illûnamassiatik ômajomik annerneĸartut nuname nungutauvut; Noakut kissimik najortingillo umiaĸsoarmêtut amiakôvut; nunale immaĸsoarmut ulludsaumalauĸpoĸ uvlunik 150 nik.

Tagvâ Gûdib Noa issumagilerpâ illagijangillo umiaĸsoarme, aĸĸunaĸsoaĸarĸojilunelo nunamut, immaĸsoarlo tinnivallialerpoĸ tâva; taĸĸillo 7 ingata uvlungita 17 ingænne umiaĸsoaĸ ikkarilerpoĸ ĸaĸĸame Ararateme.

Noa sulle uttaĸĸivoĸ uvlunik 40 nik; tagvale igalâĸ umiaĸsoarmêtoĸ makperpâ, tulluĸamiglo annititsivoĸ, tâmna tingitsainarpoĸ sivumut uttimullo, nuna imairutilerĸârtinnago.

Mattoma kingorngagut Taubemik annititsivok; tâmnale miviksaminik naipitsinginame, umiaĸsoarmut utterivoĸ.

Sulle uvlunik 7 nik assinginnik uttaĸĸerĸârmilune ama Taubemik umiaĸsoarmit annititsivoĸ; tâmna uttilerivoĸ, ahâglo napârtub orĸsuliub millukattangita illangat neksarpâ kingmiarlugo.

Sulle uvlunnik 7 nik assinginnik uttaĸĸerkârmilune ama Taubemik umiaĸsoarmit annititsinivoĸ, tâmnale utterungnaerpoĸ Noa Jâreĸartillugo 601 nik taĸĸiub sivorliub, tagva Septemberib uvlungita sivorlerpângænne nuna imairutivoĸ.

Tagva Noab umiaĸsûb ĸânga pêrpâ, tækkolunelo nuna ipterilermat. Gûdiblo Noa oĸautivâ: umiaĸsoarmit annilerit, igvit nulliallo, ernitillo nulliangillo, ômajullo illûnatik najortattit; aulatitse unnuksileritselo nuname.

Tagva Noa illagijangillo ômajullo illûnamassiatik annilerput umiaĸsoarmit.

Noale saimaneĸsilaurame Nâlekab sângane, Altaremik sennavoĸ, ĸaitsilunelo tunnergumik ôtaksamik ĸujalitiksamik, illijilune Altârib ĸânganut.

Nalekablo tunnergutib tippitsiaringninga naimaleramiuk, ômamine oĸarpoĸ: mattoma kingorngane nuna ôminarneraromaerpara inuit pitjutigilugit; inûb ômattingata kajungilârningit ajortoĸsôngmatta sorrusioninganit.

Mânnamit nunaĸarningane tamât karngasoinerlo kattersoiviglo, itje kiaglo, aujaĸ okkiorlo, uvloĸ unnuarlo sorainiatsangilát.

Gûdiblo Noa saimartipâ angervigivâlo illa-

gitsainaromavlugo, ajagutamiglo ânanaundlartomik illijivoĸ nuvujanut oĸarlunelo: tagga angernerijama nellunaikutanga pivlunga pivluselo; nuvujanik ingerartitsiniavuma nunab ĸollâgut, tagva ajagutaĸotiga takkuksauniarpoĸ nuvujane; tagva angernera erkaumajomavara pivlunga pivluselo, uviniggillo illûnaita pivlugit, mattoma kingorngane ullitornevaksoaĸarniarungnaermat uviniggit illûnatik asserortautiksangannik.

Matth. 24, 38. 39. Sorlo uvlunne taipkonane ullitornivaksûb sivorngagut îlaungmat: nerrivut immilutiglo; nullianiktullo uiniktullo, ullitornivaksoaĸ tikkerkârtinnago tamaita nungudlugit; taimaitsomârpoĸtauĸ Inûb erningata tikkiviksangane.

1. Joh. 2, 17. Sillaĸsoaĸ nungujomârpoĸ allianarningillo, Gûdible pijomajanganik pinniartoĸ, issoĸangitomut îtsomârpoĸ.

Img. 103, 17. 18. Nâlekab saimaveĸarninga soraijuipoĸ issoĸangitomit issoĸangitomut sivôragijinginut; idluarningalo ĸittorngat ĸittornganginut.

Tâpkonane angersimaninganik nâlektune, erĸaumajunelo perĸojanginik, tâpkoa malliklugit agvertaromavlutik.

Noab kinguvângit Abraha tikkidlugo.

Noa	inolauкpoк	Jârinik	950	ginnik.
Sem	"	"	600	dinnik.
Arpagsad	"	"	438	ginnik.
Sala	"	"	433	"
Eber	"	"	464	"
Peleg	"	"	239	"
Regu	"	"	239	"
Serug	"	"	230	"
Nahor	"	"	148	"
Tara	"	"	205	"
Abraha	"	"	175	"

II.

Ullitornivaksoarmit Mosese tikkilugo.

5. Nuvogusermik Babeleme.

Gûdib taipsomane Nôakunik saimartitsi-ninga malliklugo inuit Jârine hundertine un-nuksilerlutik tausendeoκattalerêrivut.

Taipsomane sillaκsoarmiut illûnatik oκaut-sinik adsigêktunik attulauκput.

Taununga ingergaleramik, nunatsiamik κaκ-κaκangitomik nunaκsoarme Sinearemêtomik nai-pitsivut, nunaκalerlutik tagvane.

Piojorilutik issumaksarsiorput iglolioromav-lutik iglugasaksoarnik, igloκsuillo akkorngænne nuvugoseκsoalioromavlutik aktoajomik κilangmut; erκaumajautsainaromagamik inoniaromârtunut, sia-martitaujomanatiglo nunanut sunatuinarnut.

Nalekable tapkoa issumangit nâmagingilait; tamanna pivlugo oκarpoκ: ahâk! inugasaksuit

ukkoa adsigêkput, adsigêktomiglo oĸauseĸarput ingmingnut; piojorilutik erĸaumajauniksamingnik sennanasuarput, noĸĸarniaratiglo; attê aĸĸarta kannunga, oĸausingillo adsigêgungnêrtilugit soĸĸoserniarlavut, oĸarĸattigêngnermingnik tussâĸonnagit.

Taimak Gûdib inuit tagvangat siamartipait nunanut illûnainut, igloliorungnaertilugit iglugasæksoarnik; taimaimat iglugasæksuit atserartauvut Babelemik imaipoĸ; illaĸemanermik; Nâlekab tagvane inuit oĸausingit adsigêgungnaertilaungmagit siamartilaungmagillo.

Hamib kinguvângit aungalerlutik nunaĸalerput Asiame, nunane ânêtune; illangit nûlerput Afrikamut kiælingmut, tagvane sekkerngub ônarningane kernersilerlutik, Gûdemiglo puigorsarailutik.

Jafetib kinguvângit avungalerput Asiame nunakalerlutik avane, Europamelo.

Semib kinguvângit nûlungilát, inulervingmingnêtualerpulle Araratib avatâne erkâne.

Hamible erngutanga, tagva Nimrod, tâmna attanniojoĸsôlerpoĸ sôngojomik nuname; ômajoksiorteôvlune pitsartujoĸ sôjomik Nâlekab sângane.

Tâpsoma attanniovinga atserartauvoĸ Babelemik; igloliorporletauk Ninivemik, assinginniglo iglugasaĸsoarnik angijunik nuname Assîriame.

Img. 33, 13—15. Nalegaĸ ĸenâvok ĸilang-

mit, tautukpaillo inuit illûnamassiatik ĸittorngangit.

Iksivautaĸsoarminit aulajuitomit illûnaita tækkonârpait nuname nunaĸartut.

Tâpsoma illûnatik ômattingit sennavait; piniarningit illûnamassiatik kammagivait.

Sal. okâl. 19, 21. Kajusimaneĸarpoĸ unuktunik inûb ômattingane; Nâlekable kajusimaninga sokkosijuitsainarpoĸ.

Luk. 16, 15. Inungnut nertortaujomajut Gûdib maĸĸojugivait.

6. Abrab annerijauninganik kaikojauninganiglo.

Gûde, ômattinik illitarĸsijok, ullitornivaksûb kingornganeluassiaĸ, nellautailaukpoĸ imak inub ômattinga pivlugo: „ajortoĸsôngmat sorrusioninganit“ tamannalo nellautsisarailerpoĸ Hamib Jafetiblo kinguvânginnut; sillatojorigamik, sillaitoksôlerput; illa seĸĸinek, taĸĸerlo uvloritjallo tuksiarvigilugillo kivgartorvigituinangilait Gûdetut, kissianeletauĸ Gûdib issokangitub ânanauninga mumikpât innub nungujuksab, tingmitjallo, nergjutillo, pâmgortullo adsiluanginut; aglât Semib kinguvângit puigorput Gudemik ômartomik.

Tagva Gûde illapsugosuklune Semib kinguvânginit angumik annerosulerpoĸ; ingmigoliti-

pâlo, tâpsoma kinguvânginit sillaksoarmiut piuliklertiksangat pijuksaujomârmat. Angut tâmna Abrauvok.

Abrab atâtanga Tara inôvok Ureme Kaldêamêtome. Tâmna Abra pinnago ernekalaukpok sulle maggungnik: Nahoremik, Haranemiglo. Haranele tokkovok atâtame tokkungata sivorngane sulle, kemailune ernermik Lotemik.

Tagva Tarab Gûdemut kajungertitauvlune ernine Abra, nulliangalo Sarai, Lotelo ingminut pitipait, aularutivaillo Kaldêamit nunamut Kanaanemut; kanningitomêtomut nûtsomavlutik: tikkipullo Haranemut Mesopotâmiamut, nunakalerlutik tagvane.

Tara Jarekarlune 205nik tokkovok Haranem.

Tagva Nâlekab Abra sakkervigilugo okautivâ: nunangnit, illangnillo, atâtavîllo iglunganit aularit, nunamut unertutigijomârtamnut illingnut; inugasaksoangortitsomavagit, saimartilutillo, attîllo angijorortitsomavara saimartitsijungortitsomalutillo; illikullo kinguvarêt nuname illûnamassiatik saimartitaujomârput imaipok: kinguvângita illanganit piuliklertiksak Jêsuse Kristuse pijuksaujomârmat.

Gûdib angersimaningit tamakkoa okperilugit Abra Jârekarlune 75nik Lote illagilugo Haranemit aularpok, illanne perkutinnelo Haraneme pilauktattik neksarlugit, nunamut Kanaanemut ingergalutik, tagvûnarlutiglo tikkiput Sichememut, Môremullo napârtolingmut; taipsomanele Kanaaniterit nunakalaukput tagvane.

Tagva Nâlekab Abra saĸĸervigivâ, oĸautilâllo: kinguvâtit nunamik tamattominga tunnitsivigijomârpakka. Tagva Abra ĸujalinermut Altâremik sennavoĸ tagvane, Nâlekamut saĸĸertigilauktaminut.

Ama aularivoĸ ĸaĸĸamut, iglugasaksuit Bêtelib killianêtomut; tagvane ama Altâremik sennavoĸ, Nâlekab attinga oĸâlatigilugo.

Kângnartoĸsoaĸalermalle ovane Kanaaneme, attersârpoĸ Egiptenemut, tagvane tujormiangolune; Gûdiblo ovane illagivâ, sapputilâllo, inugasaksuit takkorngartát akkornganêdlune, piulilâllo nangianartomit angijomit; Egiptenemiullo attanningata ajungitullivigivâ, pillitsivigilâllo nergjutinik unuktunik, ĸivganiglo angutinik, arneniglo kannilârtauĸolâllo nunab taipsoma kiglinga tikkidlugo.

Taimak Abra utterivoĸ Kanaanemut, nunaĸalermilune Bêtelib ĸannitangane, Altâremik sennavigilauktangane, Nâlekab attinga oĸâlatigilugo tagvane. —

Abrale akluidlalauĸpoĸ nergjutinik, Silberemiglo Goldemiglo.

Loteletauĸ saugaĸutteĸarivoĸ, nergjutiniglo tupperniglo; nunalo nâmalaungilak unurningi-nut, tammarmik nergjuteĸotingit unuluadlarmatta, agviartigêngmattalo iviksukattalingme; taimaimat Abrab kivgangit, Lotiblo kivgangit mianersijut nergjutinik akkerartartigêĸattarput.

Tagva Abrab Lote oĸarĸattigilugo oĸautivâ: nagliktara, akkerartortigêniaranuk, kivgavullo akkerartortigêniaratik ĸattangutigêkamnuk.

Nuna illunât illingnut illingangilâĸ? nagliktara! nunaĸattigêgungnêrlauluk! saumingmut issumaĸaruvit, tallerpingmut pinialârpunga: tallerpingmullonêt issumaĸaruvit, saumingmut pinialârpunga.

Tagva Lotib Jordanib erĸâ illunât takkosarlugo ullernaigitsiarpâ, Siddimib naternanga ânanavaksôngmat immiliksôlarmelo, Sodomib Gomorrablo nunangak annerivâ nunagijomavlugo; Abrale Kanaaneme nunaĸalerivoĸ.

Lotele Abramit avingmat, Nâlegaĸ Abramut oĸarpoĸ: uitalerit ĸemmergolugolo nuna illûnât; nuna takkojat tunnijomavara illingnut kinguvâksarnullo sokkoserniangitomik; kinguvâksatillo unuksivalliatitsomavakka sanniktitut nuname. Taimaimat opallungaerit, nunalo tukkimut sennimullo ingergavigilugo; tunnijomagapko illingnut.

Tagva Abra parngnailerpoĸ, illanne perkutinnelo illûnaita neksarlugit aularpoĸ nuna sunatuinakkut ingergavigilugo, tikkiporlo Mamremut napârtolingmut, Hebronib ĸannitanganêtomut, tagvanelo Altâremik sennavoĸ Nâlekamut.

Ebr. 11, 8. Okpernermut Abraha nâlelauĸpoĸ, nunamut kingormgutijaksariniartaminut aularkojaulerame; aularpoĸ namut ainermik nellogalloarlune.

Img. 143, 10. Ajoĸertulaunga ĸuviagijarnik piniarĸovlunga; Gûdigigapkit! annernerpît ajungitub tessiorlinga apĸome manniktome.

Matt. 5, 5. 9. Piloridlarput ĸennuêtut, nuna pigileramitsuk. Piloridlarput ullapirsaijut, Gûdib kittorngangimik taijaujomârmatta.

7. Abrab okperninganik idluartomik, tuksiutsininganiglo.

Abra Jârekarmat 99nik, Nâlekab saĸĸervigivâ, oĸautilâllo: uvanga Gudeôvunga ajugaĸangitoĸ, saĸĸamne arvertarit, idluitaililutillo; angerĸattigijomavagit, unuksivalliatitsomalarpillo.

Tamanna pivlugo Abramik atteĸarungnêrtuksauvotit mânnamit, Abrahamigle atteĸartuksauvotit, atâtangortitsomagapkit nunaĸattigêksoarnut unuktunut; nulliallo Saraimik takjaksarijungnêrniarpát, Saramigle mânnamit taijaksarivát.

Gûdiblo kippineĸ attortauĸolerpâ angernerilauktangita nellunaikut angænnut.

Ama Nâlekab Abraha saĸĸervigivâ Mamreme napârtolingme, iksivatillugo iglorme pângane, uvlub kiangonerpângoningane.

Uitaleramele ahâk, angutit pingasut ĸaijut takkovait; tujormiônasugigamigillo akpangerpoĸ pagreartorvigilugit, okkolunelo tâpkoa sânginne oĸarpoĸ: Nâlegaĸ! ijiĸpît sângangne saimaneĸsilauruma, kivgat ĸângerniarnagotôĸ; immermik

ĸaitsijoĸarniarpoĸ illipsingnut, ittikapse ubvautiksangænnik; napârtublo ôma attâne kikkalauritsetôĸ.

Tuavilune iglominut itterpoĸ Saramullo oĸarlune: tuavitit, sennaugaĸ immermut akkulugo sennalugolo ĸaĸĸôjaliorit! tuktuvârsungmiglo aiklerlune kivgaminullo tuavilune nerĸiksaliortitaukovâ; butteremiglo immungmiglo pititsivoĸ tapkoa sânginnut; tapkoalo nerrivut.

Tagva Nâlegak oĸarpok: aggâgo tikkitsomârivunga illingnut, nelliutome tamattomane; tagva taipsomane Sara erneĸaromârpoĸ.

Tamanna Sarab ĸaumane tuppiub upkuanganêdlune tussarpâ ĸungavlunelo.

Nâlegarle oĸarpoĸ: sôg Sara ĸungalauĸâ? Nâlekamut ajornartoĸarĸâ? — Sarale missiarpoĸ oĸarlunelo: ĸungalaungilanga; Nâlegarle oĸarpoĸ: taimaingilaĸ! ĸungalauĸpotit.

Tagva angutit nikkovilerput, Sodomamut ingeranialerlutik, Abrahablo ĸannilarpait.

Nâlegarlo oĸarpoĸ: ĸannoĸ angigutsijungnarĸêk Abrahamut piniaromârtamnik? ĸaujimagama tâpsoma ĸittornganne iglomioĸattinnelo kingunermine perĸojomârmagit, Nâlekab apkotingit agvertarvigilugit idluartullerĸovlugit; Nâlegaĸ Abrahamut tikkerĸojerkovlugo angernerilauĸtaminik.

Nâlekablo Abraha nellojungnaitipâ, Sodomiut pitlaromagamigit idluitulliningit angijoĸsuit pivlugit; angutigle (Engeleojuk) tunnulerpuk Sodomemut ailutik, Lote piulijartorlugo;

Abrahale noĸĸarpoĸ Nâlekab sângane, tuksiarutjilunelo ĸennuvok: Nâlegaĸ! idluartut idluitullo adsigêktilugit asseroromavigît?

Iglugasaksoarne tâpkonane idluartoĸarajarpát 50 nik, tapkoatauĸ toĸĸotsomavigît idluitut illagilugit? taimailiorungnatsangilatit, sillaksoarmiunik erĸartuijôjotit! illa taimak erkartuiniangilatit.

Nâlegak oĸarpoĸ: idluartut 50 git nagvâlerupkit, tagva tapkoa 50 git pivlugit iglugasaksuit issumagijungnêrvigijomavakka asserornagillo.

Abraha ama kiolune oĸarivoĸ: ahâk, illerasunanga oĸaromavunga Nâlekamut, ivjotuinaugalloartunga argsatuinaulungalo; 45 gituinaukpattale asseroromavigît 5 inik ikkinersaungmatta.

Nâlegak oĸarpoĸ: tâpkonane 45 git nagvâlerupkit, asseroromangilakka.

Abraha ama ĸennulune oĸarpoĸ: ningarniarnaktôĸ Nâlegaĸ, ama oĸâlamigama sulle: 40-ĸarpallônêt? 30 ĸarpallônêt? 20 ĸarpallônêt? 10-ĸarpallônêt?

Nâlegaĸ tagva oĸarpoĸ: 10 tuinaukpattalônêt asseroromangilakka.

Tava oĸarĸattigêjarêramik Nâlegaĸ aularpoĸ, Abrahalo utterivoĸ tupperminut.

Taimak Abraha Jehôvamut illingalauĸpoĸ illanâtut illanârijaminut sorlo; tâmna Jehôva Jesuseôvoĸ Piulijivut, Abrahab ijiminut takkolauktanga, ĸuviasûtigilauĸtangalo, sorlo Jesuse nangimeĸ Joh. kap. 8, 56 Judinut oĸalaung-

mat imâk: Abraha atâtase ĸuviasulerpok, uvluksamnik takkojuksaugame; takkogamiuglo ĸuviasulerpoĸ.

Rôm. 4, 18. Abraha okpilauĸpoĸ nerriugijaksaĸarĸôrane; nellojunut unuktovaĸsoarnut atâtaulerkovlugo.

Kollarlunginame Gûdib angersimaninganik okpinginermut, okpernermele pitsatulerdlune Gûde nertorpâ.

Okperviklunelo, sumik Gûde angerune, taimaititsijungnarmattauk.

Jakôb. 2, 23. Abrahab Gûde okperivâ, tamanna pivlugo idluarsititaulerpoĸ, Gûdiblo illanânganik taijauvlune.

Abraha tuksiutjilune merngortulaungilak; Apostele Pauluselo aglangmine ĸaiblaivoĸ Koloss. 4, 2, imâk: sokkosijuiluse tuksiaritse, taimailiorluselo pigâritse ĸujaliluse.

8. Sodomab Gomorrablo; asserortauningænnik.

Unnulertillugo tâpkoa Engelîk Abrahamêlauĸtuk Sodomamut tikkipuk.

Lotib takkogamigik ingergajônasugilugik

illanâĸarlune pagreartorpak ĸenuvigilugiglo sinniktarviojomavlune.

Angerpuglo Sodomamiulle inûlaukput uivêtoĸsôjunik, asserortaujuksaniglo, ajorningit unuktovaksuit Gûdemut, ĸilangmêtomut nipliadlarmatta; tamanna pivlugo Nâlegak kajusimamarikpok asseroromavlugit.

Sodomamiulle tujormijaĸartomik Lotemut ittersimajungnik tussaramik, Lotib iglungata sillatâne attautsemut kattilerput, unnuarlo nâkassaklugo pinasuarput idluitullinermik, uivêsârnermiglo, Lotekut tujormijâklo (Engelîk) sujuktitsomavlugit; sorêromangimattalo Engelîk uivêtut ukkoa takpêtimarilerpait, taimak Lotib iglungata upkoanga nagvârtaujungnatsangimat tâpkonunga.

Angutiglo Lotemut oĸarpuk: ovane illaĸaruvit, aularĸokit iglugasaksoarnit ukkonangat, ĸaggudlartut nippingit angidlarmatta, tamanna pivlugo Nâlekab tillivâtiguk asserortauĸovlugit.

Tagva Lotib ningauksângne pannîngme uiksâgik ĸaiĸolugik oĸautivak tamattominga; tâpkoale okperinago ijoridlarpak.

Kaulermalle Engelîk Lote tuaviĸovak okautilâllo: parngnaisâlerit, nulliallo pannîkiglo magguk neksarlugit piulisârit illingnik, igvittauĸ asserortauĸattauĸonnak.

Noĸĸangalermalle sulle, perĸutine piulinasuarlugit, angutik Lote nulliangalo pannîgiglo aggangittigut tiguvait, tessiorlugillo aulartipait, iglugasaksuillo ungatænnut ĸemakpait.

Tagva Nâlekab engelinga oĸarpoĸ: inôtsît piuliuk, ĸeviarnaglo noĸĸarniarnaglonêt tamattoma erkâne illûnâne; ĸemâlerit ĸaĸĸamut taipsomunga nungutauĸonnak.

Lotele ĸennulune oĸarpoĸ Engelemut: taimainiarnangatôĸ nâlegaĸ! ahâk kivgat nâpkigijauniksarsilaungmat ijikpît sângangne, inôsera piulijomagangne, tagva iglugasangnut ĸannitomêtunut ĸemâlaulangatôĸ; ĸaĸĸamut taipsomunga ĸanningiluartomut piulijartorungnanginama tuavi, ĸannoêtomut tikkitauguma toĸĸonajarpunga.

Tagva Nâlekab oĸautivâ: ahâk tamattomingatauĸ ĸippilungilagit, pivlutit iglugasait ukkoa mumigomangilakka; kissianele tuavilutit piulijauviksarsilerit tagvane, piniarungnanginama sumik tikkerĸârtinnak taipkonunga.

Lotelo Zoaremut tikkitualermat, sekkinek nuilerpoĸ.

Tagva Nâlegaĸ tagvainaĸ sillaluĸojivoĸ orĸsorumik ikkomamiglo ĸilangmit Sodomamut Gomorramullo; illa iglugasaksuit sittamait angijut, naĸsâlungme ânanâvaksôjome Siddimemik taijaujomêlauktut: Sodoma Gomorralo, Zeboimelo Adamalo, tapkoa erĸâllo illûnât mumiklugit Nâlekab nungumarikpait; iglugasaksuillo innigilauĸtanganne tesseĸsoaĸalerpoĸ mânna taijaujomik tesseĸsoarmik toĸĸungajomik (ômajoĸatsangimat immangane) ubvalo tesseksoarmik tarrioliksoarmik, tarrioĸadlarmat tagvane attoraksaungitomigle ĸassililuadlarmat; sullelo mânna erĸâ illûnât takkominaidlarpok, erĸaijutiksauvorlo,

ĸannoĸ Gudib idluinerit maĸĸojungnarnerillo pitlarutigingmagit.

Lotible nullianga ĸeviarame, nappajororpoĸ tarriomik, sorlo Nâlegaĸ oĸalaungmattut.

Lotele Zoaremit aularivok, pannîngne illagilugik, ĸaĸĸaliarlutiglo, tagvane ĸairosungmêtualerput; Zoareme noĸĸanganiarlutik erĸsileramik.

(Lotemit Moabiterit Amoniterillo pivut.)

Abrahale ĸaungmat uvlararsôtillugo sulle siaklerlune Lote pivlugo makkipoĸ, tagvunga Nalekamut sângavigilauktaminut ailune.

Sodomab Gomorrablo nunangak takkunarpâ, ahâglo, iserluksoaĸ nunamit ĸongmuarpoĸ, iserluktut kiaksautemit angijoâlungmit pijotut.

Hes. 16, 49. 50. Ahâk tagga Sodomab idluitullinerilauktangit: pingijaidlalaukput; ajoĸsarasugilaungilello, ullapirsautekalaukpullo nangmineĸ panningillo; aklujulle ajoĸsartullo ikkajulaungilait.

Piojorilaukpulle maĸĸojungnartullilauĸlutiglo sâmne; tamanna pivlugo pêjalauĸpakkatauĸ nautsertorapkit.

Img. 73, 19. Gûdeĸangitut tagvainaĸ nungutauvut! sutairput naggateĸarlutiglo ĸappianadlartomik.

2 Petr. 2, 6. Gûdib iglugasaksuit Sodoma Gomorralo argjaênautilaukpait pitlalauramigit

asserorlugit; erкarӕksangortidlugit idluitullijunut kingorngӕne pijomârtunut.

9. Isaab inulerninganik; Ismaêlib ajӕktortauninganik.

Mattoma kingorngane Abraha Mamremit napârtolingmit aularpoк, seккinerdlît nunangӕnnut ingergavlune, nunaкalerlune Gerareme, Filisterit nunangӕnne, Egiptenib senniane.

Gûdiblo Abraha illagivâ, sapputivâlo: Abimêlechiblo, Filisterit attanningata ômattinga sangutingmago Abrahamut; attannek ajungitomik kissianik pititsivoк Abrahamut, Abrahalo terliklune nunakarpoк Gerareme.

Abrahab erninga, Hagaremit pijoк, Ismaêlemik atteкartok, inulilauкpoк Abraha Jâreкartillugo 86 nik.

Nâlekable Sara puigutsangilâ, nelliunerle nelliusimalermat, piniarpok okautsine okauserilauktane Abrahamut malliklugit; Sara nâpkigivâ, ernermiglo ernivok Abraha Jârekartillugo 100 dinnik.

Uvlut 8 ôningane Abrahab ernine tâmna kippiva, perkojaunine Gûdemut malliklugo, taivâlo Isaangmik, imaipoк: „ijortoкarniartomik" Sarale oкalaungmat: illûnatik tamattominga tussartut ijorosûtiginiarpânga.

Sorrusiarsuglo aglissilerpok amâmagungnailarmelo; Abrahalo uvlorme tâpsomane Isaab amâmagungnaititauvingane nerrimaraksoarmik âĸiksoilerpok, ĸuviasuklunelo iglomioĸattine illûnaita illagilugit.

Ismaêlele taipsomane Jareĸalaukpok 14 nik.

Sarale Ismaêlib ingminiĸ erniangokârtojorijub mittautekarkattarninganik tukkisigame, uiminut Abrahamut oĸarpok: kivgaĸ tâmna erningalo aulartikik uvaptingnit, erningalle ernera kingormgujiĸattigijaksaringimago.

Okautsille tamakkoa Abrahab nâmagitsangilait, ernine Ismaêle pivlugo; Gûdible oĸautivâ: annûniarnak oĸautsaunît pivlugo; Sarab oĸausingit illingnut nalegit; kinguvâksarnik taijaĸ Isaangmit pijomârmat; Ismaêletauk inugasaksoangortitsomagivara, igvit ĸittorngarigangne.

Tagva Abraha uvlarorlune ĸaĸĸojamik publaujamiglo immalingmik tigusivoĸ tunnijilunelo Hagaremut, nukappiarlo illagilugo aularĸovâ; tagva ingergalerlune inuĸajuitokut tammalerpoĸ.

Publaujame immeĸarungnêrmat, puailaviĸangimallo immalingmik tagvane, nukappiaĸ napârtub attânut innartipâ, ailunelo karkjub tupvingatut ĸanningitigijomut, ôma nellânut ingilerpoĸ oĸarame: nukappiab toĸĸolerninga takkolugo sapperpunga; nipliadlarlunelo ĸeavoĸ angijomik.

Tagva Gûdib nukappiab ĸeadlartub nippinga tussarpâ; Gûdiblo engelingata ĸilangmit Hagar nipliavigivâ, oĸautilâllo: Hagar suvît:

sivûraniarnak! nikkovilerit, nukappiarlo illingnut pititsuk, aggangnullo tessioruk, tâmna inugasaksoangortitsomagapko.

Gûdiblo ijîgik uitimagik, Hagarib immeĸtarvik takkovâ, ĸallujartorlunelo publaujarminut nukappiâĸ immertipâ.

Gûdiblo nukappiak illagivâ sunaĸajuitome Faranemik attelingme, pittiktarnermiglo illissimatsialerpoĸ; inumariôleramelo anânanga nulliaksamik tâpsomunga aiklerpoĸ Egiptenemit, tâmna ernernik 12 nik ernivok attanniôlerlauktunnik inugasaksoarnut Ismaêliterinik taijaujunut; tâpkonangat Araberit Türkillo pivut sulle uvlome.

Sal. okal. 22, 10. Mittauteĸartoĸ annitileruk, tagva aivaneĸarungnainiarpoĸ akkerartornerlo, oĸarnerlôtigijaunerlo sorêrpuk.

Img. 27, 10. Atâtama anânamalo ĸemalaukpânga, Nâlekable illelliorpânga.

Kap. 27, 7. 8. Nâlegak nippiga tussaruk nipliaraiguma saimarviginga tussarlungalo.

Omattima oĸausernik erĸaitipâtit: kênara ĸenneraksarivasse; tamanna pivlugo uvangatauĸ, Nâlegak kênait ĸennerpara.

---

10. Isaab tunnergutautitauninganik.

Pijoĸalauĸtut tamakkoa tamaita oĸautigijaumajut kingorngatigut Isaak nukappiangôlune inumariôkassalerame, Gûdib Abraha ôktorpa oĸautilugolo: Isaak ernetuat nagligijallo neksarlugo ailerit nunamut Morîamut, taikanelo tunnergutautileruk ôtaksangortilugo ĸaĸĸat illangata ĸângane, oĸautigijomârtamne illingnut.

Ķaĸĸaĸ tâmna Abrahab tunnergutautitsivigijanga ernerminik kingorngane ingmigolingalune Morîamik taijaulertoĸ; tâmnauvoĸ Salomonib tempelingat tungavigilertanga Jarit hunderteôĸattartut kingorngænne.

Tagva Abraha Gûdib perĸojininga nâleklugo uvlarorlune siuteĸortojoĸotine iksivaviktarpâ, kivgâglo magguk erninelo illauĸovait, ĸejungnik ĸoplorsimajunik ikkomamiglo neksarlune.

Uvluk pingajuangne ĸaĸĸaĸ aiviginiartane ĸanningitomit takkogamiuk, kivgâk noĸĸarĸovak, ikkomaksalle tunnergutemut ôtaksamut ernerme tuinganut illivait, nangminerle ikkoma savingmiglo akjarsivoĸ.

Taimak tâpkoa magguk pissuĸattigêlerpuk.

Isaarlo okarpoĸ: Atâtak! ahâk: tagga ikkoma ĸejuillo, saugarle tunnergutiksaĸ ôtaksaĸ nanêka?

Abrahab kiovâ: Ernîk! Gûdib saugaĸ unertôtigijomârpâ tunnergutiksamut ôtaksamut. Taimaglo nippeĸaratik sivumualerpuk.

Gûdib oĸautigijanganut tikkinamik, Abrahab Altare sennavâ tagvane, ĸejuillo illivait ĸânganut, erninelo Isaak ĸellaksorlugo ĸejuit ĸânginnut illivâ, aggannelo issakpait, savik tigulugo ernine toĸĸotsomavlugo.

Tagva Nâlekab engelingata ĸilangmit nipliarvigivâ: Abraha! Abraha! nukappiaĸ aggangnut aktorniarnago pît, ânertinagolo! mânnalo ĸaujimavunga nâletsiarnernik Gûdemik, ernetuallo ivleringinangne pivlunga.

Abrahab tagva ĸeviarame, tuktungajoĸ angusalloĸ nakjuminut nâmajoĸ okpit akkornganne takkovâ, aivigivâlo, pêrlugolo toĸĸopâ tunnergutautilugo ôtaksamut ernine simmerlugo.

Abrahablo nuna tamanna atserarpâ: „Nâlekab tautugvinganik imaipoĸ:“ Nâlegaĸ ikkajorpoĸ.

Nâlekablo engelingata aipanganik Abraha nipliavigivâ ĸilangmit oĸarlunelo: attera tailugo angermarilauĸpunga, Nâlegaĸ oĸarpoĸ: taimailiolauravit ernetuat ivlerilaunginangne, tagva kinguvâksattit saimartitsomavakka, unnuksivalliatitsomalugillo uvloritjattitut ĸilangmêtutitut, kinguvâksarnullo inuĸattigêksuit illûnatik nunamêtut saimartaujomârput, tamanna pivlugo nippiga nalelaurangne.

Abraha tagva uttilerivoĸ kivgângminut uttaĸĸijungnut, illagilugiglo tikkilerivut Bersabamut, nunaĸarlutik tagvane.

5. Mose 13, 3. 4. Nalekab Gûdipse ôktorpâse, tukkisijomangmasse: illipse ômamut illûnanut, tarnemullo illûnanut nagligingmangapsiuk.

Illipsele Nâlekamik Gûdipsingnik malliktuksauvose nâlektuksauluselo, perĸojanginiglo kammatsiartuksauvose, nippingalo naleklugo, tamnalo kivgartorvigilugo ungagilugolo.

Ebr. 11, 17—19. Okpernermut Abraha tunnerguserpoĸ Isaarmik ôktortaulerame, ernetuarlo tunnivâ, angerviomagalloarlune, oĸautigijaujok imâk: ĸinguvaksarniĸ taijaĸ Isaarmit pijomârpoĸ.

Issumavlunelo: Gûde tuppaktitsungnarivoĸ toĸĸungajunnit, tamanna pivlugo adsigêgutiksarællugo ama tigulerivâ.

Jakôbuse 1, 12. Piloridlorpoĸ angut ôktortaunermik ĸennuersârtoĸ; ôktugaudlarame tagva niaĸôtemik ômanartomik pijomârpoĸ, Gûdib angerutigijanganik nagliktiminut.

---

11. Sarab inôjungnaininganik illuvertauninganiglo.

Sara Jâreĸalauĸpok 127 nik, toĸĸovorlo Hebroneme, nuname Kanaaneme, iglugasaksuit anginerpângine.

Abrahablo nulliame toĸĸunga ogguaruti-

giva kugviorutigilâllo uvlut illangit nâlugit, ômamut tamânut nagligilauramiuk.

Patriarche tamna Jarit 60it nâlugit Kanaaneme inôlauralloarlune, sullele nangminek nunakotekangimarikpok tagvane, tujormiatut itsainarlune kissiane nûkattarsôngovok, nergjutekotime unnuktoksuit nerriviksangit iviksukattâlît kenneriartorlugit.

Taimaimat pinasualerpok mânna nunakotiksarsijomavlune tokkungajokotime illuvertauviksanganik Hebronib kannitanganêtomik; nunablo taipsoma inungit Hetiterit okarkattigivait tuksiarvigivaillo nunakullungmik kairosukartomik illuvertauviksamik angertaujomavlune.

Tagva Hetiterit angajokângita okautivât: pillitsomavaptigit nunamik kennuarijarnik.

Abrahale pillitaujomangimat tagva, Hetiterit angajokângat Efrone angerpok, Abrahablo tunnitsivigivâ Silberinik kênaujanik (Sekelinik) 400 dinik; pissiaksablo akkinga tamanna namagijaulerpok illûnainut.

Taimaglo Efronib perorsêvikotinga kakkojaksataliksak kairosuglo maggolimajok, Makpêlamik attelik Mamrib nellânêtok perkutautitauvuk Abrahamut, napârtut perorsêvingmêtut illalliudlugit.

Abrahablo Sara nulliarilauktane illijartorpâ kairosungmut Makpêlamut.

Abraha taipsomane, nullianga Sara tokkolermat, Jarekalaukpok 137 nik.

Ebr. 11, 11. 12. Okpernermut Sara pitsartutitaulerpok singailerlune ernivlunelo, erniviksanga annigorsimajarêralloartillugo; okpernartônasugigamiuk tamattominga angilauktok.

Taimaimattauĸ timemit attausênarmit tokkungakassaktomit unnuktoĸsuit erniangovut, sorlo uvloritjattitut ĸilangmêtutitut sioĸattitullo immab kiglinganêtutitut kittiksaungitutitut.

V. 9. Okpernermut Abraha tujormiangolauĸpok nuname angerutaumajome pijaksaringitamine sorlo, tuppênakarlune, Isaarlo Jakolo illagilugik, kingormgujikattaujuk angerutigijaumajomik tamattominga.

---

12. Isaab nullianingninganik.

Mattoma kingorngane Abraha inutoĸaulerame, Jaringit unnuktoĸsôlermatta kivagame inutokaunerpângænnut pimaklerteojomut perkutiminut tamainut oĸarpoĸ imâk:

Nalekab ĸilangmut nunamullo Gudiojub sângane angerviginga: nulliaksarsilerĸonnak ernimnut, Kanaaniterit paninginnit, nunaĸattigijamnit.

Inulervimnulle illamnullo ingergalerit taikangat nulliaksamik ernimnut Isaarmut aiklerĸovlutit.

Kivgab kiolugo oĸautivâ: arnablo malligo-

mangippanga nunamut mattomunga, ĸannoĸ tagvâ?

Abrahab ôĸautivâ: Nâlekab ĸilaub Gûdingata Engeline sivunikut tillilârpâ, taikane nulliaksarsijungnarĸovlutit ernimnut.

Arnable malligomangipattit, tâva angernît pivlugo passijauniangilatit; kissianele ernera taikungartitaksaringilát.

Tagva kivgaĸ Eliesere parngnailune Kamelinnik tellimaujortunnik, kivganniglo perĸutinniglo sunatuinarnik, Nâlekame perĸutinginnit pijunnik, Isaab nulliaksangata pilliutautiksanginnik neksarkassiutjilune aularpoĸ, ingergalunelo Mesopotâmiamut, Nahorib iglugasaksoanginut, Haranemik attelingnut, illagijauvlune sapputijauvlunelo Gûdib Engeleĸotinginut.

Uvlut unnuktokassait ingergalaukârdlune iglugasaksuit-taipkoa ĸannitangænnut tikkikame unnulertillugo, Kamelit immektarviub senniane kikkarĸovait, tuksiarlunelo oĸarpoĸ: Nâlegaĸ! Gûdeojotit angajokâmnut Abrahamut, takkunâlaungminga uvlome, nâpkiningnîllo saĸĸijârtilauruk angajokâmnut Abrahamut.

Ahâk! mâne immektarviub senniane nangerpunga, tagva uigasuit illangænnik ĸaijoĸalerpát ĸallujartorlune, tâpsomungalo okaruma: immeĸtautit mannileruk immertilaungmingalo! tâmnalo oĸarpát: immilaurit! Kameleĸotitittauk immertitsomagivakka! illa tâmnaule anerimajat, nulliaksauĸovlugo kivgarnut Isaangmut.

Oĸâlajarêrĸârtinnago sulle, ahâk Rebekka,

Betuelib panninga ĸailerpoĸ; inusuktoĸ tâmna kênatsiariklune uigasôlauĸpok sulle, immeĸtautinelo tuimikpâ, attersârlunelo immeĸtarvingmut; immeĸtautinelo ullipkinamiuk, majoralerivok.

Elieserib tagva tuavilune pagrearpâ tuksiarvigivâlo oĸarlune immiluârsungmik immilangatôĸ!

Tâpsomalo oĸautivâ: immilaurit nâlegara! Kameleĸotitittauk immertitsomagivakka.

Aĸpangerlunelo ĸallusijartorpoĸ Kamelinnut illûnainut, immerugungnêrĸârtinnagit.

Angutib takkunarlugo tattaminiarivâ; Kamelillo immerêrmatta ĸetterdlermik Golde, tallermiutaksaglo magguk tigulugit tunnivait tâpsoma agganginnut, apperilugolo: ômât! kia pannigivâtit?

Tâpsoma kiovâ: Betuelib pannigivânga, Nahorib erningata; iviĸarpoktauk ‘nerĸiksaĸalarmelo unnuktunnik igluptingne, sinniktarviksaĸarporlo namaktomik.

Angutib tagva okkolunelo Gûde tuksiarvigivâ oĸarlunelo: Nâlegaĸ nertortaule, tâpsoma nâpkiningnine miksеĸârninelo allalaungimagik angajoĸâmnit; Nâlekab nangmineĸ tessiolaungmanga apĸome angajoĸâma nukangat iglunganut.

Uigasugle aĸpangerlune angeralerpok, pijoĸalauktut tamaita unipkautigijartorlugit illaminut.

Tagva Laban Rebekkab anninga annilerpoĸ, ingergajut tâpkoa immeĸtarviub sennianê-

tut sulle itterкojomavlugit sinniktartitsomalugillo iglomine, uvloklilermat.

Oкautivâlo: ittersâlaurit uvaptingnut saimartitaujotit Nâlekamut; sôg sillame kikkarкît? iglo idluarsitilaukpara, inniksarsiolaukpungalo Kamelekotingnuttauк.

Ittertipaillo, immermiglo tâpsoma ingergaкattingitalo angutit ittigangita ubvautiksangænnik kaitsivigivait, nerkiksamiglo âkiksoivok, nerrerкovlugit.

Tâmnale oкarpoк: nerrijomangilanga, perкojaunimnik oкarкârnanga. Kiovât: attê okalerit!

Tâmna oкarpoк: Abrahab kivgarivanga; Nâlekablo кilangmêtub angajokâra saimartilauкpâ angijomik, perкuteкartilauкpâlo unnudlartunnik, Silberemiglo Goldemiglo.

Tamakkoalo tamaita tappilugit ernermiktauк tunnitsivigilauкpâ inutoкauningane; ernerlo tâmna perкutiminik tamainik tunnitsivigilauкpâ.

Tâpsomalo angajokâma tillilauкpânga ovunga, nulliaksarsijartortuksaugama angajoкâma erninganut.

Illipsele mânna illannâkarnermik nertornarnermiglo saккertitsijomagupse angajoкâmnut tagva кaujitissinga tamattominga; taimaingipalle кaujitissingatauк, tallerbingmut saumingmullonêt nûlerkovlunga.

Tagva Laban Betuelelo kiolutik okarpuk: tamanna Nâlekamit pivok; tagga Rebekka sâng-

nêpoĸ, neksaruk ingergaĸattigilugolo, angajokavît erninganut nulliaksaulerkovlugo Nâlekab okausingit malliklugit.

Tagva Elieserib okautsit tamakkoa tussaramigit, ĸuviasulerpoĸ okkolerlunelo Nâlegaĸ tuksiarvigivâ ĸujalivigivalo; mânnalo tâmna ingergaĸattingillo angutit nerrivut immerlutiglo, sinniktalarmiglo tagvane.

Kaulermingmalle makkilerput, Elieserelo oĸarpoĸ: aularĸolersingatôĸ angajoĸâmnut, noĸĸarĸongilersingalo mulluluarĸonanga.

Tagva Rebekka apperivât: angut tâmna ingergaĸattigijomaviûk? Tâmna kiovoĸ: ahaila! ingergaĸattigijomavara.

Rebekkalo saimartilugo okautivât: igvit ĸattangutigigaptigit illingnit pijomârtoĸarle tausendeôĸattartunik.

Taimak ingergalerput, tikkilutiglo sekkinerdlît nunangænnut, Isaakib nunagijanganut.

Elieserele pijoĸalauĸtunik, piniarnerilauĸtaminiglo tamainik unipkârpoĸ Isaangmut.

Isaakible nulliaksane Rebekka illeliorpâ ittertipâlo anânagilauĸtame Sarab tuppinganut; nulliarilugolo nagligidlarpâ.

Taimak Isaaĸ mannigortaulerpoĸ anâname toĸĸunga pivlugo.

Sal. okal. 3, 5. 6. Nalegaĸ tettigiuk ômamut illûnanut, sillatunîllo tettiginago pît.

Tâmnale erĸaumatsainaruk apĸotingne tamaine, tagva nâmaktomik tessiorniarpâtit.

Kap. 31, 30. Pinarnarneĸarnek ânanaunekarnerlo sunaungilâk; arnarle Nâlekamik sivûrajok, nertoraksauvoĸ.

Jesai. 65, 24. Imaitsomârpoĸ: nipliarĸârtinnagit kiojomavunga; oĸartillugit sulle, tussaromavunga.

---

13. Abrahab toĸĸunganik. Isaab ernigingnik.

Abraha ìtomariklune merngortorlunelo toĸĸovoĸ Jârekarlune 175nik, ernikitalo Isaakib Ismaeliblo illijartorpak ĸairosungmut maggolimajomut, Makpêlamik attelingmut, Sarab illuvertauvigimajanganût Mamrib nellanêtomut.

Abrahable toĸĸungat kingorngane Gûdib Isaaĸ saĸĸervigivâ saimartipâlo; Isaarle Jarit 20git nâvlugit aipaĸarêralloarame, sullele kittorngaĸangilaĸ, nulliangale Rebbekka kittorngisuimat.

Tagva Isaakib Nâlegaĸ kennuvigivâ nulliane kittorngisuitok pivlugo; Nâlekablo tussarpâ, tuksiakipalo, Rebekkalo ernilerpok maggoliavinernik, adsigêngitungnik.

Pêrĸârtok aupalângajôvlune merĸoĸarpok

kissiktut, tautualo illusingillo nukkangatut îlaungilát; atserarpâlo Esauemik, imaipok: „merĸolingmik“ nukkangalo Jakomik.

Isaarle taipsomane Jarekalauĸpoĸ 60 nik.

Nukapitsagle tâpkoa inumarioleramik, Esaue ômajoĸsiorteolerpoĸ, angutausertôvlunelo Nimrodetut.

Jakole pairksijungôlerpoĸ nergjutinnik, uimajaranelo nûĸattangilaĸ tuppermit.

Isaable Esaue uimajârtoĸ nagliginersarivâ Jakomit, nerkiksarsikattarame tâpsoma pilauĸtanginnit.

Rebekkable Jako uimajângitoĸ nagligivâ, tamna anânaminêtsainarlune ungadlarmat tâpsomunga.

Imailingalauĸporle: uvlut illangænne Jako nerĸiksaliorame Linsenik aupalluktanik, Esaue ômajoksiorvingminit merngortorlune angeralerpok, nukkane Jako nerĸiksaliortoĸ takkogamiuk oĸautivâ: nerkiksaĸ aupalluktaĸ nerrilaulago merngortudlarama kâdlarlungalo.

Jakoble oĸautivâ: erniangokârnît pissiarerkârlugo uvlome piguma kissiane.

Esauib kiova: ahâk! tokkojuksauvunga, erniangoĸârnera suksarivigo? angervigivâlo; taimaglo erniangoĸârnine nachogilugo niorvgutigivâ Jakomut.

Tagva Jakob ĸaĸĸôjamik nerĸiksamiglo taipsominga tunnitsivigivâ; tâmnalo nerrivok immilarmelo, nikkovilerlunelo annivoĸ kammangitotut sumik.

Kuksalainek tamanna: erniangoĸârnerub niorvgutigijaumaninga Isaakib îtub nâmagingi-namiuk, îtoleramelo, ijigiglo takpêlermanik, sok-kutsianelo toĸĸoniarasugigame, Esaue ĸaiĸovâ, oĸautilâllo: ernîk! kiovâle: atâtaga manêpunga.

Oĸautivâlo: ahâk! îtolerpunga, toĸĸovik-saralo nellovara, ailerit ômajoĸsiorlutillo pik-sannik, nerĸiksaliorlutillo nâmagijamnik, nerrer-ĸovlunga, igvillo tarnimnut saimartitaulerĸo-vlutit toĸĸoĸârtinnanga.

Rebekkable oĸautsit tamakkoa tussarpait.

Tagva Esaue ômajoĸsiorlune assinêtillugo, Jako ĸaiĸosârpâ, nellojungnaitipâlo tussauma-lauktaminik tamainik, tuktungajokullungniglo maggungnik aiklerĸojivok kattimgajunnit, toĸĸo-paglo, nerkiksaliorlunelo îtub pijomadlartanga-nik pijarêramiuglo Jako attitipâ Esauib anno-rânginnik ânanaunerpânik, aggangillo immuser-pait tuktungajuk kissigingnut, ĸongasingalo merĸoĸangitoĸ kongaseruserdlugo.

Nerĸiksarlo pijarêlauktane, ĸaĸĸôjamik illa-ĸarlune ernerme Jakob agganginnut illivâ, tâp-somunga âtaulerĸovlugo atâtamut îtomut.

Tagva Jakob atâtane ittervigivâ nipliavlu-nelo: atâtaga! tâpsoma kiovâ: manêpunga ernîk, kinauvît?

Jakoble kiovâ: Esauiovunga ernererĸârtát, pinialaukpunga okautsitit malliklugit; makki-laurit iksivalutillo nerrilaurit nerĸiksamnik, sai-martitauĸovlunga tarningnut.

Tagva Isaab tapsitorpâ oĸautilâllo: nippît

Jakob nippingatut îpoĸ, aggaktille Esauib aggangititut îput; illitaringilâllo. Ama apperivâ: Esauiovît? kiovâ: ahaila tamnauvunga.

Tagva Jsaaĸ nerrivok immerlunelo; nerrijarêramelo Jakomut oĸarpoĸ! ernîk maungarlaurit kunniklungalo!

Tagva sâvigilugolo kunnikpâ.

Tagva annorângita tippingat naigamiuk, ômajoĸsiortib annôrângititut, saimartipâ oĸarlunelo: Gûdib ĸilaup missuksoanginnik, nunablo orĸsuanik ĸaĸĸôjaksaniglo Weineliksaniglo unnuktunik tunnitsivigilitit. Inuĸattigêksuit kivgartoraksarivâtit, inuillo ittigangnut pâmaktuksauvut.

Illingnik oĸarnerlujijut oĸarnerlujiviojomârput: illingniglo saimartitsijut, saimartitaujomârput. —

Isaakib saimartitsinine pijarêramiuk, Jakolo annitainaluassialertillugo, angajoa Esaue ômajoĸsiorvingminit tikkipoĸ; nerkiksamik âĸiksoivok, âtsilarmelo tamattominga atâtaminut oĸautivâlo: atâtaga: makkilaurit nerrilutillo ernerpît pilauktanganit!

Tagva Isaak angijomik koaksârpok oĸarlunelo: imna ômajoksiorte ĸaitsilauktok uvamnut nanêkâ? ĸailauktanganik nerrilauĸpunga tikkerĸârtinnak, saimartilauĸparalo; saimartitaumaningalo soĸĸoserniatsangilak.

Esauib oĸautsit tamakkoa tussaramigit, angijomik arosudlarlune nipliadlarpoĸ; atâtaga uvangatauk saimartilaungatôk! tâmnale oĸarpoĸ:

nukket pingitsertorlune ĸailauĸpoĸ, saimanartorlo pêjarpâ illingnit.

Tava Esaue ĸeadlarpok angijomik oĸarlunelo: atâtaga! saimanermik attausênarmik peĸarĸît? uvangatauĸ saimartilaungatôĸ!

Tagva atâtangata mannigorasuarlugo oĸarpoĸ: ahâk! iglokaromârpotittauĸ ajoĸsarnangitomik nuname; ĸilaublo missuksoanginik, pângat pijunnik ajoĸsaromângilatit; sakkutit attorlugit nerĸiksarsioromârpotit, nukkello kivgartorlugo. Pijomârtomele igvittauĸ attanniojomârpotit, tâmna nalegungnêrlugo.

Tagva Esauib Jako ômigilerpâ, saimanek atâtanganit pingitsertorlune aĸsârnigarilauktanga pitjutigilugo, issumalugvigivâlo oĸarlune: ĸillamik nelliutsomârpok atâtama kiksarutiksanga, nukkara Jako toĸĸotsomagapko.

Tamanna pivlugo Rebekkab Jako ĸemâĸovâ anniminut Labanemut Haranemêtomut.

Jakole ĸemâvingmine tukkisiĸattartuksauvoĸ: ĸannoĸ kiksarnartoĸsôngmat, pinniarniptingne nellagôngikupta.

Esauele Jâreĸalerlune 40 nik — Isaak Jareĸartillugo 100 dinnik — nullianilerpoĸ Kanaaniterinik maggungnik, tâpkoale arnâk tamrnarmik kiksarnartoĸartitsivuk unnuktunnik Isaarmut Rebekkamullo.

Esauib kinguvângit Edomitereôvut Beduineôvullo nunaĸartut Arâbiame sulle.

Rom. 12, 19. Nangminek akkigiarniarasse nagliktakka! ningarasungnerle tokkosiuk, aglaksimangmat: kiglungnek pijara, akkiniaromavunga, Nâlegak oкarpoк.

Ebr. 12, 16. 17. Assiniartoкarniarane, Gûdemut issumaкangitoкarкonnagolônêt Esauetutitomik; tâpsoma nerкiksaк attausênaк pivlugo erniangoкârnine niorvgutigigamiuk. Kaujimagapse, kingorngane saimaudsauneк kingormgutijomagamiuk, perкojaujungnaermat; (atâtame) issumanga ablatsângortilugo sapperame, кeavlune taimailingatinasuardlugo.

1 Joh. 2, 10. 11. Kattangutiminik nagliktoк kaumajomêtsainarpok sinnaunganeкarminane. Kattangutiminigle ômisuktoк, tâmna tâкtomêpoк, agvertarlunelo tâktome, namullo ainermik nellovlune, tâktub ijîgik takpêtilaungmagik.

---

14. Jakob кemâninganik Haranemut; nullianingninganiglo tagvane; utterninganiglo Kanaanemut.

Jako atâtaminik îtomik tautungitomik angajungminiglo Esauemik pingitsertorlune uivêriklilaurame, ômigijaudlarpok angijomik tâpsomunga, кemâjariaкarlunelo tuavilune inulervingminit.

Rebekkale Isaarmut oKalaukpoK: inôsera arriulerpara Hetiterik — Esauib nulliâgik — najortavuk pivlugik; JakotauK Hetitereojomik nullianikune Esauetut, inôsera suksarivigô?

Tagva Isaab ernine Jako sorêrutiksamut KaiKovâ oKautilâllo angijomik: „nullianingniarnak Kanaanib panninginit! ingergalerille Mesopotâmiamut, taikanelo nullianilerit Labanib panninginit."

„Gûdiblo ajugaKangitub saimarlitit unnuksitilerlitillo, inugasaksoangolerKovlutit unnuktunnik; Abrahab saimartauninga pitiliuK illingnut kinguvângnullo, nunamik ôminga perkutekarKovlutit Gûdib angerutigijanganik Abrahamut."

Tagva Jako aularpoK Bersabamit, ingergalerlunelo sunaKajuitokut Haranemut Mesopotamiamêtomut torârlune.

Unnulermallo maungatuinaK sinniktaromavlune, ujarKamik tigusivoK, illijilunelo akkitigilugo; sinnileramelo sinnektômavoK, ahâglo: majûtinnik napârtitaumajunik nuname takkovoK, issuallo aktoavoK Kilangmut, Gûdiblo Engelingit majoartut aKKartullo takkovait.

Kânganele NâlegaK nangerpoK oKarlunelo: Abrahab Isaablo Gûdigivânga; nuna innangavigijat tunnijomavara illingnut kinguvângnullo. Kinguvâttillo nunab sanningititut unnuktigijomârput; siamartitaujomârpullo paunga taunungalo avunga aungalo; illikullo kinguvarêt illûnâmassiatik saimartitaujomârput. Ahâglo! illagijomavagit sapputijomavagillo, namullonêt

ingergaruvit; uttertitsomavagillo nunamut mattomunga; allarniatsangilagit piniarкârtimnanga oкautigijamnik tamainik.

Jakole sinningminit tuppalerame oкarpoк: ivjornaitoksâdlarmêk nuna tamanna! Gûdib iglunga ovanêpoк illa! кilaublo upkuanga, uvangalo tamanna кaujilaungitara.

Jakoblo uvlarârsôtillugo sulle makkilune ujarak akkitigilauкtane tiguvâ, nellunaikutangortilugolo illivâ, orкsumiglo кovisivigivâ; taivâlo Bêtelemik (tukkinga: Gûdib iglunganik.)

Jakolo akkunit ingergalauкârlune taunungarlune, Haranib кannitanganut tikkilerpoк.

Tagvane immeкtarvikarpoк, saugaкalarmelo avatâne kattimgajunik pingasuinik immertitaksaujunik.

Sorlo taipsomane Elieserib Rebekka naipilaungmago immeкtarvingme, taimak Jakobtauк Rahel ovane naipipâ.

Jakob Rahele Labanib panninga, saugangillo pairijangit takkogamigit, aкpangerlune ujarâluk immeкtarviub pânganit aksakâriartorpâ, saukallo immertipait.

Rahelelo kunnikpâ кugviorlune, nellojungnêrtipâlo kinaunerminik, illagingmago, Rebekkablo erneringmago.

Tagva Rahelib aкpangerlune atâtane unipkautigijartorpâ tamattominga.

Labanible najarme erninganik Jakomik tussarame, aкpangerlune pagrearsârpâ, erкilugolo

kunnikpâ, ittertipâlo iglominut; Jakoblo Laban unipkautivâ tamainik illinganerilauktaminik atâtame iglungane.

Labanele oĸarpoĸ: attê! saunerivarma uvinigilarmalo! taĸĸerlo attauseĸ nâlugo tagvanêlaungmat, Labanib nergjuteĸotinginnik pairksilune, Labanib okautivâ: omât! ĸattangutearsugigalloarapkit akkeĸangitomik kivgartortuksauvît uvamnîk?

Oĸalaurittôĸ! sumik akkillertaujomavêt uvamnut?

Labanele panneĸalauĸpoĸ maggungnik, angajukleĸ Lêamik atteĸarpoĸ, nukardlerlo Rahelemik.

Jakoble Rahele erdligiluarpâ; oĸarporlo: Rahel, pannît pivlugo Jarinnik 7 nik kivgartoromavagit! Labanelo angerpoĸ.

Jarille tâpkoa sivituningit uvlatuinartitut îlaukput tapsomunga, taimak angitigijomik nagligivâ; nângmattale nullianigomaganelo Rahelemik kivgartorutigilauktaminik Jarinnik 7 nik, tagva Labanib uivêrilugo Leamik tunnitsivigivâ; Jakolo ama Jarinnik 7 nik, sulle kivgartortuksaulerivok Rahel pivlugo.

Lea kivgaĸalaukpoĸ Silpamik, Rahelelo Bilhamik; arnenit tapkonangat erniangomajoĸalaukpok Mesopotamiame ernernik 11 nik; attingit imaiput: Ruben, Simeon, Levi, Juda, Dan, Naftali, Gad, Asser, Isaschar, Sebulon, Josefelo. — Benjamin erniangolerpoĸ ingergartillugit Kanaanmut.

Jako Jarinnik 14 nik kivgartorêrame Labanemut, sulle tâpsomunga kivgartorpoĸ Jârinnik 6 nik nergjutit pivlugit, Gûdiblo illagivâ, saimartipâlo, perkuteĸartilugolo unnuktovaksoarnik, saukanniglo, kamelinniglo, siutekortojuniglo, kivganiglo angutinik arneniglo.

Labanible ningaune ômigivâ akluidlarninga pivlugo, kênangalo ikpeksatut ikpeksânetullo îtsungnailerpok.

Tagva Nâlekab Jako sakkervigivâ oĸautilâllo; uttilerit atâtavît nunanganut, illangnullo, illagijomavagit.

Tagva Jakob Rahel Lealo naternamut ĸaiĸovak, oĸarĸattigilugiglo; kajuseĸattigêlerpullo, Labanemit nellagôngitomit ĸemâjomavlutik.

Uvlullo illangit kingornangænne Labane assinuarpoĸ, saugakotine iviksukattalingmêtut taipsomane ĸanningitome sallijartorlugit.

Tagva Jakob sakkine Labane Siriamioĸ terliarlugo perĸutine tamaita, nergjutekotinnelo tamaita tuavilune kattitipait, tapkoalo illannelo kittorngannelo illûnamassiatik neksarlugit aularpok, Labane apsimatillugo; kôksoarlo Eufratemik attelik ikkarpâ, ĸaĸĸalingmut Gileademut torârlune. Reheliblo atâtame Gûdingoakotingit tigliklugit neksarpait.

Uvlugle pingajuangne, Labane Jakob ĸemâninganik oĸautsaulerame, unangmivâ, ĸemâjut tumingit tupjarlugit; uvlunnik 7 nik ingerga-

laurame ĸannitanganut tikkilerpoĸ. Gûdible Labane sinnektômanekut saĸĸervigivâ oĸautilugolo: udjertolerit, Jakomut oĸauseĸarĸonnak assinginnik, illannaĸartunnik kissênik.

Tagva Labane Jakolo oĸarĸattigêklutiglo angerkattigêlerpuk ĸaĸĸame Gileademe, ullapirsaijigêlerlutiglo; nerriĸattigêjarêramiglo sinniktarput ĸaĸĸame tagvane.

Kaulermallo Labane uvlarârsôtillugo makkipoĸ, pannîngnelo ĸittorngangillo kunnikpait saimartilugillo; aularivoĸ tagva nunaminut Haranemut uttilermilune.

Jakoletauk tagvangat aularivoĸ sivumuarlune, ômattimine siaklerlune sivûralunelo Esaue pivlugo.

Nalekable Jako nekkoksitipâ; Gûdible Engelingita kattimgajut magguit pagrearpait; takkogamigillo ĸuviasuklune oĸarpoĸ: „tagga Gûdib kattimgajokotingit“ nunalo Mahanaimik taivâ.

Manna kivgame illangit tillivait angajungminut Esauemut, nellojungnêrtitauĸovlugo tikkilârnerminik.

Esaue tamattominga tussarame, angutit 400 dit sakkolijartut illagilugit pagreartorpâ.

Taimaimat Jako sivôralerpoĸ, ingergaĸattinelo inuit saukallo, tuktuvaillo, kamelillo magguililugit avitipait oĸarlunelo: Esauib kattimg-

ajut attautsît angupagit, ullimârpagillo saviksoarmut, aipaingit tagva kemâjungnarniarput.

Jakole ômattime kappiasungningane tuksiarpok: „Nâlegaĸ! atâtama Abrahab Gûdinga! atâtamalo Isaakib Gûdinga oĸalauktotit uvamnut: nunagilauĸtarnut inulervingnullo uttilerit, ajungitullivigijomavagit, uvanga pijaksaungiluarpunga nâpkiningnernik nertornarnerniglo, tamainik, kivgat taimak piniarvigigangne; taipsomane kôk Jordan ikkârapko, ajaupiaĸ una kissiat perkutigilaukpara, mânnale kattimgajungnik maggoinik perkuteĸarpunga; piulinga angajungma Esauib agganginnit, oĸalauravit: kinguvâtit unnuksititsomavakka sanniktitut immarbiub kiglinganêtutitut kittiksaungitutitut.“

Pilliutiksanniglo angajuminut Esauemut aijuksanik âĸiksoivoĸ, kivgannelo perĸovait oĸautilugit: angajuma apperikpasse oĸartuksauvose: tamakkoa kivgavît Jakob aiĸovait nâlekaminut Esauemut.

Jako issumalerame: pilliutinnut sivunamnê tunnut saimartitsomavara, kingorngagullo takkojomavara, tagva illelliorniarpallukpânga.

Unnulermallo Jakob najortine ômajokotinelo perkutinelo illûnaita kôb Jabob akkianut ikkârtipait, nangminerle inutôlerpoĸ.

Tagva unnuarme angutib pâvâ uvlogatâlerlugo; angutible takkolune Jako sâlagilugo ajorame, sibvianga aktorpâ, sibviangalo uniortauvoĸ iniminit aglât.

Uvlarârsûlermalle angutib oĸautivâ: aular-

langa uvlogatâlermat! Jakole kiovâ: allarniangilagit, saimartitaukârnanga illingnut.

Saimartipâ tagva oкautilugolo: mânnamit Jakomik atteкarungnailutit, Israêlemik atteкartuksauvotit (imaipoк Gûdib salagijinga;) Gûdemut inungnullo pânilauravit, sâlaкarlutillo.

Jakoblo nuna tamanna Pnielemik taivâ oкarlune: Gûdib kênanga takkolaukpara, tarnigalo nekkoкsititaumarikpoк.

Seккineк nuilertillugo Pnielemit aularlune Jakob uidlune, angajune Esaue tikkitoк, angutit 400 dit illagilugit takkovâ; tagva 7 ertorlune okkulâvigivâ nunamut; Esauble akpangervigiva, erkisimiarlugolo kunnikpâ, tammarmiglo kugviorpuk.

Jakoblo arnangita kittorngangitalo okkulâvigivâttauk Esaue.

Pilliutit Jakob illingatilauktangit angajungminut, tâpoma pijomangigalloarpait; Jakoble кennuvigivâ oкautilugo: angajuga omât! saimartauniksarsilauruma sângne, pilliutikka tigulaukit aggamnit; кuviasukpunga kênet takkogapko; Gûdib nâmaktomik pillitsivigilaungmanga, ajoksangilanga perkutinnik.

Taimak innaksortauvlune Esaue angerpok, pilliutit tamakkoa Jakob кaitangit pigilugit perкutiminut illautipait.

Taimak Esaue uttilerivoк nunaminut каккalingmut Seiremik attelingmut; tagvanêdlunelo.

— Esauemit Edomiterit pivut —

Jakole sukkailune sivumuarpoĸ, nunamut Kanaanmut torârlune, tikkerĸârlunelo Suchotemut; Jârit illangit tagvanelauĸârlune iviksukattalingme, nûlerivok tikkilunelo Sichememut Kanaanemêtomut; ovane nunaĸotiksaminik pissilerpoĸ Hemoriterinnit, tagvane nunakartunnit, kênaujannut 100 dinnut akkilerlugo.

(Sorlo atâtatsianga Abraha pinialaungmattut sivorngane.)

Tagvane altaremik sennavoĸ ĸujalinermut, ikkajortaunine sapputijauninelo nangianartunit unnuktunit, tessiortauninelo ĸannoetitaunane tamaunga tikkilunepitjutigilugit; Israêliblo Gûdirngat ajugakangitub attinga nipliavigivâ.

Img. 50, 15. Kannoetoĸarnerub uvlungane nipliavigiṅga, tagva piulijomavagit, igvillo nakorijaksarivarma.

1 Petr. 5, 7. Siardlernisse tamaita tâpsomunga pitissigik, tâpsoma issumagitsainarmasse.

Hosea 12, 5. Jakob Engele pâlaukpâ, sâlaĸarlunelo; ĸugviudlarlune tuksiarvigigamiuk.

Img. 50, 23. Kujalinermik tunnijijub, tâpsoma nakorivânga, tamannalo apĸutauvok, Gûdib piuliklerninganik saĸĸertitserĸovlunga tâpsomunga.

15. Rahelib Isaablo toKKonigingnik Jôsefemik.

Gûdiblo Jako Sichememe saKKervigivâ loKautilâllo: parngnailerit, Bêtelemullo ingergalerit, taikane Altaremik Gûdemut saKKertingnut taipsomane angajungnit Esauemit Kemâgavit sennaKovagit.

Jakolo taimailiorpoK, sorlo Nâlekab perKolaungmago. Tagvangallo aularivoK sivunnuarlune; Efratele kaglilermatsuk, Rahelib ernivik-sanga nelliutivok, ernilerporlo Benjaminemik.

Tagvane Rahel toKKovok, illuvertauvorlo apKome Efratemut torârtome; mânna Betlehemik taijaujoK.

Jakole nellunaikutamik napârtitsivoK illuvingata Kângane; tagvangallo aularmilune ingergalerivok tikkilunelo atâtaminut Mamremut.

Isaarlo JâreKalaukpoK 180 nik; nukkeKarungnaêrlunelo toKKovoK; ernikitalo Esauib Jakoblo illijartorpâk Kairosungmut Makpêlamut.

Jakole nuname Kanaanme atâtame Isaab tujormiovigilauktangane nunaKalerpoK; Jôsefele taipsomane Jârekalaukpok 17 nik, nergjutinik mianersitainalerame Kattangatinne illagilugit; pijaksaungitoKalaurangat tâpkonane, oKautigijartorpâ atâtaminut.

Israêlible Jôsefe erdliginersarivâ Kittornga-

minit tamainit, aunorâritsiartipâlo; tamanna pivlugo ĸattangutingita omigivât oĸauseĸaromangilâllo illannârnartunnik tâpsomunga.

Tagva Josefe sinnektômavok, tamattomingalo ĸattangutinne unipkautivait imâk: sinnektomanerilauĸtamnik tussalauritse: illagêkluta perorsêvingmêĸorpogut, ivîllo ĸaĸĸôjaksaggit kipperkôrpavut, kippijakkale ingminik makkilerput nangerlutiglo, kippijapsele illumalugit kippijakka okkovigivait.

Tagva ĸattangutingita ningarosulerlutik oĸautivât: igvit attannerijomârpittigît? nâlegaksarivittigît? omigivalliavâllo.

Ama assianik unipkautivait imâk: sinnektômalauĸpunga: seĸĸerngub, taĸĸiblo uvloritjallo okkulâvigivânga. Atâtangatale suaĸlugo oĸautivâ: uvanga anânavîllo kattangutivîllo tuksiariartorvigijaksarivâtît? — atâtangatale okautsit tamakkoa omamiutarivait.

Mattoma kingorngagut ĸattangutingit ĸanningituliarmatta atâtamik nergjutekotingit iviksukattalingnut pitalitsiartunnut Sichemib ungatanêtunnut tessiorlugit, Jakob Jôsefe tillivâ, kattangutiminik nellipsaiĸovlugo.

Jôsefiblo ĸattangutine Dôtaneme naipipait; tâpkoale kaijoĸ, ungasiktomêtillugo sulle takkoganitsuk, oĸarĸattigêlerput: ahâk sinnektomavaktoĸ tamaungalerpoĸ, attê toĸĸolavut uma, ittersâlungmullo egilavut, oĸautigilârlugolo ômajoâlungmut nerrijauvoĸ, tagva takkuksaujomârput sinnektômaningita sunauningit.

Rubenible angajuklionerpângata innerterlugit oĸautivait: aungmik ĸovisiniarase, ittersâlungmulle egissiuk, aggapsingnulle pijauniarane; issumalerporle ittersâlungmit kingorngane amujomavlugo piulilugolo atâtanganut uttertitsomavlugo ama.

Josefib kattangutine tikkingmagit, tagvainaĸ aksorornermut tiguvât, annorâtsiangalo pêrlugo ittersâlungmut ittijomut immeĸangitomut ningitipât, ĸeaningalo tuksiarningalo kammaginagik ĸemakpât.

Pijoĸalauĸpoĸ tagva, Ruben tapkonanêĸattautinnago, Ismaeliterit niuverniartit Gileademit pijut, tagvûnarlutik Egipteneliartut takkogamigit, tagva Josefe ittersâlungmit amuvât, niorvgutigivâllo tâpkonunga kênaujannut 20 ginnut; tâpkoale neksarpât Egiptenemut.

Rubenible ittersâluk tikkinamiuk, Jôsefelo naipinago annorâne allikpa, ĸoaĸsâdlarlunelo ĸattangutine tikkinivait ârosudlarlune: „inuosuktok taikanêtsungnêrmat, namungniarkîk?“

„Tagva tuktungajut illangat angusalluk toĸĸopât, Jôsefiblo annorârilauktanga ânanâĸ tigulugo missukpât aunganut; tillikliutigilâllo atâtamingnut oĸautsaukolâllo: tâmna nagvârpavut, nautsertoruk, ernerpît annorârilaungmangâgo.“

„Jakob annorâĸ aulik una tagvainaĸ illitarilerpâ, annorânelo alliklugo nipliadlarpok angijomik:“ tamedsa ernerma annorânga illa, ômajoâlub nerrilaukpâ, kêsuktoksôjub Jôsefe alliktolaukpa; pôksaijarlo attilugo akkunit ernine erdliginerpârijane arosûtigivâ.

Erningita panningitalo illûnatik tikkilugo mannigorasuaralloarpât, kissianele mannigortaujomatsangilaĸ, nipliarĸattarlune: kiksarneĸarlunga pertauniangitomik illuviksamnùt pititauniarpunga, ernera aiparilugo.

Taimak atâtangata ĸeagiva angijomik.

Oĸaluktok 5, 7. Sinnektômaneĸartome unnuktunik, tagvane sullingineĸarpoĸ oĸautsiniglo unnuktunik; igville Gûde sivûragiuk.

Jerem. 10, 23. Nâlegak ĸaujimavunga, inuk pitsartunerminut sullitsangimat, nelliellonêllo nangmineĸ âĸiksoijungnangilak, ĸannoĸ agvertaromanerminik, ainerminiglo apĸome.

Jerem. ogguar. 3, 27. Pivianartoksôvoĸ angutemut, nangmaut attorlugo illiniarpago inuosungnermine.

Img. 133, 1. Ahâk ânanaudlarmêk takkoranidlarmêglo, ĸattangutigêt issumaĸaĸattigêklutik iglomioĸattigêĸpatta.

16. Jôsefib ôktortauninganik sâlaкarninganiglo; parngnanersimavingmut pititauninganik; aulatsijungortitauninganiglo.

Jôsefe Ismaeliterinnut Egiptenemut âtauvoк, pissiarijauvorlo Potifaremut, attaniub Faraub pimaklertoкotinganut.

Gûdiblo Jôsefe illagiva Egipteneme, piloriktipâlo tamaine piniarninginne.

Potifarib tamanna takkogamiuk, Jôsefe ivleridlarpâ, pimaklertungortipâlo iglominut perkutininullo illûnainut.

Taimanganit Nâlekab Potifare ajungitullivigiva perkutinginne tamaine, iglomêtune perorsêvingmêtunnelo; Potifarelo assianik kammangilak, nerrituinarlune immilarmelo kissiane.

Taimak Jôsefe kippalôgalloarlune inôtsiarpok, anânangatullo kênatsiarilaukpoкtauк.

Potifarele nulliakalaukpok uivêtomik; tâpsoma Josefe uivêrinasuarpâ ajortulliкattigêngnermut; tâpsomale кunnulune innerterpâ oкautilugolo: „ahâk! angajoкâma sumiglonêt iglomêtomik innertingilânga, perkutinnelo tamaita aggamnut pitilaukpait. Kannoк uvanga taimak angijomik idluitullijuksauvîk, ajortullilungalo Gûdemut?“

„Arnable kajungertinasuarlugo noккangilak;

tâpsomale naletsángilâ; tagva ningarosuklune, Josefe passiva ajortullijomajotut, iglomioĸattiminut uiminullo; Josefib anorâne tâpsomunga kemalaungmago, tuavilune kemâsâramiuk.

Potifarib nulliame okausingit tussaramigit okperigamigillo, ningalerpok angijomik, Jôsefelo parngnanêrsimavingmut pitipâ, attanniub parngnanêrsortangita inningænnut.

Gûdible tagvanetauĸ illagivâ nâmagijautipâlo parngnanêrsimaviub angajoĸânganut; angajoĸâblo aglât parngnanêrsortaujut illûnaita Jôsefib pairksininganut perĸovait, pinniaraksallo tamaita tapsomûna pinniartauĸovait.

Nâlekablo Jôsefe ajungitullivigivâ, piniarningillo illûnaita idluarsitipait.

Nelliutome tamattomane Egiptenemiut attanningata kivgâgik, immiksaliortit angajoĸângat, ĸaĸĸôjaliortillo angajoĸângat idluitullilaungmannik attannermut, parngnanêrsimavingmut pititauvuk, Jôsefelo perĸojauvok pairilugik.

Jôsefible illutsine malliklugo uvlângotillugo nellipsaramigik, kiksartillugik naipipak.

Apperijaugamiglo Jôsefemut: sôg uvlome kiksarpitik? kiovuk: sinnektômalauĸpoguk, mânelo najorteĸangilaguk nellautaijomik, tukkinganik oĸartomik.

Tagva Jôsefib kiovât: Gûde kissime nellautaijotôvoĸ taimaitunik; unipkautitingale makkoninga.

Tagva immiksaliortit angajokângata unipkautivâ imâk: sinnektômalaukpunga tautukorlunga sorlo napârtomik Weineliksamik, akkerokartomik pingasunnik; tungojoktaulerlunelo perolaukpok nuvogalâkalarmelo; paungangillo innersimalerput; Faraublo ermgusiarsunga aggamnut tiguvara, paungallo tigulugit iptêjarpakka ermgusiarsungmut, ermgusiarsuglo tunnivara Faraub agganginnut.

Jôsefib okautivâ: tamedsa tukkinga: akkerkut pingasut, uvlôvut pingasut; uvlut pingasut nâkpatta, Faraub issumagijomârpâtit uttertilutillo kivgartorvigilauktarnut, tunnijerkovlutit ama ermgusiarsungmik tâpsoma agganginnut, taipsomanetut immiksalliorteôlaravit.

Erkaumalaungmingale piloridlaruvit, erkaumajautilaungalo Faraub sângane, tâpsomunga iglomit ômangat annititaulermikovlunga.

Terliatauvlunga Ebrêerit nunangænnit aulartitaulaurama, taimaktauk idluitullinanga sumiglonêt ovane parngnanêrsimavingmut pititaulaukpunga.

Kakkôjaliortit angajokângata nellautainerub idluarninga tussaramiuk, kuviasuklune Jôsefemut unipkârpok: uvangatauk sinnektômalaurivunga imâk: amârgaujannik kakortanik pingasunik kakkakpunga niakumne amârgaujalle kollerpângænne kakkôjatsiakalaukpok sunatuinarnik Faraub piksanginnik, tingmitjallo amârgaujamêtunnik nerrivut.

Jôsefe kiovok: tukkinga imaipok: amârgaujat pingasut uvlôvut pingasut, uvlut pingasut

nâkpatta, Faraub issumagijomârpâtit ĸejungmut napârtitaumajomut ĸimitaukovlutit; tingmitjallo uvinît nerĸigijomârpât.

Taimailerporlo, sorlo Jôsefib nellautainerilaungmago; uvlut pingasut nângmatta Faraub inulervingminik uvloksiorame, parngnanêrsortaumajuk issumagivak; immiksaliortit angajoĸângat pitinivâ ama kivgartorvigilauĸtanganut, ĸaĸĸôjaliortille angajoĸângat ĸimitauĸova kejungmut napârtitaumajomut.

Immiksaliortit angajoĸângatale Jôsefe erĸaumajungnêrlugo puigormarikpâ; tâmnalo parnanêrsimavingmêtuksaulaukpoĸ sulle Jârinnik maggungnik. Gûdible parngnanêrsortaumajokulluk, puigolaungilâ; piulijauningata Stundinga ĸaglilerpoĸ.

Jarik magguk nângmannik Farao sinnektômaneĸalauĸpoĸ: kôksûb Nîlib sikjangane sorlo nangerĸôrlune, takkovoĸ tuktuvatsianik ĸoinijunik 7nik ĸaĸĸijunik kôksoarmit, iviksukattalingmut nerrijartortunik.

Tâpkoa kingorngattigut tuktuvait 7it assingit kôksoarmit ĸaĸĸijut takkogivait, takkominaitut salludlartullo.

Takkominaitut salludlartullo tuktuvatsiat ĸoinijut nerrivait. Faraolo tuppalerpok.

Ama sinnilermigame sinnektômalerivoĸ: ĸaĸĸôjaksataggit 7it iviksoarme attautseme perortut, illuitut silliktullo takkovait.

Kingorngane kakkôjaksataggit amitut kunnulingajullo nuilertut takkogivait.

Kakkôjaksataggillo piungitut kakkôjaksataggit 7 it silliktut êvait.

Uvlângolermalle Farao issumamine uimajâlerpok, tilliklerlunelo nellautainerluktut illisimajullo illûnaita kaikovait, sinnektômanerilauktame tukkinganik nellojungnêrtitaujomavlune tâpkonunga.

Sappermarikpulle, attauserlonêt nellojungnêrtitsijungnangilak tamattominga Faraomut. Faraolo siaklilerpok angijomik.

Tagva imiksaliortit angajokângata Jôsefe puigortaumariktok erkarpâ, attannerlo Farao okautivâ: uvlome idluinera erkaumavara sângne attannîk!

Taipsomane Farao ningarmat kivgane pivlugik, uvangalo kakkôjaliortillo angajokângat parngnanêrsimavingmut pitilunnuk, tamamnuk unnuarme attautseme sinnektômalaukpoguk.

Taipsomane inuosuktok angut Ebrêereôjok uvaptingnêlaukpok; tâpsomalo nellojungnêrtilaukpâtiguk sinnektômanerilauktapta tukkinganik; nellautsimarilaukporlo sorlo okarsimalaurame.

Tagva Farao tuavilune tilliklerpok, Jôsefe parngnanêrsimavingmit aijartorlugo; tâmnalo umgijarkârlune annorârsimatsiakârlunelo attanniub sânganut âtaulerpok; tâpsomalo okautiva: sinnektômalaukpunga; pitakangilarle sinnektômanerilauktama tukkinganik nellojungnêrtitsijo-

mik uvamnut. Tussalauĸpungale illingnik, taimaitomik sappinginavigôg.

Jôsefible attanneĸ kiolugo oĸautivâ: uvanga kissima taimailiorungnatsangitunga, Gûdele ajungitunik ĸissênik nellautailârpok Faraomut.

Tagva Faraub sinnektômanerilauktane unipkautigivait Jôsefemut; Jôsefiblo tussarêramigit kiovâ: Faraub sinnektomanigik tammarmik adsigêkpuk. Gûdib Farao tamakkungnûna nellojungnêrtitsomavâ piniarlârtaminik.

Tuktuvatsiat 7 it ĸaĸĸôjaksatagillo ânanaudlartut Jareôvut akluinartut 7 it; tuktuvaillo 7 it salluktut takkominaitullo, ĸaĸĸôjaksataggillo amitut ĸunnulingajullo Jareôvut 7 it aklunartut ajoĸsarnartullo; ahâk Jareĸarniarpoĸ 7 nik akluinartunnik Egipteneme illûnane; tamakkoalo ĸângerpatta malliktokaromârpoĸ Jarinnik 7 nik kângnartovaksoalingnik, sivorngane adseĸalaungitunik, tagva puigoromârput aglat akluinartoĸalauĸtomik, kangnartoksoak oĸumailuaromârmat.

Farao aipanganik sinnektômalaungmat tukkeĸarpoĸ: soĸĸoserungnangitomik tuavilune taimailiorniarmat.

Mânna Faraub angumik sillatutsiartomik illisimajomiglo ĸennerasuarle, tâmna aulatsilerkovlugo nunamik illûnane. Pimaklertokarkojikovlugolo nuname, Jarit akluinartut nelliuningænne nerkiĸsat tamaita tellimangit kattersorlugit nuname illûnane, ĸaĸĸojaksat ĸematulliotijaulerĸovlugit Faraub ĸematullivinginut, nunakattigêt perlerkonnagit kângnartoksoarme ĸaijomârtome.

Oĸautsit tamakkoa Faraub kivangitalo idlu-
arivait, oĸarporlo: nane angumik taimaitomik
Gûdib annerninganik illumiutaĸartomik illiktut
îtomik nagvârungnarpita? ahâk aulatsijungorti-
pagit iglumnêtunut tamainut, nunamullo illûnâ-
nut; inukotima illûnamassiatik nâlegaksarivâtit;
attannersûb iksivautanganik kissianik pinnersau-
jomavunga illingnit.

Ketterdlerminelo aggangminit pêrlugo pitipâ
Jôsefib agganginut, ĸetterdlermilerlugit, Seide-
miglo ĸaĸĸortamik annorâĸartipâ, kongasinga-
nullo ĸellaumgujârsungnik Goldinik illijilune;
ĸamutîngmelo attorpaktame aipagingne ĸemuk-
sertauĸova, sivornganetokarĸojilunelo ĸaggudlar-
tomik: okkoleritse! ahâk! tagga nunab atâtanga.

Fараublo Jôsefe oĸautivâ: uvanga Faraô-
vunga! igvit perĸojingikuvit, nelliellonêt Egip-
teneme illûnane issumaminik aggangminik itti-
kaminiglonêt aulajaijuksaungilaĸ; tunnitjivigi-
vâlo Asnatemik, ajoĸertuijub panninganik nul-
liaksanganik. Tapsomangat erneĸalauĸpoĸ mag-
gungnik: Manassemik Efraimemiglo, inulilauĸ-
tungnik Jarit kângnartovaksoalît pigialerĸârtin-
nagit.

Jôsefe tagva aularpoĸ nunab Egiptenib il-
lûnangagut ĸemuksikut aksalloalikut ingergavi-
gilugo, nerkiksat kattersortauĸovlugit, ĸaĸĸôjak-
sallo kematulliotijaukovlugit kematullivingnut
nuname illûnane igloliortaukojanginut; taimak
ĸaĸĸôjaksat unnuktovaksôlerput siorĸattitut im-
mab kiglinganêtutitut, kittilugit ajornarpok; tai-
maimat ôktutit unnurningit kittitsungnaêrpait,
kittiksaungimatta.

Jarit akluinartut 7 it nângmatta, tagva Jarit ajoĸsarnartut 7 it pigialerput, sorlo Jôsefe sivorngane nellautailaungmat; kângnartoĸsoarlo nunanut tamainut avatanêtunut illingalerpoĸ pivallialunelo, Egipteneme illûnâne ĸaĸĸôjaksaĸaralloartillugo.

Tagva nunaĸattigêt avatânêtut Egiptenemut tikkilerput ĸaĸĸôjaksanik pissijartorlutik Jôsefemit; ajoĸsarneĸ kângnerlo pivalliatsainarmannik nunane illûnaine.

Jôsefele taipsomane angajoĸângortitauvlune Egipteneminnut Jarekalauĸpoĸ 30 ginnik.

Mark. 14, 38. Pigârluselo tuksiaritse, ôktortaulungnermut perĸonnase; annerneĸ pijomagalloarpoĸ, uvinigle sangêpoĸ.

1. Kor. 6, 18 — 20. Assiniarneĸ ullorеagissiuk. Inûb idluitullliningit illûnatik timingata avatânêput, assiniartorle ajortullivok timiminik asseruidlarlune.

Kaujimangilasselônêt annernerub ajunginerub illupsingnêtub timise iglogingmagit? tâmna Gûdemit pivasse, illipsingniglo nangmineringilasse.

Aklitudlartomik pissiangomagapse taimaimat Gûde nertorsiuk timipsingne tarnipsingnelo, Gûdib tamakkoa perĸutigingmagit.

Img. 91, 1, 2. Kotsingnerpâb sapputsiningata attânêtoĸ ajugaĸangitublo tachaliningаnêtsainartoĸ; tâmna Nâlekamut oĸarpoĸ: sungertûtiga, serngnigijiksaĸautiga, Gûdiga nerriugijara.

17. Jôsefib ĸattangutingita ingergarningannik Egiptenemut; tâpsomalo illinganinganik tâpkonunga.

Nuname Kanaanemetauĸ ĸaĸĸôjaksanik perortoĸalaungimat, tagva Jarit aklunartut sivorlerpângænne kângnek missiginalerêrpok aglât.

Jakole tussarame, Egipteneme pissiviksaungmat ĸaĸĸôjaksannik, erniminut oĸarpoĸ: sôg siaklerluse issumajarkiste? attersâritse Egiptenemut, ĸaĸĸôjaksarsijartorluse nerĸiksaptingnik, perlilerĸonnata.

Tagva ĸattangutigêt 10it attersârput Egiptenemut, Benjaminele atâtab illauĸongila tâpkonunga oĸarlune: ĸannoetomut tikkitaunajarasugigapko.

Jôsefiblo attanniovlune nuname Egipteneme, ĸaĸĸôjaksat pimaklertoĸotimigut niuviangotipait inungnut illûnainut.

Kattangutingitalo tikkinamitsuk, sânganut pamakterput, nunamiut taipkoa illuserivaktangat malliklugo.

Tâpsomale takkunaramigit, tagvainak illitarilerpait, takkorngartatulle illingavlune tâpkonunga kuksanartomik oĸarvigivait oĸarlune: nakit pivisê? kiovât: nunamit Kanaanmit, nerĸiksarsijartoromavluta ovane.

Illitaringilâllo; Jôsefele sinnektômanerilauĸtaminik erĸailerpoĸ.

Oĸautivaillo: nautsertorteôvose, nuna ĸemmergoriartorlugo, naukut tikkitaujungnarmangât.

Tâpkoa kiovât: aukak attanneĸ! nautsertorteolungimarikpogut; uvagut uivêlungilagut; ĸattangutigêkpogut, angutib attautsib erningit, nukardlerpâĸ atâtaptingnêpoĸ sulle, attauserlo illavut saĸĸijârungnêrpoĸ.

Jôsefib oĸautivait: illa taimaipoĸ, sorlo oĸalaurama: nautsertorteovose! tamanna pivlugo ôktoromavapse okpernartunnik oĸauseĸarmangâpse; illapse illangat tillissiuk, ĸattangutisse nukardlerpak aijartorlugo, illipsele parngnanêrsimavingmêniarpose. Parngnanêrsortauĸattigêktipaillo uvlunik pingasunik.

Uvluk pingajuangne ama ĸaiĸolugit oĸautivait: Gûde sivuragigapĸo imailioritse: illa attauseĸ ĸellaksorsimavlune parngnanêrsimavingmêtuarle, illipsele aularitse, pissiarilauktasse angergautilugit; nukasselo uvamnut tikkiutissiuk, tagva oĸausisse okperijomavakka, tokkojuksauĸonasse.

Tagva kappiasudlarlutik ingmingnut oĸarkattigêlerput: „tamedsa illa pitlartaujutigijavut nukavut pitjutigilugo, tarningat kappiaktoadlarninga takkogaptigo, tuksiarvigingmatigut angijomik, uvagullo tussaromalaungilavut; tamanna pivlugo kappianartomut tamattomunga tikkitaulerpogut mânna.

Nellovulle Jôsefib tukkisimmagit; tussâje-

ĸarlune kissiane oĸâlavigingmagit; allarpaillo ĸugvioriartorlune sagvangitomut, kingorngane ama aivigivait okâlavigilugillo; Simeonelo tigujauĸolugo ĸellaksortauĸova takkoænne, âtauĸolâllo parngnanêrsimavingmut, assingille 9 it ĸakĸôjaksanik taĸĸoaksaniglo apĸome tunnitjiviokolugit angergarĸovait.

Uvlormele sivorlerpâme sinniktarvingmut tikkinamik, illangatalo pône ĸellarudsâramiuk, siuteĸortojoĸotine nerritítsomavlugo, kênaujaĸotine pôb illuanut illimajut nagvârpait; ĸattangutinelo tamattominga oĸautingmagit, tagva illûnatik ĸoaĸsângalerput oĸarlutiglo: sôg Gûdib taimailiorvigilaukpâtigût?

Atâtamingnut Jakomut tikkinamik, pijoĸalauktunik tamainik, illiortauviolauĸtamingnik unipkautivât, Simeonelo Benjaminelo pivlugiktauĸ. Pôtiglo ĸakĸôjaĸsataggit nâvinamigit, illûnatik ĸenaujaĸotitik neksalauktatik pôt illuænnut illimajut nagvârpait.

Tamattominga takkogamik, illûnamassiatik atâtangallo ĸoaĸsâdlarput angijomik, îtorlo Jako kappiasudlarlune ârosulerpoĸ: ĸittorngamnik aĸsârvigivapsinga: Jôsefe saĸĸijârungnêrpok! Simeone saĸĸijarungnêrpoĸ! Benjamine neksaromavasse, okumaitunut tamainut tikkitauvunga.

Ernera una illagiluse attersârĸattaujuksaungilaĸ, tâmna apĸome ĸannoetomut tikkitaulerpat, ingergaĸattigiluse, tâva kiksartidlarlunga taiksaungitomik nujakka ĸaggortat ukkoa illuvermut pitinajarpasse.

Sal. okal. 21, 30. Illisimanerlonêt, sillatunerlonêt, kajusimanerlonêt sullitsangilát Nâlegaĸ, akkerartorlugo.

Kap. 10, 9. Passijaksaunane inôjoĸ ussornarnarlune innôvok; mumiksimajorle apĸotimine, saĸĸertitaujomârpoĸ.

Rôm. 8, 28. Kaujimavogut, Gûdemik nagligosuktut ĸanoelinganerit tamaita idluarĸutigingmagit.

---

18. Jôsefib nangminerminik illitarijautitsininganik ĸattangutiminut.

Kângnartoĸsoaĸ nuname Kanaame missiginarpalliavoĸ, oĸumailivalliavlunelo, ĸaĸĸôjallo Egiptenemit aijaulauktut nungutaulerput.

Tagva Jakob ernine okautivait: attersârmititse ama nerkiksarsioriartorluse uvaptingnut.

Judable kiovâ: angutib taipsoma angijomik oĸaudjulauĸpâtigut oĸarlune: kênara takkoniangilasse, ĸattangutisse nukardlerpâk neksarupsiuk kissiane.

Taimaimat ĸattangutivut illauĸogungne, attersârniarpogut kissiane; illauĸolungikungnele attersârniangilagut.

Tagva Jako kunnudlaralloarlune angerpoĸ oĸarlunelo: taimaituksaukpát, taimailerle! pilliutiksaniglo nunab perortunginik ânanânik neksaritse taununga angumut taipsomunga, mingoarutiksamik, igupsat orĸsuænniglo, tauvluĸutiksanniglo, Mirreniglo, Datteliniglo, Mandeliniglo. Kênaujanniglo taipkoninga illimalauktunnik pôpsingnut, kênaujanniglo nutânik pissiniutiksanik neksarĸassiutjileritse, tammartoĸarpallailaungmat.

Taimaktauk nukase neksarlugo ingergaleritse taununga, angumut taipsomunga tikkilermiĸovluse.

Gûdible ajugaĸangitub nâpkigijautilise angutib taipsoma sângane; tâpsoma illautiligik ĸattangutisse Simeon Benjaminelo illipsingnut; uvangale ĸittorngaminik aĸsârtaumariktotun îtuksauvunga.

Tagva pilliutiksat kênaujallo maggoertorlugit neksarlugit Benjaminelo illagilugo aularput ingergalutiglo Egiptenemut; Jôsefelo tikkinamitsuk, pâmagvigivât tuksiarvigilugolo, mannimivigivâllo pilliutinnik neksalauĸtamingnik.

Tâpsomale takkogamigit illannârnadlarlune salutilugillo apperivait: atâtase îtoĸ ĸannoengitsiarĸâ? Benjaminelo takkogamiuk apperivoĸ ama: nukasse una? oĸautigilauĸtasse uvamnut? ernîk! Gûdib saimarlitit! nellojungnêrtinagit kinaunerminik sappikassakpoĸ, nukane naglingnermut illungertûtigigamiuk; iglominullo aisâlerpoĸ, sagvangitomêdlune ĸugvioromavlune.

Ermikamelo saĸĸerivoĸ ama, nerĸiksalior-

temut oĸarlune: nerĸiksavut pijarêrtaule. Nerreĸattigêĸpulle; Egipteneiniulle Ebrêerillo illagêngneĸarpangimatta, tamanna pivlugo illusingat malliklugo Jôsefe ingmigut sâkarpoĸ, kattangutingillotauk ingmikut sâkarivut; ingerĸovaillo tuglerêklutik angajuklerpânganit nukardlerpângat tikkidlugo. Tamanna tattaumiuiarutigivât angijomik. Nerkiksamiglo âtsiviolerput, Benjaminele tellimaertortomik unnunersanik pivok.

Jôsefible pimaklertoĸotine angigutsilune perĸolauĸpâ oĸautilugolo: angutit pôngit illulikit nerkiksannik, attunillo kênaujaĸotinginik illijilerit pôngita illulingita ĸânginut.

Ermguseralo Silbere illiuk nukardlerpâb pônganut, kênaujallo ĸaĸĸôjaksat akkigilauĸtangit tappilugit.

Pimaklerte taimailiorpoĸ, sorlo oĸautsaulaurame.

Kaungmat uvlarârsukut aulatainarmatta, ĸannitomêtillugillo sulle, Jôsefe pimaklertoĸotine oĸautivâ: atte! tuavilutit angutit tâpkoa malligasuakit, angugungnelo oĸautikit: sôg ajungitomik akkiniarpise idluitomut?

Tagva ĸattangutigêt ĸoaĸsâdlarlutik takkonautilerput, tukkisinginamik tâpsoma okausinginik.

Tâmnale oĸalerivoĸ ama: kaujimagalloarpose pijomajamnik; imaingilâk? nâlekama ermgusiarsunga tiglilauĸtasse neksarpasse, ĸennerasuartara illipsingne. Idluitullilauĸpose.

Kiovât: angajoĸâvut, sog taimaitunik oĸau-

seĸarkît? tamanna ungasigle kivgarnit taimailiorluta; nelliptingne ermgusiarsuk nagvârtaupet, tâmna tokkojuksauvok, uvagullo illûnata kivgaujomavogut nâlegarnut.

Tagva tuavilutik attunit pôtik illivait nunamut, tâpsomalo ĸenneriarlune illûnaine ermgusiarsuk nagvârpâ Benjaminib pôngane.

Kakkilâdlarlutik tagva annorâtik allikpait, iglugasaksoarnullo ĸemaktainartamingnut uttermilutik.

Jôsefib sânganut sajuklutik saĸĸeramik pamaklutiglo, suadlarpait oĸaudjulugillo: sôg taimailiolauĸîse? ĸaujimangilase, angumut taimaitomut uvaptun îtomut, nellonartoĸangimat?

Tagva Juda oĸarpoĸ: attannîk! ĸannoĸ oĸartuksauvita? ĸannorlonêt oĸauseĸariaĸarĸita? ĸannorlonêt passijaksaunginivut kigligiutigilugo? Gûdib kivgavit idluiningit nagvâlaukpait. Ahâk tagga! uvagut tâmnalo ermgusermik nagvârtauvik illingnut attanneĸ kivgaulerpogut.

Jôsefe kiovoĸ: tamanna ungasigle uvamnit! tâmnale ermgusermik nagvârviojok kivgarivara, illipsele ullapirsauteĸarluse atâtapsingnut aileritse.

Tagva Judab sângeriartorlugo ĸennuvigiva okautsinut unnuktunut, taimailiorĸonnago, oĸautivâlo: angergarlunga tikkikuma atâtamnut nukavut una illaginago, tagva imaitsomârpok: takkogune nukapiak illaginginaptigo, tokkonajarpok, uvagullo kivgavît atâtapta nujangit kaggortat kiksartidlarlugo, angijomik illuvermut pitinajarpavut.

Uvanga kivgát akkisartorteôgama nukappiamut ômunga, atâtamnut oĸalaurama: tamna uttertingiĸupko illingnut, inôsera nâlugo passijaujutigijomavara.

Tamanna pivlugo uvanga tamânêtsainarlanga nukapiaĸ innangerdlugo, illingnut kivgaulerĸovlunga, nukapiarle majorarĸolauruk ĸattangutine illagilugit.

Kannorle uvanga atâtamnut majorarungnarĸîk, nukapiaĸ, aiparingikupko? atâtama tikkitauninga kiksarnermut angijovaksoarmut takkojaksarinajarpara.

Tagva Jôsefe nunojungnarungnêrpoĸ; Egiptenemiut illûnaita annerĸovait, najorteĸangilarlo tagvane takkorngartamik attautsemiglonêt, Jôsefib ĸattangutine nellojungnêrtinamigit kinaunerminik.

Kugviudlarlune angijomik nipliavoĸ, Ebrêerit oĸausingit attorlugit: Josefeôvunga! atâtaga inôva sulle? ĸattangutingitalo kiolugo sappermarikpât, taimak angitigijomik ĸoaĸsâlaukput.

Jôsefele taimak angitigijomik ĸeavoĸ, Egiptenemiut sennerkotut Faraublo kivgangita tussarmatsuk aglât.

Ama oĸautivait: ĸannituinaritse uvamnut: Josefeôvunga ĸattangutisse! niorvgutigilauktasse Egiptenemut!

Mânna kappiasuĸojomangilapse niorvgutigilaurapsinga; inôsisse pivlugit Gûdib sivunapsigut tamaunga tillilaukpânga.

Jaringnik maggungnik mânna kângnartoĸ-

soaĸalaukpoĸ, sullelo Jarit tellimat nâlugit taimaitsomârpoĸ; taimaimat illipse tamaunga tillilaungilapsinga, Gûdible, inôsisse piulijaulerĸovlugit piuliklernermut angijoĸsôjomut. Tamanna pivlugo tuavidlaleritse mânna majorarluse atâtamnut oĸautijartorlugolo: tamattominga ernerpît Jôsefib oĸautsauĸovâtit: Gûdib attanningortilaukpânga nunamut Egiptenemut illûnânut; attersâlaurit uvamnut mulludlarniarnaglo.

Ananaunera illûnat Egipteneme pigijara oĸautigissiuk atâtamnut, takkolauĸtasselo tamaita; tuavidlarluse atâtaga illagilugo attersâritse ovunga.

Nukanelo Benjamin erĸipâ, ĸealunelo kuviasumut; Benjaminelotauk ĸeagivoĸ sagvingane.

Kattangutinnelo tamaita kunnikpait ĸeajutigilaitalo; tagvalo kingorngane ĸattangutingita oĸarkattigivât.

Jôsefiblo ĸammutinnik aksalloalingnik taĸĸoaksanniglo tunnitjivigivait apĸome, Faraub perĸojininga malliklugo, pillitsivigivaillo illûnaita attunit annorâtsiarmik attautsemik, Benjaminele tellimanik, kênaûjaniglo 300 dinik; atâtanelotauk tillikliujivigiva perkutinik Egiptenemit, ĸaĸĸôjaksanniglo, taĸĸoaksanniglo attoraksanganik apĸome Egiptenemut attersârniarlune.

Taimak ĸattangutinne aularĸovait, ĸaiblarlugillo oĸautivait: akkerartortigêngniarasse apĸome.

Aularpullo tikkilutiglo atâtamingnut nu-

name Kanaaneme, unipkautivâlo oKarlutik: Jôsefe inôvoK sulle attanniovorlo nuname Egipteneme illûnâne. Jakoble ômattinga assianik issumaKarpoK okperinginamigit.

Tagva Jôsefib okausingit tamaita oKauserilauKtangit tâpkonunga oKautigivait tâpsomunga; Kammutillo tujûtillo Jôsefib tillikliutigilauKtangit takkogamigit, tagva annerninga ômaridlarpoK; Israelelo oKarpoK: nâmaksivunga ernera Jôsefe inôngmat sulle; takkojartoromavara, toKKoKârtinnanga.

Img. 141, 10. GûdeKangitut kattaglît nulluaKotimingnut, uvanga Kanoênanga Kângertillunga.

Img. 90, 8. Idluitullinivut pitipattit sângnut; ajornivut illitaringitavut kênarpît Kaumaninganut.

Lukas 17, 3. 4. Kattangutivit idluitullivigikpattit, innerteruk; idluijungnêrpallo idluiningit issumagijungnaikit.

Uvlorme attautseme 7 ertorlune idluitullivigikpattit uvloênarlo 7 ertorlune tikkippattit, kakkialerpungârdlune, issumagijungnêrvigijaksarivát.

1. Petr. 4, 8. Naglingnerub ajornerit unnuktoksôningit mattuvait.

19. Jakob ingerganinganik Egiptenemut.

Israêle tagva Kanaanemit aularpoĸ perĸutinne tamaita neksarlugit; Bersabamullo tikkiname tunnergutemik ĸujalijutiksamik kaitsilerpok atâtame Isaab Gûdinganut; ĸujalingitotut avileromanginame inulervigilauktaminit.

Gûdiblo Nâlekab unnuarme takkotitjutikut saĸĸervigivâ oĸautivâlo: „uvanga Gûdeôvunga! atâtavît Gûdinga; attersârlutit Egiptenemut sivûraniarnak; tagvane inugasaksoangortitsomavagit; „attersârĸattigijomavagit, amalotauk uttertitsomârlutit tamaunga.“

Tagva Jako aularpoĸ Bersabamit, najortane illûnaita 66 ojut, nergjuteĸotinnelo unnuktovaksuit, Kanaaneme piksarsiogarilauktane, kivganelo angutit arnello illagilugit, Egiptenemut ingergalerdlune.

Jakoblo Juda sivunerminut tillivâ Jôsefemut, Gôsenib sukkutsianut aijuksaunermik unertutjaujomavlune.

Jôsefiblo ĸammutingne parngnaitauĸovak ingergavlune atâtane Israêle pagrearomavlugo; takkogamiuglo erĸipâ ĸongasingagut, ĸealunelo akkunit ĸongasingane.

Israêlele ernerminut oĸarpoĸ: „mânna toĸĸojomadlarpunga, kênet takkolaurapko“ sulle inôjotit; kugviorlunelo opigosumut ĸujalinermullo.

Jôsefiblo tessiortauкovait Gosenemut, nunamut iviksukattalingmut amigangitomik, tagvane ingmigolingalutik terliklutiglo nunaкarкovlugit; Egiptenemiut taimaitut, nergjutinik mianersijut maккojugingmagit, taimaimat nunaкarкattigêgungnangilát.

Jôsefiblo Farao oкautijartorpâ atâtame кattangutimelo tâpkoalo nergjuteкotingitalo tikkisimaninginik nunamut Gosenemut; кattangutiminillo nukardlionersát tellimat saккertipait Faraub sânganut. Tâpsoma apperivait: sulliarivaktasse sunauvât? kiovât: uvagut kivgattit nergjutinnik mianersivakpogut, uvagullo sivorlivullo. Faraublo nunaкarкovait Goseneme.

Jôsefib atâtanetauk ittertipâ Faraomut. Farauble apperivâ: kapsinik Jareкarкît? kiovâlo: inôserma sivituninga Jareôvut 130 ginnik; inôserma uvlungit ikkiput siorniorniolarmiglo, sivorlimalo uvlungit agvertarningine numame innorpait.

Jakoblo Farao saimartipâ, aularlunelo tâpsomangat.

Taimak Jôsefe igloliorкojivok atâtame кattangutimelo igluksanginnik nuname Goseneme, pattangaitipaillo tagvane Jarine kângnartoliksôjune Faraub perкojininga malliklugo.

Mattoma kingorngane Israêle Jarinik 17 nik sulle inôvok Egipteneme, taimaglo Jaringit illûnatik 147 ôlerput.

Tokkoviksanga nelliutilermat, Jôsefe okautsaulerpok: ahâk! atâtet kannimavok. Tagva Jôsefib ernine Manasse Efraimelo illagilugik atâtane îtolertok nellipsarpâ; Israêlelo sôngosilune ingilerpok inangavingmine Jôsefemut okarlune: issumakalaungitunga kênet sulle tækkonajarlugo, ahâglo, Gûdib kittorngarnik takkotipânga.

Jôsefib tammarmik tiguvak, âpaglo atâtaminut, tâpsomunga saimartitaulerkovlugik.

Israêliblo agganne tallerpît issakpait illilugillo Efraimib niakoanut, sauminelo illivait Manassib erniangokârtub niakoanut, saimartilugiglo okarpok: „Gûdib, atâtama Abrahab Isaablo agvertarvigilauktakita, Gûdib nerrititsilauktub uvamnik inôtsimne tamât, uvlok tamanna tikkilugo, Engelib piulijima idluitunnit tamainit, tapsoma nukapiâk ukkoa saimartiligik, taijaulerkovlugik atâtangma Abrahab Isaablo attigingnut; unnuksilerkovlugiglo nuname.“

Saimartitsinermut mattomunga illalliorpak ernerminut, taimak Efraimib Manassiblo kinguvângit ingmikut kinguvârêkovlugit Israêlib kinguvârêngninginne; okarivorle: „Israêleme saimartitsijomajokarpât inungmik, okartuksauvok: Gûdib illiorvigilitit Efraimetut Manassetullo.“

Jakoblo ernine kingorlerpamik kaikovait inangavingminut saimartitsomavlugit, illingajomârninginiglo nelliutome pijomârtome okautijomavlugit nellautailerdlune, perkovaillo okarlune: illalliudjaujomavunga sivorlerilauktamnut, taimaimat tokkoguma illijartorissinga kairosungmut

Mamrib nellânêtomut nuname Kanaaneme, Abrahab pissiarimajanganut Hetiterinit.

Taikunga Abraha nulliangalo Sara, Isaaktauĸ nulliangalo Rebekka illijartolauĸpait; tagvungatauĸ Lea illijartolauĸpara.

Jakoblo saimartitsinine perĸojannelo tamaita sovêramigit, sinnigvingminut nellalerpoĸ, annernangerdlunelo.

Tagva Jôsefib atâtame kênanganut pûlune ĸeajutigivâ kunniklâllo; kingornganelo âniasiortit perĸovait, timinga mingoartaulerĸovlugo. Egiptenemiullo ĸeajutigivât uvlunik 70nik, sorlo illusiosôngomat inuĸattigêne taipkonane, toĸĸungajoĸarpát îtomik angajoĸaulauĸtomiĸ tâpkonane.

Uvlut tapkoa 70git nângmatta, Jôsefib Farao oĸarĸattigivâ atâtame timinga pivlugo, katsungailunelo pinasuarpoĸ, atâtame perĸojanga illijartortaunine pivlugo namaksititsomavlugo.

Taimaimat Jôsefib ĸattangutingitalo illaĸarlutik Faraub kivganginik, Jakoblo kivganginik, ĸammutiniglo Horsiniglo, atâtamik timinga âpât nunamut Kanaanemut ĸeajutigerkârlugolo uvlunik 7nik illijartorpât ĸairosungmut maggolimajomut Makpêlamut; illijartorêramitsuglo Jôsefe ĸattangutingillo illagijangillo illûnatik utterivut Egiptenemut.

Jôsefible ĸattangutingit sivûralerput mânna, atâtangat tokkungmat; taimaimat okaud-

sauкovât imâk: atâtavît perкolaukpâtigut toккoкârane, oкarlune: imâk okautjijartortuksauvose Jôsefemut: omât! кattangutitit issumagijungnêrvigilaukit idluitullinerilauкtanginit, idluitomik pinialaungmatta illingnut.

Jôsefele кealerpok, taimaitomik oкautsauкongmatsuk; tagva кattangutingita nangmineк aivigivât, pamaktervigivâllo oкautilugolo: ahâk kivgaulerpogut illingnut.

Tâpsomale mannigorpait oкautilaitalo: sivûraniarasse Gûde nâlegarigapko; illipse issumaкalauralloarpose idluitullivigijomavlunga, Gûdele ajungitomik kissianik issumaкalaukpok, sorlo saккijâdlarmat mânna, inuit unnuktovaksuit piulijauкovlugit.

Taimaimat sivûraniarasse mânna, pattangaititsomavapse кittorngasselo; mannigorpaillo illanâкartomik oкâlavigilugit.

Taimak Jôsefe aulatsilune nunamik Egiptenemik inôtsiarpoк ullapirsauteкarlune кattangutiminut, takkovorlo erngutaminik, tâpkoalo кittorngangìnik.

Inôtsimelo nâninga mallugileramiuk, кattangutine ingminut кaiкovait oкautilugit: toккolerpunga, Gûdiblo nellipsaromârpâse, nunamillo ômangat aulartitsomârpâse nunamut angerutigilauktaminut atâtaptingnut Abrahamut, Isaarmullo, Jakomullo.

Taimaimat tamanna nelliutsomârpát, tagva saunikka ovangat aularutissigik; sivorlimnulle

illijartortaujomagama. — Angervigivâllo tamattominga.

Jôsefelo tokkovok Jârekarlune 110 nik; mingoarpâlo Egiptenemiut illuserivaktangititut, illilâllo iklervingmut Egipteneme.

Ebrêerit 11, 22. Okpernermut Jôsefe tokkolerame okaudsivok Israêlib ĸittorngangita aularviksaĸaromârningænnik, perĸojilerlunelo saunine pivlugit.

Kap. 13, 14. Mâne iglugasaksoaĸangilagut ĸemaktauniangitunnik, nelliutuksarsiorpogulle.

Img. 90, 12. Ajoĸertortigut issumaksarsiornermik tokkojuksauniptingnik sillatolerĸovluta.

Takkotit. 14, 13. Piloridlarput tokkungajut, Nâlekame toĸĸojut mânnamit. Illa Annernek oĸarpoĸ, merngoerserniarmatta sullijamingnit, piniarningitalo mallikpait.

Hiobemik.

(Kap. 1. Angutekalauĸpoĸ nuname Uzemik attelingme, Arabiab ujaraliksub illanganêtomik, Hiobemik attelingmik. Tâmna inukattigênut annerijaumajunut Israelitinnut illingangitôgalloak, Esauible kinguvânginit pigame, tai-

maimat taipkotitunaκ kinguvângolauκpoκtauκ Abrahamut.

Tâmna nellâgôlauκpoκ idluartôvlunelo, Gûdemiglo sivuralauκpoκ idluitullitaililunelo.

Ernetâlauκpoκ 7 nik pannetâlunelo pingasunik, nergjutekotekalauκporlo unnuktoκsoarnik, kivgangillo unnuktovaksôlauκputtauk; opinarnelionersaulauκporlo illûnainit nuname taunanêtome nunaκartunit.

Erningille nerrimâraksamik âkiksoijartorput, attunit iglomingne, tilliklerpullo inatauκojilutiglo najamingnik nerrimârκattaunermut tâpkonunga, immerκattaunermullo.

Nerrimarnerublo uvlungit sorailaukpatta, Hiobe tilliklerpok tagvunga, ivjornaitipaillo, makkilunelo uvlarârsukut, tunnijilunelo tunnergutinik ôtaksanik, unnurningit malliklugit. Hiobe issumagame: ernikka idluitullijungnarajarput, Gûdelo allarungnarajarlugo ômattimingne.

Taimailiorpoκ Hiobe uvlut tamaita.

Pijokalaukporle uvlut illangænne, Gûdib Nâκittorngangit tikkimatta nangeriartorlutiglo Nâlekab sânganut, Sâtanasibtauk tikkikattigivait.

Nâlegak Sâtanasemut oκarpoκ: „kivgara Hiobe kammagilaungikiuk? adsekangimat nuname, nellâgôrlune idluartovlunelo, Gûdemik sivôravok idluitullitaililunelo.

Sâtanasib Nâlegaκ kiovâ oκarlunelo: issumavît Hiobe akkillertaunane Gûdemik sivôrangmat? nangmineκ tâmna iglunga, pigijangillo tamaita avaluliolauκpattit; aggaktille issakit aktor-

lugillo tamaita pigijangit; sunaubva, okarnerlôtiginiarpâtit iktoriktaidlune.

Nâlegak Sâtanasemut oĸarpoĸ: ahâk tamaita pigijangit aggangnêlît; tâpsomunga naugminek kissiane aggaktit illitailikit. Tagva Sâtanase aularpoĸ Nâlekamit.

Uvlormele taipsomane erningit panningillo nerrimârtillugit, Weinetortillugillo ĸattangutimik angajuklionerpâb iglungane; taiguijok tikkipok Hiobemut oĸarlunelo: tuktuvait makpiterailauĸput (perorsêvingmik,) siuteĸoĸtojullo tâpkoa senniænne pissulaukput iviksukattalingme.

Tagva Sebamiut ittârput tiguvaillo, ullimârpaillo angutit kivgat sâviksûb kênanganut; uvangalo ĸemâjotôlaukpunga okautigilugo illingnut pérkovlunga.

Tâmna okartillugo sulle illangat tikkipok oĸarlunelo: Gûdib ikkomanga kattalaukpoĸ ĸilangmit, ikkipaillo saukat kivgallo, nerrilaitalo; uvangalo ĸemâjotôvunga oĸautigilugo illingnut pérĸovlunga.

Tâmna oĸartillugo sulle, ôma assia tikkipok oĸarlunelo: Kaldêamiut kattimgajoĸartitsivut pingasunik, opingarpaillo Kamelit, tigulugillo, kivgallo ullimârpait saviksûb kênanganut; uvangalo ĸemâjotôvunga oĸautigilugo illingnut pérkovlunga.

Tâmna oĸartillugo sulle illangat tikkipoĸ oĸarlunelo: ernitit pannitillo nerrimâlauĸput immerlutiglo ĸattangutimik angajukliônerpâb iglungane.

Ahâglo tagva aĸĸunaĸsoaĸ sunaĸajuitomit tikkipoĸ, iglolo akkingmivigidlarpâ, ochotilâllo inuosuktut ĸânginut toĸĸolugit; uvangalo ĸemâjotôvunga oĸautigilugo illingnut pérkovlunga.

Tagva Hiobe nikkovipoĸ annorânelo allikpâ, niaĸonelo sallivâ pâmakterlunelo nunamut opigosuklunelo, oĸalarmelo: ussingavlunga anânama timinganit pilauĸpunga, ussingavlunga ingergarniarivunga tagvunga. Nâlekab tunnilauĸpait, Nâlekab tiguvait! Nâlekab attinga nertortaule! —

(Kap. 2.) Pijoĸalauĸporle ama, Gûdib kittorngangit tikkimatta nangeriartorlutiglo Nâlekab sânganut; Sâtanasibtauk tikkiĸattigivait.

Tagva Nâlegaĸ Sâtanasemut oĸarpoĸ: kivgara Hiobe kammagilauŕgikiuk? nunamêtoĸalungimat adsinganik, sokkosijuipoĸ sulle idluitailinermine.

Sâtanasib Nâlegaĸ kiovâ oĸarlunelo: ammeĸ ammermut pijauvoĸ, tamaitalo angutib pigijane nippôtivait inôtsine pivlugo.

Kissiane aggaktit issakit, aktorlugillo sauningit uviningalo, sunaubva, oĸarnerlôtiginiarpâtit kênarnut.

Nâlegaĸ Sâtanasemut oĸarpoĸ: ahâk! aggangnêlerle, kissiane inôsinga ivleriuk.

Tagva Sâtanasib Hiobe annauvâ ajoarâlungnut ittikat allungænnit kapjinga tikkilugo; machavinnerlo tiguvâ savigarlunelo ingminik, tapsomunga iksivalunelo arĸjane.

Nulliangatalo oĸautiva: idluitailinît sulle ungagiviuk? illa Gûde oĸarnerlôtigiuk toĸĸoluillo.

Tâpsomale oĸautivâ: oĸarpotit sorlo arnát sillaitut oĸarmatta; ajungitomik pilauĸtogut Gûdemit, idluitoĸtauĸ illallioraksaringipittigo? — tamakkonane tamaine Hiobe idluitullilaungilak ĸangasinângminut.

Hiobible illannârijangit pingasut Elifase Bildadelo Zofarelo ĸannoetunnik tamainik tikkitautigijanginik tussaramik, tikkiput, oggurilugo mannigorlugolo.

Kanningitomit takkosaramik, illitaringilât, nippitiglo annipât ĸealutiglo; attunîllo annorâtik allikpait, egitsilutiglo sanningnik niaĸomingnut, iksivaĸattigivâllo uvlunik 7nik unnuaniglo 7nik oĸarĸattigingilâllo sunamik, takkogamik âniaĸ angijoĸsôngmat.

Tamattoma kingorngane Hiobib ĸannine angmarpâ oĸarlunelo: uvloĸ tâmna inûlerviga assiolerle! sôg toĸĸolaungilanga anânab timinganit? tagva mânna nellanajarpunga nippeĸarnanga sinnigajarlungalo merngoersernеĸarajalarmalo.

(Kap. 4.) Tagva Elifase Têmanemiok kiovoĸ oĸarlunelo: imaĸĸa! pijominarpallungilaĸ illingnut, ôktortaukpat oĸarvigilutit; kinale oĸautsinnik nunojungnarĸa?

Ahâk unnuktut ajoĸertolaukpattit, aggaillo ĸassungajut nukkiksalauĸpattit; pâlaksimajullo makkitilauĸpattit; mânnale igvit tikkitaugavit mailerpotit ĸoaĸsârpotillo. Attê oĸalerit: sivôranît Gûdemik mannigorutigingikiuk? apĸosinivîllo idluitailiningat sungertûtigingikiuk?

Naglingnartotit issumagit! nane passijaksau-

ngitoĸ asserortaulauĸa? ubvalo nane idluartut nungutaulauĸât? ĸanoĸ inuk idluarnersaujungnarĸa Gûdemit? angullonêt ivjornainersaujungnarĸa sennajiminit?

Ahâk pilorikpoĸ inuk Gûdib pitlartanga; tamanna pivlugo ajugaĸangitub sugiarningit ĸunnugitailikit! tamna ikkilêvok mangipsêlunelo; egitsilune serĸomitsivoĸ, aggangillo mamititsivut.

(Kap. 6.) Hiobe kiovok oĸarlunelo: ĸanoĸtôĸ! tuksiarnera malliktaule, Gûdiblo tunitjivigilinga nerriungnimnik.

Gûde pigiarune anaulerlungalo serĸomilunga, aggannelo issumainaĸitilugit serĸalitilungalo; tagva mannigorneĸarajarpunga sulle serridlaromanajarlungalo ânianerme.

Nukkika sunauvât? soĸĸosijuituksaunajarama? nanêneralo ĸanoeliniarĸa? tarniga ĸenuêtuksaunajarmat?

Ajoĸertorsinga nippangeromavunga, tammarumalo tamattominga illisaivigissinga.

Inuk sorsungnermêtsainariaĸangilâk nuname? uvlungillo sennajuksab uvloĸ nâlugo uvlungitiٖtut îngilât?

Uviniga illûnâne ĸoppergosimavok kinâvlunelo; amiga erĸingavok marneĸarmilunelo.

Uvlukka kângersarainersaulauĸput kablunaktaijaliortib aksalloanganit, nâlauĸlutiglo nerriungneĸartitsinatik; tamanna pivlugo uvangatauĸ ĸannera agviaromangilara; ômattima kappiasungninga oĸarutigijomavara toĸĸailungalo; oĸaromavunga tarnima kiksarninganik.

(Kap. 8.) Tagva Bildad Suamiok kiovoĸ oĸarlunelo: ĸanoĸ akkunêrtigijomik taimaitomik oĸaromavît? issumavît Gûde nâmangitomik erĸartuingmat? ubvalo ajugaĸangitub idluarneĸ mumingmago?

Igvit nelliutillugo Gûde najulerungne, ajugaĸangitorlo ĸennuvigigungne ivjornaikuvillo idluitaililutillo; tagva tuppangniarpok pivlutit, napârtiniarmilugolo idluarnivît iglunga.

Kinguvârêt sivorlît appertsokit, kajusilutillo atâtagilauĸtangit nautsertorlugit. Uvagulle ikpeksaligapta ĸaujimalungilagullo sunamik; inôtsivut tachauvok nuname.

(Kap. 9.) Hiobe kiovoĸ oĸarlunelo: illa ĸaujimatsiaralloarpunga taimaimat, inuglo idluartôjungnarlungimat Gûdib sângane; ĸuviasutekarpat akkerartorlugo, tagva tausendinut attautsemiglonêt kiojungnangilâ.

Sillatovok sôngudlarlunelo; kina nelliutut nelliænne sullilauralloarĸa akkerartulauĸtoĸ tâpsomunga?

Tâpsoma ĸaĸĸat nûtipait missigerkârtinnagit, mumikpaillo ningarnermine. Nuna aulatipâ inninganit, sukkangit sajukpiludlarĸovlugit.

Seĸĸinermut oĸarpoĸ, tagva nuingilak: uvloritjallo naĸĸiterpait; ĸilak issivipâ inutôvlune, pissuklunelo immarbiksûb mallingita ĸânginne. Kia okautitsomavaûk: sunamik piniarkît?

Kanoĸ tagva uvanga kiojaksarijungnara-

jarpigo? oκausiksarsijungnarlungalo akkerartorlugo?

Niplianajaruma, tâpsomalo kionajarumga, tagva sulle okperomanajangitunga tâpsoma nippiga tussarmago.

(Kap. 11.) Tagva Zôfare Naêmamiok kiovoκ oκarlunelo: oκarpotit: ajoκertusera ivjornaipoκ, idluartôlungalo ijikpît sângangne; κannoκtôκ Gûde oκarajarle, κangasinângnelo angmarligik illingnut.

Takkotinajarlutillo sillatunermik sagvangitomik; κanoκ maggolivlune angijôngmat sillatunerme illitarksinermelo; κanoκ ajornitit illûnaitaungitok erκaumangmagit.

Gûdib κaujimaninga nautsertormarigungnarasugiviûk? ajugaκangitublônêt nâmaktômaringninga nagvârasugiviuk? pôktonersauvok κilangmit! sunamik piniaromavît? ittinersauvoκ kappianartovingmit, sunamik igvit κaujijungnarkît?

Omattit torartinajalaurungne, aggaktillo issalaurungne tâpsomunga; nâmangitullineκ aggangnêtok ungasiktinajalaurungne illingnit, iglungne idluineκarungnairajarκovlugo; tagva kêlungne κagvartitsungnarajarpát nangarijaunak, pallangairajarlutillo, erκsitaililutillo; tamannalo mannigorutigijungnarajarpát nerriungneκarmat; immeκtarvingniglo aggasorajarpotit sinnikarigajarlutillo.

(Kap. 12.) Tagva Hiobe ama kiovoκ oκarlunelo:

Illa illipse inûvose tâpkoa; illipse illagalluse illisimaneĸ toĸĸoniarpoĸ.

Uvanga ômatteĸarpungatauĸ illipsetut; erĸananginersaulungilanga illipsingnit, kinauvâlo tamattominga ĸaujimangitoĸ? —

Imaiporle: idluartoĸ idluitailijorlo ijûtigijaujariaĸarpok illa!

Ķanoĸtôĸ nippangermarigajarupse! tamanna illisimanerinajarpasse tagva.

Kia inuk ivsjrnaitoĸ attauseĸ nagvârungnarĸauk ivjornaitoĸangitunne? ĸanoĸtôĸ kappianartovingme (annernerit inningænne) ulligajalaunga ijerajarlungalo ningarnît ĸassungakârtinnago; kiglilerviĸartinajalaungalo erĸaumavigijarnik uvamnik!

Illipse illûnase mannigoijôvose piungitut pagvinartut. Illannârijakka mittauteĸartôvut uvamnik; ijigale kugviorpoĸ Gûdemut. Ķanoĸtôk angutib Gûde akkiorvigijungnarliuk, sorlo inûb kittorngangata illannârijane piniarvigingmago.

Jârille nellonairsimajut tikkiput, uvangalo aivunga apĸosinekut utterviginiangitapkut.

Ķaujimavarale piulijiga inôngmat; tâpsomalo kingorngane tuppaktitsomârpânga nunamit.

Ķingornganelo amerma uvangaunera tamanna illumajomârpâ; uvinimnillo Gûde takkojomârpara. (19, 25.)

(Kap. 25.) Tagva Bildad Suamioĸ kiovoĸ oĸarlunelo:

Nalegaunek sivôranarnerlo tâpsomanêpuk, ullapirsautekartitsijome kotsiktokotimine.

Kanok inuk idluarungnarka Gûdib sângane? kanorlo arnab kittornganga ivjornaijungnarka?

Ahâk takkek keblerlungilak sulle, uvloritjallo ivjornailungilát sulle ijikita sângangne.

Kanok sungiluartomik inuk koppergôjok? inûblo kittornganga pâmgortôjok?

(Kap. 27.) Hiobelo kiovok okarlunelo:

Sorlo Gûde miksekârtomik inôngmat kiksartitsijok tarnimnik, annernima uvamnêninga nâlugo, kangasinâka okartuksaungilâk sunamik idluitomik, okaralo uivêriklernermik okautekartuksaungilak.

Tamanna ungasigle uvamnit idluarnerarakṡarigapse; annernangerkârnanga idluitailinera nûlerkojomangilara uvamnit.

Kanoktôk înajaruma takkit sivurlinginnetut, uvlunnetut Gûdib sapputsivigijanginne uvamnik.

Tussarissinga: ajulertok avâlajok piulilaukpara, illiarsuglo ikkajortekalaungitok.

Ijiolaukpunga tautungitomut, tussiatublo ittigarilaukpânga. Atâtaulaukpunga aklujunut; sunalo kaujimalaungitara, tamanna nautsertorasualaukpara.

Tujormiak sillatanêtuartuksaulaungilak, upkoarlo upkuêlaukpara ingergajomut.

Innuosungnimnit illusekalaukpunga atâtatut, anânamalo timinganit mannigoinek kuviagilaukpara.

Kina takkolaukpigo asserorlune annorâkangimat? aklujorlo agvertarkolaukpigo ullekarane?

(Kap. 32.) Tagva angutit pingasut tâpkoa nokkarput Hiobe kiolugo, idluartônasugilaungmat.

Elihule Bûsemiok ningalerpok; Hiobe ningarivâ tarnine idluarnersaunasugingmago Gûdemit; illannârijanne pingasut ningarivait, kigusiksarsilungimatta, sullelo Hiobe passijaksaunerarmatsuk, okarlunelo: uvanga inuosukpunga, illipsele inutokauvose, tamanna pivlugo illerasulaukpunga, kijilerlungalo illitarksinimnik nellojungnaitiluse.

Issumalaukpunga: Jarit okarlît inutokaunerublo unnurningit illissinanermik sakkertitsilît!

Kammalaukpunga illipsingnik, ahâgle, akkunapsingnêtokangilak pitlarnigajartomik Hiobemik, okâlaningalônêt kiojutigilugo pijomik. Atsoilla illangutivimnik kiojomagivunga, illitarksinimniglo sakkertitsijomagivunga.

Tussalerit Hiobe! okalauktotit: ivjornaipunga idluinekarnangalo passijaksaungilangalo ajornekartaililarmalo; ahâk! tamattomangat issumatâlerpunga akkerartorlutit idluartôlunginavit; Gûde anginersaungmat inungmit.

Sôg igvit aivakattigijomaviûk? tamaita piniarnine akkiorutigilungimagit illingnut?

Gûde oкarpakalloarpok attausiarlune, aipangaiglo, kammagijauvangilarle. Sinnektômanekut takkotitjutikut unnuarme sinningnerub ittijub inuit tupvigilerangagit, sinnileraikpatta innangavingme.

Tagva inuit siutingit angmarpait, кoaкsârtilaitalo pitlarningnermut; inuk sangutilugo kajusimaninganit pijomavlune, sapputilugolo piojorinermit; tarningalo ivlerilugo asserortaunermit inôsingalo; saviksoarmut ochoкonnago. Aniannullo pitlarivâ inangaviane, sauningillo tamaita angijomik.

Ahâk tamanna tamât Gûdib piniarpâ maggoertorlune pingasuêrtorlunelônêt inungmut, tarninga uttertilugo asserornartomit pijomavlune кaumaksarlugolo inôjut кaumaninganut.

Naipertorit Hiobe tussarnângalo, nippangerlutillo, sillatunermik ajoкertoromavagit.

(Kap. 38.) Tagva Nâlegak Hiobemut oкâlavoк aккunaкsoarmit oкarlunelo: kinauva tamna kajusimanermik nellonartitsijoк? oкartorlo taimak sillainermut?

Attê naipertorit! appertsoromavagit, ajoкertunga!

Nanêlaukît nuna tunganektâlaurapko? oкautinga, taimak sillatûtigijôvît?

Kaujimavît kia angininga âкilaungmangâgo? ubvalo kia noккaкservallilaungmangago?

Ubvalo nanê ittigangit manguktitaumavât? ubvalo kia terreкungata ujaranga illilaukaûk?

Uvloritjat uvlâĸsiutit illagêklutik nertordlilauĸtillugit, Gûdiblo kittorngangit illûnatik igiaĸomijarlauĸtillugit.

Kia immarbik upkoanut pallangairtilauĸauk? annilauĸtillugo anânab timinganit sorlo; ingergarninga noĸĸartilaurapko kipputeĸotimnut; senneroatâlaurapko upkoatârlugolo, oĸarlungalo: mânna tikkilugo tikkituksauvotit, ĸanninginersamulloungitok; mâne malliksuatit piojorijut noĸĸartuksauvut.

Igvit Hiobe nelliunerne uvlâĸ perkolauĸiuk? ĸaublo aupallungninga inninganik unertutilauĸiuk? ĸaujimalauĸît nelliutome taipsomane erniangojuksaulauravit? uvlutillo ĸapsiolerniarmangâtta?

Nâlekablo ama Hiobe kiova oĸarlunelo: ajugaĸangitomut aivanigomajub ajoĸertorniarĸauk? Gûdemiglo ĸaĸĸiardlijub tamanna kiojutiginiarĸauk?

Makkitîkik tapserusikik angutetut, appertsoromavagit, ajoĸertolaunga! attannertuineratauĸ sunaungititaksarinajarĸiuk passijaksaunerarlungalo igvit idluarĸovlutit?

Hiobible Nâlegak kiovâ oĸarlunelo: „ahâk! ĸuksalailauĸpunga! sunamik kiojaksarivagît? aggakka illivakka ĸannimnut. Attausiarlunga oĸâlalaukpunga, kiojomairpungalo; aipanganik piniaromairpara.

(Kap. 42.) Illitarĸsilerpunga igvit tamainik sappinginavit, sagvangitoĸalungilarlo illingnut issumamik attautsemiglonêt. Tamanna pi-

vlugo passijaksaunerarpunga ĸaĸĸialerlungalo sanningne arksanelo.

Nalegarle Elifasemut oĸarpoĸ: ningarnerma igvit illanârijâkiglo illungertûtigivâse, nâmaktomik oĸautigilaunginapsinga kivgaptut Hiobetut; taimaimat aileritse kivgamnut Hiobemut, tunijiluselo pivluse tunergutinik ôtaksannik, kivgaralo Hiobe tuksiutjerkosiuk illipsingnik, tâmna takkunâromagapko, piniarviolerkonnase sillainise malliklugo.

Tapkoalo aivut, taimailiorlutiglo, sorlo Nâlekab oĸautilaungmagit. Nâlekablo Hiobe takkonarpâ tuksiakipâlo illanârijane pingasut tuksiutigingmagit; piulivâlo ânianinginit kappiagijanginillo tamainit, tunitsivigivâlo maggoertorlutik unuktigijunik pigilauĸtanginit sivorngane.

Kattangutingitalo najangitalo illûnatik tikkipât, illûnatiglo illitarilauĸtangita, ĸaĸĸôjaĸtorĸattigivâlo iglungane, oggurivâlo mannigorlugolo idluineĸ tamât pivlugo, Nâlekab tikkerĸolauĸtanga tâpsomunga.

Hiobelo ernetârpok 7 nik, panetâlarmelo pingasunik; pilaurivorlo kattimgajunik angijunik saukanik, kamêliniglo, siutekoktojuniglo tuktuvangniglo, taimak pilorilaungmat angijovaksoarmik.

Tamattoma kingorngane Hiobe inôlauĸpoĸ sulle Jarinik 140 ginik takkolunelo ĸittorngani erngutaniglo kinguvârêt sittamangit tikkidlugit.

Hiobelo toĸĸovoĸ inutoĸaulune, inônermiglo nâmaksilune.

Hiobe Israêliteôlugane Gûdib inukotinginut anerimajanginut illingalaungitôgalloaĸ, sullele illitarksineĸalauĸpoĸ Gûdemik ômaartomik, illagêngneĸalauĸlunelo tâpsomunga, tunergutinik kaitsivigiĸattarlugo, inôseĸalarmelo Gûdemit pijomik.

Inuille illûnamassiatik ĸaiĸojaungmatta piloringnermut, illangiutiĸattauniarlutik piuliklernermik, Jêsusib Kristusib piniaromârtanganik taipsomane sulle; tagva taimaimat nellonangilaĸ Hiobetauĸ, Arabiamiolauĸtoĸ ĸaiĸojaungmat piloringnermut tamattomunga, Gûdib ĸuviagilaungmago; sorlotauĸ Jetro, Môsesib sakkinga, ajokertuijôlauĸtoĸ Midianiterine, sorlolo Rahabe Kanaanemioĸ Rutelo Moabitere, Naêmanelo Siriamioĸ illingalaungmattatut.

Jakôbuse 5, 11. Ahâk! piloringnerarpavut ĸenuersârtut kappiasuktitaugamik. Hiobib ĸenuêrsârninga tussarpasse Nâlekablo soraertitsininga (ânianginik) takkolaurivasse; Nâlegaĸ takopsoadlarlune nâpkigosuktotôngmat.

Ebrêer. 11, 6. Okperneĸangitone Gûdemut ĸuviagijauneĸ ajornavikpoĸ; Gûdemut tikkitojomajoĸ, Gûdeĸartomik okpertuksauvoĸ, ĸenertiminut akkiniarteojomik.

III.

Israêlitit aularningænnit Egiptenemit, Kanaanib aksârnigarijauningat sâlakarnermut tikkilugo.

20. Môsesib inûlerninganik, inugoijauninganiglo Faraub iglungane; kemâninganiglo tagvangat.

Jôsefele kattangutingillo illûnatiglo inôlauktut taipsomane tokkonermatta (tagva Jarit 100 dit kingorngatigut), Israêlib kinguvârêngit unuksivalliavut taimak angitigijomik, nunamik Gosenemik, Egipteniblo illanganik aglât nâjimangmatta.

Tagva attanersoakalerpok nutâmik, kaujimatsangitomik Jôsefemik. Tamna inukotiminut Egiptenemiunut okarpok: okokse! inukattigêt ukkoa unurnersauvut sôngonersauvullo uvaptingnit; attê! sillatulerluta ikkiglijautiniarlavut

pingitsertornermut; unatadlarneĸalerpât sukkutsiane, ômigijiptingnut illauniarĸonagit, taipkoa illagilugit sorsugvigiluta, aularĸonagit uvaptingnit.

Faraublo Israêlitit kippalungortipait, kappiasuktipaillo sullijaksanut oĸumaidlartunut, aulatsijoĸartipaillo takopsoajuitunik.

Taipsomane Israêlitit Faraomut igluliorĸojaulerput iglugasaksoarnik magguinik, Pitonemik Ramsesemiglo attelingnik, ĸematulliviksaujunik ĸaĸĸojaksanik perortuniglo sunatuinarnik; kissianele kappiasuktitaugalloarmatta senajaksanut okumaitoksoarnut, angiluartomik sulle pivalliatsainarput, taimak unurningit kakkilârutigijaulêrmatta Egiptenemiunut.

Taimaimat Farao katsungailerpalliavok kappiasuktidlarlugit, senaĸovaillo ivitânik makarmiglo, inôsingat kappianartidlugo sullijaksanut okumaitoksoarnut.

Attanerlo ernisuksêjunut Ebrêerinut oĸarpoĸ: angutearsungnik erniangomajokarpât, tagva tagvainaĸ toĸĸosiuk! arnârsûkpalle, inuĸosiuk. Ernisuksêjulle Gûde sivâragivât, piniarattiglo attaniub pijomajanga malliklugo; tamanna pivlugo Gûdib ajungitullivigivait, inûĸattigêllo unuksivalliatsainarput.

Tagva Faraub inuĸotine perĸovait: angutearsuit erniangolertut kôksoarmut Nîlemut egissigik, arnârsuille inôlerlît.

Taipsomane anguteĸalaukpok Levib kinguvângita illanganik, Amramemik attelingmik, ĸit-

torngaKartomik maggungnik, Mirjamemik Aronemiglo; tâpsoma nullianga — Jochebedemik attelik -— ama ernermik ernivok; takkogamelo nutarak tamna ânanaudlarmát, ijerpâ taKKit pingasut nâlugit; akkunênersamigle ijerlugo sapperame, ivît suvloggit attorlugit iklerviarsuliorpok, mingoarlugolo kutsumut, nutarârsuglo illivâ illuanut, taimaidlunelo illivâ Nîlib sikjanganut iviksuit suvloggit akkorngænnut.

Tâpsomale najanga Mirjame, Jârekalerêrtok 25 nik Kanningitome nangerpoK, nautsertoromavlune KanoK illiortoKarniarmangât.

Tagva Faraub paninga (Termutis) attersâlerpoK ubvaromavlune Kôngme, uigasuKotingillo pissulerput kôb kiglingagut; iklerviarsuglo takkogamiuk kivgane arnaK tillivâ aiklerKovâlo tâpsominga.

Mattuêramiuk, ahâk nutaraK angutearsuk Keajok takkovâ. Tagva illapsugilugo oKarpoK: tamnârsuk Ebrêerit nutarangita illangat.

TagvainaK nutarab najanga Kanitomêtok aKpangerlune Faraub paninganut oKarpoK: KaiKojijartorKojomavinga Ebrêerit arnangata amâmaktitsijut illanganik? tapsomunga nutarak amâmaktitauKovlugo pivlutit? oKarporlo: ailerit!

Tagva uigasuk aKpangerlune KaiKojijartorpoK tuavi anânaminik, tâmnalo Kaisaraidlarpok; Faraublo paninga oKarpoK tapsomunga: nutaraK una, nagvâlauKtara Kôngme neksaruk amâmaktilugolo pivlunga, akkillerniarpagit.

Arnab tagva Kittorngane Kuviasuklune

angergautivâ amâmaktilâllo Jarit pingajungat tikkidlugo; sorruserle angijorormat, Faraub paningata iglominut pitipâ, tâpsomalo ajoкertortauкovâ Egiptenemiut illisimanginik tamainik, atserarpâlo Mônesemik, okarlune: „kôngmit кaккilaukpara.“

Môsesele Jareкalerame 40 ginik, Faraub paninganut ernermik taijaujomêrpok; Gûdible inuкotingit siorniorкattigijomavlugit anerinersarivâ ajornerub allianarninganit aningorsaraitomit.

Tagva uvlut illangænne aularpoк inuкattine siorniudlarlutik senajut takkojartorlugit; takkovorlo Ebrêerit illanganik anautaulertomik Egiptenemiomut; nautsertorкârlunelo avaminetoкarmangât; inuksinginame tagvane, Egiptenemiok tokkopâ sauvâlo siorкanut.

Kattangutinele tukkisitiniarasugilugit Gûdib piulijomangmagit tâpsoma aggangittigut, tukkisingilâlle.

Uvlub tamattoma assiane ama ailerivoк, angutiglo Ebrêerik magguk aivaкattigêktuk takkovak, oкarporlo idluitullijomut: sôg inuкattit anaulerpiuk? tamnale oкarpoк: kia angajoкângortilauкâtit erкartuijungortilutillo uvaptingnut? toккotsomavingatauк, sorlo Egiptenemioк tokkolaurangne?

Tagva Môsese sivôralerpoк oкarlunelo: кanoк tamanna кaujijauvâ? Faraublo tamanna tussaumagamiuk pinasualerpoк Môsese toккotso-

mavlugo; Môsesele ĸemâlerpoĸ Faraomit, nunamut Midianemut Arabiamêtomut, tagvanêtualerdlune immeĸtarviub seniane.

(Midianiterit Abrahab kinguvânginit pigivut, nunaĸarpullo immarbiub aupalluktub seniane.)

Immeĸtarviuble ĸanitangane Midianiterit ajoĸertuijungita illangat, Jetro (Hobabemiktauĸ taijaĸ) igloĸalaukpok; tâmna paneĸarpok 7 nik; tapkoa saukanik mianersilutik ĸaivut immeĸtarvingmut, saukat immertitsomavlugit; mianersijulle takkorngartát tagvungartut agviarpait pingujarpaillo; Môsesible aivigilugit ikkajorpait saugangillo immertipait.

Atâtamingnut tikkinamik, tattaminiarlune tâmna apperivoĸ: ĸanoĸ illingavâ, uvlome sivikitomik mullulaurapse?

Tagva unipkautivât: angutib Egiptenemiub ikkajulauĸpâtigut, piuliluta mianersijunit, saukallo immertilugit.

Tagva Reguel Jetrob atâtanga oĸarpoĸ: nanêka angut taimna? sôg neksarlaungipissiuk? ĸaiĸojartorsiuk ĸaĸĸôjamik nerreĸattaukovlugo igluptingne.

Môseselo angerpoĸ, tâpkonunga iglomioĸattaujomavlune; ajoĸertuijublo panerminik Ziporamik tunitsivigivâ, pairkserkovâlo saugaĸotiminik kattimgajunik.

Taimak Faraub paningata erniksanga mianersijungolerpoĸ nuname takkorngartame, Jarit

40git nâlugit, tussûlungilarlônêt ânanaunermik pigilauktaminik Faraub iglungane.

Akkunersoak kingorngane attanek takopsoajuitok, Termutisib atâtanga tokkovok, nutâmiglo attanekaralloarpok, sivorlingatulle îtomik takopsoajuilune, Israêlitillo anersaumidlarput sullijaksat okumaidlartut pivlugit, nipliadlarningillo Gûdib sânganut pivut, tâpsomalo tussâvait, angernerilauktanelo Abrahamut Isaarmullo Jakomullo erkaumavâ, takkunârpaillo kappiasuktitaudlartut, issumagilaitalo ikkajoromavlugit.

Môsesible sakkime Jetrob saugakotingit mianerilugit sunakajuitub kangianut aitipait Gûdib kakkanganut Horebemut tikkilune.

Tagva Nâlekab Engelingata ikkomaksoarme ikkoalajome napârtut akkornganêdlune sakkervigivâ; Môseselo takkunârlune takkovok napârtut nungutaulungimatta, ingminullo okarpok: aijomavunga ullernairiartorlugo sunaumangât!

Tagva Nâlekab napârtunit nipliarvigivâ: Môses! Môses! kiovok: manêpunga! okarpok: tamaungarniarnak! ittigagutîkik pêkik ittigarnit, nuna tullerartat ivjornaitoksôngmat; uvanga atâtavît Abrahab Gûdigivânga! Isaab Gûdigivânga! Jakoblo Gûdigivânga!

Tagva Môsesib kênane ullikpâ, sivôragame Gûde takkunarlugo; Nâlegarlo ama okarpok: innkotima kappiasuktitauningit Egipteneme takkolaukpakka, anersauminingillo tussâlaukpakka; ahâk! piulijomavakka aulartitsomalugillo nunamit tamattomangat, tessioromalugillo nunamut

ajungitomut, immungmiglo igupsaujârtullo orksuænnik kôlingmut. Mânalo attê! ailerit Faraomut, inuĸotimnik aulartitsilerĸovlutit Egiptenemit.

Môsesele kiovoĸ: kinauvîk uvanga? Faraomut aikovlunga, Israelitillo aulârtilugit Egiptenemit? oĸarporle: illagijomavagit!

Môsesele ama kiovok: ahâk! tikkikuma Israêlitinut, sumik tagva oĸartuksauvîk tapkonunga?

Gûde oĸarpoĸ Môsemut: imâk oĸartuksauvotit Israêlitinut: Nâlekab atâtagilauĸtapse Gûdingata oĸalauktub uvamnut: îtsomârpunga sorlo mâna înama, illa tâpsoma oĸaudsauĸovâse: aĸĸalaukpunga takkojartorluse, takkolauklungalo, ĸanoĸ piniarviôlaurapse Egipteneme; taimaimat nunab tâpsoma kappianarninginit piulijomavapse tessioromaluselo nunamut Kanaanemut, immungmiglo igupsaujartullo orĸsuanik pilingmut.

Nellungigalloarpunga attaniub aularĸoniatsangimasse; taimaimat aggakka issagomavakka Egipteneminut pitlarlugit tattamnartunut sunatuinarnut; tamakkoa tungâtigut aularĸojomârpâse.

Ama Nâlekab Môsese oĸautivâ: ajaupiaĸ aggangnêtoĸ nunamut egileruk! egipâlo nunamut, tagva tagvainaĸ kuglugiangolerpoĸ. Môsesiblo ĸemâsârpâ; Nâlekable oĸautivâ: aggaktit issakit tiguleruglo pamiungagut! Môsese taimailiortillugo, ĸuglugiak ajaupiang olerivok aggangine.

Ama Nâlekab oĸautivâ: aggaktit pitikit ik-

kiarpît illuanut! taimailioramelo, tagva kallâluksôlerput apputitut. Oĸarporlo: ama pitikit ikkiarpît illuanut; pitinivaillo ama ikkiarme illuanut, amumagillo ahâk tagva uviningatut assiatut illingatitaulerivut.

Tattamnartûngnut maggungnut tâpkungnunga okpertitaulungipatta, tagva ĸallusilerit immermik kôngmit Nîlemit, ĸovisilerillo nunamut panertomut, aungolerniarpok tagva.

Môsesele oĸarpoĸ Nâlekamut: takuk Nâlegara! oĸaloringilanga mattoma sivornganelônêt mânnalônêt, oĸara iptoringmat.

Nâlekable kiolugolo oĸautivâ: kia inûb kaninga senalauĸaûk? kialônêt oĸajuitok tussilartorlônêt, tautuktoĸ tautungitorlônêt senalauĸaûk? uvanga Nâlegaujunga tâpkoa senalaungilakka? taimaimat ailerit! uvanga oĸautsitit illagijomavakka, ajoĸertoromavagillo oĸauserijaksarnik.

Môsesele oĸarpoĸ: takuk Nâlegara! tilliklilaurit tillijomajarnik kimiglônêt, uvangale pinanga. Tagva Nâlegak ningaumajalerpoĸ Môsese pivlugo oĸarporlo: ĸaujimangilatit angajuit Arone okaloringmat? ahâglo! aniniarpok pagreartorlutit, takkogunitillo ĸuviasungniarpoĸ tagva. Igvit oĸautsitit illijaksarivattit ĸaninganut, tâmnalo akkisartorlutit oĸâlajuksauvoĸ inuĸattigêksoarnut.

Tagva Môsese utterivoĸ sakkiminut Jêtromut, oĸarlunelo: omât! aularlangatôĸ ĸattangutimnut Egiptenemêtunut, takkojartorlugit inômangâtta sulle! Jêtrolo angerlune oĸarpoĸ: „ullapirsauteĸarlutit ailerit!

Tagva Môsesib — Jarinik 40 ginik pairksijôvlune saukanik — nulliane erniñgnelo ingminut pitipait, ingerĸovaillo siuteĸoĸtojub ĸâñganut Egiptenemut utterniarlune, Gûdib ajaupianga aggangminut tigulugo.

Nâlekablo Arone Egipteneme saĸĸervigivâ oĸautilâllo: parngnailerit nukat Môsese sunaĸajuitomit ĸaijoĸ pagreartorlugo. Ailerporlo pagrearpâlo Gûdib ĸaĸĸangane Hôrebeme, kunikpâlo salutilugolo ĸuviasuklune.

Ebrêerit. 11, 24. 25. Okpernermut Môsese inumariolerame Faraub paningata erninganiĸ taijaujomêrpok. Gûdib inuĸotingit siorniorĸattigijomavlugit anerosungnersauvoĸ ajornerub allianarninganit annigorsârtomit.

Img. 94, 12—14. Pilorikpoĸ tâmna, igvit Nâlegaĸ sugiartât ajoĸertortallo malligaksauĸojarnut; ĸennuêrsârĸovlugo idluitullivioneĸarangat Gûdeĸangitoĸ âĸiksimavioĸârtinago ittersâlungmik.

Nâlekab inugiartoĸsoaĸotine ajaktorniangimagit, ĸemmangniatsenagillonêt kingormgutijane.

---

21. Kappianartunik tellimaujortunik.

Môseselo Aronelo aivuk, Israêlitit angajoĸângit kattimatilugit. Aroniblo oĸautsit tamaita,

Nâlekab oĸauserilauktangit Môsesemut oĸauserivait tâpkonunga; Môsesiblo tattamnartut piniarivait inuĸattigêksuit sângine.

Tattamnartut takkogamigik, Môsesiblo oĸausingit Aronib oĸauserijangit tâpkonunga tussaramigik, okpilerput, okkungavlutiglo Môsese tuksiarvigivât Jehôvab tillijangatut.

Mattoma kingorngane Môsesib Aroniblo attanek Farao ittervigivak oĸautivaglo: Nâlegak Israêlib Gûdinga oĸarĸojivok imâk: inuĸotikka ingergaĸokit! uvloĸsioriartorĸovlugit inukajuitome sâmne.

Farao kiovoĸ: Nâlegak taimna kinauva? taipsoma nippinganik nâlektuksaugama? Nâlegak taimna nellovara, Israêlitillo ingergakojomangilakka.

Faraublo ningaumajarlune uvlorme taipsomane senaĸojijut aulatsijullo perĸovait oĸarlunelo: mânamit tunnijijungnêrtuksauvosse senajunut ivingnik attoraksanginik ivitânut; kikkatuinarkôrmatta; mânamit ailerlit, ivingniglo kattersoijartolerlît attoraksamingnik. Inuit senajaksanut oĸumaiksartaulît, sullijaksanik ajoĸsarĸonagit, oĸautsiniglo tukkeĸangitunik kammaĸonagit.

Tagva senajut oĸaudsaulerput tamattominga; inuillo illûnamassiatik angijut mikkijullo siamarterput nunamut illûnânut, iviksukavinît naternâme kattersoriartorlugit; taimailiorlutigle ivitât unurningit senalugit ajormatta, tagva aulatingit Israeliteojut Egiptenemiunut angajoĸângortitaulauĸtut tapkonunga anaujaulerput angi-

jomik; anaujaumajulle kappiasudlarlutik Faraomut ailutik nipliadlarput: sôg kivgattit taimak piniarviôĸojomavigît?

Tâpsomale kiovait: erĸeasukpose! illa erkeasukpose! taimaimat oĸarpose: ingergaromavogut uvloĸsioriartorluta Nâlekab sângane inuĸajuitome. Attê! aileritse senajaksapsingnut, ômaridlarluselo, ivitânik uvlorme attautseme pijarêrtauĸojaujunik senaĸovluse.

Tâpkoa Faraomit anigamik, Môsese Aronelo pârpait, sângerlugiglo oĸautivak: Nâlekab akkiniarlitik erĸartuijutigilinglo tippelungortilauraptigut Faraub sângane, saviksoarmiglo tunijilauraptik tâpsoma aggangiuut toĸĸotauĸovluta.

Tagva Môsese kappiasuklune angijomik nipliadlarpoĸ Nâlekamut oĸarlune: Nâlegaĸ! sôg taimak kiksarnadlartomik pinialaukît inuĸattigêksoarnut tâpkonunga? ahâk! taimanganit ittilaurama Faraomut, okalalungalo atterne, inuĸattigêksuit angiluartomik kappiasuktipait; igvillo piulilaungilattit.

Tagva Nâlegaĸ Môsesemut oĸarpoĸ: mânna tækkojuksauniarpotit sunik Farao piniarviginiarapko; aggangnut pitsartuneliksoarnut aulatauvlune inuĸotikka aularĸojaksariniarpait: illa aggangnut pitsartuneliksoarnut aulatauvlune anitiniarpait sulle nunaminit; mânnalo Faraomut itterit, oĸautileruglo oĸautsinik illûnainik oĸauserilauĸtamnik illingnut.

Môsesele kiovoĸ oĸarlunelo: takuk Nâlegak!

Israêlitit tussângilânga; ĸanoĸ tagva Faraub tussarajarpânga? tamannalo tappilugo iptorilerpunga.

Nâlekable oĸautiva: ahâk! Gûdingortilauĸpagit Faraomut, Aronelo angajuit nellautaijoĸotiginiarpát; uvangale Faraub ômattinga sittititsomavara, tattamnartitakka piniaromajakka Egipteneme unulerĸovlugit, Egipteneminllo tukkisijuksaulerput, uvanga Nâlegaugama.

Tagva Môsese Aronelo Faraomut itterpuk, oĸarĸattiginiarlugo; Môsese taipsomane Jarekalaukpoĸ 80 nik, Aronelo 83 nik. Aroniblo ajaupiane êgipâ nunamut Faraub aulatsijoĸotingitalo sânginut, ĸuglugiangolerporlo tagva.

Farauble illissimajut angakullo — Jannese Jambreselo 2. Tim. 3, 8. — ĸaikovait, tâpkoalotauĸ angakonermingnut taimailiorivut; Aronible ajaupiangata tapkoa ajaupiangit êvait; taimak pivlugo Faraub ômattinga mangaititaulerpok, tussângilaglo, sorlo Nâlegaĸ sivorngane oĸalaungmat.

Tagva Nâlegaĸ Môsesemut oĸarpoĸ: Faraub ômattinga mangaidlarpoĸ, inuĸotikka aulârkolugit ĸunnumat; taimaimat ĸaupat kôksoarmut Nîlemut attersârpat, ubvaromavlune, sângeruk sikjamêtillugo, oĸautiuglo: Nâlekab Ebrêerit Gûdingata oĸaudsauĸolauralloarpâtit: inuĸotikka aularlit, kivgartorĸovlugit uvamnik sunaĸajuitome; igville tussaromalaungilatit mânna tikkilugo; tamanna pivlugo Nâlegak oĸarpoĸ imâk:

tamattomunga tukkisijuksauvotit, uvanga kissima Nâlegaugama ĸilangmelo nunamelo. Ahâk ajaupiamut aggamnêtomut immek kôksoarmêtok anaujomavara, tagva ablatsângolerniarpok aungmut.

Aronelo taimailiorpoĸ, Farao najortingillo takkunârtillugit, ahâglo, immeĸ illûnât Egipteneme kôksoarme kôngnelo immeĸtarvingnelo tessernelo aungolerpoĸ, mingeritjallo toĸĸolerput, kôksoarlo Nîl kôggillo tippeludlalerput mingeritjanit tokkungajunit; immiksaĸarungnaimarikporlo Egipteneme uvlut 7 nâlugit.

Egiptenemiulle angakungit angakonermingnut taimailiorungnarmattatauĸ, tagva Faraub kôksoarmit angergarlune ômamiutaringilâ, ômatinele mangaitilugo ĸunulerpalliatuinarpoĸ.

Nâlekablo Môsese ama perĸovâ oĸarlune: ailerit Faraomut oĸautilugolo imâk: inuĸotikka aularlit, Nâlegaĸ oĸarpoĸ; tamattomungale ĸunnuguvit, ahâk tagva nunaĸotit illûnâne narrâjinut pagvisâromavara; narrâjillo ĸaijuksauvut illingnut iglungnullo sinigvingnullo, inuĸotivîllo kivgavîllo iglunginut illûnainut.

Aroniblo aggane issangmagit, narrâjit saĸĸijâdlalerput, Egiptenemiullo nunangat nâjaulerpoĸ tâpkonunga; angakulle angakonermingnut taimailiorputtauĸ, narrâjinik tikkerĸojilutik nunamut.

Faraole tuksiarmat tuksiutaujomavlune narrâjit pivlugit, pêjartauĸovlugit tâpsomangat inuĸotinginillo, Môsese tagva nipliavok Nâlekamut tuksiarlune, narrâjillo toĸĸovut attautsekut uvlâ-

me attautseme, nunalo tippeludlarpoĸ tâpkonangat.

Farauble ômattine ama sittitipa tussângilaillo.

Nâlegarlo Mônesemut oĸarpoĸ: Arone oĸautileruk: ajaupiaĸotit issautileruk anaulutillo nunab saninginut, sanit kiktoriangortitaulerĸovlugit illûnâne Egipteneme, kappiasuktitsijunik inungnik nergjutinigl o.

Aronelo taimailiorame kiktoritsat saĸĸijâlerput inungne nergjutinginelo kappiasuktilugit; angakullo angakonerminginut taimailiorasuarallo-arputtauĸ sapperpulle, taimaimat Faraomut oĸarput: „tagga Gûdib aggangit!“

Farauble ômattinga mangaititaulerivok, tussângilaillo. Kiktoritsat kingorngane Nâlegak tilliklerpok ômajokullungnik, pagvisârtoâlungnik kappiasuktitsijunik angijoksoarmik; nuname Goseneme taimaitoĸartinago.

Amalo Nâlegaĸ Môsese oĸarĸojivok Faraomut: inuĸotikka aularlit, kivgartorĸovlugit uvamnik; kunnuguville nunaluktoĸarniarpok tikkiniartomik Egiptenemiut nergjuteĸotinginut illûnainut, Israêlitille nergjuteĸotinginit toĸĸojoĸarniangilaĸ attautsemiglônêt. Kaupat Nâlegak taimaitomik pinialarpok.

Taimailerporlo; Egiptenemiut nergjutekotingit sunatuinait toĸĸolerput, Israêlitinele toĸĸojoĸalaungilaĸ attautsemiglônêt. Faraole nautsertortuksanik tilliklerpoĸ tagvunga taimaimangât, ahâglo attautsemiglônêt toĸĸojoĸalaungilaĸ. Sullele Faraub ômattinga mangaititaumavoĸ.

Tagva Nâlegak Mômesemut Aronemullo oкarpoк: tigusileritik paumik kiaksautemit aggapse tættautinginik, Môseselo siamartitsile makkoninga кilangmut Faraub sângane; Môseselo taimailiorame, ahâk tagva puppiksuit кernertâluit saккijâlerput illûnaine inungnelo nergjutinelo, taimak angakuttauк nangerungnalaungimatta Môsesib sângane; kissianele Nâlekab Faraub ômattinga mangaitipâ tussarкonago tâpkungninga.

Taimaimat Môsesekut okaudsauкovâ: inuкotikka ittigarnut tullerarangne, aularкonagit, кaupat tikkerкojijomavunga nettaкonnâlungnik oкumaitunnik sillaluкojijomavungalo ikkomanik, illûnaitalo sillame naipitaulertut toккotauniarput.

Kaungmat Môsesib ajaupiaк issautivâ кilangmut, Nâlegarlo kallilerкojivoк sillaluкojilarmelo nettaкonâlungnik ikkomaкsoarmiglo sunatuinarnut kattaktunik, sorlo sivorngane taimaitoкalaungitomik Egipteneme, inuillo nergjutillo sillametut, napârtullo nungutauvut; kissianele Goseneme nettaкonâlungnik sillalulaungilak.

Tagva attaneк кoaкsâdlarluue angijomik кaккialerpoк, Môsesemullo Aronemullo oкarlune: idluitullilauкpunga, Nâlegarle Gûdisse idluartôvoк, uvangale inuкotikkalo idluitoкsôvogut. Tuksialeritigle Gûdipsingnut, kallidlarnek nettaкonâluillo sorêrkovlugit, tagva aularкojomavapse.

Taimailaungilarle, sorêralloarmatta Môsesib tuksiutsininga pitjutigilugo, sulle Faraub ômattinga mangaitsainarpok; taimaimat кaungmat uvlâkut unanangâb piglertâluit tikkitipait, nunalo tapkonunga ulliktaulerput taimak angitigi-

jomik, kânga takkuksaujungnêrmat aglât. Nerrivullo perorsijanik assinginiglo tungojoĸtanik perorsêvingne naternamelo nungutaulaungitunik nettaĸonâlungnut, taimak amiakoĸarungnaimaringmat taimaitunik.

Farao ĸaĸĸialertôgalloaĸ ama, 'sullingitomigle kissiane, piulijaujomavlune kappianartomit tamattomangat kissiane. Môsesible tuksiutsininga malliklugo piglertâluit aĸĸunaĸsoarmut tiktaulitaulermatta immarbingmut aupalluktamut, tagva Faraub ômattine ama sittitipâ.

Taimaimat Môsesib Nâlekab perĸojininga nâleklugo aggane issakpait kilangmut, tagva tâĸsoaĸ ĸernertamarik Egiptenemiut nunangænnut illûnânut tikkipoĸ uvlut pingasut nâlugit; kinalônêt takkojungnalaungilaĸ assiminik, nûtsungnangilarlônêt iniminit; nunamele Goseneme Israêlitit iglungine illûnaine ĸaumalauĸpoĸ.

Mânna Faraub Môsese ĸaiĸovâ oĸautivâlo: aularitse illipse ĸittorngasselo, Gûdisse kivgartoriartorlugo, kissianele saugaĸotisse tuktuvaĸotisselo neksarnagit.

Môsesible kiovâ: tunergutiksanik ôtaksanik Gûdivut ĸaitsivigijariaĸaraptigo, taimaimat nergjuteĸotivut neksaraksarivavuttauĸ.

Tagva Farao ningaumajarlune Môsesemut oĸarpoĸ: annît uvamnit, udsertorillo ĸailermiĸonak ijîngma sângangnut, toĸĸojuksauĸonak.

Môsese kiovoĸ: taimaile! sorlo oĸalauravit: ĸaijomêrpunga ijikpît sângangnut; imâgle Nâlekab Gûdipta oĸautsauĸovâtit: uvanga Nâlegau-

junga unnuarme ĸetteralerpat annijomavunga, erniangoĸârtullo inungne nergjutinelo toĸĸojuksauvut, Israêlitinele ogguartoĸarniangilak, tukkisilerĸovluse Jehôvab Israêle piulilugo avitingmago Egiptenemit.

Taimailerpat tagva kivgattit ukkoa sângne nangertut mânna ĸainiarput uvamnut, pâmaklutiglo ittikama sânginut oĸarlutik: aularitse ovangat igvillo inuĸattigêksuillo illûnamassiatik aulatitatit. Tagva kingorngane aularniarpunga.

Môseselo annivoĸ Faraomit ningaumajadlarlune angijomik.

Img. 10, 4. Gûdeĸangitok issumamine piojorijome Gûdelônêt kinalônêt apperĸutigingilâ; illuselungnermine tamaine Gûde sunaunginasugivâ.

Kap. 10, 2. Gûdeĸangitub pimariuterlune pattangajoĸ unangmivâ.

Kap. 94, 14. Nâlekab inugiartoĸsoaĸotine ajaktorniangilait, ĸemangniatsenagillônêt kingormgutijane.

Ebrêerit 11, 27. Okpernermut Môsesib Egiptene ĸemakpâ, attaniub Faraub ningarninga sivûraginago; takkuksaungitoĸ (Kristuse) attavigigamiuk sorlo tautuklugo.

22. Passamik (aularviksiorvingmik) Israêlitit aularningænnik Egiptenemit.

Nâlekablo Môsese Aronelo oĸautivak: takkek tamanna sivorlerpângôjuksauvoĸ Jareme illipsingne; tâmna sivorliotilugo Jare pigiaraksarivasse. Takkib tamattomane uvlungita 10ingænne iglomioĸattigêt angajoĸângit saugârsungmik ĸanoêngitomik tigusilerlit, najortigilugolo tâmna uvlut 14ingat tikkilugo, uvlorme tamattomane unnulerningane iglune illûnaine attautsekut toĸĸotauĸovlugo.

Saugârsublo aunga tigulugo iglupse nerrimârvigijapse upkoangata nappajugik tammarmik senningajoalo kollâne mingoaraksarivasse; augle iglupsingne nellunaikutaksauniarmat; imâgle: auk takkoniarupko ĸângertaulerĸovluse, asserortauĸonasselo Egiptenemiut pitlarniarupkit.

Unnuamele tamattomane Egiptenemiut nunangat illûnâgut ingergavigijomavara, erniangoĸârtullo illûnaita inungnelo nerjutinelo toĸĸotsomavakka Egipteneme illûnâne; erĸartuinimniglo saĸĸertitsijomavunga Egiptenemiut Gûdingoaĸotinginut illûnainut, uvanga Jehôvaojunga.

Taimaimat imailingaluse nerrijuksauvose: makkitipsigut tapserusijartuksauvose ittigaguteĸartuksaulapselo ittikapsingne ajaupialijarluselo

aggapsingne aularsarainiartutitut; tamannale Nâlekab passanga.

Môsesiblo oĸautsit tamakkoa tamaita oĸauserivait inugiartoĸsoarnut kattimajunut; tâpkoalo okkungavlutik Nâlegak tuksiarvigivât, angerarlutiglo pinialarmiglo sorlo Nâlekab Môsese Aronelo perĸolaungmagik.

Unnuarle ĸetteralermat, Nâlekab erniangoĸârtut illûnaita Egipteneme toĸĸopait, Faraub ernererĸârtanganit parngnanêrsortaumajub ernererĸârtanga tikkilugo; erniangoĸârtullo illûnamassiatik nergjutit akkorngænne.

Tagva Farao kivgangillo illûnatik kakkilâdlarlutik makkilerput, Egiptenemelo illûnâne ĸeavaksoadlarneĸarpoĸ angijomik, igloĸalaungimat tagvane attautsemiglônêt, toĸĸungajoĸangitomik.

Faraublo Môsese Aronelo unuarme sulle oĸaudsauĸovak: parngnaisaraititse aularluselo inukotimnit, Nâlegarlo Gûdisse kivgartoriartorsiuk; sorlo oĸalaurapse; aularitse saimartilungalo.

Egiptenemiullo kappiasudlarlutik angijomik Israêlitit tuavitomik aularkovait nunamingnit, oĸarlutik: illûnamassiata toĸĸomut tikkitauniarpogut.

Taimak inugiartoĸsuit Israêlitit aularput Raemsesemit Suchotemut pissuklutik, angutitinumarît 600,000 dit, arnet sorrutsillo kittinagit; (inugiartoksuit kattimariklugit 3 Millioneolaukput.)

Kaĸĸôjaksarle senamangitok illuleĸutinêtil-

lugo sulle, anorâmingnullo imusersimavlune erĸsukpât tuimingnut; illuleĸutillotauĸ Silberit Goldillo attartolauktattik Egiptenemiunit neksarpaittauĸ Nâlekab perĸojininga malliklugo.

Nelliuneruble sivitûninga Israêlitit nunaĸalaungningata Egipteneme Jareôvut 430 it.

Taimak Nalekab inuĸotine Israêlitit piulilugit aulartipait Egiptenemit uvlorme attautseme, kattimgajoksoaĸotingit ômajokotingit, pitsartunerminut angijoĸsojomut.

Môsesiblo Jôsefib sauningit neksartauĸovaittauĸ, sorlo Jôsefib inôtillune sulle kattangutine oĸautilaungmagit imâk: Gûdib nellipsaromârpâse, tagva nelliutikpat saunikka ovangat aularutissigik.

Nâlekablo sivorliovlune ingergatipait uvlôtillugo nuvujakut, unuangotillugole nuvujakut ikkomalikkut.

Farao oĸaudsaulerame: ahâk inugiartoĸsuit sunaĸajuitomut ĸemâlerput, tammarpallukpullo nellomut, tagva ômattinga sangulerivoĸ, ĸaĸĸialerporlo aularĸojilaungnerminik.

Tuavidlunelo parngnailerpoĸ, ĸammutingnelo, nangminek attorpaktangne attorlugik kammutit aksalloaggit 600 dit neksarpait, sorsuktuksoakotinelo illagilugit ĸemâjut unangmivait anguvaillo natername immarbiub aupalluktub senniane, ĸaĸĸat kingiktut akkorngane tangmârsimatillugit.

Israêlitit Egiptenemiut malliktut takkogamigit, erκsidlalerput angijomik nipliadlarpullo Mônesemut oκarlutik; sôg Egiptenemit aulartilauκpittigût, ṭovane ômigijiptingnut toκκotaukovluta? Egipteneme illuviksakalaungilâκ uvaptingnut? tagvane toκκojungnarluta?

Môsesible manigorasuarpait oκautilugit: sivôraniarase sôngotitselo takkunarluselo, κanoκ piulijauviksamik Nâlegaκ saκκertitsiniarmat illipsingnut; Nâlegak sorsungniarpoκ pivluse, illipsele kikkarniarpose.

Nâlegarlo Môsesemut oκarpoκ: sôg uvamnut κaigarsudlarkît? Israêlitit oκautikit, ingergarkovlugit, igville ajaupiaκotit issautiuk immarbingmut, aviklugolo, inugiartoκsuit tagvûnarungnarκovlugit ipteriliktokut; mânna Farao Egiptenemiullo tukkisiniarput, uvanga Nâlegaugama, piuliklernermik tattamnadlartomik pititsiniaruma illipsingnut; Egiptenemiullo ukkoa uvlome takkojasse, mattoma kingorngagut takkoniarungnêrpasse.

Tagva Gûdib Engelinga nuvujamêdlune sivorlertoκ κongmuarlune tunuænnut pivok, nuvujarlo ikkomalik tunuænnut pigivoktauk, taimak unuak nâvlugo Egipterit Israêlitillo kattilerungnangimatta.

Môsesible ajaupiakotine immarbingmut issautingmago, Nâlekab unangârmut aκκunalidlartomut immaκ avikpâ, apκotiksarlo immarbikut ipteriliktipâ; Israêlitillo unuarme sulle sivumualerput ipteriliktokut, immaκsoarlo imnartut sorlo illingalauκpoκ tâpkonunga tallerpingine sauminginelo.

Egiptenemiulletauk sivumuarlutik mallikpait, Nâlekab takpêtilaungmagit, ĸaulermallo immarbiub kerĸanêlauĸput, Israêlitit akkiane sikjamêlertillugit timuarlutik.

Tagva Nâlekab nuvujamit ikkomalingmit Egiptenemiut kattimgajoĸsuit takkunârpait, koaĸsârtipaillo ullajujaksoarmik tikkerĸojilune, taimak Egiptenemiut kakkilâdlarlutik ĸaujimangojarlutiglo nipliadlarmatta: ĸemâlerta! Nâlekable Israêlitit sorsugvigingmagit.

Nâlegarle Môsesemut oĸarpoĸ: agaktit issakit immarbingmut; Môseselo taimailiorame, immarbik uvlâme uttilerivoĸ pivigilauktaminut, malliksoangitalo Egiptenemiut ĸemâjut ullikpait ippitilaitalo, taimak tâpkonangat piulijaujoĸangimat attautsemiglônêt.

Taimak Nâlekab inuĸotine tattamnadlartomik piulilauĸpait uvlorme taipsomane Faraub Egiptenemiullo agganginit, tallerminut ajugaĸangitomut; inugiartoĸsuillo Israêlitit Egiptenemiut tokkungajut immarbiub sikjanganut tipjalliusimajut takkogamigit, Nâlegak Zebaot opigivât okperivâllo.

Tagva Môsese inugiartoĸsuillo angutit opigosuklutik imgerĸattigêkput Nâlekab sângane oĸarlutiglo:

„Nâlegaĸ imgervigijomavara! piniarnermik tattamnadlartomik pinialaungmat; Horsillo ĸammutillo ochotilaukpait immarbingmut. Nâlegaĸ pitsartutigivara nertordlerutigilugolo piulijigilâllo; tâmna Gûdigivara, nakorijomavara, atâtama Gûdigivâ, opigijomavara.

Jehôva sorsuktôvok idluartoĸ; Nâlekamik atteĸarpoĸ! Faraub ĸammutingit, pitsartunelik-soaĸotingillo egilaukpait immarbingmut; ittine-rub ullilaukpait; ujarĸattitut kivilerput ittiner-mut.

Nâlegaĸ! aggaktit tallerbit angijoĸsoarmik tattamnartullivut; Nâlegak aggakpît ômisuktut serĸomilaukpait; Jehôva attaniovoĸ soraijunane issoĸangitomut!"

Mirjamelo Aronib najanga nellautaijoĸ ĸil-lautemik aggangminut tigusivok, arnello illûna-tik ĸillausijarlutik mallikpât, Môsesib imgerusi-nganik akkiorlutik sorlo imgerkattigêlerput: „Nâlegak imgervigissiuk angijoĸsôngmat; piniar-nermik tattamnadlartomik pinialaungmat; inuillo horsillo ochotilaukpait immarbingmut; Sela!"

Ebrêerit 11. 29. Okpernermut Israêlitit immarbik aupalluktaĸ apĸotigivat, sorlo nuna-kut pannertokut ingergavlutik; Egiptenemiuttauk ôktorpât ippidlarlutiglo.

Img. 62, 2. 3. Tarniga inilangavlune ut-taĸĸivoĸ Gûdemik; tâpsomangat ikkajortaunera pivoĸ.

Tâmna ĸairtorivara ikkajortigilugolo, sap-putsauvigilugolo angijomik, aulaniarĸonanga.

Rôm. 1. 18. Gûdib ningausinga ĸilangmit saĸĸerpoĸ inuit ajortullininginut idluitulliningi-nullo tamainut, mikseĸârnermik noĸĸangatitsê-nartut idluitullidlarnermut.

23. Israêlitit ingerganingænnik inuĸajuitokut, oĸarnerlôtjeĸattarninganik Môsesemik; sâlaĸarningænnik Amalekiterinik; Jetrub attanertuininganik.

Apĸut ovangat immarbingmit aupaluktamit nunamut Kanaanemut Jehôvab Israêlitinut attortauĸojangat illâne kaĸkalikkut illâne inuĸajuitokut sunaĸangitokut pivoĸ; tagvane perorsêveĸangilaĸ kôĸangilarlônêt immilingmik; puailaveĸangilarlônêt, apĸosineĸangilarlônêt, igloĸangilarlônêt inulingnik, sorlo tamakkoninga tamainik pitaĸalaungmat Egipteneme.

Uvlut pingasut inuĸajuitokut Suremik attelikut ingergalauĸârdlutik Maramut, tikkiput; immerlo tagvanêtok kassilinartôlauĸpoĸ taimaimat immerungnalaungilât; tamanna pivlugo inugiartoĸsuit Môsese oĸarnerlôtigivât; Môsesele illumikut nipliavoĸ Nâlekamut; Nâlekablo napârtut illangat unertûtigivâ tapsomunga, ĸejungat illanganik illijerĸovlugo immermut, tagva immeĸ mamaĸtungortitaulerpoĸ.

Nâlegarlo inugiartoĸsoarnut oĸarpoĸ: Gûdivît nippinga nâletsiarniarungne, perĸojangillo malligasuarlugit, tagva ĸanimaserit Egiptenemiunut illilauktakka, illijomangilakka illingnut; uvanga Nâlegaugama inuliklerteojunga illingnik.

Maramit aularmilutik Elimemut tikkiput; tagvane immeĸtarvekarpok 12nik, napârtoĸalarmelo Palminik 70nik, tangmârpullo tagvane immiksuit ĸanitangænne.

Ovangat tikkilerput inuĸajuitomut Sinemik attelingmut; tagvane inugiartoĸsuit ama Mỏsese Aronelo oĸarnerlôtigivak oĸarlutiglo: ĸanoĸtôĸ toĸĸolaurupta Egiptenemêtilluta sulle; tagvane ajoĸsalaunginapta ĸaĸĸôjamik nerĸemiglônêt; illiptigle tessiolauraptigut ovunga, kângmut tokkokovluta ovane sunaĸajuitome.

Tagva Nâlegaĸ Môsesemut oĸarpoĸ: Israêlitit oĸarnerlôtjiningit tussalaukpakka! oĸautikit: unulerpat nerĸinik nerĸiksaĸarniarpose, ĸaupallo ĸaĸĸôjamik aĸĸeartortitauniarpose, tukkisilerĸovluse uvangaugama Nâlegaĸ Gûdisse.

Unulermallo tingmitjanik Wachtelinik tikkitoĸalerpoĸ, nunalo illûnâne ulliktauvoĸ, tâpkonunga; uvlângolermallo missuksoaĸarungnêrmat, ahâk tagva Israêlitit tangmârvingata avatâne illûnane illimajoĸalauĸpoĸ angmalokitakullingnik nikkijunik, nettakonârsutitut îtunik.

Israêlitillo makkoarârsuit takkogamigit, ingmingnut oĸautilerput: man hu? imaipok: manaungilât ukkoa? Môsesible kiovait: tamakkoa ĸaĸĸôjauvut Nâlekab ĸilangmit tunilauktangit nerĸiksapsingnut. Imâk Nâlekab oĸautsauĸovâse: uvlut 6it kingorlerêklutik kattersijuksauvose, uvlut 7inganele Sabbateovok, tâpsomane pitaĸarniangilaĸ. Sabbatele nelliutilermat, sulle illangit anilerput, kattersijartorniarlutik, nagvâratigle.

Tagva Nâlegak Môsesemut oĸarpoĸ: ĸanoĸ
akkunêrtigijomik ĸunnuvise? perĸojakka nâlego-
mavlugit? ahâk tunitjivigilaurapse Sabbatemik,
taimaimat uvlut 6 ingænne ĸaĸĸôjamik uvlung-
nut maggungnut illingajomik tunitjivigivapse,
uvlut 7 ingæne kikkarkovluse. Taimak Israêlitit
illûnamassiatik Sabbatemik uvloksiorput, Nâlegaĸ
soĸĸositsaugitomik tamattominga perĸojilaungmat.

Nâlekablo perĸojininga malliklugo Arone il-
luleĸumik tigusilerpoĸ, tættælugo Manamik, illi-
lugolo Jehôvab iklerviĸotinganut, tagvane ĸo-
mergutigijaulerĸovlugo kinguvânut; tâpkoa ĸaĸ-
ĸôjamik, Nâlekab sunaĸajuitome nerrititsijutigi-
lauĸtanganik inuĸotiminik takkoĸovlugit. Tai-
mak Israelitit Mannanik nerrilauĸput Jarit 40 git
nâkassaklugit, nunab Kanaanib kiglinganut tik-
kerĸârtinagit.

Ama inuĸajuitomit Zinemit aularput sivu-
muarlutik, tangmârlutiglo Rafidime; ovanele
inugiartoĸsuit imiksamingnik ajoĸsalerivut, tet-
tiksaĸanginamigle Nâlekamik ajugaĸangitomik,
tagva aivalerput Môsesemut oĸarlutiglo: imermik
tunitjivigittigut! imerungnarĸovluta; sôg ovane
imiksaĸangitome toĸĸojuksauvitâ?

Môsesible kiovait: sôg uvamnut aivalerĸîse?
sôg Nâlegaĸ ôktorpissiuk? Nâlekamullo kappi-
asuklune nipliangmat, Nâlekab okautivâ: sivô-
raniarnak! illa maksuavlutit akkorngattigut ai-
tuinarit kialonêt aktorniangilatit, angajoĸângita
illangit illauĸokit illingnut, ajaupiaĸotillo neĸ-
saleruk.

Ahâk tagvane saĸĸerniarpunga sângne, Hôrebib ĸaĸkangita illangæne, tagvane ĸairtoĸ annauleruk, imermiglo kôlertoĸarniarpok tâpsomangat, inugiartoĸsuit imiksaĸarĸovlugit. Môseselo taimailiorpok Israêlitit angajoĸângita takkoæne; nunalo taimna Massamik — ôktortaunermik — Meribamiglo — aivanermik — taivâ, Israêlitit aivadlarningit pivlugit, Nâlegarlo Gûde ôktolaungmatsuk.

Mattoma kingorngane Amalekiterit arĸtaivaktut tikkiput, Israêlitit sorsugvigilugit Rafidime. Tagva Môsesib Josua perkovâ oĸautilâllo: angutinik sorsuktuksanik annerosugit, illagilugillo Amalekiterit pagreartokit sorsugvigilugillo; ĸaupat Gûdib ajaupianga tigulugo ĸaĸĸârulab ĸângane nangeromavunga ikkajorlutit.

Josualo angutingillo aularput Amalekiterit sorsugvigijartorlugit; Môsesele Aronelo Hurelo majorarput ĸaĸĸârolab ĸânganut; Môsesiblo aggane ĸongmuartimagit, Israêlitit salaĸalerput, aggane ĸassutimagit, Amalekiterit sâlaĸalerput. Aronible Huriblo Môsese ikkajorpak, aggangit ĸongmuartilugit soĸĸosingitomik seĸĸerngub nippilerninga tikkilugo; Josuablo Amalekiterit sâlagivait saviksuit kênanganut.

Nâlegarlo Môsesemut oĸarpoĸ: tamattominga makpertanut aglagit erĸaumajauniksamut.

Môseselo Altaremik senavoĸ, atserarpâlo Jehôva Nissi! imaipok: „Nâlegak sapputsauviksara.“

Jetrob ajoĸertuijub Midianeme, Môsesib ningaunga, Gûdib piniarnerilauĸtangit Môsesemut inukotiminullo Israêlitinut tussaumaleramigit, Nâlekab inukotine tattamnadlartomik aulartilaungmagit Egiptenemit, kajusilerpok, panine Zipôra, Môsesib nullianga, eĸnîgiglo Gersone Elieserelo illagilugit ningaune takkojartorniarlugo; Môseselo oĸaudsauĸovâ tamattaminga.

Tâpsomalo pagrearpâ kuniklâllo unipkautilugolo taimainik Nâlekab piniarnerilauĸtanginik Faraomut inukotinginullo, tattamnartitanginiglo Israêlitinut, ĸanoĸ piulilaungmagit Egiptenemiut agganginit, ĸanorlo tattamnadlartomik tessiolaungmagit pattangaitilauĸlugillo uvlomemut tikkidlune; Jetro kuviasutekadlalerpok ajungitunik tamainik tussarlauktaminik, oĸarlunelo: mânna tukkisivunga Nâlegak ajunginersaungijaidlarmat Gûdinit tamainit.

Jetrublo tunergutiksat ôtaksat âĸiksorlugillo tunergutautipait Nâlekamut, Israêlitit Gûdingænnut; Aronelo angajoĸâllo illûnamassiatik ĸaivut, Jetro Môseselo illagilugik nerreĸattigêniardlutik, Gûdib sângane.

Uvlub aipangane Môsese ingilerpoĸ, inugiartoĸsuit idluarsarlugit; illumajautillugo tâpkonunga uvlâmit unnuk tikkilugo, sullijaksaĸadlarlune.

Tamakkoninga tamainik Jetro takkogame, Môsesemut oĸarpoĸ: sôg kissivit iksivalutit piniartotôvît?

Môsesib ĸiovâ: inuit tikkipânga, Gûde uvapkut apperijartorlugo attanertuininganik.

Jetrub oĸautivâ: taimailiornît nâmangilak! pi-

niarnek tamanna okumailuarpok illingnut; tamakkoninga tamainik kissivit sullijungnangilatit; okausikkale nâlekit, idluartomik okautijomagapkit, Gûdiblo illaginiarpâtit.

Igvit inugiartoksuit pairikit tuksiarulugillo Gûdemut, piniaraksangillo âlaukit Gûdib sângane tuksiarutjetut idluartotut, ajokertokillo apkomik agvertarvigijaksangænnik, piniarnerniglo piniaraksanginik; taimailioruvit sullijaksakarniarpotit nâmaktomik.

Kennerasuarille angutinik idluartunik, Gûdemik opigosuktunik pijomatulungituniglo; tapkoa illangit angajokângortikit 1000 dinut, illangit 100 dinut, illangit 50 ginut, illangillo 10 inut. Idluarsaijôvlutik âkiksoitsainarkovlugit inungnik; okumailuartokarpalle tâpkonunga, pijariakortojullo illingnut âtaulerlît!

Môseselo ningaume attanertuininga nâleklugo taimailiorpok, nâmagijauvorlo inugiartoksoarnut; Jetrole uttilermilune nunaminut angergarivok.

Img. 145, 18, 19. Nâlegak kanipok illûnainut nipliavigijiminut; illûnainut illungertorlutik nipliajunut tâpsomunga.

Piniarpok Gûdemik sivôrajut kajungerninginik, niplianingillo tussarpait ikkajorlugillo.

Sal. okâl. 21, 31. Horsit parngnaititaulerput unatadlarnerub uvlunganut; sâlakarnerle Nâlekamit pivok.

Kap. 19, 20. Attaniotivionek Nâlegak,

nâlektitaunerlo illallioruk, kingorngane illisimalerĸovlutit.

24. Perkojat hailigit tunijauningænnik ĸaĸĸame Sinaime.

Taĸĸit pingajungita uvlungita sivorlingænne aularvingænnit Egiptenemit inugiartoĸsuit Israêlitit inuĸajuitomut ĸaĸĸalingmut Sinaimut tikkiput, tangmârlutiglo naternaĸsoarme, Gûdib ĸaĸĸangata Sinaimik attigub avatânêtome. Ovane imiliksôngmat iviksukaĸadlarmallo nergjutinut unuktoksôjunut, noĸĸarput Jare attausek nâlugo, tâpkoa pairilugit tagvane.

Môsesele majorarpoĸ ĸaĸĸamut, Gûde pagrearlugo; Gûdiblo ĸaĸĸamit nipliavigivâ oĸarlunelo: imâk oĸartuksauvotit Jakob iglunganut, ĸaujitilugillo Israêlib kittorngangit imâk: „takkolaukpose ĸanoĸ Egiptenemiut piniarvigilaurapkit, ĸanorlo pairilaurapse, nektoraliub esarĸungimut sorlo aitilaurapse uvamnut.

Mânnamit nippiga nalengniarupsiuk, angersimaneralo malligasuarlugo, tagva inuĸutiksaujuksauvose uvamnut, illipse piluartomik inuĸattigênit tamainit; sillaĸsoaĸ illûnât perĸutaungmat uvamnut.

Môseselo ĸaĸĸamit attersârlune oĸautsit tamakkoa tamaita okauserivait angajoĸajanut, sorlo

Nâlekab perкolaungmago. Inugiartoкsuillo illûnamassiatik attautsekut kiovut oкarlutiglo: Nâlekab oкauserilauкtangit tamaita piniaromavavut; Môsesiblo inugiartoкsuit oкausingit oкautigijartorpait ama Nâlekamut.

Tagva Nâlegaк Môsesemut oкarpoк: ailerit ama, inugiartoкsuillo idluarsakit, opallungaersimaкovlugit sorlo uvloкsiorviksoarmut; uvluk pingajuangne Nâlegak aккarniarmat кaккamut Sinaimut, taimaimat кaккab avatâ avaluкartitaule najortoкarkonago кaккamut; nellietta кaкkaк aktoruniuk, toккojuksauvoк.

Uvlugle pingajuangne, tagga 50 ingænne aularvinganit Egiptenemit nuvujaкalerpoк niptaidlartomik, кaкkaк illûnâne ulliklugo, kalluksoarlo кaumalaillo pigialerput, tiptulautersûblo nippinga angijorortoк tussaksaulerpoк, inugiartoкsuillo tagvane nangertut takkunârtullo кoaкsârput angijomik, кaкkarle illûnâne sajukpiluklunelo iserludlarpoк, tamanna pivlugo Nâlekab aкkarvigilaungmago ikkomame.

Môsesible inugiartoкsuit tangmârsimavingmit tessiorlugit кaninersautipait кaкkamut, tiptulautiblo nippinga angijolerpalliavoк; Môsesele кaкkamut majorarlune Gûdib sângane nangerpoк nuvujame.

Tagva Gûdib oкautsit tamakkoa tamaita oкauserivait inugiartoкsoarnut кaкkab avatâne nangertunut oкarlunelo:

1. „Uvanga Nâlegauvunga Gudît, tessiornilauкtoк illingnik Egiptenemit kippalovigi-

lauĸtarnit; senipkut assimnik Gûdeĸartuksaungilatit.

2. Inungoarmik adsingoarmiglônêt senajuksaungilatit pivlutit, takpâne ĸilangmêtub, ĸilaub attanêtub nunamêtub adsinganiglônêt; nunab attânêtub imanganêtub adsinganiglônêt. Taimaitut tuksiarvigijaksaringilattit kivgartornagillo.

3. Nâlekab Gûdivît attinganik attornerluktuksaungilatit, Nâlekab pitlartailiniangimago attinganik attornerluktoĸ.

4. Sabbatib uvlunga erĸaruk ivlerijauĸovlugo illingnut. Uvlut 6 it kingorlerêklutik senajuksauvotit, sullijaksattillo tamaita piniarlugit; uvlulle 7 ingænne Nâlekab Gûdivît Sabbatinga nelliutivoĸ; tagva uvlorme tamattomane sumiglônêt sennajuksaungilatit, ernîllônêt, pannîllônêt, kivgallônêt angut, kivgallônêt arnaĸ, nergjutekotitillônêt, illagingitallônêt najugarnetoĸ. Uvlune 6 ine Nâlekab ĸilaĸ nunalo imarbiglo, illûnaitalo imab illuanêtut sennalaungmagit, uvlullo 7-ingane merngoêrserlauĸpoĸ. Tamanna pivlugo Nâleĸab Sabbatib uvlunga saimarneliotipâ ivjornaitilâllo.

5. Atâtangnik anânangniglo nâlektuksauvotit, akkunêrtomik inôniarĸovlutit nuname Nâlekab Gûdivît tunilauĸtangane illingnut.

6. Inuartuksaungilatit.

7. Nulliarêngnermik asseroijuksaungilatit.

8. Tigliktuksaungilatit.

9. Inuкattitit sæglotigilugit oкartuksaungilatit.

10. Inuкattivît iglunganik pijomajuksaungilatit. Inuкattivît nullianganik, kivganganiglo angumik, kivganganiglo arnamik tuktuvâkotinganiglo, siutekoktôjokotinganiglo, sunatuinarniglônêt inukattivît perkutinginik pijomajuksaungilatit.

Inugiartoкsuille illûnatik kalluksoarmik кaumalaksoarmiglo takkogamik, erкsidlarlutik кemâlerput, кaningitomêdlutiglo naugerput oкarpullo Môsesemut: igvit oкarvigilauкtigut! oкautsauniaratale Gûdemut, toккojuksaunajarapta; igvit Gûdemut najûlerit, tâpsomalo oкausingit oкauseriniartangit tamaita illingnut tussaromavavut nâleklugillo.

Tagva Nâlegaк Môsesemut oкarpoк: inugiartoкsuit oкausingit oкauserilauкtangit illingnut tussarlauкpakka; кanoкtôк taimaitomik ômatteкarlît sivôrajomik uvamnik, perкojakka tamaita malliklugit, tâpkoa кittorngangillo piloridlarкovlugit soraijuitomik.

Oкautikit: angergaritse tuppipsingnut, igville sâmne nangertuksauvotit, oкarvigijomagapkit perкojanik inatsinerniglo malligaksaniglo tamainik ajoкertuijutiginiartarnik tâpkonunga, tamakkoa malliklugit piniarкovlugit nuname tunniniartamne tâpkonunga.

Tagva Môsese nuvujab illuanut Nâlekab sânganut pivoк, noккangavlunelo tagvane uvlut 40git unnuello 40git nâlugit; Nâlekablo Môsese oкarvigilerêramiuk tamainik ajoкertorutigijaksa-

nginik inugiartoĸsoarnut, aglavingnik maggungnik ujarĸanik aglaksimajoktalingnik perkojanik hailiginik tellimaujortunik, Gûdib nangminek aglalauĸtanginik, tunitjivigivâ.

Môsesele ĸaĸĸamêdlune mulludlarmat, inugiartoĸsuit uimajârlutik kattilerput, Aronemullo oĸarlutik: attê! Gûdinik sivorlerijaksaptingnik sennalerit; nellovogulle, sumut angutt aimna Môsese tikkitaumangât. Aronib kiovait: siumiutat goldeôjut siutipsingnêtut pêrsigik ĸailugillo uvamnut.

Inugiartoĸsuillo illûnatik tuavilutik taimailiorput; Aroniblo tâpkoa kaitangit tiguvait, ikkomamut pitilugit, nochangoarmiglo kovimajomik sennavoĸ; tamattomingale takkogamik, ingmingnut oĸautilerput: Israêliteojose takkoitse! Gûdekotisse tagga tessiortigilauktasse Egiptenemit.

Aronele Altaremik sennavoĸ, inugiartoksuillo oĸaudsauĸovait: ĸaupat Nâlekab uvloksiorviĸotinga nelliutivoĸ.

Kaungmat tagva uvlâkut tunnergutinik ĸaitsivut Altaremut; tungâgullo ingilerput nerriniarlutik immerniarlutiglo, nikkovilerpullo pingoarlutik.

Nâlegarle ĸaningaumajarlune Môsesemut oĸarpoĸ; tuavilutit attersârit! inuĸotitit tessiolauktattit Egiptenemit sangusarailauĸput apĸomit agvertarvioĸojamnit tâpkonunga. Nochangoarmik kovimajomik sennaĸojilauĸput, tuĸsiarvigilugolo tunnergutinik âtsivigilaukpât.

Tukkisivunga inugiartoĸsuit tâpkoa tappatojoksôngmatta; mânnalo agviarnanga illungertûtigilakka ĸaningaumajarnimnut nungulugit.

Môsesible kappiasudlarlune tuksiarutigivait Gûdemut oĸarlune: illa inugiartoĸsuit ukkoa angijoĸsoarmik idluitullilauĸput, igville nâpkigosuktoksôgavit, idluiningit issumagijungnaikittôĸ! taimailiorungnangikuville, tagva uvamniktauk pêjailaurit aglaĸotingnit.

Kivgattit Abraha, Isaarlo Israêlelo erĸaumakit, angervigilauktattit oĸalauĸlutit: tâpkoa kinguvângit nunamik angerutaumajomik piksarsijuksaungmatta soraingitomut.

Tagva Nâlekab sillungnerilauktane ĸaĸĸialerutigivâ piniarutjinane tamattominga.

Môsesele tuavilune ĸaĸĸamit attersârpoĸ, aglagvingnik maggungnik, Gûdib nangmineĸ aglalauktagingnik aggangmine akjarsilune. Tangmârviuble ĸanitanganut tikkiname, nochangoarlo illumajingillo dânzertut takkogamigit, ningaumajadlarnermut illungertorpok, aglagvîglo aggangminêtuk egipak serkomipaglo ĸaĸĸab attâne.

Nochangoarlo tiguvâ ikkomaĸsoarmut auktimariklugo serĸallitipâ argjattitut, argjallo egipait kôngmut ĸaĸĸab illuanit kôlertomut, inugiartoĸsuillo immerĸovait tamattomangat.

Aronemullo suadlarlune oĸarpoĸ: sumik inugiartoĸsuit piniarvigilauĸpâtit? taimaitomik idluitoksoarmik pititsilauravit tapkonunga?

Arone kiovoĸ: angajoĸâma ningaumajarnine illungertôtiginiaraniuktôĸ! ĸaujimavotit inugiar-

toĸsuit idluitoĸsôngmatta; pikkablarlutik pagvisâlaungmanga, tagva Goldemik ĸaitserĸojilauĸpunga uvamnut, Goldele egilaurapko ikkomanut, tagva tâpsomangat nochangoak pililauĸpoĸ.

Môsese takkogame inugiartoĸsuit uivêtoĸsôlermatta, tagva tangmârviub ittervinganut aivoĸ, ovanelo nangerdlune ĸaigarsudlarpok nippeĸortojomut: tamaungarlît uvamnut, nellît perĸutaujut Nâlekamut!

Tagva tagvainaĸ kinguvarêt Lêvitit illuêngarlutik kattilerput Môsesemut; Môsesiblo Nâlekab perĸojininga malliklugo saviksoarmingnik tapserusijarĸovait, tuppîllo akkorngattigut aiĸovait, illûnaita toĸĸolugit, Nâlekamit sangulauĸtut nochangoaĸ tuksiarvigingârlugo; uvlormelo tâpsomane angutit 3000 dit toĸĸotaulerput.

Kaungmat Môsesib inugiartoksuit oĸautivait: idluitullilauĸpose angijoĸsoarmik, mânnalo majoraromavunga Nâlekamut tuksiarutigijartorluse, idluinisse issumagijaujungnêrniarmangât.

Môseselo taimailiorpoĸ tuksiarlunelo angijomik inuĸattine pivlugit; Nâlekablo tuksiakipa oĸautivâlo: ailerit inugiartoĸsuillo tessiokit tagvunga oĸautigilauĸtamnut illingnut; ahâk! Engeliga sivunapsigut pijomârpok, uvangale illauniangilanga takpaunga, inuĸattigêngôgapse tappatojoĸsôjunik; taimaidluse nungunajarpapse apĸome.

Ama Môsese perĸovâ aglagviksângnik nutângnik sivorlîk âdsigingnik sennalerkovlugo. Mô-

seselo taimailiorpoĸ; ĸaungmallo majorarpoĸ ĸaĸĸamut, Nâlegarlo nuvujamêdlune aĸĸarpoĸ ĸaĸĸamut, Môsesib senianut pilune, oĸâlavlunelo Nâlekab attinganik, nipliavlunelo:

„Nâlegak! Nâlegak Gûde! nâpkigosuktôlarmelo saimarsaijotôjok ĸenuêlunelo, angijomiglo nagligosuktôvlune nertornartôjok. Kinguvarêt tausendit kingorlerêt nâpkigivait, idluinerillo tappatonerillo ajornerillo issumagijungnêrpait; tapsomalo sângane passijaĸsaungitokangilak.

Atâtat idluiningit pitlarpait ernerêt kingorlingita pingajungit sittamangillo tikkidlugit; uvamnigle opigosuktut, perkojamniglo nâlektut, ajungitullivigivakka ernerêt kingorlingit tausendit tikkidlugit.“

Môseselo Nâlekamêlauĸpoĸ uvlunik 40 nik, unuaniglo 40 ginik nerrinanelo immilungilaĸ; Gûdiblo perĸojat hailigit 10 aglakpait ama aglagvingnut maggungnut, Môsesib sennalauktagingnut.

Môsesele kakkamit Sinaimit attersârmigame, aglagvîk magguk aglaĸsimajoktalik perkojanik aggangmine akjarivak, ĸaujimangilarlo kênarme ĸeblerninganik, Gûde oĸarĸattigilauramiuk.

Aronelo Israêlitillo illûnatik tamattominga takkogamik, erĸsilerput najorlugo; tagva Môsesib sâvigilugit ĸaigarsukpait okautivaillo tamainik Nâlekab okauserilauktanginik tâpsomunga.

Oĸarvigileranganigit kênane ullikpâ; angersimaneruble tuppinganut ittilerangame, ullik pêrpâ kênaminit.

Rôm. 1, 22. 23. Sillatonasugigamik sillaitoksôlerput, Gûdiblo asserojuitub ânanauninga mumilaukpât inûb asserortuksab tingmitjallo nergjutillo pâmgortullo adsinginut.

Hiobe 31, 24. Golde sungertûtigilaukpigô? Goldemullo illaĸangitomut okalaukîk? mannigornerijagit?

Ebr. 12, 18. 22. Kaĸĸamut aktortaujungnartomut, ikkomamut ikkoalajomut tikkingilase, tâvligâtalingmullônêt, tâĸsoaĸtalingmullônêt, sillarnerluksoaĸtalingmullônêt.

Zionib ĸaĸĸanganut tikkisimavose, Gûdiblo ômajub iglugasaksoanginut, Jerusalemut ĸilangmêtomut, Engelillo tausendeoĸattartut unnuktoĸsôninginut.

25. Perĸojanik malligaksaniglo sunatuinarnik. Tuppermik kattimaviojomik.

Gûdib Nâlekab inukotine Israêlitit perĸojanik tellimaujortunik kissêniungitoĸ, assinginigletauĸ inatsinernik malligaksaniglo tunitjivigilaukpait, nellojuksaukonagit, ĸanoĸ Gûdib inuĸotingititut idluartomik pitlaraksaungitomiglo inôseĸarungnaramik nuname.

Taimaimat inugiartoĸsuit kaujititauĸovait

malligaksanik illusiksaniglo sunatuinarnik inôsermut pijarialiksôjunik; nerĸiksat ivjornarnerartaumajut nerrijauĸojaungitut pivlugit; nulli-aningneĸ uiningnerlo inôĸattigêngnerlo pivlugit; kingornngujineĸ pivlugo; perorsêvilerineĸ pivlugo; nergjutit pairijauningat pivlugo; ômajullo sunatuinait, tingmitjallo pivlugit; napârtullotauĸ pivlugit; aglât tussangitut tautungitullo illakungortullo pivlugit, apôtiksaliorviolerĸonagit ĸimullônêt.

Ama pitlautiksat tiglingneĸ inuarnerlo, assingillo maĸĸojungnartullinerit pivlugit; taimaktauĸ illusiksat unatartoĸarvingme; illusererĸojaujullo atâtanut ĸittorngangiuullo; illusiksallo uigarnerit illiarsuillo, aglât parngnanaersortaumajut kippaluilio pivlugit; illa tamaita pijariaggit issumaksarsiorutigijaumalauĸput illingatitaumalauĸlutiglo inôseĸarungnarnermut ullapirsautelingmik saimanartolingmiglo.

Angiluartomigle kivgartorneĸ idluartoĸ Gûdemik pivlugo nellojungnêrtitauĸovait Môsemut; kinguvârênit tamainit kinguvarêt Lêvitit — Lêvib kinguvângit — issumagijauluarlutiglo annerijaulauĸput Nâlekamut, kivgartorteolerĸovlugit Nâlekab sângane, iglungane.

Môsese Lêvitinut illingajok aulatsijôlauĸpoĸ inugiartoĸsoarnik illûnamassianginik attanersoatut sorlo; angajunga Arone ajoĸertuijersoangortitaulerpoĸ mingoartauvlune anorârtitauvlunelo pinarnadlartunik; ajoĸertuijullo ikkajortingillo kivgartornerme, âniasiortillo idluarsaijullo aulatsijullo annerijauvut Levitinit.

Angiluartomik Gûde Nâlegaĸ tuppersoarmik ânanavaksôjomik, avatâgut avaluliorsimajomik, ingerganingine igumitausôngojomik, kivgartornermut Jehôvamik, kattimaviksamullo inungnut illingajomik sennaĸojilerpoĸ; taimaimat Nâlekab angutîk magguk, Bezaleêle Ahaliabelo ĸaiĸovak, illumertipaglo anernerminik sillatunermiglo, aulatsilutik angutinik sennajuksanik pijungnarĸovlugik.

Tâpkoa tuppersoak kattimaviojuksak perĸutingillo tamaita sennavait, sorlo Nâlekab Môsese ôktutiksaĸarluge takkotilaungmago ĸaujitilaungmagolo.

Aglagvîk magguk perkojaĸtalîk tellimaujortunik illijauvuk iklervingmut angersimanertalingmut sennamatsiartomut, Goldemik ĸallineĸartitaumajomut. Assianiglo illijaumajokalauĸpoĸ iklervingmut, tagva illuleĸumik taipsominga Mannamik pitalingmik, ajaupiamiglo tungojotsainartomik; iklerviglo tâmna innekalauĸpoĸ ivjornainerpângojovingme, iklerviublo kângane Kerubekalauĸpoĸ Goldingnik esarolingnik.

Ama ivjornaitovingme ivjornainerpab sânganêtome sâĸalauĸpoĸ illijiviomajomik ĸaĸĸôjanik sâtunik 12nik sernarsauteĸangitunik, kinguvarêt unnurningit malliklugit; ama ĸollekalauĸpoĸ ikkomaĸarvingmik 7nik, ajoĸertuijut kammagijaksanginik.

Tuppiub sillatâne Altarekalauĸpoĸ ĸejungmik sennamajomik, kannujamiglo ĸallineĸartitaumajomik, tunnerguserviksauvlune tunnergutinut ôtaksanut, inugiartoĸsuit ĸaivaktanginut ajoĸer-

tuijunut, tâpkonunga tunnergutautitaulerкovlugit Nâlekamut.

Altarib tuppiublo akkorngangne ubvarvekalauкpoк kannujamik sennamajomik, ajoкertuijunut kivgartortunut illingatitaumajomik; ivjornaitovingmut ittilerangamik aggamingnik ittikamingniglo ubvariakalaungmatta.

Ajoкertuijoк kattimaviojome kivgartorкojaujoк, uvlâkut unnukullo ivjornaitovingmut ittertuksaulauкpoк iserloanititsilune tagvane Nâlekab sângane; ajoкertuijoksoarle Jarit tamaita attausiarlune kissiane ivjornainerpângojovingmut ittertuksauvoк iserloanititsilune, кaitserkârlunele kissiane tunnergutinik ajortoêrutiksanik, sivorlermik ajornine pivlugit, kingornganelo inugiartoksuit ajorningit pivlugit.

Uvloksiorvît pijariaкortonerpât Jareme sittamaulauкput.

1. Taккib sivorliub uvlungita 14ingænne Passa, ubvalo aularviksiorvik, uvloksiorutaulerpoк uvlut 7it nâlugit, inugiartoкsuit Israêlitit piulijauningata kippalovingmit Egiptenemit, aularningata tagvangat erкaumajauviksanganut. Uvlune 7ine tâpkonane кaккôjamik sêrnarsautekangitomik nerrijuksaulauкput, sorlo taipsomane aularvingænne piniartuksaulaungmattatut.

Saugârsuk кanoengitoк annerijaulauкtoк uvloksiorvingmut toккotauvoк uvlut 14ingænne, nerrijaulunelo unnuarme кaijome, unnuangotillugo aulalaungmatta Egiptenemit. Uvloksiorvik tamanna angijôlaukpok illa, tunnergutillo ajortoêrutiksat кujalitiksallo кaitaulerput uvlune tapkonane,

2. Uvlut 50git uvloksiorviub tamattoma kingorngane kattersiviub pigiarvinga uvloksiorutaulerlauĸpoĸ, uvlorme tamattomane perorsimajut sivorlingit ĸaitaulerput Nâlekab sânganut inugiartoksuillo serrilutik uvloksiorput tâpsoma sângane.

3. Takkit 7 ingata uvlungita 10 ingænne ullapirsaiviksaulauĸpoĸ; uvlorme tamattomane nerritailijuksaulauĸput; tunnergutinigle ajortoerutiksanik ĸaitsilutik Nâlekamut; Aronelo ajoĸertuinerojok sivorlermik ajornine nangminine pivlugit ĸaitsijuksaulauĸpoĸ tunnergumik ajortoêrutiksamik ôtaksamiglo, tungâgullo inugiartoĸsuit illûnamassiatik pivlugittauĸ.

4. Taĸĸerme tamattomanêluassiak uvlut 15-ingænne nunab perortungit kattersortaumajarêrmatta, igloĸarvik akkerkunik millukattalingnik sennamajunik uvloksiorviksaulauĸpoĸ uvlut 7 it nâlugit, erĸaumajauviksauvlune igloĸalaungningænnik taimaitunik sunaĸajuitome taipsomane Egiptenemit aularmatta.

Pingasuertorlutik Jareme attautseme angutemarît saĸĸertuksauvut Nâlekab sângane inneme anneriniartangane ingminut, kattimaviksauvlune inuĸotiminut; sunamiglônêt neksarane saĸĸertoĸartuksaungilaĸ, attunit ajugaringitamingnut ĸaitsijuksauvut tunnergumik sappingitamingnik, sorlo Nâlekab saimarsainerminut tunnitjivigilaungmagit.

Ama Nâlegaĸ Môsesemut oĸarpoĸ: Arone ernîgiglo Nadabe Abihulo oĸautikit: Illagêktoĸsuit Israêlitit saimartitsomagupsigik, oĸartuksauvose imâk:

Nâlekab pitsartutilitit sapputilitillo!

Nâlekab kênarminut κaumaksarlitit saimartilitillo!

Nâlekab kênarminut κollangiarlitit, ullapirsautiminiglo tunitjivigilitit!

Tuppeκ kattimaviojuksak, Altarelo perκutingillo, assingillo taimaitut attortauvaktut kivgartornermut, avalullo avatâgut pijuksat sennajaujarêrmatta, tagva aularsimaningata Jaringata aipangane, uvlorme sivorlerpâme tuppeκ nappaudsaulerpoκ, illûnânelo illuane sillatânelo âκiktaulerpoκ, nuvujamullo ulliktauvlune Nâlekab ânanauninganut illumertaulerpoκ. Aronelo tunnergunik sivorlerpaujomik κaitsingmat Altaremut, tamattominga illijilune, inugiartoκsoarniglo saimartitsilune pingmat, tagva Nâlekab ânanauninga saκκerpoκ, ikkomarlo annivoκ tâpsomangat, tunnergut Altaremêtoκ nungudlugo.

Tagva inugiartoκsuit illûnamassiatik κuviasuklutik igiaκomijâdlarput, pâmaklutiglo tuksiarput.

Img. 51, 19. Tunnergutit Gûdib κuviagijangit anerniovut serκomisimajoκ; ômamik kappiasuktomik serκomisimajomiglo igvit Gûde nachoniangilatit.

Rôm. 12, 1. Kaiblarpapse κattangutikka, Gûdib nâpkiningninga pivlugo, timisse tunnissigik tunnergutiksatut ômajotut ivjornaitotut Gûdemullo κuviagijaujotut; taimailiorupse Gûde tukkeκartomik kivgartutsiarpasse (anernerme.)

Ebr. 7, 26. Taimaitomik ajoκertuinerojo-

mik pijariaĸarpogut, ivjornaitomik, passijaksaungitomik, ajortoĸangitomik, ajortolingnit ingmigôlingajomik, ĸilangmillo kotsingnersamik.

26. Oĸarnerlûtjijomik. Israêlitit oĸaloĸiningænnik, ubvalônêt: ikliguktut illuvinginik.

Israêlitit tangmârsimatillugit sulle Sinaib kannitangane pijoĸalauĸpoĸ imaitomik: uvlut illangænne Israêlitit arnangita erningata aivalune Jehôvab attinga oĸarnerlôtigivâ oĸauseĸaluklune.

Tagva oĸarnerlôtjijok tâmna parngnanaersorpât, nellojungnaititaujomaĸârlutik Nâlekab kanninganut, ĸanoĸ piniartuksauvlutik.

Nâlekable Môsese oĸautivâ: oĸarnerlôtjijok aitileruk tangmârviub sillatânut, illûnatiglo tussalauktut aggamingnik illijilît tâpsoma niakoanut, illagêktoĸsuillo illûnatik millorlît ôminga tokkodlugo.

Môsesiblo oĸautsinik tamakkoninga oĸautivait; tâpkoalo oĸarnerlôtjijok aitipât tangmârviub sillâtânut, millorlugolo toĸĸopât. (Perkojaĸ 3.)

Taĸĸib aipangane uvlut sivorlerpângænne Nâlekab illagêktoĸsuit, piluartomik angutemarît

Jarekarningænnit 20 nik kittitauĸovait; tâpkoa angutainait 603,550 olaukput, Lêvitit 22,000 dit pinagit; illûnamassiatik 3 Millioniolauĸput.

Uvlut 20 ingænne taĸĸerme tamattomane nuvujaĸ tuppiub kattimaviojub ĸollânêtoĸ ĸongmuarpoĸ, Israêlitillo parngnailerput aularniarlutik ĸaĸĸamit Sinaimit, Gûdib iklervinga angersimanertalik sivorlerilugo, uvlut pingasut ingergalauĸârlutik noĸĸarput inuĸajuitome Paraneme.

Iklervik angersimanertalik parngnaitaulerangat ingergarnermut, Môsese nipliasôngovok imâk: Nâlegaĸ makkitit! ômigijitit siamartitaulît! ômigijitillo ĸemâtitaulît! iklervik noĸĸalermikpalle Môsese oĸarpoĸ: kailaurit ama Nâlegaĸ kattimgajunut 1000 dinut Israêleme.

Israêlitit Sinaimit aulaleramik, ĸuviasulauktôgalloet angijomik, nunamut angerutigijaûmajomut tâpkonunga, nunamut inmungmik igupsaujârtullo orĸsuænnik pitalingmut apĸotekut naggojokut torârmarinasugileramik; sunaubva, agviarutiksat sunatuinait saĸĸijârĸattarput, taimaimat sangusarailutik ĸuviasungningat ablatsausarailerpoĸ oĸaloĸinermut.

Uvlunik ikkitunik inukajuitokut ingergalauramik, inukulluit Israêliteungitut, Egiptenemit illaulauktut ikligudlalerput nerĸemik; Israêlitillotauĸ uivêrijauvlutik taipkonunga, pigialerivut ĸealutik oĸarlutiglo: kia nerĸemik tunitjiviginiarpâtigût? mingeritjat Egipteneme akkeĸangitomik nerrilauĸtavut erĸaumavavut, perortullo sunatuinait Zwîbelillo Kirbissillo Melônillo assingillo taimaitut; mânale ijivut Mannab assianik tautungilát.

Tagva Nâlekab ningaumajarninga illungertolerpoĸ; Môsesele sivôradlarlune Nâlekamut oĸarpoĸ: sôg kivgat sannikteridlartipiuk? sôg saimaneĸsingilanga ijikpît sângangne? inugiartoĸsuit ukkoa illûnamassiatik oĸumaijutigijangit uvamnuinak illigangne? nakit nerĸemik tunitjivigijaksarivakka? illa inugiartoĸsuit ukkoa illuêngarlugit uvanga kissima pattangaitilugit sapperpunga.

Tagva Nâlegaĸ Môsesemut oĸarpoĸ: angajoĸajanik 70nik ĸaiĸojilerit kattimaviojub sânganut, tagvane aĸĸarniaromavunga oĸarvigilutit; angajoĸajallo illumertitsomavakka anernermik illungnêtomik, taimak illagilutit inugiartoĸsuit oĸumaijutigijangit illangiutivigilugit pilerkovlugit.

Inugiartoĸsoarnullo oĸarit! imâk Nâlegak oĸarpoĸ: idluarsaileritse illipsingnik, ĸaupat nerĸemik nerrijuksauvose; Nâlekab nerĸemik tunnitjiviginiarpâse uvlorme attausênarmeungitoĸ, maggungnelônêt tellimanelônêt kissianeungitoĸ, taĸĸerle illûnât nâlugo, nerĸe annilerĸârtinago ĸingapsingnit.

Nâlekab aggangit nailuarkât? ikkajorungnanginame?

Tagva Nâlegaĸ annoremik ĸaiĸojivok, tikkiutitsijoĸ immarbingmit Wachtelinik, siamartitsilarmelo tâpkoninga illûnânut tangmârvingme, tallertut maggotut poktutigijomik.

Tagva inugiartoksuit aularput, uvluk magguk nâvlugik, unnuarlo attausek nâvlugo Wach-

telinik kattersijartorlutik; inniorĸarlugillo illivait tangmârviub avatânut, pannerserĸovlugit; nerĸille kigutinginêtillugit sulle, Nâlekab pitlarpait ĸannimalungnartoĸsoarmut, taimak unnudlartut tokkomatta.

Tamanna pivlugo tangmârvik tamanna ikliguktut illuvinginik taijaulerpoĸ, ikliguktut inuit akkorngænne toĸĸotaulauktut tagvane illuvertaulaungmatta.

Mirjameletauĸ Aronelo oĸaloĸivuk Mônesemut oĸarlutik: Israêlitit Gûdingat Mônesemut kissianut oĸauseĸatuinarka? oĸauseĸangilaktauĸ uvaptingnut?

Mônesele kennuêtoĸsôlauĸpoĸ, angiluartomik inungnit nunamêtunit illûnainit, oĸarnerlôtigijauninelo akkiorutigitsangilâ.

Nâlekable kivgane nertornartoĸsoaĸ akkiniarutigivâ, tagvainaĸ nuvujakut aĸĸarlune Mirjamelo Aronelo suadlarpak, Mirjamelo pitlarpâ kallaksoarmut, apputitut îtomut; taimaidlunelo avituksaulerpoĸ inungnit inutôniarlune, ĸannimasek tamanna aituijôngomat.

Mônese tuksiutjilune nipliagalloarpoĸ Nâlekamut: Gûdiga inulilauruktôĸ! Nâlegarle kiovoĸ: parngnanaersortaule uvlut 7 it nâlugit tangmârviub sillatâne, kingorngagulle illelliortaumile!

Taimailerpoĸ tagva, inugiartoĸsuillo tagvangat aulangilát, Mirjame illeliortauĸârtinago ama.

1. Kor. 10, 6. 7. Tamædsale ulloreasûtiksarivavut ajortomut ikligukonata taipkotitunaĸ ikliguktutitut.

Gûdeungitullo nâlengniarassigik taipkoa illangititut, sorlo aglaksimangmat: inugiartoĸsuit ingilerpuţ nerrimârlutik, immilarmiglo, nikkovilerpullo oĸigêserlutik.

Jak. 3, 9. Oĸamut Gûde atâta nakoridlarpavut; tâpsomungatauk inuit piluktauĸovavut (oĸarnerlôtigivavut) Gûdib adsinganut pingortissimajut.

Kannermit attautsemit annijoĸarpoĸ nertordlernermiglo piluktauĸojinermiglo; kattangutikka! tamaituksaungilarle!

27. Nautsertoriartortuksat tillijauningænnik Kanaanemut; unipkârningænniglo.

Inugiartoĸsuit Israêlitit Hazarotemit aularlutik, nûĸattarlutiglo sunatuinarmut, Kades Barneamut, Kanaanib kiglinganut tikkisimalermatta, tagva ingergarningit sorêrtuksaulauĸtôgalloet; Môsesiblo okautivait: „takkunârsiuk nuna sâpsingnêtoĸ, Nâlekab angerutigilauĸtanga tunnijomajangalo illipsingnut; attê! majoraritse pigissiuglo; erĸsiniarase kakkilârniarasselo.“

Inugiartoĸsuille sivôralerput oĸarlutiglo: angutinik nautsertoriartortuksanik nunamik taipsominga tilliklerĸârta! nuna taimna illinganingillo nellomarikaptigo.

Môseselo angerpoĸ, tilliklerlunelo angutinik 12nik, angajoĸaujunik Israêlitine, kinguvârênit 12nit attunit attautsemik, oĸautilugillo: aileritse, nunalo inungillo iglugasaksoangillo nautsertoriartorsigik, ĸanoĸ illingamangâta, nunablo perortunginit neksaritse, maksoatitselo!

Angutillo aularlutik nuna illûnât ingergavigilerpât ângat avunga tikkilutik.

Taipsomane weineliksab paungangita sivorlingita innersimaviat nelliutitainarpoĸ; tagva naksariktome Esĸoleme akkeromik attautsemik paungalingmik weineliksamik nakkatsivut, angutingnullo maggungnut erksuktaulerpoĸ, angijovaksôngmat; assingillotauĸ perortutsiat, Granâtit Feigillo neksarpait.

Uvlut 40git nângmatta uttilerivut tangmârsimavingmut, paungat perortutsiallo neksartattik takkotilugit inugiartoĸsoarnut, unipĸârpullo: tikkilauĸpogut nunamut taipsomunga tilliklerutigilauĸtapsingnut uvaptingnik; kôlertomut immungmik igupsaujârtullo orĸsuænnik, taimaituniglo perortoĸarpoĸ tagvane.

Kissianele nunamiut taipkoa sôngojoksôvut angijomik, iglugasaksoangillo angijoâlôvut avaluliorsimalutiglo; inukpaillo takkolauĸpavuttauĸ tagvane, uvagullo piglertaujârtutitut îtuinalaukpogut sânginne.

Tagva inugiartoĸsuit ĸoaĸsâdlarlutik angijomik ĸeadlarput unnuaĸ nâlugo ârosuklutik: ĸanoĸtôĸ Egipteneme toĸĸolauĸta, ubvalônêt toĸĸolerta sulle mânna ovane sunaĸajuitome; sôg Nâlekab tessiortauĸolauĸpâtigut nunamut tâpsomunga, saviksoarmut toĸĸotauniarluta?

Tagva pikkablajoksôvlutik attunit inuĸattimingnut oĸalerput: attê! aulatsijuksamik annerosulerta uttertitsijuksamik uvaptingnik Egiptenemut!

Josua Kâlelo taimaitomik tussaramik, annorâtik alliklugo ôktoralloarpuk pikkabladlarneĸ ikkublatitsomavlugo, pikkablarosuktunut oĸarlutik: nuna ingergavigilauĸtavut nautsertolauĸtavullo ânanaudlarpoĸ illa! Nâlegarlo tættigiguptigo, ikkajorniarpâtiguttauĸ; taimaimat nunab taipsoma inungit sivôraginiarassigik, ĸaĸĸôjattitut sorlo nerrilugit nungutsomavavut.

Inugiartoĸsuille illûnatik ĸaggudlarput: ujarĸanut millortaulit!

Tagvainaĸ Nâlekab ânanauninga saĸĸijâlerpoĸ, tuppeĸ kattimaviojoĸ ulliklugo; Nâlegarlo Môsesemut ningaumajarlune oĸarpoĸ: ĸanoĸ akkunêrtigijomik inugiartoĸsuit ukkoa oĸarnerlôtigivânga? ĸanorlo akkunêrtigijomik okperomangilát uvamnut? tattamnartulleĸattalauralloartunga akkorngænne?

Ahamarik illa! sorlo mikseĸârtomik inôgama, piniarvigijomavapse, sorlo siutîngma sângangne oĸalaurapse; timisse toĸĸojuksauvut sunaĸajuitome tamattomane, illûnase Jareĸartose 20nik unnunersaniglo, oĸarnerlûtjilauĸtose uvam-

nik; illa tikkituksaungilase nunamut angerutigilauĸtamnut illipsingnut; Kâlele Josualo kissimik tagvungartuksauvuk, kittorngasse illagilugit, aititsomajakka taingunga nunamut nachogijapsingnut.

Illa ĸittorngasse mianersijuksauvut nergjutinik inuĸajuitome Jarit 40git nâlugit, ajornisse pivlugit, timisse nungutauĸârtinagit inuĸajuitome. Taimak uvanga Nâlegak illagêktoĸsuit kippalijoĸsuit oĸarnerlûtjilauĸtut uvamnik piniarvigijomavakka, tettigilaungimanga.

Tagva angutit oĸaloĸititsilauĸtut illagêktunik toĸĸomut tuavitomut pitlartauvlutik uvlorme tamattomaneluassiak attautsekut toĸĸovut; Josuale Kâlelo toĸĸungilak Nâlegaĸ tettigingmakko.

Innugiartoĸsuit ĸaĸĸialidlartôgalloet, ingmingnigle ikkajorasualeramik, Nalegaĸ pinago, sullitsangilát; imâgle illingalaukput: ĸaungmat parngnailutik Môsesemut oĸarput: manêpogut, majoraromavogullo nunamut Nâlekab oĸautigilauĸtanganut, perĸutautitaksarigaptigo uvaptingnut.

Môsesible innerterlugit oĸautivait: sôg Nâlekab oĸausinga tappagivissiuk? takpaungartuksaungilasse, sulliniatsanginapse, Nâlegarle akkunapsingnêniangimat, oĸarnerlûtjiluse tunnulaurapsiuk.

Sunaubva oĸaudjaugalloarlutik tamattominga, sulle keppêserlutik takpaungarput, Nâlekable iklerveĸotinga Môseselo nûlungilak tangmârvingmit.

Tagva Amalekiterit Kanaaniterillo ĸakkanit attersârput pagrearlugit, sâlagilugillo ullimârpait, siamartidlugit Horma tikkidlugo.

Ebr. 4, 11. Tagva mânna attaruilita, merngoerservingmut tamattomunga itterĸovluta; nelliet kattaĸonnago, ipkoa okpingitut igjaræksarivlugit.

Img. 108, 14. Gûde illagilugo piniarnersoarnik piniaromavogut tapsoma ômigijivut tullerniarpait.

1. Kor. 10, 10. Avamudlarase, sorlo taipkoa illangit avamudlalaungmatta, asserorsaijomullo toĸĸotaulauĸput.

Jer. ogguar. 3, 39. Kanoĸ inuit inônermingne taimak oĸarlûtjivât? illûnatik attunit idluitullinitik oĸarnerlôtigiligit.

---

28. Kôrakunik kippalijoksôjunik. Immermik akkerartornelingmik Kadeseme. Aronib toĸĸunganik. Kuglugitjanik ikkomatut âniatitsijunik.

Israêlitit inuĸajuitome Kadese Barneamêtillugit sulle, angut ĸejungmik ikkomaksanik

ĸeneriartortoĸ Sabbateme naipipât, aitipâllo Môsesemut Aronemullo; nellogamigle ĸanoĸ taimaitoĸ pitlarlugo, parngnanêrsimavingmut pitipât, Nâlegaĸ apperiniarlugo Môsesekut.

Nâlegarle oĸarpoĸ: angut tamna toĸĸotaksauvoĸ! illagêktoĸsuit illuêngarlutik toĸĸotaksarivât ujarĸanut millorlugo tangmârsimaviub sillatâne.

Tagva tagvunga aitipât, millorlugolo ujarkanut tokkopât. (Perkojak 4.)

Mattoma kingorngane pikkabladlarneĸalerivoĸ. Kôrab, Lêvitit kinguvârêngita illangata, Môsesib illangata, Dataniblo Abiramiblo Rubenib kinguvârêngninginit pijûk, angajoĸajallo 250 git pikkabladlarvigivak Môsese Aronelo, okautivaglo: sugaluluarpotik! illagêktoĸsuit illûnamassiatik ivjornaiput, Nâlegarlo akkorngænnêpoĸ, sôg illiptik kissiptiôlutik Nâlekab illagêktoĸotinginut attaniotijotôjomavitik?

Tamattominga Môsese tussarame, kênaminik pudlune pâmakpoĸ, Kôramullo pikkablarĸattinginullo oĸarlune: ĸaupat Nâlegak saĸĸertitsiniarpoĸ: kina perkutiginiarmangârmiuk, kinalo ivjornaimangât, kinalo aikoniarmangârmiuk ajornerminut, ĸaupat ĸaileritse Nâlekab sânganut, iserluanerutiksamik neksarluse, tagva saĸĸijârniarpoĸ, kina ivjornaimangat, kinalo Nâlekab annerinarmangâgo, tâpsoma sângane kivgartorĸovlugo.

Môsesiblo Datane Abiramelo ĸaiĸojauĸovak; tâpkoale najortangillo oĸarput: ĸainiangilagut

illingnut; nâmangilâk sulle? nunamit ajungitomit aulartilauraptigut, tokkotsomavluta ovane inukajuitome? uvaguttauk attaniotivigijomavittigut? inuit ijingittauĸ aglât pêjaromavigit? ĸainiangilagut illingnut!

Tagva Môsese ningaumajâdlarlune Nâlekamut oĸarpoĸ: Nâlegaĸ! ukkoa tunnergutingit sâviginiarnagit takkunârniarnagillo pît! siuteĸortojomik attautsemiglônêt tigusilaungitunga tâpkonangat, tâpkoalo illangallônêt kiksartilaungitara.

Kaungmat Kôrab illagêktoĸsuit illûnamassiatik kattimatipait kattimaviojub sânganut, iserluanerutiksamik najorteĸarlutik; Môseseletauk Aronelo saĸĸerĸattaugivuk.

Tagvainaĸ Nâlekab ânanauninga saĸĸerpoĸ; Gûdelo nuvujamit nipliavoĸ Môsesemut Aronemullo: avisâritik illagêktunit ukkonangat, nungutsomagapkit mânnakut!

Tâpkoale pâmaklutik oĸarpuk: Nâlegaĸ! Gûdeojotit uvinelingnut illûnainut, takkunârtiguttôĸ! angut attauseĸ idluitullilaungmat, tamanna pivlugo illagêktut illûnamassiatik nungutsomavigît?

Tagva Nâlegaĸ Môsesemut oĸarpoĸ: illagêktut oĸautikit: avisâleritse Kôrakut Datanekullo Abiramekullo tuppinginit avatâgut illûnane illumajungnêrlugit.

Môseselo Nâlekab nippinganik nâleklune makkipoĸ, aviniarlune kippalijoksojunit tagvanêtunit, angajoĸajallo mallikpât; Môseselo nippe-

ĸôrtojomut nipliavok illagêktunnut: avisâleritse inuit idluitoĸsôjut ukkoa tuppinginit, pijauĸattaukonase idluitullinerilauĸtanginut, Nâlegaĸ oĸarnerlôtigilaungmatsuk.

Taimak oĸarsimajarêrame nuna ĸârlune alliktolerpoĸ tapkoa attænne, êvaillo tuppingit perĸutingillo tamaita illalliudlugit; inugiartoĸsuillo kakkilâdlarlutik ĸemâdlarput kannungartut ĸaggudlarninginit.

Angajoĸajalle 250 git kippalijunut illingajut tuppiub kattimaviojub sânganêput sulle, illuleĸutinik iserluanerutiksatalingnik akjarsilutik; tagva ikkoma Nâlekamit pijoĸ kattakpoĸ tâpkonunga, nungutsilune illunainik.

Taimak koaksârnadlartomik pitlartaumagalloarlutik pikkablâgungnailungilát sulle; ĸaungmat inugiartoĸsuit oĸarnerlûtjilutik Môsese Aronelo passilerpak kippalijoĸsuit tokkotauningat pivlugo, oĸarlutik: illiptik Nâlekab inuĸotingit toĸĸolaukpasse.

Tagva ama Nâlekab ânanauninga saĸĸerpoĸ tuppiub kattimaviojub ĸollâne Nâlegarlo nipliavok Môsesemut Aronemullo: avisâleritik illagêktunit tappatojoksoarnit ukkonangat, pêjaromagapkit kênamnit. Tagva nunaluktornek Nâlekamit annivoĸ, uvlormelo tamattomane inuit 14,700 dit toĸĸovut; taipkoa kippalijoksuit Korakut, Datanekullo Abiramekullo, angajokajallo 250 git kittinagit.

Gûdib Nâlekab perĸojininga malliklugo Israêlitit nunamut Kanaanemut mâuna ittertuksaungilát, uttimulle ingergaĸojaulerput immarbik aupaluktaĸ torârvigilugo, okpinginingat tappatoningillo pikkabladlarningillo pivlugit.

Jarit 40 git nâkassaklugit inuĸajuitomêtuksaulauĸput, 18 ertorlutik nukattarlutik sunatuinarmut, iviksukattaggit naĸsâlungnêtut ĸeneriartorlugit, nergjuteĸotitiglo tagvane mianerilugit.

Jarit 40 git ukkoa Jareolaukput takkijôjârtunik kiksarnartolingniglo, toĸĸoviksauvlutik illûnamassianginut kippalilauktunut Jehôvamut kivganganullo nertornartomut Môsesemut.

Tagva Môsesib Jarine tamakkonane inôĸattigijane nellikârdlutik toĸĸojut takkogamigit, kiksadlarlune ârosuklunelo Imgerut 90, inuit illûnatik sunaungininingænnik, Jehôvablo ĸoĸsasungninganik oĸâlajok, sennavâ; ômaimiutarijaujominartoĸ tâmna illûnainut Gûdib nâlegauvinganik piksarsijomajunut.

Jarit 40 git nâkassalermatta, inutoĸaujullo idluitullilauĸtut toĸĸojarêrmatta, Nâlekab Môsese perĸova, inugiartoĸsuit Israêlitit torârtilugit nunamut Kianaanemut.

Tagva Jarit 40 ingata taĸĸingita sivorlingænne tikkiput inuĸajuitomut Zinemut, nautsertoriartortuksat taipsomane aularvigilauktangænnut, tangmârlutiglo Kadeseme. Tagvane Mirjame toĸĸovoĸ, tagvanetauĸ illuvertaugivoĸ.

Kadeseme immiksaĸalaungimat, inugiartoĸ-

suit ama oκaloκivut Môsesemut Aronemullo oκarlutik: sôg Egiptenemit tamaunga nunamut takkominaitomut karngasoiviksaungitomut perorsijaksanik, Feigeniglônêt Weineliksaniglônêt Granateniglônêt immiksamiglônêt aglât pekangitomut tessiolauκpittigut? ovane sunaκajuitome uvagullo nergjuteκotivullo perlilerκovluta?

Tagva Môsese Aronelo tuppermut kattimaviojomut itterpuk pâmaklutiglo Nâlekab sângane, tuksiarlutiglo; Nâlekablo Môsese oκautivâ: ajaupiaκotit tiguleruk, illagêktullo kattitilaurungne, igvit Aronelo κairtoκ oκarvigittiko! tagva κairtoκ immermik κaitsiniarpoκ.

Tagva Môsesib Aroniblo inugiartoκsuit κairtub sânganut kattilerκovait, Môsesiblo (okpernekilune) oκautivait: okoκse illipse tappatojoksôjosse, uvaguk κairtomit ômangat immermik saκκertitsijungnarniarκinuk illipsingnut?

Môsesiblo ajaupiaminut κairtoκ annaulerpâ maggoertorlune, tagva immermik angijoksoarmik kôktoκalerpok ômangat, illagêktullo nergjuteκotingillo immerput.

Nâlegarle Môsesemut Aronemullo oκarpoκ: illiptik okperilaunginaptinga nertornangalo illagêktut ukkoa sânginne, tagva inugiartoκsuit aititaksaringilasse nunamut tunijomârtamnut tâpkonunga. Tamanna pivlugo immeκtarvik Kadeseme taijauvok: „immermik akkerartornelingmik.“

Kadesemillo aularput tikkilutiglo κaκκamut Horemut; tagvane Nâlegaκ Môsesemut Arone-

mullo oĸarpoĸ: Arone inôjungnêrlune inuĸattiminut illautitaule! nunamulle angerutigijaumajomut pijuksaungilak, tamanna pivlugo tappalauraptik nippimnik immerme akkerartornelingme.

Tagva Môsese Aronelo Eleasarelo majorarput ĸaĸĸamut illagêktoĸsuit takkoænne, Gûdiblo perkojininga nâleklugo Môsesib Aronib annorângit pêrpait, Eleasare Aronib erninga attitilugo tâpkoninga. Aronelo toĸĸovoĸ takpâne ĸaĸĸame Jareĸarlune 123 nik.

Môsesele Eleasarelo atâtane innangêrlugo ajoĸertuinerojungortok mânna ĸaĸĸamit attersarpuk; inugiartoĸsuille Arone kugviorutigivât uvlut 30 git nâlugit.

Aronib toĸĸungata kingorngane Israêlitit sivumuarasualerput, nuna Kanaane torârvigilugo; Kanaanemiulle attaningat Arad tussaumagame, Israêlitit pinasuarmatta: nautsertoriartolauĸtut apkutâtigut itterniarlutik, inuĸotine illagilugit pagreartorpait sorsugvigilugit, illangillo aĸsârnigarilugit neksarpait; Nâlekable Israêlitit nippingit tussarpait, Kanaanemiullo iglugasaksoangillo tunnivait tâpkonunga; asserortauĸovaillo, innigilauktangillo Harmamik atserartaukovait.

Mattoma kingorngagut ĸaĸĸalingmit Horemit aularput, Edomiterit nunangat kaivallaklugo; inugiartoĸsuille apĸut tamanna sinnaungajutigivât,

akkerartorlutiglo Gûdemut Môsesemullo oĸarput: sôg Egiptenemit aulartilaukpittigut? toĸĸoĸovluta ovane inuĸajuitome? tamâne ĸaĸĸôjaĸangimat immiksaĸaranelo; tamannalo tappilugo tarnipta nerkiksakulluit ukkoa mamaigivait.

Tagva Nâlegaĸ tilliklerpok ĸuglugitsanik, ikkomatut âniatitsijunik inuit akkorngænnut; inuillo kêjaungmatta ĸuglugitsanut, unnuktoĸsuit toĸĸovut.

Tagva ĸaivut Môsesemut oĸarlutiglo: idluitullilauĸpogut, Nâlekamut illingnullo akkerartolaurapta; kissianele Nâlegak tuksiarvigilauruktôk! ĸuglugitsanik pêjailermikovlugo uvaptingnit.

Môseselo tuksiarpoĸ inugiartoĸsuit pivlugit; Nâlegarlo Môsesemut oĸarpoĸ: ĸuglugiangojârtomik kannujamit sennalerit, nivingartitsuglo ĸejungmut nappartitaumajomut; nellietta kêjaujub ĸuglugiangojârtoĸ takkonâruniuk, inôjuksauvoĸ.

Tagva Môsesib ĸuglugiangojârtoĸ kannujamit sennava, nellietalo ĸuglugiarmut kêjaugune, ĸuglugiangojârtok nappârtitaumajoĸ takkunarpâ toĸĸonanelo.

---

1. Kor. 10, 9. Kristusemik ôktorniarata, sorlo taipkoa illangita ôktolaungmatsuk, ĸuglugiarâlungnullo toĸĸotaulauĸput.

Joh. 3, 14. 15. Sorlo Môsesib ĸuglugiangojârtoĸ nappautilaungmago inuĸajuitome, taimaktauĸ inûb erninga nappautsaujariaĸarpoĸ, illûnatik okpertut tapsomunga assioĸonagit, nungusuitomigle inôguteĸarkovlugit.

Gal. 5, 24. Kristusible inuĸotingita uvinitik ikligunerit kajungilârnerillo illalliudlugit pitipait senningajolingmut.

29. Bileamemik.

Mânna nunab Kanaanib aĸsârnigarijauninga Israêlitinut pigialerpoĸ: sivumuarlutik ĸaĸĸamut kingiktomut Pisgamut, Amoriterit nunangata kiglinganêtomut tikkiput.

Israêlitit tagva oĸautsijartortuksanik tilliklerput Sihonemut Amoriterit attaningænnut, oĸautsauĸovâllo: nunakkut ingergaĸolertigut! senniagôromangilagut tallerpingmullônêt saumingmullônêt, apĸosinek kissiat attoromavavut, tikkerĸârtinata nunavît kiglinganut; immeĸtarvipsingnillônêt immeromangilaguttauk.

Sihonible ĸippilugvigivait, inuĸotine illagilugit pagrearpait sorsugvigilugit; Israêlitille sâlagivait ullimârpaillo saviksûb kênanganut, nunangalo aĸsârnigarilugo kôngmit Arnonemit kôk Jaboĸ tikkidlugo.

Oglotauĸ attaneĸ Basaneme sâlagilugo piniarvigivât, sorlo Sihone Hesboneme piniarvigilaungmatsuk Nâlekab perĸojininga malliklugo; toĸĸopât, inuĸotingit illûnaita illagilugit, nunangalo aĸsârnigarivât; mattoma kingornganelo

naĸsâlungme Moabiterit nunangata kiglingane, Jordanib erkâne miksiptingne tangmâlerput.

Balake Moabiterit attaningat takkogame tamainik, Israêlitit piniarnerilauĸtanginik Amoriterinut, Moabiterillo erĸsidlarmatta angijomik, oĸautsijartortuksanik tilliklerpoĸ Bileamemut, angakomut Mesopotamiamêtomut, oĸaudsauĸovalo: ahak! inugiartoĸsoarnik tikkisimajoĸarpoĸ Egiptenemit, sorsugomajunik uvamnut; taimaimat ĸailaurit, inugiartoĸsuillo tâpkoa ôminarsijauĸokit; saimartitauĸojalle tâmna saimartitauvok, ôminarsijaukojallo tamna ôminarsijauvok.

Gûdible unnuarme Bileame saĸĸervigivâ oĸautivâlo: illauniarnak tâpkonunga, inugiartoĸsuillo taipkoa ôminarsijauĸoniarnagit pît! saimartitaumangmatta.

Tagva Bileame Balakib tillijanginut oĸarpoĸ: Jehôva illauĸojingilaĸ uvamnik illipsingnut. Balakible tâpkoa assingit ânanaunersat sivorlinginit tillivait, Bileame innaksorlugo ĸaiĸolugo. Bileamele kiovoĸ tillijanut: Balakib iglone Silberemik Goldemiglo tættælune tunnitjivigikpangalônêt, sullele Jehôvab Gûdima oĸausingit tappagijaksaringilakka; taimaimat sinniktaritse unnuak tamanna ovane, tukkiserĸovlunga ĸauoĸ Nâlekab oĸausinganik uvamnut.

Gûdiblo unnuarme Bileame oĸarvigivâ oĸautilugo: angutit tikkipatta ĸaiĸolutit, tagva parngnailerit illagilugillo; kissianele oĸauseriniartakka illingnut piniaraksarivattit.

Tagva uvlângolermat Bileamib parngnailune siuteĸortojoĸotine iksivaviktârpâ, Moabiterit angajoĸânginut illauniarlune.

Ingergartillugille Nâlekab Engelinga Bileame pârdlugo apĸosinermut pivoĸ, agviaromavlugo; siuteĸortojuble Engele aggangmine saviksoalijartok, opĸosinerme nangertoĸ takkova; taimaimat apĸosinek senniagôrpâ.

Bileamib Engele takkunginamiuk, siuteĸôrtojoĸ annauvâ, apĸosinermut aijuksauĸovlugo.

Tagva Nâlekab Engelinga apĸosinermut nerrokitomut Weineliksataggit ĸaĸĸangita avaluliorsimajut akkorngattigut pijomut aivoĸ; siutekôrtojuble Engele takkogamiuk, tagva aktoadlarlune ĸarmârsungnut Bileamib ittigangit sêmikpait âniatidlugit; tapsomalo ama anginersamik anauleriva.

Engelelo ama innemut nerrokinersaungijaitomut senniagôrviksaungitomut pivok, taimak siutekôrtojok sivumuarungnatsengimat tallerbingmullônêt saumingmullônêt; taimaimat Engele takkogamiuk, sêrkungminut aggopsârpoĸ, Bileame ĸângane iksivatillugo; tâmnale ningaumajâdlarlune annautaminut annaudlarpâ.

Tagva Nâlekab siuteĸortojub ĸanninga angmarlugo oĸarungnartipâ inuktut, oĸarporlo: sumik piniarvigilauĸagît pingasuertorlutit annaudlalauramga? Bileamib kiovâ: idluiliorvigigamga! saviksoaĸaruma aggamne, mânnakut tokkonajarpagit illa.

Siuteĸortojok ama oĸarpoĸ: siuteĸortojoĸo-

tigingilarma? iksivavigitsainalauktarnik illingnêtainarnimnit uvloĸ tamanna tikkilugo; taimaitomik illuseĸarlunga piniarvigilaunerĸagît? kiova: aukak!

Tagva Nâlekab Bileamib ijigik tautuktipak, Engele takkojungnarlugo; tagvainaĸ kênaminik pûlune nunamut pâmakpoĸ; Engelele oĸarpoĸ: sôg siuteĸortojoĸotit pingasuertorlutit annaulilauĸiuk? ahâk! ĸailauĸpunga agviaromavlutit, apĸut tâmna idluidlarmat sâmne.

Bileame kiovoĸ: idluitullilauĸpunga, mânnalo idluaringikungne ama utteromavunga. Nâlekable Engelingata oĸautivâ: aituinarit angutit illagilugit, kissianele uvamnut oĸautsaunivît assianik oĸartuksaungilatit.

Balake Bileamib tikkiniarningarnik tussarame aularpok pagrearlugo, oĸautivâlo: sôg taipsomane mânnakut tikkilaungilatît uvamnut? issumavît opiginiarajanginapkit.

Bileamele kiovoĸ: ahâk! ĸaigalloarpunga illingnut, Gûdible illijomârtangit ĸanimnut oĸautiginiarpakka kissiane.

Kaungmat uvlângolermat Balakib Bilame tessiorpa Baalib kakkârulanganut, tagvangat inugiartoĸsoarnik Israêlitinik takkojungnarĸovlugo; attaniublo aulatsijoĸotingit angajoĸajallo Moabiterine kattimaĸattaugivut tagvane; tunnergutiniglo ĸaitsivut, illijilutiglo tâpkoninga Altarinut 7 inut.

Nâlekable oĸauserminik Bileamib ĸanninganut illijivoĸ, illûnatiglo tussâtillugit Bileame

oĸalerpoĸ imâk: ĸanoĸ ôminarsijauĸojijungnarĸêk Gûdib ôminarsijauĸongitanganik? ĸanorlo oĸarnerlûtjijungnarĸêk Nâlekab oĸarnerlôtigingitanganik? ahâk! inugiartoĸsuit ukkoa ingmigolingalutik nunakarniarput! tarniga toĸĸolerle idluartut tâpkoa toĸĸoningit adsigilugit, inôtsimalo naggatâ tâpkoa naggateĸarningatut îlerle!

Tagva Balakib Bileame oĸautiva: sumik piniarvigivinga? ĸaiĸolauĸpagit ômigijimnik ôminarsijauĸojerĸovlutit, ahâglo saimartipattit. Bileamible kiovâ: oĸâlajuksaungilanga Nâlekab oĸautauĸojanganik ĸaninmut?

Tagva Balakib tessiorpâ ĸaĸĸamut Pisgamut, tunnergutinik ĸaitsilune illijilunelo Altarinut 7inut sennalauĸtaminut. Nâlekable ama anernermigut Bileame oĸâlaĸovâ imâk: Gûde inuongilaĸ sagloĸovlugo, inublo ĸittorngaringilâ ĸaĸĸialerutiksaĸarĸovlugo; tâmna sumik oĸâlajuksaugalloarĸa, piniarutiginagolo? sumik angertuksaugalloarka, mallingnagolo? ahâk! saimartitsilunga kissiane perĸojaulauĸpunga; illa tâmna saimartitsivok, uvangalo agviarungnangilanga.

Tagva Balakib tessiorpâ ĸaĸĸamut Peoremut, amalo Altarinik 7nik sennavok, tunergutiniglo illijilune kânginut; Bileamiblo Israêlitit kinguvârêt 12it unnurningit tangmârsimajut naĸsâlungme ĸaĸĸamit takkunârpait, Nâlekablo anerningata ama Bileame illumerpâ, oĸâlaĸovâlo imâk: illa kuvianartôvut iglotit (tuppitit) Jako! innigijatillo Israele! saimartitaule illingnik sai-

martitsijoĸ! ôminarsijaulelo illingnik ôminarsijauĸojijoĸ!

Tagva Balake ningaumajadlarlune agganne pattaktorlugit nipliavok nippeĸortovlune: adjai! ĸaiĸolauĸpagit ômigijimnik ôminarsijauĸojerĸovlutit, ahâglo igvit mânna pingasuêrtorlutit saimartilauĸpattit; mânnalo pêrit, innigijarnut ĸemâlutit! issumalauĸpunga opigijomavlutit, ahâgle Nâlekab opigijaunermik ĸippilugvigivâtit.

Bileamib kiovâ: attê! oĸautilagit inugiartoĸsuit ukkoa piniarnerijomârtanginik inuĸotingnut nelliutome pijomârtome: „uvloriamik nuijoĸaromârpoĸ Jakomit, opigijautiksamiglo tikkitoĸaromârpoĸ Israêlemit, Moabiterit attaninginik serĸallitsijomârlune; Jakomille attaniviksoaĸ tikkitsomârpoĸ.“

Israêlitit aksorornermut sâlagilugit ajornarmat, Nâlekab illagingmagit, tagva Bileamib Balake attanertorpâ, pingitsertornermut uivêrinasuarlugit perkojilune, ômattingillo sangutilugit Jehovamit.

Tagva Moabiterit illannersârlutik Israêlitit innakserpait kivgartornermut Gûdeungitomik Baal Peoremik, nerrimârĸattaunermullo uvloksiorvekarningine; unnuktovaksuillo uivêrijaulerput Gûdeungitok Baal Peor tuksiarvigilugo, tunnergutiniglo âtsivigilugo, nerreĸattaulutiglo assiniarĸattaularmiglo.

Tagva Nâlekab ningarninga illungertolerpoĸ, nunaluktornermullo 24,000 dit toĸĸotauvut.

Mattoma kingorngagut Nâlekab perĸojininga

malliklugo Israêlitit aularput, Moabiterit uivêriklilauktut tâpkoninga Midianiterillo sorsugvigilugit; sâlagivaillo, inumaringillo angutit ullimârpait saviksûb kênanganut; Bileamelotauĸ toĸĸotaugivoĸ saviksoarmut.

2 Petr. 2, 15. Apĸut idluartoĸ ĸemakpât, tammarnartomullo pivut, Balaamib Beorib erningata apĸutigilauĸtanga attorlugo, tâpsoma nâmangitullinerub akkilertauninga tussugidlarpâ.

Jûda v. 11. Kappianamêk tâpkoa! Kainib apĸutigilauĸtanga attoramitsuk, Balaamib tammarnerilauktanganut perĸutiniaromamut kattakkivut, pikkablânermingnelo Kôratut nungutauvut.

Takkotit. 2, 14. Mikkijomik erĸartuijutiksaĸarpunga illingnut tagvane inuĸotekaravit Balaamib ajoĸertutânik nâlektunik; tâpsoma Balake ajoĸertormago Israêlib ĸittornganginut aporviksarsiorĸovlugo, nerreĸovlugit Gũdeungitunut tunnergutinik, assiniarĸovlugillo.

30. Môsesib toĸĸunganik.

Nelliutome taipsomane Môsesib Nâlegaĸ tuksiarvigivâ oĸarlunelo: Nâlegaĸ! Nâlegaĸ! ânanaunernik tallerniglo pitsartuneliksoarmik

saĸĸertitsilauĸtotit kivgarnut! nane Gûdeĸarĸa ajugaĸangitôjomik piniarungnartomiglo illiktut?

Ailerlangatôĸ, nunalo ajungitoĸ Jordanib akkianêtoĸ takkojartorlugo, ĸaĸĸallo ânanaujut Libanonelo!

Nâlekable tuksiakingilâ, oĸautivâle: taimaituinarle mânna! tamattominga oĸauseĸarungnêrit uvamnut; majorarille ĸaĸĸamut Nêbomut, nunalo illûnâne tagvane takkunâruk! tunniniartara inukotimnut Israêlitinut; takkojarêrungne illautitauniarpotit atâtagilauĸtarnut, Aronetut; nunamulle tâpsomunga itterkattaujuksaungilatit, tâpsotunaĸ oĸautsimnik tappalauravit taipsomane inuĸajuitome, illagêktoĸsuit akkerartortillugit, illiptiglo nertulaunginaptinga.

Môsesiblo ama Nâlegaĸ oĸarvigivâ oĸarlunelo: Nâlegaĸ Gûdetôjoĸ uvinelingnut tamainut, angumik pititsilerle illagêktoĸsoarnut, sivorliojuksamik tâpkonunga, tessiorniktomiglo tâpkoninga; Nâlekab illagêktoĸotingit saukattitut pairksijoĸangitutitut îlerĸonagit.

Nâlegak kiovoĸ: Jôsua illingnut pitileruk, aggaktillo tâpsomunga illikit saĸĸertileruglo ajoĸertuinerojub Eleasarib sânganut, illagêktoĸsuillo saĸĸanginut, ânanaunernigle pilauĸtarnik uvamnit illijivigilauruk, illagêktut illûnamassiatik nâleĸovlugit tâpsominga.

Môseselo taimailiorpoĸ, Jôsua annerilugo aulatsijungortilugolo; kingornganelo inugiartoĸsuit illûnamassiatik kattitipait, sorêrutiksamik oĸautijomavlugit; erĸaitipaillo Gûdib pitsiarnerilauktanginik illûnainik, Jarit 40 git nâlugit tukkisi-

lauktanginik; ama perkojanik heiliginik tellimaujortunik nutâmik kaujitipait, taimaktauk saimartitsinermik ôminarsijaunermiglo, okautivaillo: kilaglo nunalo (tussartuk sorlo) kigligiudsijungnartigivakka uvlome pivluse: sakkertitsilaukpunga inôtsemik tokkomiglo; saimartitsinermiglo ôminarsijaunermiglo illipsingnut; illipse inôtsemik annerosukovluse.

Uvlome Jarekarpunga 120 ginik; illagêktoksuit sakkangine annijungnangitunga itterungnarnangalo, taimaktauk Nâlekab okautilaukpânga: Jordanib akkianut ikkârtuksaungilatit.

Nâlegak Gûdisse nangminek sivunapsigut ainiarpok, Jôsualo tessiorningniarpok, illipsingnik, illipselo nâlektuksauvose tâpsominga; Jôsuamullo okarpok: mannigorit sivôrajuilutillo, igville inugiartoksuit tâpkoa Jordanib akkianut ikkârtiniarpattit, tessiorniarpattillo nunakotiksangænnut; Nâlekab illaginiarpâtit kemangniarnaglo.

Môsesiblo kinguvârêt 12 it nellikârdlugit saimartipait, illûnaita attunit ingmikôrlugit saimartitsinermut ingmigolingajomut.

Tamakkoalo tamaita sorêramigit, kakkamut Nêbomut, Jerichub nellânêtomut majorarpok, Nâlekablo nunamik Judêamik takkotipâ; takkojarêramiuglo tokkovok tagvane Jarekarlune 120 nik; inôlaukârdlune Jarinik 40 ginik Faraub iglungane, Jariniglo 40 ginik Jetrome, mianersijovlune tâpsoma nergjutekotinginik; Jariniglo 40 ginik aulâtsijôvlune inugiartoksoarnik Israêlitinik; Nâlekablo nangminek illijartorpâ naksame,

Moabiterit nunangane, illuvingalo kimullonêt kaujijaungilak uvlok tamanna tikkilugo.

Ijigik takpêlaungilak nukkingillo sokkosilaungilat; inugiartoksuillo Israêlitit kugvioruti-givât uvlut 30it nâlugit Moabiterit nunangænne.

Mattoma kingorngane Profetemik taimaito-mik sakkertokalaungilak Israêleme Mosesetut, Nâlekab illitarilauktanganik kênarnit kênarnut.

Môsese igsartauvok Jêsuse Kristusemut.

1. Môsesib inukotinne Israêlitit Faraub kippalôtitsininganit piulilaukpait, tessiolaukpaillo nunamut ajungitomut, sumiglonêt ajoksarnangitomut.

1. Jêsusib inuit illûnamassiatik piulilaukpait Sâtanasib kippalôtitsininganit, illumertitsomavaillo piksanik nunguniatsangitunik, tessioromavaillo Kanaanemut takpânêtomut.

2. Môsese aulatsijôtuinalaungilak attaniviksoatut, ajokertuijôkassiutjilaukpoktauk Profeteolaularmelo.

2. Jêsuse Profeteovok nellekangitok, ajokertuinerojôvlunelo attaniolarmelo okpertokotiminut sokkoserlungitomik issokangitomut.

3. Môsese pijitserteolauĸpoĸ Testamentetoĸame. Ebr. 8, 5. 6.

3. Jêsuse pijitserteovok Testamentetâme. Ebr. 9, 15—23.

4. Môsesib inuĸotinne tuksiutigilauĸpait taipsomane, Gûdib ningaumajarnermine nungutsomangmagit, tuksiarporlo aglât pêjartaungâromavlune aglangnit omanartunit.

4. Jêsusib naglingnermut inungnik kattaksimajunik inôtsine ipperarlugo tunnilaukpa toĸĸomut, inuit piulijaujutiksanginnut, tuksiutigitsainarpâtigullo mânna ĸilangme.

---

5 Mose 18, 15. Nellautaijomik uvaptun îtomik Nâlekab Gûdipse tunnitjivigijomârpâse, illipsingnit ĸattangutipsingnillo pijomik, tâmna nâlegaksarivasse.

Joh. 5. 46. Jêsuse oĸarpoĸ Judinut: Môsese okperigupsiuk okperinajarivapsinga; uvamnik aglalaungmat.

Ebr. 3, 1—3. Tamanna pivlugo ĸattangutikka Apostele ajoĸertuinerôjorlo Jêsuse Kristuse, oĸautigijavut ullernaigissiuk; nellâgôrtoĸ taimaititime sângane, sorlo Môsese pilaungmat tâpsoma (Gûdib) iglungane illûnâne. Tâmnale Môsesemit nertornarnersauvoĸ; igloliortoĸ nakorinarnersaungmat iglomit.

---

31. Jôsuab piniarnerilauĸtanginik. Rahabemik. Jordanib aviktauninganik. Jerichub asserortauninganik.

Môsesib toĸĸungata kingorngane Nâlegaĸ Jôsuamut oĸarpoĸ: kivgara Môsese toĸĸovoĸ; tagva parngnailerit mânna, Jordanelo tâmna ikkârlugo pît, igvit inugiartoĸsuillo ukkoa illûnatik, nunamut tunnijomajammut tâpkonunga, itterniarluse.

Kialonêt akkerartoraksaringilâtit inôsingne tamât; sorlo Môsese aiparilaurapko, taimak aiparijomavagittauĸ; taimaimat maksoatuinarit ĸuviasudlarlutillo, piniarmarerĸovlutit perĸojat Môsesib kivgama perĸolauĸtangit illingnut malliklugit; senniagôrniarnagit tallerpingmullonêt saumingmullonêt; nautsertokit uvlotillugo unnuarmelo, tagva sullitsiarniarpotit, sillatutsiarlutillo piniarungnarniarpotit. Kakkilârniarnak ĸeungominiarnaglo, Nâlekable Gûdivît illaginiarmatit ikkajorniarlutillo.

Tagva Jôsuab inugiartoĸsuit, tâpkoa angajokânginnut oĸautsauĸovait: taĸĸoaksanik kattersoileritse, uvlut pingasut nâpkatta Jordane una ikkârniarapsiuk, nuna, Nâlekab tunniniartanga illipsingnut aĸsârnigarilugo.

Rubenekulle Gadekullo, Manasekullo (ĸetterkangit) Jordanib akkiane nunaĸartitaumajarer-

tut, Jôsuab illauκovaittauκ, κattangutitik sorsungnerme ikkajorlugit perkovlugit, nuna illunât aκsârnigarijauκârtinago tâpkonunga, kingorngagullo kissiane utterniarlutik nunamingnut.

Angerput tagva, Jôsuamut oκarlutik: illûnaita perκolauκtattit uvaptingnut piniarutigijomavavut, kissiane Nâlekab Gûdivît illagituinarpattit, sorlo Môsese illagilaungmago. Oκausernik nâlengitok, tâmna toκκojuksauvoκ; maksuatuinarit mungungajuilutillo.

Tagva Jôsuab angigutsilune nautsertortuksâk magguk Sittimemit tillivak Jerichomut; tâpkoa aivuk tikkilutiglo arnab Rahabemik attigub iglunganut, sinniktarlutiglo tâpsomane.

Tagva Jerichomiut attaningat oκautsauvoκ: ahâk! unnuarme tamattomane tikkitoκalauκpoκ ovunga angutinik Israêlitinit nuna nautsertoromavlugo.

Tagva attaneκ tilliklerpoκ Rahabemut, oκautsauκolugolo: „angutik iglungnut tikkituk κaikik! arnable tâpkoa angutik iglub κânganut majorarκolugik ijertorpak ivaluksaijaksat ivingita tagvane issivimalauktame attânut; κennertunullo oκarlune: tikkitoκalauralloarpoκ uvamnut; upkoaksuille pallangaertaujuksautillugit tâκtillugo, annilauκpuκ κaujerκonanga namut aivingangnik; errinesukluse udlasigik, anguniarapsigik.

Angutillo udlatorpakik apκosinerme Jordanemut, ikkârvik tikkilugo; sullitsennatik opinnaratik.

Arnable iglub kânganut majorarlune angutik okarvigivak okarlunelo: kaujimavunga, Jehôvab nunamik mattominga tunitjivigingmasse, koaksarnerublo tupvigingmatigut sivunapsigut; tussalaurapta kanok Nâlekab immak immarbingme iviksoatalingme suvlolingnik ipterilikti-laungmago sivunapsigut, Egiptenemit aulartilluse; piniarnerilauktapsingniglo Amoriterit attaniginguut Jordanib ungatanêtungnut; nungulaurapsigik.

Taimangat ômattivut mungungavut, maksoarnekarungnailunelo nelliane tikkiniarnisse pitjutigallugo; Nâlegarle Gûdisse Gûdeongmat tamangne pâne kilangme, attânelo nuname.

Taimaimat Jehôvame angervigitinga mânna: nâpkiningnermik sakkertitsivigigaptik, illipsetauk atâtama iglomiokattinginut nâpkiningnermik sakkertitserkovluse, nellunaikutakartitinga nellonangitomik, illakka illûnaita inôkojomagapsigik, piulilugillo tarnivut tokkomit. Angutik tagva angerpuk tamattominga, arnablo igalâkut aklunamut ningitipak, iglunga iglugasaksnit avalungita karmangita tungânêlaungmat, kânganêlaungmallo.

Tâpkoale kemâlutik tikkipuk kakkamut, tagvanêlutiglo sagvangitome uvlunik pingasunik, taipkoa utterkârtinagit udlatitingit; kennilaungmatta tapkungninga apkosinerne tamaine, nagvâratiglo.

Jôsuamullo tikkinamik okarpuk: Nâlekab nuna illûnât tunnilaukpâ aggaptingnut; taimak-

tauκ nunab inungita illûnatik maksoajuijutigivâtigut.

Jôsualo inugiartoκsuillo aularpnt Sittimemit, tikkilutiglo Jordanemut, ovanelo noκκarput uvlunik pingasunik, parngnailutik Jordane ikkârlugo; uvlulle pingasut nângmatta, angajoκajat tangmârvik pissugvigivât, inugiartoκsuit oκautijartorlugit: takkoniarupsiuk iklervik angersimanertalik akkigartautillugo ajoκertuijunut, tagva aularitse innigijapsingnit malliklugolo; taimaimat ivjornaitititse, Nâlegak κaupat tattamnartulliniarmat akkunapsingne.

Kaungmat tagva inugiartoκsuit tuppermingnit annitillugit, ajoκertuijullo iklervingmik angersimanertalingmik akkigartillugit inugasaksuit sivorngænne, Jordanemullo pitillugit, ittikamingniglo missuktillugit immermut, tagva immeκ timânit kôktoκ noκκarpoκ, κallerêktilunelo ungasiktomik; immerle attânut immânut tarriolingmut kôlertoκ, kêtaulerdlune nungulerpoκ.

Taimak inugiartoκsuit illuêngarlutik ikkârput erκagut ipterilingajokut, Jordanib akkianut, Jericho sâlugo; inuillo tuavilukarput ailutik akkianut ajoκertuijut iklervingmik angersimanertalingmik akkigartut nangertillugit Jordanib κerκane; tâpkoale κaκκitillugit Jordanemit, tuttitillugillo allumingnut pannertomut, Jordanib imminga pilerivoκ innigivaktaminut, kôlunelo sivornganetut.

Inugiartoκsuille tangmârput Gilgaleme, ig-

lugasaksuit Jerichub kittâne; ujarкallo 12it, Jordanemit tigulauкtangit Jôsuab nappârtipait Gilgaleme erкaumajauviksauvlutik Israêlitit ikkâlaungninganik ipteriliktokut Jordanib akkianut; sorlo Jarit 40 git sivorngænne immarbikut aupalluktakut pilaungmattatut,

Gilgalemêdlutik Israêlitit Passamik ubvalo aularviksiorvingmik uvloksiorput кujalidlarlutik; uvlublo aipangane кaккôjaliotainarput nunab tamattoma кaккôjaksanginit; taimanganillo „Manna“ Jarit 40 git nâkassaklugit nerrilauktangat sorêrmarikpok, nunab Kanaanib pertortunginik nerrilermatta mânnamit.

Jerichole pallangaersimalauкpoк, udsertortaulunelo Israêlitit pitjutigillugit; Nâlekable Jôsua oкautivâ: tagga ahâk, Jericho attanertangallo sorsuktuksoaкotingillo illalliudlugit tunnimavakka aggangnut. Angutit sorsuktuksat pissuкokit iglugasaksuit avatâtigut attausiarlutik, taimailiorlutillo uvlune 6 ine.

Uvlulle 7 ingænne tamattomane 7 êrtorluse aileritse iglugasaksuit avatâtigut, ajoкertuijullo tiptulautit tiptulausijautiligit! tagva inugiartoкsuit illûnamassiatik unatadlarnerub nippevaksoanganik pijuksauvut, tagva iglugasaksuit avalungita кarmangit ochoniarput, inugiartoкsuillo ittertuksauvut illunatik attunit sivumut.

Jôsua piniarpoк, sorlo Nâlekab perкolaungmago; uvlullo 7 ingænne, кaub anpallungninga nuilertillugo, inugiartoкsuillo 7 êrtorlutik iglu-

gasaksuit avatâtigut ailermatta, ajoĸertuijullo tiptulausijartillugit, tagva inugiartoĸsuit unatadlarnerub nippevaksoanganik pilerput, ĸaggudlarlutik, tagva avaloĸsuit ĸarmait ochovut, inugiartoĸsuillo ittârput iglugasaksoarnut sivumuarlutik, sâlagivaillo asserormariklugillo, toĸĸolugillo inuit ômajullo illûnaita naipitaujut iglugasaksoarne; Rahabele atâtangalo iglomioĸattingillo tamaita inôĸojauvut Jôsuamut, sorlo angutîk nautsertolauktuk nunamik angilaungmanik; Silberele Goldelo illuleĸutillo kannujat kikkiallo pitipait ivlernartunut Nâlekab iglunganut, sorlo Jôsuab sivorngane oĸautilaungmagit.

Rahabe sivorngane anguniarpaktôlauĸtoĸ Jehôvamut Israêlitit Gûdinganut okpilaungmat sâgiarlunelo tâpsomunga inôseĸarungnailune maĸĸojungnartomik, tamanna nellonangimarikpoĸ; taimailaungipat Apostele Pauluse aglangmine Ebrêerinut Kap. 11 vers 31 me aglagajalaungilaĸ tâpsominga imâk: „okpernermut Rahabe anguniarpaktoĸ nungutaulaungilak okpingitut illagilugit, nautsertortuksak illannâĸarlune illellioramigik.

Amatauĸ Rahabe inôsetâlaungikune, Jehôvab inuĸotinginut illelliortaunajalaungilak, kittekassiutjaunanelo Kristusib sivorlinginut. Matth. 1. 5.

Amoriterit Israêlitit ĸaglilerningænnik sâlaĸarningænniglo Jerichomik Aimiglo ullapirsau-

teĸartitsiningænniglo Gibeonemiunut tussaramik, sivôradlalerput angijomik, Amoriterillo attaningit teilimat kattimalerput majorarlutiglo, iglugasaksuit Gibeone illulugit sorsugvigilugillo. Gibeonemiulle Jôsuamut tilliklerput, oĸaudsaukovâllo tamattominga; tagva Jôsua sorsuktuksoaĸotine illagilugit takpaungarpoĸ, Gibeonemiut ikkajorlugit.

Nâlegarlo Jôsuamut oĸarpoĸ: sivôraginiarnagit, aggangnut tunnimagapkit, nelliellonêt tâpkonangat nangerungnarniangilak sângne.

Taimak Jôsuab suerganit tikkipait, unnuaĸ nâlugo majorarmat Gilgalemit; Nâlekable erĸsitipait Israêlitit sângine, ullimârnerĸovlugit unatadlarnermik angijomik Gibeoneme; ĸemâtilugillo Nâlekab kattagvioĸovait ĸilangmit nettaĸonâlungnik, toĸĸolerĸovlugit. Unnuktuniglo toĸĸojokarnersaulilauĸpoĸ nettaĸonâlungnut, Israêlitit toĸĸolauĸtanginit saviksoarmut.

Uvlokilualermalle, tagva Jôsuab Nâlegaĸ oĸarvigivâ oĸarlunelo Israêlitit takkoænne: „Seĸĸineĸ noĸĸarit Gibeonib nellâne, taĸĸerlo Ajalonib naĸsangata nellâne!“ taimaililauĸporlo inugiartoĸsuit ômigijitik kiglugvigerĸârnagit.

Taimak seĸĸineĸ noĸarpoĸ ĸilangme, mulludlarlunelo nippinerminut uvlormik illuitokassangmik; uvloĸalaungilarlo adseĸartomik ôminga sivorngagullônêt kingorngagullônêt Nâlekab nâlegvianik angutib nippinganik, Nâlegaĸ sorsungmat Israêlitit pivlugit.

Jôsuablo Israêlitillo unatadlarneĸ angijoĸsoaĸ una soraitilaungmatsuk tâpkonane, nungu-

laungmattigiglo saviksoarmut, tagva attanittauĸ tellimat, unatadlartovingmit ĸemâlutik ijertulauĸtut ĸairosungmut Makêdamêtomut ĸaitauĸovait tâpsomunga, tokkopaillo Israêlitit illûnamassiatik takkoænne, Nâlekab perĸojininga malliklugo, kingorngianelo utterivoĸ tangmârvingmut Gilgalemut.

Kananiterillo attaningittauk inuĸotingillo unnuktovaksuit pagrealauĸtut Israêlitit sorsugvigilugit sâlagivait ullimârpaillo saviksûb kênangaunut nungulugit, sorlo Amoriterit piniarvigilaungmagit, iglugasaksoangillo aĸsârnigarivait.

Jôsua mânna ìtôdlartillugo uvloĸartillugolo unnuktunik, Nâlekab oĸautivâ: inutoĸauvotit uvloĸarlutillo unnuĸtunik, amiakoĸarporlo sulle nunanik unnuktunik aĸsârnigaujariaĸartunik — inungille ĸemâtitsomavakka sivunapsigut — tagva mânna nuna tamanna aĸsârnigarijarêrtasse aviguk kingormgutijaksauvlune kinguvârênut 9 inut, kinguvârênullo Manassekut ĸetterĸanginut.

Tagva Jôsuab nuna avikpâ, illingatilugolo tâpkonunga kingormgutijaksangænnut; kinguvârêlle Lêvikut tunnitjivigingilait nunamik, tunnergutille inugiartoĸsuit ĸaivaktangit Nâlekamut, perortullo illûnamassiatik tellimaujungit, inugiartoksuit tunnijaksangit tâpkonunga kingormgutijaksarivait inôgutiksarilugit. Taimaktauĸ iglugasaksoarne 48 gine immeraumut nellautaulauktune innekartuksauvut kinguvârêt illûnatik akkorngænne Nâlekab perĸojininga malliklugo.

Taimak Nâlekab Israêlitit tunnitjivigivait nunamik illûnânik angermarijutigilauktaminik atâtagijanginut tunnijomavlune; aĸsârnigarivâllo innigilugolo; kingômajaujokangilarlo ajungitut illangænniglônêt Nâlekab oĸauserilauĸtangita inuĸotiminut Israêlitinut; kailaukput illûnatik.

Jôsuablo kingorlerpâmik Israêlib kinguvârêngit 12it katterĸovait Sichememut, piluartomik angajoĸângit angajokaunerojungillo idluarsaijungillo aulatsijungillo, sorêrutiksamik oĸautijomavlugit oĸarlunelo: „erĸaileritse Nâlekab Gûdipse piniarnerilauĸtanginik tamainik Abrahab nelliuninganit, uvloĸ tamanna tikkilugo, kanorlo Amoriterit Kanaanemiullo ĸemâtilaungmagit sivunapsigut. Taimaimat Nâlegak sivôragissiuk kivgartorlugolo nertornartomik idluartomiglo; ĸuviagijaungipalle illipsingnut, Nâlegaĸ kivgartorlugo, tagva uvlome annerosugitse, kinamik kivgartoromangmangâpse, uvangale iglomioĸattimalo Nâlegaĸ kivgartoromavavut.

Tagva inugiartoĸsuit kiolutiglo oĸarput: „tamanna ungasigle uvaptingnit, ĸemailuta Nâlekamik, kivgartorlutalo Gûdib assinginik Gûdingoanik. Taimak Jôsuab uvlorme taipsomane inugiartoĸsuit angerĸattigivait, mannijivigilugillo Sichememe perĸojanik idluarĸutaunerniglo, angergarĸovaillo illûnaita attunit kingormgutijamingnut.

Pijoĸartullo tamakkoa kingorngane Jôsua Nâlekab kivganga toĸĸovoĸ Jareĸarlune 110nik, illijartortaulauĸporlo kingormgutijangane Timnat Serame.

Jôsefible timinga, Israêlib kittorngangita neksalauktangat Egiptenemit illijartorpât Sicheneme, naternamc Jakob pissiarilauκtangane kênaujanut 100 dinut, kingormgutijaumajome Jôsefib kittorngangiuut.

Tupperle kattimaviojoκ nappaudsaumavok Silome, kinguvarêt Benjaminekut kingormgutijangane.

Ebr. 11, 30. Okpernermut Jerichomiut avaloκsoangit ochovut, uvlut 7 it kaivalaklugit pissugvigerκârmagit.

Sal. okal. 3, 1—3. Kittorngâk! malligaksauκojamnik puigornak, ômattivîllo perκojakka torκorligit. Kaitsiniarmatta illingnut inôtsemik akkunertomik, Jariniglo ajungitunik ullapirsaumiglo. Saimanerub mikseκârnerublo allarniatsangilâtit.

Img. 106, 1—3. Nâlegaκ κujagissiuk illannâkarmat, pitsiarningalo îtsainarpoκ issokangitomut. Kia Nâlekab piniarnersoangit nâlugit oκautigijungnarpagit? nakorijungnarlugo nertornarninga tamât? Pilorikput perκojamik nâlektut, piniatsainartullo idluartomik.

IV.

Idluarsaijunik.

32. Israêlitit ĸemainingænnik Jehôvamik; piulijauĸattarningænniglo idluarsaijunut.

Jôsuab toĸĸungata kingorngane kinguvârêt Jûdakut Simeonekullo sorsulerput Kanaanemiunut, ullimârpaillo; Adoni Besekele ĸemâvok, unangmivâllo, angugamitsuglo kublogik aggangine puttogogiglo ittigangine nakkarpait.

Tagva Adoni Beseke oĸarpoĸ: attanit 70 git kippiviomajut kublomingnik aggangine, puttogomingniglo ittigangine kattersoilauĸput nerrimârvingma attâne. Sorlo uvanga piniarlaurama, taimak Gûdib akkiniarvigivânga; âtauvorlo Jerusalemut toĸĸolunelo tagvane.

Kinguvârêllo assingit unatadlartovingmut

aigivut, Kanaanemiut sorsugvigilugit; nungungilaille aulartingilaillônêt, nunaĸarĸovaille akkunermingne akkilêjuksangortilugit.

Illûnatigle Jôsuab nelliuningane inôlauĸtut toĸĸojarêrmatta, tagva tâpkoa kingorngane kinguvârêĸalerpoĸ assinginik, Nâlekamik illitarksilungitunik, piniarnerniglônêt piniarnerilauĸtanginik Israêlitinut.

Israêliblo ĸittorngangit idluitullivut Nâlekab sângane, ĸemakpâllo atâtaglauĸtangita Gûdingat, tessiornilauĸtoĸ tâpkoninga nunamit Egiptenemit, kivgartorlutiglo Baalemik Astarotemiglo.

Taimak tagva Nâlekab ningarninga illungertudlalauĸpoĸ Israêlitit pivlugit, tunnivaillo arĸtainiktut tâpkoninga agganginut, niorvgutigivaillo ômigijingita avatânêtut agganginut, akkerartorungnarungnailauĸpaillo ômigijitik.

Nâlekable idluarsaijoĸartilaurangagit, tagva tâmna aiparilaukpâ, tapsomûna inuĸotine piulilugit ômigijingita agganginit, idluarsaijoĸ inôtillugo.

Idluarsaijorle toĸĸolaurangat, tagva sangulerput ama asseroinersaulutiglo atâtagijamingnit, mallingnermut Gûdib assinginik, kivgartoriartorlutik Kanaanemiut Gûdingoanginik.

Idluarsaijut inugiartoĸsoarnik Israêlitinik Jarit 340 git nâlugit attaniotijut, unatadlarnernelo aulatsilutik 15 iolauĸput, imaipullo: Atniel, Ehud, Samgar, Barak, Debora, Gideon, Abimelech, Tola, Jair, Jefta, Ebzan, Elan, Abdon, Simson, Eli, Samuel.

Tâpkonangat Gideon, Simson, Eli Samuêlelo erκaumanarnerpauvut; unipkautigilavut tâpkoa unêt illanganik imâk: Israêlitit ama idluitullilaungmatta, Nâlekab tunnilaukpait Midianiterit agganginut Jarit 7 it nâlugit.

Midianiterillo sôngoluarmatta Israêlitinut, tagva tâpkoa sennavut ingmingnut ittersanik κaκκane, κairosungniglo, inneniglo avaloκsoalingnik.

Israêlitillo sunamik karngasuilaurangatta, tagva Midianiterit Amalekiterillo tâpkoalo unanêmiut takpaungarput tâpkonunga, tangmârlutiglo akkerartorlugit, perortullo nuname illûnaita asserorpait, amiakoκartitsilaungilello nerkiksamik sunamiglônêt Israêleme; saukamiglônêt, tuktuvangmiglônêt, siuteκortojomiglônêt.

Taimak Israêlitit angijomik aklutitauvut Midianiterinut, kappiasuklutiglo nipliavut Nâlekamut; Nâlekable nellautaijokut tillijamigut tâpkonunga erκaitipait tattamnartunik unnuktunik, pijoκalauktunik tâpkonane, atâtagilauktangita aulartitauninganit taipsomane Egiptenemit uvloκ tamanna tikkilugo; tappatojoκsôningænniglo Nâlekab innerterininga kivgartorneκ Gûdingoanik pivlugo nâlelaungimatsuk.

Israêlitille nipliagannermatta κaκκialerlutik Nâlekab illapsugivait, kajusivlunelo piulijomavlugit oκumaiκsartitsijunginit, angutekut inuosuktokut, Gideonemik atteliktokut, imâgle:

Nâlekab Engelingata saκκervigivâ κaκκôjaksanik Weizenik katjuktillugo, oκautivâlo: Nâlekab aiparilitit sôngôjotit sorsungnerme!

Gideonible kiovâ: Nâlekab illagikpattigut, sôgle tagva tamakkoninga tamainik pilauкita? nanêkat tattamnartulliningit tamaita, atâtagijapta unipkautigilauktangit uvaptingnut?

Engelible maksoatipâ oкautilugo: ailerit! pitsartunerne tamattomane aiparijomavagit; Midianiterit ullimâraksarigangne angutetut attautsetut sorlo.

Tâpsomale oкautivâ: nagliktara! saimaneкsiguma sângne, tagva nellunaikutaкartilaunga igviogavit oкarкattigijara; taimaimat ammeк merкolik katjuvingmut illijomavara; missuksoaк ammermêtuinarpát, nunalo illûnane pannerpát, tagva mallugosugomavunga Israêlitit aggapkut piulijomagangne.

Taimaglo pilauкpoк; кaungmat uvlâkut makkijajolaurame ammek sibvotorpâ, illuleкullo tættæpâ immermik tamattominga. Gideoniblo Gûde tuksiarvigivâ oкarlunelo: ama ôktolangatôk ammek attorlugo; pannituinarle ammerme, missuksoaкartillugo nuname illûnâne.

Gûdelo taimailiorpoк unnuarme taipsomane, pannituinalaungmat ammerme, missuksoaкartillugo nuname illûnâne.

Tagva Gideonib sorsuktutsat 32,000 dit kattimatipait, Nâlekable oкautivâ: unnuluadlarput tâpkoa, Israêlitit ingmingnik nertotinajarput oкarlutik: aggapta piulilauкpâtigut; taimaimat кaggudlarкojilerit siutingita sângine: sivôrajoкarpát mungungolunelo pijoк, tâmna utterle! tagva 22,000 dit utterput, amiakoкartuinartillugo 10,000-dinik.

Nâlegarle Gideonemut oĸarpoĸ: inuit sulle unnuluadlarput; tessiokit angmut immermut: nelliat tagvane oĸaminut alluktok immermik, sorlo ĸingmeĸ allungmat, tamna ingmigolitiuk! taimaktauĸ sêrĸortorlune immertoĸ.

Tagva tâpkoa allulauktut aggamingnit ĸaunermut, 300 dituinalaukput, assingille illûnatik sêrĸortorlutik immilaukput.

Nâlegarlo Gideonemut oĸarpoĸ: angutitigut 300 ditigut allulauĸtutigut piulijomavapse, tunnijijomavlungalo Midianiterinik aggangnut.

Tagva Gideonib angutit 300 dit tâpkoa avikpait pingasuilivlugit, attunîllo tunitjivigivait tiptulautemik agganginut, macharmiglo illulekangitunik, nennergoaniglo takkamanne.

Unnuangotillugo sulle Midianiterit tangmârvingænnut tikkikamik, tagva kattimgajut pingasuit illûnatik attautsekut tiptulausijarput, machaillo serĸomilugit pivut; nennergoelle aggangmingnut saumingnut tiguniarpait, tiptulausijarlutik ĸaggudlarlutiglo nippekortojomut: mâne Nâlekab saviksoanga Gideoniblo!

Tagva kattimgajoĸsuit Midianiterit illûnamassiatik aĸpangertitaulerput, ĸaggudlarlutiglo ĸemâvut; Nâlegarlo pititsivok kattimgajune illûnaine attunit illangata saviksoanga torârtitaungmat illaminut; angajoĸâĸsoanginillo magguk Orebe Sebelo angujauvuk toĸĸotaulutiglo.

Taimak Midianiterit mannigotitauvut Israêlitinut, nunalo innilangalauĸpoĸ Jarinik 40 ginik Gideone inôtillugo.

Israêlitille idluitulliganerput Nâlekab sângane; Nâlekablo tunnivait Filisterit agganginut, kappiasuktitsijut tâpkoninga angijomik Jarit 40-git nâlugit.

Anguteĸalauĸporle Jarêame, Manôamik attelingmik, nulliangalo ĸittorngisuilauĸpoĸ, ernilaungilarlo.

Tâmna Nâlekab Engelingata saĸĸervigivâ oĸautilâllo: ahâk singailerniarpotit, erniniarlutillo ernermik, kipsautingnut pijaujuksaungitomik niaĸunganut; nukappiaĸ angerutaumajôniarmat Gûdemut; pigiarniarporlo Israêlitit piulilugit Filisterit agganginit.

Taimailerporlo sorlo Engele oĸalaungmat; arnab erniviksanga nelliutingmat, erneĸ erniariva, atserarpâlo Simsonemik; nukappiarlo aglissivalliavoĸ, Nâlekablo illagivâ.

Simsonelo sangijôvallialune inumariolermat, attersârpoĸ Timnatemut, takkolunelo tagvane arnamik Filisterit panningita akkorngane, ijingminullo pinnarigamiuk, angajoĸâgik tuksiarvigivak tunitjiviojomavlune tâpsominga. Taimailiorporle pitjutiksarsioromavlune Filisterine.

Simsone tagva nulliakalitainarvingmine nerrimârneĸartitsingmat, nerriĸattaujuksanik inûsuktunik 30 ginik ĸaiĸojivok; tâpkonunga tagva oĸarpoĸ: okoĸse: nellaupsaraksamik okautijomavapse, tamanna nellaugupsiuk, tagva tunitjivigijomavapse uvinerĸunik 30 ginik, annorâtsianiglo uvloksiorviksiutinik 30 ginik.

Nellaupsaraksarle imaipoĸ: nerĸiksamik anni-

joĸalauĸpoĸ nerrijoksoarmit, mamaĸsaumiglo sangijomit.

Tagva nullianga ĸugviutsainarpoĸ sângane nellaupsaraksaĸ pivlugo; uvlulle 7 ingænne oĸautivâ tamattominga, pagvisâdlarmago; tâpsomalo oĸautigivâ ama inuĸotiminut.

Tâpkoale uvlut 7 ingænne, seĸĸineĸ nippilerĸârtinago tikkipât oĸautilugolo: suna mammarnersauva igupsaujartut orĸsunginit? sunalo sanginersauva Loewemit? tâpsomale kiovait: poagrejalaungikupse nochaĸotimnut, nellaupsaraksara nellaunajalaungilasse.

Simsonele attersârpoĸ Askalonemut, angutillo 30 git toĸĸopait, tigulaitalo annorângit, annorâtsiallo tunnivait tâpkonunga nellaupsaraksamik nellautsilauĸtunut; ningarnerminelo nulliane ĸemaklugo takpaungarpoĸ atâtame iglunganut.

Tagva nullianga tunnijaulerpoĸ Simsonib aiparilauĸtangita inûsuktut illangænnut; tamannale tâpsoma pitjutiksarivâ Filisterit akkivigilugit kattersiviub weizenik nelliuningane imâk:

Aularpoĸ, tigusilunelo terrianianik 300 dinik, tigusilunelo aumalingnik, pammiungillo ĸellaksorpait attunit aipangata pammiunganut, aumalingmiglo attautsemik pititsivoĸ pammiuk, magguk akkonigingnut, aitilugillo Filisterit kakkojaksaĸotingita akkornganut, ikkitipaillo, taimak ĸaĸĸôjaksat kippisimajut ĸeppitallo, kippisimangitullo perorsêvîllo weineliksataggit, nappârtullo orĸsuggit.

Filisterillo angijomik annaulerpait arriangittigut sibviangittigullo.

Tagva Filisterit pinasuarpât aksorornermut tigujomavlugo; inuKattingita Jûdakut Kellaksolaungmatsuk aklunângnut nutângnut unertôtigijomavlugo Filisterit agganginut; tikkimallo Lehimut, Filisterillo Kaggudlarvigingmatsuk Kuviasumut, tagva aklunâk talligingnêtuk kiktorarpuk ivaluksatut, ikkomamut ôtaumajotut; nagvârpâlo siutekortojub agleroa nutâk, tâmna tiguvâ, annaulerlugillo tâpsomunga angutit 1000 dit toKKopait.

Mattoma kingorngane Gasamêtillugo, Filisterit iglugasaksoangita illangine, Gasamiut unnuak nâlugo innilangavut iglugasaksuit ittervikssoangænne; sokkutsiane anninialerpat toKKotsomavlugo.

Simsonele unnuab Ketterarningane makkipoK, iglugasaksuillo itterviksoangata upkoaKsoagik tammarmik tiguvak, nappajugik illalliudlugik kiviklugiglo senneroangit illalliudlugit, pitilugillo tuingminut, erKsuglaitalo KaKKab Kânganut.

Kingorngane arnaK, Delilamik attelik ungagilerpâ; tagva Filisterit angajoKâKsoangita oKautivât: „tillioruk issumasiorlugolo, naukut taimak angijomik pitsartuneKarninganik, sunamullo sâlagijungnarmangâptigo, makkutilugolo, tagva attunit tunnitjivigijomavaptigit Silberilingnik 1000-dinik 100 diniglo.

Delila tagva Simson pagvisârlugo pinnasuartôgalloak nellojungnaititaujomavlune nellonartomik tamattominga; Simsonible uivereKattarpâ

oĸautitsiarnago, naukut pitsartuneĸarnerminik taimak angijoĸsoarmik.

Delilable uvlut tamaita pagvisâtsainarmago oĸumaiĸsartênarmagolo, tagva akkunênersamik akkerartorungnangilâ oĸautivâlo: kipsautingnik pijoĸalaungilak sulle niaĸumnut, angernerijangogama Gûdemut anânama timinganit; sallinajarumga, tagva pitsartunera nûlerajarpoĸ uvamnit, sangêlerajarlungalo inuit assingititut illûnaititut înajarlunga.

Sunaubva, taimailerpoĸ; Simson sinniktillugo, Delila ĸaiĸojivoĸ salliniartomik tâpsoma niaĸungata nujanginik erĸesulângajunik 7 nik. Makkutilerpâlo; tagva pitsartuninga nûsimajarêrpoĸ tâpsomangat, Filisterillo uttaĸĸijut tagvane opingarpât, tigulâllo ĸellaĸsorlugolo ĸellaumgujanut magguinut kanujarnut, kappitsivigivâllo ijigingnik, parngnanaisimavingmelo serĸallitsijuksaulerpoĸ ĸaĸĸôjaksanik. Niaĸungatale nujangit sallijaulauĸtut perolerivut.

Filisterille kattimaleramik, Gûditik Dagon tunnergutiksamik âtsivigijomavlugo ĸuviasugomavlutiglo oĸarput: Gûdipta ômigijivut Simson tunnilaukpâ aggaptingnut.

Iglole tættædlalauĸpoĸ angutinik arnaniglo; Filisterillo attaningit illûnatik tagvanêlaurivut; iglublo ĸângane pittaĸalaurivoĸtauĸ angutinik arnaniglo 3000 diokassangnik takkonârtunik Simsonib pingoarninganik.

Simsonible Nâlegaĸ nipliavigivâ oĸarlunelo: Nâlegaĸ! Nâlegaĸ! erĸaringa pitsartutilungalo

ama tamattomane, ijîkka pivlugik akkiniarкovlunga Filisterinik.

Nappajuglo кerкanêtuk tiguvak aipanga tallerpingminut, aipâlo saumingminut, oкarlunelo: toккolanga Filisterit tâpkoa illagællugit! okkungalunelo pitsartunerminut tamânut.

Tagva iglo immikpoк, attanernut inugiartoкsoarnullo tamainut illuanêtunut; taimak toккungajut toккungane toккotaujut unnurnersaulauкput toккolauкtaminit inôsermine.

Simson Israêlitinik idluarsailauкpoк Jarinik 20ginik.

Oкaluktoк 9, 16. Illissimaneк illa nâmanersauvoк pitsartunermit.

Sal. oкâl. 16, 32. Kennuêrsârtoк ajunginersauvoк sôngojomit, kajungilârnerminiglo nâlektitsijok sâlakartomit iglugasaksoarnik.

Img. 47, 2. Gûde sungertûtigivavut, pitsartutigilugolo; tukkisijaudlarpoк ikkajorteongmat кannoêtune.

---

33. Rutemik Moabitereojomik.

Nelliutome taipsomane Ehude Samgarelo attaniotillugik, kângnartoкalauкpoк nuname. Tagya Elimeleche Betlehemiok tagvangat nûlerpoк,

ingergalunelo Moabiterit nunangænnut, nulliane Naêmi, ernangnelo Malon Chiljonelo illagilugit.

Tikkinamiglo Moabiterit nunanganut, tagvanetualerput. Elimelechele toĸĸovoĸ; ernigiglo nullianikpuk arnângnik Moabitereojungnik; aipanga atteĸalauĸpoĸ „Arpamik“ aipâ „Rutemik.“

Tagvane nunaĸalauĸârlutik Jarinik tellimaujortunik ernîk tammarmik toĸĸovuĸ.

Tagva Naêmi parngnailerpoĸ, ukkoangne illagilugik, inukotiminut Judakunut utteromavlune, tussalaurame, Nâlekab inuĸotine nellipsalaungmagit, ĸaĸĸôjaksamiglo tunitjivigingmagit.

Ingergartillugillo apĸome Naêmi ukkoangminut oĸarpoĸ: aileritik utterlutiglo attunit anâname iglunganut; Nâlekab nâpkiningnermik piniarvigilitik, sorlo illiptik toĸĸungajune uvamnelo pilauraptik; kunnikpaglo.

Tagva nippitik kagvarpakik ĸealutiglo oĸautivâglo: illagilutit inuĸotingnut aijomavoguk! Naêmile oĸarpoĸ: uttileritik pannîka! sôg illagijomavittinga? tagva ama nippitik kagvarpakik ĸeanersaulutiglo sulle; Arpablo sakkine kunnikpâ utterlunelo, Rutele tâpsomanetuarpoĸ, avitaujomanane tâpsomangat oĸarlunelo: oĸarviginiarnanga ĸemâjaksarigapkit; aivigijarnut tagvunga aijomagivunga, noĸĸarvigijarne, tagvane noĸĸaromagivunga; inuĸotitit inuĸotigivakka, Gûdîllo Gûdigivara; toĸĸoniarvingne tagvane toĸĸoniarivunga, tagvanelo illijartortaujomagivunga; toĸĸub avititaksarivâtiguk.

Naêmi takkogame mânna, attangusivlune

issumakarmat aiparijomavlugo, okarvigijungnailerpâ tamattominga; taimaglo tâpkoa ingergarkattigêkpuk, Betlehemullo pingmanik, iglugasaksoarmiut illûnatik innilangajuêrutigivakit okarlutiglo: tamna Naêmiovâ?

Tâmnale okarpok: tainiarassinga Naêmimik — kuviasuktomik — taingârsingale Maramik — kiksartomik, — ajugakangitub angijomik kiksartilaungmanga; pittakaloriklunga aulalaukpunga, angênarlungale Nâlekab angergartilaurivânga.

Kattersivigle Gerstenik nelliutilaukpok, Betlehemut uttilaungmanik. Rutelo Naêmimut okarpok: perorsêvingmut ailaulanga, sullugainerniglo kattersilunga. Tâpsomale okautiva: ailerit pannîk!

Aivok tagva, kattersilunelo perorsêvingme kibluijut malliklugit; perorsêvigle Boasib Elimelechib illangata perkutigivâ.

Ahâglo, Boase, Betlehemit pivok, okarlunelo kibluijunut: Nâlekab illagilise! Tâpkoa kiovut: Nâlekab saimartilitit! arnak kattersijok takkogamiuk, kivgane angajokaujok sennajunut apperivâ: kinaumangât?

Tâmna kiovok: arnauvok tâmna Moabitereojok, Naêmi illagilugo uttilauktok Moabiterit nunangænnit.

Tagva Boase Rutemut okarpok: tussarkît pannîk? perorsêviub ôma assianut ainiarnak kattersijartorlutit; nûniarnaglônêt ovangat, arnakotimnêtualerille; immerujarangavillo ailerit immerkaumut immerlutillo.

Tagva tâmna pamakterpok kênane pûlugo

oĸautivâlo: sunamut saimaneĸsivîk ijikpît sângangne, illitarigamga, taĸĸorngartaugalloartunga?

Boase kiovoĸ: oĸautsaumavunga tamainik piniarnerilauĸtarnik sakkingnut; atâtait anânaillo inulervîllo ĸemalaurangne, inuĸattigêksoarnullo tikkisimalutit illitarilaungitarnut sivorngane, Nâlekab piniarnerilauĸtat akkilêjutigiliuk illingnut. Kivgaminullo Boase oĸarpoĸ: ĸippitát akkorngænnetauĸ katterserĸogissiuk! kangusuktiniarnagolo.

Taimak kattersivoĸ perorsêvingme unnuk tikkilugo, katjulugillo kattersolauĸtane, kivikpaillo angergarlunelo sakkiminut.

Tagva sakkingata apperiâ: nanê uvlome kattersilauĸît? saimartitaule illitarksilauĸtoĸ illingnik. Tâpsomale sakkine oĸautivâ: angut sennavigilauĸtara uvlome atteĸarpoĸ Boasemik. Naêmilo ukkoaminut oĸarpoĸ: angut tâmna illagivavut kingormgujijuksaulunelo uvaptingnik; Gûdib saimartiliuk nâpkigosungninga pivlugo illingatilauĸtanga inôjunullo toĸĸungajunullo.

Taimak Rute Boasib arnaĸotinginut illautsainarpoĸ kattersilunelo kattersivik Gerstenik Weizeniglo soraerĸârtinago; utterlunelo sakkiminut.

Kattersivik nâlugo Boasib Rute nautsertorlugo, tâpsoma inôsinga idluartoĸ takkogamiuk, nagligilerpâ. Perĸojaĸarporle Israêlitine imâk: angut nullialik kittorngaĸarane toĸĸopát, tagva tâpsoma illanginit ĸaninerpâk uigarnermik nullianiktuksauvoĸ kinguvâksaĸalerkovlugo; uigar-

nerlo illerasuktuksaungilaĸ kaujitilugo tamattominga.

Taimailiorpoĸtauĸ Rute, ajoĸertortaulauĸârdlune tamattominga sakkiminut Naêmimut, illusiôvaktoĸ Israêleme nullianingneĸ pivlugo attortauĸovlugo.

Rutelo aivoĸ, Boase katjuvingmêtillugo, oĸautijartorlugo tamattominga, oĸarlunelo: saimaneĸsilerlanga sângne! esarĸotitik issivikik kivgarnut kingormgujijôgavit.

Boase oĸarpoĸ: saimartitaulerit Nâlekamut! pannîk! inôtsiarnermik saĸĸertitsilauĸtotit, angutit inuosuktut mallilaunginangne, akluitullônêt aklujullônêt. Sivôraniarnak! tamainik oĸauserijarnik piniarvigijomavagit, iglugasakssarmiut inuĸotikka illûnamassiatik ĸaujimangmatta arnaugavit illusitsiariktok.

Tagva Boasib Rute tiguvâ nulliarivlugo idluarĸutaunek Israêleme pitjutigilugo; taimaglo arnaĸ aklujoĸ una Moabitereojok anânatsiangolerpoĸ attanermut Davidemut erĸaumanadlartomut Israêleme, unipkautigijauniartomut sokkutsiane.

Gûdible Rute takkunarlugo saimartipâ tunnitjivigilâlo ernermik; sillalingitalo arnát ĸuviasuĸattauvlutik oĸautivât: Nâlegaĸ nakorijaule! peĸartitsitaililaungitoĸ illingnut kingormgujijomik nelliutome tamattomane, attinga Israêlemêtsainarĸovlugo; atserarpâlo Obedemik; tâmna Isaib, Davidib atâtangata atâtagijanga.

Jerem. ogguar 3, 31—32. Nâlegak ajæktuingilaĸ soraijuitomik; kiksartitsigalloarporle, nâpkigosungnerminulle angijomut ama takopsoagivok; ĸuviasungnermuungitok tâpsoma inuit kappiasuktimagit kiksartimagillo.

Img. 146, 9. Nâlekab tujormitjat sapputivait, illiarsuillo uigarnerillo pattangaitipait; Gûdekangitulle apĸosiningat mumiktipâ.

Img. 62, 9. Inôjose tettigitsainarsiuk sorairase; ômattisse nâvissigik sânganut; Gûde tettigivavut: Sela! —

34. Elimik. Samuelemiglo.

Simsonib nelliuningane Eli ajoĸertuijoksôlauĸpoĸ Israêleme, idluarsaijôvlunelo, inneĸalarmelo Silome, angersimanerub tuppingata inneĸarvingane; nappârtitaungmat Silome, tagvungalo Israêlitit kattilersôngovut uvloksiorvingmut.

Taipsomane Ramame anguteĸalauĸpoĸ, Elkanamik attelingmik, nulliaĸartomik Hannamik attelingmik. Hannale ĸittorngisuipoĸ; tamanna kiksautigidlarpâ; Jarit tamaitalo nelliunermine uvloksiorviksaulerangat Elkanakuk takpaungarpuk Silomut, tuksiaromavlutik, tunnergutiksaniglo tunnijilutik Nâlekamut.

Tagvanêtillugit Hanna ĸugviorlune tuksiarpoĸ Nâlekamut oĸarlunelo: „Nâlegak Zebaot!

kivgavît ĸanoeninga takkunârniarungne kivgallo, puigorniângikungnelo, ernermiglo tunnitjivigini-arungne, tagva Nâlekamut tunnijomavara inôsinga nâlugo.

Akkunîlle tuksiarmat, tagva Elib Tempelib nappajungata senniane iksivautame iksivajub arnab ĸanninga kammagiva. Hannale ômattimigut oĸarame ĸangasinâgik kissimik aulavuk, nippingale tussartaungilaĸ. Tagva Elib tallanganasugivâ, oĸautilâllo: ĸanoĸ akkunertigijomik tallangajomavêt? weine illungnêtok annerĸoleruk illungnit.

Hannale kiovoĸ oĸarlunelo: aukak Nâlegaĸ! arnauvunga kiksartoĸ, weinemik immiksamiglo pitsartujomik immilaungilanga, ômattigale nâvilauĸpara Nâlekab sângane.

Eli oĸarpoĸ: ullapirsauteĸarlutit aularit! Israêlib Gûdingata tuksiakiniarpâtit tuksiararilauĸtarnik tâpsomangat.

Taimak arnaĸ aularpoĸ apĸosinermine tautorlugungnailunelo; Nâlekablo Hanna issumagivâ, Hannalo ernermik ernivoĸ, Samuelemiglo atserarpa, imaipoĸ: Gûde tussarpoĸ oĸarlunelo: „Nâlekamit ĸenuarilauĸpara.“

Samuelelo nukappiangôlermat, angajoĸâkita âpak takpaunga Silomut; Hannalo oĸarpoĸ ajoĸertuijoĸsoarmut: „illa Nâlegak! uvanga arnauvunga taimna, mâne nangerĸattigilauktat, tuksialauĸtorlo Nâlekamut; nukappiak tuksiarutigilaurapko, Nâlekab tuksiararilauĸtamnik tunnitjivigilaukpânga.

Tamanna pivlugo tunnivara Nâlekamut inôsinga nâlugo. Hannalo tuksiarpoĸ oĸarlunelo: ômattiga ĸuviasukpoĸ Nâlekame, ĸanneralo angmarmarikpoĸ Nâlegaĸ nertorlugo.

Ivjornaitoĸangilak Nâlekab assianik; Nâlegak Gûdeongmat. Nâlegak toĸĸotsivoĸ ômartitsilunelo; tessiornikpoĸ kappianartovingmut, uttertitsivlunelo tagvangat; Nâlegaĸ aklutitsivok akluititsilunelo; miklilertitsivok, angijorortitsilunelo.

Nukapiarlo kivgartorteolerpoĸ Nâlekab sângane, ikkiarmiglo sâtomik attorpoĸ; tamannalo tappilugo anânanga Jarit tamaita takpaungarangame uvloksiorvingmut ullingmik nutâmik ĸaitsivigivâ. Nukapiarlo Samuele aglissivoĸ, ĸuviagijauvlunelo Nâlekamut inungnullo.

Elible ernigik uivêtoĸsôlauĸpuĸ, ajortullingmannik, innertertaujomanatiglo, Nâlegarlo ĸujanarutigilugo pingmannik: illa inuillônêt ĸaitangit, ajoĸertuijullônêt kivgartortut Altareme ĸaitauĸojungnartangit inugiartoĸsoarnut kammagingilait, atâtamiglo innertereninga ijorutigituinarpât, kuksalaitomik suksaungitomiglo inôseĸaênarlutik.

Tamanna pivlugo tâpkoa ajorningit angijovaksôvut Nâlekab sângane, Nâlekablo ningaumajârninga illungertolerpoĸ Elimut, ernangne pitlangimagik, nellautaijokullo tillijamigut oĸautsauĸova: ahâk! nelliutijomârpoĸ serĸomitsijomaviga tallernik, atâtagijavîllo iglungata tallinga-

nik; igvit erneĸotikik opiginersarigapkik uvamnit; imaingilarle? opigosuktoĸ uvamnik, tâmna opigijomagivara, uvamnigle nachojoĸ tâmna nachogijaujuksaugivoĸ.

Tamannalo nellunaikutarijaksarivát, erningnut Hofnimut Pinehasemullo piniartoĸ: uvlorme attautseme tammarmik toĸĸoniarpuk.

Nukapiak Samuel kivgartortillugo Nâlekamik Elib sângane, Gûdib okausingit pittaisalauĸput nellautainêsalauĸlunelo.

Pijokalauĸporlo nelliutome taipsomane, Eli innangavingminêtillugo, Samuelelo innarêrtillugo Tempeleme, Gûdib iklervingata najortangane, tagva Nâlekab Samuele nipliutiva; tamnalo kiovoĸ: ahâk manêpunga.

Elimullo aĸpangerpoĸ oĸarlunelo: ahâk manêpunga, ĸaiĸolauĸparma! tâmnale oĸarpoĸ: ĸaiĸolaungilagit; innariartolermît. Ailunelo innalerpoĸ.

Nâlegaĸ ĸaiĸojipsârpoĸ: Samuele! Samuelelo makkipoĸ ailunelo Elimut oĸarlunelo: manêpunga! ĸaiĸolauĸparma, tâmnale oĸarpoĸ: ĸaiĸolaungilagit ernîk! innariartolermît! Samuelible Nâlegak illitaringilâ sulle, nellojungnaititaulaungilarlo sulle Nâlekab okausinginik.

Nâlekablo ama pingajuannik Samuele ĸaiĸovâ; tâmnalo makkipoĸ ailunelo Elimut oĸarlunelo: ahâk manêpunga ĸaiĸolauĸparma; tagva Eli mallugosukpoĸ, Nâlekab nukapiaĸ ĸaiĸungmago, oĸautivâlo: innariartolermît, ĸaiĸojauni-

aruvillo tagva oĸarit: Nâlegak oĸarit: kivget tussarmat.

Tagva Nâlegaĸ ama ĸaiĸojilerpoĸ sivornganetut: Samuel! Samuel! Samuelelo oĸarpoĸ: oĸarit, kivget tussarmat.

Nâlegarlo Samuelemut oĸarpoĸ: ahâk! sunamik piniaromavunga Israêleme, tamattominga tussartub, tâpsoma siutigik aviojiniartilugik.

Uvlorme taipsomane tikkerĸojijomavunga Elimut oĸauserilauĸtamnik tâpsoma iglunga pivlugo; oĸautilaurapko erĸartuijôjomagama taipsoma iglunganut soraijuitomik, idluitullineĸ pivlugo; ĸaujimalaungmat, ĸanoĸ ernangne piungitoâlungnik illuseĸalaungmannik, taipsomalo ĸingorlugutigilaungilaglônêt.

Samuelelo innangavoĸ uvlâĸ tikkilugo, upkoarlo Nâlekab iglungane upkoêrpâ. Samuelelo sivôravoĸ takkotitjut tamanna okautigilugo Elimut; Elible kaiĸova apperilugolo: oĸauseĸ oĸauserijaumajoĸ illingnut sunauvâ? illangallônêt angiariniarnago uvamnut.

Tagva Samuelib oĸautivâ tamainik, angigutjivigilungilâlo sunamik; tâmnale oĸarpoĸ: Nâlegauvoĸ! piniarle nâmagijaminik.

Samuelele pivallialerpoĸ Nâlekablo aiparivâ, okausingitalo illangallônêt nunamut kattalungilaĸ.

Pijoĸarporlo taipsomane: Israêlitit parngnailermatta aularlutik Filisterit pagrearlugit unatadlarnermut; sorsungnerlo angijororpoĸ; Israêli-

tillo sâlagijauvut Filisterinut, 4000 diokassaillo ullimârtauvut saviksoarmut.

Tagva inugiartoĸsuit tilliklerput Silomut, aijauĸovlugo tagvangat Nâlekab iklervinga angersimanertalik. Taikanelauĸpuglo tangmârvingme Elib ernigik Hofni Pinehaselo, Gûdib iklervinga udsertorlugo; inugiartoĸsuillo igiaĸomijarput nipliadlarnermut, taimak nuna immiadlarmat aglât, Nâlekab iklervinga ĸaitaungmat tangmârvingmut.

Filisterille tamattominga tussaramik erĸsilerput, oĸagannerlutiglo: kappianamêk uvagut! kia piulijomavâtigut Gûdiojut angijoĸsuit taipkoa agganginit? tamedsa Gûdiojut taipkoa annaunidlalauĸtut, Egiptenemiunik; tagva mânna maksoaleritse Filistereojose! sorsukluselo angutitut.

Tagva Filisterit sorsukput, Israêlitillo sâlagijaulerput, angutillo 30,000 dit ochovut saviksoarmut, Gûdiblo iklervinga aĸsârnigarijauvok, Eliblo ernigik Hofni Pinehaselo toĸĸotaugivuk.

Tagva Benjamenekut illangat sorsuktoĸattigêksoarnit aĸpangerpoĸ tikkilunelo Silomut uvlorme taipsomane, annorânelo allilauĸpait ivjorlo katterarsimavlugo niakominut.

Elile iksivavoĸ iksivautame, apĸosineĸ takkojomavlugo, ômattingale kappiasudlarmat Gûdib iklervinga pivlugo; iglugasaksoarmiullo avâlaĸiningænnik tussarame, appertsorpoĸ sunaumangât?

Tagva angutib tâpsoma tuavilukardlune ĸaivoĸ, tamaitalo pijoĸalauĸtut oĸautigilugit Elimut.

Gûdible iklervinga Elib erkaramiuk, kingorpiosârlune niverpoĸ iksivautamit, ĸongasêjarlunelo toĸĸolerlunelo Jareĸarlune 98 nik: inutoĸaulerame anguteolauĸpoĸ oĸumaitoĸ; Israêlitinik idluarsailauĸpoĸ Jarinik 40 ginik.

Filisterille Gûdib iklervinga âpât Asdodemut, Gûdingoab Dagonib iglunganut; uvluble aipangane uvlâkut ahâk! Dagone naipipât pâmangatillugo netterme, Nâlekab iklervingata sângane.

Tagva Dagone tiguvât illigivâllo inninganut; sunaubva uvlub aipangane uvlângotillugo Dagone ama naipipât netterme, Gûdib iklervingata sângane, niaĸungale aggangillo igluktut nakkasimalauĸput upkutsab manoangane.

Nâlekable aggangit oĸumaidlalauĸput Asdodemiunut, asserorpaillo, taimaimat Asdodemiut Gûdib iklervinga tillikliutivât Gatemiunut; Nâlekable aggangittigut iglugasaksoarne kappianartoĸalerpoĸ angijoĸsoarmik, annauvaillo tagvane ĸannimasermut mikkijut angijullo.

Tagva Nâlekab iklervinga tillikliutivât Ekronemut; Ekronemiulle erĸsilutik nipliadlarput: Gûdib iklervinga akkigarpât uvaptingnut, toĸĸotserĸovlugo uvaptingnik inuĸotiptingniglo.

Tagva Filisterit erĸsidlarput angijomik Gûdib iklervinga pivlugo, toĸĸotauniarasugallutik najorningane, kajusiĸattigêkpullo tillikliutijomavlugo innigilauĸtanganut; Gûdible aggangit kap-

pianartoĸsoaĸartitsingmatta iglugasaksoarne illûnâne toĸĸosinermut.

Tagva Gûdib iklervinga erĸsigijaudlartoĸ, taĸĸit 7 it nâlugit Filisterit nunangænnêlauĸârdlune, ĸammutìkkut aksalloalìkkut nutâkut uttertitaulerivoĸ Israêlitit nunangænnut, tillikliutijauvlune Betsêmesemiunut, tunnergutiksanik ôtaĸsanik, tunnergutiksaniglo assinginik illakarlune; Betsêmesemillo aijaulerpoĸ Kiriatjearimemiunut, inneĸartitauvlune Abinadab Gibeamêtub iglungane; akkunit tagvanêniardlune.

Filisterit sulle Jarit 20 git nâlugit attaniotivut Israêlitinut, inugiartoĸsuillo illûnamassiatik ĸugviolerput Nâlekab sângane; Samuelible oĸautivait: ômamut illûnânut sâlerupse Nâlekamut, tagva Gûdingoat taĸĸorngartat Astarotelo pêjarsigik illipsingnit, ômattiselo torârtissigik Nâlekamut, kivgartortotuarissiuglo, tagva piuliniarpâse Filisterit agganginit; Israêlitit (illunamassiatik) Mizpame kattimatissigik, tuksiarutjerĸovlunga tagvane illipsingnik Nâlekamut.

Filisterille Israêlitit kattimaningænnik Mizpame tussaramik, majorarputtauk, Israêlitit sorsugvigijartorlugit; tâpkoale sivôradlarput angijomik, oĸarpullo Samuelemut: sorainiarnak tuksiarutigiluta Nâlekamut Gûdiptingnut, piuliklerĸovlugo uvaptingnik Filisterit agganginit.

Samuelelo tunnergutiksamik illuitomik ĸaitsivoĸ Nâlekamut, nipliavlunelo tâpsomunga Israêlitit pivlugit; Nâlekablo tussarpâ; Filiste-

rille tikkilertillugit Israêlitit sorsugvigijomavlugit, Nâlegaĸ kalluĸarĸojivoĸ kalluksoarmik Filisterit ĸollâne uvlorme taipsomane, ĸoaĸsârtipaillo sâlagijaukovlugit Israêlitinut.

Tagva angutit Israêlitit Filisterit kemâtipait, ullimârpaillo; iglugasaksuillo Filisterit aĸsârnigarilauĸtangit Israêlitinit pigilerivait.

Samueliblo ujarak tiguvâ, nappartilugolo Mizpab Seniblo akkorngangne, atserarpâlo „Ebenezeremik“ oĸarlunelo: maunga tikkiluta Nâlekab ikkajolauĸpâtigut!

Sal. oĸâl. 13, 24. Issaĸautiminik attungitub, ernine ômigivâ; ernerminigle naglingniktub, sugiasaraipâ.

Kap. 1, 8. Kittorngâk! atâtavît nâlektitsininga malliguk! anânavîllo perĸojiningit allartailikit!

Vers 10. Kittorngâk! uivêtut idluitut kajungertilerangatit, tagva malliktailikit!

Img. 119, 9. Kanoĸ inuosuktoĸ apĸosinermine passijaksaunane agvertarniarĸa? oĸautsitit malliklugit piniarune.

V.

Attanit sivorlit Israêleme; Saule; Dâvidelo; Salomolo.

35. Israêlitit attanekaromaningænnik. Saulib mingoartauninganik attanermut. Samuelib idluarsainermik ipperaininganik.

Samuelible, inutoкaulerame, ernangne Joel Abialo idluarsaijungortipak Israêlitinut. Tâpkoale agvertarlungilak tâpsoma apкotigijangane, sangulerpugle pijomatudlarnermut, tigusilutiglo pilliusianik, idluarsainerlo attornerlukpâk.

Tagva Israêlitit angajoкângita Samuele Ramamêtoк tikkipât oкautivâllo: ahâk! îtolerpotit, ernekiglo agvertarlungilak apкotigijarne; taimaimat mânna attaneкartittigut idluarsaijo-

mik uvaptingnik, sorlo nellojut illûnatik peĸarmatta.

Samuelib tamanna idluigivâ; Nâlekable oĸautivâ: inugiartoĸsuit nippingit nâlekit tamaine oĸauserilauĸtangine illingnut; tâpkoa igviungitoĸ uvangale singalukogilaukpânga, attaniojuksaunginama tâpkonunga.

Tagva Samuelib Nâlekab okausingit malliklugit nellojungnaitipait attaniub attanerijomârtangata illuserijungnartanginik, oĸautivaillo:

Ernisse tiguniarpait aksalloaliĸotiminut, ablângajuksautilugit horsit ĸângine, aksalloalikotinganik sivorlerĸovlugit pangaliklutik. Perorsaijuksanullo perorsêveĸotiminik perorsaijunut, kibluijuksanullo kattersivingmine. Pannissele tiguniarpait âniasiusiorteokovlugit, igajeokovlugillo, niaĸôjaliorteôkovlugillo. Perorsêvipse idluarnerpângit, ĸaĸĸasselo weineliksataggit, perorsevisselo orĸsuktaggit tigujomârpait tunnilugillo kivgaĸotiminut. Omajoĸotipse kattimgajunginit tellimaujoænnik tigusijomârpoĸ, illipselo kivgaujariaĸarpose tâpsomunga: inuosuktoĸotissele ânanaunerpât, siutekortojoĸotisselo tigujomârpait, tâpkotigûnalo sullijaksane âĸiksoromârpait.

Imaĸĸa nelliutome taipsomane attanise annerilauĸtasse illipsingnut, nipliajutigijomârupsiuk, Nâlekab tussarniangilâse.

Inugiartoĸsuille kunnuvut Samuelib nippinga nâleklugo, oĸarpullo: aukak! attaneĸartuksauvorle uvaptingnut, uvaguttauĸ illingalerĸovluta assiptitut inugiartoksoatitut.

Angutekalaukporle Benjaminib kinguvângi-nit, Kisemik attelingmik; tâmna ernekalaukpok Saulemik attelingmik; tâmna inuosuktôvlune angutitsiangolaukpok, ânanaunersakalaungilarlo Israêlib kittorngangita akkorngænne; niakotut attautsetut takkinersaulaukpok inugiartoksoarnit tamainit.

Kisible siutekortojokotine arnet assiojilauk-pait, erninelo Saule, kivgakotimelo illangat tilli-laukpak, kenneriartorlugit.

Efraimib kakkangittigut, Benjaminiblo nu-nangagut ailaungmanik, nenninagillo, Saule kiv-gaminut aiparijaminut okarpok: attê! angergar-milauluk! atâtama siutekortojut nippôtivallung-magit pingigilutalo.

Tâmnale okarpok: ahâk! pittakarpok iglu-gasaksoarne tâpkonane Gûdib angutekotinganik okausiovaktomik; okausingit illûnatik nellautsi-vut; taimaimat mânna tâpsomunga ailauluk! tâp-soma apkut attoriakartavuk okautiginiarpal-laivâ uvaptingnut.

Majorartillugik iglugasaksoarnut, tagva Sa-muele annilerpok pagrearlugik, aijomavlune kak-kârulangnut; Nâlekab uvlub taipsoma ikpeksa-ngane okautilauktanga: kaupat angut tillijoma-vara illingnut, tâmna mingoarlugo attaningorti-taksarivât inukotimnut Israêlitinut.

Samuele mânnâ takkosartillugo Saulemik, Nâlekab okautiva: ahâk! tagva angut okautigi-lauktara illingnut, attaniojuksak inukotimnut.

Tagva Saulib Samuele sângariartorpâ itter-

tarvingme, oĸarlunelo: oĸautilaunga! takkojub iglunga nanêka?

Samuelib kiova: uvanga takkojôvunga; sivôrlerlutit uvamnik majoralerit ĸaĸĸârulangmut, uvlome nerreĸattigijaksarigaptinga; siuteĸortojulle assiojilauĸtatit pingiginiarnagit mânna, nagvârsimavut. Taimak Saulib Samuele uvlorme taipsomane nerreĸattigivâ.

Kaungmalle uvlarârsôtillugo sulle, Saule aularivok, Samueliblo ĸannilarpa; iglugasaksuillo issuanut tikkikamik, Samuelib publaujaĸ orĸsuktalik tiguvâ, kovilugolo tâpsoma niaĸoanut kunniklâlo oĸarlunelo: takkovît Nâlekab mingoarsimangmattit, attanioĸovlutit kingorngutigijanganut?

Saulelo tunnulermat Samuelemit aularomavlune, Gûdib ômamik assianik tunnitjivigivâ; sivumuarlutiglo nellautaijut kattimgajut pârmagit, Gûdib anerningata tikkivigivâ, nellautailerporlo tâpkoa akkorngænne; tagva illûnatik, sivorngane illitarksilauĸtut tâpsominga tattamiarlutik oĸarput: Sauletauĸ nellautaijunut illingavâ?

Uvlullo ikkitut kingorngatigut Samuelib inugiartoĸsuit katterĸolerpait Mizpamut kaggimiovingmut, oĸautivaillo: illipse Gûdisse singalukogilauĸpasse ikkajolauĸtoĸ illipsingnik ĸanoenipsingnit kappiagijapsingnillo, oĸalauĸluselo: „attaneĸartittigut!“ attê! tagga attanisse, Nâlekab annerilauĸtanga, attaniojuĸsaĸ illipsingnut, takkunârsiuk! tagva inugiartoksuit illûnatik igia-

ĸomijârlutik nipliadlarput: piloringnartoĸarle attanermut!

Amoniterille attaningat Nahase majorarpoĸ, iglugasaksuit Jabes, Gileademe illumalugit. Jabesemiut attanermik takopsoajuidlartomik tâpsominga sivôradlaramik, tilliklerput Saulemut Gibeamut, oĸaudsaukovâllo: ĸailaurittôĸ ikkajortigullo! inuillo illûnatik kappiasumut ĸeadlarput.

Tagva Gûdib anerningata Saule tikkipâ, ningaumajarningalo illungertudlalerpoĸ, tuktuvâglo magguk toĸĸopâk avgorlugiglo, tilliklerlunelo Israêlib kiglilervinginnut illûnainut kivgartortutigut, oĸautsauĸojilunelo: nelliat aularlungitok Saul Samuelelo malliklugik, tâpsoma tuktuvaĸotingit taimailiortitaujuksauvut.

Tagva Nâlekab sivôranarningata inugiartoĸsuit tupvigilerpait, angutillo 330,000 dit aularput unatadlarnermut.

Sauliblo ĸaungmat avitipait pingasôlilugit; tikkilutiglo tangmârvingmut, annaulerpaillo Amoniterit uvlub kiaĸarninga tikkidlugo; amiakôjulle taimak siamartitauvut, magguglônêt aiparêgungnaimanik.

Samuelelo inugiartoĸsoarnut oĸarpoĸ: Nâlegaĸ uvlome piulijaunermik tunnijilaungmat Israêleme, tagva ĸaititse! Gilgalemut ailerta! attaniviglo nutângortilerlavut!

Taimailiorpullo ĸaitsilutik tunnergutiksanik ĸujalijutiksanik Nâlekab sânganut. Saulelo Is-

raêlib angutingit illûnaita illagilugit ĸuviasudlalauĸput tagvane Nâlekab sângane.

Saule Israêlitinik Jarik magguk nâlugik attaniotilaurame, Filisterit kattimgajoĸsuit kattimalerput, tangmârlutiglo Michmaseme, Israêlitit sorsugvigijomavlugit; Jônatanib Saulib erningata najorteĸarlune sorsuktuksanik 1000 dinik Filisterit ullimâlaungmagit tâpkoa tangmârvingænne Gibeamêlauĸtome.

Saulele Gilgalemêtuarpoĸ sulle, inugiartoĸsuillo Saulemêtut maksuajungnailerput. Samuelelo tikkingimat Gilgalemut, siamarterput tâpsomangat.

Tagva Saule perĸojaugalloarlugane tunnergutinik ôtaksanik ĸujalitiksaniglo ĸaitsivoĸ Nâlekamut; tunnijijarêrmallo, ahâk Samuele ĸaivoĸ.

Tâpsoma oĸautivâ: sunamik pinialauĸît? Saule kiovoĸ: takkolauĸpunga, inugiartoĸsuit siamartermatta uvamnit, igvillo ĸailaunginavit nelliutome oĸautaumajome, tagva oĸarpunga: mânna Filisterit attersârviginiarpânga Gilgalemut, uvangalo Nâlekab kênanga tuksiarvigilaungilara; tagva ôktolauĸpunga tunnijilauklungalo tunnergutiksanik ôtaksanik.

Samuele Saulemut oĸarpoĸ: sillainartomik pinialauĸpotit, Nâlekab perĸojanga nâlelaungingangne; tâpsoma mânna attaniovît Israêlemut naĸĸiterajalauĸpâ soraijuitilugo; mannale attaniovit soĸĸosijuiniangilak. Nâlekab angut ĸen-

nerêrpa ingminut ômattime nâmagijanganut, attaniojuksaĸ inuĸotiminut. Samuelelo Saulemit aularpoĸ.

Saule tunnergutit ĸaitaksarilaungitangit pivlugit tammaralloarmat, Nâlekab sulle sâlaĸartipâ Filisterinik, ernermigut Jônatanekut; Jônatanib Nâlegak Zebaot tettigingmago oĸarlune: immaĸĸâ! Nâlegaĸ uvaptigut sulliniarpallukpoĸ, nalekamut okumailungimat, unnuktutigut ikkitutigullônêt ikkajorlune.

Jônatanelo aggangmigut ittikamigullo majoarpoĸ, sakkungatalo akjarsijingata mallikpâ. Tagva Filisterit ochovut Jônatanib sânganut, sakkungitalo akjarsijingat toĸĸotseĸattarpoĸ tâpsoma kingorngane.

Kattimgajoksuillo Filisterit erĸsinermut tikkitauvlutik ĸemâvut, taimak tuavitigijomik, nuna sajukpilângmat aglât, ĸoaĸsârniolaungmat Gûdemit pijomik. Sauliblo oĸaudsaugame tamattominga sorsuktuksoaĸotine kattitipait, Filisterit ĸemâjut udlalugit; ullimârpaillo Michmasemit Ajalon tikkilugo, unnuktovaksoarniglo perĸutinik ĸemaktaumajunik aĸsârnikput.

Taimak Nâlekab Israêlitit ikkajorpait; Sauliblo ômigijinne avatiminêtut illûnaita sorsugvigivait sâlagilaitalo.

Nâlegaĸ ingmine kajusimajarêrame, Amalekiterit uivêtut nungutaumarerĸojomavlugit, sorlo Jarit 400dit sivorngane Môsesemut okarsimajarêrame (2 Mose **17, 14.**), tagva Samuele

Saulemut tilliklerpoĸ oĸaudsaukolugo: imâk Nâlegak Zebaot perĸojivoĸ illingnik: ailerit, ullimârlugillo Amalekiterit, nungulugillo pigijangit tamaita illalliudlugit. Nikkaginiarnagit, toĸĸotsilerille tamangnik, angutiniglo arnaniglo sorrutsiniglo, nergjuteĸotinginiglo illûnamassianginik.

Tagva Saulib Amalekiterit ullimârpait; Agaglo attaneĸ tiguvâ ômatillugo; inuĸattigêksuillo illûnamassiatik nungupait saviksûb kênanganut, attanerle saugatsiallo, tuktuvaillo ĸuinijut saugârĸallo toĸĸonagit nungutsomangilait.

Tagva Nâlekab oĸausingata Samuele tikkipâ oĸarlunelo: ĸaĸĸialerpunga Saule attaningortilaurapko, tunnusimangmanga, oĸautsikkalo nellautsitilaungimagit.

Tamanna Samuelib issumajârutigiva angijomik, niplialunelo Nâlekamut unnuaĸ nâlugo. Saulemullo tikkikame, oĸarpoĸ tâpsomunga: sunauvât saukat nipliadlarningit siutimne? tuktuvaillo ĸallingoadlarningit tussartakka?

Saule kiovoĸ: inugiartoĸsuit aksarnigaujut saukat tuktuvaillo ânanaunerpât nungutaksat akkorngænne tigulauĸpait, tunnergutigijomavlugit Nâlekamut Gûdingnut Gilgaleme.

Samuelele oĸarpoĸ: issumavît Nâlekab tunnergutiksat ôtaksat? ĸuviaginersaringmagit nâlengnermit Nâlekab nippinganik ahâk! nâlengnek nâmanersauvoĸ tunnergutiksamit, kammatsiarnerlo nâmanersauvoĸ saukat angutingita orĸsuænnit. Nâlenginek angekoĸtorniongmat, akkerartornerlo kivgartorniovoĸ Gûdeungitunik Gûdingoaniglo. Mânnalo Nâlekab oĸausingit si-

ngalukogilaurangne, tagva tâpsoma singalukogilaurivâtit attanioĸonaĸ Israêlitinut.

Samueliblo Agag ullimârpa avgorlugo Nâlekab sângane Gilgaleme, angergarlunelo iglominut Ramamêtomut; Samueliblo Saule takkojungnaipa toĸĸome uvlunga tikkilugo; oggurildlarpâlo, Nâlegak ĸaĸĸialidlalaungmat Saule attaningortilauramiuk Israêlitinut.

Saulelo pivalliavoĸ nalenginerme uimajârnermelo, Gûdiblo anerningata ĸemakpâ.

Sal. oĸâl. 12, 15. Sillaitub apĸotigijane ĸuviagivâ; attaniotivigijaunermigle nâlektoĸ, tâmna illisimavoĸ.

Img. 139, 23. 24. Nautsertulaunga Gûde! ômattigalo tukkisileruk; ôktolaunga illitarĸsilutillo ĸanoĸ issumaĸarnimnik; takkolutillo apĸomêmangârma idluitome, tessiulaungalo apĸome issoĸangitome.

Sal. oĸâl. 16, 18. Asserortuksaĸ piojorilerĸârpoĸ, kattaksimanerublo pingijaineĸ sivurlerivâ.

36. Dâvidib mingoartauninganik Samuelemut attanermut; illoerearninganiglo Gôliatemik.

Nâlegarlo Samuelemut oĸarpoĸ: ĸanoĸ akkunêrtigijomik ogguarĸît, Saule singalukogimajara pivlugo? naksuĸotit orĸsuĸaut illulertoruk orĸsumik, ailutillo, tillijomavagit Betlehemiomut Isaimut; tâpsoma erningita illangat takkungiarapko attanioĸovlugo.

Samuelelo piniarpoĸ sorlo Nâlekab oĸautilaungmago, tikkiporlo Betlehemut; Isailo erningillo ivjornaitipait ĸaiĸolugillo tunnijivingmut tunnergutiksamik.

Tagva Isaib ernine 7it nellikârdlugit sângagôrĸovait Samuelib sângane; tâmnale Isaimut oĸarpoĸ: Nâlekab tâpkoa nelliallônêt annerilaungilâ; ernitit tâpkoatuangovât?

Isai kiovoĸ: nukkardlarpâĸ amiakovoĸ sulle; ahâk! saukat mianerivait; Samueliblo pijomajanga malliklugo tilliklerpoĸ tagvunga, aijauĸolugolo.

Dâvide aupallângalauĸpoĸ ijitsiariklunelo taututsiarilarmelo; Nâlegarlo anernekut Samuelemut oĸarpoĸ: attê mingoaleruk! tâmnauvoĸ.

Tagva Samuelib naksuĸotine orĸsuktalik tiguvâ, mingoarpâlo ĸattangutingita akkorngænne; Nâlekablo anerningata Dâvide tikkivi-

givâ uvlormit taipsomangamit kingornganelo. Samuelele parngnailerpoĸ ailunelo Ramamut.

Saulele ômattimine piungipalliatuinarpoĸ, Nâlekable anerninga nûlilaungmat tâpsomangat, anernerublo idluitub innigingmago ningaumajarteĸattarlugolo.

Tagva Saulib kivgangit oĸarput tâpsomunga: ahâk, uimajârĸattarpotit illungne; attê! angumik harfesijarungnartomik ĸennerĸojilerit, tâmna harfesijarĸovlugo sângne, nakkornersaukovlutit.

Tagva Saule kivgaminut oĸarpoĸ: ĸenâjaleritse angumik taimaitomik ĸaitsiuglo uvamnut. Kivgallo illangat kiovoĸ oĸarlunelo: ahâk! takkolauĸpara Isaib erningita illangat, tâmna noĸaĸseralingmik attutsiarungnarpoĸ; anguteojoĸ erĸinaitoĸ, sorsugungnartoĸ, sillatojorlo sunatuinarne, Nâlekablo illagivâ.

Tagva Saulib Isai oĸautsauĸovâ: ernît Dâvide saukanêtoĸ tillilauruk uvamnut! taimak Dâvide Saulemut tikkipoĸ, kivgartorlunelo sângane; tâpsomalo nagligidlalerpâ, akjarsijungorporlo sakkunginik.

Saulelo tagva uimajâleraingmat, Dâvidib Harfe tiguvâ, attorlugolo aggangminut, imgerutiniglo imgerĸassiutjilune; tagva Saule nekkoĸsilerpoĸ, nâmanersaulerlunelo.

Filisterit ama sorsuktuksoaĸotitik kattitipait sorsungnermut, kattimalerpullo Suchome Jûdamêtome.

Saulelo Israêliblo angutingit kattimalerputtauĸ, tangmârterlutiglo naĸsarme nappârtolingme Eichinik, opallungaijarlutik Filisterit sorsugvigijomavlugit.

Tagva annijoĸarpoĸ Filisterit tangmârvinganit inukpamik, Gôliatemik attelingmik, tallitut 6 itut, poktotigijomik. Nessalugaĸalauĸporlo kannujarmik niaĸomine, sagvingmiutaĸalarmelo kavisiliktun îtomik, tâpsomalo oĸumaininga Sekeletut 5000 ditut oĸumaitigijôlauĸpoĸ; kannujarmiglo karleĸalauĸpoĸ niungmine, sappulutaĸalarmelo kannujarmik tuingmine. Kallugiaĸotingatalo ippua umiab napparutangatut îlauĸpoĸ; kikkiaktangalo Sekeletut 600 ditut oĸumaitigijôlauĸpoĸ; akjarsijoĸotingatalo sappulutanganik sivorlerpâ.

Nangerporlo nipliarlunelo Israêlib sorsuktoĸattigêĸotinginut imâk; attê! annerosugitse illapse illanganik attersârniartomik uvamnut. Sappingipat sorsugvigilunga ullimârpangalo, tagva kivgaujomavogut illipsingnut; uvangale sappingikupko, ullimârlugolo, tagva illipse kivgaujuksauvose uvaptingnut.

Taimailiorpoĸ tâmna uvlut 40 git nâlugit, uvlâkut, unnupallo, Israêlitit mittautigidlarlugit; Saulele Israêlitillo Filisterib ôma oĸausingit tussarlugit kakkilâdlarput sivôradlarlutiglo.

Isaible erningit angajudlît pingasut Saule illagilugo aulalauĸputtauĸ sorsungnermut; Dâ-

videle aularlaurivoĸtauĸ Saulemit, atâtame saugaĸotinginik mianerserĸovlugo Betleheme.

Tagva uvlut illangænne Isai ernerminut Dâvidemut oĸarpoĸ: attê! parngnailerit! ĸaĸĸôjallo tellimaujortut ukkoa neksarĸassiutilugit aĸpangerit tangmârvingmut angajungnut, takkojartorlugit, kanoengitsiarmangâtta.

Tagva Dâvide saukanik ĸemailerpoĸ udsertortemut, akjarsilunelo taikunga, sorlo atâtangata perĸolaungmago; tikkiporlo ĸattangutiminut, salutipaillo; Israêlitille parngnailauĸput sorsungnermut, Filisterilletauĸ parngnailaurivut tâpkonunga.

Ahâk; tagva Gôliate saĸĸerpoĸ angutauserlune mittauteĸarlunelo Israêlitinik; angutille Israêlitit nelliata inupak tâmna takkoguniuk, ĸemâjutigivâ, sivôradlarlunelo.

Dâvidele tamattominga tussarame, oĸarpoĸ: kinauva Filistere kippisimangitoĸ una, Gûdib ômajub sorsuktuksaksoaĸotingit mittautigingmagit? sunamik tâmna piniarvioniarĸâ? Filisteremik ôminga ullimârniktoĸ, kangusuktitaunermiglo tamattominga pêjaijoĸ Israêlemit?

Kiovât: attaniub tâmna ullimârniktoĸ tâpsominga akluititsomava tunnitjivigijomalâllo panningminik; Dâvidible oĸausingit oĸauserilauĸtangit Filistere pivlugo oĸautigijauvut Saulemut; tâpsomalo aijauĸovâ.

Dâvidelo Saulemut oĸarpoĸ: inûb kialônêt ômattinga mungoniarane taimna pivlugo, aivigijomavara sorsugvigilugolo. Saulele Dâvidemut

oĸarpoĸ: igvit aijungnangilatit Filisteremut ômunga, sorsugvigilugo, nukappiangogavit sulle, tâmnale sorsuktuksangovoĸ inuosungnerminit.

Dâvidele Saulemut oĸarpoĸ: kivgavît atâtame saugaĸotingit mianerilauĸpait, tikkitoĸalauĸporlo Loewemik, aklamiglo, aĸsârnigaĸarporlo kingmiarlune saugarmik kattimgajunit; udlartorparalo annaulerlugolo piulilauĸpara siggunganit; opaktormangalo tigulauĸpara umingittigut annaulugolo tokkolauĸpara. Nâlekab piulilauĸtima Loewemit aklamillo tâpsoma, piuliniarivângatauĸ Filisteremit ômangat.

Saulelo Dâvidemut oĸarpoĸ: ailerit! Nâlekab illagilitit! Dâvidiblo ajaupiane aggangminut tiguvâ, annerivaillo ujarĸat tellimat manniktut kôngmit, pitilugillo ikpiarsuĸotiminut attortaminut, illoereullo tiguvâ aggangminut ailunelo Filisteremut. Filisterelo kailaurivoĸ ĸaglilerlunelo Dâvidemut takkunârpâlo oĸarlunelo tâpsomunga: ĸingmiovîk ajaupialijarlutit kaivigigamga? kait uvamnut, uvinît tunnijomavara tingmitjanut, ômajunullo naternamêtunut.

Dâvidele Filisteremut oĸarpoĸ: igvit ĸaivigivarma saviksoalijarlutit ĸallugialijarlutillo sappulutalijalarpillo; uvangale ĸaivigivagit Nâlekab Zebaotib Israêlitit Gûdingata mittautigilauĸtavît attingane; uvlome inugiartoĸsuit illûnamassiatik tukkisijuksauvut, Israêleme Gûdeĸarmat ikkajorungnartomik.

Tagva mânna Filistere parngnailermat ĸailunelo Davidelo ĸaglilermago, Dâvide tuaviatorpoĸ aĸpangerlunelo Filisteremut; aggannelo

pitipait ikpiarsungmut, ujarĸallo illangat tiguvâ, illoerearlunelo uvigarpâlo Filistere ĸaungagut, ujarak ittermat ĸaunganut, tâmnalo ochovoĸ nunamut pussigarlune.

Tagva Dâvide aĸpangerpoĸ, Filisteriblo saviksoanga kênailitanganit amuvâ, niaĸungalo nakkapâ tâpsomunga. Filisterille takkogamik, sôngonerpâĸotigijatik toĸĸungmat, ĸemâvut. Israêlitille nipliadlarlutik udlapait Ekronib ittertarvinginut tikkidlutik, unnuktullo toĸĸopait apĸome Gatemut; uttermilutiglo udlaningnermit Filisterinik, tangmârvingatalo perĸutingit aĸsârnigarivait.

Uvlorme tamattomane Saulib Dâvide ingminut pitipâ, utterĸojungnailugolo atâtangata iglunganut, sillatojomiglo illuseĸarame, tagva angajoĸângortipâ sorsuktuksaksoaĸattigênut, nâmagijauvorlo inugiartoĸsoarnut illûnainut.

Jônataniblo Saulib erningata Dâvide nagligidlarpâ ômattimitut nangminermitut; angerĸattigêkpuglo ĸemautijomanatik. Jônataniblo ulline attortane pêrpâ, tunnivâlo Dâvidemut, taimaktauĸ ulliksoaĸotine saviksoaĸotinelo pittikseĸotinelo tapseruteĸotinelo; nagligivâle omattimitut nangminermitut.

Sal. oĸâl. 16, 18. Asserortuksaĸ piojorilerĸârpoĸ, kattaksimanerublo pingijaineĸ sivorlerivâ.

Img. 140, 8. Nâlegak, Nâlegak, ikkajortiga sôngojoĸ, igvit niaĸora serngnigivát sorsungnerub nelliuningane.

Img. 33, 16. Attaniub pitsartunersoane ikkajortigingilâ, innupak piulijaulungilaĸ pitsartunersoanganut.

Sal. oĸâl. 22, 1. Idluartomik oĸautaunek pivianarnersauvoĸ akluinermit angijomit; nâmagijaunerlo ajunginersauvoĸ Silberemit Goldemillo.

37. Dâvidib unangmijauninganik, ĸemâninganiglo.

Dâvidib piloringninga sivikituinalauĸpoĸ; pijoĸalauĸporle uttermat unatadlarnermit Filisterinik, arnet Israêlitit iglugasaksoanginit annisimalaungmatta, attaneĸ Saule pagreartorlugo; maggoilimajut nellikârlutik imgerĸattigêkput, nipliajorlutiglo oĸarlutiglo: Saulib 1000 dit ullimâlauĸpait, Dâvidible 10,000 dit.

Tagva Saule ningaumajadlalerpoĸ oĸarlunelo: attaniovik pigijomârivâ; Sauliblo annujutigivâ uvlormit taimangamit; tukkisiganneramelo inugiartoksuit Dâvide ivleridlarmatsuk, anginersamik ômigivâ, pinasuarlunelo tokkotsomavlugo.

Tagva uvlut illangænne Saule anernermut idluitomut illumertautillugo, Dâvidelo harfesijartillugo imgertillugolo tâpsoma sângane, Saulib ĸallugiaĸ tigumiarpâ aggangminut issumaĸarlune: Dâvide mangiptaromavara iglub sennera-

nganut, Dâvidible maggoertorlune ulloriarpâ ĸemakpâlo; Saulible Dâvide sivôragiva, Nâlekab illagingmago, Saulemille nûsimalauĸpoĸ.

Dâvide tagva ĸemâlune angergarmat iglominut, Saulib kivgame illangit tillivait tagvunga, toĸĸotaukovlugo iglungane; Michalible Dâvidib nulliangata, Saulib panningata igalâkut ningitipâ, ĸemâĸovâlo.

Tagva Dâvide ĸemâvoĸ nellautaijomut Samuelemut Ramame igloĸartomut, unipkârvigijartorlugo tamainik Saulib pinialauĸtanginik tâpsomunga, uvlullo illangit tagvanêtuarlune; Sauliblo unangmingmago tagvane, utterivoĸ Gibeab erĸânut, Jônatane oĸarĸattigijomavlugo.

Sullinane Jônatanab atâtane ullapirsarasuarpâ, Saulib ernine takkomorungnêrlune oĸautingmago: Dâvide toĸĸotaksauvoĸ.

Taimaimat Jônatanab Dâvide ĸemâĸova mânnakut, nangianadlarmat tâpsomunga; Dâvidelo ĸemâlune tikkipoĸ Achisemut, Filisterit attaningænnut, Gatemêtomut. Tâpsomale kivgangita oĸautivât: Davideovoĸ taimna, nunab attaninga imgerutigilauĸtangat oĸigêserme: Saule ullimârnilauĸpoĸ 1000 dinik, Dâvidele 10,000 dinik; taimaimat tâmnalônêt anguteĸotingillônêt unatadlartovingmut illauĸoniarnagit pît, ômigijiptingnut ailerĸonnagit, uvagullo sâlagijauĸonnata.

Dâvidib oĸautsit tammakkoa tussaramigit, erĸsidlalerpoĸ, tautunelo ablatsautipâ tâpkoa takkoænne, aksakâtilunelo ingminik tâpkoa ag-

gangita attânne, nuvângalo ĸorliarpoĸ umingin-nut (ômattiminele tuksiarpoĸ imgerut 56).

Tagva Achise oĸarpoĸ kivgaminut: ĸaujimangojartoĸarĸîk ikkiluartunik nunamne? tâmna âlaurapsiuk ovunga, sennimne tatamajarĸovlugo? annitipâlo iglominit.

Dâvidelo aularpoĸ tagvangat, ĸemâlunelo Adullamib ĸairosunganut; piulijaunine pitjutigilugo Nâlegak imgervigivâ imgerutemik ĸujalinelingmik 34mik. Kattangutingita atâtamelo iglomioĸattingita illûnatik tâpsoma ĸairosungmêninga tussaramitsuk, tikkilerpât, tâpsomanêtsomavlutik. Angutillo sunatuinait, kappianartomêlauĸtut, ômatteĸartullo kiksartunik, sivôrajullo attanermik, unangmijaujullo tâpsomunga, kattimalerput Dâvidemut, angajoĸârivâllo; angutillo 400 diokassait tâpsomanêlauĸput.

Saulib ningaumajarninga taimak angitigijolauĸpoĸ, ajoĸertuijoĸsoaĸ Ahimelech, tunnijilauĸtoĸ Dâvidemut ĸaĸĸôjamik, Gôliatiblo saviksoanganik, toĸĸotauĸongmago, ajoĸertuijullo 85git passijaksaungimariktut toĸĸotauĸogivait Doegemut Edomiomut, iglugasaksoangillo serĸomitauĸovait, inungillo angutit arnallo sorrutsillo toĸĸotauĸovait; ajoĸertuijoĸ attauseĸ kissime pijaulaungilaĸ; tâmna ĸemâlauĸpoĸ Dâvidemut, Dâvidiblo ajoĸertuijoksoangortilaukpâ. — Illa taimak angitigijomik attaneĸ tâmna kattakpoĸ, Gûdib anerningata kemâlaungmago.

Dâvidele Jônatanelo illannarêtsainarpuĸ soĸĸosijuitomik, angigutsilutigle kissiane, attaneĸ

pivlugo; Dâvidiblo ômattinga nekkoĸsijauĸattarpoĸ kappianartoĸarningane.

Ajoĸertuijut toĸĸotauningat kingorngagut Saulib angutit 3000 dit illagilugit Dâvide ĸenneriartorpâ Jûdêab ĸaĸĸangine, sunaĸajuitome Engedimik attelingme. Pijoĸalauĸpoĸ tagva, Saule ĸairosuksuit tainganêtut illanganut ittermat, merngoerseromavlune, Dâvide angutekotingillo ĸairosub ĸinguane iksivatillugit.

Tagva Dâvidib anguteĸotingit tâpsomunga oĸarput: „ahâk, tagva uvloĸ, Nâlekab omigijingnik tunnijivia aggangnut.“

Dâvidelo nikkovipoĸ, terrêsarlunelo Saulib ullingata terreĸunganik kippisivoĸ, Saule terliarlugo.

Saulele kairosungmit annilerpoĸ, aularlunelo illanne illagivlugit; kingorngane Dâvidetauĸ annigivoĸ, ĸanningitomillo Saule nipliavigiva oĸarlunelo: angajoĸâĸ! attaneĸ! ahâk, uvlome Nâlekab tunnilauĸpâtit aggamnut, toĸĸolaungilagille; atâtak! takkolerittôĸ ullikpît terreĸoviningauik aggamne; toĸĸotsomalaungilagit ullikpît terreĸunga kippilaurapko; igvillo tarniga udlapát, pêjaromavlugo.

Kina malligasuarpiuk? kina udlakiuk? ĸingmeĸ tokkungajoĸ! komaujaĸ attausênaĸ. Nâlegarle idluarsaijôle, idluarsailunelo uvangalo igvillo akkunaptingne, takkosarlunelo, illinganeralo âĸiksorliuk, piulilingalo aggangnit.

Saulible oĸautsit taimaitut tussaramigit, niplerpoĸ ĸealunelo oĸarlunelo Dâvidemut: ta-

manna igvit nippigingipiuk ernîk Dâvide? igvit idluarnersauvotit uvammit; igvit idluartullivigilauкparma, uvangale idluitullivigilauкpagit! Saulelo kangusuklune angutekotingillo angergarput; Dâvidele angutekotingillo majorarput кairtunit imnaкsoarnut.

Mattoma kingorngane Samuele, nellautaijoк angijoк toккovoк Israêlitillo illûnamassiatik kattimalerput oggorilugo, illijartorpâllo iglungane Ramamêtome; Dâvidele parngnailerpoк, attersârlunelo Paranib sunakajuitunganut, tagvangallo Siffib sunakajuitunganut.

Siffemiulle tikkiput Saulemut, oкautijartorlugo tamattominga. Tagva Saule parngnailerpoк, attersârlunelo angutit 3000 dit illagilugit, Dâvide кenneriartorlugo; Dâvidele sunaкajuitomêtuarpoк ijersimavlune; nautsertortuksanigle tilliklerpoк, tukkisilerlunelo Saule nellâgut tikkisimangmat.

Dâvidelo parngnailerpoк tikkilunelo tagvunga Saulib tangmârvigijangata кannitanganut, takkolunelo tâpsoma innangavigijanganik.

Tagva unnuarme Dâvide Abisailo sorsuktuksat angajoкangat terliarsilutik aivuк tangmârvingmut, illûnamassiatik sinniktillugit, itterlutiglo attaniub tuppinganut, illûmajaujub kivganginut unnuktunut sinniktunut; Dâvidelo attaniub кallugianganik immeкautinganiglo niaкungata tungânêtungnik tigusivoк; mallugosuktoкalaungilarlônêt tamattominga, tuppalerto-

ĸangilarlônêt; agva Abisai Dâvidemut oĸarpoĸ: Gûdib ômigijît uvlome pitimavâ aggangnut, attê tokkolaulago.

Dâvidele agviarlune oĸarpoĸ: asserorniarnago pît! kiale agganne Nâlekab mingoartitanganut illijomavagit? pitlartauniaranelo? — Kaulermalle Dâvide ĸaĸĸab nuvuanut nangeriartorpoĸ allivasiktomit ĸaggudlarvigivaillo, Abnerelo, oĸarlunelo: tussarlungilatit Abnere? Abnerelo kiovoĸ oĸarlunelo: kinauvît? attaneĸ taimak ĸaggudlarvigigangne?

Dâvidele oĸarpoĸ: angutaulungilatît? kia nelligivâtit Israêleme? sôg angajoĸajat attaneĸ sapputilaungipiuk? inugiartoĸsuit illangat ittersimangmat tuppipsingnut sinniktilluse, angajoĸajat attaneĸ toĸĸotsomavlugo; takkolerit mânna, mânêpuk attaniub ĸallugianga ermgusiarsungalo, niaĸungata tungânêlauĸtuk.

Tagva Saulib Dâvidib nippinga illitarilerpâ, oĸarlunelo: tamanna igvit nippigingikiuk ernîk Dâvide? — Dâvide oĸarpoĸ: nippiga tagva Nâlegaĸ attaneĸ; sôg Nâlekama kivgane taimak unangmivauk? sunaliolauĸîk? sunamiglo idluitomik pittaĸaĸa aggamne? Nâlekab uvlome tunnilaukpâtit aggamnut, uvangale aggakka illijomalaungilakka Nâlekab mingoartitanganut; ahâk attaniub ĸallugiakotinga manêpoĸ! inuosuktut illangat ovungalerle ailugolo.

Sorlolo uvlome tarnît angijônasugijaungmat ijimnut, taimak tarniga angijônasugijaule Nâlekab ijikita sângangne, piulilingalo kappianartunit tamainit.

Saule Dâvidemut oкarpoк: ahâk sillaidlunga illissimaidlarlungalo pinialauкpunga! saimartitaulerit ernîk Dâvide! piniarniarpát nâmaksitiniarlugolo!

Tagva Dâvide aularpoк apкosinermine, Saulelo utterivoк nunaminut; oкarкatttigêngnigiglo kingorlerpaulauкpuk, Saulible inôsingat naggateкarninga ogguanadlartoк кaglilermat.

Sal. oкâl. 20, 22. Oкarniarnak: idluitomik akkiniaromavunga. Nâlegak nerrigiuk, tâpsoma ikkajoromârpâtit. (Matth. 5, 43—48.)

Kap. 17, 13. Ajungitullivionermik idluitomut akkiniartoк, tâpsoma iglunganit idluineк nûniatsangilaк.

Img. 62, 9. Inôjosse tettigitsainarsiuk sorêrasse! ômattisse nâvissigik sânganut; Gûde tettigivavut! Sela.

38. Saulib toккunganik; Dâvidib attaningortitauninganik.

Pijoкalauкpoк nelliutome taipsomane, Filisterit sorsuktuksaksoaкotitik kattitimagit, Israêlitit sorsugvigijartoromavlugit; Saulibtauк Israêlitit illuêngarlugit kattitipait, tangmârterlutiglo Gilboame.

Saulible Filisterit kattimgajoksoaĸotingit takkogamigit, erĸsilerpoĸ, ômattingalo mungudlalerpoĸ. Tâpsomalo Nâlegâk apperivâ, Nâlekablo kiolungilâ, sinnektômanekullônêt, ĸaumaniutiksakullônêt, nellautaijokullônêt.

Taimaimat kivgame illangit illagilugit unnuarme angigutsilutik arnamut anernelingmut nellautaijungnartomik aivoĸ ĸennuvigivâlo: nellautaijoĸ Samuel toĸĸolauĸtoĸ saĸĸertitauĸovlugo tâpsomunga. Arnab ĸunnugalloarlune Samuele ĸaivovâ, Samuelelo saĸĸerpoĸ oĸarlunelo Saulemut imâk: sôg appertsoromavinga, Nâlegak nûsimangmat illingnit, ômisuktungormallo illingnik?

Nâlekab piniarviginiarpâtit sorle uvapkut oĸalaungmat; attaniovik aĸsârnigariniarpâ aggangnit, tunniniarlugolo Dâvidemut inuĸattingnut; Nâlekab nippinga nâlelaunginangne; tamanna pivlugo Nâlekab Israêlitittauk illalliudlutit tuniniarpait Filisterit agganginut; ĸaupat igvit ernivîllo illaginiarpapsinga (toĸĸungajut inningænne.)

Tagva Saule tagvainaĸ ochovoĸ nettermut, takkininga illûnât malliklugo, ĸoaĸsârutigidlalaitalo Samuelib oĸausingit, nukkingêrotilerporlo illumine, uvloĸ nâlugo unnuarlo nâlugo nerrilaunginame sumik.

Arnarlo nochaĸalauĸpoĸ ĸuinititaumajomik iglomine, tagva tuavidlune toĸĸopâ, tigusilunelo sennaukamik, sennalugolo sêrnatinnagolo igavâ, ĸaipâlo Saulib kivgakitalo sânginnut; nerrijarêramiglo nikkoviput aularlutiglo unnuarme.

Filisterille Israêlitit sorsugvigivait; Israêlitillo Filisterit ĸemâjutigivait ocholutiglo ullimârtauvlutik Gilboab ĸaĸĸangine. Filisterillo Saule erningillo unangmivait, ullimârpaillo Jônatane Abinadabelo Malchisualo.

Sorsungnerle songudlalauĸpoĸ Saulemut, pittiksertullo pittikpât uvigarlugolo, ikkillertaumalauĸporlo angijomik pittiksertunut.

Tagva Saule akjarsijokotiminut sakkunginik oĸarpoĸ: saviksuit amuleruk kappilungalo tâpsomunga, kippisimangitut taipkoa kaiĸonnagit mittautigilungalo. Akjarsijoĸotingale sakkunik pijomalungilaĸ, angijomik sivôragame; tagva Saulib saviksoaĸ tigvuâ ochovigivâlo. Akjarsijoĸotingalo sakkunik takkogame, Saule toĸĸungmat, ochotipoĸtauĸ saviksoarminut toĸĸoĸattigilugolo.

Uvlub aipangane Filisterit ĸaivut, ullimârsimajut mattaromavlugit, naipipaillo Saule erningillo pingasut nellavlutik Gilboab ĸaĸĸangine, niaĸungalo nakkappât, sakkungillo pêrpait tâpsomangat, tillikliutivaillo Filisterit nunanganut sunatuinarnut, timingalo nivingatipât Betsanib avaloĸsoanginut.

Jabesemiulle Gileademe tussaramik Filisterit piniarlauĸtanginik Saulemut, parngnailerput ingergarlutiglo unnuaĸ nâlugo, tigulugillo Saulib erningitalo timingit toĸĸungajut, illijartorlâllo napârtub Jabesemêtub attâne; nerritaililutiglo uvlut 7it nâlugit.

Pijokalaukṭut tamakkoa kingorngænne Dâvidib Nâlegak apperivâ: majorartuksauvîk paunga Jûdab iglugasaksoangita illanginut? Nâlekab kiovâ: majorarit Hêbronemut.

Taimak Dâvide tagvungarpok, nulliangne Ahinoame Abigailelo illagallugik. Angutillo 600 dit, tâpsomanêtut sunakajuitome illautilugit Dâvidib takpaungartipait, illûnatik attunit iglomiokattingit illagilugit, Saulib unangmiklerninga sorêrmat — tokkungmat — iglokalerlutiglo Hêbroneme; Jûdablo angutingit tikkilerput, Dâvidelo mingoarpât tagvane, attaningortilugo Jûdakunut.

Dâvide okautsaulerame, Jabesemiut Saule illijartolaungmatsuk, kivgartortunik tilliklervigivait, okautsaukolugillo: saimartitauleritse Nâlekamut, nâpkiningnermik taimaitomik pinialaurapse angajokâpsingnut Saulemut, illijartolaurapsiuk; taimaimat Nâlekab mânna illipsetauk nâpkiningnermik piniarvigilise, uvangalo ajungitullivigijomagivapse, taimailiolaurapse.

Abneride Saulib sorsuktuksaksoakotingita angajokângata Isbôsete Saulib erninga âpâ Mahanaimemut, attaningortilâllo Israêlitinut illûnainut; Isbôsete Jarekalaukpok 40 ginik attaningortitautillugo Israêlitinut, attaniotilunelo Jarik magguk nâlugik; Jûdakulle Dâvide ungagivât.

Akkunêrtomigle aivanekalaukpok Saulib iglomiokatingita Dâvidiblo iglomiokatingita akkorngænne, Abnere Isbôsetelo illannarêgungnêrkârtinagik.

Tagva Abnerib Israêlitit angajoĸaunerojungit oĸarĸattigivait oĸarlunelo: illipse mattoma sivorngane akkunit Dâvide pinasualauĸpasse attaningorĸovlugo illipsingnut; taimailioritse mânna, Nâlekab Dâvide oĸautigilaungmago: inuĸotikka Israêlitit piulijomavakka kivgaına Dâvidib aggangittigut ômigijingita illûnatik agganginit.

Abnerelo mânna Hebronemut Dâvidemut tikkilermat, angutit 20 git illagilugit Dâvidib nerrimârtipait.

Abnerelo Dâvidemut oĸarpoĸ: aijomavunga mânna Israêlitit illûnamassiatik kattitilugit angajoĸâmnut attanermut, angerĸattigivlutit perĸovlugit, attanioĸovlutit tarnivît tussugijanganut. Taimak Dâvidib Abnere nûlerĸova, ingminit aularĸovlugo ullapirsauteĸarlune.

Joabele Abnerib attanermêlaungninganik tussaumagame, attanermut itterpoĸ oĸarlunelo tâpsomunga: sunaliolauĸît? ahâk Abnerib tikkilauĸpâtit, sôg nûlerĸolauĸiuk illingnit aularĸolugo? Abnere Nerib erninga illitaringipiuk? tikkisimangmat tillioromavlutit, illitarĸsilerĸovlugo piniarnernik tamainik.

Joabelo Dâvidemit annigame, tagvainaĸ angigutsilune kivgartortunik tilliklerpoĸ Abnerib kingorngane, aiklermiĸovlugit tâpsominga; Dâvidele ĸaujimalaungilaĸ tamattominga.

Abnere mânna tikkipsârmat Hêbronemut, Joabib tessiorpâ ittertarviksûb ĸerĸanut, angigutsilune oĸarĸattigijomavlugo: kappivâlo tagvane

nângagut, toĸĸolerĸovlugo nukame Asahelib aunga pivlugo.

Dâvidele tamattominga kingorngane tussarame, angijomik kiksalerpoĸ ârosuklunelo oĸarlune: Abnere toĸĸolilaungilak sillaitub toĸĸolerningatut, uvangale passijaksaungilanga attaniovigalo Nâlekab sângane soraijuitomik Abnerib aunga pivlugo.

Abnere illijartormatsuk Hêbroneme, attaneĸ nipliaĸivoĸ ĸealunelo Abnerib illuvingane, inugiartoĸsuillo illûnatik ĸeavuttauĸ; inugiartoĸsuillo illûnamassiatik tukkisilerput, Abnerib toĸĸotaulaungninga attanermit pilaungimat.

Saulible erninga Isbôsete tussarame Abnerib toĸĸotauningauik Hebroneme, aggangit nukkingêrotilerput, Israêlitillo illûnamassiatik ĸoaĸsârput. Anguteĸalauĸporle maggungnik angajoĸaujungnik sorsuktuksanut; tâpkoa Isbôsetib iglunganut itterpuĸ kiaĸarpângoningane, naipipâglo sinnigvingmine sinniktillugo, kappivâglo tokkodlugo, niaĸungalo nakkapâk, âpâglo Dâvidemut Hêbronemut.

Dâvidele ningaumajadlarlune oĸarpoĸ: inuk idluitoâluk ukkoa angut idluartoĸ toĸĸolauĸpâk iglungane innangavingane; illa! auk tamanna ĸaiĸojaksaringipigo aggapsingnit, illiptiglo pêrlutik nunamit? tagvainarlo toĸĸotauĸovak, aggangillo ittigangillo nakkalugit, timigiglo nivingatilugik tetsib kiglingane; Isbôsetible niaĸunga

illijauĸovâ Abnerib illuvinganut Hêbronemêtomut.

Angajoĸaunerojullo Israêlitine illûnatik tikkilerput attanermut Hêbronemut; attaniublo Dâvidib angerĸattigivait Nâlekab sângane; tâpkoalo mingoarpât attaningortilugo Israêlemut illûnânut. Dâvide Jareĸalauĸpoĸ 30 ginik attaningortitaugame, attaniotilunelo Jarit 40 git nâlugit.

Jebusiterille inneĸalauĸput taipsomane sulle Jerusaleme avaluliorsimajome avatâgut songojunik, taimak pijaujungnarasugijaungimat aglât kimullônêt; Dâvidible majorarlune sorsugvigivait sâlagilaitalo, iglugasaksoangillo pigilugit; ĸakĸârulaillo tâpkoa illangænne igloliorĸojivoĸ igluksaminik ânanâmik, ikkajortauvlune Hiramemut, Tirusemiut attaninganut.

Nâlekablo iklervinga akkunit Gibeonemêlauĸtoĸ aijaulerpoĸ âtaulerlunelo Jerusalemut, inugiartoĸsuit attanerlo uvloĸsiortillugit ĸuviasuklutik; Dâvidelo tukkisilerpoĸ, Nâlekab attanermut Israêlitinut naĸĸitilaungmago, attaniovingalo angijorortimago inuĸotine Israêlitit pivlugit.

Dâvidelo oĸarpoĸ: amiakoĸarivâ sulle kinamik Saulib iglunganit, nâpkiningnermik piniarĸovlunga tâpsomunga Jônatane pivlugo? — tagva tagvanêtut illangat, Ziba oĸarpoĸ attanermut: pittaĸarpoĸ sulle Jônatanib erningita il-

langænnik, Mefibosetemik, ittikamigut tussiatomik. Tâmna Jarekalaukpok tellimanik, pijokalauktut taipsomane Saulib Jonataniblo tokkotaunigik unatadlarnerme pivlugik tussartautillugo Jesreêleme, pairijingata taipsomane kivikpâ kemâlunelo; Arnarlo tuavilukartiilugo kemâlunelo Mefiboset pâlakpok, tussialerlunelo. — Attaniublo aijaukovâ.

Mânna Mefibôset attanermut tikkiname, pâmakterlune kênane pûpâ opigosuklunelo. Dâvidelo okarpok: Mefibôset! tâmna okarpok: mânêpunga kivgait.

Dâvidible okautivâ: sivôraniarnak! takopsoanermik piniarvigijomagapkit Jônatane atâtait pivlugo; atâtatsiavît Saulib perorsêvekotigilauktanginik illûnainik tunnitjivigijomavagit; igville uvlut tamaita nerrimârvekotimne nerrikattautsainartuksauvotit.

Tâmnale opigosukpok okarlunelo: kinauvîk uvanga kivgait! sâleravit kingmemut tokkungajomut, sorlo uvanga illingagama?

Uvlormit taipsomanganit Mefibôset iglokalaukpok Jerusaleme, nerrigame uvlut tamaita attaniub nerrimârvekotingane, tussialaukporlo ittikamigut igluktut.

Sal. okal. 1, 33. Uvamnik nâlektok ussornarnarlune nuĥakarniarpok merngoerserneкarniarlunelo, kanoetomiglo sivôraniangilak.

Kap. 24, 17. Omigijivît kattaksimaninga

ĸuviasûtigitailiuk, ômattillo serrijuteĸarniarane tâpsoma ĸoitarninganik; Nâlekamut takkojaunajarmat, idluigijaunajarmallo tâpsomunga.

Kap. 16, 7. Nelliata apĸotingit Nâlekamut ĸuviagijauĸpatta, tagva ômigijingittauĸ nâmaksartipait tâpsominga.

Matth. 5, 7. Piloridlarput nâpkiniktut, nâpkigijaujomârmatta.

Luk. 5, 36. Tamanna pivlugo nâpkingnigitse, sorlo atâtase ĸilangmêtoĸ nâpkingniktotôngmat.

---

39. Dâvidib ajortullininganik ĸakĸialerninganiglo.

Dâvidiblo ômigijine illûnaita avatiminêtut sâlagivait, attaniovingmelo kiglervingit angijorortipait Egiptenemit Eufrate tikkilugo; inuĸattigêlle sâlagilauĸtane, tagva Siriamiut Edomemiullo Moabiterillo Filisterillo idluartomik attaniovigivait attanersoatut nâpkigosuktotut; Amoniterinulle sâlagijaujunut, Dâvidib kivganginik mittauteĸalauĸtunut taimak illingalaungilaĸ; taipsomanele Dâvide ômamine ikliguneĸalaungmat asserortitsijomik; tâpsomalo ikligunerub tâkpêtipâ tussangitipâlo takopsoajuitilugolo.

Imailingalauĸporle: Jare annigormat Dâvidib Joabe sorsuktuksaksoangillo aulatitangit til-

livait, asseroerкovlugit Amoniterinik, iglugasaksoangillo anginerpât Rabba illujauкovait, aкsorornermut pijaulerкovlugit; Dâvidele Jerusalemêtuarpoк.

Pijoкalauкporlo Dâvide unnub nelliuningane makkilerame innangavingminit, pissuklunelo iglome кângane, tagva Batseba, Uriab nullianga, ubvartoк ingminik takkovâ; tâmnalo tautuTsiarilauкpoк. Aijauкovâlo sinniкattigilugolo.

Dâvidiblo Joabe Uriakut кaiкojaulauкtokut attanermut aglârsungnik tillikliutjivigivâ imâk pijunik: „Uria pitissiuk sorsungnerub sugaluluarvianut, tunnulugolo allarsiuk, ullimârtauкovlugo toккoкovlugolo."

Joabe taimailiorpoк, Urialo illangillo sorsuкattigijangit sorsungnerme ullimârtauvut tokkolutiglo. Batsebale tussarame, uine Uria toкkungmat, oggurivâ; ogguarêrmalle Dâvide tilliklerpoк aijauкolâllo iglominut; nulliangolerporlo tâpsomunga, ernilunelo tâpsomunga ernermik.

Nâlekable piniarneк tamanna, Dâvidib piniartanga idluigivâ, taimaimat nellautaijoк Nâtane tilliva Dâvidemut; tâpsomalo tikkigamiuk oкautivâ: iglugasaksuit illangane angutekalauкpoк magguungnik, aipâ akluilauкpoк, aipâ akluvoк.

Akluitoк saugaкuttekadlalauкpoк tuktuvaкuttekalarmelo; aklujorle sunaкalaungilaк saugârsuкotituame pissiarilauкtame assianik; nerritipâlo angijororкovlugo tâpsomane, кittorngangillo illagilugit; nerrilauкpoк tamuanganit, immerlu-

nelo ermgusiarsuKotinganit, sinnilarmelo tâpsoma sângane.

TikkitoKalaungmalle nerrimârKattaujomik angumut akluitomut, tagva saugaKotine tuktuvaKotinelo ivlerivait, aklujublo saugaKotinga tiguvâ âKiksolâllo angumut tikkitiminut.

Tagvá attaniub illungertulerlune angut taimna taimailiolauKtoK ningaumajarvigidlarpâ, oKarlunelo Nâtanemut: sorlo Nâlegak miksekârtomik inôngmat, angut taimna taimailiolauKtoK toKKotaksauvoK; tamannalo tappilugo saugaK taimna sittamairtorlune akkileraksarivâ.

Tagva Nâtane Dâvidemut oKarpoK: igvit anguteovotit taimna; imâgle Nâlegak oKarpoK: uvanga mingoarlutit attaningortilauKpagit Israêlemut, piulilauKpagillo Saulib agganginit; sôgle tagva Nâlekab oKausingit nachogilauKpigît? idluitoâlungmik taimaitomik piniaravit tâpsoma ijikita sângangne? Uria ullimâlaurangne saviksoarmut, nulliangalo tigulaurangne nulliarilugo; ahâk mânna Kanoetunik saKKertitsivigijomavagit igloKotingnit nangminerijarnit pijunik.

Tagva Dâvide Nâtanemut kiksadlarlune oKarpoK: idluitullilauKpunga Nâlekamut; Nâtanib Dâvide oKautivâ: tagva Nâlekab ajornît pêjarsimavâ, toKKoniangilatit; Nâlekable ômigijingit pijoKartomut ômunga mittauteKartilaurangne, tamanna pivlugo erneK erniangomajoK illingnut toKKolerniarpoK. Nâtanelo angerarpoK.

Dâvidele tuksiarpoK (Img 51): Gûdîk saimarviginga pitsiarnît malliklugo tappanikkalo pêjakit napkiningnît angijoksoaK malliklugo;

ubvatsialaunga idluitullinimnit, epkêjarlungalo ajorninmit. Idluitullimanera illitarilerapko, ajortullimaneralo samnêtsainarpok; illingnut kissiane ajortullilaukpunga, idluitullilarmalo sângne.

Gûde, ômamik ivjornaitomik sennalaurit illumne, tunnitjivigilungalo anernermik nutâmik nakkimarnijuitomik. Pingujarniarnanga kênarnit, aksârtaililaungalo anernernik ajunginermik."

Nâlekab issumagijungnaivigigamiuk ajorninginit, tagva ama tuksiarpok (Imgerut 32): „pilorikpok tappanernit issumagijungnaiviojok, ajortunik mattoviojok; pilorikpok inuk, Nâlekab taisivigijungnaitanga idluitullinernik, nellangainekangitorlo anernermine.

Angigutjutigijomalaurapko, saunikka perlilaukput keadlarnimnut uvlok nâlugo; aggaktit uvlôtillugo unnuamelo okumailaungmatta uvamne; tamanna pivlugo ajornimnik kigligiksarvigilaukpagit, idluitullinikkalo angiaritailivakka. Okalauktunga: Nâlegak tappanimnik kigligiksarvigijomavara, tagva issumagijungnaivigilaukparma ajornima idluitoksoninginit. Sela!"

Nâlekablo nutarak Batsebab erniarilauktanga Dâvidemut annauvâ, kannimadlarkovlugo tokkojungnarlune. Dâvidiblo Gûde tuksiarvigivâ nukapiarârsuk pivlugo, nerritaililunelo pâmangalunelo unnuak nâlugo netterme.

Uvlulle 7 ingænne nutarak tokkolerpok; kivgallo sivôralaukput tamanna okautigilugo attanermut. Tâmnale mallugosulerame, nutarak tokkungmat, kivgane apperivait: taimaimangât? kiovâllo: ahaila! tagva makkipok nettermit,

ermiklunelo, mingoarlunelo, annorâniglo assinginnik attivoĸ, ailunelo Nâlekab iglunganut tuksialarmelo imâk: „(Img: 103) Târnîk! Nâlegak nertoruk! puigorniarnaglo sunamik ajungitullivigilaungmattit; issumagijungnainiktoĸ ajornernik tamainik, inuliklertorlo ĸanoenernik tamainik. Piuliklertoĸ inôsernik asserornermit; niaĸosêjoĸ illingnik saimaveĸarnermik nâpkiningnermiglo.

Inub uvlungit iviksukattitut îput; nuvugolâktârpoĸ nuvugolâktut natername; annorib ĸângagôrvigikpago, tagva tagvanêtsungnaipoĸ, innigilauĸtangalo illitarijaujungnaipoĸ.

Nâlekable saimaveĸarninga soraijuipoĸ issoĸangitomit issoĸangitomut sivôragijinginut, idluarningalo ĸittorngat ĸittornganginut; Sêla!“ —

Attaneĸ tuĸsiarêrame, uttilerivoĸ Gûdib iglunganit ĸaitauĸojilerlune niaĸôjamik nerriniarlune. Tagva kivgangita tattaminiarlutik oĸautivât: sunauvâ tamanna piniartat? nutaraĸ inôtillugo nerritaililauĸpotit ĸealutillo; mânnale toĸĸungalermat makkipotit nerrilutillo?

Tâmnale oĸarpoĸ: nutaraĸ nerritailijutigilauĸpara ĸeagilugolo inôtillugo, issumaĸalaurama, imaĸĸa Gûdib saimarviginiangimangângma nutaraĸ inôĸojauĸovlugo; mânnale toĸĸungangmat, suna pivlugo nerritailijuksauvîk? uttertitsungnaralloarpigo? aivigijomagalloarpara, tâmnale utterniatsangilaĸ ama uvamnut.

Mattoma kingorngane Batseba ernermik assianik ernivoĸ tâpsomunga, tâmna atserarpâ Sa-

lomomik, pitipâlo Nâtanib nellautaijub aggangi-nut; tâpsoma atserarpâ Jedidjamik, imaipoĸ: Nâlekab nagliktanganik.

Matt. 26, 41. Pigârluselo tuksiaritse, ôk-tortaulungnermut perĸonnase; anerneĸ pijoma-galloarpoĸ, uvinigle sangêpoĸ.

1. Pet. 2, 11. Uvingub ikliguninginik at-tortailititse, taipkoa, tarne akkerartormatsuk.

1. Kor. 10, 12. Taimaimat issumamigut nangerasugijoĸ, kammalerle ochoĸonnane.

Jakobus 1, 15. Ikliguneĸ sâlaĸalerangame, ajortullinermik saĸĸertitsivoĸ, ajortullinerle at-tortauĸpat, toĸĸomik saĸĸertitsivoĸ.

40. Absalomib pikablarneĸartit-sininganik.

Kappianartut tikkituksat Dâvidemut, nellau-taijub Nâtanab nellautaijutigilauĸtangit Dâvidib ajortullinerilauĸtanga Uriamut, toĸĸotauĸolaung-mago, nulliangalo nulliarilaungmago, pivlugo nellautsilerput manna kiksarnadlartomik.

Absalomib, Dâvidib erningita illangata angajune Amnon, tâmna nerrimâraksaksoarmê-ĸattautillugo, Absalomib Baalhazoreme ĸattangu-

timinut illûnainut, kaikolauktaminut tagvunga âkiksorlauktangane opingartauvlune tokkotaukolaukpâ.

Attanek tamattominga tussarame, angijomik kiksalerpok, aularlunelo ernine uivêtok una kenneriartorlugo pitlarlugolo; tâmnale kemâvok atâtatsiaminut anâname atâtanganut, attaniojomut Gesureme, tagvanêtuarlune Jarinik pingasunik.

Akkunit Dâvidib ernine tokkotaumajok oggurivâ, nellonangilarlo, imgerutit illangit sennalaungmagit nelliutome kiksarnartome taipsomane.

Kiksarnek ikublanersaulermat, Joabe ôktorpok, attanek saimauseromavlugo, sullivorlo: Absalome aijaukojaulerpok Gesuremit, utterkojaulerlunelo iglunganut Jerusalemêtomut, attaniuble kênanga takkojaksaringilâ Jarik magguk nâlugik.

Absalomele innilangalungilak Joabemut tuksiarutaujomavlune attanerme, attaniub ômattinga sangutitaulerkovlugo, nâpkinilermikovlugolo tâpsominga. Tagva attaniub ernine tamna tammarsimajok kaikojaukovâ; tâmnalo sakkermat, kênaminik pûlune nettermut opigosukpok attaniub sângane; attaniublo Absalome kunikpâ.

Absalomible kakkialerninga nellâgôlaungilak, taimaimat atâtame pitsiarninga attornerlûtigivâ; nertortaujomagosukamelo, tagva angigutsilune pinasualerpok aglât, atâtane attaniojungnêrtilugo, attanioviglo aksârnigarilugo ingminut.

Absalomele anguteolauĸpoĸ ânanaudlartoĸ, Jerusalemele illûnâne adseĸalaungilaĸ taimak ânanautigijomik; ittigangita allugingnit kabsinga tikkilugo ĸanoetoĸalaungimarikpoĸ tâpsomane.

Akkunit tagva issumaksarsiorpoĸ piniaromanerminik; uvlângolerangallo annijajovoĸ nangeriartorlunelo apĸosiniub kiglinganut, ittertarviub ĸannitanganut nautsertorlune; ĸaijoĸalaurangallo attaniub idluarsaivianut itteromavlune, Absalomib ĸaiĸovâ ingminut kiglissiniaromavlugo, sunamik pitjuteĸarmangât, oĸautilâllo: ahâk illiornit idluarpoĸ nâmatuinarlunelo, kiglissiniartekangilarle attanerme; ĸanoĸtôĸ uvanga idluarsaijungortitaunajaruma nuname, ikkajorĸovlunga illûnainik, idluarnermik perĸovlugit. Kialo ĸaglilerangago opigijomavlugo, tagva aggane issakpait, tigulâllo kuniklugolo; taimaglo Israêlitit angutingita ômattingit tiglikpait.

Taimailiolauĸârdlune akkunersoaĸ, atâtaminut attanermut oĸarpoĸ: aijomavunga angerneralo Gesuremêdlunga Siriame angernerilauĸtara nellautsititsomavlugo Hêbroneme, Nâlekab sângane.

Attanerlo angerpoĸ oĸarlune: ullapirsauteĸarlutit aularit. Absalomele angigutsilune nautsertortuksanik tilliklilauĸpoĸ Israêlitit kinguvârênginut illûnainut, oĸaudsauĸojilunelo: tiptulautib nippinganik tussarniarupse, tagva nipliagitse: Absalome attaningortitaumavoĸ Hêbroneme.

Absalomelo tillikleriovoĸtauĸ Ahitôfelemut, Dâvidib attanertuijoĸotinganut, ikkajortigijoma-

vlugo; inugiartoĸsuillo ĸailutik unnuksivalliavut Absalomeme.

Tagva attauseĸ tikkilerpoĸ, tâmna oĸautjivoĸ Dâvidemik tamattominga, oĸarlunelo: Israêlitit illûnatik ômattingita Absalome mallikpât. Tagva attaniub ômattinga sôngolauĸtoĸ, ômigijiminik sivôralaungitoĸ, sangêlerpoĸ; maksoaneĸarungnailunelo kivgaminut najortaminut oĸarpoĸ: attê! ĸemâlerta, pijauĸonnata! mâne annigoiviksaĸarniangimat Absalomemit; tuavititse aularĸovluta, opalluijauĸonnata tâpsomunga, tigusilunelo uvaptingnik, iglugasaksuillo ullimârlugit saviksub kênanganut.

Tagva attaneĸ pissuklune annivoĸ iglominit, iglomioĸattinelo illûnaita illagilugit; inugiartoĸsuillo Jerusalemiut illûnatik, taimaktauĸ angutit 600 dit pissuklutik Gatemit tikkilauĸtut attaneĸ sivorlervigivât; aivullo kôb Kidronib akkianut.

Attaniuble ĸaĸĸak orĸsoĸtalik majorarpâ ĸealunelo niaĸungalo ulliksimalauĸpoĸ, kammilârlunelo pissukpoĸ. Taimaktauĸ inugiartoĸsuit illûnatik illagijangita attunit niaĸotik ulliksimalauĸpait, majorarĸattaulutiglo ĸeagivut.

Bahurimemut tikkingmatta, annijoĸarpoĸ tagva tagvangat, Saulib iglungata kinguvânganit pijomik, Simeimik attelingmik, tâmna okarnerlûtjivok attanermik, millorpâlo ujarĸanut, oĸarlunelo: annît! annît! ĸingmiojotit, aungmik nerrijoĸ, anguteâlôjotit! Nâlekab akkiniarutigimavâtit Saulib iglomioĸatingita illûnatik aungit pivlugit, tâmna innangêrlugo attaningorsimaga-

vit; ahâk mânna ĸanoetoĸotingnêpotit, ĸingmiogavit aungmik nerrijoĸ.

Tagva Abisai illungertorlune attanermut oĸarpoĸ: aivigijomavara, niaĸunganiglo nussuijomavara. Attanerle oĸarpoĸ tâpsomunga: agviarnago, taimailiorle, Nâlekab perĸolaungmago; imaĸĸâ, Nâlekab ajulernera takkoniarpâ, pitsiarnermullo akkiniarlunga tâpsoma oĸarnerlôtjininga uvlomênitak pivlugo.

Dâvidelo illagijangillo merngortudlarlutik iglugasaksoarnut avalulingnut Mahanaimemut, Isbôsetib attaniôtillugo innigilauĸtanganut tikkipoĸ, nekkoĸsilunelo tagvane; unnuktullo, illa 1000 dioĸattartut kattilerput tâpsomunga, attanitik ivlerigamitsuk, sapputijomagamitsuglo, unatadlarnerme ĸanoetitaulerĸonnago.

Absalomele anguteĸotingillo Jerusalemut tikkingmatta, tagva tagvane ıningoarpât attaningortilâllo ĸanoetoĸarasuginatik.

Dâvidible inugiartoĸsuit illagijine opallungaijarpait, angajoĸâĸartilaitalo 1000 dinut 100 dinullo; aularpullo sorsungnermut; attaniublo inugiartoĸsuit sorsuktuksat aularĸattigijomagalloalauĸpait; tâpkoale kiovât: aukak! aularĸattaujuksaungilatit, igville îpotit sorlo 10,000 ditut uvaptingnit.

Attaneĸ tagva nangeriartorpoĸ takkunârlunelo inugiartoĸsuit annilertillugit sorsungnermut angajoĸaillo Joabe Abisailo Itailo perkovait oĸautilugillo: sugautitaililugo nukapiak Absalome piniarvigissiuk.

Tagva sorsungneĸ pigiarpoĸ Efraimib napârtungine, pivallialunelo, Israêlitillo Absalomemut illaumajut sâlagijauvut tagvane, uvlormelo taipsomane ullimârtauneĸalauĸpoĸ angijomik, angutinik 20,000 dinik.

Absalomele ablângavoĸ horseojârtub ĸângane, ĸemâlunelo; horseojârtorlo napârtoĸsûb Eichib attânut tikkimat, niaĸunga nâpoĸ Eicheme, nivingalunelo ĸilaub nunablo akkorngangne, horseojârtoĸotingale tâpsoma attânit pangalidlarlune aularpoĸ.

Angutit illangata tamanna takkogamiuk, oĸautigivâ Joabemut; tâpsomale oĸautivâ: sôg annaulaungikiuk nunamut ochotilugo? tagva pivlunga Silberilinginik 10 nik tapserusermiglo tunnitjivigijomanajarpagit.

Angut tâmna Joabemut oĸarpoĸ: Silberilinginik 1000 dinik tunnitjivigigalloarumga aggamnut, sulle aggakka illijomanajangilakka attaniub erninganut, attaniuble perĸolaungmasse tussartilluta, oĸarlunelo: udjertoritse, kinalônêt piniarluĸonnago nukapiamut Absalomemut.

Joabe oĸarpoĸ: taimak akkunêrtigijomik noĸĸarungnangilanga illingne, ĸallugitsallo pingasut tiguvait aggangminut, kapputilaitalo Absalomib ômattinganut inôtillugo sulle Eicheme. Joabiblo akjarsijoĸotingita sakkunginik illumavât, annaulerlugolo tokkopât; egivâllo napârtut akkorngænnut ittersâlungmut, ujarĸallo unnuktut perorliutivait ĸânganut.

Tagva Joabib tiptulaut tiptulausijautigivâ, inugiartoĸsuillo utterĸovait, udlanigungnaiĸovlu-

git Israêlitinik; tagva Israêlitit Absalomib inuкotigilauктangit illuêngarlutik attunit кemâvut igloкotimingnut.

Dâvidele iksivavoк upkoaкsoaк magguk akkorngangne, aкpautjijomik uttaкilune, nautsertorlunelo кanoк illinganiarmangât. Tagva Ahimaaze unatadlarnermit tikkipoк, attaneк salutidlugo oкarlune: ullapirsaut! attaniuble apperingmago: Absalome кanoelungigalloarкa? tagva kiotsiaromalungilaк.

Kusile tikkimat, oкarlune: mâne taigoraksaкarpoк ajungitomik nâlegara attaneк! attaniublo apperingmago Absalome pivlugo, tagva Kusib oкautiva: nâlekama attaniub ômigijingit illûnaita illingajuksauvut nukapiab ôma illinganingatut.

Tagva attaneк kiksalerpoк, кealunelo pissuklunelo oкarpoк: ernîk Absalome! ernîk Absalome! Gûde pijomaletôк, uvanga toккojuksaunimnik inningne! Absalomeкotîk! ernîk! ernîk!

Inugiartoкsuit sâlaкarnermit uttertut tamattominga tussaramik, kiksarneкalerpoк angijomik akkorngænne, tamanna pivlugo attaniub ernine issumajârutigingmago.

Tagva Joabe attanermut oкarpoк: parngnailerit mânna annilutillo illannâкarlutillo kivgatit oкarкattigilikit; taimailiungikuville angut attauserlônêt illingnêtuarniangilaк unnuarme tamattomane. Attanerlo tagva taimailiorpoк; Nâlekablo Jûdakut angutingita illûnatik ômattingit sangutipait, sorlo angutib attautsib ômattingatut,

tikkilerpullo attanermut oкarlutiglo: кailaungmît igvit kivgaкotitillo illûnamassiatik.

Taimak attaneк utterivoк, tikkilermilunelo Jerusalemut, illumajauvlune inugiartoкsoarnut igiaкomijartunut ullapirsauteкarmat mânna.

Simeilotauк oкarnerlûtjilauкtoк attanermik tikkigivoк, pâmakterlunelo tâpsoma sângane, кaк-кialerlunelo oкarlune: illa illitarкsilerpunga idluitullilaurama.

Abisaile kiovoк oкarlunelo: Simei tamanna pivlugo toккotaksaunajangilâк? Nâlekab mingoartitanga oкarnerlôtigilauralloarmago?

Attanerle oкarpoк: uvlome kina tokkotaujuksaunajarкa Israêleme? issumavît кaujimalunginama uvlome attaningortitaugama Israêlitinut? Simeilo angermarikpâ toккotaujuksaungimat.

Mefibôsetelo Saulib erngutâ кailune attersârivoк, attaneк pagrearlugo. Tâmna kiksalauкpoк angijomik uvlormit taipsomangat, attaniub aularvianit, uvloк taimna ullapirsauteкarlune uttermat tikkilugo; attaniublo ajungitullivigivâ.

Taimak attaneк Dâvide uttilerivoк Jerusalemut, Nâlekablo piulivâ ômigijingita illûnamassiatik agganginit.

Nelliutorne taipsomane Filisterit unatadlarnermik pigiarкattarput ama; sorsuktoкarninganelo saккertoкarpoк inukpanik, piluartomik angutib Rafamik attigub erninginik sittamanik; tâpkoa

illangat Gôliatemik atteĸalauĸpoĸ; ama assia inugangoaĸalauĸpoĸ 6 inik aggangmine ittikaminelo.

Dâvidelo attersârpoĸ inukpak Jesbi Gatemiok sorsugvigilugo; merngortolerporle nukkeĸatsiarungnailune; tagva Jesbi issumaĸalauĸpoĸ, Dâvide ullimâromavlugo, Abisaible attaneĸ ikkajorpâ, Filisterelo ullimârlugo toĸĸopâ. Tagva attaniub anguteĸotingita oĸautimarikpât: aularungnaituksauvotit illagiluta sorsungnermut, ĸaumaute Israêleme ĸammitaukonnago. Inukpaillo tâpkoa erĸsinartut Dâvidib sôngojokotinginut sâlagijauvlutik nungutaumarikput; attanerlo imgerpoĸ taipsomane imâk: (Img. 18.)

„Nâlegaĸ 'ĸairtorijara serngnigijiksaĸautigijaralo piulijigalo; Gûdiga torĸorviksaĸautigijara, tettigijara, sappulutaksarijara, piulijauviksamalo sakkunga, sapputsijigalo.

Nâlegak nertoromavara, nipliavigijomavlugolo, tagva ômigijimnit piulijauniarpunga.

Gûde tâmna akkiniarnermik tunnijijoĸ uvamnut, inuĸattigêksoarniglo ajoringorsaijok attimnut.

Piuliklerte uvamnik ômigijimnit; tamanna pivlugo ĸujagijomavagit Nâlegak! nellojut akkorngænne, attîllo imgervigilugo nertordlerutiksanik.

Attane kotiminut piulijauneĸartitsijoĸ angijoĸsoarmik, ajungitullijorlo mingoartitaminut Dâvidemut, tâpsomalo kinguvânginut soraijuitomik.“

Sal. oĸâl. 24, 21. 22. Kittorngâk! Nâlegaĸ attanerlo sivôragikik, pikabladlartullo illagitailikit!

Tâpkoa pitlartauvingat suilanginit tikkitsomârmat, nellonarporlo ĸaĸĸugo tammarmik ĸanoeningat tikkitsomârmangât.

Kap. 17, 25. Erneĸ sillaitoĸ atâtangata sinnaungajutigivâ, anânangatalo ernilauĸtub tâpsominga kiksautigivâ.

1. Tessal. 5, 15. Udjertoritse idluitullijoĸ akkiniartautailitilugo ajortomik; ajungitomigle pinasuatsainaritse, illapsingnullo illûnainullo.

41. Inugiartoĸsuit kittitauningænnik. Dâvidib uvlungita kingorlinginik.

Absalomib toĸĸungata kingorngane pikablarneĸ sorailaungilaĸ sulle; taipsomane Israêlitit Absalomib inuĸotigilauĸtangit sâlagijaulaungmatta, attanerlo uttilermingmat Jerusalemut, tagva kinguvârêt Jûdakut Benjaminekullo akkerartortigêlerput angijomik, Jûdakut attaneĸ iĸĸârtilaungmatsuk Jordanekut, sôngonersaujomangmattalo Israêlitinit.

Tagva Sêbab Benjaminekut illangata, angut sillatutsiartoĸ kuksalaitorlo tiptulaut tiptulausijautigivâ ĸaigarsuklunelo: illangiutiveĸangilagut

Dâvidemik, kingormgutijaksakaratalônêt Isaib erningane. Israêliteojut illûnamassiatik attunit ailerlit iglokotimingnut.

Tagva Israêlitit illûnamassiatik Dâvide allarpât, mallikpâllo Sêba. Joabible sorsuktuksakotine kattitipait, Seba illagijangillo udlajomavlugit, tâpkoale iglugasaksoarnut Abelemik attelingnut kemângmatta, Joabiblo illumangmagit sorsugvigijomavlugit, tagva iglugasaksoarmiut Sêba tiguvât, niakoêrtipâllo, niakungalo egipât avalut kollâtigut.

Tagva Joabib tiptulaut tiptulausijautigivâ, inugiartoksuillo siamaterput illûnatik attunit iglomingnut.

Nelliutome taipsomane Israêlitit nuname illûnâne innilangalermatta, ômigijingit illûnaita sâlagijaulaungmatta, idluitullekattarput Nâlekamut, tâpsoma perkojangit tappagilugit.

Tagva Sâtanasib Israêlitit akkerartorpait, attanerlo piojoritilugo kajungarsarpâ, innugiartoksuit kittitaukolugit perkovlugo. Dâvidelo Joabemut inugiartoksuillo angajokânginut okarpok: Israêlitit kittitsartorsigik Bersabamit Dan tikkilugo, kailugillo uvamnut, kaujerkovlunga unnurninginik. Joabe kunnugalloarlune okarpok: Nâlegak illautitsilerle inukotiminut 100 dertortunik unnurnersanik sulle, sôgle Nâlekama tamanna apperkutigivauk? sôg patsitiksakartuksaulerka Israêlitinut?

Attaniuble okausingit ajugauvut Joabemut; Joabelo aularpok agvertarlunelo Israêlitit nuna-

ngittigut illûnaitigut, tikkiporlo Jerusalemut; kittissimajut unnurningit tunnilugit Dâvidemut. Inugiartoĸsuit illûnatik unnurningit 800,000 diolauĸput, saviksoarmik amusijut, Jûdakullo 500,000 diolauĸput.

Gûdible tamanna idluigivâ, attaniublo ômattinga tiglerpoĸ angijomik oĸarlunelo: angijomik idluitullilauĸpunga taimailiolaurama; mânnale pêjalauruk kivgavit idluitullininga, sillainartomik pilaurama.

Tagva nellautaijub Gadib Dâvide tikkipâ oĸautivâlo: imâk Nâlegak oĸarpoĸ: annerosulerit. Jarinik pingasunik kângnartuniglônêt; ĸemânermiglônêt taĸĸit pingasut nâlugit akkerartortitit pivlugit; Nâlekab saviksoanganiglônêt, nusilingnartomiglo nuname uvlut pingasut nâvlugit.

Attaneĸ oĸarpoĸ nellautaijomut: kappiasudlarpunga angijomik, kissianele Nâlekab aggangimut kattagomavunga, tâpsoma nâpkoarosungninga angijovaksôngmat; kattagomangilangalo inuit agganginut.

Tagva Nâlekab nusilingnartoĸ tikkerĸovâ Israêlitinut, ochojoĸartitsilunelo Israêleme angutinik 70,000 dinik. Engelelo Jerusalemuttauĸ tikkiname asseroromavlugit, tagva Nâlekab Dâvidib annersaumininga tuksiarningalo takkunârlugik ĸaĸĸialerutigiva, Engelelo asserorsaijoĸ oĸautivâ: nâmaksivoĸ! aggaktit erĸitikit!

Engelelo nangerpoĸ Arafnab Jebusitereojub ĸaĸĸôjaksalliorvingata kiglingane saviksoalijar-

lune kênailitaĸangitomik issautitaujomik Jerusalemut.

Nusilingnartoĸ tagva sorêrpoĸ, attanerlo Altaremik sennaĸojivoĸ Arafnab ĸaĸĸôjaksalliorvingane pissiarijaumajome attanermut; tâmnalo tunnijivoĸ tunnergutinik ôtaksanik, ĸujalijutiksaniglo.

Attanerlo Dâvide inutoĸaugame, tagva erninga Adonia, Absalomib angajunga angijorortipoĸ oĸarlunelo: attaningoromavunga. Adoniale angutitsiangolauĸpoĸ, sennaĸojilerporlo ingminut ĸammutingnik aksalloalingnik, angutiniglo ablângajunik horsine, angutiniglo 50ginik sivurlertunik tâpsominga. Attanertorvigivaglo Joabe, Abjatarelo ajoĸertuijoĸ; tâpkoa Adonia ikkajorpâk.

Adoniable nerrimaraksaĸsoaĸ unnuktunut nerreĸattaujuksanut ĸaiĸojauĸojanginut âĸiksortauĸovâ; ĸattangutinelotauĸ attaniub erningit illûnaita ĸaiĸogivait; Salomole nukkane, Natanelo Benajalo Zadokelo ĸaiĸolaungilait.

Tagva nellautaijoĸ Natan itterpoĸ attanermut, apperivâlo oĸarlune: Nâlegara attaneĸ, oĸalauĸît: Adonia kingunamne attaniojuksauvoĸ iksivajuksaularmelo iksivautaĸotimne? ahâk attersâlauĸput nerrimâraksaĸsoarmut, nerrilutiglo immilarmiglo taipsoma sângane, oĸarlutiglo: piloringnartoĸarle attanermut Adoniamut!

Tagva attaneĸ Dâvide Natanamut Batsebamullo oĸarpoĸ: sorlo Nâlegak mikseĸârtomik

inôngmat, uvlome piniaromavunga ∫imâk: ernît Salomo attaniôjuksauvoĸ, tâmnalo iksivajuksauvoĸ iksivautaĸotimne innangêrdlunga.

Ajoĸertuijub Zadokib mingoarliuk Gihoneme attaningortilugo Israêlitinut; tiptulausijaritselo tiptulautinut oĸarluselo: piloringnartoĸarle attanermut Salomomut.

Tagva nellautaijoĸ Natan ajoĸertuijorlo Zadok, ajoĸertuijullo illagilugit, Benajalo, sorsuktuksat aulatsijingat, angajoĸajallo taimailiorput sorlo attaneĸ perĸojilaungmat, inugiartoĸsuillo illûnatik Salomo mallikpât, salutipâllo attanertut, nipliavlutik nipperĸortôjomut: piloringnartoĸarle attanermut Salomomut.

Adoniale najortangillo tussaleramik tamattominga, ĸoaĸsârput parngnailutiglo illûnatik Adoniamut ĸaiĸojaulauĸtut, aularlutiglo attunît apĸotigijamingnut.

Adoniable Salomo sivôragiva toĸĸotauniarasugallune tâpsomunga; taimailaungilarle, Salomole oĸarpoĸ tâpsomunga: ullapirsauteĸarlutit ailerit igloĸotingnut.

Mânna nelliutoĸ Dâvidib toĸĸoviksanga ĸaglilermat, ernine Salomo perĸovâ oĸarlunelo: uvanga sillaĸsoarmiut illûnamassiatik apĸotingat aiviginiarpara: tagva maksoalerit, angutaulutillo, agvertarlutillo Nâlekab Gûdivît apĸosiningine, sorlo aglaksimangmat Môsesib perĸôjangine, sillatoĸovlutit piniarnerne illûnaine, namullo sangulervigijarne; Nâlegarlo oĸautsiminik oĸauserilauĸtaminik pivlunga nellautsititserĸovlugo oĸa-

rame: ĸittorngavît apĸoserijatik udjertoromârpagit, sâmne nertornarlutik, ômamullo tamânut agvertarĸovlugit apkosinimne, tagva angumik, illingnit pijomik, Israêlib iksivautanganêtomik ajoĸsartoĸarniatsangimarikpoĸ.

Taimak Dâvide, attaneĸ angijoĸsoaĸ, Gûdib kivganga sinnisilerpoĸ ullapirsauteĸarlune, inôtsib kiglinganôrlune, akluidlarlunelo opigijaulunelo, ailunelo atâtagijaminut illijartortaulunelo Dâvidib iglugasaksoaĸotingine (Zioneme) illuvingalo Apostelit nelliuningænne aglât takkuksaulauĸpoĸ sulle. Apost. pin. 2, 29—30.

Nelliutorle Dâvidib attaniovia Israêlitinut Jareovut 40 git. Jarit 7 it nâlugit attaniolauĸpoĸ Hêbroneme, Jarit 33 it nâlugit Jerusaleme.

Dâvide attaniogalloarlune angijoĸ, nellautaijolauĸpoĸtauĸ, sorlo imgerutinit unnuktunit sennalauĸtanginit, piluartomik imgerutinit 16. 22. 40. 69 inillo takkuksaungmat.

Sal. okâl. 16, 31. Nutjat ĸêrtojut nertornautib niaĸotiksarivait, nagvârtaulertut idluarnerub apĸotingane.

Img. 145, 18. Nâlegak ĸannipoĸ illûnainut nipliavigijiminut; illûnainut illungertorlutik nipliajunut tâpsomunga.

Rôm. 14, 8. Inôgupta, Nâlekamut inôvogut, toĸĸoguptalo, Nâlekamut toĸĸovogut, taimaimat inôguptalônêt toĸĸoguptalônêt, Nâlekab perĸutigivâtigut.

42. Salomob attaniotininganik sillatojoĸsôninganiglo; tempeleliorninganik; toĸĸunganiglo.

Taimak Salomo atâtame Dâvide iksivautangane iksivavoĸ mânna, inugiartoĸsuillo Israêlitit illûnamassiatik nalekpât; inugiartoĸsuillo avatânêtut, atâtangata sâlagilauĸtangit pilliutinik ĸaitsivigivât.

Salomoblo Nâlegak nagligivâ, agvertarlunelo atâtame Dâvidib illuserilauĸtangit malliklugit; Gibeonemullo aigame, tunnergutinik tunnijijomavlune, tagva Nâlekab saĸĸervigivâ tagvane sinnektômanekut unnuarme oĸarlunelo: tuksiarit sunamik tunnijaksamnik illingnut.

Salomo oĸarpoĸ: igvit Nâlegak atâtaga Dâvide nâpkoarnermik angijomik piniarvigilauĸpát, ernermiglo tunnitjivigilauĸpát, iksivautangane iksivajomik. Mânnalo Nâlegak Gûdiga, kivgait attaningortilauĸpát atâtama Dâvidib inningane; uvangale nukapiarârsôvunga sulle, ĸaujimanangalo ĸanoĸ annimmik itternimniglônêt inugiartoĸsuit ukkoa annerilauĸtavit akkorngænne, taimak unnuktigijôjut kittitaujungnangimatta. Taimaimat kivgait ômamik nâletsiartomik tunnitjivigilauruk! inuĸotingnik idluarsaijungnarĸovlugo, tukkisilerĸovlugolo sunamik idluarmangât idluimangâlônêt.

Tamanna Nâlekab nâmagiva, Salomolo oкautivâ: taimaitomik tuksiaravit tuksialaunginavillo inôtsemik sivitôjomik, akluinermiglônêt, ômigijivît tarninginiglônêt; sillatunermigle idluarsaijungnarlutit; ahâk tagva oкautsitit mallik-lugit piniarpunga; ahâk ômamik illissimajomik sillatôjomiglo tunnitjivigimavagit, illiktut îtoкalaungimat sivunerne, pittaкarniangimallo kingunerne.

Taimaktauк tuksiaringitarnik tunnitjivigimagivagit imaitunik: akluinermik nertortaunermiglo, adseкarкonnaк attautsemiglônêt attanît akkorngænne. Apкosinimnelo agvertarniaruvit, illusioкojakkalo perкojakkalo mallingniarungne, sorlo atâtait Dâvide agvertalaungmat, tagva tunnitjivigijomavagit inôtsemik sivitôjomik.

Salomole кuviasudlarlune tikkipoк ama Jerusalemut, nangeriartorlunelo Nâlekab iklervingata angersimanertaliub sânganut, Nâlegak кujagijomavlugo, tunnijilunelo tunnergutinik otaksanik кujalijutiksaniglo, âкiksoilunelo nerrimâraksamik angijomik kivgaminut illûnainut.

Nelliutome taipsomane arnâk кaivuк attanermut, nangeriartorlutiglo sânganut.

Arnâglo aipanga oкarpoк: Nâlegak! uvanga arnarlo una kattimgalauкpoguk iglome attautseme, uvangalo innangaкattigilauкpara, attunillo uvaguk erneкalauкpoguk attautsemik.

Arnablo ôma erninga toккovoк unnuarme;

sinniklune nênerlugo toĸĸolaungmago; unnuarmelo makkipoĸ, tiguvâlo ernera sennimnit sinniktillunga, illilâllo talliminut, erninelo toĸĸungajoĸ illivâ tallimnut; uvlâkulle makkilaurama, toĸĸungajoârsuglo ĸemmergolilaurapko, ahâk ernerilaungitara, erniliaringitaralo.

Arnâglo aipâ oĸarpoĸ: taimangungitoĸ, ernera inôvoĸ, ernîllo toĸĸungavoĸ. Tâmnale oĸarpoĸ: taimangungitok, ernît toĸĸungavoĸ, erneralo inôvoĸ.

Tagva attaneĸ oĸarpoĸ: saviksoarmik aiklerutigissinga, nutararlo inôjok aviksiuk maggôlitilugo, ĸoppangalo tunnissiuk ômunga, ĸoppangalo aipâ tâpsomunga.

Tagva arnaĸ tâmna ernelik inôjomik oĸarpoĸ attanermut: (ômattinga illungertudlalermat ernine pivlugo) Nâlegak! sorrusek inôvlune tunnissiuk tâpsomunga, toĸĸoniarassiuglo! arnâgle aipanga oĸarpoĸ: uvamnullônêt illingnullônêt illinganiarnago, aviktaule.

Tagva attaneĸ ĸiovoĸ oĸarlunelo: sorruseĸ inôvlune tunnissiuk ômunga, toĸĸoniarassiuglo, tâmna anânagingmago.

Idluarsaineĸ tamanna attaniub attolauĸtanga tussaumajaulerpoĸ Israêlitit illûnamassianginut, attanerlo sivôragivât, takkogamik, Gûdib illissimaninga tâpsomanêmat, idluarsainermik attorlune.

Taimak Salomo attaniolauĸpoĸ Israêlitit illûnamassianginut, nâlegaulauĸlunelo attanioving-nut illûnainut, kôksoarmit Eufratemit Filisterit nunangat, Egiptenemiut kiglilervingat tikkidlu-

gik; pilliutinik ĸaitsivut tâpsomunga, nâlekpâllo inôsingane tamât; ullapirsauteĸalauĸporlo illûnainit avatânêtunit.

Jûdakullo Israêlitillo taimak unnuktigijôlauĸput siorĸattitut immarbiksûb siksanganêtutitut, nerrivullo immerlutiglo serridlalaularmiglo; ussornarnarlutik nunaĸalauramik, nelliat napârtoĸotine Weineliksab attâne, Feigeliksablo attâne Danemit Berseba tikkidlugo, Salomob inôsingane tamât.

Gûdible Salomo tunnitjivigivâ illissimanersoarmik illitarĸsinersoarmiglo sillatonermiglo siorĸattitut immarbiub siksanganêtutitut.

Ajoĸertûtsit adsiojut 3000 dit oĸauserilauĸpait, imgerutingillo 1005 eolauĸput.

Salomolo issumavoĸ, Nâlekab attinga iglomik iglolioromavlugo, iglomiglo nanginerminut illingajuksamik. Tilliklerporlo Hiramemut, Tirusib attanertanganut, oĸautsauĸovâlo: „sorlo atâtaga Dâvide piniarvigilaurangne tilliutjivigilugolo Zederinik, igloliorungnarĸovlugo ingminut, taimailiorvigilaungatauĸ. Ahâk! Nâlekab Gûdima attinga iglomik iglolioromavara, ivjornaititaujutiksamik tâpsomunga. Iglolo iglolioromajara angijôjuksauvoĸ; Gûdivut anginersaungmat Gûdinit tamainit.

Tagva mânna tilliklervigilaunga angumik sillatôjomik, sungiusimajomik Goldelerilune Silberelerilunelo, kikkitjerilunelo Purpurelerilunelo, assinginiglo sennalune.

Tillikliutjivigilaungalo napârtunik Zederinik Zipressiniglo Sandeliniglo Libanonemit; nellunginama kivgaкotitit sungiusimangmatta napârtut nakkalugit Libanoneme; ahâglo kivgaкotima kivgaкotitit illagijaksarivait.

Tagva Hirame aglaktigut oкarpoк, tilliklerlunelo Salomomut: „nertortaule Nâlegak Israêlib Gûdinga кilaub nunablo pingortitingak, attaneк Dâvide tunnitjivigilaungmago ernermik sillatojomik poкitomiglo, illissimajomiglo igloliorniartomik igluksamik Nâlekamut, attanionimelo igluksanganik.

Ahâk piniaromavunga tamainik pijomajarnik, tilliklerоmavungalo angumik illissimajomik, sennajuksaniglo Libanonemut, napârtut Zederit nakkalugit.“

Salomoblo tujormitjat (Israêlitiungitut) Israêlitit nunanganêtut kittitauкovait, nagvârtauvullo 153,600 dit; tâpkonangallo 70 000 dit akjarsijungortipait, 80,000 dillo nakkatsijungortipait кaккame napârtune; 3600 dillo aulautsijungortilaita, aulatsijut inugiartoksoarnik sullijaksanne.

Israêlitit aularningata Egiptenemit kingorngata, Jaringita 480 ingænne, Salomob attanioningata Jaringita sittamangænne, Jarit 1000 diokassait Kristusib saккerningata sivorngane, Nâlekab igluksangat sennajauninga pigiartauvoк кaккame Morîame, Isaab tunnergutautitauvigilauкtangane atâtaminut Jehôvamut, Dâvidib pissiarilauкtangane Jebusiteremit Arafnamit, attaniublo attanioningata Jaringita 11 ingænne, taккingita 8 ingænne pijarêrtaumalauкpoк, sorlo il-

lingajuksaulaungmat; Jarit 7 it nâlugit igloliorasuarpât.

Tempele tâmna ânanâvaksôlauĸpoĸ, ĸarmangit ujarĸanik angijunik ânanaujunik, Marmorenik ĸaĸĸutsiartunik sennajaulauĸput; illualo ĸallineĸartitaulauĸpoĸ illûnane Goldemik ĸeblariktomik, anginingalo imailauĸpoĸ: tallertut 60 gitut takkitigijôlauĸpoĸ, tallertullo 20 gitut sennimutotigijolauĸpoĸ, tallertullo 30 gitut poktotigijôlauĸpoĸ; igloĸalaungilarlo taimak ânanautigijomik tâpsomangat nunane illûnaine; perĸutingillo kivgartornermut Jehôvamik attortauvaktut Altareme ivjornaitovingmelo illûnaita sennajaumalauĸput Goldemik kannujamiglo ĸeblertamik.

Taimak sennajaksat Salomob sennajauĸolauĸtangit Nâlekab iglungane pijarêrtaumavut, Salomoblo ittertipait ĸamunga tamaita atâtame Dâvidib kattitilauĸtangit, ivjornaitilauĸtangillo, Silberelo Goldelo illuleĸutillo, illilugillo Nâlekab Tempelingata pivianartoĸotinginut.

Salomoblo ingminut katterĸovait angajoĸaunerojut atâtaujullo Israêlitit akkorngænne illûnaita Jerusalemut, Nâlekab iklervinga angersimanertalik Zionemit innigilauĸtanganit âlugo, ittertilugolo Tempelemut. Âpâlo takpaunga, taimaglotauĸ tuppek kattimaviolauĸtoĸ; ivjornaitoviublo perĸutingit illûnaita tuppermêlauĸtut ajoĸertuijut Lêvitillo takpaungartipait.

Taimaglo Tempele uvlorme taipsomane attortautainarpoĸ, uvloksiorvoĸalauĸporlo uvlorme, tâpsomane Israêlitinut Israêliteungitunullo illû-

namassianginut kujalijutiksamik kuvianartoksoarmiglo; attanerlo inugiartoksuillo tunnijivut taipsomane tunnergutinik ôtaksanik kujalijutiksaniglo kittiksaungitunik, taimak kittitaujungnangimatta. Ajokertuijulle annilertillugit ivjornaitovingmit, nuvujab Nâlekab iglunga nâmalerpâ.

Salomoblo Nâlekab altarekotinga sângerpâ, illagêt Israêlitit illûnamassiatik najortillugit, aggannelo issangmivait kilangmut okarlunelo:

„Nâlegak Israêlib Gûdinga! illiktut Gûdekangilak takpânelônêt kilangme, attânelônêt nuname sokkosijuititsijomik angernermik, nâpkiningnermiglo kivgakotingnut agvertalauktunut sângne ômamut tamânut.

Ahâk! kilaub, kilaillo kilangita illûnamassiatik illulungilâtit! kanorle tagva iglo una igloliolauktara piniarungnarajarka tamattominga?

Sâlaurilletôk kivgavît tuksiarninganut kennuninganullo Nâlegak Gûdîk! ijîkik uitatsainarkovlugik uvlôtillugo unnuarmelo iglomut ômunga, innemut okautigilauktarnut: attera tagvanêtuksauvok.

Tussalaurittôk issumagijungnailugillo ajornerit! kina idluitullilerangat inukattiminut, tagva igvit tussalaurit kilangme, idluitulliviojorlo takkunaruk ikkajorlugolo.

Inukotitit Israêlitit sâlagijaulerangatta ômigijimingnut, idluitullilauramik illingnut, tuksiarpettalo kakkialerlutik, kennulutiglo illingnut iglome ômane; tagva igvit tussalaurit kilangme, nâpkoarnikovlutit tâpkoninga.

Kilak parngnanairsimalerangat sillaluluganelo idluitullilaungmatta; ubvalo kâĸalerangat, nusilingnartoĸalerangallônêt, perortullônêt ĸaĸĸôjaksat ĸernersilerangatta, piglertaujârtoĸalerangallônêt nerrijoĸsoarnik, assianiglônêt kappianartoĸalerangat, ĸannimaseĸalerangallônêt nellianik;

Tuksiartut ĸennujullo tamaita, inuit nellîlônêt inuĸotitit Israêlitillônêt tukkisilerpatta ômattimik pagvinarninganik, aggatiglo issangniarpattigik iglomut ômunga; tamanna igvit tussalauruk ĸilangme, issumagijungnainilutillo, tunnijilutillo nellianut agvertarnerilauĸtanga mallikļugo; igville kissivit inuit ĸittorngangita illûnatik ômattingit illitarigangne.

Idluitulliniaraikpatta illingnut, igvillo ningarosugutigigungne, tunnilugillo ômigijinginut, sâlagijingitalo aularutikpagit nunamut ĸanningitomut, tagvanelo ĸaĸĸialerpatta, sâlerpattalo illingnut tuksiarlutik ĸugviorlutiglo;

Tagva tussalaurit tuksiarninginik ĸilangme, idluartomiglo saĸĸêvigikit, nâpkiningneĸsilaulîllo sâlagijimingne, uttertitaumiĸovlugit ovunga atâtagijapta nunangænnut, igloĸotingnullo ômunga; inuĸutaungmatta perĸutaulutiglo illingnut, aularutilauĸtatit Egiptenemit kiaksaumit kikkiangmit.“

Salomoblo tuksiarnerit tamakkoa tamaita nâgamigit Nâlekab sângane, tagva makkipoĸ Nâlekab Altareĸotinganit sêrĸortornermit, agganne issangmilugit ĸilangmut; nangeriartorporlo tagvunga, saimartilaitalo illagêktut Israêlitit illûnamassiatik nippeĸortojomut oĸarlunelo:

„Nertortaule Nâlegak! inuĸotiminut Israêlitinut merngoersernermik tunnijilauĸtoĸ, sorlo oĸalaurame. Oĸauseĸ attauserlônêt tikkingilungilaĸ oĸausinginit ajungitunit tamainit kivgamigut Môsesekut oĸauserilauĸtanginit.

Nâlekab Gûdipta illagilittigut, sorlo atâtagijavut illagilaungmagit; tâpsoma ĸemangniarattigut, aggannelo erĸitiniarnagit uvaptingnit. Omattivut sangutilugit tâpsomunga, agvertarĸovluta apĸosiningine tamaine, mallerĸovlutalo perĸojanginik, perĸolauĸtanginik atâtagijaptingnut.“

Salomolo oĸâlatillugo sulle, ikkoma kattakpoĸ ĸilangmit, nerrilunelo tunnergutinik; Nâlekablo ânanauningata iglo nâmalerpâ.

Israêlitillo tamattominga takkogamik, illûnatik okkolerput, kênatik pudlugit nunamut, opigosuglutiglo; Nâlegarlo ĸujagivât pitsiarmat, nâpkiningningalo sorainiatsangimat.

Taimak attaniub Salomob uvloĸsiorvik uvloĸsiorpâ, Israêlitit illuêngarlutik illagilugit Nâlekab sângane, uvlut 14 it nâlugit; sorêrmattalo tagva inugiartoĸsuit aularĸovait. Tâpkoalo attaneĸ saimartipât, ailutiglo iglomingnut ĸuviasuklutik maksoalutiglo ajungitut tamaita Nâlekab pinialauĸtangit kivgaminut Dâvidemut, inuĸotiminullo Israêlitinut pivlugit.

Arabiamiut attaningata arnab Salomonib tussaumajanga Nâlekab attinga pitjutigallugo tussaramiuk, ĸaivoĸ ôktoromavlugo nellaupsarutik-

sanut; Jerusalemullo tikkipoĸ unnuktunik najorteĸarlune, Kamêlinik, mingoarutiksanik pivianartunik nangmaktunik. Salomomullo tikkipoĸ oĸarvigivâlo tamainik ômamigijaminik.

Salomoblo oĸautivâ tamainik apperĸutigijanginik; sumiglônêt nellonartoĸalaungilaĸ attanermut oĸauserilungitanganik tâpsomunga.

Arabiamiut attaningat arnaĸ takkogame Salomob illissimaninganik illûnânik, iglomiglo igloliolauĸtanganik; nerĸiksaniglo tâpsoma nerrimârvianut illingajunik, kivgangitalo iglunginik, naipertutsiarninginiglo, annorânginiglo, tunnergutinginiglo ôtaksanik tunnijanginik Nâlekab iglungane, tagva uimamajotun-îlerpoĸ, oĸarlunelo attanermut: „Mikseĸârtôvoĸ tussalauĸtara nunaĸotimne illinganît illissimanîllo pivlugik; okperijomalaungilaralo tikkerĸârtinnanga takkolugolo ijimnut; ahâglo ĸoppanganiglônêt oĸautsaulaungilanga, illissimanelionersauvotit ajunginelionersaulutillo tussaumajamnit tussalauĸtamnit. Illa piloridlarput inuĸotitit, nangitsainartut sângne, tussarlutiglo illissimanernik. Nertortaule Nâlegak Gudît! ingitilaungmattit Israêlib iksivautanganut; Nâlekab Israêlitit nagligingmagit soraijuitomik.“

Tâpsomalo attaneĸ tunnitjivigivâ Goldemik, Talentinik 120ginik, mingoarutiksaniglo tippitsiariktunik unnuktovaksoarnik, ujarkaniglo piviartunik; attaniublotauĸ Salomob Arabiamiut attaningat arnaĸ tunnitjivigivâ tamainik tussugijanganik tuksiararijanganiglo, tunnijane tâpsomunga pijarallune tappilugit.

Taimak attanek Salomo akluinersaulaukpok illissimanersaulauklunelo attanernit illûnainit nunamêtunit; nunagillo illûnatik tussudlarput Salomo takkojomavlugo, sillatuningalo Gûdib tunnilauktanga tâpsoma ômattinganut tussaromavlugo.

Attanerlo umiaksoakalaukpoktauk immarbingme, Hiramib umiaksoakotinga aiparallugo Tarsisemut umiaktortok; attausênarlune Jarine pingasune umiaksuit utterkattarput, tikkiutjilunelo Goldemik Silberemiglo, Elefantillo tôgânginik, pissuktuniglo itjuartunik, tingmianiglo Fauenik attelingnik.

Sillatudlarnek illissimadlarnerlo sapputsilungimanik tammarnermit kattangnermillo, tamanna kiksarnadlartomik nellautsimarilaukpok Salomomut, attanermut sillatunerpângolauktomut attanernit illûnainit inôlauktunit nuname; taimaimat nangminerminik okarpoktauk imâk: ômattiminik tettekartok, tâmna sillaitôvok. Jarinik unuktunik attaniolauktôgalloak piloridlarlune sillatudlarlunelo, piniarnerniglo ajungitunik unnuktunik piniarlauklune; Gûdible perkojangit koksanadlartut puigorpallialeramigit malliktaililugillo, tamanna pivlugo ômattingata nangminingata uiverivâ idluitullinermut kattaktipâlo.

Taimaimat inôserme nâkassangningane ama okarpok imâk; ajokertûtsit tamaita pijariakortonerpângit tussarlavut: Gûde sivôragissiuk, malliklugillo perkojangit; tamanna inungnut illû-

nainut illingangmat. Gûdib piniarnerit tamaita pititsomârmagit erkartuivingmut, tamaita illalliudlugit sagvarsimangitut, idluarmangâta idluimangâtalônêt.

Attaniub Salomob arnat unnuktut Jûdit nunangata assinginit pijut nagligivait, inukattigêksoarnit taimaitunit, Nâlekab okautigilauktanginit: aiviginiarassigik tikkitailitissigiglo illipsingnut; nellonangitomik ômattisse sangutiniarpait Gûdingoakotimingnut; taimaitut illa Salomob ungagivait naglingnermut; taimailiorlunele Nâlekab kuviagingitanga piniarpâ, mallingnanelo illuêngarlune Nâlekamik, sorlo atâtanga Dâvide pinialaungmat.

Taipsomane Salomo poktojunik (Altarinik Gûdingoanut illingajunik) sennakojilerpok, Kamos, Moabiterit makkojungnartokotingat pivlugo, Molechelo, Amoniterit makkojungnartokotingat pivlugo; illa nulliame takkorngartat Gûdingoakotinginut illûnainut iserluanititsivok tunnijilunelo tunnergutinik; taimaimat Nâlekab Salomo ningarilerpâ, ômattinga Nâlekamik Israêlib Gûdinganik allaingmat, maggoertorlune sakkilauktomik tâpsomunga.

Nâlegarlo Salomomut okarpok: taimailiolauravit, angernera perkojakkalo, perkolauktakka illingnut mallilaunginangne, tagva attaniovik aksârnigarijomavara illingnit tunnijomalugolo kivgakotingnut; inotillutille taimailioromalungilanga, atâtait Dâvide pivlugo, ernivîlle agganginit aksârnigarijomavara.

Nâlekablo Salomo akkerartortekartipâ Ha-

dademik Edomemiomik, Resonemiglo, Jerôbeamemiglo: tâpkoa kanoetokartitsilutik akkerartorteolaukput Israêlitinut Salomob inôsingata nâninga tikkilugo.

Salomoble Jerôbeame pijugakpâ, tâmnale kemâvok Egiptenemiut attaningænnut Sisakemut, tagvanêtuarlunelo Salomob tokkunga tikkilugo. Salomoblo inutokauvlune inôserme uvlungit inôserilauktane issumaksarsiorutigigamigit, tagva okautsinik tattamnadlartunik makkoninga okautsilerpok: Okaluktok 2, 4—11. —

Salomob attanioningata Jerusaleme Israêlitit illûnamassianginut nelliuninga Jareôvut 40 git; sinnisilerporlo Jarekarlune 60 nik, ailunelo atâtagijaminut, illijartortauvorlo atâtame Dâvidib iglugasaksoangine.

Okalukt. 4, 13. Sorrusek aklujok sillatojorlo nâmanersauvok attanermit inutokaujomit sillaitomillo tennersartaujomangitomillo.

Sal. okâl. 30, 7—9. Maggungnik kennuvigivagit, tamakkoninga kippiluktaililaunga tokkokârtinanga:

Nellangainek, sægloneríllo ungasiktikit uvamnit; aklunermiglo akluinermiglo tunnitjivigiηiarnanga; nâmatuinartomiglc nerkiksakatsainarlangatôk!

Nâmaksiluarajaruma missiarajarpunga okarajarlungalo: Nâlegak kinauvâ? ubvalo akluluarajaruma tigligajarpunga, attornerlugajarlungalo Gûdima attinganik.

VI.

Jûdákut Israêlikullo attaniovîgik.

43. Attanioviub aviktauninganik. Rehabeamik attanermik Jûdame; Jerôbeamiglo attanermik Israêleme.

Attanek Salomo tokkolaungmat, kinguvârêt 10it Israêlitit kattilerput kaggimiovingmut, Sichememut, kinguvâret Efraimekut nunangænnêtomut; (Jos. 24, 1.) attanek nutak annerijomavlugo.

Rehabeametauk Salomob erninga tikkinivok tagvunga, annerijaujomavlune attaningortitaujomavlunelo Israêlitinut. Sullinajarpoktauk sillaitoksôlaungikune; atâtatulle inugiartoksoarnut illusekanginame, angutausertotulle, nâpkigosujuitotullo attaniotijomajotullo illingatuinarmat, tagva sullingilak.

Israêlitit tagva kattimatillugit Sichememe, tilliklerput, Jerôbeame taipsomane Salomo inôtil-

lugo ĸemâlauĸtoĸ Egiptenemut ĸaiĸojauĸovlugo, oĸarĸattigijomavlugo.

Kingorngane illûnamassiatik saĸĸerput Rehabeamib sânganut, oĸarpullo: atâtavît nangmagiaĸartavut oĸumailuartilauĸpâ, taimaimat igvit mânna kivgartorneĸ oĸumaitoĸ, nangmagarlo siorniornartoĸ, illilauĸtanga uvaptingnut oĸinersautilikik! tagva nâlegomavaptigit. Tâpsomale oĸautivait: aileritse uvlut pingajuat tikkidlugo, tagva ĸaipsârniaritse uvamnut.

Tagva Rehabeamib angajoĸajat atâtame Salomob sângane nangilauĸtut ĸaggimiolerĸattigivait oĸarlunelo: ĸanoĸ illipse attanertuivîse?

Kiovât: inugiartoĸsuit taipkoa uvlome tussarniarungne, pijomajangillo mallingniarungne, tagva nâlengniarpâtit inôtsit nâlugo.

Rehabeamible piojoridlarlune angajoĸajat attanertuiningat nachogilugo ĸemakpâ, ĸaggimiolerĸattigivaillo inuosuktut ikkingutine, sânganelo nangertut.

Tâpkoale oĸautivât: inugiartoĸsuit imâk oĸautijaksarivattit: erĸeĸoĸotiga sillingnersaujuksauvoĸ atâtama ĸoktoragingnit; atâtama ipperautanut ipperartolauĸpâse, uvangale Skorpioninut sugiaromavapse.

Attanerlo taimailiorpoĸ, sorlo inuosuktunut oĸautsaulaungmat; uvlut pingajuænne Jerôbeame inugiartoksuillo illuêngarlutik saĸĸermatta, tagva attaniub kiovait oĸumaitomik, nâlelungilaillo, angajuklît attanertuiningat ĸemaklugo inuosuktut attanertuiningat mallikpâ.

Israêlitille illûnamassiangit takkogamik, attaniub tussaromangimagit, tagva kiovât oĸarlutiglo: sunamik illangiutiveĸarkita Dâvidemik? Israêlitiojose aileritse iglupsingnut! taimailiorpullo.

Tagva kinguvârêt 10it apterput Rehabeamit, Jerôbeamelo annerilugo attaningortipât; Rehabeamelo attaniolerpoĸ Jûdakunut Benjaminekunullo kissênut.

Rehabeamiblo Adorame pimaklerte tillingmago tagvunga, pikkabladlartut saimaromavlugit, Israêlitit illûnamassiatik millorpât ujarkanut toĸĸolugo; attanerle tuavidlune ikkivoĸ aksalloalingnut, ĸemâlunelo Jerusalemut.

Rehabeamelo Jerusalemut tikkiname, Jûdakut illuêngarlugit Benjaminekullo kattitipait, Israêlitit sorsugvigijomavlugit, attanioviglo sattortautitsomavlugo ingminut; Gûdible Nâlekab nellautaijokut Semajakut oĸautsauĸovâ: takpaungartuksaungilase ĸattangutisse Israêlitit sorsugvigilugit, angutit illûnatik attunit iglomingnut angergarlit, tamanna uvamnit pingmat. Nâlekpaillo Nâlekab oĸausingit, utterlutiglo angergarlarmiglo iglomingnut.

Jerôbeamible ĸaggimiovik Sicheme Efraimib ĸaĸĸangine iglugasalliorpait, angijorortilaitalo innigilugillo, sorlo Jûdakut attaningit Jerusaleme inneĸasôngomatta.

Sennavoĸtauĸ nochangoangnik Goldeojungnik; aipangalo napparpa Bêteleme, aipâlo Daneme, inuĸotinelo oĸautilugit: -ajornarpoĸ illipsing-

nut, majorarluse Jerusalemut; ahâk Israêliteojose! tagva Gûdisse, aularutjilauktut illipsingnik Egiptenemit. — Tamannalo idluitullijutaulaukpok tâpkonunga, Gûdingoat tuksiarvigijartormatsuk mânna, Gûde ômajok kemaklugo. —

Iglomiglo igloliorpoktauk poktojune, Gûdingoanut illingatitaumajomik, ajokertuijungortitsivorlo Lêvib kittornganginit pingitunik. Uvloksiorvingniglo âkiksoivoktauk, uvloksiorvît Jûdame adsinginik, tunnergutiniglo tunnijivok Altarib sennalauktame kângane Bêteleme, uvloksiorkojilunelo ômattiminut issumertolauktangane; taimailiorlunele idluitullititsivok kinguvârênik 10 nik Israêlitinik, ningaksailunelo Jehôvamik, Israêlib Gûdinganik.

Ahâglo, Gûdib angutekotingita illangat tikkipok Jûdamit Bêtelemut, Jerôbeame nangertillugo Altareme isserluanititsilune, nipliavorlo altaremut: altare! altare! Nâlegak imâk okarpok: ahâk, ernermik erniangojokaromârpok Dâvidib iglunganut, Josîamik attekaromârtomik, tâmna tunnijijomârpok kângne poktojub ajokertuijokotinginik, isserluanititsijunik kângne, inuillo sauningit ikkitsomârpait kângne.

Attaniub okautsit tamakkoa tussaramigit, agganne issakpait kaggudlarlunelo: tigusiuk! tagva aggangit issangmijangit tâpsomunga tagvainak tokkungalerput, erkititsungnangerpaillo; altarelo koppilerpok, argjallo nâvitauvut altaremit.

Mânna attanek Gûdib inukotinganut okarpok: Nâlekab Gûdivît kênanga kennuvigiuktôk, tuksiutingalo, aggakka âkiktaukovlugit. Tâmna

tagva tuksiarpoĸ Gûdemut, attaniublo aggangit âĸilerput sivôrnganetullo ìdlutik.

Sullele Jerôbeame sâgiarlungilak Gûdemut omajomut. Attaniublo Gûdib anguteĸotinga innapâ oĸarlune: ĸailaurit angerarĸattigilaunga nekkoĸsitilutillo, pilliumik tunnitjivigijomavagit. Tâmnale kiovoĸ oĸarlunelo: ĸainiangilanga, Nâlekable oĸautilauĸpânga: niaĸôjaĸtortuksaungilatit, immertuksaunaglo tagvane, uttertuksaungilatillo apĸosinekut attolauĸtakut. Aularporlo apĸosiniub assiagut.

Nellautaijoĸarporle Bêteleme inutoĸaujomik, Lêvitinnit pingitomik, tâpsoma erningata tikkipâ unipkautilâllo piniarnernik tamainik, Gûdib anguteĸotingata pinialauĸtanginiĸ, okausinginiglo Altaremut.

Tâpsoma Gûdib anguteĸotinga mallikpâ naipipâlo iksivatillugo napârtub Terebintib attâne, apperivâlo: igvit tâmnauvît Gûdib anguteĸotinga Jûdamit tikkilauĸtoĸ? tâmna oĸarpoĸ: ahaila.

Innaksorlugolo oĸautivâ: ĸait! angerarĸattigilaunga, niaĸôjaĸtorlutillo. Tâmnale ĸunnuvoĸ, Nâlekab taimak perĸolaungimago. Nellautaijuble ìtub oĸautivâ: uvanga nellautaijôgivungatauĸ illiktut, Engeliblo oĸarĸattigilauĸpânga oĸautilungalo: uttertitsuk igloĸotingnut, niaĸôjartorĸovlugo immerĸovlugolo. Sagloĸipâle.

Tagva utterĸattigivâ; iksivatillugolo nerrimârvingme, Nâlekab oĸausinga tikkipoĸ nellautaijomut uttertitsilauĸtomut tâpsominga; ĸaigarsugvigivâlo Gûdib anguteĸotinga oĸarlunelo:

imâk Nâlegak oĸarpoĸ: tamanna pivlugo Nâlekab ĸanninga nâlelaunginangne, uttersimagavillo niaĸôjartorlutillo immilarpillo, illa tamanna pivlugo timît toĸĸungajoĸ atâtagijavît illuvinganut pijuksaungilak.

Aulartillugolo Loewib naipipâ apĸosinerme, toĸĸolâllo, nerringilâle; siuteĸortojorlo nangerpoĸ apĸosiniub senniane, Loewelo nangerpoĸ timib toĸĸungajub senniane.

Nellautaijorlo îtoĸ tamattominga tussarame, aularpoĸ tagvunga nagvârpâlo timinga toĸĸungajoĸ, egissimajoĸ apĸosinermut; Loewelo nerrilaungimarikpoĸ timemit toĸĸungajomit, siuteĸortojorlo alliktolaungilâ.

Tagva nellautaijub îtub time toĸĸungajoĸ kivikpâ uttertilâllo illilugolo illuveĸotiminut; ogurivâlo oĸarlune: kiksarnarmêk ĸattangutîk! ernerminullo oĸarpoĸ: toĸĸojomâruma, tagva illijartorsinga illuvermut ôma illijartortauvigijanganut, saunikkalo illiniarsigik tâpsoma sauningita senniænnut. Pijomârmat sorlo ĸaigarsulaungmat Altaremut Bêtelemêtomut, poktojullo iglunginut illûnainut Samariab iglugasaksoanginêtunut.

Pijoĸartuble tamattoma kingorngane Jerôbeamib apkotigijane idluitut allarlungilait, tamannalo illingalauĸpoĸ Jerôbeamib iglungata idluitullininganut, asserortauĸovlugo pêjartauĸovlugolo nunamit; taimaimat Nâlekab nellautaijokut Ahiakut oĸautsauĸovâ: taimailiolauravit,

sâgialaunginavillo, tagva taimaimat: kina Jerôbeamekunit tokkoniartok iglugasaksoarne, kingminut nerrijaujuksauvok, kinalo natername tokkolertok, tâmna tingmitjat sillamêtut nerrijaksarivât, Nâlekab tamanna okauserilaungmago.

Unatadlarnekatsainalaukpok Rehabeamib Jerôbeamiblo akkorngangne, inôsingane tamât, kanoêtokatsainarporlo Israêleme; pikkablarnerit pivalliatsainarput, attanit piungipalliatuinarmatta: illangit tokkotauvut, annikitomik kissiane attaniolaukârdlutik; illa Jerôbeamib idluitullininga ivleringmatsuk, tagva nochangoak Golde, tâpsomalo assingit Gûdingoet tuksiarvigivait, igluniglo igloliorlutik tâpkonunga; illusekarlutiglo mamaitoâlungnik, uvloksiorvekarangat Gûdingoakotimingnut tuksiarvigijamingnut, tunnergutiniglo kaitsivigijamingnut illingajomik.

Illa taimak asserornek aglivalliavok Israêleme.

Sal. okâl. 15, 1. Kigutsib illanêrsârtub ningaumajarnek ikublatipâ; okauserle sôngosârtok ningaumajartitsivok.

Kap. 16, 18. Asserortuksak piojorilerkârpok; kattaksimanerublo pingijainek sivôrlerivâ.

Hiobe 12, 12. Atâtatsiarne illissimanekarpok, sillatunekarlunelo inutokaujune.

Hosêa 13, 9. Israêle pititsivotit nangminer-

nik asserornadlartomut, piulijauviksat uvamnit kissiane pingmat.

---

44. Nellautaijomik Eliasemik; attanermiglo Ahabemik.

Attanek Ahabe, Israêlitit attaningita 7ingat attaniolauktok Israêleme, Josafat attaniotillugo Jûdame, piungilualaukpok attanernit sivorliolauktunit illûnainit.

Tâpsomane suglugilaukpâ agvertarame Jerôbeamib idluiningine, nullianikpâlotauk Isebele, Zidonemiut attaningata pannia, Baalelo kivgartoriartorpâ tuksiarvigivâlo. Altarelo sennavâ Baale pivlugo, Baalib iglungane sennalauktamine tâpsomunga Samariame.

Tagva Eliase Tisbitemiok Gûdib nellautaijokotinga Ahabemut tikkipok okarlunelo: sorlo miksekârtomik Nâlegak Israêlitit Gûdingat sângiartara inôngmat: Jarine tamakkonane missungniangilarlônêt sillalungniangilarlônêt, kissiane uvanga okaruma.

Tagvainarlo Nâlekab okausingata tikkipâ okarlunelo: aularit ovangat, kingmuarlutillo kaulerviub nellânut, ijerlutillo kôngme Kriteme; tullukat perkolaukpakka pattangaititserkovlugit illingnik tagvane, kôngmillo immertuksauvotit.

Aivorlo ingilunelo kôngme, tullukallo âtsivigeĸattarpât ĸaĸĸôjamik, nerĸemiglo uvlâkut unnukullo; immerporlo kôngmit.

Pijoĸalauĸporlo uvlut illangit kingorngænne, kôk ipterilingmat, sillalulaungimat nuname. Tagva Nâlekab perĸovâ, Zarpatemut ailerĸovlugo, tagvanêtualerĸovlugolo, tagvanele uigarnermut pattangaititauniarmat.

Iglugasaksuit taipkoa upkoaĸsoanginut tikkimat, ahâk, tagva uigarneĸarpoĸ tagvane, ĸejungmik kattersoijomik.

Eliasiblo ĸaiĸova ĸennuvigivâlo: immiarsungmik aiklerutilaunga, immerĸovlunga, tamuamiglo niaĸôjamik ĸaitsivigeĸassiutilaungatauĸ.

Arnarle oĸarpoĸ: igamajoĸalungilanga sumiglônêt, tigumiaĸamik sennaukamik kissiane ĸattame, orĸsuârsungmiglo publaujarme. Ahâglo, ĸejuit illanginik kattersimavunga, itterlungalo âĸiksoromavlugo pivlunga, erneralo pivlugo, nerreĸovlunuk toĸĸolunuglo.

Eliasible oĸautivâ: sivôraniarnak, ailerit piniarlutillo sorlo oĸalauravit: sivorlermigle sâtoarsungmik sennalerit piksamnik; piksarniglo ernivîllo piksanganik sennalerit kingorngane. Imâgle Nâlegak Israêlib Gûdinga oĸarmat: sennaugaĸ ĸattame kêtaulertuksaungilak, publaujarlo orĸsutalik ajoĸsartuksaungilaĸ, uvloĸ taimna Nâlekab sillaluĸojivia nuname tikkilugo.

Arnarlo aivoĸ, piniarlunelo, sorlo Eliase oĸalaungmat; tâmnalo nerrivok, arnarlo iglomioĸattingillo Jare attauseĸ nâlugo. Sennaugaĸ

ĸattame kêtaunersauvallialaungilaĸ, publaujarlo orĸsuktalik ajoĸsarlaungilaĸ.

Nunamele Samariame illûnâne kângnartoĸsoaĸalauĸpoĸ missiginadlartomik; Ahabiblo Obadja pimaklertoĸotine ĸaiĸova oĸautivâlo: nuna ingergarvigiuk immeĸtarvingnut, kôngnullo illûnainut, iviksukanik nagvârungnarmangâpta, horsit horseojârtullo piulilugit, nergjutit illûnamassiatik tokkoĸonnagit. Nunalo avikpâk ingmingnut ingergarvigijomavlugo, iviksukanik immiksamiglo ĸenneriartorlutik.

Nelliutorlo sivitôjok ĸângermat, Nâlekab oĸausingata Eliase tikkipâ Jarit pingajuænne, oĸarlunelo: ailerit takkotilutillo Ahabemut, sillaluĸojerĸovlunga nunamut; Obadjalo mânna apĸosinermêtillugo, ahâk tagva Eliasib pârpa, Obadjablo illitarilerpâ; pamakterporlo kênane pudlugo oĸarlunelo: igvit Eliaseungilatit nâlegara?

Tâmna oĸarpoĸ: aukak! angajoĸait oĸautijartoruk: ahâk Eliase manêpoĸ. Tâmnale oĸarpoĸ: sunamik idluitullilaukîk, kivgait tunnijomagangne Ahabib aggangimut, toĸĸotserĸovlugo uvamnik? Eliasele oĸarpoĸ: sorlo mikseĸârtomik Nâlegak Zebaot sângiartara inôngmat, uvlome sulle takkotitsomavunga tâpsomunga.

Tagva Obadjab Ahabe pagrearpâ oĸautilâllo tamattominga; Ahabiblo Eliase pagrearpâ; takkogamiuglo oĸautivâ: igviovît Israêlitinik asseroijotit?

Tâmnale oĸarpoĸ: uvanga Israêlitinik asse-

roilungilanga, igville, atâtavîllo iglomiokattingit; Nâlekab perкojangit кemâlaurapsigik, agvertarapselo Baale malliklugo.

Attê mânna tilliklilerit Israêlitit illuêngarlutik kattimalerкokit uvamnut кaккame Karmeleme, Baaliblo nellautaijoкotingit 450 git, taimaktauк napârtut nellautaijoкotingit 400 dit Isebelib nerrimârvianit nerrijut.

Taimaglo Ahabe tilliklerpoк, inugiartoкsuit, nellautainerluktullo taipkoa, Eliasib oкautigilauктangit кaiкolugit кaккamut Karmelemut.

Kattimatillugillo tagvane Eliasib oкautivait: кanoк akkunêrtigijomik tussiakkise iglugêngne? Nâlegak Gûdeokpát, tagva tâmna malliklugo agvertaritse! Baalele Gûdeokpát, tagva tâmna malliklugo agvertaritse! inugiartoкsuillo kiolungilât.

Tagva Eliasib ama oкautivait: uvanga inutôlunga amiakôvunga nellautaijôvlunga Nâlekamut; Baalible nellautaijokotingit 450 geôvut.

Mânna tunnergutinik ôtaksanik âtsilerta attunit Gûdeкotiptingnut, illipse tuktuvangmik attautsemik altareкotipsingnut, uvangalotauк tuktuvangmik attautsemik Nâlekab altaringanut sennaniartamnut mânna.

Tagva illipse Gûdipse attinga nipliavigissiuk, uvangalo Nâlekab atinga nipliavigijomavara; Gûdiglo nelliak ikkomamut kioniartoк, tâmna Gûdeole. Inugiartoкsuillo illuêngarlutik kiovut: taimak idluarpoк.

Tagva Baalib nellautaijoкotingit tuktuvak tiguvât tunnergutautipâllo, nipliaкattarlutiglo:

Baal tussartigut! Baal tussartigut! Baalele nip-lingilaĸ kiolungilarlônêt. Tussiarpullo Altare sennalauĸtatik avatâgôrvigilugo. Eliasible mit-tautigilerpait oĸarlunelo: nippeĸortovluse ĸaggu-dlaritse, Gûdeongmat, issumaksarsiorpallaivoĸ, sullijaksaĸarporlônêt, sinnikporlônêt, tuppalerĸo-vlugo.

Taimailiorput tagva, ĸaggudlarput killerlu-tiglo ingmingnik savingnut nubvutsiariktunut, illutsitik malliklugit, aunârĸârtinagit; sullitsen-natigle, kioneĸalaungilarlônêt tagvane.

Tagva Eliase inugiartoĸsuit illûnamassiangi-nut oĸarpoĸ: ĸaileritse tamaunga uvamnut! Nâlekablo altareĸotinga serĸomitaumajoĸ âĸik-sorpâ ama, tunnergutiksarlo tuktuvak toĸĸolugo âĸiksorpâ, illilâllo altarib ĸânganut, ĸoverijau-ĸovâlo immermut pingasuertorlune.

Pijarêramiuglo tagvungariarpoĸ tuksiarlu-nelo: Nâlegaĸ, Abrahab Isaablo Israêliblo Gû-dingat! uvlome ĸaujijaule igvit Gûdeogavit Israêleme, uvangalo kivgaugama illingnut, tai-mailiolauramalo oĸautsitit malliklugit; tussa-launga Nâlegak! inugiartoĸsuit tâpkoa ĸaujiler-ĸovlugit, igvit kissivit Gûdeogavit, tâpkoa ômat-tinginik sâgiartitserĸovlutit kingorngane.

Tagvainaĸ Nâlekab ikkomanga kattakpoĸ pângat, nerrivaillo tunnergutiksaĸ ôtaksaĸ ĸeju-illo, ujarĸallo, ivjorlo, immerlo aglât ittersang-mêtoĸ alluktorpâ. Inugiartoĸsuillo tamanna tak-kogamitsuk, pamakterput oĸarlutiglo: Nâlegak Gûdeovoĸ! Nâlegak Gûdeovoĸ!

Eliasible oĸautivait: Baalib nellautaijoĸo-

tingit tigulersigik, tâpkoa illangallônêt ĸemâkonnago; tiguvaillo, Eliasiblo attersârtipait kôngmut Kisonemut, toĸĸopaillo.

Eliasiblo Ahabe oĸautivâ: parngnailerit, attersârlutillo tuavi, sillalungmut tikkitauĸonnaĸ. Annikitoârsuglo ĸilak ĸernertaumavoĸ nuvujanut annoremullo, sillalungneĸarporlo angijomik; Ahabele ĸemukserpoĸ, ailunelo Jesreelemut, Isebele nulliane unipkautijartorlugo tamainik Eliasib, piniarninginik, kanorlo Baalib nellautaijoĸotingit illûnaita saviksoarmut toĸĸolaungmagit.

Tagva Isebelib ningaumajarlune Eliase oĸautsauĸovâ: Gûdît imâglônêt, imâglônêt piniarvigilinga, ĸaupat nelliutome tamattomane inôtsît piniarvigilungikupko, taipkoa attunît inôsingititut.

Eliase tamattominga tussarame, takkogamelo tattamnartut, Nâlekab pinialauĸtangit tâpsomûna soĸĸoteĸangimaringmatta, parngnailerpoĸ, sunaĸajuitomut ailune ingmeriaĸtut ĸanningitigijomik, tikkiporlo ingilunelo kigutangernaujaĸutit attânut; tuksiarporlo toĸĸonerminik oĸarlunelo: nâmaksivoĸ, tagva mânna Nâlegak tarniga tigulauruk! nekkornersaulungilanga atâtagilauĸtamnit.

Innilarlunelo sinnilarmelo kigutangernaujaĸutit attâne; ahâglo Nâlekab Engelingata aktorpâ oĸautilâllo: makkitit nerrilutillo, apĸosineĸ attoriaĸartat sivitôngmat. Takkosarporlo, ahâglo niaĸungata tungâne niaĸôjaĸarpoĸ jarrasimajomik, publaujaĸarlunelo immalingmik.

Makkiporlo nerrilunelo immilarmelo, pissuk-

porlo nerкiksab tamattoma nekkoкsititsiningaнut uvlut 40 git unnuallo 40 it nâlugit, Gûdib кaк-кanga Hôrebe tikkilugo.

Itterporlo tagvane кairosungmut, sinniktar-lunelo taккamane; ahâglo, Nâlekab oкausingata tikkipâ, oкautilâllo: sunasiorкît mâne Eliase? tâmna oкarpoк: illungertolauкpunga Nâlegak Zebaot pivlugo; altareкotitit serкomilauкpait, nellautaijoкotitillo toккolauкpait saviksoarmut, uvangalo amiakotôvunga, pinasuarpullo inôsim-nik pêjaivigijomavlunga.

Nâlekable oкautivâ: uttilermît, ailutillo apкotigijarne sunaкajuitokut Damaskusemut, itter-lutillo, Hasaelelo mingoaruk attaningortilugo Siriamut; Jehulo attaningortilugo Israêlitinut, Elisalo nellautaijungortilugo innangêrlutit; uva-ngalo amiakoкarкojijomavunga Israêlitine 7000-dinik, sêrкortolaungitunik Baalib sângane, кun-nilaungituniglo tâpsominga.

Aularporlo tagvangat, Elisalo naipipâ, ullik-soaкotinelo egipâ tâpsoma кânganut; Elisablo atâtane anânanelo kunnijartorêramigik parngnai-lerpoк, mallikpâlo Eliase, kivgartolâllo.

Nâlekable Eliase кongmuarкojomalaung-mago кilangmut, Eliase Elisalo aularpuк Gilga-lemit; kôngmut Jordanemut tikkinamik, tagva Eliasib ulliksoane tiguvâ, immulâllo, immerlo annauvâ; tamannalo tagva avikpoк avunga ikkungalo, tammarmiglo ikkârpuk ipteriliktokut.

Akkianullo tikkingmanik, Eliasib Elisa oкautivâ: tuksiarit, sunamik piniartuksaunimnik illingnut, nûtitauкârtinnanga illingnit. Elisa

oкarpoк: annernît uvamnêкovlugo maggoêrtorlune.

Pissuкattigêktillugiglo ahâk tagva tikkilerpoк aksalloalik ikkomalik, ikkomalingnik, horselik, avikpâglo; Eliaselo ullajujaкsoakut кongmuarpoк кilangmut. Elisale tamattominga takkogame, nipliadlarpoк: atâtâk! atâtâk! Israêlib aksalloaliкotingit ablângajoкotingillo horsine! takkojungnaipâlo. Eliasiblo ullinga, kattalauкtanga kivikpâ, utterlunelo.

Nelliutome taipsomane pijoкalauкpoк imaitomik: Nabote, Jesreelemiut illangat perorsêveкarpoк napârtolingnik Weineliksanik Jesreeleme, Ahabib attaniub Samariame igloкsoangata kiglingane.

Ahabiblo perorsêvik tamanna tussugidlarpâ, tauкseromavlugo pissiarijomavlugolônêt kênaujanut, akkiluangatut. Nabotele кunnulune Ahabemut oкarpoк: tamattominga Nâlegak ungasiktitsile uvamnit, kingormgutijara atâtagijamnit tunnilugo illingnut.

Tagva Ahabe angergarpoк ningaumajarlune annulunelo, innarporlo sinnigvingminut, kênanelo кeviartipâ кaккôjaкtoranelo.

Tagva nulliangata Isebelib apperivâ: sôg anernît annudlarкâ? nerringilatillo кaккôjamik? tâpsomale unipkautiva Nabotib кunnuninganik perorsêvik pivlugo.

Tagva nullianga oкarpoк tâpsomunga: issu-

majâluarnak! makkitit kakkôjaktorlutillo, maksoaniarlutillo; uvanga Nabotib perorsêvekotinga weineliksatalik nangminerijautitsomavara illingnut.

Aglangniglo aglakpok Ahabib attingane, tillikliutivaillo inutokaunerojunut angajokaunerojunullo Jesreelemêtunut, imâk pijunik: nerritailinermik akpartitsikojileritse! Nabotelo sivorliovlune ingitissiuk inugiartoksoarne. Angutiglo uivêtuk ingitissigik tâpsoma sânganut, passiklertuksâk tâpsominga okarlutik: Gûdelo attanerlo okarnerlôtigilaukpâkik; annitissiuglo millorlugolo tokkolugo.

Angajokaunerojut tagva piniarput Isebelib pijomajanga malliklugo, tilliklerpullo tâpsomunga okautsaukovâllo: Nabote millorsimavok tokkungalunelo.

Isebelib tamanna tussaramiuk, tagvainak okautigijartorpâ Ahabemut; tagva Ahabe attersârpok, Nabotib perorsêvekotinga weineliksatalik takkojartorlugo, nangmineliutijomalugolo.

Nâlekable nellautaijok Eliase tillivâ Ahabemut perorsêvingmêlertillugo, okautsaukolâllo: inualaukpotit nangmineliutjilutillotauk: taimaimat kingmit alluktorvingænne Nabotib aunganik, kingmittauk aut alluktoraksarivât; iglomiokotitillo pêjaromavakka amiakokarkonnago attautsemiglônêt; Isebele kingmit nerrijaksarivât avalungita kiglingane.

Ahabe tamattominga tussarame, koaksârtôgalloak angijomik, kakkialilunelo nerritaililunelo, sinnilarmelo poksajamêdlune; Nâlekamulle sâgiarlungimat, apkosinerivaktaminillo piungitoâlung-

nit utterlungimat, tagva Eliasib sillungnerilauĸtanga nellautsilerpoĸ ĸoaĸsârnartomik.

Jarit pingasut kingorngænne, attaneĸ Ahabe unatadlarnermêtillugo Siriamiunut, ĸammutingminêtillugolo aulatsilune sorsuktunik, sorsungnerlo sugalulertillugo, tagva angutit illangata Siriamiub maungatuinaĸ pittikse ĸelluvâ pittiklugolo Israêlitit attaningat sagvingmiutab pûniublo akkorngagut; auglo ikkemit kôkpoĸ aksalloaliub illuanut; toĸĸovorlo unnungme, illijartorpâllo Samariame.

Aksalloaligl o ubvarmatsuk tetserme Samariamêtome, ĸingmit aunga alluktorpât, Nâlekab oĸausinga malliklugo.

Sal. oĸâl. 14, 31. Aklujomik oĸumaititsijub, tâpsoma aklujub pingortitinga mittautigivâ; aklujomigle nâpkiniktub, Gûde opigivâ.

Kap. 10, 25. Gûdekangitoĸ suarutaĸtut ĸângertotut, sorairtotullo îpoĸ; idluartorle tungaviktut nungusuitotut îpoĸ.

Ing. 1, 5. 6. Gûdeĸangitut erĸartortaunerme nâmagijaungilát; idluitullijullônêt idluartut illagêngninginêtsungnangilát.

Nâlekab idluartut apĸosiningat illitaringmago; Gûdeĸangitulle apĸosiningat nungujomârpoĸ.

45. Nellautaijub Elisab piniarninginik, tattamnartullininginiglo.

Nellautaijoĸ Eliase innangêrtiminit Elisamit avilerlune ĸongmuartitaungmat ĸilangmut, tagva Elisa uttilermilune kôngmut Jordanemut tikkipoĸ, ikkâromavlune; tiguvâlo Eliasib ullinga kattalauĸtanga, immerlo annauvâ oĸarlunelo: naneka mânna Nâlegak, Eliasib Gûdinga? immeĸ tagva avikpoĸ avunga ikkungalo; Elisalo pissukpoĸ tagvûna, tikkilunelo Jerichomut. Iglugasaĸsoarmiut innalugo oĸautivât: ahâk! iglugasaĸsoarne makkonane inneĸarominartôgalloaĸ, sorlo takkogavit; kissianele immilukaĸarpoĸ ovane, nunalo alliptornarpoĸ.

Tagva Elisa pôgutamik sioraujamik tættætomik tigusivoĸ egitsilunelo tamakkoninga puailaviub illuanut, oĸarlunelo: mânnamit toĸĸomiglônêt alliptuamiglônêt pijoĸarungnaituksauvoĸ tamattomangat. Taimak immeĸ tamanna atsuilingorpoĸ.

Elisalo sivumuarlune majorarpoĸ takpaunga Bêtelemut; apĸosinermelo majorartillugo, nukapiarârsuit annilerput iglugasaĸsoarnit, millorpâllo ujarĸanut, oĸauteĸattarpâllo: nujaêrsimajotit majorarlutit ĸait! nujaêrsimajotit majorarlutit ĸait! ĸeviarporlo, takkogamigillo oĸarnerlûtigivait

Nâlekab attingane; tagva aklâk tikkilerpûk napârtunit, alliktorlugillo Sorrutsit 42 git.

Tagva inuit tagvanêtut nellautaijoĸ sivôragivât angijomik, nellietalônêt idluitullivigijungnaipâ, taimak sivôranane Samariamut aingmat aglât.

Samariamêlertillugo tagva nellautaijut erningita nulliangita illangata Elisa nipliutivâ oĸarlunelo: omât! uiga, Nâlegak Israêlib Gûdinga sivôragilaungmago ĸaujimaját toĸĸungavoĸ, mânnalo akkiliksaĸarvinga tikkipoĸ, ĸittorngâkka tigujomavlugik, kivgangortitsomavlugiglo ingminut.

Elisab oĸautiva: sunamik piniarvigijaksarivagît? oĸautinga, sunamik pittaĸarĸît iglungne?

Arnab kiovâ: kivgait sunaĸalungilaĸ iglome, publaujab orksuĸautib assianik.

Elisa tagva oĸarpoĸ: attarsijartolerit sillalingnit arnanit illûnainit illuleĸutinik illuleĸangitunik ikkitôlungitunik. Itterlutillo iglungnut, upkoarlo pallangairuk, kovisilutillo illulerĸutinut illûnainut, nunguĸârtinnagit.

Tagva arnaĸ taimailiorpoĸ nellautaijub oĸausingit malliklugit; illuleĸutillo nungumatta, tâva orĸsoĸ noĸĸarpoĸ.

Arnable ailune nellautaijoĸ oĸautijartorpâ tamattominga; tâmnalo oĸarpoĸ: ailerit orĸsorlo niorvgotigiuk! akkiliksaĸarvillo akkilêvigiuk; igville ernikpîllo amiakunga inôgutigissiuk.

Nelliutome taipsomane nellautaijoĸ Elisa iglugasaĸsoatigut Sunemekut ingergarĸattarpoĸ, ĸaĸĸamut Karmelemut aijomavlune.

Iglugasaĸsoarne tamakkonane arnaĸalauĸpoĸ akluitomik; tâpsoma innapâ nerrerĸovlugo tâpsomane; tagvûnalaurangamelo ittervîgitsainarpâ nerreĸattigilâllo.

Tâmna arnaĸ uiminut oĸarpoĸ: ahâk takkovunga, Gûdib anguteĸotinga ovûnâtsainartoĸ ivjornaidlarmat; inneliolauruk unêt mikkijomik iglupta ĸollâne, innarviksanganik sinniktarviksanganiglo, tikkilerangâtiguk itterĸovlugo taĸĸamunga. Taimailiorpuĸ tagva, nellautaijorlo sinniktarĸattarpoĸ tagvane.

Pijokalauĸporlo taipsomane, nukappiab mikkijub, tâpkoa kittorngatuangata, atâtane naternamêtoĸ takkojartoramiuk, tagvainaĸ ĸannimalermat, kaggudlarlunelo: kappianamêk niaĸora! niaĸora! tagvainak angerautjauvlune anânangata sarliarpâ, uvlub ĸetterarninga tikkilugo, tagva toĸĸovoĸ.

Illivâllo Profetib innarvianut, aularlunelo ĸenneriartorlugo ĸaĸĸame Karmeleme; naipigamiuglo pâmaklune nellautaijub ittigangit erĸisimiarpait, tuksiarvigivâlo kiksadlarlune aiĸattaulerĸovlugo toĸĸungajoarsuk takkojartorlugo.

Elisale iglomut tikkimat, ahâk! tagva nukapiaĸ toĸĸungavlune nellavoĸ innarvingane. Itterporlo upkuarlo pallangairpâ tuksiarlunelo Nâlekamut; ĸagvalerporlo pallungaerlunelo sorrutsib kânganut, sorrutsib timinga aukanerĸovlugo.

Tagva nukapiaĸ taggioĸsavoĸ 7êrtorlune; kingorngane ijingne uitipâk. Elisablo arnaĸ Sunememioĸ ĸaiĸovâ oĸautilâllo: tagga ernît tiguleruk; arnarle pâmakterpoĸ ittiganginut opigosuklunelo.

Elisale tikkingmat Gilgalemut, kâveĸarpoĸ nuname tagvane, nellautaijullo erningit nunaĸalauĸput tagvane.

Tagva tâpkoa illangat naternamut aivoĸ, perortunik kattersijomavlune; naipitsivorlo perortunik mânetuinak perolauĸtunik, nunivaklunelo tâpkonangat paungalukullungnik, ĸolokuintenik attelingnik, annorâĸotine tættælugo; tikkinamelo okliutivait savivingmut ukkûsingmut, illitarilungimattigik. Nerrigamigle nerĸiksamit tamattomangat, tagva tagvainaĸ ânernartomik illumingne ikpigidlarlutik nipliadlarput: igvit Gûdib anguteĸotinga! toĸĸo ukkusingmêpoĸ!

Elisale oĸarpoĸ: sennaukamik ĸaitsileritse! pitipâlo ukkusingmut, tagva idluitoĸalaungilaĸ ukkusingme.

Tikkitoĸarporle taipsomane angumik, Elisa ĸaitsivigilugo niaĸôjanik 20nik, ĸaĸĸôjaksaniglo togaksimajunik ikpiarsuĸotimine. Elisa oĸarpoĸ: inugiartoĸsuit tunnitjivigikit! nerrerĸovlugit.

Kivganga oĸarpoĸ: ĸanoĸ angutit 100dit tunnitjivigijaksarivakka tamakkonangat? Elisale oĸapsârpoĸ: inugiartoĸsuit tunnitjivigikit nerrerĸovlugit; Nâlegak imâk oĸarmat: nerrijoĸarniarpoĸ, amiakoĸarniarlunelo.

Tagva illivait tâpkoa sânginut nerrerкovlugit; amiakoкarporlo sulle Nâlekab oкausingit malliklugit.

Naêman, Siriamiut attaningata sorsuktuksaksoaкotingita angajoкângat angutitsiangolauкpoк angajoкâme sângane, opigijaulunelo; angutaudlalauкporlo kallaliolunelo.

Sorsuktuksalle unatadlarnerme niviarsiamik aularutjilauкput Israêlitit nunanganit; tâmna kivgaulauкpoк Naêmanib nullianganut.

Tâmna angajoкâminut arnamut oкarpoк: кanoкtôк Nâlegara nellautaijomênajarune Samariame, taipsoma pêjaiviginajarpâ kallanginit.

Naêmanib attaneк oкautivâ tamattominga; tâmnalo oкarpoк: tagva ailerit tagvunga, Israêlitit attaningat aglagvigijomavara.

Aivorlo tagvunga, neksarlunelo Talentinik 10nik Silberenik, Sekeleniglo 6000dinik Goldenik, annorâniglo 10nik uvloкsiorviksiutinik; âtsilunelo aglangnik tamakkoninga Israêlitit attaningænnut, imâk oкartunik: aglait ukkoa tikkipatta illingnut, ahâk tagva кaujilerit! kivgara Naêman tillilaurapko illingnut, kallaкarungnaitilugo perкovlutit.

Attaniub Joramib aglait tamakkoa attuaramigit, annorâкotine allikpait oкarlunelo: Gûdeovîk, toккotsijungnarajarlunga ômartitsijungnarajarlungalo? kammatsiaritse, кanoк pitjutiksarsiormat uvamne.

Elisab tamanna tussaramiuk, tagva attanek okautsaukovâ: sôg annorâkotitit allilaukpigît? angut taimna uvamnut kailerle, tukkisilerkovlugo nellautaijokarmat Israêleme.

Taimak Naêman kaivok aksalloalikut horselikkut, nokkarlunelo Elisab iglungata sângane; tâpsomale okautsaukovâ: ailerit ubvarlutillo illingnik 7 êrtorlutit Jordaneme, tagva kallakarungnainiarpotit.

Tagva Naêman ningalerpok, aularlunelo okalarmelo: issumalaukpunga anniviginiarmanga, nangeriartorlunelo tamaunga, Gûdime attinga nipliavigilugo, aggangminullo sukkutsera tillaijarlugo, taimaglo kallak pêjarniarmago? Kôksoak Amana Farfarelo Damaskusemêtuk nâmanersaungilâk immeksoarnit illûnainit Israêlemêtunit?

Tagva kivgangita okautivât: nagliktavut atâtak! nellautaijub pijariakortojomik piniarkolaukpattit, piniarajangilatit tamattominga? illa angiluartomik okautilaungmatit: ubvarit, tagva kallangêrotiniarpotit.

Tagva niovok missiklunelo Jordanemut, akkarlunelo 7 êrtorlune, sorlo nellautaijok okalaungmat; uviningalo âkiktaumavok inuosuktub uviningatut îdlune; utterivorlo nellautaijomut opigosuklune okarlunelo: ahâk illitarksimavunga Gûdekangimat nunane illûnaine, Israêleme kissiane; mânnalo pilliumik tigusilaurit kivgarnit.

Tâmnale okarpok: sorlo miksekârtomik Nâlegak Jehôva inôngmat tigulungilara. Tagva Naêman okarpok: tigusijomanginavit sunamik,

kivgait tunnitjiviojungnangilâĸ nunab ôma ivjunganik taimak angitigijomik horseojârtuk magguk neksarungnartagingnik? kivgait tunnergutiksanik tunnijijomêrpoĸ Gûdeungitunut, Nâlekamulle.

Nellautaijub angerlune oĸautivâ: ullapirsauteĸarlutit aularit! aularporlo tâpsomangat.

Aularsimalermalle Gehasi Elisab kivganga ingminut oĸarpoĸ: ahâk angajoĸâma Naêman una uikkagilauĸpâ, tigusilaunginame sunamik taipsoma agganginit ĸailauĸtanginik; udlagomavara tigusijomalungalo sunamik taipsomangat.

Taimak udlapâ; Naêmanelo takkogame udlaningmat, niovoĸ aksalloalingmit pagreartorpâ apperilunelo: illûnane idluarkâ? tâmna oĸarpoĸ: ahaila! kissiane angajoĸâma oĸautsauĸovâtit: ahâk tikkitaumavunga nukapiangnut nellautaijut erninginit; tunnitjivigilaukik talentemik Silberemik, annorângniglo maggungnik, uvloksiorviksiutingnik.

Naêman oĸarpoĸ: nagliktara, tigusilaurit Silberemik talentingnik maggungnik! tunnivaillo kivgamingnut; tâpkoa akjarsivuĸ tâpkoninga sivorngane; Ofelemulle tikkiname, tiguvait tâpkoa agganginit, illivaillo iglomut, angutigle aularĸovak.

Tâpkoale aularêrmanik Nâlegane sângerpâ. Elisablo apperivâ: Gehasi nakît pivît? sæglovlune tâmna oĸarpoĸ: kivgait ikkungalônêt tagvungalônêt ailaungilaĸ.

Elisable oĸautivâ: ômattiga agvertalaungilâĸ? angut taimna uttermat aksalloaliĸotiminit

pagreartorlutit? tamanna nelliutijôlauĸa Silbere, annorâllo, perorsêvîllo, saukallo, tuktuvaillo tigulugit?

Naêmanible kallangata attavigênarniarpâtit kinguvâĸotitillo soraijuitomik.

Tagva annilerpoĸ tâpsomangat kallaĸarlune apputitut.

Siriamiulle attaningat Benhadad unatadlarneĸarpoĸ Israêlitinut, kivganelo issumaksarsiorĸattigivait, oĸarlunelo: ikkane tagvanelo tangmâromavogut.

Nellautaijorle tilliklerpoĸ Joramemut, Israêlitit attaninganut oĸautsauĸovalo: udsertorit! inne taimna kammagitaililugo perĸonnak, Siriamiut attersâromangmatta tagvunga. Taimailiorĸattarporlo nellautaijoĸ.

Tagva Siriamiut attaningata ômattingata tamanna annujutigivâ apperĸutigilugolo: kia Israêlitit illagingmangâgo oĸautingmangâgolo piniaromajaminik?

Tagva kivgangita illangat oĸarpoĸ: angajoĸâra attaneĸ! Elisa nellautaijoĸ Israêleme tamainik oĸarpoĸ Israêlitit attaningænnut, oĸauserijarnik aiparuserĸotingne. Tagva attaneĸ ĸennerĸojivoĸ tâpsominga nanêmangât! oĸautivâlo: Dotanemêpoĸ.

Tagvainak tilliklerpoĸ tagvunga horsinik aksalloalingniglo, sorsuktuksaĸsoarniglo kattimgajoĸsoarnik; tikkipullo tagvunga unnuarme,

illumavaillo iglugasaksuit. Elisable kivganga uvlarârsukut makkingmat, annilermallo, ahâk, tagva kattimgajoksuit iglugasaksuit illumavait, horselijarlutik aksalloalilijarlutiglo.

Tagva kivgaĸ kappiasudlarlune nipliadlarpoĸ: kappianamêk Nâlegak! ĸanoĸ piniaromavinuk mânna? Nellautaijorle oĸarpoĸ: sivôraniarnak! tâpkoa unnurnersaungmatta uvaptingnêtut, tâpkonangat tâpkonanêtunit.

Elisalo tuksiarpoĸ oĸarlunelo: Nâlegak ijigik uitikik takkoĸovlugo; Nâlekablo nukapiab ijigik uitipak takkoĸovlugo; ahâglo ĸaĸĸaĸ nâmalauĸpoĸ horsenik aksalloalingniglo ikkomalingnik Elisab avatâne; taimak ômigijinginut pijaujungnalaungimat.

Elisale ĸannimalerpoĸ, ĸannimasermut tokkojutiginiartaminut, Joasiblo Israêlitit attaningata attersârvigivâ, ĸugviorlunelo sângane oĸarlunelo: atâtâk! atâtâk! Israêlitit aksalloaliĸotingit ablângajoĸotingillo horsine!

Elisale toĸĸovoĸ illijartortaulunelo; Moabiterillo sorsuktuksangit ittâvut nunamut Jareme taipsomane.

Pijoĸalauĸporlo angumik illijartormatta; sorsuktuksalle takkungmattigik, angut tâmna toĸĸungajoĸ egipât Elisab illuvinganut, ĸemâlutiglo; toĸĸungajorle unnungarame, Elisablo sauningit aktoramigit, ômarpoĸ ama tullerarlunelo ittikaminut.

Img. 34, 8. Nâlekab Engelingata sivôragijine illumavait ikkajolaitalo.

Sal. oκâl. 28, 20. Angut nertornartoκ pitsartutitauκattarpoκ; tuavidlartorle akluitsomavlune passijaksaungitotsainarniangilaκ.

Kap. 19, 5. Nellonailêjok nellangaitoκ pitlartautailiniangilaκ; saglonerniglo iktoriktailune oκauseκartoκ asserorniarpoκ.

Kap. 27, 1. Uvlub tamattoma κaupaksanga pivlugo nertordlernak, nellogavit sunamik uvlome pijoκarungnarmangât.

---

46. Israêlitit attaniovingata asserortauninganik; aularutsauningininiglo Assiriamut.

Ahabib kingorngane Israêlitit (tagva kinguvârêt tellimaujortut) attaneκalauκput sulle 12nik, idluitullituinartunik, Jerôbeamib apkutigilauκtangane agvertarlutik, idluitullititsijunik inuκotimingnik. Illangit sivikitomik kissiane attaniolauκput, toκκotaungmatta attaniojomajunut.

Taimaktauκ inugiartoκsuit kinguvârêt 10it Nâlekab Zebaotib perκojangit hailigit nachogilugillo kammagijungnaimariklugit sennalauκput ingmingnut nochangoangnik kovijaumajungnik, napârtuniglo Gûdeungitunut illingajuksanik; tuk-

siarlutiglo ĸilaub kattimgajoksoanginut illûnainut, kivgartolarmiglo Baalemik.

Ernitiglo pannitiglo ikkomakôrĸovait, nellautailuklutiglo angakoĸtolarmiglo, iggisimavullo ingmingnik piniarlutik Nâlekab idluigijanginik, ningaĸsarlugo.

Taimaimat Nâlegak ningaumajarnermine kajusilauĸpoĸ, Israêlikut attaniovingat (tagva kinguvârêt 10 it) asseroromavlugo; pêrpaillo kênaminit, amiakoĸalungilarlo kinguvârêt Jûdakut assinginik.

Imailingalauĸporle: Hosêa attaniôtillugo Israêlitinik Samariame, Salmanasserib, Assiriamiut attaningata opingalauĸpâ, sorsugvigilugolo sâlagilauĸpâ, Hosêalo Jarit tamaita tunnergutinik ĸaitsijuksaulauĸpoĸ Salmanasseremut.

Salmanasserele tukkisilermat, Hosêa angerkattigêngnekartitsilaungmat akkerartorlugo; tilliklilaungmat Somut, Egiptenemiut attaninganut, tunnergutiniglo tunnijijungnaimat Salmanasseremut sivornganetut Jarine tamaine, tamanna pivlugo tiguvâ, ĸellaksorsimatillugolo pitipâ parngnanêrsimavingmut.

Kattimgajoĸsoaĸotinelo illagivlugit tikkilerpoĸ nunab illûnanganut, Samariamullo, illumavaillo Jarit pingasut nâvlugit.

Jarillo pingasut nângmatta, Samaria sâlagivait, asserolaitalo, Israêlitillo aularutivait Assiriamut, nunaĸartipaillo ĸanningitome kôngme Gosaneme, Mederillo iglugasaksoangine.

Salmanasserele tikkitoĸarĸojivoĸ inungnik

Babelemit, Kutamillo Aramillo, assinginillo nellojut nunanginit, pitipaillo Samariab iglugasaksoanginut, Israêlib ĸittorngangit innangêrlugit; tâpkoa iglugasaksuit Samariame innigivait. Nunaĸarnimigle pigiarningane Nâlegak Zebaot sivôragingimatsuk, Nâlegak tilliklerpoĸ Loevinik tâpkoa akkorngænnut, tâpkoa toĸĸosivut akkorngænne.

Tagva Assiriamiut attaningat oĸautsaulerpoĸ tamattominga; tagva taimaimat ajoĸertuijomik Lêvitinit pijomik tilliklerpoĸ Samariamut, inuit tagvanêtut ajoĸertortaulerĸovlugit, ĸanoĸ Nâlegak sivôragijaksaringmatsuk; ajoĸertuijoĸ tâmna Bêteleme nunaĸarpoĸ.

Inuĸattigêksuille illûnatik Gûditik sennavait tuksiarvigivaillo, ĸaitsivigilugillo tunnergutinik; Nâlegarlotauĸ sivoragiĸassiutivait kivgartorvigilugo, sorlo ajoĸertuijub ajoĸertolaungmagit.

Taimak inuit ukkoa Nâlegak sivoragigalloarpât, Gûdingoaĸotitigletauĸ kivgartorĸassiutivait, inuĸattigêksuit taipkoa aularutjauvigilauĸtamik tamaunga illûsingit malliklugit. Taimailiorivuttauĸ ĸittorngangit erngutangillo, sorlo atâtagilauĸtangit piniarlaungmatta.

Tâpkonangat Samariamiut pivut, Jûdit maĸĸojugijangit angijomik, Jêsusib nelliuningane.

Israêlikut attaniovingat (tagva kinguvârêt 10it) îlauĸpoĸ Jarit 253git nâvlugit; attaneĸalauĸporlo 19nik, maĸĸojungnartullijôlauĸtunik.

Hosêa 14, 2. Israêl sâgialerit Nâlekamut Gûdingnut! kattaksimagavit idluitullinitit pivlugit.

Kap. 13, 9. Israêl pititsivotit nangminernik asserornadlartomut; piulijauviksát uvamnit kissiane pingmat.

Amos 5, 6. Kenneritse Nâlekamik, tagva inôniarpose.

Jeremia 29, 7. Iglugasaksuit âtauvigilauĸtama illipsingnik ajunginerijaksanginik pinasuaritse; tuksiaritselo tâpkoa pivlugit Nâlekamut. Tâpkoa ajungitulliviokpatta, illipsetauĸ ajungitullivioniarapse.

---

47. Nellautaijomik Jônasemik.

(2 Attannît 14, 25.)

Unipkautsinit makkonangat saĸĸijâtsiarpoĸ: Gûdib nellojuttauĸ napkoarilaungmagit, tilliktiutjivigilugillo nellautaijunik; sorlo Eliase tillijaulaungmat uigarnermut Zarpamêtomut, Zidoniamiomut; sorlolo Jêsusib nangmineĸ uigarnerub Tirusemiub tuksiarninga tussarlugo tâpsoma panninga inulilaungmago ĸannimasinganit.

Taimak nellautaijoĸ Jônase tillijauvoĸ Assiriamiut attaningata iglugasaksoangonerpânginut, Ninivemut, angijovaksôjomut, akluitoĸsoaling-

mullo, ânanavaksôjomullo. Iglugasaksuit ukkoa avatâtigorlugit pijomajoĸ uvlunik pingasunik pissugiaĸalauĸpoĸ.

Nâlekab nellautaijoĸ Jônase oĸautilauĸpâ: parngnailerit ailerlutillo iglugasaksoarnut Ninivemut, oĸâlavigikillo, tâpkoa idluitoĸsôningit ĸongmualaungmatta uvamnut. Jônasele tappatovlune ĸemâjomalauĸpoĸ Nâlekamit, attersârporlo Joppemut; umiaĸsoarmiglo Tarsisemut aijomajomik naipitsigame, akkilêvoĸ umiaĸtornerub akkinganik, ikkivorlo umiaĸtorĸattigilugit Tarsisemut, Nâlegak ĸemâlugo.

Tagva Nâlegak aĸĸunaĸsoarmik ĸaiĸojivoĸ immarbiksoarmut, sillarnerluksoarlo pigialerpoĸ immarbiksoarme taimak angitigijomik, tammattomunga umiaĸsoaĸ serĸomitauniarasugingmatsuk.

Umiaĸtortulle kappiasungnermingne nipliadlarput attunit Gûdemingnut, ussilauĸtatiglo umiaĸsoarmêtut egipait immarbingmut, poktunersauĸovlugo. Jônasele umiaĸsûb illuane innilangalune sinnikpoĸ.

Tagva umiaĸtortut angajoĸângata Jônase tuppaktipâ oĸautilâllo: ĸanoĸ sinnigungnarĸît? makkilerit Gûdît nipliavigiuk! sutêrĸonnata.

Tâpkoale illangat oĸarpoĸ aipaminut: attê! immeraunnik attolerta! tukkisilerĸovluta, suna pitjutigilugo kappianartomut taimaitomut tikkitaumangâpta.

Tamannalo immerautigilaungmatsuk, tagva Jônase nellautauvoĸ; oĸautivâlo: oĸautittigut:

nakit pivît? nunaĸattigêllo nellînut illingavît? sumiglo pinialauĸît? Tâmnale oĸarpoĸ: Ebrêêreôvunga, Nâlegarlo Gûde ĸilangmêtoĸ pingortitsilauĸtoĸ immarbiksoarmiglo nunaksoarmiglo opigivara.

Tagva umiaĸtortut erĸsidlarlutik apperivât: sumik piniartuksauvita illingnut, immarbik ikublialermerĸovlugo?

Oĸautivaillo: tigusileritse uvamnik, egissingalo immarbingmut, tagva ikublianiarpoĸ. — Umiaĸtortut pinasuaralloarput nunalijomavlutik, sappermarikpulle aĸĸunaĸaluarmat aggornartomik.

Tagva Nâlegak nipliavigilugo tuksiarput: Nâlegak sutaerĸoniarattiguttôĸ angutib ôma tarninga pivlugo, akkiniartauĸoniaratalo aungmik passijaksaungitomik.

Jônaselo egipât immarbiksoarmut; tagva immarbiksoaĸ iktullijârungnêrmarikpoĸ.

Umiaĸtortullo Nâlegak sivôragivât, tunnergutiniglo angerutiksanik tunnijivut Nâlekamut tattamnadlartomut. Nâlekable immaĸsiuteâluit illangat tillivâ, tâpsomalo Jônaseêvâ; Jônaselo ômajoâlub illuanêlauĸpoĸ uvlunik pingasunik unnuaniglo pingasunik.

Tagva ĸaĸĸialerlune tuksiarpoĸ imâk: kappiasungnimne Nâlegak nipliavigilauĸpara, tâpsomalo kiolauĸpânga; ĸaigarsulauĸpunga kappianartoviub nâĸsoanganit, igvillo nippiga tussalauĸpât.

Imâk issumalauĸpunga: ijivît sânganit ajæk-

tortaumaringnimnik, Tempeleĸotit ivjornaitoĸ takkojungnaerajarapko; kivilaurama ĸaĸĸat ittersalunginut; igville inôsera tessiolauĸpát assernartovingmit, Nâlegak Gûdiga. Nâlegak erĸalauĸpara, tuksiarnikkalo tikkilauĸput illingnut Tempeleĸotingnut ivjornaitomut.

Suksaungitunik ivlersijut, nâpkigijaunermingnik ĸemaivut; uvangale tunnergutinik tunnijijomavunga; ĸujalidlarnermik nipliajomavunga; angerutiksamnik akkilleromavunga; piuliklerneĸ Nâlekamêmat.

Tagva Nâlekab ômajoâluk perĸovâ, tâpsomalo Jônase oriarpâ nunamut. Nâlekablo Jônase aipanganik tillivâ oĸautilugo: parngnailerit ailerlutillo iglugasaksoarnut Ninivemut, oĸâlavigikillo oĸautigijamnik illingnut.

Mânna Jônase aivoĸ, itterlunelo Ninivemut, uvloĸ attauseĸ pissugvigilugit, oĸâlavlunelo imâk: uvlut 40 git nâkpatta, tagva Ninive nungutaujomârpoĸ.

Ninivemiulle okpilerput nellautaijub oĸâlaninginik, erĸsilerpullo, oĸâlaĸojivullo nerritailinermik illûnâne, pôksajaniglo annorâĸalerput mikkijut angijullo.

Attanerlo tamattominga tussarame, iksivautaĸsoarminit ânanaujomit nikkovilerpoĸ, annorânelo Purpure pêrpâ, pôksajamiglo attivoĸ, iksivalunelo kejuit argsangine; oĸalajoĸarĸojivorlo imâk: inuglônêt, nergjullônêt nerrijuksaungilat sumiglônêt, nipliajuĸsauvulle Gûdemut ĸaĸĸialerlutik, illûnatiglo attunit sâgiarlît apĸotigijamingnit idluitoĸsôjunit, Gûdib sillungnerilauĸtane

nungutaunivut pivlugo allarniangimangâgo, uvagut asserortauĸonnata.

Nâlekable tâpkoa piniarningit takkunâramigit, sâgialermatta apĸotigilauĸtamingnit idluitoĸsôjunit; tagva ogguanartoĸ oĸautigilauĸtane ĸaĸĸialerutigivâ, piniarutigingilâlo, asserornerlo tikkerĸongilâ tâpkonunga.

Sunaubva, Gûdib takopsoangninga Jônasib sinnaungajutigivâ taimak angitigijomik, Gûdemut oĸarmat: Nâlegak! taimaipoĸ sorlo oĸalaurama nunagilauĸtamne sulle; ĸaujimagama igvit takopsoagavit, ĸennuêrsâravillo, ogguanartorlo ĸaĸĸialerutigigangne. Taimaimat Nâlegak tarniga piuktôĸ mânna uvamnit; inôjungnêromanersaugama inônermit.

Nâlegarle oĸarpoĸ: ningaumajarnît idluarasugiviuk? Jônaselo annilerpoĸ iglugasaksoarnit, igloarsungmiglo sennavoĸ, takkojomavlune, sunamut iglugasaksuit tikkitaujomârmangâtta.

Gûdele Nâlegak unnuarme napârtomik perorsaraitomik pingortitsivoĸ, tâmna Jônasib ĸollingane perortsialerpoĸ, tachalinekartitsilune igloârsutut idlune.

Jônase tachalineĸarmat ĸuviasutigivâ angijomik. Uvlub aipanganele ĸaub aupalungningane Nâlegak ĸuglugiamik tilliklerpoĸ; tâpsoma napârtoĸ kêva, pannersâlerĸovlugo, seĸĸinek ônartillugo.

Sekkiniublo Jônasib niaĸoa akkisugvigidlarmago, ama tussulerpoĸ toĸĸojomavlune. Gûdible apperivâ: ningaumajârnît napârtoĸ pi-

vlugo idluarasugiviuk? Jônase kiovoĸ: idluarpoĸ ningaumajarama toĸĸo tikkilugo.

Nâlegarle oĸarpoĸ tâpsomunga: napârtoĸ tattamnartoĸ sennalaungitát perortilaungitallo ogguarutigivát; unnuarme attautseme perolauĸtoĸ, unnuarmelo attautseme asserolauĸtoĸ; uvangalo Ninive iglugasaksuit taimak angijovaksuit pivlugit illapsugosuktuksaungilanga? inuggit unnurnersanik 120,000 dinit, nelludlartunik idluartunik idluituniglo; taimaktauĸ nergjuteĸarmat unnuĸtovaĸsoarniĸ?

Img. 139, 7—10. Namut aijuksauvîk annernernit? namullo kemâjuksauvîk kênarnît?

Kilalliarajaruma, tagva tagvanêpotit; inniksarsiorajaruma kappianartovingme, ahâk tagva tagvanênivotit.

Kaub aupallungningata esarĸunginik tigusinajaruma, inniksarsiorlungalo immarbiksub ĸanninginerpâb kiglingane; tagva tagvanêtauĸ aggakpît tessiorajarpânga, tallerbikpîllo najuminajarpânga.

Matt. 12, 40. 41. Sorlo Jônase uvlune pingasune unnuanelo pingasune arviub nânganêlaungmat; taimaktauĸ innûb erninga uvlune pingasune, unnuanelo pingasune nunab illuanêtsomârpoĸ.

Ninivemiut uvluksame erĸartuivingme kinguvânguĸattigêt ukkoa illagilugit saĸĸeromârput, erĸartorlugillo; Jônasib okâlaningit malliklugit

kakkialeramik; ahâglo, tamânêtokarpok Jônasemit anginersaujomik.

48. Jûdakut attaniovingænnik. Attanernik kingorlerpânik Jûdame.

Attanioviub aviktauningat kingorngane, Dâvidib innigilauktangine attanekalaukpok 29 ginik, Jarine 372gine. Attaniovik Jûda sulle Jarinik 100dinik ilaukpok, kinguvârêt 10it aularutjauningat Assiriamut kingorngane.

Attanernit 20ginit ukkonangat, Jûdame attaniolauktunit 8tuinait idluartullijôlaukput — tâpkonangat Josafate Hiskialo Josîalo ânanaunerpângolaukput — 12ille idluitoksôlaukput, Jerôbeamib apkotigilauktanganne piungitoâlungne agvertarlutik, inugiartoksoarnik idluitullititsilutik, Jehôvablo ningaumajârninga kajungertilugo.

Ahase, attaniub Jotamib idluartullijôlauktub erninga, Jarekalaukpok 20ginik attaningorame Jûdame, attaniotilunelo Jarit 16it nâlugit Jerusaleme. Piniarlungilarle Nâlekab Gûdime nâmagijanganik, atâtagijamitut Dâvidetut.

Agvertarporle Israêlitit attaningita apkotigilauktangine asserornartune, erninelo ikkomakôrkovâ, nellojut makkojungnartulliningit mallik-lugit, tunnergutiniglo tunnijivok Gûdingoanut, tuksiarvigivaillo, altariniglo Baalemut sennavok

Jerusalemib apĸosiningine sunatuinarne, Gûdible iglunga — Tempele — parngnanêrtauĸova.

Taimaimat Gûdib pitlarpâ Rezinekut Siriamiut attaningatigut; tâpsoma sâlagiva, unnuktullo Jûdakunit aularutivait nunaminut. Ahaselo pilliutinik tunnijijuksauvoĸ Siriamiut attaningænnut.

Ahase toĸĸovoĸ Jerusaleme, Jarit 16it nâlugit attaniotilauĸârdlune; illijartortauvorlo tagvane, erningalo Hiskia attaningorpoĸ innangêrlugo. Jareĸalauĸpoĸ tâmna 25nik attaningorame, attaniotilunelo Jarit 29it nâlugit Jerusaleme, piniarporlo Nâlekab nâmagijanganik, atâtagijangatut Dâvidetut.

Illa Hiskiab Nâlegak Israêlib Gûdinga tettigivâ; kingornganelo Jûdakut attaningita illûnatik akkorngænne adseĸalaungilaĸ. Nâlegak ungagivâ, unioĸsivigingilâlo, perĸojangillo mallikpait ômanut; Nâlekablo aiparivâ, illûnânelo namut aivigijamine pilorilauĸpoĸ.

Hiskiablo Tempelib upkoangit atâtagilauĸtangata pallangailauĸtangit pallangaerutjârpait; Tempelib illua kivgartornermut Gûdiungitunik, Gûdingoanullo tagvanêtunut, altarinullo taĸĸamanêtunut sujuktaumarilauĸtoĸ sujungaititauĸovâ ajoĸertuijunut Lêvitinnullo, ivjornaititauĸolâllo nutâmik Nâlekamut Zebaotemut.

Aglangniglo aglaĸpoĸ, aĸpangertuniglo aglangnik tâpkoninga neksartunik tilliklerpoĸ Israêlitinut illûnainut, Jûdakunullo, Efraimekunullo Manassekunullo, Sebulonekunullo assingi-

nullo kinguvârênut, kaikovlugit Nâlekab tempelinganut Jerusalemut, Passamik, aularviksiorvingmik uvloksiorniardlutik.

Akpangertut tagva aivut iglugasaksoarnit iglugasaksoarnut, inugiartoksuit kaujititsomavlugit attaniub pijomajanganik; Israêlitille unnuktut ijorutigivait mittautigilaitalo; assingille unnuktut mannigotitiput ingmingnik tikkigalloarlutik Jerusalemut; Jûdakulle adsigêktomik issumakarlutik tikkilaukput uvloksioromavlutik Nâlekab sângane.

Kunnujokaralloalaungmat kailutik, sullele inugiartoksuit unnuktut kattimalerput Jerusaleme, uvlut 14it nâlugit uvloksiorlutik; kattimajullo Jûdakut, ajokertuijullo Lêvitillo tujormitjallo, Israêlitit nunanganit tikkimalauktut, kuviasulaukput angijomik Nâlekab sângane, tunnergutinik tunnijilutik tâpsomunga; illa kuviasuvaksoadlarnekalaukpok Jerusaleme; Salomonib nelliuninganit taimaitokalaungilak tagvane.

Pijokartut tamakkoa kingorngane Hiskiab attaniotiningata Jaringita 14ningænne Sanheribe, Assiriamiut attaningat tikkipok Jûdamut, kattimgajoksuit illagivlugit, iglugasaksuit sôngojut Jûdamêtut aksârnigarilugit nangmineliutilugillo. Sorsuktuksaksoakotinnelo aulatsijingillo tillivait Jerusalemut, illujaukovlugit sâlagijaukovlugillo.

Hiskiable maksoalune karmait avaloksuit sujuksimaningit âkiksorpait, sappulutaliorsârlu-

nelo unnuktunik. AngajoKâKartitsivorlo inugiartoKsoarnik, oKauseKarlunelo tâpkonunga illanârnartunik imâk: „maksoaleritse, pitsartuluselo, Assiriamiut attaningat illagijangillo unnuktoKsôjut sivôraginiarassigik, maksujarutiginassigiglo; illagijavut unnurnersaungmatta illagijanginit.

Israêlitille angajoKaunerojungita illangit annilermatta Assiriamiunut ullapirsautesioriartorlutik, tagva Rabsakib, angajoKâksuit illangata oKautivait: suna sungertutigivissiuk? Jerusaleme illumatjaumajomêtuarapse?

Hiskiab tilliorlungipasse tunniluse tokkomut, kângmullo kêlernermullo oKarlune: Nâlekab Gûdipta piuliniarpâtigut Assiriamiut attaningata agganginit? taimak mânna uivêrijautailititse, tilliortautailititselo, okperiniarassiuglo.

Rabsakiblo Karmaksoak Kannilerpallialugo Jûdit oKausingit attorlugit angutit Karmaksuit Kânganêtut Kaggudlarvigivait, sivôrasaromavlugit, KoaKsârtitsomalugillo; Nâlegarlo Zebaot mittautigivâ Gûdetut ikkajorungnangitotut; inugiartoKsuille tussartut, tamattominga kiolungilât, attaniub innertilaungmagit.

Attanerlo Hiskia, nellautaijorlo Jesaiase kiksadlarlutik tuksiarpuk oKautsit mittautiggit pitjutigilugit, nipliadlarlutiglo Kilangmut.

Tagva Nâlekab EngeleKotime illangat tillivâ, tâpsoma sorsuktuksat sôngojungit illûnaita, 185,000dit nungupait tangmârvingme; Assiriamiullo attaningat kangusuklune utterpoK nunaminut. Gûdigijamelo iglunganut ittermat, ernikita ochotipâk tagvane saviksoarmut.

Taimak Nâlekab Hiskia Jerusalemiullo ikkajorpait Sanherib angganginit, assingitalo ômigijingita illûnatik aggauginit, serngnigivaillo avatingine illûnâne.

Nelliutome taipsomane Hiskia ĸannimalauĸpoĸ toĸĸojuĸsaulune; nellautaijublo Jesaiasib tikkipâ oĸautilâllo: imâk Nâlegak oĸarpoĸ: opallungaerit, toĸĸoniaravit, nekkornersauniangilatillo.

Tâpsomale kênane sâtipâ iglub sennerânut, tuksiarlunelo Nâlekamut, oĸarlunelo: erĸailaurittôĸ Nâlegak! sângne nertornarlunga agvertalaurama, ômamullo nellâgôrtomut pinialaurama nâmagijarnik.

Hiskialo ĸugviorpoĸ angijomik, inôjungnêromanginame. Jesaiasele iglugasaksuit ĸerĸanginit annilerĸârtinnago sulle, Nâlekab oĸautivâ: utterit! Hiskialo inuĸotima attaningat oĸautiuk: tuksiarnît tussalauĸpara, ĸugvitillo takkolauĸpakka; ahâk pijungnaititsomavagit! uvlut pingajuænne majorarlutit takpaungalârpotit Tempelemut.

Inôserilauĸtarnullo illautitsijomavunga sulle Jarinik 15nik; piulijomavagillo Assiriamiut attaningata aggauginit, kivgara Dâvide pivlugo.

Jesaiaselo oĸarpoĸ: ĸaitsileritse Feigemik makpasimajomik; ĸaitsivullo, illilâllo soggomut; nekkoĸsilerporlo. Hiskialo inôlauĸârdlune Jarinik 15nik sulle, attaniotilauĸârdlunelo Jarit 29 git nâlugit, sinnisilerpoĸ atâtagijaminut ailune; Manasselo erninga attaningorpoĸ innangêrlugo.

Jarekalaukpok 12nik, attaningorame, attaniotilunelo Jarit 55git nâlugit Jerusaleme.

Tâpsomale atâtame idluartub piniarnerilauktangit asserorpait ama, inugiartoksuit tessioramigit kivgartornermut Gûdeungitunik. Poktojut, atâtangata asserolauktangit sennapsârivait; altarillo sennavait Baalemut, kilangmiugasaksuillo — uvloritjat — tuksiarvigivait, kivgartolaitalo; piniarporlo unnuktunik, Nâlekab idluigijanginik ningaksarlugo.

Tamanna pivlugo Gûdib pitlarpâ Assiriamiut attaningatigut; kellaumgujanut kellaksortauvlune âtauvok Babelemut parngnanêrsimavingmut. Tagvane kakkialermat, tuksiarmallo, tagva Gûdib tussarpâ, attaniovinganut ama pitipâ. Mânnamit kivgartornek Gûdingoanik nokkartipâ Jerusaleme; pêjarpaillo Gûdit tujormitjat; sattortautipâlo Nâlekab altaringa, tunijilunelo kângane tunnergutinik nertordlerutiksanik kujalijutiksaniglo.

Erninga Amon taimailiolaungimarikpok; kiglormulle piniarpok Nâlekab idluigijanginik, sorlo atâtanga Manasse pinialaungmat sivorngane; tunnergutinik tunnijilaukpok Gûdingoanut illûnainut, kivgartolaitalo.

Mannigotilaungilarlônêt Nâlekab sângane Manassetut atâtangatut; illa Amone piungilualaukpok sivorlinginit illûnainit.

Tagva Jarik magguk kângermannik, kivgangit angerkattigêngnekartitsivut akkerartorlugo, tokkopâllo iglungane. Nukappiarle Josîa, Amonib erninga inugiartoksoarnut attaningor-

titaulerpoĸ Jareĸalermat 8tuinarnik; inumariovlunele anguteolerpoĸ Gûdib ĸuviagijanganut illingajomik; atâtagijame Dâvidib apĸosiningine agvertarasuarame ômamut tamânut; sangunanelo tallerpingmullônêt saumingmullônêt. Nukappiangovlune sulle pigiarpoĸ atâtagijame Dâvidib Gûdinga ĸennerlugo, Jaringitalo 12ingænne pigiarpoĸ Jûda Jerusalemelo pêjaivigilugit poktojunik, napârtuniglo Gûdingoalingnik, Gûdingoaniglo adsingoaniglo kovimajunik.

Taimailiorpoĸ nuname illûnâne, nuna illûnât ingeravigilugo, Gûdingoet, poktojullo, altarillo pêjarmarikpait; inugiartoĸsuillo perĸovait, Gûde ômajok kissiat tuksiarvigilugo kivgartorlugolo, Passamiglo (aularviksiorvingmik) uvloksiorĸovlugit Nâlekab sângane. Piluartomik altare Tempelelo Betelemêtuk, Jerôbeamib sennajauĸolauĸtagik serĸomitauĸovak asserortaumariklugik.

Baaliblo ajoĸertuijungit toĸĸotauĸovait, tâpkoalo ajoĸertuijôlauĸtullo toĸĸungajut sauningit illagivlugit ikkitaukovait Jerôbeamib altaringane; taimak nellautaijub ipsoma Jûdamit pijub Jarit 300dit sivorngænne nellautainerilauĸtanga altare pivlugo nellautsilerpoĸ mânna, Nâlekab oĸausinga malliklugo.

Attaniônime Jaringita 18ingænne Tempele sujungaititauĸongmago, âĸiksortauĸongmagolo attortaujungnarĸovlugo ama kivgartornermut Jehôvamik, tagva Môsesib aglangit assiomalauĸtut puigortaumarilauĸtullo nagvârtaulerput iklervingme kênaujaĸtalingme.

Attaniublo perĸojat okausertangit attuartaulertut tussaramigit, annorâne allikpait ĸoaĸsârlunelo angijomik; tilliklerlunelo nunamut illûnânut, inugiartoĸsuit ĸaiĸolugit, mikkijut angijullo; Safaniblo aglakpaktub aglait attuarpait siutingita sângine; attanerlo angerĸattigêngneĸartitsivoĸ: Nâlegak naleklugo agvertaromagamik, perĸojangillo malligomavlugit ômamut tamânut.

Attaneĸ Josîa taimak issumaĸalauĸtôgalloaĸ nellâgut, inugiartoĸsuille kivgartornermik Gûdingoanik sungiusimaluartut issumaĸakassalaungilát taimak; taimaimat Nâlegak ingmine kajusimalerêlauĸpoĸ, Jûdakut egitsomavlugit.

Nâlekablo attaneĸ nellautaijomut Huldamut oĸautsauĸovâ imâk: tamanna pivlugo mannigotilauravit sâmne, oĸautsikka perĸojane tussalaurangne annorâĸotitillo allilaurangne, ĸugviolauravillo sâmne, tagva uvanga tussalaurivagittauĸ Nâlegak oĸarpoĸ. Ahâk! ullapirsauteĸarlutit illautitaujuksauvotit illuvingnut, ijikpîllo ĸanoetut tamaita tikkerĸojomârtakka takkojaksaringilait.

Josîalo attaniotilauĸârlune Jarit 31 git nâlugit toĸĸovoĸ unatadlarnerme Egiptenemiut attaningænnut, ikkilertauvlune pittiksertunut, Meggidob naternangane; Jûdakullo illûnamassiatik Jerusalemiullo oggurivât; Jeremiablo nellautaijub ârusutigivâ.

Erningalo Joahase tiguvât attaningortiâllo atâtanga innangerlugo. Tâmna attaniolauĸpoĸ Jerusaleme taĸĸit pingasutuinait nâlugit, piniarporlo idluitunik kissiane.

Tagva Egiptenemiut attaningata tikkipâ attaniojungnaitipâlo Jerusaleme, nunalo akkilêĸovâ talentinik Silberinik 100 dinik, talentemiglo attautsemik Goldemik; Eliakimelo attaningortipâ Jerusaleme.

Tâmnale malliktingillo pingasut idluitoksôlauĸput, Nâlegak Zebaot ningaĸsarlugo, nikkanarsarlungilallo nellautaijub Jeremiab oĸalalauĸtub Nâlekab ĸanninganit sângane.

Inugiartoĸsuillotauĸ angajoĸaunerojungillo ajoĸertuijullo illagilugit idluineĸartitsivut unnuktunik, ivjornartipâllo Nâlekab iglunga, ivjornaitilauĸtanga Jerusaleme. Opinarane asserorneĸ pivalliatuinarmat, Nâlekablo pitlautiksangit erĸartuiningit, akkunit sivorngane nellautaijoĸotimigut sillungnerilauĸtangit ĸaglilermatta.

Img. 81, 12—15. Inuĸotima nippiga nâlelungilât, Israêlitillo pijomalungilânga. Taimak issumainaĸitilauĸpakka, agvertarĸovlugit attanertuinitik malliklugit.

Inuĸotima nâlegomanajarpanga, Israêlitillo agvertaromakpátta apĸosinimne; tagva ômigijingit nukkingêrotisâromanajarpakka, aggakkalo torârtitsomavlugit akkerartortinginut.

Kap. 119, 67. Mannigotititaulaukârtinnanga tammalaukpunga; mânnale oĸautsitit nâlekpakka.

Sal. okâl. 11, 27. Ajungitomik ĸennertoĸ,

tâmna kuviagijauniksarsivok; pijaksaungitomigle pinasuartok; taimaitomut pârtauniarpok.

49. Nellautaijunik.

Okpernek Gûdemut ômajomut Israêlitine nunguvallialermat, kivgartornerle Gûdingoanik, makkojungnartullinerlo pivalliatsainarmannik, tagva aularudsauningat Assiriamut Jarit 50 gikasait sivorngænne Gûdib nâpkigosuktoksôvlune angutinik hailiginik annerilauktaminik tilliklervigikattarpait, tâpkoa okâlaninginut inukotine pitlaromavlugit idluitulliningit nâlengitoksôningillo pivlugit; kakkialerkojomavlugillo utterkojomavlugillo Gûdemut miksekârtomut; asserornerlo attanernit ajokertuijunillo pivaktok, akkerartorlugo, mannigoromavlugillônêt kappianartovingmêdlutik kakkialerangatta.

Angutit tâpkoa nellautaijunik Profêtiniglônêt taijauvakput, pijomârtuksanik nellautsimarilauktunik okâlalaungmattatauk, illumertauvlutik Gûdib anerninganut hailigemut.

Gûdib angutit tâpkoa annerilaukpait issumagijaminut kinguvarênit 10 nit, Jûdakunillo Jerusalemiunillo; aklujunillo akluitunillo.

Jesaiase Danielelo attanît kinguvânginit pilaukpuk; Jeremiase Hesekielelo ajokertuijunnit pilaukpuk; Eliase, Elisalo, Jônaselo, Michalo

sennajinit pilauĸput; Amose nergjutinik mianersijeolauĸpoĸ.

Nelliutome taipsomane attaniovik Babilone mikkijôtillugo sulle, nellautaijoĸ Jesaiase nellautailerêlauĸpoĸ tâpsoma angijororninganik tuavidlartomik nungutaujomârninganiglo ama sôngonersamut; aglât attaniojomârtub attinga tailugo Koresemik. Jeremiase nellautaivoĸ Jerusalemib serĸomitauninganik Kaldêamiunut, pitlautiksaujomik ĸaĸĸialerlutik sâgiaromangipatta.

Jeremiase Jarit 23 git nâlugit sullinane oĸâlalaungmat ĸaĸĸialertuksaunermik, Gûdib nellojungnêrtipâ pitlautiksab tuavi tikkiniarninganik; taimaktaurle inugiartoĸsuit nunamut ungasiktomut aularudjauniartut uttertitauniarningænnik, jarit 70 it nâvlugit tagvanêlaukardlutik.

Jerusalemib serĸomitauningat Jarit 12 it sivorngænne Jûdit unnuktut tagvangat aularudsaulerput Babelemut. Tagvanêdlutik uttertitausâdlarnermingnik nerriudlartôgalloet angijomik, attanioviub Babelib asserortauninga ĸannidlarasugigamitsuk; nellautaijuble Hesekielib ĸaujitipait, nelliutoĸ tamanna ĸannilungimat sulle, Jûdakulletauk aularudsaujariaĸarmatta nunangænit idluitullininigit pivlugit.

Hesekielelônêt Jeremiaselônêt okperijaungilâk tâpkonunga. Erkaumanadlarpoĸ nellautaijut illâne adsiujunik attorĸattarmatta. Adsiujut illangat, nellautaijub Jeremiasib attorĸattartanga, tagva machaliortib illusinga; imâk oĸarlune: sorlo inuk piniarmat macharmut sallumaitomut

— sallumarsarlugolo pussikpâ — taimak Jerusalemetauk pussititaujuksaugivoĸ.

Ama oĸâlavoĸ: machaliorte takkovara sennatillugo kaivivingme; illuleĸut sennajane nâmalaungimat, aggitillugo sulle tagvainaĸ serĸomipa, assianik sennalugo nâmagijaminut. Illipse Israêlib iglunganit pijosse! uvangatauĸ taimak piniarungnarasugingilapsinga illipsingnik? Nâlegak oĸarpoĸ: ahâk! sorlo machak machaliortib agganginêmat, taimak illipsetauk Israêlib iglunganit pijosse aggamnêpose.

Ama nellautaijoĸ pissiniarpoĸ illuleĸutemik machaujomik ânanâmik machaliortemit, inugiartoĸsuit angajoĸaunerojungita, ajoĸertuijullo angajoĸângita kattimajut sângine illuleĸut tamanna egipâ nunamut serĸomimariklugo, oĸautivaillo: imâk Nâlegak Zebaot oĸarpoĸ: sorlo machaliortib illulerkutinga serkomitaumamariktoĸ âĸiktaujungnangimat ama, illuitôlermerĸovlugo, taimak inugiartoĸsuit tâpkoatauk, iglugasaksuillo tâpkoa serĸomitsomavakka; iglullo iglutsiallo angijut serĸomitaujomârput, tamanna pivlugo iglupse ĸânginne tunnergutinik tunnijilaurapse Gûdingoanut.

---

2 Petr. 1, 21. Ivjornaitut Gûdib inuĸotingit oĸâlalauĸput anernermut ajungnermut kajungertitauvlutik.

Jerem. 25, 4. Taimak Nâlekab kivgane Profêtit katsungailune tillilauĸpait illipsingnut;

illipsele tussaromalautsangilasse, siutisselo mannijomanagit nâleĸovluse.

Luk. 11, 49. Tamanna pivlugo Gûdib sillatuninga oĸarpoĸ imâk: nellautaijut Apostelillo tillijomavakka tâpkonunga; taipkoalo illangit toĸĸotsomârpait, illangillo unangmivlugit.

Jakôbus 5, 10. Kattangutikka: nellautaijut Nâlekab attingane oĸâlalauĸtut igsaraksariniarsigik kappiasuktitaunerme ĸennuêrsârnermelo.

---

50. Jerusalemib serĸomitauningarnik; Jûdakut aularudsauningænnik Babilonemut.

Jarit 132git Israêlitit attaniovingata nungutauningata kingorngane Jûdakut attaniovingat asserortaulerpoĸ Kaldêamiunut; Nâlekab Jûdakuttauk idluitoĸsôningit pivlugit kênarminit ajektorlaungmagit; nellautaijut oĸâlaningit tennersariningillo kammagilaungimattigik, mittautigilaungmattigiglo.

Jojakim attaniotillugo Jûdame majorarlune takpaungarpoĸ Nebukadnezar Babelib attanertanga, Jojakimiblo nâlekpâ Jarit pingasut nâvlugit; kingornganele allarpâ nâlegungnailugolo.

Tagva opingartaulerpoĸ sorsuktuksanut Kaldêamit, Siriamillo Moabemillo; tâpkoa Nâlekab

tillivait nunamut Judêamut, asseroerкovlugit tamattominga, Nâlekab oкausingit malliklugit, oкauserilauкtangit kivgamigut nellautaijutigut.

Jojakimelo кellaksorsimavlune кellaumgujanut aularudsaulerpoк Kaldêamut, erningalo Jojachin attaningorpoк innangêrlugo; Jareкalauкpoк taipsomane 18nik; attaniotilunelo taккernik pingasutuinarnik Jerusaleme.

Nelliutome taipsomane attaneк Nebukadnezare aipanganik tikkipoк, sorsuktuksaksoaкotine unnuktovâksuit illagivlugit, Jûdakut sorsugvigilugit; sâlagivaillo.

Nebukadnezariblo Tempelemit, attaniublo iglunganit perкutit pivianartut tamaita, illuleкutillo Goldeojut, Salomob sennajauкolauкtangit Tempelemut aкsârnigarivait, serкomipaillo, neksarlugillo, Babelemut.

Aularutivaillotauк Jerusalemiut illuêngarlutik, angajoкajat sorsuktuksallo illûnaita parngnanaigutsaumajut 10,000dit; igloliortillo sabviortillo 1000dit, inuillo erkanarnerpangojut 7000dit; amiakoкarкojilungilarlo nunab inunginik erкananginerpangojunik kissênik.

Nebukadnezariblo Metanja, Jojachimib akkanga attaningortipa innangêrlugo, attingalo ablatsângortipa Zedekiamut. Zedekiale Jarekalauкpoк 21ginik attaningorame, attaniotilunelo Jarit 11it nâlugit Jerusaleme; piniarporlo Nâlekab idluigijanganik, sorlo Jojakim pinialaungmat.

Zedekiable Babelemiut attaningat nâlegungnailerpâ, nellautaijomut Jeremiasemut tennersar-

taulauralloardlune taimailiorĸonnago; Zedekiable tussângilâ, ômattinele mangailitilugo nellautaijoĸ parngnanaersimavingmut egitaukovâ.

Tagva Nebukadnezare sorsuktuksaksoaĸotine tamaita illagilugit pingajunganik tikkipoĸ Jerusalemut, illumavaillo talluliolaitalo. Kâksoarlo angijororpalliavoĸ iglugasaksoarne, nerĸiksaĸalaungimat nunab inugiartoksoanginut.

Jariglo magguk nâlugik iglugasaksuit illumajaulutiglo pittaĸtauvut; Kaldêamiullo sivumuarlutik aksorornermut pinasuarput ittâromavlutik. Tagva Zedekia sorsuktuksaksoaĸotingillo ĸemâvut unnuangotillugo; Kaldêamiulle attaneĸ udlapât angulâllo Jerichub naternangane, aularutivâllo Babelemiut attaningænnut Riblatemut.

Iglugasaksuillo Jerusalem asserortaumarikput, Nâlekab oĸausinga nellautaijoĸotimigut malliklugo; Tempelelo igloksuillo ânanât illûnaita, assingillo iglungit ikkomamut nungutaumarikput, ĸarmaĸsoangillo sôngojut avatâtigut pijut serĸomitaumarikput; inugiartoĸsuille amiakôlauĸtut iglugasaksoarne, saviksoarmut pijaulaungitut aularudsauvut Babelemut. Tamattomane Jûdakunit Benjaminekurillo aularudsaulauĸtut kattilugit 27,600 diolauĸput. Nunamiulle erĸananginerpângita illangit kissimik noĸĸarĸojauvut tagvane, perorsêvilerijioĸovlugit weineliksatalingnik ĸaĸĸôjaksatalingniglo.

Taimak attaniovik Jûda ogguanadlartomik naggateĸarpoĸ Jareme 400 diokassangme Salomonib Tempeleliorningata kingorngane, Jareme 600-

deme Kristusib sakkerningata sivorngane. Jûdakut attaniovingat Jarit 387 nâlugit îlauĸpoĸ.

Amiakôjunulle nuname attaniub Nebukadnezarib Gedalja angut issumagiktoĸ angajoĸângortipâ. Gedaljablo ĸaiblarpait oĸautilaitalo: sivôratailititse Kaldêamiut nâleklugit; nunamêtuaritse, Babelemiullo attaningat nâleksiuk, tagva piloringniarpose.

Pijomangilálle, pikkablajoĸsôvlutik toĸĸopât, tappilugillo Jûdit Kaldêamiullo tâpsomanêtut Mizpame. Tagva illûnamassiatik mikkijut angijullo ĸemâlerput Egiptenemut, Kaldêamiut illimagigamigit.

Nellautaijub Jeremiasib tâpkonanêĸojaulauĸtok innerteralloarpait Nâlekab attingane, taimailiorĸonnagit, nâlengilâlle nippinga, aglât aksorornermut neksarpât Egiptenemut. Tagvane Gûdingoanut sâlerput tuksiarvigilugit; taimaimat Nâlekab unnuktut tâpkonangat nungutauĸovait.

Opinnarane nellautaijoĸ Jeremiase kappianartut tamakkoa tamaita pijoĸalauĸtut takkunârlugit ômamiutarilugillo ĸugviorlune ârosuklunelo nipliadlarmat: „ĸanoĸtôĸ nâmaktomik ipteĸarlanga niaĸumne, ijikkalo puailaviolaulîk ĸugviksamnik uvlôtillugo unnuamelo, inuĸotima idluitoĸsôningit ĸeagijungnarlugit! ĸanoĸtôĸ sinniktarviksaĸarlanga inuĸajuitome; tagva nunaĸotikka ĸemâgajarpakka, aularajarlungalo tâpkonangat.

Kanoĸ inuit inônermingne taimak oĸaloĸivât? illûnatik attunit idluitullinitik oĸarnerlôtigiligit!

Kiglissiniarta, nautsertorlutalo apкotigijaptingnik, sâgialertalo Nâlekamut; ômattivullo aggavullo кongmuartilavut Gûdemut кilangmêtomut, tuksiartalo: uvagut! illa uvagut ajortullilauкpogut, tappatolauкpogullo, tamanna pivlugo nikkagilaungilaptigut.

Kanoк taipkoa Kaldêamiunut aularudsaumalauкtut illingalaungmatta, tamanna tukkisilerpavut nâmaktomik, imgerut 137 attuaruptigo, sorlo tagvane aglaksimangmat imâk:

Babelib kôngine iksivalauкpogut кealutalo, Zione erкaumalaurangaptigo. Harfeкotivut nivingatilauкpavut napârtunut tagvanêlauкtunut.

Tagvanele parngnanairsortautitipta imgerкolauкpâtigut; oкumaititiptalo кuviasuкolauкpâtigut oкautiluta: imgervigittigut Zionib imgerutingita illangænnik! кanoк Nâlekab imgerutâ imgerutigijaksarivittigo nuname takkorngartame?

Igvit Jerusalem puigorupkit, tagva tallerpiga puigortaule! oкara кilamnut nippingalerle, igvit erkaumalungikupkit! Jerusalem anginerpaujomik кuviasutigijauкolungikupko uvamnut.

Oкaluktok 12, 1. Pingortitît issumagiuk inuosungnerne, uvlut idluitut tikkerкârtinnagit, Jarillo najulerкârtinnagit oкaromâravit: кuviagingilakka.

Img. 119, 137. Nâlegak! igvit idluarpotit, idluarsainitillo idluarput! —

Rôm. 2, 4. 5. Gûdib akluininga pitsiarner-

mik ĸenuêrsârnermiglo kammangitsertornermiglo nachogiviuk? ĸaujimangilatît, Gûdib pitsiarningata tessiormattit ĸaĸĸialernermut?

Igville ômattivît mangaidlarninganut ĸaĸĸialeromangininganullo ĸallerêktitsivotit nangminernut ningautsemik, ningautsib uvluksanganut, Gûdiblo erĸartuiningata idluartub saĸĸijârvianut.

51. Nellautaijomik Danielemik.

Jûdit sâlagijimingnut aularudsaumagalloarlutik Babelemut, kippalôlaungimarikput Kaldêamiunut; nâmagijamingnulle inôĸojaulerput tagvane.

Taimaimat nellautaijub Jeremiasib Judêamit aglagvigivaittauk: „iglolioritse perorsêviliorluselo! iglugasaksuit illipsingnik nunaĸarĸojijutigilauĸtama idluarĸutiksanginik pinasuaritse, tuksiaritselo tâpkoa pivlugit Nâlekamut; tâpkoa illinganekatsiarpatta, illipsetauk illinganekatsiarniarapse.

Kaujimavungale issumaĸarama pivluse ullapirsautelingnik kiksarnartuniungitorlo Nâlegak oĸarpoĸ. Omamut illûnânut ĸenneromârupsinga, tagva nagvârtaujomavunga illipsingnut, Nâlegak oĸarpoĸ; kattititsomavapselo nunaĸattigênit illûnainit ajæktortauvigilauĸtapsingnit uvamnut, Nâlegak oĸarpoĸ.“

Taimak Jûdit Babelemêtut illinganingit ogguananginersauvut inuit unnuktut illinganinginit tagvane; unnuktut aglât ômariklutik pinasuarnerme akluidlalerput perкuteкarlutik iglutsiaкarlutiglo.

Adsigêktomik perkojaкalauкput Kaldêamiutitut; tâpkotitunaк ajoкsangitut annerijauvut attaniub kivganginut ikkajortinginullo; attaniub aglât Jûdit inuosuktut illangit illissimanernik sunatuinarnik ajoкertortauvlutik — sorlo Môsese taipsomane Egipteneme — inugoijauкovait; attingit imaiput: Daniel, Sadrach, Mesach, Abednegolo. Tâpkoa sittamat illûnâne nâmagijauvlutik Nebukadnezarib angajoкângortipait attaniovingmine, sulliaksaкartilugit pijariaкortojomik aulatsijutitut pitsartuneliksôjutitut.

Taimailingalutik piviksaкalauкput inuкatsitik Jûdit sapputilugit ikkajorlugillo opinartilugillo; tamanna tappilugolo illitarкsineк Gûdemik ômajomik miksekârtotôjomiglo nellonarungnaitilugo nellojunut avatimingnêtunut pijungnarputtauк.

Gûdiblo tâpkoa sittamat illissimanermik sillatunermiglo aglangne illissimanartunelo tunnitjivigivait; Danielelo tunnitjivigivâ illissimanermik takkotitjutit sinnektômanerillo illitarilugit nellonarungnaitilugillo; naipitaujoкalaungilarlo nanelônêt Danieletut Sadrachetullo, Mesachetullo, Abednegotullo; tâpkoalo kivgangortitaulerput attanermut.

Pijokalauktut tamakkoa kingorngane Nebukadnezare sinnektômanekalaukpok koaksârutigijaminik tuppaktitaujutigijaminiglo. Tagva tagvainak illissimajut nellautaivaktullo kaikovait, sinnektômanerilauktaminik puigorêrtaminik okaudsaujomavlune, tukkinganiglo nellojungnêrtitaujomavlune tâpkonunga.

Tamattomingale tâpkoa sappermaringmatta, tagva attaniub ningaumajadlarlune illûnaita tokkotaukovait. Danielelotauk illannârijangillo kennertaugivut tokkotaukovlugit.

Daniele tagva majorarlune attanek tuksiarvigijartorpâ, nelliunermik issumaksarsiornermut tunnitjiviojomavlune tâpsomunga, sinnektômanermik, tâpsoma tukkinganiglo okarungnarkovlune attanermut. Angertauvok tagva.

Danielelo angergarpok, illagijane pingasut okautijartorlugit tamattominga. Tagva tâpkoa sittamat sêrkortorlutik tuksiarkattigêkput Gûdemut, nâpkigijaujomavlutik nellonartoksoak tamanna pitjutigallugo, tokkotaujomanatik.

Tagva tamanna unnuarme takkotitjutikut nellonarungnaititaulerpok Danielemut. Danielelo sakkerpok attaniub sânganut okarlunelo: Nâlegara attanek! nellautaivaktut illissimajullo attaniovingnêtut tokkotaukojaksaringilattit, sinnektômanerilauktálle tamattomalo tukkinga okautigilugik attanermut ajornarvingmat tâpkonunga.

Gûdele kilangmêtok kissimetuak nellonartunik sakkertitsijungnarpok; tâpsoma nellojungnaitilaukpânga attaniub sinnektômanerilauktanganik, okautilaukpângalo tukkinganik.

Igvit attaneĸ takkolauĸpotit, ahâglo inungoaĸ angijoĸsoaĸ, poktojoĸsôjorlo sângnêlauĸpoĸ; tautualo erĸsinadlalauĸpoĸ. Niaĸoa Goldeolauĸpoĸ illaĸangitoĸ; sagvingalo talligiglo Silbereolauĸput, ĸattigangalo okpatigiglo kannujaulauĸput; niugiglo kikiangolauĸpuk; ittigangillo kikkiangolauĸput macharmik illaĸarlutik.

Taimaitomik takkolauĸpotit, aggaungitomut ujarĸamik pêjartaujoĸarĸârtinnago; tâpsoma inungoab ittigangit aktudlarpait serĸallitilaitalo. Tagva attautsekut serĸallititaulerput kikkiaglo, macharlo, kannujarlo, Silberelo, Goldelo; annoriblo sarĸallimajut taimak tiktautipait: nanelônêt nagvârtaujungnêrmatta tava; ujaragle ĸaĸĸaĸsoangolilauĸpoĸ, sillaĸsoaĸ illûnât nellimardlugo.

Mânna tamattoma tukkinga oĸautigijomavara attanermut: igvit attaneĸ tunnitjiviomajotit pitsartunermik, nertortaunermiglo nakorijaunermiglo; niaĸôvotit Goldeojok.

Kingunerne attaniovekaromârpoĸ assianik mikkinersamik attoniovekotingnit; taipsoma kingorngane attaniovekaromârpoĸ pingajuanik kannujangojomik, attanioviksaujomik nunanut illûnainut.

Sittamangat sittijôjomârpoĸ kikkiaktut, tamainiglo serĸallitsijomârlune serĸomitsijomârlunelo. Takkolauraville ittigangita illainangit machaulaungmatta, illainangillo kikkiangôlauĸlutik, tagva illainanga attanioviksôjomârpoĸ pitsartunelingmik, illainangalo sangêdlartomik.

Nelliutome taipsomane Gûde ĸilangmêtoĸ attanioviksoarmik âĸiksoijomârpoĸ, asserortaujo-

mâtsangitomik; attanioviksoarlo tamanna attaniovît assinginut illingajomâtsangilaĸ; illûnaitale serĸallitsomârpait, asseroromâlaitalo, nangminerle nungutaujomâtsangilaĸ issoĸangitomut.

Tagva attaneĸ Nebukadnezare kênaminik pudlune pâmakterpoĸ oĸarlunelo: ahamarik! Gûdisse Gûdeovoĸ Gûdinik taijaujunut illûnainut, nâlegaviksôlarmelo attanernut illûnainut.

Attaniublo Daniele opigilugolo angajoĸângortipâ nunamut Babelemut illûnânut; aulatsijungortilugolo illissimajunut illûnainut.

Attaneĸ Nebukadnezare pitsartuneliksôlerpalialune piojorivalliavoĸtauĸ; attaniovit unnuktut sorsugvigilugit sâlagilauramigit nungulauramigillo, tagva Tempelemik angijomik igloliorĸojivoĸ Gûdiminut Belusemik atteĸartomut, aksarnigarilauktaminillo nunanit unnuktunit sennaĸojivoĸ Gûdingoaĸsoarmik Goldeojomik tallertut 60itut poktotigijomik; Nâlegaĸsuillo angajoĸâĸsuillo pimaklertillo, aulatsijullo illissimajullo nunanêtut illûnaita kattimalerĸovait, Gûdingoaĸsûb nappartitauniarninga uvloĸsiorutigilugo, oĸautsauĸovaillo imâk: illipse nunaĸattigêktosse inôjosse, ĸanorlônêt okauseliojosse okoĸse: tussarniarupse tiptulautit assingillo sunatuinait nippeliksuit nippinginik, tagva pâmaktertuksauvose Gûdingoaĸsoaĸ Goldeôjoĸ tuksiarvigilugo; pâmaktingitorlo opigilugo tuksiangitoĸ, tâmna mânnakut egitaujuksauvoĸ kiaksauteâlungmut ikkomalingmut.

Nippeliksuit nippingit nunaĸattigêt tussaramigit, tagva Gûdingoaĸsûb sânganut pâmakterput tuksiarvigilugo. Sadrachele, Mesachelo, Abednegolo taimailiungilát.

Tagva Nebukadnezarib ningaumajadlarlune tagvainaĸ sângminut âtauĸovait oĸautivaillo: attê parngnaileritse, pâmakterluse tuksiarluselo, taimaingikupse tagva mânnakut egitaujuksauvose kiaksaumut ikkomaliksoarmut; takkolerta! Gûde piuliklerungnartoĸ illipsingnik aggamnit kinaungmangât!

Angutille kiovât: pijariaĸangilak tamanna kiotigilugo illingnut; ahâk! Gûdipta opigijapta piulijungnaralloarpâtigut kiaksaumit ikkomaliksoarmit, aggangnillotauĸ; taimailiorvigijomangipattigullônêt, tagva sulle igvit attaneĸ ĸaujijuksauvotit Gûdekotitit Gûdingoaĸsoarlônêt Goldeojok pâmakterviginianginaptigik tuksiarviginagillônêt. Tagva Nebukadnezar ningaumajarnermik illumertaudlarlune perĸojivoĸ: kiaksauteâluk 7 ertorlune ikkomakartitaunersauĸovlugo sivornganemit; angutillo pingasut annorâĸarlutiglo ĸellaksorsimalutiglo egitauvut kiaksauteâlungmut; angutille egitsijut tâpkoninga ikkomab ônarningata angijoksôninganut tokkotauvut.

Attaneĸ takkonarame kakkilâdlarpoĸ oĸarlunelo aulatsijoĸotiminut: angutinik pingasunik egitauĸojilaungilagut ikkomaĸsoarmut? takkovungale angutinik sittamanik ĸellaksortaunatik pissuktunik ikkomaĸsoarme, ôtaungilállo, sittamangatalo Gûdit erningita illangat adsigivâ.

Nebukadnezarelo kiaksauteâlub pânga sâ-

ngiarlugo nippeĸortojomut ĸaggudlarpoĸ: Sadrache, Mesachelo, Abednegolo! kivgaujose Gûdemut ĸotsingnerpaujomut, annititse tamaungarluselo! annivut tagva ikkomamit, nujangillônêt ikkitaulauugilát; illa ikkomasungnitoĸalaungilak tâpkonane.

Nebukadnezarele oĸarpoĸ: nertortaule Gûde! Engeleĸotiminik tilliklilauĸtoĸ, kivgaminiglo piuliklilauĸtoĸ, tetteĸalauĸtunik tâpsominga, timimingniglo tunnilauĸtunik, Gûdingoaĸ tuksiarvigijomanago, Gûditik kissiat tuksiarvigilugo.

Mânnalo perĸojara imaipoĸ: nelliet Sadrachib, Mesachiblo, Abednegoblo Gûdingænnik oĸarnerlûtjijok, tâmna toĸĸotaksauvoĸ; Gûdeĸangimat tâpsoma assianik, taimak piuliklerungnartomik tâpsotunaĸ. Attaniublo Sadrache, Mesachelo, Abednegolo pitsartunermik angijomik tunnitjivigivait Babeleme.

Nebukadnezarib Daniele ivleridlalauĸpâ angijomik; taimailiorpoĸtauĸ erngutanga Belsazare; Dariusible Mediamiut attaningata Daniele angajokângortilauĸpa attaniovingme pingajunganut, issumaĸarporlo aglât, pimaklertingortitsomavlugo attaniovingmut illûnânut.

Angajoĸâĸsuille tagvanêtut tamanna sinnaungajutigivât angijomik, pinasuarpullo passitiksarsijomavlutik sunamik tâpsomane, kattaktitsomavlugo; nagvângilálle, Daniele nertornalaungmat illûnâne; taimaimat passilugo ajonarlauĸpoĸ, kissiane kivgartorninga Gûdemut pivlugo.

Tagva ômigijingita attaneĸ kajungertipât perĸojilune imâk: inuit nelliet uvlune 30 ine attaniub assianut, Gûdit inuillônêt nellienut tuksiartoĸ, tâmna egitaksauvoĸ Loewinut ittersâlungmêtunut.

Daniele illusermitut pingasuêrtorlune sêrĸortorlune tuksiasôngovoĸ Gûdemut iglomine, igalât Jerusalemib erkânut sangmijut mattuersimatillugit.

Angajoĸâĸsuit ĸaiĸattarlutik taimak naipinamitsuk, tagvainaĸ attanermut ailutik passidlarpât attaniub perĸojanganik nâlengitoĸsôjotut; pitlartauĸolâllo perĸojaĸ malliklugo.

Tagva attaneĸ kiksalerpoĸ, pimaĸlertoĸotinelo nertornadlartoĸ tâmna piulijomalidlaralloalauĸpâ, ajornarporle, angajoĸâĸsuit akkerartorlutik oĸarmatta: igvit attaneĸ ĸaujimavotit, Persiamiut perĸojangit soĸĸosijuituksaungmatta.

Tagva Daniele pititaulerpoĸ ittersâlungmut Loewetalingmut; attaniuble oĸautivâ: Gûdivît soraijuitomik kivgartortavît ikkajorlitit! ittersâlublo pânga mattujauvoĸ ujarĸamut, attaniublo naĸĸitjutiminut nellunaikuserpâ.

Attanerlo igloĸsoaminut aivoĸ, nerringilarlo, sinningilarlônêt; uvlarârsukullo ĸautualermat, makkipoĸ, tuavilunelo ittersâlungmut Loewetalingmut aivoĸ, nautsertoriartorlune Daniele inôngmangât sulle, nippemullo ârusuktomut nipliavoĸ: Daniele! kivgaujotit Gûdemut ômajomut, Gûdît kivgartutsainartât piuliklerungnarĸatauĸ illingnik Loewinit?

Danielib kiovâ: Gûdima Engeline tillilauκpâ, Loewit sigunginik aitartailititsilauκtoκ, idluiliorviolauκonanga tâpkonunga, tâpsoma sângane passijaksaunanga naipitaulaurama; illingnullotauκ attaneκ idluitullilaunginama.

Tagva attaneκ κuviasudlalerpoκ, Danielelo tagvainaκ amuartauκovâ ittersâlungmit, angutille passiklilauκtut tâpsominga, arnangillo κittorngangillo egitauκovait tagvunga; tumarerkârtinnagillo Loewit pâvait, sauningillo tamaita serκallitipait.

Dariusele aglaκojivoκ imâk: attaniovingma nunangita illûnangine Danielib Gûdinga sivôragijaujuksauvoκ; tâmna piuliklerteongmat ikkajorteolunelo kappianartoκarningane; tattamnartunik piniarpoκ tamangne κilangme nunamelo; tâpsoma Daniele piulilauκpâ Loewinit. Danielelo pitsartudlalilauκpoκ Dariusib attaniovingane kingornganelotauκ Kôresib Persiamiut attaningata attaniovingane.

Img. 68, 21. Gûdeκarpogut ikkajortemik, Nâlegaκarlutalo Nâlekamik, piuliklertemik toκκomit.

Ebrêerit 11, 33. Okpernermut ikkomab pitsartuninga κammilauκpât, Loewillo κanniâlungit simmilauκpait.

Img. 145, 20. Nâlekab nagligijine illûnaita sapputivait, Gûdeκangitulle illûnaita nungutsomârpait.

Kap. 3, 4. Igvit Nâlegaĸ sappulutaksauvotit uvamnut, nâlengnartitsijoĸ uvamnik; niaĸumniglo ĸagvartitsijoĸ.

---

52. Jûdit utterningænnik Babilonemit. Jerusalemib Tempeliblo igloliortauninganik.

Kôresib Persiamiut attaningata Jaringita sivôrlingane nellautsilerput Nâlekab oĸausingit, oĸauserilauĸtangit Jeremiasib ĸanningagut imaitut: Jarit 70 git nâkpatta uttertitsomavapse ama ovunga innigilauĸtapsingnut; ĸaujimagagama issumaĸarama pivluse ullapirsautelingnik kissiane, kiksarnartoungituniglo. Nipliavigijomârpapsinga ĸennuvigijomârlungalo, tussaromavapselo.

Tagva Nâlekab Kôresib anerninga tuppaksarpâ, aĸpautigijaukojerĸovlugo attaniovingmine illûnâne imâk: Nâlekab ĸilaub Gûdingata perĸolauĸpânga, iglomik igloliorlugo Jerusaleme.

Kina mânna akkunapsingne tâpsoma inuĸotinginut illingajok, tâmna Nâlekab Gûdingata aipariliuk takpaungarlunelo.

Tagva angajokaunerojut, ajokertuijullo Lêvitillo, illûnatiglo anernermigut tuppaksartaujut Gûdemut parngnailerput, takpaungaromavlutik, igloliorlugolo Nâlekab igluksanga Jerusaleme.

Illûnatiglo avatinginnêtut ikkajorpait illulekutinut Silbereojunut Goldeojunullo, perkutinullo, nergjutinullo; tunnergutingit pijarallutik tappilugit.

Attaniublo illulekutit, Nebukadnezarib tigulauktangit Tempelemit, pitilauktangillo Gûdingoakotime iglunganut annititaukovait 5400 dit; neksartauvullo tâpkoa Jerusalemut, takpaungartunut.

Jûdakut nunagilauktangannut ailutik takpaungartut unnurningit 42, 360 olaukput; kivgallo angutit arnallo 7337 olaukput; imgerpaktullo angutit arnallo 200 diolaukput Serubabele Jojachinib erngutanga aulatsijôlaukpok tâpkonunga; Josualo ajokertuinerojôlaukpok.

Akkunit ingergalaukârlutik nunagilauktamingnut tikkinamik, innigilerpât tagva, igluksamingnik igloliorlutik perorsêviliolarmiglo; illûnatiglo kunnutuilutik tunnijivut ikkajutiksanik Gûdib iglunganut, igloliortaumerkovlugo innigilauktanganut.

Utterningata takkingita 7 ingænne, iglugasaksoakotimingnêngmatta, tagva inugiartoksuit kattimalerput Jerusaleme, — igloliortaungitome sulle — angutitut attautsetut sorlo, uvloksiorvingmik iglokarnermik akkerkunik millukatalingnik uvloksioromavlutik; tagva Altaremik sennavut Nâlekamut, tunnijilutiglo tunnergutinik ôtaksanik kujalijutiksaniglo, Môsesib perkojangit malliklugit.

Jarib aipangane pigialerput, Nâlekab igluksanga — Tempele — sennalugo, tungavingalo illijomavlugo. Taimailiortillugit tagva ajoker-

tuijut Lêvitillo nangerput tagvane Trompetelijarlutik Cimbelijarlutiglo, Nâlegak nertorlugo. Inugiartoksuillo illûnatik кuviasumut nipliadlarput, Nâlegak nertorlugo, Nâlekab iglungata tungavia illijaumangmat.

Ajokertuijulle inutoкaujut unnuktut, Lêvitillo atâtallo angajoкaunerojut iglub sivorlinganik takkolauкtut, iglolo tâmna mânna ijingita sângane tunganilititaumangmat, кeavaksoadlarput, unnuktulle nipliadlarput кuviasumut. Inugiartoкsuillo nipliadlarneк кuviasumut illitarijungnalaungilât, inugiartoksuit кeadlartut nippevaksoanginit; inugiartoksuille кaggudlarmatta, nippersoangat tussaksaulauкpoк кanningitomut.

Samariamiulle tussaramik, parngnanairsortaumalauкtut кittorngangit Tempeleliormatta, tikkiput Serubabelemut, oкarlutiglo: igloliorкattigijomavapse, Gûdisse кenneraptigo illipsetut. Tâpsomale kiovait: nâmatsangilaк igloliorкattigilugo Nâlekab iglunga; uvagutôluta iglolioromavogut.

Tagva Samariamiut Jûdit ômigilugit agviarpait, sennatailinasuarlugit Tempeleme; Ahasveruselo attaniôlermat Korese innangêrlugo, Jûdit passijaudlarput attanerme taimak angitigijomik, sullijaksaк Tempeleme noккartitaumaringmat Jarit 15it nâlugit, Dariusib Persiamiut attaningata Jaringita aipanga tikkilugo.

Jaremele tamattomane nellautaijoк Haggai sakкerpoк Jehôvab attingane oкarlunelo: Nâlegak

Zebaot oкarpoк imâk: inugiartoкsuit tâpkoa oкarput: nelliutingilaк sulle Nâlekab iglungata sennajauviksanga; nelliunissele tikkisimava, iglut illupârsimajut iglogigapsigik? iglolo tâmna inuкajuituksauvâ?

Tukkisileritse кanoк illingangmangâpse: unnuktunik karngasoivose, ikkitunilglo kattersivose; nerrigalloarpose nâmaksitsangilaselo; annorâкarpose кeujajungnêrasselo. Illa taimak illingavose, igluga inuкajuitôngmat, illûnatiglo attunit igloкotitik kissimik kammagituinarmagit.

Attê! aileritse кaккanut, igluksaniglo aikleritse, iglolioritselo igloкotimnik, tamanna кuviaginiarpara, opinartoкsônimniglo saккertitsijomavunga, Nâlegak oкarpoк.

Nellautaijoк Sacharjatauк saккerpoк, Jûdit кaiblarlugit maksoatilugillo Tempelib sennajauninga pivlugo, oкarlune: atâtagilauкtapsetut îniarasse, nâlelaungitutitut Profêtinik oкâlalauкtunik tâpkonunga, kammalaungitutitullo oкausimnik, Nâlegak oкarpoк. Sâgiaritse uvamnut, Nâlegak Zebaot oкarpoк! tagva sâvigijomagivapse ikkajoromaluselo.

Tagva illûnatik maksoalutik кaiкattigêlerput Tempeleliorlutik; Profêtinullo nekkoкsijaukattarlutik nellautainernut sunatuinarnut Kristusib saккeromârninga pitjutigilugo, maksoatitaulutiglo katsungaidlarput sennanerme, taimak Tempele Jarine sittamanne pijarêrtaulermat attijaulermallo, uvloкsiorutigilugo tunnergutinut unnuktunut; ajokertuijullo Lêvitillo kivgartorningat Tempeleme illingatitaulerpoк, sorlo Môsesib perкolaungmago.

Jariblo tamattoma aipangane inugiartoκsuit illûnamassiatik Passamik (aularviksiorvingmik) κuvianadlartomik uvloκsiorput Jerusaleme Nâlekab sângane, Jareme 515me Kristusib sivorngane.

Tempelele iglugasaksuillo sulle avaloκalaungilát; Samariamiulle, piluartomiglo aulautsijungat Sanneballat pigannitsainarmat Jûdit aksororlune agviarlugit, aglât sorsugvigilugit, sennajangillo asseroromavlugit, tagva Nehemiab, attaniub immiksaliortoκotingata tillijangata Jerusalemut Jûdit sennajut unnurningit maggoilitipait, taimak κetterκangit sennatillugit, κetterκangita aipaingit sakkolijarlutik opallungaersimatsainarκovlugit sorsungnermut. Sennajullo illûnatik tapserusersimalauκput saviksoarmingnik makkitimikut; sennalutiglo imailingavlutik: agganut igluinarnut sennavut sullijaksanik, iglunginulle sakkut tigumiarpait.

Taimak avaloκsuit Jerusalemib avatâgut pijarêrtaulerput; Samariamiullo erκsilerlutik maksuagungnailerput, mallugosukkamik, Gûdib ômigijitik sennajut ikkajormagit, sapputingmagillo; κassungalerpullo tâva.

Taκκit 7 ingænne inugiartoκsuit kattimalerput angutetut attautsetut sorlo; Esrablo ajokertuijub Môsesib perκojangit κaipait, nangerlunelo ikkovrangme κejungojome sennalauκtangane tamanna pivlugo.

Aglaillo κoppermagit, inugiartoksuit illûnamassiatik nikkovilerput. Esrablo Nâlegak Gûdeo-

joksoaĸ nertorpâ, inugiartoksuillo illûnamassiatik kiovut: Amen! Amen! okkolutiglo opigosularmiglo Nâlekamik, kênatik pudlugit nunamut.

Nehemialo Esralo inugiartoksoarnut oĸarpuĸ: uvloĸ tamanna ivjornaitôvoĸ Nâlekamut Gûdiptingnut; kiksarniarasse ĸeaniarasselo; inugiartoĸsuille ĸeagamik perĸojat oĸausertangit tussaramigit. Inugiartoĸsuillo angerĸattigêlerput, angermarikpullo, Gûdib perĸojangit malliklugit agvertaromavlutik.

Lêvitillo illuêngarlutik nangerput, nipliavlutiglo nippeĸortojomut Nâlekamut oĸarlutik: „Nâlegak! igviovotit! igvit ĸilak pingortilauĸpát, ĸilaillo tamaita ĸilangit, kattimgajoĸsoangit illalliudlugit, nuna tamaitalo tâpsomanêtut; immarbiksuit tamaitalo tâpkoa illuanêtut.

Igvillo tamaita pairivattit; ĸilangmiugasaksuillo tuksiarvigivâtit. Mânnalo Gûdivut, siorniornartut tamaita tikkitautigijavut mikkijônasugitailikittôĸ! igville idluarpotit tamaine tikkitauĸolauĸtarne uvaptingnut; igvit nâmaktullilauravit, uvagulle nâmangitoâlungmik pinialauĸpogut."

Persiamiut attaningita Jûdit ômigingituinangilait, igdluanulle pitsiarvigikattarpait unnuktunik, ikkajorlugillo; angiluartomik Xerxes — Ahasveruselônêt — attaniolauĸtoĸ piojorinerpâk pingijaitorlo, nullianilauĸtoĸ uigasungmik Jûdiojomik Esteramik attêlingmik. Esterable Gûde sivôragivâ tuksiarvigivâlo.

Mardachaible Jûdiojub attaniub nulliangata

illangata kippalidlarneĸ attaniub toĸĸotauniarninga pitjutigilugo mallugilugolo oĸautigilaungmago Esteramut, Esterablo attaneĸ nellojungnaitilaungmago tamattominga, tagva Mardachaib attinga aglaktaugalloarpoĸ attaniub aglaĸotinginut unipkauselingnut, akkilertaulaungilarle sumik taipsomane.

Pijoĸalauĸpoĸ tagva Jarit illangita kingorngænne, unnuat illangænne attaneĸ sinnijungnangitoĸ attuarserĸojilermat aglaĸotimine unipĸauselingne, tagva Mardachaib piniarnerilauĸtanga nagvârtauvoĸ tâpkonane, attanerlo kajusilerpoĸ, piulijine tâmna akkileromavlugo; tamanna pitjutigilugo, Esterablo illanne tâmna, inuĸotinelo Jûdit, uvlorme attautseme tokkotaujuksaulauĸtut tuksiutigilaungmagit, attaniub Mardachai aulatsijungortipâ nunaĸsoaminut illûnânut, Hamane innangêrlugo; Hamanele ômisulauĸtoĸ Jûdinik, toĸĸotserĸojilauĸtoĸ tâpkoninga ĸimitaulerpoĸ napârtome Mardachai pivlugo nappalauĸtamine perorsêvingmine.

Jûdit attanermut perĸojauvlutik ômigijitik sorsugvigilugit sâlagivait ullimârpaillo 75000 dit nuname illûnâne naipitatik; Hamaniblo erningittauk 10 it toĸĸotaugivut saviksoarmut.

Taimanganit Jûdit Jarit tamaita uvlungnik maggungnik uvloĸsiorpakput, piulijaunitik ômigijimingnit pitjutigilugo. Uvloĸsiorvik tamanna Purimemik taijauvakpoĸ tâpkonunga.

Mardachaile Jûdiojok pitsartulivallialune tugliolauĸpoĸ attanermut Ahasverosemut; sillatutsiarlune aulatsilune tâpsoma attaniovingane,

sorlo itsaksoarne Jôsefe Egipteneme, sorlolo Daniele Nebukadnezarib attaniovingane aulatsilaungmatut.

Mardachai angijôlauĸpoĸ Jûdit akkorngænne, ĸuviagijauvlunelo tâpkonunga, inuĸotime idluarĸutiksanginik ĸennitsainarmat, oĸâlalauĸlunelo nâmanerpângojomik kinguvâĸotine illûnaita pivlugit.

Nehemia attaniub Artasastab perĸojininga malliklugo Jarit illangit nâlugit attanertut aulatsilauĸtoĸ Jûdêame, illûnaita âĸiksorlugit idluarsarlugillo, igloliorĸattaulauĸlunelo Jerusaleme, utterĸojaulerpoĸ mânna attanermut; attaniub iveridlarmago.

Taimaimat Nehemiab attaniub najorninganêdlune kivgartorvigivâ nertornarlune; inuĸotinele puigutsangilait, tuksiutigivaille erĸatsainarlugit.

Taimaimat Jarit unnuktokassait kingorngænne ĸanoetut Jûdit akkorngænne, piunginerillo nâmangitullinerillo pivallialermingmatta, tagva nertornartut Jûdit attaneĸ aglaktigut ĸennuvigivât, Nehemia tillijaumerĸovlugo aulatsijotut perĸojauvlune attanermut.

Attaneĸ angerpoĸ, Nehemialo tikkipoĸ Jerusalemut aipanganik, tamaita Gûdib oĸausinginut akkerartortut pêrlugit, ajoĸertuijullo Lêvitillo piniaraksangit âĸiksorlugit soĸĸosijuitilugillo perĸojat malliklugit; piluartomigle Sabbatib ivleri-

jauninga, illagêngneкartailinerlo Samariamiunut nellojunullo avatânêtunut perкolugik.

Nehemia inôtillugo sulle, Gûdib Profête Maleachi, Profêtit kingorlerpângat Testamentetoкame tillivâ inuкotiminut Jûdinut, apкomut idluartomut tessiortaumerкovlugit.

Profête tâmna illungertorlune angijomik Nâlekab attingane oкautsinik koksanartunik oкâlavoк inungnut, imaitunik: „nagligivapse Nâlegak oкarpoк! illipselo kigligiudsiluse oкartuksauvose: Nâlegak opinartoкsôvoк Israêlib nunangane.

Ernerub atâtane opigijaksarivâ, kivgablo angajoкâne opigijaksarivâ; uvanga atâtaugama, opigijautiksara nauk? nâlegaugama, nane nâlektauvîk? Nâlegak Zebaot oкarpoк illipsingnut ajoкertuijose, attimnik nachojose.

Atâtagilauкtapse nelliuningænnit perкojakka malligungnaitsainalaukpasse nâlelaungilasselo. Tagva mânna sâgialeritse uvamnut, tagva uvangatauк sâtsomavunga illipsingnut, Nâlegak oкarpoк.“

Nertornartulle inugiartoкsuit akkorngænne Nâlekab Profêtekut mannigorlugit oкaudsauкovait: Gûdemik nâlektut Nâlekab kaujimavait; perкutaujuksauvut uvamnut, ivlerijomavakkalo, sorlo angutib ernine kivgartortine ivleringmago. Takkojuksauvoselo кanoк adsigêngitoкarmat Gûdemik kivgartortoк pivlugo, kivgartungitorlo pivlugo.

Ahâk Engeliga tillijomavara, apкotiksamik

sivonimne âĸiksoijuksaujok. Killamik Nâlegak ĸennertasse tikkitsomârpoĸ Tempeleĸotiminut; angersimanerub Engelinga ĸillanârijasse. Ahâk ĸaivoĸ, Nâlegak Zebaot oĸarpoĸ!"

Img. 126, 1—6.

Img. 113, 7. Nâlegak makkititsivoĸ erĸanangitomik sanningnit; ĸaĸĸititsivorlo aklujomik aĸĸilupingmit; ingititserĸovlugo tâpsominga attanit senniænnut.

Testamentetoĸab illaksangit; ubvalo: unipkautsit Jûdinik, Jarine 400dine Kristusib inûlerningata sivorngane.

Esrab Nehemiablo toĸĸonikita kingorngangne ajoĸertuinerojut aulatsivut Jûdêame, nuna illingatillugo sulle Persiamiut attaningænnut. Tagvale nellautaijub Danielib nellautainerilauĸtangit attaniovît sittamat takkotitjutikut takkolauĸtangit pivlugit nellautsilerput. Attanioviksoak Persia Mazedôniamiut attaningænnut Alexanderemut sâlagijauvoĸ; taimaimat Jûdit nunangattauk pititaugivoĸ aulatsininganut.

Alexanderible Jûdit pitsiarvigivait unnuktunik; toĸĸungatale kingorngane sorsuktuksat aulatsijungit akkerartortigêlerput nunat pivlugit, kia perĸutiginiarmangâgit; piluartomik Egiptenemiut Siriamiullo attanîgik unatartigêlauĸpuĸ akkunit, Jûdillo unnuktunik kappianartunik tukkisilauĸârlutik kingorlermik pititauvut Egiptenemiut attaningata aulatsininganut.

Ptolomêusib Lagib Jûdit unnuktut aularudsalauĸpait nunaminut, pitsiarvigilauĸpaillo tagvane taimak angijomik, Jûdit unnuktut pijarallutik attersârmatta ĸattangutimingnut Egiptenemêtunut. Ptolomêusib Filadelfusib perĸojilune aglât aglait hailigit illisimajunut 70 ginut ablatsautitauĸovait Grîchit oĸausinginut, taimak attuartaujungnarĸovlugit nellojunuttauĸ; Jûdillo Egipteneme ajoĸertuinerojungata Oniasib kajungersaininga nâleklugo Tempeleliorput Heliopoliseme, Tempele Jerusalemêtoĸ adsigilugo.

Ptolomêuse IV toĸĸungmat, tagva Antiochusib Siriamiut attaningata Egiptenemiut sorsugvigilugit sâlagivait, nâlektipailo ingminut; Jûdillo ĸunnutuilutik nâlengmatsuk, tagva piloringnartomik inôseĸalauĸput attaniotiningane.

Taimailingalutigle unnuktut nippungalerivut, Gûdib perĸojangit hailigit, Môsesiblo perĸojangit kivgartorneĸ Jehovamik pivlugo kammagijungnailugit, nellojulle illusingit piungitut malligasuarlugit.

Tagva kappianartoĸsuit Danielib aglangmine Kap. 11, 21 me malliktinginelo nellautainerilauĸtangit pigialerput. Antiochusib erninga, Antio-

chuse Epifanese ômisuklune pinasuarpoĸ, Jûdit asseroromavlugit nungutsomalugillo kivgartorningat Gûdemik ômartomik illinganekatsiarningillo pivlugit.

Ajoĸertuineronek niorvgotigivâ angutinut taimaitunut, uiveriklertunut inugiartoĸsoarnik, idluitullititsijunullo tâpkoninga, maĸĸojungnartunik nellojut piniarpaktanginik ajoĸertorlugit.

Tempele ivjornartipâ, perĸutingit illuleĸutingillo hailigit aĸsârnigarilugit; iglogasaksuit iglutangita illangit ikkomamut nungutaukovait, aungmiglo angijomik kovisilune. Kingorlermik perĸojivoĸ aglât: inuit illûnamassiatik attaniovingminêtut adsigêktuksaungmatta okperneĸ pivlugo; illûnatik attunit illuserivalauĸtaminik ĸemailutik mânnamit Grîchit Gûdeĸotinginik kivgartortuksaungmatta.

Tagva Sabbatit, uvloĸsiorvîllo ânanât Jûdit attorpalauĸtangit pêrtauvut; Môsesib perĸojangit, assingillo aglait hailigit ikkomamut nungutauvut, tempeliblo ivjornaitovingane Gûdingoamik angijomik nappartitaumajoĸarpoĸ, nelliello okpernerminik ĸemaijomangitoĸ, tâmna tagvainaĸ toĸĸotauvoĸ.

Tagva Jûdit unnuktoĸsuit toĸĸovut okpernitik pivlugo, kappiasuktitsijunut âniatitaulauĸârlutik oĸautaujungnangitomik. Illa tâpkoangovut Apostelib Paulusib oĸautigilauĸtangit Ebrêerit kap. 11, 36—38. Unnudlarpulle erĸsinermut okpernermit idluartomit kattaklutik sâlerput Gûdingoanut, tuksiarvigilugit ĸaitsivigilugillo tunnergutinik. Tagva Mattatiase ajoĸertuijut

nertornartut illangat, kappianartunik taimaitunik takkolune, anernermigut illungertudlalerpoĸ; tâmnalo erningillo ĸemâvut Jûdêab ĸaĸĸanginut; inuillo unnuktut soĸĸosijuilauĸtut okpernerme, kattilerput tâpsomunga, maksoadlarlutiglo aularput, ômigijitik sorsugvigilugit ullimârlugillo; sullidlarpullo.

Mattatiasib najortane illagilugit nuna ingergavigivâ, Gûdingoat Altaringillo serĸomilugit, kappiasuktitsijullo unangmilugit toĸĸolugillo, kappiasuktitaujullo piulilugit aungmik kovisijut agganginit. Toĸĸogamelo ernine oĸautivait: inôsipsingnik ivlersinase sivôrajuitsainaritse! atâtagilauĸtapse angernerilauĸtangit, Gûdiblo perĸojangit tappagitaililugit; taimak tukkisiniarpose, Gûdib ama ikkajorluselo ânanausitiniarmasse.

Tagva erningata Jûdasib Makkabêusib — angutaudlartomik taijak — unatadlarneĸ pigannerpâ, maggoertorlunelo Siriamiut sâlagivait, Jerusalemelo aĸsorornermut pigilerivait; Tempele sallumarsartauĸovâ, Altaremiglo nutâmik sennalune; sivorlerpâmiglo attortaulermat, inugiartoĸsuit illûnamassiatik sêrkortorput Nâlegak tuksiarvigilugo, ĸujagilugolo, sâlaĸarnermik tunnijilauĸtoĸ tâpkonunga.

Kajusiĸattigêkput tagva: Jarit tamaita uvlorme tamattomane Altarib nutângortitauninganik uvloĸsioruteĸaromavlutik (Joh. 10, 22.)

Antiochuse, attaniâluk takopsoajuidlartoĸ ĸannimalerpoĸ, ômattiminelo angijoĸsoarmik kappiasuktitaulauĸârlune maĸĸojungnartulliningit Jerusaleme pinialauĸtangit pivlugit, toĸĸovoĸ.

Jûdasele Makkabêuse pigannitsainarpoĸ Siriamiut sorsugvigilugit unatadlarnerme. Sorsungnermele toĸĸotaulermat, Jonatanab, ĸattangutingita illangata innangêrpâ; tâmnaletauĸ toĸĸotaungmat, inugiartoĸsuit Simon, Jonatanab nukkanga angajoĸângortipât.

Tâmna angutaudlarlune piloriklunelo unatadlarnerme inuĸotine sapputivait arĸtaijunit, angerĸattigêngneĸartitsivorlo Demetriusemut Siriamiut attaningænnut, Jareme 142 me Kristusib sivorngane, Jûdillo kivgaujungnailerput Siriamiunut. Simon sillatutsiarlune attaniotivoĸ idluartomik, inuĸotine ullapirsauteĸartipait, pattangajut ikkajorpait, Gûdiblo perĸojangit soĸĸosingitomik piniarutigivait.

Ptolomêuse Simonib ningaunga pinasuarpoĸ, attaniojomavlune nuname, sullitsennauele; nerrimâraksamik angijomik âkiksoigalloarpoĸ Jerichome, Simonelo ernigiglo magguk ĸaiĸojaugivut tamattomunga, tagvanêlertillugillo toĸĸotauvut; kissianele inugiartoĸsuit Johannese Hirkanuse, Simonib erningita nukardlerpângat amiakotôlauĸtoĸ angajoĸângortipât, Ptolomêusele ĸemâjuksauvoĸ.

Hirkanuse angutaudlalauĸpoĸ unatadlarnerme; Samariamiut Idumêamiullo sâlagivait, angerĸattigêngneĸartitsilunelo Siriamiut attaningænnut Antiochusemut VIII; nâlegungnaimaritainalerput tagva tâpsominga, assianiglônêt; Jarit 500 dit nâlugit nâlektuksauĸâlauramik Babiloniamiut, Persiamiullo, Egiptenemiullo, Siriamiullo attaninginik.

Hirkanusib nunat illûnaita Jordanib erkânêtut miksiptingne sivorngane Israêlitit attaniovinganut illingalauĸtut uttertipait, attanioningalo piloringnalauĸpoĸ. Jarit 30 git nâlugit attaniolauĸârdlune toĸĸovoĸ ullapirsauteĸarlune.

Erningita angajuklerpangata innangêrpâ, ingminik tailune attanermik. Ananaulaungilak tâmna, nukane Antigonuse toĸĸotauĸolauramiuĸ, anânanelo ĸattangutinelo tamaita parngnanaersimavingmut pititauĸolauramigit.

Jare attausênaĸ nâlugo attaniolauĸârlune issumajaluarnerub passiklernerublo inôsinga nungupak, Jarit 100 diokassait Kristusib sivorngane.

Mânnamit attanît Jûdame malliktigêĸattarput, unatadlarnerlo tâpkoa akkorngane soraingitsainarpoĸ; kingorlermik Aristobuluse Hirkanuselo II akkerartortigêngmanik attanioneĸ ajoĸertuineronerlo pivlugik, kia perĸutiginiarmangagik, tagva Pompêjuse, sorsuktuksat Rômiut aulatsijungat pitsartuneliksoaĸ, tagvane erĸânelauĸtoĸ ĸennuviolerpoĸ idluarsaijomavlune tamattomane.

Tâpsoma Hirkanuse annerilugo ajoĸertuinerojungortilugolo attaningortipâ Jûdinut, Aristobulusele akkerartutsainartoĸ sulle, ernigiglo Alexanderelo Antigonuselo ĸellaksorsimavlutik Rômemut âtauĸovait.

Mânnamit Jûdit, Jarit 70 git nâlugit kivgaungilaungningat sorailerivoĸ, nâlektitaulermatta mânna Rômiut attaniviksoangænnik. Tâmna angajoĸâĸsoaĸotimigut attanerusertigullônêt aulatsivoĸ mânna Jûdit nunangane, Jûdillo Zinsinik (pilliutiksanik) tunnijijuksauvut tâpsomunga.

Nelliutome taipsomane Jûdêame kissiane-ungitoĸ, nunenele unnuktune, aglât ungasiktune, Asiame, Afrikamelo, Abissiniamelo Jûdeĸalauĸ-poĸ, siamartelaungmatta illûnânut; aglât Rômiut attaniovingane angijoâlungme iglugasaksoaĸa-laungilaĸ Jûdeĸangitunik; sapputijauvullo Rô-miunut.

Aglaillo hailigit (Testamentetoĸab aglangit) Grîchit oĸausinginut aglaktaumangmatta, nello-natsangilaĸ tagva, tâpkoa unnuktunut Jûdiungi-tunut attuartaungmatta okperijaungmattalo; tagva taimaitut Gûdeĸotitik ĸemaklugit Gûdemut mik-seĸârtomut sâlertut, Jûdillo illuserijauĸojanginik aglaksimajunik Môsesib aglangine piniartut, illal-liortauvut Illagêktunut, Jûdioĸattaujunik tai-jauvlutik. Taimaitoĸadlalaungmat Pentekostib uvlungane saĸĸijâlauĸpoĸ.

Jûdêame Herôdese illitarnartoĸ, Rômiut illannârijangat Idumêamiôjoĸ attaniolerpoĸ Jarit 34git Kristusib inulervingata sivorngane; atta-niviksûb attaningortilaungmago. Anguteolaûĸpoĸ sôngojoĸ, illissimajôvlunelo, opigijaujomanasuar-toĸ, nertortaujomanasuarlunelo.

Jûdeolungimat tagva Fariseêrinut Jûdinullo nagligijaungilaĸ; taimaimat angiluartomik tâmna pinasuarpoĸ, attaniviksoaĸ aulatsijoĸotingillo pitsartuneliksuit illannârijomavlugit, Jûdinulle takopsoajuitôlauĸpoĸ, unnuktunik aglât passijak-saungitunik toĸĸotserĸattarlune.

Illâne inugiartoĸsuit pitsiarvigilerivait ajungi-tullivigilugit, aglât Tempele Jerusaleme nutâ-ngortipâ angijorortilugolo ânausitilâllo, taimak

tautua ânanâvaksôlaungmat illa; sennerangit ĸarmangit ujarĸanik Marmorinik kaĸĸutsiartunik sennajaulauĸput, ĸângalo ĸallineĸartitaulauĸpoĸ Goldemik.

Jûdit kuviasungningat Tempele ânanaudlartoĸ pivlugo angijôlauĸtôgalloaĸ, sullele ungalungilát attanermut, ĸujagingilâllônêt, maĸĸojungnartulliningit soraingimatta; Rômiullo pitsartunermingnut sapputingmatsuk, attaniôvoĸ kissiane; unnuktovaksuille Jûdit tussudlarput, Idumêamiok takkopsoajuitoĸ nachonartorlo una, aglât Rômiut ômigijaudlartut illûnamassiatik annititauĸovlugit nunamit; taimaimat sunatuinarne kippaliĸattarput, sullinatigle; kippalidlarneĸ Herôdesib kammatsiarlune tagvainaĸ noĸĸartipâ, kippalidlartullo toĸĸopait, pitlarpaillônêt ânernadlartomik.

Opinaratik tagva, Jûdit okpertut unnuktut annersaumidlarmatta, piuliklertiksak, nellautaijut îtsaĸsoarnit nellautaijutigiĸattalauĸtangat tikkidlarĸovlugo, ĸanoêtut illunaita idluarsarlugit. Nellojut avatânêtut akkorngænne aglât taiguineĸarpoĸ: tikkitoĸaromârtomigôg Jûdêamit pijomik, sillaĸsoarmik illûnânik nangmineliutjijomik.

Tikkituksak tâmna Messiaseongmat, ĸilangmit pijomârtuksaĸ, tamanna Jûdit okpertut ĸaujimatsiaralloarpât; unnurnerpâlle nerriukput: attaniovingmik nunamêtomik âĸiksoilerĸovlugo; illa Jûdinik piuliklerĸovlugo Rômiut oĸumaititsijut tâpkoninga pitsartuningænnit.

Illainangit kissimik — sorlo Simeone îtoĸ — Gûdib annerninganut ĸaumaksartauvlu-

tik Profêtit aglangita tukkingit tukkisimarikpait, ĸaujimalutiglo: Piuliklertiksaĸ tikkitsomârmat, nunaĸattigêksuit piulilugit ajorninginit, (Luk. 2, 31. 32.)

Kippiniarneĸ nerriungnerlo taimaitoĸ nellautsititaulerpoĸ attaniviksûb Augustusib attanioningata Jaringita 34ingane, tamedsa kingorlerpângænne; tagva Betleheme, kinguvârêne Jûdakunêtome erniangolerpoĸ Jêsuse Dâvidib kinguvânginit pijoĸ; Kristuseojoĸ aglagutaumajoĸ Môsesib aglangine, imgerutinelo, Profetinelo; nunaĸattigêksuit nerriugijangát. Tikkisimavoĸ Gûdib issoĸangitub erningatut, apĸotetôjoĸ, mikseĸârniolunelo inôgutaularmelo. Tâpsoma nertortauneĸ, opigijaunerlo, pitsartunerlo sôngonerlo pigiligit mânnalo issokangitoĸsoarmullo, Amen!

Testamentitâb unipkausingit 52 git.

1. Engelib Gabrielib tillijauninganik Zachariasemut Mariamullo.

Nelliutome taipsomane, Herodese nuname Jûdêame attaniotillugo, ajoкertuijoкalauкpoк, ajoкertuijokattigêt ingmigolingajut Abiakut illanganik, Zachariasemik attelingmik; taipsoma nullianga, Aronib panningita illangat, Elisabetemik attelik.

Tamarmik idluarlauкpuк Gûdib sângane, Nâlekablo perкojangit tamaita nâletsiarpait. Kittorngaкangilaglo, inutokaulerlutiglo tamarmik.

Taipsomane Zachariasib ajoкertuijônine attoramiuk Gûdib sângane, ajoкertuijut illusingat malliklugo, isserluanititsininga nelliutingmat, Nâlekab Tempelinganut itterpoк; inugasaкsuillo illûnatik sillatanêput tuкsiarlutik isserluanititsitillugo.

Tagva Nâlekab Engelingita illangat tækkotipoк tâpsomunga, Altarib senniane nangerdlune; Zachariasible tâmna tækkogamiuk, koaкsâlarmelo erкsilerpoк.

Engelible oĸautivâ: Zachariase erĸsinak, tuĸsiarnitit tussartauvut, nulliallo Elisabet ernijomârpoĸ erniksarnik, taimna Johannesemik atseraræksarivat. Kuviasutigilugo alliagijomârpát: unnuktullo inulerninga kuviasutigijomârpât; Nâlekab sângane angidlaromârmat; illumertaulârmallo Anernermik ajunginermik, Israêliblo kittorngangit unnuktut sâtitsomârpait Gûdemut nalegangænnut; tâmnalo sivorleromârpa Eliasetut anerneĸarlune pitsartuneĸarlunelo.

Zachariasiblo Engele oĸautivâ: Suna nellunaikutaksarivigo? itôlerama, nulliaralo ningiungogivoĸ.

Engeliblo kiolune oĸautivâ: Gabriêliovunga Gûdib sângane nangertunga, tillijauvungalo oĸautjauĸovlutit, tamattomingalo nellojungnaertitauĸovlutit. Ahâglo, nippangerniarpotit, oĸarungnarungnaerlutillo, uvlok taimna tikkilugo pijoĸarvioniartoĸ tamakkoninga; oĸausikka okperingingangne, nellautsiniartut nelliutinermingne.

Inuillo Zachariase uttaĸĸivât, tattamminiarlutiglo, taimak sivitutigijomik mulludlarmat Tempeleme. Annigamelo kattimajut saimartilugit, oĸautijungnangilait; mallugosulerpullo tækkotitjumik takkolaungmat Tempeleme. Nullorarpaillo oĸarungnangerdlunelo.

Kivgartorningatalo sorêrvia nelliutingmat, iglominut angergarpoĸ.

Mattoma kingorngane takkit pingasojoænne Gûdib Engele Gâbriêl tillivâ iglugasangnut Galileamêtunut, Nazaretemik attilingnut; nigasung-

mut Mariamut, angersimajomut angumut, Josefemik attelingmut.

Engeliblo, ittervigivâ oκarlune: salutitaulerit saimartitaujotit! Nâlekab illagivâtit, annerijaunerojotit arnannit tamainit.

Mariable takkogamiuk, oκausingit κoaκsârutigivait issumalerlunelo: κanoκ tagva salutitauvîk? Engeliblo oκautivâ: Maria erκsinak! saimartauniksarsivotit Gûdeme. Ahâk, ernermik ernijomârpotit, tâmna Jêsusemik atseraræksarivat.

Tâmna angidlaromârpoκ, kotsingnermêtublo erninganik taijaujomârpoκ, Gûdiblo Nâlekab tunnitjivigijomârpâ atâtangata Davidib iksivautanganik.

Tagva Mariab Engele oκautivâ: κanoκ tamanna pilarκâ? angumik kaujimanginama. Engelib kiolune oκautivâ: Anernerub ajunginerub kollangiarniarpâtit, κotsingnermêtublo pitsartuningata ullingniarpâtit! tamanna pivlugo ivsornaineκ ernijæksat Gûdib erninganik taijaujomârpoκ.

Ahâglo Elisabettauk illat ernermik pilârpoκ ningiungolerlune; Gûdemele ajornartoκangimat.

Mariale oκarpoκ: ahâk Nâlekab kivgarivânga; sorlo oκaravit taimailerlanga. Engeliblo κemmakpâ tâva.

Uvlunnele taipkonane Maria aulalerpoκ, aisârlunelo κaκκanut, iglugasait illanginut Jûdêamêtunut, Zachariasib iglunganut, itterdlunelo Elisabet salutipâ. Tagvainarlo Elisabet illumertaulerpoκ Anernermik ajunginermik, nipliadlar-

lunelo oĸarpoĸ: annerijaunerôjotit arnannit tamainit! nakîllo tamanna pivâ? Nâlekama anânangata tikkingmanga. Pilorikpotit okperavit; illingnut Nâlekab okausingit nâmaksijomârmatta.

Marialo oĸarpoĸ: tarnima Nâlegak nakoridlarpâ, Anernermalo Gûde Piulijiga kuviasugvigivâ. Kivgakullungme nikkanarsârninga tækkunârmago. Ahâk, mannamit inuit illûnatik piloringneraromârpânga. Angijoĸsoarmik pingmanga, ajugakangitub, hailigemiglo attigub. Nâpkiningningalo nâlektiminêtsainarpoĸ soraijunane. Pitsartujoĸsuit iksivautanginit ochotipait, nikkanartullo angijorortipait. Kâktut tunnitjivigiluarpait piksanginik, akluitullo piksaĸartinagit kikkipait.

Marialo taĸĸinik pingasunik tâpsomanêlaukârdlune angergarivoĸ iglominut.

Elisabetele ernermik ernivoĸ. Sillalingitalo illangitalo tussaramitsuk, Nâlekab nâpkigingmago, kuviasukattigivât. Uvlullo sittamaujoænne nutarârsuk tikkipât kippilâllo, atâtangatullo Zachariasemik atteĸartipât.

Anânangatale kiovait oĸarlune: aukagle, Johannesemik atteĸartuksauvoĸ. Oĸautivâllo: illaĸangilatille taimaitomik attilingmik; atâtangalo Zachariase nullorarpât, ĸanoĸ atteĸarĸojomangmangâgo. Aglagæksamiglo kaiĸojivoĸ, aglaklunelo oĸarpoĸ: Johannesemik atteĸarpoĸ. Illûnatiglo tattamminialerput; tussartullo tainakkoninga illûnatik ômamigilerpait oĸarlutik: ĸanoĸ illingajomârasugiviuk nutarârsuk una? Nâlekable aggangita illagivât.

Atâtangalo Zachariase Anernermik ajunginermik illumertaulerpoĸ, oĸarlunelo nellautsilertunik:“ nakoridlartaule Nâlegak, Israêlib Gûdinga, inukotine nellipsarlugillo piulingmagit. Piulijoksoarmik pitingmattigut kivgame Davidib iglungane. Itsaĸsoaĸ taimak oĸarame nellautaijut idluartut kanningittigut; piulijomavluta akkerartortiptingnit, omigijiptalo illûnatik agganginit. Nâpkigosungnermiglo saĸĸertitsilune angajokâptingnut, angerninelo hailigiojoĸ erkaumavlugo; piulijauvluta akkerartortipta agganginit, kivgartorĸovluta tâpsominga inôtilluta sivoranata, ivjornainermelo idluarnermelo tâpsoma sângane.

Igvillo nutaraĸ, taijaujomârpotit kotsingnermêtub nellautaijoĸotinganik; Nâlegak sivorleromârangne, apkotiksanga âĸiksorlugo. Inuĸotingillo illitarsitilugit piulijiksamik, ajornermingnit issumangnarungnaertomik. Gûdipta ômattingata nâpkiningagut; tapsomûna nuijub ĸotsingnermit nellipsarlaungmattigut; ittikavut torartilugit apĸomut ullapirsartauvionartomut.

Nutarârsuglo aglissilerpoĸ, sangidlalarmelo anernerme, inukangitomêdlunelo, sakkerviksanga Israêlib kinguvânginut nelliutilerĸârtinnago.

---

1 Tim. 3, 16. Akkerartortaujungnangitomik angijovoĸ: Gûdemut okpêrnerub nellonarninga: Gûde sakkijarsimavoĸ uviningme.

Joh. 3, 16. Taimak Gûdib sillaksoarmiut nagligivait, ernetuane tunnilugo, illûnatik okper-

tut tâpsomunga, assiokonnagit, nungusuitomigle inôguteĸarkovlugit.

Rôm. 9, 5. Kristuse Atâtanit uvinipkut pivoĸ, tâmna tamainut Gûdiovoĸ, nertortaujoĸ issokangitomut — Amen. —

2. Jêsusib Kristusib inûlerninganik.

Maria Jôsefemut angersimalerame, ahâk Nâlekab Engelingata saĸĸervigivâ sinnektômanikut oĸarlune: Jôsefe, Davidib erninga, sivôranak! Maria nulliaksat illingnut pilugo; ernermik ernijomârpoĸ, tâmna Jêsusemik atseraræksarivat, inuĸotine piulijomârmagit ajorninginit. — Jôsefele sinningminit tuppakkame, taimailivoĸ perkojaunermitut Nâlekab Engelinganut, nulliaksane ingminut pitilugo.

Pijoĸalauĸporle nelliutome taipsomane, attanersub Augustusib perĸojivlune inuit illûnaita attaniovingminêtut aglaktaukongmagit (attingit perĸutingillo).

Tagva illûnatik iglugasaĸsoarmingnut aivut, aglaktaujomavlutik. Jôsefelotauĸ aularivoĸ Galilêamit, iglugasangnit Nazaretemit, Jûdêamut, Dâvidib iglugasanginut, Betlehemik attelingnut, Dâvidib iglunganit kinguvânginillo pigame; aglaktaujomavlune Maria nulliane aiparællugo. Betlehemele, iglugasangne mikkijune sillaĸsoarmiut piulijiksangat erniangojuksaungmat, nellautaijub Michab nellautainerilauĸtanga malliklugo.

Jôsefe Marialo Betlehemut tiĸĸingmanik, iglune illûnaine tujormijaĸadlarpoĸ, taimak sinniktarvingme inniksarsijungnanginamik aglât, nerchjutit iglungita illanganut ittertuksauvlutik kissiane.

Tagvanêdlutiglo Mariab erniviksanga nelliutivoĸ; erniarêrĸârtaminiglo ernivoĸ, immuserdlugolo annoravinnernik, nergjutit nercheviænnut illivâ, inniksaĸanginamik assianik. Illa taimak aklutigijolauĸpoĸ Pingortitsijok kilangmik nunamiglo, niakome akkitiksanganik peĸalaunginame aglât.

Taipsomale erĸâne mianersijoĸarpoĸ natername, nergjutimingnik avalulingmêtunik mianersijunik unnuangotillugo. Ahâglo Nâlekab Engelingata tikkipait, Nâlekablo kaumasingata ĸaumartidlarpait; erĸsidlalerpullo.

Engeliblo oĸautivait: Erĸsinase, ahâk, kuvianartoĸsoarmik oĸautivapse, sillaĸsoarmiunut tamainut pilârniartomik. Pivluse manna piuliklerte Nâlegak Kristuse erniangongmat Dâvidib iglugasangine. Tamannalo nellunaikutarissiuk, nutarârsuk annoravinnernik immusersimajok, nergjutillo nercheviænnut illimajok naipilârpasse.

Tagvainarlo Engeleme ĸilangmiugasæksoaĸalauĸpoĸ; tâpkua Gûde nakoridlarpât oĸarlutik: Gûde ĸotsingnermêtoĸ nakoridlartaule, ullapirsauteĸarle nuname inungnelo kuvianartoĸarle!

Taimak nertorêramitsuk ĸilallialerivut; mianersijulle tuavilutik aivut Betlehemut sulle unnuangotillugo, Marialo Jôsefelo tikkipakit, taimaktauĸ nutarârsuk nergjutit nercheviænne illimajok. Takkojarêramitsuk oĸautigijartorpât oĸau-

tijaunitik nutarârsuk tâmna pivlugo. Tussartullo illûnatik mianersijut oĸausingit tattamminiarivait. Mariable oĸautsit tamakkoa tamaita torĸorpait auladlugillo ômattimine.

Uvlullo sittamaujortôlermatta, nutarârsuk kippijaungmat, atteĸartipât Jêsusemik.

Uvlut 40 gingane, inûlerviat kingorngane, nutarârsuk Jêsuse âtauvoĸ Tempelemut Jerusalemêtomut, tunnijauĸovlugo Nâlekamut; tunnergutiksatiglo tunnilugo, sorlo Nâlekab perĸojangine 3. Môse 12, 6—8 tikkilugo aglaksimangmat: Taubingnik piarĸangniglônêt.

Ahâglo, anguteĸalauĸpoĸ Jerusaleme, Simeonemik attelingmik, îtolerêrtomik; tâmna idluarlunelo Gûdemik nâlekpoĸ, Israêliblo mannigortaujutiksanganik nerriukpoĸ, Anernerublo ajunginerub innigivâ. Anernermullo ajunginermut nellojungnaertitaulauĸpoĸ tokkonianginerminik, Nâlekab Kristusinganik tækkokârane.

Tâmna Anernerub ajunginerub kajungersaininganut Tempelemut pivoĸ; Jêsusiblo angajokâkita nutarârsuk âmakko, Simeonib tiguvâ erĸisimiardlugo, Gûdelo nakoriva oĸarlunelo: Nâlagak! manna kivgat ullapirsauteĸarlune angerarle, sorlo oĸalauravit; ijimnut piuliklertiksauĸojat tækkogapko. Tâmna inuit illûnatik kênangita sângænne pijarêrtinangne; kaumajok nellojunik kaumarsaijuksak, inuĸotivîllo Israêlitit nakorijaksangat.

Jôsefiblo atâtaksangata anânangatalo nutarârsûb oĸautigijauninga tamanna tattamminiarutigivâk. Simeoniblo saimartipâk, Mariamullo oĸarpoĸ: ahâk, una ochojutiksaujomârpoĸ mak-

kijutiksaujomârlarmelo unnuktunut Israêlib kinguvânginut, nellunaikutaksaujomârlunelo akkerartugaksak. Tarnikullo kibliktauкôromârpotit saviksoarmut, unnuktut ômattingita issumangit sagvartauкovlugit.

Arnaktauk nellautaijok tagvanênivoк Hannamik attelik, uigarniojok Jareкalerdlune 84 nik, Tempelemit nûlungimariktoк, tuksiarnermullo nerritailinermullo Gûde kivgartorpâ uvlullo unnuallo tamaita.

Tâpsomatauк stundeme taipsomane tikkipait, Nâlegarlo nakoridlarpâ, oкautigilâlo piulijiksamik uttakkijunut tamainut Jerusalemêtunut.

Gal. 4, 4. 5. Nelliunek nelliusimangmat, Gûdib ernine tillivâ, arnamit erniangôjok, perkojanik nâleklune. Perkojanut kivgaujunik piuliklerкovlugo, kittorngaunermiglo tunnitjiviôkovluta.

1. Timot. 1, 15. Oкausek oкpernartoкsojoк tamadja, angijomik nâleluariaкarneк, Jêsuse Kristuse nunamut tikkimet, ajortullijut piulijartorlugit.

2. Kor. 8, 9. Nâlegapta Jêsusib Kristusib saimaveкarninga kaujimavasse, tâmna akluitoksôgalloarame, aklulilauкtoк pivluse akluninganut akluititauкovluse.

3. Illisimajut tuksiarveкariartorningænnik nutarârsumik Jêsusemik.

Nellonangilak, Jôsefe Marialo pitjutekalaungmanik Betleheme noккarlutik sulle, tujormitjat aularsimalerêrtillugit, illisimajullo unangat (nellojut nunanginit) Jerusalemut tikkitillugit appersorlutiglo: Jûdit attaningat erniangoкammertoк nanekâ? Uvlorianga unane tækkogaptigo, tuksiarvigijartorpavut.

Illisimajut issumalauкput; Messiasib, Israêlitinut akkunersoak nerriugijaudlartub inûlerninga kaujijaumadlalerêrmat Jerusalemiunut illûnainut, attanermullo Herodesemut; sunaubva, tussartainarput mânna tamattominga, Herodeselo koaksârpoк aglât, Jerusalemiullo illûnatik; ajoкertuijoкsuillo aglangniglo illisimajut tamaita katterкolerpait, kiglissiniaromavlugit, Kristuse nane inûlerniarnerartaumangât? Ipkoa oкautivât: Betleheme Jûdêamêtome; imâk aglaksimangmat nellautaijomut: igvit Betlehem nuname Jûdêame mingnerpângungilatit iglugasangnit assingnit Jûdêamêtunit, illingnit pijomârmat Nâlegak inuкotiminut Israêlib kinguvanginut attaniojuksaк.

Tagva Herodesib issumalutsainartub angigutjilune illisimajut кaiкovait, apperiniarlugit uvloriamik кanga tækkotitomik? Betlehemullo aiкovait oкarlunelo: aileritse, nutarârsuk apperкutigijartorlugo; nennigupsiuglo oкautigissinga, uvangatauк tuksiarvigijartoromagivara.

Attanek tussarêramitsuk, aularput unuangotillugo, ahâglo, uvloriak, unane tækkojattik sivorlerivât; nutarârsûblo inningata kollânut pigame, nokkarpok. Uvloriak tækkolermigamitsuk, kuviasuvaksoadlarput, iglomullo itterlutik, nutarârsuglo anânangalo naipipakit, pâmakterlutiglo tuksiarvigivât, perkutitiglo sakkerpait, pillilâlo Goldemik Wairauchemiglo Mirriniglo. Gûdiblo sinnektômanikut perkovait, Herôdesemut utterkonnagit, apkotigilauktamiglo assiagut nunamingnut angergarput.

Aularmattale ahâk, Nâlekab Engelingata Jôsefe sakkervigivâ sinnektômanikut, okarlunelo: makkitit, nutarârsuglo anânangalo illingnut pikik, nunamullo Egiptenemut kemâlerit, taikanêlutillo, uvamnut okautjaulerkârnak; Herôdesib nutarârsuk tokkonasuarmago. Makkiporlo tagva, nutarârsuglo anânangalo ingminut pivâk, Egiptenemullo kemâvok, tagvanêlerdlunelo Herôdese tokkotsiarivlugo.

Herôdesele kaujimalerame illisimajunut tappagijaugame, kanningajâdlalerpok, nutarârsuillo illûnaita Betlehemêtut erkânêtullo, jariggit maggungnik, nukardlingillo tokkotaujartorkovait, illisimajut kiglisivigitsialauramigit (inûlervinganik).

Tagva nellautaijub Jeremiasib okausingit nellautsimalerput, okartub: Kakkanne nippersoak tussartauvok, oguadlarnerlo, keanerlo, kajumidlarnerlo; Rahelib kitornganne keagivait mannigortaujomananelo, nungutaungmatta.

Herôdesible pijomajanga sullingilak, nutarârsuk Jêsuse Egiptenemêdlune piulijaudlarmat,

pijaujungnarKonango. Attanerle takopsoajuitoK toKKungmat, ahâk, Nâlekab Engelingata Jôsefe saKKervigivâ ama sinnektômanikut Egipteneme, oKarlunelo: makkitit, nutarârsuglo anânangalo illingnut pikik, Israêliblo nunanganut uttilerit; toKKungmatta nutarârsungmik toKKotsijomalauKtut.

Makkiporlo tagva, nutarârsuglo anânangalo neksardlugik, Israêliblo nunanganut pivlune. Tussaumagamiugle Archelause attaniolertoK Jûdêame, atâtane Herôdese innangêrdlugo, tagvunga ainermik sivoralerpoK. Sinnektômanekut Gûdemut perKojauvlune nunamut Galilêamut ailerpoK; iglugasangnut Nazaretemik attelingnut pivlune; tamanna nunagilerpâ, nellautaijut oKausingit nellautserKovlugit, oKartut: Nazaremiomik atteKaromârpoK.

Lukas. 2, 31. 32. Tâmna inuit illûnatik kênangita sângænne pijarêrtilaupát, kaumajok, nellojunik kaumarsaijuksak, inuKotivîllo Israêlitit nakorijaksangat.

4. Môs. 24, 17. Uvloriamik nuijoKaromârpoK Jakomit, opigijautiksamiglo tikkitoKaromârpoK Israêlemit.

Rôm. 15, 12. Jesaiase oKarpoK: imna Jesseb amânga îtsomârpoK, makkitsomârtoK attaniotilune, tâmna nellojut nerriugijomârpât.

Vers 10. Ama oKarivoK: kuviasugitse nellojose, inuKotingit illagællugit.

4. Jêsusib nukapiangôninganik.

Nutarak Jêsuse aglisikpoĸ, pitsartudlarlunelo anernerme, sillatuvaksoadlalarmelo, Gûdiblo saimaningata najorivâ. Nerrivoĸ immilarmelo sinniĸlunelo; pingoarpoĸ kuviasuĸlunelo, kiksarmilarmelo, illiniarlunelo, sorlo Sorrutsit piniarpangmattatut; ajorneĸalaungilarle kissiane, taimaimat ômattinga ivjornaimarilauĸpoĸ, tarningalo kajungeruteĸalauĸpoĸ ajungitunik kissênik, Gûdib erneringmago, sillĸasoarmiullo piulijæksaringmagit ajortunit.

Angajokâgiglo Jarine tamaine Jerusalemut aivakpuĸ, aularviksiorviôlerangat. Jêsuselo Jareĸalermat 12nik, illagællugo takpaunga Jerusalemut aivuĸ, aularviksiorviub illusinga malliklugo.

Uvlullo taipkoa nângmatta, angergarmingmaniglo, nukapiaĸ Jêsuse Jerusalemit nûlungilaĸ, angajoĸâkitalo tamanna nellovâk. Illagilauĸtamingnulle illaunasugigamikko, uvloĸ attausek ingergaramik, kenneriartorpâk illamingne illitarijamingnelo.

Nenninginamikko, ama Jerusalemut utterivuĸ kenneriardlugo. Uvlullo pingasôlermatta, naipipâk kattimavingme iksivajok ajoĸertuijut akkorngænne, tâpkoalo nâleklugit appersorpait; nâlektullo illûnatik sillatuninga kigusingillo tattaminiarivait.

Angajoĸâkitalo takkogamikko, ĸoaĸsârpuk, anânangatalo oĸautivâ: Ernîk, sôg taimailiorpit-

tigûk? ahâk, atâtavît uvangalo ĸennilauĸpaptigit kiksarlunnuk. Jêsusiblo kiovâk: sôg ĸennerpittinga? nellovitîk atâtama pingit piniariaĸarapkît?

Kanorle oĸautingmagik, oĸausinganik tukkisingilâk. Illagivlugiglo tâva taununga Nazaretemut aivoĸ, nâleluarlugiglo. Anânangatalo oĸausingit makkoa tamaita ômattimine torĸorpait.

Jêsuselo sillatulerpalliadlarpoĸ, inumariolerpalliavlunelo saimaneĸsivalliavlunelo Gûdeme inungnelo.

---

1 Petr. 2, 21. Kristuse igsagaĸsamik ĸemailauĸpoĸ uvaptingnut, tâpsoma tuminginik mallerĸovluta.

vers. 2. Kippiniaritse immungmik sillatunelingmik akkusimangitomik, nutakkattitut erniangoĸammertutitut aglivalliaĸovluse tamattomunga.

Sal. okal. 8, 17. Uvamnik erdligosuktut erdligivakka; kennersartullo uvamnik nachvarpânga.

1 Petr. 3, 18. Nâlegapta piulijiptalo Jêsusib Kristusib saimarsautane illitarilugolo aglivalliatitse.

5. Johannesib saĸĸerninganik ajokertuininganiglo; Jêsusib baptitauninganik Johannesemut; ôĸtorluktauninganiglo Sâtanasemut.

Attaniviĸsub Tibêriusib attaniotiningata Jaringita 15ningane, Pontiuse Pilatuse attanerusiotillugo Jûdêame, Herôdeselo nunab illainangane attaniongmat Galilêame, nukalo Filippuse nunab illainangane attaniongmat Iturêame, Trachonitisib erkâne, Lisaniaselo nunab illainangane attaniongmat Abileneme.

Hannaselo Kaifaselo ajoĸertuijoĸsôtillugik; tagva Gûdib perĸojininga pivoĸ Johannesemut, Zachariasib erninganut, inukangitomêtomut.

Jordaniblo erkânut illûnânut pivoĸ, ajoĸertuivlunelo baptijumik ĸaĸĸialerkojijomik, idluinerit issumagijaujungnaerutiksangænnik oĸarlunelo: ĸaĸĸialeritse (issumataritse), nâlegauvik kilangmêtoĸ kannitomut tikkisimangmat.

Taimnauvoĸ, nellautaijub Jesaiasib oĸautigilauĸtanga oĸarame: ajoĸertuijub nippinganik inukangitomêtoĸarpoĸ: „Nâlekab apĸotiksanga âĸiksorsiuk, apĸosiningillo naggotissigik.“

Tâmnale Johannese annoralik nergjutsub Kamêlib merkunginik, tapseruteĸalarmelo amivinermik; piglertaujârtullo igupsaujârtullo orĸsungit nerkigivait.

Jûdêamiullo illûnatik, Jerusalemiullo nellipsarpât, illûnatik baptitaujomavlutik tâpsomunga, Jordaneme kongme, sagvarlugillo ajornitik.

Fariseerille Saduzêerillo unuktut tikkitine baptitsivingminut takkogamigit, oкautivait: кuglugiangojârtose illipse, kia кemâкovâse ningautsemit pijomârtomit? attele! kiglilingmik sâgiarluse, ablatsamik issumakaritse! issumaniarase, illupsigut oкaromavluse: Abraha atâtagivavut; oкautivapse: ujarkanit makkonangat Gûdib Abraha kittorngititsungnarpâ.

Ullimaut napârtub mimmernanganêlerêrpoк; tamanna pivlugo napârtut nelliat ajungitunik paungaкangitoк kippijauniarpoк, egitauvlunelo ikkomamut.

Tagva inuit apperivât oкarlutik: кanoк piniartuksauvitâ? kiovait oкautivlugit: maggungnik annorâlik tunijilerle peкangitomut; nerкiksaliktauк taimailiormile. Zoellnerittauk tikkipât baptitaujomavlutik, apperivlugolo: Ajoкertuijok, кanoк uvagut piniartuksauvita? oкautivait: unnunersanik pijomaniarase perkojaujunit.

Sorsuktuksattauк apperivât oкarlutik: uvagulle кanoк piniartuksauvita? oкautivait: inungnik akkunaidlarniarase idluitullinaselônêt; akkilertauniselo nâmagissigik.

Inuille neriungmatta, illunatiglo ômattimingne issumavlutik, Johannese Kristuseôgalloarmangât, Johannesib kiovait oкautivlugit: uvanga immermut baptipapse; kingunipkulle tikkituksak, pitsartunersauvoк uvamnit, nellopкotivungalo, tâpsoma ittigagutîgik singêjarlugik; tâpsoma

baptitsomârpâse Anernermut ajungitomut ikkomamullo.

Taipsomane Jêsuse Nazarêtemit Galilêamit Jordanemut Johannesemut pivoĸ, baptitaujomavlune tâpsomunga. Johannesible kippilukpâ oĸarlunelo: baptitaujariaĸaralloarpunga illingnut, igville tikkiparma?

Jêsusible kiovâ oĸautivlugolo: manna taimailerle! taimak idluarnernik tamainik nâmaksijuksauvoguk. Johannesib perĸovâ tagva.

Jêsuse baptitaugame, tuavidlune kôngmit ĸaĸĸivoĸ, tuksiarlunelo; ahâglo, kilak kollâne angmalerpoĸ, Johannesiblo Gûdib Anerninga takkovâ (tingmiatut) taubetut aĸĸartoĸ, Jêsusemullo pijoĸ. Ahâglo, nippe kilangmit oĸarpoĸ: tagva ernera nagliktara, tâmna ĸuviagijara.

Jêsuselo Jarime 30 inganêlerpoĸ.

Jêsusele Anernermik ajunginermik illumilik, ama Jordanemit utterivoĸ; Anernerublo aitipâ inuĸangitomut; tagvanêporlo inuĸangitome nergjutine uvlut 40 git, unnuallo 40 git nâvlugit, nerrinanelo; tuksiarporle Atâtaminut kilangmêtomut, nekkoĸsijaujomavlune tâpsomunga, ajoĸertuijotut saĸĸerĸârane inutitame Israêlitit akkorngænne. Uvlut tâpkoa ĸângermatta kâlerpoĸ kingorngagut.

Tagva Sâtanasib tikkipâ ôktoromavlugo, oĸautivâlo: Gûdib ernerikpattit, ujarak una

oĸautiuk ĸakkôjangorĸovlugo. Jêsusible kiovâ oĸarlune: aglaksimavoĸ: kakkôjatuinaĸ inûb inôtigingilâ, Gûdible oĸausingit tamaita inôtigivait.

Ama Sâtanasib aularutiva iglugasaĸsoarnut ivjornaitunut, âlâllo kattimaviksub nuvugusinganut, oĸautilugolo: Gûdib ernerikpattit, kattagit; aglaĸsimangmat: pivlutit Engeline perĸojomârpait, erĸisimiartauĸovlutit sapputijauvlutillo, ittikattit aporĸonnagit ujarkamut. Tagva Jêsusib oĸautivâ: taimaktauĸ aglaksimagivoĸ: Gûdingnik Nâlegarnik oktortuksaungilatit.

Ama Sâtanasib aularutivâ kakkaĸsoarmut kingiĸtoĸsoarmut, sillaĸsûblo attaniovingit tamaita ânanauningillo kemergojautipait tâpsomunga sikkungilarnerme attautseme, oĸautivlugolo: makkoa attaniovît tamaita, ânanauningillo illingnut tunnijomavakka, uvamnut tunnijaungmatta, issumamniglo tunnivakka pijomajomut. Taimaimat manna tuksiarvigijomagumga, tamaita piksariniarpattit.

Jêsusib tâva oĸautivâ: Sâtanase uvamnit aularit, aglaĸsimangmat: Gûdingnut Nâlengarnut tuksiartuksauvotit, kissianullo kivgartortuĸsauvotit.

Sâtanib tâva ĸemaĸpâ; ahâglo, Engelit tikkipât kivgartorlugolo.

Ebr. 4, 15. ama. cap. 2, 18. Ajoĸertuinerôjoĸangilagit illapsugosuguugnangitomik, ajuler-

niptingnik, illûnânele ôktortaumajomik uvaptitut, ajorneкaranele.

Siorniorlauкlunele nangmineк ôktortaumagame, ikkajorungnarpait ôktortaulertut.

Jak. 4, 7. Tamanna pivlugo Sâtanase akkerartorsiuk, кêmangniarpâse tagva.

6. Johannesib Baptiterijub oкautekarninganik Jêsusemik. Jêsusib annerosungninganik illiniartime sivorlinginik; tattamnartullininganik sivorlerpâmik Kaname Galilêamêtome.

Tagva Jûdit angajokaunerôjungit ajoкertuijunik Levitiniglo tilliklerput Jerusalemit Johannesemut, apperijauкovlugo: kinauvêt? kigligiutjivorlo oкarlune: Kristuseungilanga.

Apperivâllo: kinauvime? Eliaseôvêt? oкarpoк: taimnaungilanga. Nellautaijôvêt? kiovaillo: aukak! tagva oкautivât: kinauvime? koijungnarкovluta uvaptingnik tilliklertunut; igvit кanoк pivlutit oкauseкarкêt? oкarpoк: ajoкertuijub nippinga uvanga inuкangitome; Nâlekab apкotiksanga âкiksorsiuk; sorlo nellautaijok Jesaiase oкarmat.

Apperivâllo: sôg baptissivêt, Kristuseunginavit, Eliaseônaglônêt, nellautaijônaglônêt? Johannesib kiovait oкarlunelo: immermut baptissivunga, akkunapsingnêlerporle illitaringitasse. Tâmnauvoк kingunipkut кainiartoк, sivunimnêlauкtoк.

Uvlub aipangane Johannesib Jêsuse nellipsariartortine tækkovâ oкarlunelo: Ahâk tagga Gûdib saugârsunga, sillaкsoarmiut ajorninginik nangmaktoк! Tâmnauvoк oкautigilauкtara: kingunipkut angut кainiarpoк sivunimnêlauкtoк; pilerкârtinanga îlaurame. Tækkolauкpunga Anernek akkarmat кilangmit Taubetut, tâpsomanêlerdlunelo; kigligiutsilungalo, tâmna Gûdib erneringmago.

Uvlub aipangane Johannese tagvanênivoк, illiniartime illagik magguk illagællugik. Jêsuselo arvertartoк tækkogamiuk, oкarpoк: ahâk tagga Gûdib saugârsunga! Illiniartikitalo oкartoк tussarpâk, Jêsuselo mallikpâk.

Jêsusele кeviarpoк, malliktingnelo takkovâk oкautivlugiglo: suna кennerpitikko? tâpkoale oкautivâk: Rabbi (imaipoк: ajoкertuijok), kikkunekêt? Tâpsoma oкautivâk: кailutik takkojartortikkolo! кaivuk takkolugolo, uvlormelo tamattomane tâpsomane uvlilerpuk, stundelo 10 iôlerpoк (tamædja stundit 4 ôninga ketterarêrningane).

Magguk tâpkua aipanga Andreaseôvok. Tâpsoma angajune Simon naiperкârpa oкautivlugolo: Messiase (mingoarsimajok) naipipavut.

Jêsusemullo pitipâ: Jêsusib takkogamiuk, oĸautivâ: Simeoneôvotit, Jonasib erninga, Kefasemik (Petrusemik ubvalo ĸairtomik) atteĸartuksauvotit.

Uvlub aipangane Jêsusib ama Galilêamut aijomavlune, Filippuse naipipâ oĸautivlugolo: mallinga. Filippusele Betsaidamiôjok, Andreasiblo Petrusiblo iglugasaĸsoarmiôkattingak. Filippusib Natânaele naipipâ oĸautivlugolo: tâmna naipilauĸpavut, Môsesib perĸojane nellautaijullo aglagutigilauĸtangat, Jêsuse, Jôsefib erninga, Nazaremioĸ.

Natânaelib oĸautivâ: Nazaretemit sumik ajungitomik pijoĸarungnarĸâ? Filippusib oĸautivâ: kailutit takkojartoruglo! Jêsusib Natânaele tikkitine takkovâ oĸautigivlugolo: Ahâk, tagga Israêlite idluartoĸ nellangaineĸangitoĸ! Natânaelib oĸautivâ: nakit illitarivinga? Jêsusib kiovâ okautivlugolo: Filippusemut ĸaiĸojauĸârtinnak, napârtub Faigeliksab attânêtillutit takkolauĸpagit.

Natânaelib kiovâ oĸautivlugolo: Rabbi, Gûdib ernerivâtit; Israêlitit attanerivâtit! Jêsusib kiovâ oĸautivlugolo: okperpotit oĸautilaurapkit napârtub Faigeliksab attânêtillutit takkolaurapkit; tamattomangat pijariaĸortunersanik takkojomârpotit. Ahamarik ahamarik oĸautivapse: mattoma kingorngagut ĸilak angmajok takkoniarpasse, Gûdiblo Engelingit ĸangattartut aĸĸartullo Inub erninganut.

Uvluĸ pingajuangne nulliarêlitainartoĸarpoĸ Kaname Galilêamêtome; Jêsusiblo anânanga

tagvanêpoĸ. Jêsusele illiniartingillo kaikojaugivut nulliarêlitainartungnut. Wainelo amigarmat, anânangata Jêsuse oĸautivâ: Wainekarungnaerput. Jêsusib oĸautivâ: arnak sulliarpîk illingnut? stundiga tikkisimangilaĸ sulle. Anânangata kivgat oĸautivait: oĸausingit illipsingnut piniarutigissigik.

Tagvanele illijaumajoĸarpoĸ immeĸarvingnik ujarĸanik pingasujortunik, Jûdit sujungaersautingita illusingititut; tâpkoa maggungnik pingasuniglônêt ôktuteĸarsôngovut.

Jêsusib oĸautivait: Immeĸarvît ukkoa immertulersigik; tâpkoalo immertorpait ullipkidlugit. Oĸautivaillo: kallutitse manna, âtsiluselo nerĸiksaliortomut. Atsilerpullo.

Nerĸiksaliortuble Waine immetuinaulauĸtoĸ ôgamiuk, (kaujimananelo, nakit pingmangât, kivgalle immermik ĸallulauĸtut kaujimavât) nerĸiksaliortub uiksaĸ ĸaiĸovâ oĸautivlugolo: illûnatik Waine mammarneĸ sivorlermik ĸaipât; kingornganelo mammanginersak kaipât; igvit Waine mammarneĸ kingorliotipát.

Tamadja Jêsusib tattamnartitangita sivorlerpângat, piniartoĸ Kaname Galilêamêtome, ajugaĸanginine sakkertiniaramiuk. Illiniartingitalo okperivât.

Mattoma kingorngagut Kapernaumut attârpoĸ, nangmineĸ, anânanelo, kattangutinelo illiniartinelo illagivlugit; tagvanelo akkunêngilát.

---

2. Kor. 5, 21. Gûdib tâmna, ajortomik

kaujimangitoĸ ajortungortilauĸpâ pivluta; uvagut tâpsomane idluartitauĸovluta Gûdib sângane nâmagijaujomik.

1 Tessal. 5, 21. Tamaita kiglissiniarsigik; ajunginek piksarilugo.

1 Kor. 10, 31. Taimaimat nerrigupselônêt, immerupselônêt, sumiglônêt pingmangapse, Gûde nertorlugo taimaita piniarsigik.

7. Jêsuse Arnarlo Samâriamiok Jakob immeĸtarvingane.

Jêsusible Johannese parngnanaersimavingmut pititaujok tussaramiuĸ, Fariseêrillo tussaumalermatta, tâmna — Jêsuse — ununersanik illiniarteôtitsingmat baptisingmallo Johannesemit, nuna Jûdêa ĸemakpâ, Galilêamullo ingergarmilune. Nunale Samâria apĸotigijariaĸarpâ.

Tagva Samâriab iglugasaksoangita illanginut tikkipoĸ, Sicharemik attelingnut, iglugasait, Jakob tunnilauĸtangita ernerminut Jôsefemut ĸannitanginêtunut. Jakoble immeĸtarvinga tagvanêpoĸ. Jêsusele ingerganerminut merngortorame, tagva immeĸtarvingmut ingipoĸ, stundelo pingasujortolerpoĸ.

Tagva arnak Samâriamiok tikkilerpoĸ, immermik ĸallujartorlune. Jêsusib oĸautivâ: immertilaunga. (Illinniartingille iglugasaksoarnut aima-

vut, nerĸiksarsiniaromavlutik.) Samâriamiulle Jûdillo ingmingnut illagêngimatta, arnab tattaminiarivâ Jêsusib kennuninga, oĸautivâlo: sôg kennuvêt uvamnut immertitaunermik, Jûdiôgavit, uvangale Samâriamiut arnangita illangat?

Jêsusib kiovâ oĸautivlugolo: illitarilerungne kinaumangât illingnut oĸartoĸ: immertilaunga, tuksiarviginajarpat, tâpsomalo tunnitjiviginajarpâtit immermik inôgutelingmik.

Immermik ominga immertoĸ immerulerniarivoĸ; immermigle tunnergusiarijaminik uvamnut immerniartoĸ, immerungniarungnaerpoĸ issokangitomut; immerle tunniniartara tâpsomunga, illuane puilaviôniarpoĸ immermik, inôtsemut nungusuitomut puilajomik.

Arnab, oĸautsit tamakkoa tukkingat tukkisinago oĸautivâ: Nâlegak, immermik tamattominga tunnitjiviginga, immerugungnaerĸovlunga, ovungartuksaujungnaerĸovlunga ĸallujartorlunga.

Jêsusib oĸautivâ: ailerit, uit ĸaiĸolugo, ĸailutillo ovunga. Arnab kiovâ: ueĸangilanga. Jêsusib oĸautivâ: nellagut oĸarpotit: ueĸangilanga. Tellimanik ueĸalauĸpotit, mannalo najortigijat uigingilat.

Tagva arnab tattaminiarlune oĸautivâ: Nâlegak, tukkisivunga nellautaijogavit. Sivorlivut ĸaĸĸame Garizimeme tâmâne tuksialauĸput (Gûdemut); illipsele oĸarpose: Jerusaleme kissiane tuksiarveĸartuksaugapta. Jêsusib oĸautivâ: Arnak okperinga, nelliûtsomârpoĸ ĸaĸĸame tamânêlônêt, Jerusalemelônêt, Atâtamut tuksiarveĸarungnaervise.

Tuksiarvigijase nellovasse, uvagulle tuksiarvigijavut nellungilavut; piulijiksaĸ Jûdinit pingmat. Nelliutsomârporle nelliutijarêrporlo tuksiartut Atâtamik tuksiarveĸarvingat anernerme mikseĸârnermelo; Atâtalo taimaitunik tuksiartiminik pijomavoĸ. Gûdele anerniôvoĸ tuksiartingitalo anernerme miksekârnermelo tuksiarvigijaksarivât.

Arnab oĸautivâ: kaujimavunga, Messiase tikkitsomârmat, Kristusemik attilik; tâpsoma tikkikune, tamainik oĸautiniarpâtigut; Jêsusib oĸautivâ: Tâmnauvunga oĸarkattigijat.

Taimak oĸartillugo, illiniartingit tikkiput, tattaminiarutigivâllo arnak oĸarkattigingmago. Arnable immeĸtautine ĸemakpâ tagvunga, ailunelo iglugasaksoarnut, inuillo oĸautivait: ĸaititse, inuĸ takkojartorsiuk, oĸautjiga tamainik pinialauĸtamnik, Kristuseungimangât?

Tagva iglugasaĸsoarnit annilutiglo tikkilerpât. Tikkerĸârtinnagit illiniartingita innapât oĸarlutiglo: Rabbi nerrilerit! Tâpsomale oĸautivait: nerĸiksaĸarpunga kaujimangitapsingnik.

Tagva illiniartit ingmingnut oĸarput: kaitsijoĸalaunerĸâ nerĸiksanganik? Jêsusib oĸautivait: Tamædja nerĸiksara, tillijima pijomajanga piniarutigilugo, piniarningalo pijarêrlugo.

Samâriamiulle iglugasaĸsoarnit taipkonangat pijut unuktut okperivât, arnab oĸausingit pivlugit, kigligiutjijub: Tâpsoma oĸautilauĸpânga tamainik pinialaungnimnik. Samâriamiulle tikkinamitsuk ĸennuvigivât uvliviôjomavlutik; uvlungniglo maggungnik tagvane uvlivoĸ, ajoĸertorpaillo; ununersallo okpilerput

oĸausingit pivlugit; arnamullo oĸarput: okperapta oĸautsitit pitjutigijungnaerpavut; nangmineĸ tussarapta tukkisilutalo, tâmna illa Kristuseôngmat, sillaĸsoarmiut piulijingat.

Fil. 2, 6. 7. Tâmna Gûdetun îkalloalaurame, nertornautigilaungilâ Gûde adsigilugo: ingminigle nikkanarsarlauĸpoĸ inutuinak, adsigilerlauĸpâ, inutuinaujotullo illinganinga naipitaulauĸpoĸ.

Joh. 7, 37. 38. Jêsuse nikkovipoĸ, nipliarlunelo oĸarpoĸ: immeruktoĸarpat, kailerle uvamnut, immerlunelo!

Uvamnut okpertub timinganit kôggut inôgumik immagit kôleromârput.

---

8. Jêsusib ingerganinganik Galilêame. Petrusib mingeriarninganik. Stateremiglo.

Uvluk magguk nângmanik, tagvangat aularpoĸ, Galilêamullo ingergalerdlune. Galilêamulle tikkingmat, Galilêamiut illaliorpât, tækkolauĸtut tamainik piniarninginik Jerusaleme aularviksiorviotillugo. Aularviksiorvingmut tikkilaungmigamik.

Jêsuselo ama Kanamut Galilêamêtomut tikkinivoĸ, immermik Wainiotitsivigilauĸtaminut.

Tagvanêtillugo attaniub kivgangita illanganut, iglugasaĸsoarnit Kapernaumit tikkitiminut kennuviolerpoĸ, attersârĸovlugo tagvunga, kivgab taipsoma erninga tokkoniarkôrdlune kannimajok tagvane inulijartorlugo pilerĸovlugo.

Jêsusible oĸautivâ: ailerit, ernît inôvoĸ. Angullo tâmna oĸautsemik oĸarvionerminik Jêsusemut okperpoĸ ailerlunelo. Attersârtillugolo, kivgangita pârpât, oĸautivâllo: kittorngat inôvoĸ.

Tagva atâtanga tukkisivoĸ, stunde tâmnaungmat oĸautjauvine Jêsusemut: ernît inôvoĸ; okpilerporlo iglomiokattine illûnaita illagilugit.

Jêsusiblo nuna Galilêa illunât ingergavigivâ, illiniarvinginelo ajoĸertuivoĸ, oĸautsillo tussarnertut, nâlegauvingmik oĸâlatigivait, kannimajullo atsuiliungitullo inungnêtut âĸikpait.

Nazaretemullotauĸ pigivoĸ, inuguijauvingminut; illutsimitullo sabbateôngmat illiniarvingmut itterpoĸ, ajoĸertuijomavlune.

Nazaretemiut tussaramitsuk, tattamminiarlutik oĸarput: Jôsefib tâmna erneringilâ? okperingilâllo, aglât kanningaumajalerput oĸâlaningit pivlugit; nikkovilutiglo iglugasaĸsoarnit pingujarpât, ĸaĸĸablo iglugasaĸsoaĸarvingmik poktuninganut aularutivât, tagvangat ijukkartitsomavlugo; akkorngattigulle aulârpoĸ. Nellautsivoĸ tagva oĸalaurame: Nellautaijok ivlerijaungilaĸ inuguijauvingmine; tattamnartullingilarlo unnuktunik tagvane, okpinginingat pivlugo.

Tagva Nazarete ĸemâkpait, Kapernaumullo tesseĸsub sinnanêtomut pivoĸ, nunaĸalerdlune tagvane, Sabbateolerangallo inuit nâlektine ajoĸertorpait; ajoĸertûtingillo tattaminiarivait, kiblingnadlartomik oĸâlangmat, aglangnik illisimajutituungitorlo.

Pijoĸalauĸpoĸ tagva, inugiartoĸsuit igvikliortingmatsuk, Gûdib oĸausingit tussaromavlugit, Genêzaretib tessersoangata senniane nangerpoĸ. Umiaĸortôglo magguk tessersûb kiglinganêtuk tækkovak: tagva umiaĸôrtomut, Simonib pinganut ikkivoĸ, ĸennuvigivâlo, immârbikparialaĸovlugo; ingidlunelo, inuit ajoĸertorpait umiaĸortômit.

Oĸâlajungnaeramelo Simonemut oĸarpoĸ: immârbikpalerit ittijomut, nulluasselo ningitissigik, mingeriarĸovluse. Simonib kiovâ oĸautivlugo: Ajoĸertuijok, unnuak nâvlugo pinasualauĸpogut angênarlutalo, oĸautsille nâleklugo nullutjat ningititsomavakka.

Taimailioramik, mingeriavaksuit pivait, nulluangillo allikput. Simonib Petrusib tamanna takkogamiuk, Jêsusib ittiganginut pâmakterpoĸ oĸarlune: Nâlegak, ĸemanga ajortoliksôvlunga. Koaĸsârame, illagijangillo illûnatik mingeritjat amuartatik pivlugit.

Taimaktauĸ Jakôbuse Johanneselo, Zebedêusib ernigik, Simonib pinasuarkattigik (koaĸsângavuĸ). Jêsuselo Simonemut oĸarpoĸ: erĸsinak, mattoma kingorngane inungnik pinasuar-

niarpotit. Umiaĸortôtiglo sikjamut pitipakit, perĸutitiglo tamaita ĸemakpait malliklugolo.

Uvlut illangane Kapernaumut pingmatta, kênaujanik Zinsinik kattersijut Petruse tikkipât oĸarlutiglo: ajoĸertortipse kênaujaĸ Zinse tunnivangilâ? Oĸarpoĸ: aukak! iglomullo ittermat, Jêsusib ingiarpâ oĸarlunelo: ĸanoĸ issumavêt Simon? kikkunit attanît nunamêtut Zollit Zinsillônêt pivakpattigik? kittorngamingnit takkorngartanillônêt? tagva Petrusib oĸautivâ: tækkorngartanit. Jêsusib oĸautivâ: kittorngat tâva tunnijijariaĸangilat. Ningaijauĸonnagille uvaptingnut, tessersûb sinnanut ainiarit, kargjuĸsarniglo ningitsilutit, sivorlerlo mingeriaĸ ĸaĸĸitat tiguguk; kanningalo aitartikungne, Stateremik nagvalârpotit; tâmna tiguguk, tunnijivlutillo pivlunga pivlutillo.

---

1 Tessal. 4, 11. Pinialeritse nippolerluse, piniaraĸsasselo piniarlugit, aggapsingnullo sennaniarluse pititse, taimak perĸolaurapse.

Img. 127, 2. Sullingilaĸ uvlarârsukut makkinapse, akkunîllo iksivagapse, nerriluselo nerĸiksapsingnik siarĸlerluse; illannârijanne tunnitjivigingmagit tamattominga sinniktillugit (sorlo).

---

9. Jêsusib oĸâlaninganik ĸaĸĸame.

Uvlune taipkonane ĸaĸĸamut majorarame tuksiariatordlune, unnuak nâvâ Gûdemut tuksiarlune. Kaulermallo illiniartine kaiĸovait, tâpkonangallo 12 it annerivait, tâpkoa tailerlugittauĸ Apostelinik; tamedja attingit: Simon, Petrusemik taijanga, nukkâlo Andrease; Jakôbuselo, Johanneselo, Filippuselo, Bartolomêuselo, Mattêuselo, Tômaselo, Jakôbuselo, Alfêusib erninga, Simonelo, Zelôtesemik taigusilik; Jûdaselo, Jakôbusib nukkâ, Jûdaselo Issariot, pititsijok Jêsusemik.

Taipkoa illagivlugit attersâlerpoĸ naternamut pivlune; Illiniartigasaillo inugiartoĸsuillo Jûdêamit, Jerusalemillo, Tirusemillo, Sidonemillo, iglugasaĸsoarnillo tellimaujortunit, Jordanib akkianillo erinnesuklutik kattimalerput tagvane, tussaromavlugo.

Inugiartoĸsuille takkogamigit ĸaĸĸarolângmut majorarpoĸ ingidlunelo; kanninelo angmardlugo ajoĸertorpait oĸarlunelo: „Piloridlarput aklujut anernerme: nâlegauvik kilangmêtoĸ pigileramitsuk. Piloridlarput kiksartut, mannigortaujomârmatta. Piloridlarput ĸennuêtut, nuna pigileramitsuk. Piloridlarput kâktut immeruktullo Gûdib idluarijanganik, illumertaujomârmatta. Piloridlarput nâpkiniktut, nâpkigijaujomârmatta. Piloridlarput ivjornaitunik omattiggit, Gûde tækkojomaramitsuk. Piloridlarput ullapirsaijut, Gûdib

kittorngangınik taijaujomârmatta. Piloridlarput unangmijaudlartut idluarneĸ pitjutigallugo, nâlegauvik kilangmêtoĸ pigileramitsuk. Piloridlarpose, inuit suadlarpasse uvanga pivlunga, unangmikpasselo, sunatuinarniglo oĸarnerlugvigikpasse, sæglovlutik; alliatitse sivôraniarasselo, akkilertautsiaromârapse kilangme.

Nunab sioraujarivâse. Sioraujaĸ tarriornitsungnaerpát, sumût tarriornititaunajarivâ? attoræksaujungnaerpoĸ, êgitaksauvlune inungnut tulleræksauvoĸ.

Sillaĸsoarmiut kaumanerivâse. Iglugasait ĸaĸĸab kânganêtut takkuksausuêrungnangilát. Nenneroak ikkinginivât, ĸattaujab attânut illivlugo, nenneroarvingmulle pivoĸ, iglomêtut ĸaumavait tagva. Taimaktauĸ nenneroase ĸaumatisiuk inungnut, ajungitullinipsingnik takkoĸovlugit, Atâtase kilangmêtoĸ nakorijauĸovlugo.

Pêjaijartorasuginiarasinga perĸojanik, nellautaijullônêt aglanginik. Pêjariartungilakka, nâmaksitilugille piniarpakka.

Oĸautivapse: idluarnisse nâmanersaungipat aglangnik illisimajut Fariseêrillo idluarninginit, nâlegauvingmut kilangmêtomut piniatsangilasse.

Tussalauĸpose oĸalauĸtomik: inuĸattingnik nagliktuksauvotit, ômigijillo omigivlugo; uvangale oĸautivapse: akkerartortisse nagligissigik; illipsingnut oĸauserluktut saimartissigik; omigijise ajungitulliviginiarsigik; illipsingnik kiksartitsijut unangmiklertullo tuksiarutisigik; kittorngauleṙĸovluse Atâtapsingnut kilangmêtomut. Tâpsoma seĸĸinine nuerĸongmago ajortunullo ajungi-

tunullo, sillalukojilarmelo idluartunullo idluangitunullo.

Kammaginiarsigik tunnergutiksasse, tamakkoninga tunnijerkonnase inuit sângænne, tautuktaujomavluse tâpkonunga; taimaipat, akkilertauniksakangilase atâtapsingne kilangmêtome. Taimaimat tunnergutiksanik tunnijiguvit, saumît aggaktit nellolaulît tallerpikpît tunnergutânik. Tunnergutiksatit sagvartaukonnagit; Atâtavîllo, sagvangitomik tautuktub akkileromârpâtit sagvartome.

Tuksiaruvit takkormôrtutitun îtuksaungilatit. Taipkoa nangerdlutik tuksiarlutiglo pivait illiniarvingme, iglullo sângænne, tautuktaujomavlutik inungnut. Ahamarik okautivapse, akkilertaujarêrput.

Igville tuksiaromaguvit, iglungnut itterit, upkoangalo parngnanaerlugo, Atâtallo sagvangitome tuksiarvigiuk; Atâtavîllo sagvangitomik tautuktub, akkileromârpâtit sagvartome.

Tuksiarupselo okausisse unnuktôtiniarasigik nellojaitut; taipkoa tussartaunasugivut okausekarangamik unnuktunik. Tamanna pivlugo taipkotitunak îtuksaungilasse; Atâtapse attoriakartase kaujimavait, tuksiarviokârane illipsingnut. Taimak pivlugo imâk tuksiaritse: Atâtavut kilangme! Attît nertortaule! Nâlegaunît kailaule! Pijomajat piniartaule nuname sorlo kilangme! Uvlome piksaptingnik tunnitjivigittigut! Idluinivut issumagijungnaikit, sorlo uvagut idluitullivigijivut issumagijungnaervigigaptigik! Oktortaulungnermut pitinata, piulitigulle ajortomit!

Nâlegaunek, pitsartunerlo, ânanaunerlo pigigangne issokangitomut, Amen!

Tuksiaritse tunnitjiviôniarpose tagva; kenneritse, nennisiniarpose tagva; avilortaritse, upuêrutjauniarpose tagva. Tuksiartok pilârmat, kennertorlo nennisilârmat, avilortartorlo upkuêrutjaularmat.

Inub kia nelipse erningata tuksiarvigikpago kakkôjamik, ujarkamik tunnitjiviginajarpaûk? mingeriamiglo tuksiarvigikpago, kuglugiangojartomik tunnitjiviginajarpaûk?

Illipsele, piungitôgalloartose kittorngase tunnitjivigijungnarapsigik tunnergutinik ajungitunik, anginersamik illa Atâtapse kilangmêtub tuksiartine tunnitjiviginiarpait ajungitunik.

Tamainik piniarviôjomanipsingnik inungnut, tamakkoningatauk piniarvigissigik.

Angajokângnut maggungnut kivgartortokarungnangilak; aipa ômigilârpâlônêt, aipa nagligivlugo; ubvalo aipa ungagilârpâ, aipanga nachogivlugo. Gûdelo nunab pingillo attautsikut kivgartorlugit sapperpose.

Ittervikitokut itteritse. Ittervik nerrotôngmat, apkosinerlo sillingmat, âniatitsivingmut sangmijok; unnuktorsuillo tamanna attorpât. Itterviglo nerrokipok, apkosinerlo amipok, inôgumut sangmijok, ikkitullo nagvarpât.

Tamanna pivlugò, okautsimnik makkoninga tussartok malliktorlo, tâmna adsiutipara angumut sillatujomut, igloliortomut kairtomut. Sillaluksoalermat, kutjermallo, annorêrsuillo akkunadlarlutik iglo akkingmivigidlarmatsuk, ochungilak, kairtomut tungagame.

Makkoningalo oĸautsimnik tussartub mallingitublo, adsigivâ angut sillaitoĸ, igloliortoĸ siorkanut.

Sillaluksoalermat kutjermallo, annorêrsuillo aĸĸunadlarlutik iglo akkingmivigidlarmatsuk, ochovoĸ, serkorpalludlarlunelo.

Jêsusiblo oĸautsit tamakkoa nângmagit, inuit ajoĸertûtingit tattaminiarivait; kiblingnadlartomik oĸâlangmat, aglangnik illisimajutituungitorlo.

Img. 119, 1—3. Pilorikput tâpkoa passijaĸsaunatik inôjut, agvertartut Nâlekab malligaksauĸojangit malliklugit.

Pilorikput tâpsoma kigligiutsininginik nâleĸtut, ĸennertut tâpsominga ômamut tamânut. Tâpsoma apĸosiningane agvertartut idluitullilunginamik.

Vers 103. Oĸautsitit kannimnut mamanersauvut igupsaujârtut orksunginit.

---

10. Kristusib tattamnartullininginik.

Jêsuse ĸaĸĸamit oĸâlavigilauĸtaminit attersârmat, inugiartorsuit mallikpât. Ahâglo, angut kallaktoĸ tikkitoĸ, tuksiarvigivlugo oĸarpoĸ:

Nâlegak, pijomaguvit kallagungnaititsungnaralloarparma. Jêsusiblo aggane issakpait, aktorlâllo, oкarlune: pijomavunga, kallagungnaerit. Tagvainarlo kallagungnaisârpoк.

Jêsusiblo oкautivâ: udjertulerit, assingnut tamattominga oкarniarnaк; ainiarille ajoкertuijomullo tækkotilutit, tunnergutiksarlo, Môsesib tunnerкojanga tunnivlugo, nellojungnaerкovlugit kallagungnaernernik.

Tâmnale annigame pigialerpoк oкautigiluarlugo, taimailijauninelo кaujijautipâ.

Jêsusele Kapernaumut aivoк. Sorsuktuksallo angajokângita illangata kivganga erdligijanga kannimavoк tokkokassaklune. Tâmnale Jêsusemik tussaumalerame, Jûdit angajokângit (Jêsusemik) tuksiariartorкovait, kivanganik âkêjartorкovlugo. Ipkoale Jêsuse tikkinamitsuk, katsungailutik tuksiarvigivât, oкarlutik: Tâmna pijariaкarpoк taimailiorvigilugo; inuкattivut nagglingmagit, illiniarvivullo sennalaungmago.

Jêsusiblo tagvunga illagivait; iglungale кaglilermatsuk, sorsuktuksat angajoкângata illannârijame illangit Jêsusemut oкariartorкovait: Nâlegak, tagvungarasuarnak, nellopкotivunga illingnik ittertitsinermik iglumnut. Taimak pivlugolo nellopкotivunga illingnut кainermik, oкarille oкautsemik attautsemik, tagva kivgara pijungnaerniarpoк.

Uvangatauк inôvunga attanilik, kivgaкalarmalo sorsuktuksanik; illangænnullo oкaruma:

ailerit! aivoĸ tâva; assianullo: ĸait! ĸaivoĸ tâva; kivgamnullo: sennalauruk una! sennavâ tâva.

Jêsusible tamanna tussaramiuk, tattaminiarivâ, ĸeviarlunelo inuit malliktine oĸautivait: oĸaupapse, taimak angitigijomik okpernermik nagvâlaungilanga Israêlitine.

Oĸautivapsele: unnugiartoĸsuit unnangat pângallo tikkitsomârput, Abrahalo, Isaarlo Jakolo iksivaĸattigijomârlugit nâlegauvingme kilangmêtome; nâlegauvingme kittorngaujulle ajæĸtortaujomârput tartorsoarmut ungardlerpâmut; tagvane ĸeavaĸsoadlarneĸaromârpoĸ aglerulârneĸaromârlunelo.

Kivgarlo ĸannimalauĸtoĸ Stundeme tâpsomane pijungnaerpoĸ tâva.

Uvlullo illangænne, illiniartine illagællugit umiaĸortômut ikkigame, oĸautivait: Tessersûb akkianut ikârta! avalakput tâva. Umiartoleramiglo (Jêsuse) sinnilerpoĸ. Ullajujeradlalerporle tessersoarme, maggillo umiakôrtoĸ ittibjuavlugo pivât, nangiadlalarmiglo.

Tagva kannilerpât, tuppardlugolo oĸautivât: ajoĸertuijok! ajoĸertuijok! sutaerpogut! tagva makkipoĸ, annorelo immâblo mallidlarningit innerterpait; illiniartinelo oĸautivait: illipse okpernikitose, sôg nangiarkîse! Annoreĸarungnêrpoĸ tâva, ikkublialidlalarmelo. Tâpkoale erĸsidlarput tattaminialarmiglo ingmingnut oĸarput: kina una? innertermagik, annorib immâblo nâlekpâk! —

Tagva tessersub akkianut, Gergesênerit nunangænnut pivoĸ. Tagva Satanaselîk magguk, illuvernit annijuk Jêsusemik naipitsivuk; erĸsinartorsôngmaniglo apkut tamanna attordlugo sappernarpoĸ.

Ahâglo, nipliadlarlutiglo oĸarpuk: Jêsuse, Gûdib erninga, sûniarpitigît? nelliuterĸârtinnago kappiasuktitsartorpitigûk?

Kanningitangænne kuingêngigasaksoaĸarpoĸ nerrijunik. Tagva Satanasit tuksiarvigivât oĸarlutiglo: annititsomaguptigut, kuingêngigasaksoarnut tâpkonunga pullarĸotigut. Oĸarporlo: Aularitse! annigamiglo kuingêngigasaksoarnut pullavut. Ahâglo, kuingêngigasaĸsuit illûnatik pangaliklutik sivinganariktomit ingmingnik ijukkâdlarput tessersoarmut, ippivlutiglo immâne.

Mianersijulle ĸemâvut, iglugasæksoarnullo aivlutik, tamannalo oĸautigijartorpât, Satanaselîglo illiortaunîgik. Ahâglo, iglugasaĸsoarmiut illûnatik annivut, Jêsuse parearlugo. Tækkogamitsuglo, tuksiarvigivât, nunamingnit aularĸovlugo; erĸsidlaramik.

Umiaĸôrtokut tagva utterivut Kapernaumut. Jêsuselo iglomêtoĸ tussaumajaulermat, inugasaĸsuit kattisalerput inniksaerutjivlutik, pângane aglât; ajoĸertorpaillo. Illangitalo tikkipât, âtsivlutik tumângajomik, sittamannut akkigartaujomik. Tikkitsungnanginamitsuglo inungnut, iglo kângagut killerpât; angmaramitsuglo, aumit tumângajub nellavia ningitipât, inuit akkorngænnut, Jêsusib sânganut.

Jêsusible okperningat takkogamiuk, tumângajok oĸautivâ: ernera, ajornitit issumagijaujungnaerput. Aglangnigle illisimajut, tagvane iksivajut, issumalerput omattimingne: Una ĸanoetunik oĸauseĸarĸâ akkerartortunik Gûdemut? kia Gûdib assiata ajornerit issumagijungnaerungnarkagît?

Jêsusible, anernermine issumangit tagvainak kaujileramigit, apperivait: Sôg ômattipsingne taimak issumavisê? nelliak oĸinersauvâ oĸarlune tumângajomut: ajornitit issumagijaujungnaerput; ubvalo: makkitit, aumititit pikit, arvertarlutillo? nellojungnaerĸovlusele, inub erninga pitsartuneĸarmat nuname ajortoêrutjinermik, tumângajomut oĸarpoĸ: oĸaupagit, makkitit, aumititit pikit, angerarlutillo.

Tagva tautuktillugit makkisârpoĸ, aumitinelo neksarlugit annivoĸ: illûnatiglo tattaminiarput, Gûdelo nakoridlarpât oĸarlutiglo: taimaitomik mattoma sivorngagut tækkolaungimarikpogut.

Img. 89, 9. 10. Nâlegak Gûde Zebaot, kina illiktut Gûdeovâ ajugaĸangitoĸ? mikseĸârnîllo avatiptingnêpoĸ.

Igvit attaniotivotit immârbingmut aulajadlartomut; igvit mallingit saimartipáttit makkitalerangatta.

Img. 111, 3. Nâlekab piniarninga nertornarpoĸ ânanaudlarlunelo, idluarningalo îtsainaromârpoĸ itsoĸangitomut.

11. Inôsuktub Nainemiub tupaktitauninganik. Arnamik auĸatsainartomik. Jairusib panninganik.

Mattoma kingorngagut iglugasangnut Nainemik attelingnut aivoĸ; illiniartingitalo unnuktut, inugasæĸsuillo illagivât. Iglugasaille ittervingat tikkilermago, ahâk, toĸĸungajomik annititsivut akkigarlugo; anânangatalo tâmna ernetuarivâ, uigarniolarmelo; inugasaĸsuillo illagivât iglugasangnit.

Nâlekablo takkogamiuk, illapsugidlarpâ, oĸautivlugolo: ĸeanak! kannilerdlugolo iklervik aktorpâ, akkigartullo noĸĸarput. Jêsuselo oĸarpoĸ: Nukapiak, oĸaupagit, makkitit! Toĸĸungajorlo makkipoĸ, oĸalilarmelo; anânanganullo tunnivâ.

Illûnatiglo erĸsilerput, Gûdelo nakoridlarpât oĸarlutik: Nellautaijoĸsub tikkipâtigut, Gûdiblo inuĸotine nellipsarpait. Oĸautsillo tamakkoa tâpsominga tussaumajaulerput Jûdêame illûnâne, nunanelo avalingine illûnaine.

Jêsuselo umiaĸôrtokut ikârdlune uttermingmat, inugasaĸsuit kattisâlerdlutik tessersub sinnanut illaliorpât; illûnatik uttakkigamitsuk.

Ahâglo, illiniarviub angajokangita illangat, Jairusemik attilik tikkipoĸ, pâmakterlunelo Jê-

susib ittiganginut; tuksiarvigivlugolo iglominut itterĸovâ. Pannetuakarame Jarelingmik 12nik, tâmna toĸĸokassaĸpoĸ. Jêsuse tagvunga aitillugo, inugasaĸsuit igvikliortipât. Arnarlo Jarinik 12nik auĸatsainarpoĸ; tâpsoma perkutine tamaita nungulauĸpait âniasiortinut, pijungnaertitaujungnangilarlo kimullônêt. Tagva Jêsuse annorângata sinnâgut aktoriartorpâ tunnuanit; tagvainarlo aunga kigiĸpoĸ.

Jêsuselo oĸarpoĸ: kia aktorpângâ? illûnatigle missiarmatta, Pêtruse najortingillo oĸarput: Ajoĸertuijok, inuit tettidlalarpillo igvikliortipâtit; oĸarpotillo: kia aktorpângâ? Jêsusele oĸarpoĸ: aktortauvunga; missigigapĸo pitsartuneĸ uvamnit annisimangmat.

Tagva arnab tamanna angigutjutigijungnanginamiuk, sajuklune pâmaktervigijartorpâ, inuillo illûnatik tussartillugit unipkârpoĸ, suna pivlugo aktulauramiuk, pijungnaersârnerminiglo.

Jêsusible oĸautivâ: Panniga, mannigolerit, okpernivît pijungnaertipâtit; ullapirsauteĸarlutit aularit.

Sulle taimak oĸartillugo, illiniarviub angajokângata kivgangita illangat tikkipoĸ oĸautilâllo: Pannît toĸĸovoĸ, ajoĸertuijok pagvisarniarnago.

Jêsusible tamanna tussaramiuk, kiovâ oĸautivlugolo: erĸsiniarnak! okpituinarit, ĸanoetsungnailârpoĸ tâva.

Iglunganulle itterame, assingit itterĸongilait, Pêtruse, Jakôbuselo, Johanneselo, niviarsiablo atâtanga kissêta itterĸovait. Illûnatigle ĸeavut,

ogguarivlugo. Jêsusele oкarpoк: кeanase, toккungilaк, sinnikporle. Ijoridlarpâllo, toккojomik nellungikalloaramik.

Tamaitale annitipait, aggangitigullo tiguvê, nipliavlunelo oкarpoк: Niviarsiaк makkitit!

Anerningatalo uttervigivâ, makkisârporlo, nerrititauкovâlo. Angajokagiglo tattaminiadlarpuк. Innerterpaille, oкâlaкonnagit inungnut tamattominga.

Img. 103, 15. 16. Inûb uvlungit iviksuкattitut îput; nuvugolâкtârpoк nuvugolâktut natername. Annorib kângagorvigikpago, tagva tagvanêtsungnaipoк, innigilauкtangalo illitarijaujungnaipoк.

Img. 90, 12. Nâlegak! ajoкertortigut issumaksarsiornermik toккojuksauniptingnik, sillatulerкovluta.

---

12. Aposteliminik Kristusib tilliklerninganik. 5000 dit nerrititauningænnik. Immiub kângagut Jêsusib pissungninganik.

Illiniartinele 12 it kaiкolerpait, pitsartunermiglo nâlengnermiglo Satanasinut tamainut tunnitjivigivait, кannimasiniglo âкêjungnarкovlugit.

Oĸâlajartorĸovaillo Gûdib nâlegauvinganik, âĸêĸovlugillo kannimajunik sunatuinarnik.

Oĸautivaillo: ingergarluse sumik neksartuksaungilase, ajaupiamiglônêt, ikpiarsungmiglônêt, kênaujaniglônêt, kaĸĸôjaniglônêt. Iglomut itterupse, tagvanêtitse, aularĸârase tagvangat; sennajoĸ nerkiksanganik tunnitjiviojariaĸarpoĸ; ajoĸertuijartorluse oĸaritse: Nâlegauvik kilangmêtoĸ kannitomut tikkisimavoĸ. Kannimajut sunatuinait inulisigik! Satanasit annitisigik! akkeĸangitomik pigapsiuk, akkeĸangitomik tunnisiuk! Apostelillo uttermigamik, unipĸârvigivât tamainik piniarlauĸtamingnik. Jêsusible tâpkoa ingminut pitipait, aularlunelo inuĸangitomut, iglugasait Betsaidab erĸânut, tagvane inungnut ullapitaunatik merngoêrseromavlutik.

Inuille tamattominga mallugosukkamik, mallikpât; kaiĸovlugillo oĸautivait Gûdib nâlegauvianik, âĸiĸtaujariaĸartullo âkikpait. Uvloklilermalle, tagva 12 it tikkipât oĸautivlugo: inuit makkoa aularlit, niuvervingnut avaliptingnut, iglugasangnullo, sinniktarviksarsiorĸovlugit, nerĸiksarsiniarlutiglo; tamâne inuĸajuitomênapta. Jêsusible inugasaĸsuit illapsugidlarlugit, illiniartine oĸautivait: aijariaĸangilat, illipse nerĸiksanginik tunnitsivigisigik! Taimagle oĸarpoĸ, ôktoromavlugit; kaujimagalloarame piniaromajaminik.

Tagva Filippusib kiovâ: kaĸĸôjat kênaujârsungnut 200 inut pissiangovaktut inuit tâpkoa amigarivait, mikkijomiglônêt attunit pigalloarunik.

Tagva Andreasib, Petrusib nukangata Jêsuse oĸautivâ: Nukappiaĸarpoĸ ovane, kaĸĸôjanik tellimanik mingeriangniglo maggungnik pilingmik; kissianele unnuktoĸsoarnut tâpkoa suglunarput.

Jêsusible inugasaĸsuit ikterĸolerpait nerrimârtutitut iviksukanut kunnulingaitunut. Tunnulerêktidlutik tâgva ikterput ingmigolivlutik 100 dillo 100 dillo; 50 illo, 50 illo.

Tagva taipkoa kaĸĸôjat tellimat, mingeriâglo tiguvait, kilangmullo ârlorpoĸ, kujalivlunelo avgorpait, illiniartiminut tunnivlugit, mannijiĸovlugit inungnut.

Illûnatiglo nerrivut kâgungnaerlutiglo; amiakullo kattersorpait amârgaujat 12 it tættælugit.

Nerrilauĸtut angutainait 5000 diôvut, arnát sorrutsillo kitinagit.

Inuille Jêsusib tattamnartitanga tamanna tækkogamitsuk, oĸarput: Tâmna illa nellautaijovoĸ tikkituksak sillaĸsoarmut. Jêsusele mallugosulerame, kainajarmatta tigujomavlugo, attaniotitsomavlugo, ama ĸemâlerpoĸ ĸaĸĸamut, tuksiaromavlune kissimeôlerdlune.

Unnulermalle illiniartut attârput tessersûb kiglinganut, umiaĸortôkut ikkarniaromavlutik Kapernaumut. Tâksijarêrporlo, Jêsusiblo tikkisimangilait, tessersoarlo mallilerpoĸ aĸĸunaĸsoarmut, malliksoarnullo nangialerdlutik, annore aggormatsuk.

Epulaukârdlutik issaktanik 25,000 dinik

30,000 diniglônêt ungasiĸtigijomut, Jêsuse immâb kângagut pissuktoĸ, umiaĸôrtûblo kannitanganut tikkitoĸ tækkovât; kakkilâdlarlutik oĸarput: Ijoro-una! erĸsinermullo niplialerput.

Tuavidlunele Jêsusib oĸârvigivait niplerlunelo: maksualeritse, uvangauvunga, erĸsinase.

Petrusible kiovâ oĸarlunelo: Nâlegak igviôguvit, ĸaiĸolunga illingnut immâb kângagut. Oĸarporlo: ĸailerit! Petruselo umiakôrtomit niovoĸ, immâgullo pissuklune, Jêsuse tikkitsomavlugo. Akkunaksoarle tækkogamiuk, koaksârpoĸ, kivililarmelo niplialerpoĸ oĸarlunelo: Nâlegak ikkajunga! Jêsusiblo tuavidlune agganne issakpait, tigulâlo oĸautivâ: Okpernekitotit, sôg innertuivêt? umiaĸôrtomullo ikkingmanik, kassûmivoĸ tâva. Umiaĸôrtomêtullo pâmaktervigijartorpât, oĸarlutiglo: ahamarik Gûdib ernerivâtit.

Ikâramiglo, Genêzaretemiut nunangænnut pivut. Nunablo tâpsoma inungita illitarigamitsuk, nunamut illûnânut tilliklerput, ĸannimajullo sunatuinait apait tâpsomunga. Tuksiarvigivlugolo, annorângata sinnâ aktortauĸovlugo taipkonunga. Illûnatiglo tâpsominga aktuijut, pijungnailerput.

Img. 145, 15. 16. Illûnatik ijingita miperpâtit; igvillo nerĸiksanginik tunnitsivigivattit nelliuningine.

Igvit aggaktit issivitipâttit, anerneggillo illûnaita nâmaksitipâttit kuviasuklutit.

Hiobe 9, 4. 7. 8. Nâlegak sillatôvoĸ sôngudlarlunelo. Sekkinermut oĸarpoĸ, tagva nuilungilaĸ; uvloritjallo nakkiterpait. Kilak issivipa inutôlune, pissuklunelo immârbiksub mallingita ĸângine.

13. Jêsusib mingoartauninganik arnamut ajortullijomut. Arnamik Kanaanemiomik.

Pijoĸalauĸpoĸ tagva, Farisêerit illangata Jêsuse innangmago nerreĸattikumavlugo. Farisêeriblo iglunganut itterpoĸ, nerrimârvingmullo ingipoĸ. Ahâglo, tagvane iglugasaĸsoarnêtoĸarpoĸ arnamik ajortullijoĸsôlauĸtomik. Tâpsoma Jêsusemik Farisêerib iglungane nerrimârvingmut ingitomik tussarame, publaujaĸ mingoarutemik tippitsiariktomik immalik tikkiutivâ; ittigangitalo tunnuannut pivoĸ, kealarmelo, kugviminullo ittigangit mitsuktilerpait, allartilaitalo nujaminut, ittigangillo kunnikpait, mingoarlugillo tippitsiariktomut.

Farisêerible nerrijartorĸojingata tamanna takkogamiuk, illumigut issumalerpoĸ oĸarlunelo: Una nellautaijôgune, arnaĸ una aktortine ĸaujimanajaralloarpâ, ajortullijoĸsôngmat.

Jêsusible Farisêerib issumangit ĸaujimagamigit, oĸautivâ: Simon, oĸausiksaĸarpunga illingnut. Taimnale oĸarpoĸ: Ajoĸertuijok, okarit.

Akkiliksaĸarviojoĸalauĸpoĸ akkiliksalingnut maggungnut, aipanganut kênaujanik 500 dinik, aipanganullo kênaujanik 50 nik. Akkiksaĸalungimanigle, akkilêrĸojungnaerpaĸ. Atte, oĸarit, taipkoa nelliakita nagliginersariniarpaûk? Simonib kiovâ oĸarlune: issumavunga, unnunersanik akkilêrĸojungnaertangat.

Tagva Jêsusib oĸautivâ: idluartomik erĸartuivotit. Arnamullo sâdlune, Simonemut oĸarpoĸ: Arnaĸ una tækkoviuk? iglungnut ittertunga immermik ittikama ubvautiksanganik tunnitjivigilaungilarma: ômale ittigakka ĸausertipait ĸugviminut, allartilaitalo nujaminut.

Igvit kunnilaungilarma; ômale itterame, soraerane ittigakka kunnikpait. Igvit niaĸora napârtub orĸsuanik mingoanginivát, ômale ittigakka mingoalauĸpait tippitsiariktomik.

Tamanna pivlugo oĸaupagit: ajortunit unnuktunit issumagijaujungnaerneĸarpoĸ, angijomik naglilaurame; ikkitunille issumagijaujungnaerneĸartoĸ, mikkijomik naglikpoĸ. Arnamullo oĸarpoĸ: ajornitit issumagijaujungnaerput.

Tagva nerrekattingit illumikut oĸalerput: kina una, ajortunittauĸ issumangnarungnaertitsijôĸ? Arnamulle oĸarpoĸ: okpernivît ikkajulauĸpâtit, ullapirsauteĸarlutit aularit!

Jûdille uvloĸsiorvingat, akkerĸunik millukatalingnik igloĸarvingat ĸannilerpoĸ. Tagva kattangutingita oĸautivât: parngnailerit aularlutillo, Jûdêamullo ailerit, illiniartitittauĸ tækkoĸovlugit

piniarnernik piniarnerijarnik. Angigutjilune piniartoĸangimat sumik, tautuktaujomagune. Taimailioruvit saĸĸijâlerit sillaĸsoarmiunut.

Kattangutingitalônêt okperingimatsuk. — Tagva Jêsusib oĸautivait: piviksara nelliutisimangilaĸ sulle; piviksasele nelliutitsainarpoĸ. Sillaĸsoarmiut ômigijungnangilâse, uvangale ômigivânga, tâpkoninga kigligiutsigama, piniarningit idluimatta.

Illipse uvloĸsiorvingmut tamattomunga majoraleritse, uvanga majoraromangilanga sulle. Tamattomingale oĸautijarêramigit, Galilêamêtuarpoĸ sulle.

Nikkovidlunelo tâva tagvangat aularpoĸ, Tirusiblo Sidoniblo erĸângnut pilune, ijeriartoromavlune; iglomullo itterlune inuit angigutijomagalloarpait, ijersimajungnangilarle. Ahâglo arnat illangata Kanaanemiûb panneĸartub makkojungnartomik anernelingmik tussaumagamiuk, tikkilugolo ittiganginut pâmaktervigivâ, tuksiarvigivâlo, Sâtanase annititauĸovlugo panningminit, nipliutidlarlugo: Nâlegak, Dâvidib erninga nâpkiginga! Sâtanasib panniga âniatidlarpâ.

Kiungimarikpâle oĸautsemut attautsemullônêt. Tagva illiniartingita tikkipât, ĸennuvigivlugo oĸarlutik: ikkajorung-una, nipliojormattigut. Kiovaille oĸarlunelo: tillijaumatuinartunga saukanut tammarsimajunut, Israêlib iglunganit pijunut.

Taipsomale pâmaktervigijartorpâ oĸarlunelo:

Nâlegak, ikkajunga! kiovâle oĸarlunelo: idluangilaĸ, ĸittorngaujut kaĸĸôjanginik aĸsârlugit, kingminullo êgidlugit. Arnarle (oĸautsit makkoa tukkinganik tukkisitsiarlune) oĸarpoĸ: ahaila Nâlegak, taimaikalloarpoĸ; ĸingmiârsuille nerrivut karnganerlukunik inuata nerrimârvinganit kattaktunik. Tagva Jêsusib kiovâ oĸautivlugolo: Arnaĸ, okpernît angijovoĸ! pijomajarnik pilârpotit; aularit, pannît pijungnaerpoĸ!

Iglominullo pigame, Sâtanase annisimajok kingorarpâ, panninelo aumittimine nellajok naipipâ.

Tirusiblo Sidoniblo erĸângnit aularmigame, Galilêab tessersoangata sennianut pivoĸ, iglugasaĸsuit tellimaujortut erkânut, majorarlunelo ĸaĸĸamut, tagvungalo ingipoĸ. Inugasæĸsuillo nellipsarpât, tussiaktunik, tautungituniglo, oĸarungnangituniglo, illakungortuniglo, assinginiglo unnuktunik illagit, illivaillo Jêsusib ittigangita sângænnut; tâpsomalo âĸikpait.

Tussajuitomiktauĸ oĸarungnangitomik âtsivut tâpsomunga, ĸennuvigivâllo, aggangminut aktuerĸovlugo tâpsominga. — Inuillo akkornganit ingminut pitipâ, aggannelo siutigingnut illivait, ĸesselarmelo, oĸangalo aktorpâ.

Kilangmullo ârlorpoĸ, annersaumilarmelo oĸautivâ: Hefata! imaipoĸ: angmalerit! Siutigiglo tagvainaĸ angmarpuk, oĸangatalo ĸellarutinga pêrpoĸ, oĸatsialilarmelo.

Innerterpaillo, tamanna oĸautauĸonnago

inungnut. Tagva innerteralloarmagit angijomik, anginersamigle aĸpautigivât. Tattaminiarlutiglo oĸarput: Tamaita idluartipait, tussangitut tussartilugit, oĸarungnangitullo oĸartipait.

---

2. Kor. 7, 10. Kiksarneĸ Gûdemiut pijok, ĸaĸĸialertitsivoĸ piloringnartomut; tamattominga inuĸ ĸaĸĸialingilaĸ; kiksarnerle nunab pingit pivlugit toĸĸotitsivoĸ.

Joh. 6, 37. Uvamnut ĸaijok, annitinagolo ajæĸtorniangilara.

Jakobus 5, 15. Okpernerub tuksiarningata kannimajok inuliniarpâ; Nâlekablo makkitiniarpâ.

---

14. Johannesib baptiterijub niaĸoêrtauninganik.

Taipsomane Herôdese, nunab illainangane attaneĸ tussaumalerpoĸ Jêsusemik; kivgannelo oĸautivait: tagva Johannese baptiterijok, niaĸoêrtautilauĸtara; tokkungajunit makkisimagame, taimaitunik tattamnartullivoĸ.

Herôdesib Johannese tigulaungmago, ĸellaksorlugolo pitilaungmago parngnanaersimavingmut, Herodiase, nukkame Filippusib nullianga pivlugo. Johannesib oĸautilaungmago: idluangilaĸ nulliarigangne.

Herôdiasible Johannese toĸĸonasuaromagalloarlugo ajorpâle; Herôdesible Johannese illeragivâ, nellunginamiuk idluartovlune issumagiĸtoĸsôngmat; tâmanna pivlugo sapputivâ, kakutikullo nâlekpâ tussarnerilâllo. Inuillotauĸ Herôdesib erksigivait, Johannese nellautaijonasugingmatsuk.

Uvloĸalermalle pitjutivingmik Herôdesib inulerviane, tâpsoma attanigasait, sorktuksallo angajokângit, Galilêamêtullo angajoĸaunersat nerrimârtimagit; tagva Herôdiasib pannia itterpoĸ, tânselarmelo; Herôdesiblo nerreĸattingitalo tamanna ĸuviagivât.

Tagva attaniub Herôdesib niviarsiak oĸautivâ: issumangnik tuksiarvigingâ, pijomajarnik pillitsomavagit. Oĸautimariklugolo oĸarpoĸ: sumik tuksiarvigigumga, illa pillitsomavagit, attaniovingma ĸoppanganiglônêt.

Annivlunelo anânane appersoriartorpâ: sumik tuksiartuksauvêk? tâpsomungalo ajoĸertortaulaukârdlune ittersârivoĸ attanermut, ĸennuvlunelo oĸarpoĸ: tagvainak tunnitjiviôjomavunga Johannesib baptiterijub niaĸoanik, pôgutamut illimajomik.

Attaneĸ kiksalerpoĸ; oĸautsinele oĸarmaringnine pivlugo, nerreĸattinelo pivlugit, sullinane tuksiarĸojomalungilâ.

Attaniublo niaĸoêrsije tillisârpâ, niaĸoalo aijauĸovâ. Tâpsoma parngnanaersimavingmut niakoêriartorpâ. Niaĸoalo pôgutamut illimajok tikkiupâ, tunnilugolo niviarsiamut, niviarsiable anânaminut tunnivâ.

Tamannalo illiniartingita tussaramitsuk, tikkilerput, timingalo illuvermut illijartorpât; oкautigijartorpâllo tamanna Jêsusemut.

Jêsusible tamanna tussaramiuk, aularpoк tagvangat, umiaкôrtokut inukangitomut inutojomavlune.

Jesaia 48, 22. Gûdeкangitut ullapirsauteкangilát, Nâlegak oкarpoк.

Sal. okal. 25, 28. Angut anernerminik nunojungnangitoк, iglugasaкsoatitun avaluкsoaкarungnaitutitut-îpoк.

Matt. 5, 10. Pilorikput unangmijaudlartut idluarneк pitjutigallugo; nâlegauvik кilangmêtoк pigileramitsuk.

---

15. Adsiujunik sunatuinarnik, Gûdib nâlegauvia pivlugo.

Tessersûblo kiglingane ama ajoкertuilerpoк; inugasæкsuille kattilermatta, iglugasaкsoarnit tamainit katsungaitomik nellipsarmatsuk, umiaкôrtomut tessersoarmêtomut ikkijariaкalerpoк ingidlunelo; inugasæкsuillo illûnatik tessersub kiglinganêput.

Sunatuinarniglo oкarvigivait adsiujutigut, oкarlunelo: nâlegitse! ahâk, karngasuijok kar-

ngasuijartorpoĸ. Karngasuitillugolo illangit apĸosinermut kattakput, tingmitjallo pukkumalukpait.

Illangillo kairtomut ivjokitomut kattakput; perortersârpullo ivjokinamik; sekkinerle nuingmat, kunnulersârput, amâĸanginamiglo pannilerput.

Illangit kattakput orpît kakkilautiggit akkorngænnut; orpîllo kakkilautiggit peroramik, toĸĸopait.

Illangillo kattakput nunamut ivjoriktomut, perorsiaksaĸalerpullo sullugainermingne: illangit 100nik, illangit 60nik, illangit 30nik.

Oĸautivaillo: tussâjungnik siutilik tussarle! Kissimeôlermallo, najortingita 12it illagivlugit, apperivât adsiujub tamattoma tukkinganik.

Kiovaille: illipse Gûdib nâlegauviata nellonarninganik ĸaujititaugalloarpose; assisele oĸautjauvut adsiujutigut, takkogalloarlutik takkoĸonnagit, tussaralloarlutiglo tussarĸonnagit. Piloridlarpulle ijisse tautukkamik, siutisselo tussâgamik. Ahamarik oĸaupapse: Nellautaijut idluartullo unnuktut takkojase takkojomadlalauĸpât, takkolaungnagolo; tussajaselo tussaromadlalauĸpât, tussâlaungnagolo.

Tamannale adsiujub tukkinga: apkosiniub sennianêtut, tâpkoangôvut, tussartut tamakkoninga; kingorngagut Sâtanasib tâva oĸautsit pêjariartorpait ômattinginit, okperĸonagit piulijauĸonagillo.

Kairtomêtulle, tâpkoangôvut, tamakkoninga tussarunik, ĸuviasuklutik illaliortut; tâpkoale

amâĸangilát; annikitomik okperput, kappianartoĸalerangalle kattakput.

Orpîlle kakkilautiggit akkorngænnut kattaktut, tâpkoangôvut, tamakkoninga tussartut, inôtsible siarklerningane akluitsomaninganelo, ikliguninginelo pijut, ippidlarpullo sullugainertâratiglo ĸaĸĸôjaksatalingnik.

Ivjoriktomulle pijut, tâpkoangôvut, oĸautsinik tussartut, torĸorlugillo ômamingne idluartome, sullugainertârlutiglo ĸaĸĸôjaksatalingnik ĸennuêdlutik; illangit 100 ilingnik, illangit 60-ilingnik, illangit 30 ilingnik.

Adsiujub tâpsoma assianik oĸarvigivait oĸarlunelo: Gûdib nâlegauvia inuktun-îpoĸ, perorsiaksamaringnik karngasuijotut perorsêvingminut. Inuille sinniktillugit, akkerartorte perornerluktuksanik karngasuijartorpoĸ perorsiaksamarît akkorngænnut, aulalarmelo.

Perorsiaksamarît perormatta singailikalilarmiglo, perornerluktokulluittauĸ nuilerput. Kivgat tagva angajoĸâmingnut tikkiput, oĸarlutiglo: Nâlegak karngasuilaungilatit perorsiaksamaringnik perorsêvingnût? nakit perornerluktuksaĸarnerĸâ? kiovait: Akkerartortib âsit tamanna pivâ. Kivgangita oĸautivât: uvaptingnulle tamakkoa nutsugiartorĸovigît?

Kiovait: Aukak, perorsiaksamarît nutsuĸassiutiniarassigik, perornerluktokulluit nutsulerupsigik. Tammarmik perorĸattigêkilit, kattersivik nelliuterĸârtinnago; kattersivigle nelliutilerpát,

kibluijut oĸautijomavakka: perornerluktokulluit katterkârsigik, ĸeppidlugillo ikkoalaklugit; perornitsiariktulle kattersorsigik ĸemmatullivimnut.

Tagva Jêsusib inuit aularĸovait angergarlunelo. Illiniartingitalo tikkipât oĸarlutiglo: adsiujomik mattominga nellojungnaertittigut, perornerluktokulluit perorsêvingmêtut pivlugit.

Kiovait oĸautivlugillo: Perornitsiariktuksanik karngasoijok, tagva Inûb Erninga. Perorsêvik tagva sillaĸsoaĸ. Perornitsiariktut tagva Nâlegauvingme ĸittorngaujut. Perornerluktut tagva ajortub ĸittorngangit.

Akkerartorte ukkoninga karngasoijok, tagva Sâtanase. Kattersivik tagva sillaĸsub mattoma naggatiksanga. Kibluijut tagva Engelit.

Inûb erningata Engeline tillijomârpait; taipkoalo sinnaungajut tamaita, idluitullijullo kattitsomârpait, Kiaksaumullo ikkomalingmut êgitsomârpait; tagvane ĸeavaksoadlarneĸaromârpoĸ, aglerularneĸaromârlunelo. Idluartulle seĸĸinertut ĸaumatigijomârput Atâtamik nâlegauviane. Tussâjungnik siutelik tussarle!

---

1. Joh. 5, 18. Gûdemit erniangomajok, ingminik udjertorpoĸ, ajortublo, (Sâtanasib) aktorniangilâ.

Sal. 4, 23. Tamainit anginerpangojomik ômattit udjertoruk: omangat inôsek anningmat.

1. Kor. 4, 5. Erĸartuiniarase nelliuterĸârtinnago, Nâlegak tikkitsiarilugo; tâpsoma târme

ijersimajuttauĸ saĸĸertitsomârmagit ĸaumajomut, ômattillo erĸarsautingit nellonêromârpait.

---

16. Adsiujunik sunatuinarnik sulle.

Oĸarporlo: Sumut Gûdib nâlegauvinga adsiutitaĸsarivigo? Senfib karngasûtiksatangatut-îpoĸ; tâmna karngasortaugame nunamut, mingnerôvoĸ assiminit karngasûtinit tamainit nuname.

Karngasortaugamelo perorpoĸ, anginersauvlunelo perorsianit makpatâvangnit tamainit; akkeroĸalilarmelo angijunik, tingmitjallo kilaub attanêtut inneĸarungnarput tachaliningane.

Ama oĸarivoĸ: Gûdib nâlegauvingata suna âdsigivaûĸ? ĸaĸĸôjat sêrnarsautingatut-îpoĸ; arnaĸ tâpsominga tigusivoĸ, akkudlugolo sennaugarmut, ôktut pingasuêrtorlugo, sernartipâlo illûnât.

Ama Gûdib nâlegauvia perĸutemariktut ivlernartotut, perorsêvingme ijersimajotun-îpoĸ. Inûb tâmna nagvaleramiuk ijerpâ; ĸuviasungnermullo perĸutine tamaita niorvgutigivait, perorsêviglo tâmna pissiarilugo.

Ama Gûdib nâlegauvia niuverniartotut, ajungitunik sappangaksiortotun-îpok. Sappangarlo pivianartoĸ nagvâramiuk, perĸutine tamaita niorvgutigivait, tâmna pissiarilugo.

Ama Gûdib nâlegauvia nullutjattitut, immâ-

nut ningititaumajutitun-îpoĸ, sunatuinarnik nulluartitsivaktutitut. Tættætarangattale sikjamut ĸaĸĸitipait, ikterdlutiglo ajungitunik kattilerpait ĸattaujamut, piungitulle êgipait.

Taimaitsomârivoĸ sillarsûb naggatiksangane. Engelit avititsartoromârpait idluitut idluartunit, êgidlugillo kiaksaumut ikkomalingmut; tagvane ĸeavaksoadlarneĸaromârpoĸ, aglerularneĸaromârlunelo.

Jêsusiblo illiniartine apperivait: tamakkoa tamaita tussâvisigîk? kiovât: ahaila Nâlegak. Tagva oĸautivait: Tamanna pivlugo aglangnik illisimajut nelliat, nâlegauvingmik kilangmêtomik illisimajok, angajoĸâtut perĸuteĸarvingminit nutâniglo nutaungituniglo saĸĸertitsijotun-îpoĸ.

Taimaimat adsiujomik ominga tussaritse: Gûdib nâlegauvingata adsigivâ iglub inua, uvlarortoĸ sennajuksarsioriarlune perorsêvingminut Waineliksatalingmut.

Sennajuksallo angerĸattigijarêramigit kênaujamik attautsemik akkileromavlugit, uvloĸ nâvlugo sennaĸovlugit, tillivait perorsêvingminut Waineliksatalingmut.

Stundîk pingajuangne annigame, assingit tækkovait niuvervingmêtut sulliaksaĸangitut; oĸautivaillo: illipsetauĸ aileritse perorsêvingmut Waineliksatalingmut; nâmaktomik akkileromavapse. Aivut tâva.

Ama annigivoĸ stundit 6ingænne, 9ingænnelo, taimailiormivlune. Stundille 11ingænne

ama annigivoĸ, assingittauĸ sulliaksaĸangitut tikkinivait oĸautivlugillo: sôg uvloĸ nâvlugo sulliaksaĸarase tagvanêkisê?

Oĸautivât: tillijeĸanginapta. Oĸautivait: illipsetauĸ aileritse perorsêvingmut Waineliksatalingmut; nâmaktomiglo akkilerniarpapse.

Unulermalle, perorsêviub Waineliksataliub inuata pimaklertoĸotine oĸautivâ: Sennajut ĸaiĸolugillo akkilikit, pigialerillo kingorlermit sivorleĸ tikkidlugo.

Tagva stundit 11 ingænne sennaĸojaujut saĸĸerput, illûnatiglo adsigênik kênaujanik attautsinik pivut. Sivorlît tikkinamik, unnunersanik piniarasugivut; tâpkoatauĸ illûnatik adsigênik kênaujanik attautsinik pigivut.

Attautsemiglo pigamik, perorsêviub inua oĸarnerlotilerpât, oĸarlutiglo: kingorlît makkoa stundeme attausênarme sennalauĸtut, uvaptingnut adsiutipattit, uvlub oĸumainarninganik kiangoninganiglo tukkisilauralloarapta.

Kiovaille, illangalo oĸautivlugo: illanâra akkilênerlugvigingilagit. Angerĸattigêlaungilagûk kênaujamik attautsemik? kênaujat piuk aularlutillo! kingorlerle tâmna illiktut akkileromavara.

Perkutimniglônêt issumamnik piniartuksaungilanga? kattalungavêt pitsiarnera pivlugo?

Taimak kingorlît sivorliôjomârput, sivorlîllo kingorliôjomârput. Kaiĸojaujut unnudlarmatta, annerimajulle ikkidlarput.

2. Kor. 4, 17. 18. Kappiasungnerijavut mâne oĸitut annigortullo piksarsivut pinnarnartoĸsoarmik nelleĸangitomik naksaungitomik; uvagut, tækkuksaujunik piniangitogut, tækkuksaungitunigle. Tækkuksaujut naksaungmatta, tækkuksaungitulle naggateĸangilát.

Rôm. 9, 20. Illa inuk ômat! igvit kinauvêt? Gûdemut akkerartoromagavêt?

---

17. Saukamik tammarsimajomik. Kênaujamik tammaijaumajomik. Ernermik assiosimajomik.

Zoellnerille ajortullijullo tikkipât, tussaromavlugo. Fariseêrille aglangniglo illisimajut avamudlarput oĸarlutik: oma ajortuggit illaliorpait, nerreĸattigilugillo.

Adsiujomigle mattominga oĸautivait, oĸarlunelo: kia illapse saukanik piggub 100dinik, taipkoa illangat tammaiguniuk, 99it ĸemângniangilagît inuĸangitomut, tammartorlo ĸenneriartorniangilaûĸ nennerĸârnago?

Nenniguniuglo tuimikpâ ĸuviasuklune; tikkileramelo illanne sillalinelo ĸaiĸovait oĸautivlugit: ĸuviasuĸattigisinga, saugara tammarlauĸtoĸ nennigapĸo.

Oĸaupapse: taimaktauĸ kilangme ĸuviasu-

taugivoĸ ajortullijok attauseĸ ĸaĸĸialertoĸ, 99 nit idluartunit ĸaĸĸialeriaĸangitunit.

Arnablônêt kia tellimaujortunik kênaujaggub, tâpkoa illangat assiojiguniuk, nenneroamik ikkitsiniangilâĸ, iglo sannerdlugo, katsungaitomiglo ĸennerajangilaûk nennerĸârnago? nenniguniuglo, illanârijane sillalinelo arnat ĸaiĸovait, oĸautivlugit: kuviasuĸattigisinga, kênaujara assiojilauĸtara nennigapko. Oĸaupapse: Taimaktauĸ ajortullijok kakkialerangat, Gûdib Engelingita ĸuviasutigivât.

Oĸarporlo ama: Anguteĸalauĸpoĸ maggungnik ernilingmik. Nukkardliublo atâtane oĸautivâ: Atâtak, perĸutingnit pijæksakka pilakka. Perkutine tâva avikpait tâpkungnunga.

Uvlullo ikkitut nângmatta, nukkardliub perkutine tamaita kattilerpait, nunamullo ungasiktomut aularpoĸ; tagvanelo perĸutine nungupait ajortullinermut.

Perĸutine tamaita nungulaungmagit, kângnartoĸsoaĸ pigialerpoĸ nuname taipsomane illûnâne; tâmnalo ajoĸsalerpoĸ. Nunablo taipsoma inungita illangænnut tikkipoĸ; tâpsoma kivgarilerdlugo aulartipâ perorsêvingminut, kuingêngit mianerilugit.

Aĸĸeartoromagalloarporlo kuingêngit nerĸiksanginik, tunitjiviônanelo tâpkoninga. Tagva issumamigut erkailerpoĸ oĸarlunelo: unnuktunik atâtaga ikkajorteĸarpoĸ nerĸiksamik ajoĸsangitunik, uvangale kângmut perlilerpunga. Parng-

naileromavunga, atâtamnullo aijomavlunga, oĸautivlugolo: Atâtak, ajortullilauĸpunga Gûdemut kilangmêtomut illingnullo. Kingorngane ernernik taijaunermik nellopĸotivunga; ikkajortivît illangatitut illingatilaunga.

Aulalerporlo atâtaminullo tikkidlune. Sullele-ungasiktomêtillugo, atâtangata tækkovâ, nâpkuarivlugolo, aĸpangerdlunelo ĸongasingagut erĸipâ kunniklâlo. Erningatale oĸautivâ; Atâtak, ajortullilauĸpunga Gûdemut kilangmêtomut illingnullo, mattoma kingorngane ernernik taijaunermik nellopĸotivunga.

Atâtangatale kivgaminut oĸarpoĸ: Annoraĸ pinnarnarnerpâĸ ĸaisiuk attitisiuglo, aggangillo ĸetterdlermingnik pittatsersigik attitilugolo ittigâlungnik; Nocharmiglo ĸoinijomik ĸaitsigitse, toĸĸotsiluselo, nerrilutalo ĸuviasukta! Ernera tâmna toĸĸolauralloardlune ama ômarmingmat; assiosimalauralloarpoĸ, nagvârtauvorlo. Kuviasulerpullo tâva.

Erningale angajukleĸ perorsêvingmêpoĸ; iglolo ĸaglileramiuk, kattimajut imgertoĸattigêt tussarpait. Kivgallo illangat ĸaiĸovâ, apperivlugolo sunaumangât. Tâpsoma oĸautivâ: Nukkat tikkipoĸ, atâtallo nocharmik ĸoinijomik toĸĸotauĸojivoĸ, ernine ĸanoengitoĸ ama pigamiuk.

Angajua tâva annûlerpoĸ itteromananelo. Tagva atâtanga annivoĸ innalâlo. Atâtanele kiovâ oĸautivlugo: Jarinik unnuktunik kivgartorlauĸpagit, perkojattillo illûnaita nâlelauĸpakka; igville saukamik angutsoarmik ĸaitsilaungimarikpotit uvamnut, ĸuviasuĸovlunga illanâ-

rijakka illagivlugit. Ernîlle tâmna tikkingmat, perkutiminik nungutsijok arnarniarnermut, nocharmik koinijomik tokkotaukojivotit tâmna pivlugo.

Atâtangatale okautivâ: Ernîk, najutsainarparma, perkutikkalo tamaita pigivattit. Serrilutille kuviasuktuksaugalloarpotit; nukkat una tokkungalauktok ama ômarmingmat; assiosimalauktorlo nagvârtaumingmat.

Sal. okal. 23, 21. Immertudlartut, timimingniglo sujuktitsijut, taimailiornermut aklutitaulerput; sinniluartorlo annoranik alliktorsimajunik attoriakarpok.

Hes. 3, 11. Sorlo miksekârtomik inôgama Nâlegak, Nâlegak okarpok: idluitullijub tokkunga kuviagingilara, idluitullijorle sâlerkovara apkotigilauktaminit, inôkovaralo. Taimaimat! sâleritse nvamnut; sôg tokkojomavise ajornipsingne? Nâlegak okarpok. —

---

18. Angumik akluitomik. Lazarusemiglo aklujomik.

Jêsusib Fariseêrit pijomatudlartut okautivait: angajokângnut maggungnut kivgartortokarungnangilak; aipâ omigilârpâlônêt, aipâ nagligilugo; ubvalo aipâ ungagilârpâ, aipanga nacho-

gilugo. Gûdelo nunab pingillo attautsikut kivgartorungnangilasse. Adsiujomiglo mattominga oĸautivait: akluitomik anguteĸalauĸpoĸ, annorârpaktomik aupaloriktunik, sâtuniglo pivianartovaksoarnik; uvlullo tamaita inûnatsoridlarlune ĸuviasukpoĸ.

Aklujoĸarivorlo tagvane, Lazarusemik attelingmik; tâmna ittervingata kiglingane nellavoĸ, illûnâne ajuadlartoĸ. Nerrititaujomavorlo karnganerlukunik, akluitub nerrimârvianit kattaktunik; ĸingmille alluktoriartorpait ajuangit.

Aklujorlo toĸĸungmat, Engelit âpât Abrahab sânganut. Akluitorle toĸĸogivoĸ, illuvertauvorlo. Anianartoĸsoarme kappianartovingmêdlune uitalerpoĸ, Abrahalo tækkovâ kanningitomit, Lazaruselo sarliartanga.

Kaigarsulerpoĸ oĸarlune: Atâtak Abraha, nâpkiginga! Lazaruselo tilliuk, tikkime nuvua immermut missuĸârdlugo, oĸara nigliterliuk; mattomunga ikkomaĸsoarmut âniadlarama.

Abrahable oĸautivâ: Ernîk erĸaumagit, inôtillutit ajungijutit pilaurangne: Lazarusele kappiaktoadlalauĸtoĸ mânna mannigortauvoĸ, igville âniatitauvotit. Tamannalo tappilugo akkunaptingne ittersaĸsoaĸarpoĸ; tamângat illipsingnut ikâromajut sapperput; taimaktauĸ uvaptingnut ikaromajut illipsingnit sapperivut.

Tagva oĸarpoĸ: Tamanna pivlugo tuksiarvigivagit atâtak, tâpsominga tilliklerĸovlutit atâtama iglunganut. Sulle ĸattanguteĸarama tellimanik, kigligiutserĸovlugo tâpkonunga, âniartovingmut tamattomunga perĸonnagittauĸ.

Abrahab oĸautivâ: Môsesib nellautaijullo aglanginik perĸaramik, ipkoa nalekligit! oĸautivâle: aukak atâtak Abraha, toĸĸungajulle illangata tikkipagit ĸaĸĸialerajarput.

Oĸautivâ: Môsese nellautaijullo nâlengikunigit, okperajanginivuttauk, toĸĸungajunit makkitoĸarpat.

Gal. 6, 7. 8. Tammarniarasse, Gûde mittautigijaujomangilaĸ; inuk ĸarngasuinerminik kattersoijomârmat. Uviningminut ĸarngasuijok, asserornartomik kattersoijomârpoĸ uviningmit; Anernermulle ĸarngasuijok, inôtsemik naksaungtomik kattersoijomârpoĸ anernermit.

Fil. 3, 19. Asserornermik naggateĸaromârput taipkoa natjamingnik Gûdekartut, kangusuktuksaujullo nertornautigijamingnik; nunab pinginik pinasuarlauĸtut kissiane.

---

19. Jêsuse Sorrutsit illanârijangat. Inuosuktoĸ akluitoĸ. Zachêuse Zoellnereojok.

Uvlut illangane, Jêsusib iglomêdlune illiniartine ingmikôrlugit ajoĸertormagit, ahâk tagva nutakkanik âtsivut tâpsomunga, patting-

mijauĸovlugit. Illiniartingitale nutakkanik âtsijut suadlarpait.

Jêsusible tamanna takkogamiuk, idluaringilâ, oĸautivlugillo: Nutakkat uvamnut pilit, innerterassigiglo; tâpkoa Gûdib nâlegauvinga pigingmatsuk. Ahamarik oĸaupapse: Nutakkatut Gûdib nâlegauvinganik pingitoĸ, itterniangilaĸ. Erĸilugillo, aggangminut pattingmivait, saimartilugillo.

Annilaungmallo apkosinermut, inuit illangata, ingiarsijub sêrĸortorvigilugo apperivâ: ajungitotit ajoĸertuijoĸ, sumik piniartuĸsauvîk, inôtsemik nâĸsaungitomik kingormgujerĸovlunga?

Jêsusible kiovâ: sôg ajunginerarpinga? ajungitoĸangilaĸ; Gûde kissime ajungilaĸ. Perĸojat ĸaujimagalloarpattit: nulliarêngnermik asseroijuksaungilatit. Inuartuksaungilatit. Tigliktuksaungilatit. Kigliluktomik oĸautigijaĸartuksaungilatit. Akkilênerluktuksaungilatit. Atâtallo anânallo nâlekik. Kiovâle oĸautivlugolo: Ajoĸertuijoĸ, tamaita tamakkoa mallilauĸpakka sorrusiônimnit.

Jêsusib tagva takkuserpâ, nagligilugolo oĸautivâ: Attausek sulle pigingilat: perĸutitit tamaita niorvgotigijartorkit, aklujunullo pilliutigilugit; tagva perĸuteĸatsiarniarpotit ĸilangme; ĸailerillo malliklunga; oĸumaitiksarniglo illingnut pît.

Tamannale oĸausek tussaramiuk, annûlerpoĸ kiksarlarmelo, ĸemakpâ, perĸuteĸarame unnuk-

tunik. Jêsusible ĸeviarlune illiniartine oĸautivait: akluitut nâlegauvingmut ĸilangmêtomutpilutik sappernakasakpoĸ. Illiniartingitale oĸausingit tamakkoa kakkilârutigivait. Jêsusible ama kiovait oĸautivlugillo: nagliktakka ĸittorngakka: Gûdib nâlegauvinganut itteriaĸ ajornarpoĸ perkutimingnik tættekartunut. Ajornanginersauvoĸ, (nergjutsoaĸ) Kamêle merĸutib ijingagut pilune, akluitub itterniarninganit Gûdib nâlegauvianut.

Kakkilârnersaugivut ama, oĸarlutiglo ingmingnut: kiname tagva piulijaujungnarniarĸa? Jêsusible takkusarlugit oĸautivait: inungnut ajornarpoĸ, Gûdemulle ajornangilaĸ; Gûdemut tamaita ajornangilát.

Jêsuselo kingorlerpâmik Jerusalemut ingeralerame, Jerichomut tikkilerpoĸ. Ahâglo angutekalauĸpoĸ tagvane, Zachêusemik attelingmik; tâmna angajoĸaujok Zoellnerinut, akluitôvlunelo.

Jêsuselo takkojomadlarpâ kinaungmangât, inungnullo sapperpoĸ, mikkigame. Sivorliovlunelo akpangerpoĸ, napârtomullo Maulbêreliksamut majoarpoĸ, takkojomavlugo; tamanna apĸotiksaringmago.

Jêsuselo tagvunga pigame, kongmut ârlorlune takkovâ oĸautilâllo: Zachêuse, aĸĸasârit, iglungnut uvlome itteriakarama. Tâva aĸĸarsârpoĸ, ĸuviasuklunelo illaliorpâ.

Illûnatiglo tamanna takkogamitsuk, avamudlarput, angumut ajortullijomut ittermat. Zachêusible Nâlegak tikkipâ oĸautilâllo: Nâlegak, ahâk,

perĸutikka maggoilivlugit, aipangit tunnivakka aklujunut, uiverijaujoĸarpallo uvamnut, sittamaertorpakka uttertilugit.

Jêsusible oĸautivâ: uvlome iglo tâmna piulijiksarsivoĸ, Abrahab erneringmagotauk. Inub erninga tikkisimangmat, tammarsimajut ĸenneriartorlugit piulijartorlugillo.

Img. 38, 10. Nâlegak kajungiutikka tamaita sângnêput; annersauminikka ijersimangilát sângne.

Joh. 10, 14. Uvanga mianersijôvunga ajungitoĸ, pikkalo illitarivakka, illitarijauvlungalo pimnut.

Vers 11. Uvanga tikkipunga, inôtsemik piksaniglo nâmaktunik peĸarĸovlugit.

---

20. Samariamiok nâpkigosuktoĸ; Kivgarlo nâpkigosujuitoĸ.

Aglangnik illisimajut kattimatillugit, Jêsuse tussaromavlugo, tâpkoa illangat nikkovipoĸ, ôktorlugo oĸarlunelo: Ajoĸertuijok, sumik piniartuksauvêk? inôgûmik nungusuitomik kingornıgujerĸovlunga?

Jêsusible oĸautivâ: Perĸojane ĸanoĸ aglaksimavâ? ĸanorlo attuarsivêt? kiovâ oĸarlunelo: Gûdingnik Nâlegarnik nagliktuksauvotit omat-

tingnut tamânut, târningnullo tamânut, issumangnullo tamainut, pitsartunernullo tamainut; inukattingniglo illiktut nagliktuksauvotit.

Jêsusib tagva oĸautivâ: kiolorikpotit, taimailiorit, inôniarpotit tâva. Taimnale idluartôjorilerame Jêsuse apperivâ: Kina inuĸattigivigô?

Tagva Jêsusib kiovâ oĸarlunelo: Inuĸalauĸpoĸ Jerusalemit taununga Jerichomut attârtomik, inuartunullo opaktortaujomik; taipkoa annoraerpât, annaudlalâllo, aularlutiglo tokkokasaĸtorlo ĸemakpât.

Ajoĸertuijulle illangænnik apkosinerme tamattomane ingergajoĸarmat, tâpsomalo takkogamiuk ĸângerpâ. Taimaktauĸ Levitit (ajoĸertuijut ikkajortingita) illangata, tagvunga pijub, takkogamiuk ĸângerivâ.

Samâriamiulle illangata ingergajub tikkilerpâ; tækkogamiuglo illapsugidlarpâ, aivigilâllo, killingillo mangipsertorpait, napârtub orĸsuanik wainemiglo koverilugit killingit; nergjuteĸotimelo ĸânganut illivlugo, sinniktarvingmut âpâ pairilâllo.

Kaulermat, aularomagame, kênaujâk magguk saĸĸerpâk, tunnivlugiglo sinniktarviub inuanut, oĸautivlugolo: pairiuk, anginersamiglo piniarviginiarungne, akkileromavagit, uttermiguma.

Kanoĸ issumavêt, pingasut taipkoa neliat inuĸattauvâ taipsomunga inuartunut opaktortaujomût? Oĸarpoĸ: Tâmna, illapsugosungnermik piniarvigijinga. Tagva Jêsusib oĸautivâ: Taimailioriartorittauĸ! —

Jêsusib aglangnik illisimajut oĸarĸattigijarêramigit, illiniartine sâvigilugit oĸautivait: udsertoritse: kattangutivît idluitullivigikpattit, innerteruk; idluitullijungnaerpallo, idluiningit issumagijungnaikit.

Tagva Petrusib apperijartorpâ oĸarlunelo: Nâlegak kattangutiga idluitullijok uvamnut, ĸapsertorlunga issumaĸarvigijungnaeraksarivigô? 7-ertorlunga nâmakkâ? Jêsusib oĸautivâ: 7 ertotuinarnernik oĸautingilagit, 70 gille 7 ertorlugit.

Tamanna pivlugo Gûdib nâlegauvia attanertun-îpoĸ, kiglisiniaromajotut kivgaminik. Kiglisinialermagillo, illangat saĸĸerpoĸ, akkiliksalik attanerminut kênaujanik 10,000 dinik. Akkiksaĸangimalle attaningata tâmna, nulliangalo ĸittorngangillo perĸutingillo tamaita pissiniutauĸovait, akkillertaujomavlune.

Tagva kivgab tâpsoma pâmakterlune tuksiarvigivâ oĸarlunelo: Attanek ĸennuêvigilaunga, tamaita akkileromavakka illingnut. Tagva attaniub kivgak tâmna nâpkigilerpâ, aularĸolugolo, akkilêĸojungnaerivâ akkiliksanik.

Tagva kivgaĸ tâmna annilerpoĸ, naipitsivlunelo kivgauĸattime illanganik akkiliksaĸarvigijiminik kênaujanik 100 dinik; tiguvâ tagva torĸojâĸsivlugolo oĸautivâ: akkiliksattit uvamnut akkilikit! Tagva kivgauĸattingata pâmakterlune tuksiarvigivâ oĸarlunelo: ĸennuêvigilaunga, tamaita akkileromavakka illingnut.

Pijomangilarle parngnanaersimavingmulle ittertitsartorpâ, akkiliksangit tamaita akkilertauĸârtinnagit. Kivgauĸattingitale tamanna takko-

gamitsuk, kiksadlalerput, tamaitalo takkojatik oкautigijartorpait attanermingnut.

Tagva attaningata кaiкovâ oкautivlugolo: kivgakullôjotit, akkiliksatit uvamnut tamaita issumagijungnaerpakka, tuksiarvigigamga; kivgauкattille nâpkigijaksaringiniviûk? sorlo nâpkigilaurapkit?

Attaningalo кanningaumajalerpoк, pitilugolo âniatitsijunut, akkiliksangit tamaita akkilertauкârtinnagit. Taimaktauк Atâtama kilangmiub pijomârivâse, ômattipsingne кattangutipse tammarningit issumagijungnaerniangikupsigik.

Hiob 6, 14. Nâpkiningnermik kunnujub inuкattiminut, tâpsoma ajugaкangitub sivôranarninga кemmâkpâ.

Jakob. 4, 17. Ajungitomik piniaraksaminik кaujimajok, pinagolo, tâpsomunga ajortulliarutauvoк.

Sal. okal. 21, 21. Idluarnermik nâpkiningnermiglo pinasuartoк, tâmna inôtsemik, idluarnermiglo, nertornaumiglo nachvarpoк.

---

21. Piojoringinermik.

Illangille ajungitônasugijut, assimingniglo nachojut, mattominga adsiujomik oкautivait: Angutik magguk takpaunga kattimaviksoarmut

tuksiariartorpuk, aipa Fariseêreojok, aipangalo Zoellnereojok.

Fariseêre nangerdlunelo illumigut tuksiarpoĸ imâk: Gûde kujagivagit, assiptut inuktut-inginama arktaijotut, idluitullijotullo, arnarniartotullo, Zoellneretullônêt otunaĸ. Wocheme maggoertorlunga nerritailivakpunga, perkutimalo illûnatik tellimaujoænnik tunnijivunga.

Zoellnerelo kanninane nangerpoĸ, kilangmullônêt ârloromangitoĸ; sagvingminulle pattiksimajok oĸarlune: Gûde nâpkigilaunga idluitoĸsojunga.

Oĸaupapse; tâmna aipaminit ajornerminit issumagijaujungnaernersauvlune attersârpoĸ iglominut. Ingminik angijorortitoĸ miklilertitaujomârpoĸ, ingminiglo miklilertitoĸ, angijorortitaujomârpoĸ.

Taipsomane illiniartut Jêsusemut pivut oĸarlutiglo: kina anginerôvâ nâlegauvingme kilangmêtome?

Jêsuse tagva nutakkamik ĸaiĸojivoĸ ingminut, akkorngænnullo pitipâ oĸarlunelo: ahamarik oĸautivapse: utteromangikupse, nutakkatitun-ingikupse, nâlegauvingmut kilangmêtomut pijomângilase.

Ingminik tagva nuttakkatut ôtunak miklilertitoĸ, anginerovoĸ nâlegauvingme kilangmêtome. Nutakkamik taimaitomik illaliortub attimne, illaliorivânga. Uvamnulle okpertut ukkuarârsuit illangænnik sinnaungatitsijomut id-

luarnersauvoĸ, serkallitsiviub ujaraĸtanganik kongasingagut nivingaiviôgune, ippitauvlunelo immârbingmut ittinersamut.

Taimaimat kammatsialeritse, ukkuararsuit illangat nachoginasiuk! oĸaupapsele: Engelingita kilangmêtut Atâtama kilangmiub kênanga takkotsainarpât.

Inub Erningata piulijartormagit tammarsimajut; taimaktauĸ Atâtapse kilangmiub assioĸojomanginivâ ukkuararsuit illangat.

Rôm. 10, 3. 4. Idluarnek nâmagijaujok Gûdeme illitaringilât, idluarsinasualarmiglo nangminermingnik; idluarnerlo nâmagijaujok Gûdeme taimaĸ nâlegomanago pivut. Kristuse perĸojat naggatiksaringmatsuk; illûnatik tâpsomunga okpertut idluarsijauvut.

Fil. 2, 2. 3. Kuviasutiksara tagva nâmaksitiniarsiuk issumaĸarĸattigênipsingnut, nagliĸattigênipsingnullo, illagênipsingnullo, attausiônipsingnullo.

---

22. Kristusib ânanausijauninganik ĸaĸĸame Taboreme.

Uvlullo pingasujortut kingorngattigut Jêsusib Pêtruse, Jakôbuselo nukkâlo Johannese ing-

minut pitipait, majorarĸattikumavlugit ĸaĸĸamut kingiktomut.

Ananausijauvorlo sângænne, kênangalo seĸĸinertut ĸaumatigilerpoĸ, annorangillo ĸaĸĸorsidlarput ĸaumanertut. Ahâglo, Môsesiblo Eliasiblo saĸĸervigivait ânanâvaksôvlutik, oĸâlalutiglo tâpsomunga (Jêsusemut) naggaserninganik, nâmaksitiksanganik Jerusaleme.

Pêtrusele Jêsusemut oĸarpoĸ: Tamâne îtsainarominarpoĸ; pijomaguvit, tamâne pingasunik iglolioromavogut, illingnut attautsemik, Môsesemullo attautsemik, Eliasemullo attautsemik.

Sulle taimak oĸartillugo, ahâk, nuvujab ĸaumajub ullikpait. Ahâglo, nippe nuvujamit oĸarpoĸ: Tagga ernera nagliktara, kuviagijara, tâmna naleksiuk!

Tamanna illiniartingita tussaramitsuk, pâmakterput ĸoaĸsârlutiglo. Jêsusible tikkipait, aktorlugillo oĸautivait: Makkititse, erksinaselo!

Uitaleramiglo inuksingilát; Jêsuse kissiat tækkovât. Kaĸĸamillo attersâramik, Jêsusib innerterpait oĸarlunelo: Tækkojase taimna oĸautiginiarasiuk inungnut, Inub erninga toĸkungajunit makkiĸârtinnago.

Illiniartingitale apperivât oĸarlutiglo: sôg aglangnik illisimajut oĸarĸât: Eliasemik sivorliovlune tikkitsomârtomik? Jêsusib kiovait oĸautivlugillo: illa Eliase sivorliôjuksauvoĸ, tamaitalo idluarsitilugit.

Oĸaupapsele: Eliase tikkitsarêrpoĸ, illitaringilâllo issumamingnulle piniarvigilauĸpât.

Taimak Inub erninga âniatitaujomârivoĸ tâpkonunga. Tâva illiniartingita tukkisivât, Johannesemik baptiterijomik oĸautingmagit.

---

2 Kor. 5, 1. Kaujimavogut iglovut (timivut) nuname attortoĸ asserorpát, igloĸarapta Gûdemut igloliângômajomik, iglomik aggaungitunut sennamajomik, naksaungitomik kilangme.

1 Kor. 2, 9. Ijib attautsiblônêt takkolaungitanga! siutiblo attautsiblônêt tussalaungitanga, inublo ômattingata attautsiblônêt issumagilaungitanga, tamanna Gûdib âĸiksorlauĸpâ nagliktiminut.

---

23. Jêsusib Betaniamêkattarninganik.

Nâlegak Jêsuse, illiniartine illagilugit ingeralerame, iglugasangnut Betâniamik attelingnut tikkipoĸ. Betania Stundetut attautsetut ungasiktigijôlauĸpoĸ Jerusalemit, ĸaĸĸab orksuktaliub ungatâne seĸĸernganêkasaĸ. Kattangutigêĸalauĸpoĸ tagvane Jêsusib illanâridlartanginik, Mariamik, Martamiglo Lazarusemiglo.

Jêsuse tagvunga pigame, Martab illaliorpâ iglominut, ômaridlalerporlo kivgartoromavlugo; Mariale Jêsusib ittigangita sângænnut ingipoĸ,

oκâlatillugolo nâlekpâ. Martable Jêsuse tikkipâ oκarlune: Nâlegak, erκagingilât, nukkama kissima kivgartortimmangâ? ikkajorκolauruk uvamnik.

Jêsusible kiovâ oκautivlugolo: Marta! Marta! siarκlerneκarpotit suliaksaκalarpillo unnuktunik; attauserle pijarialik. Mariab ajunginersaκ annerilauκpâ, tâpsominga aksârtauniatsangilaκ.

Mattoma kingorngane, Jêsuse illiniartine illagivlugit Jordanib akkiane erkânêlertillugo, Lazaruse kannimalune nellavoκ Betâniame. Tagva nâjâgik tilliklerpuκ oκautjauκovlugo: Nâlegak, ahâk, nagligijat kannimalune nellavoκ.

Jêsuse tamattominga tussarame oκarpoκ: Kannimaseκ toκκomut illingalungilaκ, Gûdible nertornarninganut, Gûdib erninga tamattomunga nertortauκovlugo. Sulle uvlungnik maggungnik uvlivoκ tagvane uajortamine. Kingorngagut illiniartiminut oκarpoκ: Jûdêamut ama ingergalermita. Illiniartingita oκautivât: Ajoκertuijok, taipsomane Jûdit milloromalauκpâtit ujarkanut, amalo tagvunga ingergaromagivêt?

Jêsusele kiovoκ: Uvloκ 12inik stundeκangilâκ? uvlotillugo arvertartoκ apporniangilaκ; sillaksub tamattoma κaumaninga tautukamiuk. Unuangotillugole arvertartoκ apporniarpoκ, κaumaneκanginame.

Kingorngagut oκautivait: Lazaruse illanarijivut sinnikpoκ, ainiarpungale tuppaktitsoma-

vlugo. Tagva illiniartingit oĸarput: Nâlegak sinnikune, nakkornersauniarpoĸ. Jêsusible toĸĸoninga oĸautigivâ; issumaĸarpulle timib sinningninganik oĸarasugilugo.

Tagva Jêsusib oĸautitsiarpait: Lazaruse toĸĸovoĸ; ĸuviasukpungalo taikkanêlaunginama, okpilerĸovluse; ingergalertale tâpsomunga. Tagva Tômase, maggoliavinermik taijaĸ, illiniartunut oĸarpoĸ: ingergaĸattigêkta toĸĸoĸattigijomavlugo.

Tagva Jêsuse tikkilerpoĸ, naipipâlo, uvlunik sittamanik illuvermêlerêrtovineĸ. Jûdillotauĸ unnuktut Martamut Mariamullo tikkilauĸput, mannigoromavlugik anningak pivlugo. Martale tussaumagame, Jêsuse kaglilermat, pagreartorpâ oĸautilâlo: Nâlegak, ovanêlauruvit, anniga toĸĸonajalaungilaĸ. Sullele ĸaujimavunga, sumik Gûdemit tuksiaruvit, Gûdib tamattominga tunitsiviginiarpâtit.

Jêsusib oĸautivâ: Annît makkiniarpoĸ. Martab oĸautivâ: nellungigalloarpunga makkitsomârmat makkivingme uvlut naggatiksangænne.

Jêsusib oĸautivâ: uvanga makkitjutauvlungalo inôgûtauvunga. Uvamnut okpertoĸ inôjomârpoĸ, toĸĸogalloarune, inôvlunelo okpertoĸ uvamnut, tokkoniangimarikpoĸ. Tamanna okperiviûk?

Tâpsoma oĸautivâ: Nâlegak ahaila, okperpunga Kristuseôgavit, Gûdib erninga, sillaĸsoarmut tikkisimajotit. Taimaglo oĸarêrame, ailerpoĸ nukkane Maria angigutjilune ĸaiĸolugo oĸautivlugolo: ajoĸertuijok tikkisimavoĸ ĸaiĸovâtillo.

Tâmna tamattominga tussarame, nikkovisâdlarpoĸ aivigilugolo. Takkogamiuglo ittigangi-nut pâmakpoĸ oĸautilugolo: Nâlegak ovanêlau-ruvit anniga toĸĸonajalaungilaĸ. Jêsusib keajok takkogamiuk, Jûdillo ĸeajut tikkeĸattingit, aner-nermigut illapsugosulerpoĸ, ingminiglo kiksartilune, oĸarlunelo: Nâmut illivisiuk? tâpkua oĸautivât: Nâlegak ĸailutillo tækkojartorit. Jêsusiblo ijîgik ĸugviolerpuk.

Tagva Jûdit oĸarput: Ahâk nagligidlalauĸpâ! Illangille akkornganêtut oĸarput: tautungitut ijinginik uititsijub tâmnatauĸ toĸĸotailititsungnalaungipauk?

Jêsuselo ama illapsugosudlalerivoĸ ingmine, illuvermullo tikkilerdlune. Ittersalliorsimajôvorle mattumajok ujarĸamik. Jêsuse oĸarpoĸ: ujarak pêrsiuk. Tagva Martab oĸautivâ: Nalegak tippelulerêrpoĸ, uvlunik sittamanik tagvanêname.

Jêsusib oĸautivâ: oĸautilaungilagit? okperuvit Gûdib ajugaĸanginınga takkonajarangne? tagva ujarak pêrpât toĸĸungajub illuvinganit. Jêsusele kongmut ârlorpoĸ oĸarlunelo: Atâtaĸ! ĸujagivagit tussalauramga. Nellungilangale tussatsainaramga; inuille ovane nangertut pivlugit taimak oĸarpunga, okpilerĸovlugit tillilauramga.

Taimak oĸarêrame nipperĸortovlune ĸaigarsukpoĸ: Lazaruse annît! Toĸĸungajorlo annilerpoĸ immusersimajoĸ uvineruksaijanik, niukikullo tallikikullo, kênangalo mattusimajok kitsijârnerub allarterutânut. Jêsusib oĸautivait: tamakkoninga pêrsivigisiuk pissulerlelo.

Tagva Jûdit unnuktut, Mariamut tikkilauĸ-

tut, tækkojullo Jêsusib piniarninganik, okpervigivât. Tâpkoale illangit Fariseerinut ailerput, oĸautilugillo Jêsusib piniarnerilauĸtanganik.

Tagva uvlormit taipsomangat Ajoĸertuijoĸsuit Fariseerillo issumaksarsiorĸattigêkput, ĸanoĸ illivlutik toĸĸoniarlugo. Jêsusele saĸĸijârlune arvertarungnailerpoĸ Jûdit akkorngænne, inuĸajuituble erkânut aularpoĸ, iglugasaĸsoarnut Efremik attelingnut; tagvane piniarveĸarlune illiniartine illagilugit.

Uvlut pingasujortut aularviksiorviub sivorngagut Jêsuse ama Betâniamut tikkipoĸ, Lazarusib toĸĸolauĸtub Jêsusib ômartitangata toĸĸungajunit najugânut. Tagvane Simonib kallaĸadlalauĸtub iglungane nerĸiksaliorutivât unnungme; Martalo kivgartorpoĸ. Lazarusible tâpkoa illagivait iksivaĸattingit nerrimârvingme.

Tagva Mariab mingoarut illaĸangitoĸ piviarnartoĸ tiguvâ, Jesusiblo ittigangit mingoarpait, allarterlugillo nujaminut, publaujarlo serkomipâ, immangalo niakoanut kovivâ, iglole tættælerpoĸ mingoarutib tippitsiaringninganik.

Tagva illiniartingita illangat, Jûdase Issariot, Simonib erninga, kingorngagut pititigilârtanga oĸarpoĸ: sôg mingoarut tamanna pissiangolaungikâ kênaujanut 300 dinut, aklujut pijaksanginut? Taimagle oĸangilaĸ, aklujut issumagijomavlugit; tigliktôgamele, ikpiârsulijaramelo, neksalarmelo tunnergutinik. Tagvanêtulletauĸ illangit annûlerput oĸarlutik: mingoarut tâmna sôg kovijauvâ?

Jêsusib tamanna tussaramiuk oĸautivait: Arnaĸ una sôg kiksartipisiuk? Ajungitomik pivânga. Aklujunik illaĸatsainarpose, ajungitullivigijomagupsigiglo, pituinariaĸarpose, uvangale najortigitsainarniangilapsinga. Mingoarut tâmna timimnut kovigamiuk, piniarutigivâ illuvertauniksara pivlugo.

Ahamarik oĸaupapse: nane oĸautsit tussarnertut ukkoa oĸautigijaukpatta sillaksoarme illûnâne, oĸartoĸarniarivoĸ tâpsoma piniarninganik uvamnut, erĸaumajaujutiksanganik.

Tagva Jûdit unnuktut tussaumalerput, tagvanêngmat; Jêsuselo kissiat ĸaijutigingilât, Lazaruseletauĸ takkojomavlugo, ômartilauktanga toĸĸungajunit. Ajoĸertuijoĸsuille pinasuarput, Lazarusetauĸ toĸĸotsomavlugo; Tâmna pivlugo Jûdit unnuktut ailermatta, okpilerlutiglo Jêsusemut.

Img. 116, 12. Kanoĸ Nâlegak akkiniarvigijaĸsarivigo ajungitullininginik tamainik, piniarnerijanginik uvamnut?

Jakob 2, 14. 26. Kanoĸ attornarĸa, ĸattangutikka, okperneĸarlune oĸartoĸarpât, ajungitullineĸaranelo? Okpernerub taimaitub piulinajarpaûĸ?

Sorlo time toĸĸungangmat, anerneĸangikune, taimaktauĸ okperneĸ toĸĸungagivoĸ, ajungitullinermik illaĸangikune.

---

24. Jêsusib attanertut itterninganik Jerusalemut.

Uvlub aipangane Jerusalemut ĸaglileramik, Betfagemut tikkilutik, ĸaĸĸamut orĸsoĸtalingmut, Jêsuse maggungnik illiniartiminit tilliklerpoĸ, oĸaudlugiglo: aileritik iglugasangnut nelliptingnêtunut, siuterĸortojorlo pittuksimajok nennilârpattik, nocharlo senniane; pittûdjarlugiglo, uvamnut ĸaitikik. Oĸarviôniaruptiglo sumik, kiogitik: Nâlekab attoromangmagik; tâva neksartauĸolârpak illiptingnut.

Tamakkoale illûnatik taimailingavut, nellautserĸovlugit oĸautigijaumajut nellautaijokut, oĸarmat: Zionib pannia oĸautissiuk: ahâk, attanît ĸaivoĸ illingnut sinaungaidlune, siuteĸortôjome iksivalune, siuteĸortojublo nangmarpaktub nochangata ĸânganêdlune.

Illiniartuĸ ailerpuĸ, piniarlutiglo perĸojaunermiktut Jêsusemut. Siuteĸortojorlo nocharlo ĸaipakik, annorâtiglo ĸemmerdloanut illivlugit, ĸânganullo Jêsuse ingitipât.

Inuille illagijangita Lazaruse annerĸolaungmago illuvermit, ômartilugolo toĸĸungajunit, piniarninga nertorpât. Tamanna pivlugo inuit pagreartorpât, tussaramik, taimak tattamnartitsilaungmat. Farisêerille ingmingnut oĸarput: Takkovose, sullitsanginapse; ahâk, inuit illûnatik mallikpât.

Tagvungarmallo inugasæĸsuit annorâtik issivilerpait apkotânut, assingitalo napârtut ĸessertûtingit kippilugit, apĸotânut katterarpait. Inugasaĸsuille sivorllillo malliktingillo kaggudlarlutik oĸarput: Hosianna, Dâvidib erninga! nertortaule, Nâlekab attingane tikkitoĸ! Hosianna ĸotsingnerme!

Farisêerillo illangita illaungmijut oĸautivât: ajoĸertuijok, illiniartitit innerterkit! kiovlune oĸautivait: oĸaupapse, ukkoa nippangerpatta, tâva ujarĸat niplerniarput.

Iglugasæĸsoarnullo ĸaglilerame, takkunârpait, ĸugviorutigilaitalo, oĸarporlo: Tamanna ĸaujimagupsiuk, tagva issumaksarsiniarajarpose nelliunipsingne tamattomane ullapirsartauniksapsingnik; mânnale ijipsingnut ijersimavoĸ. Nelliutuksamut tikkitaujomârapse, akkerartortipse illujomârpâse avatipsigut, ĸittorngaselo illalliudlugit, illuluse anniĸonnase; nanêkupselo illûnâne kappiasuktitsomârpâse; nungutsomârpaselo, (iglugaselo) ujarĸangnik maggungniglônêt ĸallerêktoĸarungnaeromârput, piulijiksapse nelliuninga kamagilaunginapsiuk.

Jerusalemullo ittermat, iglugasaĸsuit inungit illûnatik nippalijâdlarput oĸarlutiglo: Kina una? inuille oĸarput: Jêsuse una, nellautaijok Nazaretemit Galilêametomit.

Jêsuselo kattimaviksoarmut itterpoĸ, tamaitalo ĸemmergolerpait; unulermallo aularpoĸ Betâniamut 12 it illagivlugit.

Uvlub aipangane Betâniamit aularamik, kâlerpoĸ. Napârtomiglo Faigeliĸsamik merko-

lingmik takkogame allivasiktomit, nellipsarpâ, paungaĸangimangât. Tikkinamiugle, merkutuinarnik takkovoĸ, paungaĸalervinga sulle nelliutingimat. Jêsusiblo oĸautivâ: mattoma kingorngane illingnit paungartortoĸarniarungnaerle issoĸangitomut. Illiniartingitalo tamanna tussarpât.

Jerusalemullo pigamik, kattimaviksoarmut itterpoĸ, pissiniartullo, niuverniartullo kattimaviksoarmêtut annitilerpait; kênaujaniglo tauksêjut sângit, tingmitjaniglo taubinnik niorvgutiggit iksivautangit ochotidlarpait; Kattimavikullo perkutinik akkigartoĸarĸojingilaĸ. Ajoĸertuivlunelo oĸautivait: aglaksimangilâĸ? igluga taijaksauvoĸ tuksiarvingmik inungnut illûnainut? illipsele inuarviotilauĸpasse.

Kattimavingme tautungitullo tussiaktullo tikkipât, pijungnaertipaillo. Ajoĸertuijoĸsuille aglangniglo illisimajut tattamnartitangit takkogamigit, sorrutsillo kattimavingme kaggudlartut tussaramigit, oĸartut: Hosianna Dâvidib erninga! ningaumajarutigivait tagva, oĸautivlugolo: tussarpigîlle ukkoa oĸautigijangit? Jêsusib oĸautivait: Ahaila! attuarsilaungilasê: Sorrusiârsuit amâmaktullo ĸanningittigut nertordlerneĸ illingnik âĸikpat?

Inugasaĸsuit kattimaviksoarme kattimatillugit, tussaromavlugo, ajoĸertorpait oĸautivlugillo. aglangnik illisimajunnik udsertoritse! annorânik angijortanik attoromavut, niuvervingmelo salutitaujomavut; Uigarnerit pingit nungupait, takki-

juniglo tuksiarutinik tuksiarutsomavlugit oĸarput. Tamanna pivlugo taipkoa pitlartaunersaujomârput.

Jêsuselo ingipoĸ Gûdib iklervingata nellânut, inuit takkunârlugit, kênaujanik illijijut Gûdib iklervinganut. Unnuktullo akluitut unnuktunik illijivut.

Uigarnerlo aklujok tikkipoĸtauĸ, kênaujârsungnik maggungnik illijingmijok; tâpkoa helleretut — îpuk.

Illiniartinelo ĸaiĸovlugit oĸautivait: ahamarik oĸautivapse, uigarneĸ una aklujok Gûdib iklervinganut unnunersanik illijivoĸ, illijijunit tamainit. Tamakkoa illûnatik pingmingnik attorniangitamingnik illijivut; unale aklujok perkutituaminik illijivoĸ; illa inôgutiksaminik tamainik.

Img. 118, 24—26. Tagva uvlovoĸ Nâlekab sennajanga; ĸuviasukta serrilutalo tâpsomane. Nâlegak ikkajulaurittôk! Nâlegak sullitsiartitsilaurittôk!

Nertortaule tikkitoĸ Nâlekab attingane! saimausertauĸovapse illipse Nâlekab iglunganut illingajose.

---

25. Adsiujomik perorsêvilerijunik Waineliksatalingmik. Attanersub erningata nullianilerninganik.

Adsiujuniglo oKarvigilerpait: Angajokâkalaukpok perorsêviliortomik, Wainiliksanik illijivlune, avatâlo avaluliudlarlugo; paungallo iptejârtauviksangænnik sennalaurivok, nuvugaseksoaliorivorlo; perorsêvilerijunullo pimmajaukogamiuk nuname assianut aularpok.

Paungallo innilerviat nelliutingmat, kivgame illangat tillivâ perorsêvilerijunut, perorsêviub paunganginik pijartorkovlugo.

Tâpkoale tiguvât, annaudlarlugolo, neksartinagolo aulartipât. Ama kivgamik assianik tilliklerpok taipkonunga; tâmna ujarkanut millorpât, niakoa killidlarlugo, mittautigivlugolo aulartipât. — Ama kivgamik assianik tilliklerpok; tâmnale tokkopât; assingillo unnuktut, illangit issakavait, illangillo tokkodlugit.

Sulle ernetuakarpok erdligijaminik; tâmna kingorliotilerdlugo tilligivâ taipkonunga oKarlune: Ernera illeraginiarpallukpât. Perorsêvilerijulle erninga tækkogamitsuk, ingmingnut oKarput: tagva kingormgujijuksak; attê, tokkoniarlavut, kingormgutijæksangillo uvagut pigilerdlugit. Tigulugolo tokkopât, egilugolo pêrorsêviub sillatânut.

Perorsêviub inuata perorsêvilerijut ukkua ĸanoĸ piniarĸagît? tikkitsomârpoĸ, uivêtut ukkua toĸĸolugit, perorsêvinelo assinginut pimajauĸolugo. Tamanna tussaramitsuk oĸarput: taimailiortoĸarniarane!

Takkosarpaille oĸarlunelo: Sunauvât aglaksimajut: ujaraĸ igloliortut egitangat, tâmna iglub terrekoa ujaraulernerpoĸ. Ujarĸamut ômunga kattaĸtoĸ serkominiarpoĸ; kattagvigijanele ujarĸab serĸalliniarpâ.

Tagva ajoĸertuijoĸsuit aglangniglo illisimajut pinasuarput, tigujomagalloarlugo stundeme tamatomane, mallugigamitsuk adsiujomut mattomunga oĸautigingmagit; inuille erĸsigivait.

Ama oĸarvigilerpait adsiujutigut, oĸarlunelo: Gûdib nâlegauvia attanersoatun-îpoĸ, ernerminik nullianikojijotut; kivganelo tillivait, nulliarêngnialertungnut nerrimârĸattaujuksat ĸaiĸojauĸovlugit; ĸaijomalungilallo.

Ama kivgat assingit tilligivait, oĸarlunelo: nerrijartortuksat oĸautsartorsigik: ahâk, nerrimâræksavut pijarêrpakka, tuktuvaĸotikkalo ĸoinijut toĸĸopakka, illûnatiglo pijarêrput; ĸaileritse, nulliarêngnialertuk nerreĸattigilaulavut.

Nachogivâlle tamanna, aularlutiglo, illangat perorsêvingminut, illangat sullivingminut. Illangitale kivgangit tiguvait, mittautigivlugillo toĸĸopait.

Attanersub tamanna tussaramiuk, ningaumajadlalerpoĸ, sorsuktuksaĸutsoanelo aiĸovait,

inuartut taipkoa nungutsartortauĸovait, iglugasaĸsoangillo ikkidlugit.

Tagva kivgane oĸautivait: nerrimâræksat pijarêrsimagalloarput, ĸaiĸojaulauĸtulle pijuksaulaungilát; tamanna pivlugo apĸosiniâlungnut aileritse, illûnaitalo naipiniartase nulliarêngnialertungnut nerreĸattaujartorĸolersigik.

Kivgallo taipkoa apĸosiniâlungnut aivut, naipitatiglo illûnaita kattitipait, ajortullo ajungitullo. Nulliarêngnialertuglo iglungak nerrimârĸattauniartunut nimniôlerpoĸ.

Attanersublo ĸaiĸojaujut takkojartoramigit, inuk takkovâ tagvane, annorârsimangitoĸ nerrimârĸattaujuksatut, oĸautivâlo: Illannâk, ĸanoĸ ovunga itternerĸêt, annorârsimangitotit nerrimârĸattaujuksatût? Tâmnale niplingilaĸ.

Tagva attanersub kivgane oĸautivait: aggangillo ittigangillo ĸellaksorsigik, egilugolo târtoĸsoarmut ungardlerpâmut; tagvane ĸeavaksoadlarneĸaromârpoĸ aglerulârneĸaromârlunelo.

Kaiĸojaumajut unnudlarmatta, annerimajulle ikkiput.

---

2 Petr. 3, 15. Nâlegapta ĸennuêrsarninga piulijaujutigissiuk.

1 Kor. 3, 11. Tungaviub assianik illijijoĸarungnangilaĸ omangat illimajomit, tagva Jêsuse Kristuse.

Rôm. 12, 2. Ablatsauleritse issumapsigut, nutângordluse, Gûdib pijomajanganik ajungito-

mik, ĸuviagijaujomiglo, nâmaluartomiglo nautsertorĸovluse.

26. Jêsusib nellautaininga Jerusalemib asserortaujomârninganik.

Jêsuselo kattimaviksoarmit anningmat, illiniartingita tikkipât, kattimaviksub sennamatsiarninganik ĸemmergotiniardlugo; illiniartingitalo illangata oĸautivâ: Ajoĸertuijok, tækkolaurit, igloksoak una, ujarĸallo makkoa ĸanoĸ sennamajût?

Jêsusible oĸautivait: Tamakkoa tamaita tækkogalloarpissigik? ahamarik oĸaupapse: ujarĸat ukkoa serĸomitaujomârput ĸallerêktoĸarungnaérlutik.

Kaĸĸamelo orĸsoĸtalingme iksivangmat kattimaviub akkiane, Pêtrusib, Jakôbusiblo Johannesiblo Andreasiblo kissimeôvlutik appersorpât: oĸautittigut, kakkugo pijuksat tamakkoa pijomârĸât? sunalo nellunaikutaksaujomârĸâ, tamakkoa tamaita nellautsilerpatta?

Jêsusib kiovait oĸarlunelo: kammatitse uivêrijaukonnase. Unnuktut tikkitsomârmatta attera atterivlugo oĸarlutik: Kristuseôvunga, unnuktullo tammartiniarpait.

Tussaromârposele unatartunik, unatartullo unipkautauninginik; kammatitse erĸsiniaraselo;

taimaitoĸartuksaungmat sivorngagut; sillaĸsûble naggatiksanga nelliutingilaĸ sulle.

Inukattigêt inukattigênut assimingnut sorsugomârmatta, attaniovingmiullo attaniovingmiunut assimingnut; ĸângnartoĸsoarmiglo kannimalualungnartomiglo pijoĸaromârpoĸ, nunallo sunatuinarne sajukpilugomârput. Tamædja kappianartub pigiarninga.

Taimaipat kappianartomut pititsomârpâse, toĸĸoluselo. Inukattigêllo ilûnatik omigidlaromârpâse attera pivlugo; inuillo unnuktut sinnaungajuteĸaromârput, illatiglo kiggortigivlugit, ingmingnullo omisutijomârput. Nellautainerluktullo unnuktut saĸĸeromârput, unnuktut tamartiniarlugit; idluitullinerlo pivalliangmat, unnuktut naglingningit niglileromârput; issuanulle sokkosijuitoĸ (okperlune) piulijaujomârpoĸ.

Tamakkoale tamaita perĸârtinnagit, tiguluse unangmijomârpâse, illiniarvingmingnullo parngnanaersimavingmingnullo pititsomârpâse, attaniojunullo angajoĸâĸsoarnullo âtsomârpâse, attera pivlugo.

Omamiuteĸaritse, siarklèrniarase sivorngagut, sumik kigusiksaĸarniarmangâpse; uvanga ĸannermik illisimanermiglo tunnitsivigijomavapse, ômigijise illûnaita kionermik akkerartornermiglo illipsingnut sappilertillugit. Nujarlo attauserlônêt niaĸupsingnit asserortauniatsangilaĸ. Sokkoserlugase tarnisse piulisigik.

Jerusalemible avata sorsuktuksarsoarnik illumajok takkogupsiuk, tagva ĸaujimaniarpose asserortauniarvia nelliutilermat. Taimaipat, Jûdêa-

mêtoĸ ĸemmâlerle ĸaĸĸanut, tagvanêtorlo ĸerĸane aulalerle, assinêtorlo perorsêvingme itterniarane. Tamakkoa kiglungniub uvloringmagit, aglaksimajut tamaita nellautserĸovlugit.

Kappianamêgle singaijut amâmaktitsijnllo, tamanna nelliutikpat; angijomik kappianartoĸaromârmat nuname, inuĸattigêllo ukkua ningarijaudlaromârput. Saviksoarnut ipiktunut toĸĸotauniarput, nunalingnullo illûnainut âtauniarput; Jerusalemelo asserortauniarput nellojunut, nellojut nelliuningat namakserĸârtinnago.

Tuksialeritsele, ĸemâviksase okkiome sabbatemelônêt pilerĸonnago. Uvlunele taipkonane kappiasugviksaĸaromârpoĸ nelleĸangitomik; uvlullo taipkoa ikkiglijauniangipatta, inuk attauserlônêt piulijaunajangilaĸ; annerimajulle pivlugit uvlut taipkoa ikkiglijaujomârput.

Tagva oĸautjaugupse: ahâk, Kristuse ovanêpoĸ, ikkanelônêt, tamanna okperiniarassiuk. Kristuseônerartunik sæglojunik nellautainerluktuniglo sakkertoĸaromârmat, nellunaikutaksoarnik tattamnadlartuniglo piniarlutik, tammartitaulerĸovlugit tammanartomut annerimajuttauĸ ajornangipatta. Ahâk, makkoninga oĸautilauĸpapse sivorngagut.

Sorlo ĸaumalaĸ anningmat seĸĸerngub nuivianit, kaumaingmallo nippivianut, taimaitsomârpoĸtauĸ inub erningata tikkiviksanga. Nane kigdloĸartome, nektoraggit kattivut.

Uvlulle taipkoa kappianartut kingorngatigut seĸĸinerlo taĸĸerlo ĸaumajungnaeromârpuk, uvloritjallo kattagomârput kilangmit, kilaublo

pitsartuningit aulataujomârput. Inublo erningata nellunaikutanga tâva takkuksaujomârpoĸ kilangme. Kinguvângokattigêllo nunamêtut illûnatik ĸeadlaromârput, Inublo erninga takkojomarpât kilaub nuvujangittigut aĸĸartoĸ, pitsartudlarlune ânanaudlartoĸ.

Engelinelo tilijomârpait tiptulautilijartut nipperĸortojunik; annerijangillo kattitilugit annorenit sittamanit, kilaub issuanit issuanut.

Uvlormigle stundemiglônêt taipsominga ĸaujimajoĸangilaĸ; Engelillônêt kilangmêtut ĸaujimanginivât, Atâtama kissime ĸaujimavâ. Tamanna pivlugo kammatitse, pigâritse tuksiarluselo; ĸaĸugo nelliutinajarmangât nellogapsiuk; tuavitomut tikkitauĸonase, suilapsingnit opingartauĸonase.

Illipsingnulle oĸauserijamnik, tamainut oĸarpunga: pigaritse!

---

2 Petr. 3, 9—12. Nâlekab angersimanine nelliutiluartiniangilâ, sorlo illangita nelliutiluartinasugingmatsuk; ĸennuêrsarvigivâtigulle, assiojoĸarĸojinginame kinamik, illûnatigle sâgiarĸovlugit.

Illunatik makkoa nungutsomârmatta, ĸanoĸ angijomik pijariĸartose, ivjornaitomik inoniarĸovluse, Gûdelo nâleklugo illiornipsingnut.

27. Adsiujomik uigasungnik tellimaujortunik. Erkartuiviksoarmik kingorlerpâmik.

Tamanna nelliutikpat, Gûdib nâlegauvia uigasuktitut tellimaujortutitut îtsomârpoĸ, ĸollermingnik tigusijutitut, annijutitullo uiksaĸ pagrearlugo. Tâpkoale tellimat sillaitut, tellimallo sillatujut. Sillaitut ĸollitik neksarpait, orĸsuksamingnigle neksaratik. Sillatojulle illulerĸutimingne orksumiglo, ĸollermingniglo neksarput.

Uiksarle mulludlarmat, illûnatik uerngalerput, sinnisilutiglo. Unuarle ĸetterarmat, nippersoaĸalerpoĸ: ahâk, uiksaĸ ĸaivoĸ; annititse, pagreariartorlugo!

Tagva uigasuit taipkoa illûnatik makkiput, ĸollitik âĸiklugit. Sillaitulle oĸarput sillatojunut: orĸsupsingnit tunnitsivigittigut, ĸollivut kammilermatta. Tagva Sillatujut kiolutik oĸautivait: aukagle, amigarĸonago uvaptingnullo illipsingnullo. Niuvertunulle pissiniariartoritse nangminiksapsingnik.

Pissiniariartortillugillo, uiksaĸ tikkipoĸ, opallungaersimajullo itterĸattigivât nerrimarĸattiginiardlugo; upkuarlo parngnanaertauvoĸ tâva. Kingorngatigut uigasuit aipangit tikkinivut oĸarlutiglo: Nâlegak! Nâlegak! upkuêrutitigut! Tâpsomale kiovait oĸarlunelo: ahamarik oĸaupapse illitaringilapse.

Tamanna pivlugo pigâritse; uvlorlônêt stundelônêt nellogapsigik, inub erningata tikkitsomârvinga.

Imaitsomârpoĸ: Sorlo angutitut, nuname assianut aularomajotut, kivgaminik ĸaiĸojijotut, perĸutiminiglo pimaklerĸojijotut tâpkonunga.

Illangallo tunnitsivigivâ talentinik (kênaujanik) tellimanik, aipa maggungnik, pingajuak attautsemik, attunit pijungnartanganik tunnitsivigivait; aularsârporlo.

Tagva tellimanik talentinik pijub niorvgotigijartoramigit, assinginik talentinik tellimanik illavait. Taimaktauĸ talentingnik maggungnik pijub, assigingniktauĸ maggungnik illagivak. Attautsemigle pijub, nuna ittersallijartorpâ, attanerijame kênaujanga ijerdlugo.

Mullulauĸârdlune akkunit kivgat ukkua attaningat tikkipoĸ, kiglisiniarlugillo. Tagva saĸĸerpoĸ talentinik tellimanik pijok, oĸarlunelo: Attanek, talentinik tellimanik tunnitsivigilauramga, ahâk, tagga assinginik talentinik tellimanik illavakka. Tagva attaningata oĸautivâ: nâmagivagit issumagiktotit nertornartotillo kivgaĸ; ikkitunik nertornarlutit attulauravit, pimajingortitsomavagit unnuktunik: Nâlekavît ĸuvianarninganut itterit!

Saĸĸerivoĸtauĸ talentingnik maggungnik pijok oĸarlunelo: Attanek, talentingnik maggungnik tunnitsivigilauramga; ahâk, tagga assigingnik maggungnik illavakka. Attaningata oĸautivâ:

nâmagivagit issumagiktotit nertornartotillo kivgaĸ, ikkitunik nertornarlutit attulauravit, pimajingortitsomavagit unnuktunik: Nâlekavît ĸuvianarninganut itterit.

Saĸĸerivoĸtauĸ talentemik attautsemik pijok oĸarlunelo: Attanek, illitarigapkit, sivôranartotit angutausertotit; sabvijartotit karngasulaungitarnik, kattersijotillo illilaungitarnik; sivôragamalo talentit nunamut ijeriartulauĸtara; ahâk tagga, pît piuk!

Attaningatale kiovâ oĸautivlugolo: ajortotit erĸeasuktotillo kivgaĸ! illitarigamga sabvijartunga karngasulaungitamnik, kattersijungalo illilaungitamnik, tamanna pivlugo kênaujaĸotimnik tunnijijuksaulauĸpotit kênaujanik tauksêjunut, tikkikumalo perĸutiga tigunajalauĸtara illaĸartillugo. Tamanna pivlugo talentemik aĸsârsiuk, tunnilugolo talentinik tellimaujortunik pilingmut.

Peĸartoĸ tunitjiviôniarmat, peĸaluarĸovlugo; peĸangitorle aĸsârtauniarpoĸ pinganik. Kivgarlo piungitoĸ egisiuk târtoĸsoarmut ungardlerpâmut; tagvane ĸeavaksoadlarneĸaromârpoĸ, aglerulârneĸaromârlunelo.

Inuble erninga ânanaunermine tikkikune, Engelit ajungitut tamaita illagilugit, iksivajomârpoĸ iksivautamine ânanaunersoalingme. Inukattigêllo illûnamassiatik kattititaujomârput sânganut. Avitsomârpaillo sorlo mianersijub saugaĸotine arnat avingmagit angutinit. Okpertullo tallerpingme tungânut pititsomârpait, okpingi ulle saumingme tungânut.

Tagva Nâlekab tallerpingme tungânêtut oĸautijomârpait: ĸaititse Atâtama nagliktangit, nâlegauvik kingormgutilersiuk, illipsingnut pijarêrsimajok sillaĸsub pigiarninganit. Kâktillunga nerritilaurapsinga; immeruktillunga immertilaurapsinga; tujormitillunga itterĸolaurapsinga; annoraersimatillunga annorartilaurapsinga; ĸannimatillunga takkojartorlaurapsinga; parngnanaersimavingmêtillunga pullalaurapsinga.

Tagva idluartut kioniarpât oĸarlutiglo: Nâlegak, ĸanga kâktillutit tækkolauĸpitigît nerritilauĸpitigîllo? immeruktillutillônêt immertilauĸpitigîllo? ĸangalo tujormitillutit tækkolauĸpitigît, itterĸolauĸpitigîllo? annoraersimatillutillônêt annorartilauĸpitigîllo? ĸangalo takkolauĸpitigît kannimatillutit, parngnanaersimavingmêtillutillônêt pullalauĸpitigigîllo?

Nâlekablo kioniarpait oĸautivlugillo: ahamarik oĸaupapse: Ukkua kattangutima mikkinerojut illangat sumik pitinapsiuk, tamattominga uvanga pilauĸpapsinga.

Saumingmêtunullo oĸarniarivoĸ: iduitoâlôjose, uvamnit aularitse, ikkomamut ĸamitsuitomut, pijarêrsimajomut Sâtanasemut Engelingillo. Kâktillunga nerritilaunginapsinga; immeruktillunga, immertilaunginapsinga; tujormitillunga itterĸolaunginapsinga; annoraersimatillunga, annorartilaunginapsinga; kannimatillungalo parngnanaersimavingmêtillunga pullalaunginapsinga.

Taipkoatauk kioniarivât oĸarlutiglo: Nâlegak! ĸanga takkolauĸpitigît? kâktillutit imme-

ruktillutillônêt, tujormitillutillônêt, annoraersimatillutillônêt, kannimatillutillônêt, parngnanaersimavingmêtillutillônêt, kivgartulaungipitigîllo?

Tagva kioniarivait oκarlunelo: aκamarik oκaupapse: Ukkua mikkinerojut illangat sumik pitinginapsiuk, tamattominga uvanga pilaunginivapsinga.

Tâva taipkoa ânianartoκsoarmut nungusuitomut pijomârput, idluartulle inônermut nâksaungitomut.

Eph. 5, 15. Tagva mânna kammatsiaritse arvertarnipsingnik, sillaitutitut pinase, sillatojutitulle pititse.

2 Kor. 5, 10. Illûnata saκκijartuksauvogut Kristusib erκartuiviksanganut, illûnata ingmiκôrluta akkiniartaulerκovluta illiorniptingnik timeme inôtilluta, ajortomiglônêt ajungitomiglônêt.

---

28. Jêsusib illiniartime ittiganginik ubvarninganik. Illijininganik Kommunionemik.

Jêsusiblo oκautsine tamakkoa nâgamigit, illiniartine oκautivait: nellungilase, uvluk magguk nâkpannik, aularviksiorviôlârmat; Inublo erninga

pititaulârmat, kikkiaktortauкovlugo кejungmut senningajolingmut.

Taipsomane ajoкertuijoкsuit aglangniglo illisimajut, inuillo angajokangit kattilerput, ajoкertuijoкsûb Kaifasemik attigub igloкsoangarut; kaggimiolutiglo, кanoк Jêsuse pingitsertorlutik tigulugo toккolugolo; oкarpulle: aularviksiorvingme pinnago, inuit pikkablâdlarкonagit.

Sâtanasele Jûdasemut, Issariotemik attelingmut, 12it illanganut pullamajarêrpoк; ajoкertuijoкsoarnullo angajokânullo aivoк oкarкattikumavlugit, кanoк illivlune pititsomavlugo tâpkonunga. Kuviasulerput tagva, kênaujaniglo tunnitsivigijomavlugo angerpât. Angerporlo tagva, pitjutiksarsiorlunelo pititsomavlugo pikkablâdlarneкarane.

Uvlune taipkonane, âniavingminut aiкârane Jêsuse uvlotillugo ajoкertuivakpoк Kattimaviksoarme, unuamele Betaniamêlauкpoк. Uvlut illangata unulerningane (Mittwochemêvallaivok), unuksiumik nerrijarêramik, Jêsuse nerrimârnermit nikkovipoк, annoranelo pêrpait, sailitamiglo tigusivoк attilugolo. Kingorngagut immermik kovisivoк ubvarvingmut, illiniartullo ittigangit ubvarpait, allarterlugillo sailitamut attortaminut.

Tagva Simon Pêtruse tikkilerpâ, tâpsomalo oкautivâ: Nâlegak igvit ittigakka ubvaraksarivigît? Jêsusib kiovâ: sumik piniarama, кaujimangilatit mânna, kingorngagulle tukkisilârpat.

Tagva Pêtrusib oкautivâ: ittigakka ubva-

raksaritsangilattit. Jêsusib kiovâ: ubvarniangikupkit illangiuteĸattiginiangilarma. Simon Pêtrusib oĸautivâ: Nâlegak ittigakka kissêtaungitoĸ, aggakkalole, niakoralo!

Jêsusib oĸautivâ: ubvarsimajok ittikat assiænnik ubvariaĸangilaĸ, epkêjarsimavorle illûnane. Epkêjarsimavoselo, illûnaseungitorle; Pititigilârtane ĸaujimatsiaramiuk; tamanna pivlugo oĸarpoĸ: epkêjarsimavose, illûnaseungitorle.

Ittigangille ubvarêramigit, annorâminik tigusivoĸ ingilermilunelo, amalo oĸautivait: pinialaungnimnik illipsingnut ĸaujimavîse? Ajoĸertuijomik Nâlekamiglo taivapsinga, nellâgullo oĸarpose, tâmnaugama. Tamanna pivlugo uvanga, Nâlekapse ajoĸertortipselo ittikasse ubvalaurapkit, taimak illipsetauĸ ittikapsingnik ubvartigêktuksaugivose.

Igsaraksamik tunnitsivigilauĸpapse, piniarĸovluse sorlo piniarvigilaurapse. Ahamarik ahamarik oĸaupapse: kivgaĸ anginersaungilaĸ angajoĸâminit, Apostelelônêt anginersaunginivoĸ tillijiminit. Tamanna ĸaujimagupsiuk, piloridlarpose, piniarutigigupsiuk.

Sêrnarsauteĸangitunigle ĸaĸĸôjaĸtorviub uvlungita sivorlingænne illiniartut Jêsuse tikkipât, oĸautilâllo: Nane âĸiksoijartorĸovitigut (saugârsungmik) aularviksiorutiksamik nerriniartarnîk? maggungniglo illiniartiminit tilliklerpoĸ oĸautivlugiglo: iglugasaĸsoarnut aileritik, inungmiglo pârsilarpotik, immertartomik, tâmna malliktikko.

Ittervigilârtangatalo iglub inuanut oĸaritik: ajoĸertuijub oĸautjauĸovâtit: iglo nauk, nerriviksara saugârsungmik aularviksiorutiksamik illiniartikka illagilugit? iglomiglo angijomik tulleraratsiaĸtalingmik idluarsarsimajomik unertûtilârpâtik; tagvane piksaptingnik âĸiksoigitik.

Illiniartuglo aivuk, pilutiglo iglugasaskoarnut, sorlolo oĸautilaungmagik naipipâk, saugârsuglo aularviksiorutiksaĸ âĸiksorpâk. Unulermallo 12it illagilugit tikkipoĸ. Nerrimârvingme iksivagamik nerrilutiglo, Jêsuse oĸarpoĸ: illapse illangata nerreĸattima pitilârpânga. Kiksalerdlutiglo apperivât nellekârdlutik: uvangauniarpêĸ? assialo: uvangauniarpêk? kiovaille oĸarlune: 12it illangata missuksekattima. Inub erninga ainiaralloarpoĸ, sorlo tâpsominga aglaksimangmat; inugle tâmna kappianamêk, Inûb erninganik pititsijok. Inungmut tâpsomunga idluarnersaunajarpoĸ, erniangongikune.

Nerrivlutiglo Jêsusib ĸaĸĸôjaĸ tiguvâ, ĸujalivlunelo avgorpâ, tâpkonungalo tunnivâ oĸarlunelo: tigulugo nerrisiuk, tagva timiga.

Ermgusiârsuglo tigugivâ, nerrijarêramik, ĸujalivlunelo tâpkonungalo tâmna tunnivâ; illûnatiglo tâpsomangat immerput. Oĸautivaillo: Tagva auga, Testamentitâb aunga, kovijauniartoĸ unnuktut pivlugit.

Ahamarik oĸaupapse: mattoma kingorngagut immerniarungnaerpunga napârtub Waineliksab iptinganik, uvloĸ taimna nelliuterĸârtinnago, nutautillugo immileromârupko Gûdib nâlegauvingane.

1 Môs. 4, 7. Imaingilâĸ? ajungitulliguvit, tagva unganarpotit; idluitulliguville, tagva idluinerub kannidlarpâtit ikliguĸtitsomavlutit; igville nâletsennago pît, attaniolerille tamattomunga.

1 Kor. 11, 26. Kaĸĸôjaĸ tamanna nerrilerangapsiuk, ermgusiarsungmillo tâpsomangat immilerangapse, Nâlekab toĸĸunga oĸautigijaksarivasse tikkerĸârtinnago.

---

29. Jêsusib sorsungninganik Getsêmaneme.

Tuksiarutsit nertordlerutiksat Img. 115—118 nâgamigit, annivut kaĸĸamut orĸsoĸtalingmut. Tagva Jêsuse oĸautivait: Unuame tamattomane tamapse sinnaungajutigilârpapsinga; aglaksimangmat: Mianersijok unatadlarniarpara, saukallo siamartidlarniarput. Makkikumale toĸĸungajunit, sivunapsingne Galilêamut aijomavunga.

Pêtrusible kiovâ oĸautivlugolo: illûnamassiatik sinnaungajutigigalloarpattit, uvanga sinnaungajuteĸarniatsangilanga. Nâlegarle oĸarpoĸ: Simon, Simon! ahâk, Sâtanasib pijomagalloarpâse sannêjaromavluse sorlo kaĸĸôjaĸsattitut. Uvangale pivlutit tuksialauĸpunga, okpernît sorêrĸonago; kingorngagullo ama sâgiaruvit, kattangutitit nakkoĸsitiniaĸit.

Oĸautivâle: Nâlegak opallungaersimavunga aiparilutit parngnanaersimavingmut toĸĸomullo

aiĸattigijomavlutit. Kiovâle: Pêtruse oĸaupagit, angutaunek uvlome niplerniangilaĸ, missiarĸârtinnaĸ pingasuertorlutit, illitarsigavit uvamnik. Oĸarivorle ama: illa, toĸĸoĸattigijaĸsarigupkillônêt missiarutigijomangilagit. Taimaktauĸ illûnatik oĸarivut.

Oĸautivaillo: tillijaĸattalaurapse pôĸarase, ikpiârsuĸaraselo ittigaguteĸaraselo, taipsomane ajoksalauĸisê? kiovât; aukak. Tagva oĸautivait: mânnale poĸartub neksarliuk, taimaktauĸ ikpiârsuk; Taimaitoĸangituble annorâne pissiniutigiliuk saviksoarsiniarlunelo pile.

Oĸaupapsele: nellautsijariaĸarivut aglaksimajut uvamnik: Ajortullijut akkorngænnut pititaujok. Aglait uvamnik aglaksimajut nâmaksiniarput. Kiovâlle: Nâlegak, ahâk, tagva saviksoâk magguk. Oĸautivaille: nâmakpoĸ.

Tagva Jêsuse illiniartine illagivlugit igloĸsoarmut avaluliorsimajomut tikkipoĸ, Getsêmanemik attelingmut, illiniartinelo oĸautivait: Tamaunga ingititse, taikunga tuksiariartortillunga. Pêtruselo Zebedêusiblo ernîgik illagivait, kiksalerdlunelo kappiaktoadlalerpoĸ. Tagva Jêsusib oĸautivait: Tarniga kiksarpoĸ toĸĸo tikkidlugo; tagvanetitse pigârĸattigilunga.

Kannitomullo aivoĸ, pâmakterlunelo tuksiarpoĸ oĸarlunelo: Atâtak, ajornangipat, ermgusiârsuk una pêrle uvamnit; pijomajaraungitorle, pijomajat pile. Illiniartullo sinniktut tikkipait, Pêtruselo oĸautivâ: stundemik attautsemik pigar-

kaṳ'gijungnangilapsinga? pigârluselo tuksiaritse, ôktortaulungnermut perkona e; anernek pijomagalloarpok, uvinigle sangêpok.

Aipanganik ama tuksiariartorpok, okarlunelo: Atâtak, ajornarpat, ermgusiârsuk pêrlugo uvamnit, immingikupko, tagva pijomat pile. Amalo sinniktut tikkinivait, ijingillo uerngarnermut okumaiput. Tagvungalo kemâkpait, pingajuangniglo ama tuksiariartorpok, okautsit tâpkoatsainait attordlugit.

Engelille illangata kilangmit sakkervigivâ nakkoksilugolo. Tokkomullo aulaumajartitaugame tuksialualerpok. Kiægungningille kuttitut auktun-itut nunamut kattalerput.

Tuksiarnermille makkiname, illiniartine kiksarnermut sinniktut naipipait, okautivlugillo: mânna sinnikluselo merngoêrseromavîse? nâmaksivok tagva; stunde tiklersimavok, inûb erningata pititaulervia ajortullijut agganginut. Makkititse aularta! ahâk, uvamnik pititsiniartok kaglivok. Tuksiaritse ôktortaulungnermut perkonase.

---

1 Kor. 10, 12. Issumamigut nangerasugijok, kammalerle ochoniarane.

Ebrêeni̇t 5, 7. Kristuse uvlogilauktamine uviningme tuksiarnermik kennunermiglo tunnijilaukpok, angijomik nipliadlarlune kugviudlalarmelo tâpsomunga piulijigijungnartiminut tokkomit; tussâjaugivok, Gûde nâlekamiuk.

30. Jêsusib pititauninganik Jûdasemut, pijauninganiglo. Missiarutigijauninganik Pêtrusemut.

Jêsuse oĸartillugo sulle, ahâk, Jûdasib sorsukiuksat, ajoĸertuijoĸsuillo, Fariseêrillo kivgangit illasearileramigit, tagvunga ĸaivoĸ, nennerutsoalijarlutik, saviksoalijarlarmiglo, ajaupialijarlarmiglo.

Pititsiniartublo nellunaikutaksamik (illiarsijutiksangannik) oĸautilauĸpait, oĸarlunelo: kunnilârtara taimnauvoĸ, tigusiuk aulartailitilugolo.

Jêsusible tamaita piniarviolârnine ĸaujimagamigit, annilerpoĸ oĸautivaillo: kina ĸennerpissiuk? kiovât; Jêsuse Nazaremiok. Jêsusib oĸautivait: uvangauvunga! tagvainak kingorpiosârdlutik nunamut niverput. Tagva ama apperivait: kina ĸennerpissiuk? oĸarpulle: Jêsuse Nazaremiok. Jêsusib kiovait: oĸautilauĸpapse uvangaugama; ĸennerpissingale, ukkoa aularlit. Oĸautsit nellautsilerĸovlugit oĸauserilauĸtangit: uvamnut tunnilauĸtavît nellianik assiojoĸangilanga.

Tagva Jûdasib Jêsuse aivigivâ kunniklâlo, oĸarlune; Rabbi salutitaulerit. Jêsusible oĸautivâ: Illannâra! sôg tamaungarĸêt? Jûdase, Inûb erninga kunniklugo nellonailiviuk? Tagva tikkipât, Jêsuselo aktorpât aggangmingnut, tigulugolo.

Najortingitale, ĸanoĸ illiortoĸalermat takko-

gamik okautivât: Nâlegak, saviksoarmik attortuksauvita? Tagva Simonib Pêtrusib saviksoalijarame, tâmna arruvâ, ajokertuijoksublo kivganga ullimavlugo, siutâ tallerpia nakkappâ. K'vgarlo tâmna Malchusemik attekarpok.

Tagva Jêsusib Pêtruse okautivâ: Saviksuit kênailitanganut pôleruk; saviksoarmik attortok, saviksoarmut nungutæksaungmat. Iesumavillônêt, Atâtaga tuksiai vigijungnanginapko, uvamnut tilliklerkovlugo Engelinik Legioninit 12nit unnunersanîk? aglaille kanok nellautsinajarkât? taimaituksauvok.

Tagva Jêsusib tigujartortine okautivat: sorlo inuartomut annivose, saviksoalijarluse ajaupialijalapselo tigujomavlunga; uvlut tamaita najortigilaukpapse kattimavingme ajokertuivlungalo, aktulaungilapsingalo aggangmut attautsemullônêt; tamadjale stundise, târtublo pitsartuninga.

Tagva Illiniartingita illûnatik kemakpât, kemâvlutiglo. Inuosuktullo illangata mallikpâ, satomik annoramik uvineruggub; inuosuktullo tâmna tiguvât; uvinerunele ipperarpâ, annorêrdlunelo kemâvok taipkonangat.

Jêsuselo ajokertuijoksoarmut pitipât; tagvunga ajokertuijoksuit, angajokâllo, aglangniglo illisimajut illûnatik kattimavut. Pêtrusible kinguvasiklune mallikpâ, ajokertuijoksub igloksoanganut pilune; tagvanelo kivgat iksivakattigivait, ikkomamut kitjakêjarlune.

AjoKertuijoKsuille kaggimiojullo illûnatik passitiksarsiorput Jêsuse pivlugo, toKKotsomavlugo, nagvângilallo. Unnuktut oKautigiludlarpât sæglovlutik, oKausingille adsigêngilat.

Pêtrusele igloKsub illuata pârdlerKamêtillugo, ajoKertuijoKsub kivgangita arnat illangata ittertub Pêtruse kitjaKejârtoK takkogamiuk, takkunâlerpâ oKarlune: igvittauK Jêsuse Nazaremiok illagivat. Missiarporle oKarlune: illitaringilara, oKautsitillo nellogivakka. Pâmullo anningmat, angutaunеK niplerpoK; Pêtrusible tamanna Kammagingila.

Arnablo ama takkogamiuk, sennianêtunut oKalerivoK: Tâmna taipkoa illangat. MissiarivoK ama, Gûde taivlugo oKauserluklune: Inuk tâmna illitaringilara. Killamiojungnaermallo tikkiput tagvane nangertut, Pêtrusemullo oKarput: Ahamarik, igvittauK tâpkoa illagivâtit, Galilêamiôgavit, oKautsivît nellunailingmattit. Tagva ingminik okarnerlulerdlune Gûdelo taivlugo oKarpoK: Inuk tâmna oKautigijase illitaringilara; tagvainarlo angutaunеK niplerpoK.

Tagva Pêtrusib Jêsusib oKausingit erKarpait oKautilaungmago: AngutaunеK niplerKârtinnago missiarutigilârparma pingasuertorlutit. AnnivoK tagva keavlunelo kiksadlarlune.

Joh. 10, 18. Inôsimnik arktaijoKangilaK uvamnit, issumamnigle ipperarpara. PitsartuneKarpunga ipperarlugo, pitsartuneKarivungalo ama tigulugo.

Rôm. 11. 20. Igvit nangerpotit okpernermut; piojoriniarnaĸ, sivoraille.

Matt. 26, 41. Pigârluselo tuksiaritse, ôktortaulungnermut perĸonnase. Anerneĸ pijomagalloarpoĸ, uvinigle sangêpoĸ.

---

31. Jêsusib kiglisiniartauninganik Kaifasemut; toĸĸotaĸsaunerartauninganiglo. Jûdasib naggateĸarninganik ochuanadlartomik.

Ajoĸertuijoĸsuble Jêsuse appersorpâ illiniartingit pivlugit, ajoĸerĸâsingillo pivlugit. Jêsusib kiovâ: agviartaunanga tussarnartomik oĸâlalauĸpunga sillaĸsoarmiunut. Illiniarvingnelo kattimaviksoarmelo ajoĸertuilauĸpunga, Jûdit illûnatik kattimavingænne, oĸâlalarnagnangalo sumik sagvangitome; sôg tamattominga appersorpinga? Ipkoa appersuĸit, tussalauĸtut oĸâlautigilauĸtamnik tâpkonunga; ahâk, taipkoa ĸaujimavut oĸauserilauĸtamnik.

Taimagle oĸarillugo, kivgat tagvane nangertut illangata Jêsuse erĸsârpâ oĸarlunelo: Ajoĸertuijoĸsoaĸ taimak kiojaĸsariviuk? Jêsusib kiovâ: idluitomik oĸaruma, nellunailiuk ajormat; idluartomigle oĸaruma, sôg erĸsârpinga?

Jêsuselo kiglissiniartaungmat illangit sæg-

lovlutik passiklertut sakkerput okarlut'k: tussalaukpavut, okarmat: Tempele aggangnut sennamajok asseroromavara, uvlunelo pingasune assianik sennalunga aggangnut sennamangitomik. Sullele okausingit adsigêngilat.

Ajokertuijoksoarlo akkorngænnit nikkovipok, Jêsuselo apperivâ okarlune: kiung'la..t tamakkonunga ukkoa passiklerninginut? Nipleranele kiungilak. Ajokertuijoksub ama apperivâ: Kristuseôvêt nakorinadlar..ıb erninga? Jêsusele okarpok: Tâmnauvunga, Inûblo erninga tal'kojomârpasse iksivajok, Gûdib pitsartûjub tallerpiata tungâne, kilaublo nuvujangit.'gut akkartok.

Tagva ajoker..ıijoksub annorâne alliikpait, okarlunelo: kigligiutsijekariakarung..ıaerpogut; G.ûdemik okarnerlûtekarr'nga tussarpasse; kanok issumavîse? Tâpkoale i''ûnatik erkartorpât, tokkotaksaujok okautigilugo. Tagva illangita ketseralerpât, kênangalo mattulugo erksârpât okautivlugo: nellautalertigut! kiaerksarpatît? K'vgallo kênanga tiglukpât.

Kaulermallo inuit angajokârgit, ajokertuijoksuillo aglangniglo i''isimajut kaggimiolerput, kiglisiniarviksoarmingnullo âpât, okarlutiglo: Kristuseôguvit okautittigut! okau..'vaille: okau.'-gupse, okperiniangilapsinga, apperigupsele, kioniangilapsinga aularkoniangilaps'ngalônêt. Tamar ıa pivlugo mattoma kingorngane I ıûb erninga iksivajomârpok Gûdib ajugakangitub tallerpiata tungâne.

Tagva illûnamassia.'k okarput: Gûdib ernerivâtît? okau..'vait: ne''agut okarpose, taimnauvunga; tâpkoalo okarput: kigligiu.'jutekariaka-

rungnaerpogut, nangminek kanninganit tussaraptigo. Tagva illûnatik tagvane kattimajut nikkoviput, Jêsuselo ĸellaksorlugo aularutivât, attanerusermullo Pontiuse Pilatusemut unertujutigivât.

Jûdasib pititingata tamanna tækkogamiuk, toĸĸomut perkungmatsuk, ĸaĸĸialerpoĸ, kênaujallo ipkoa 30it uttertipait ajoĸertuijoĸsoarnut angajoĸânullo, oĸarlunelo: ajortullilauĸpunga, auk passijaĸsaungitoĸ pitinapko. Oĸarput: tamanna pingilavut, igvit pivat. Kênaujallo ipkoa Gûdib iglunganut egipait, aularporlo kimitsartorlune; kattaĸĸamelo kârpoĸ, erchavingillo illûnatik annivut.

Ajoĸertuijoĸsuille kênaujat tiguvait, oĸarlutiglo: idluangilaĸ, ukkoa illivlugit Gûdib iklervinganut, aungmik akkeĸalaungmatta. Kaggimiolerpulle, machaliortublo perorsêvinganik pissivut kênaujanut tâpkonunga, tujormitjat illuverviksanganik. Tamanna pivlugo perorsêvik tâmna taijauvoĸ perorsêvingmik auktalingmik, uvlome tikkidlugo.

Tagva nellautaijub Jeremiasib oĸausingit nellautsivut, oĸarmat: kênaujat 30it tigulauĸpait, pissiangojub akkinga, Israêlib kittornganginit pissiarilauĸtangata, akkiliutigivlugillo machaliortub perorsêvinganut, sorlo Nâlekab oĸarĸongmanga.

Img. 51, 13. Pingujarniarnanga kênarnit, aksârtaililaungalo anernernik ajunginermik.

Ebrêerit. 10, 26. Miksekârneĸ illitarekârlugo, pijaræelluta ajortulligupta, tunnergutiksaĸarungnaerpogut tâva ajornerit pivlugit.

32. Jêsuse Pilatusib Herôdesiblo sângangne.

Jêsusele attanerusiub sângane nangerpoĸ; Jûdille kiglissiniarvingmut ittingilat, ivjoromanatik, saugârsugle aularviksiorutiksak nerrijomavlugo. Tagva Pilatusib annivigivait apperilugit: Sunik inungmut ômunga passitiksaĸarĸise? kiovât: Una idluitullijeongipat, unertujutiginajangilavut illingnut. Tagva Pilatusib oĸautivait: tagva illipse tigusiuk, erĸartorlugolo perĸojat pijijase malliklugit. Tagva Jûdit oĸautivât: toĸĸotsijuksaungilagut kimik; Jêsusib oĸausingit nellautsilerĸovlugit, oĸauserilauĸtangit, tukkisititsigame toĸĸoniksame illusinganik.

Tagva Pilatuse ama itterivoĸ kiglissiniarvingmut, Jêsuselo ĸaiĸolugo apperivâ: Jûdit attanerivâtît? Jêsusib kiovâ: illingnik tamattominga oĸarĸêt? assivîllônêt tamattominga oĸautilauĸâtît uvamnîk?

Pilatusib kiovâ: Jûdeovêk? Inuĸattivît ajoĸertuijoĸsuillo unertûtigilauĸpâtit uvamnut; su-

mik pinialaukêt? Jêsuse kiovoĸ: Nâlegauviga sillaĸsoarmit tamattomangat pingilaĸ. Nâlegauviga sillaĸsoarmit tamattomangat pikpat, kivgama sorsugutiginajarpât Jûdinut unertûtigijauĸonnanga; mânnale nâlegauviga tamattomangat pingilaĸ.

Tagva Pilatusib oĸautivâ: taimaimat attaniôgalloarĸêt? Jêsusib kiovâ: nellagut oĸarpotit, attaniôvunga; tamanna pivlugo erniangovunga, sillaĸsoarmullo tikkilunga, kigligiutjerĸovlunga mikseĸârnermik. Miksekârnermit pijub, nippiga tussarpâ.

Pilatusib oĸautivâ: Miksekârneĸ sunauvâ? taimaglo oĸarêrame, Jûdit annivigivait oĸautivlugillo: passitiksarsingilanga tâpsomane.

Ajoĸertuijoĸsuille angajokâllo passidlarmatsuk, kiungilak sumiglônêt; tagva Pilatusib oĸautivâ: tussangilatît, angijomik passidlarmattît? kiungilâle oĸautsemut attautsemullônêt; attaneruserlotauĸ tattamminiadlarpoĸ.

Tâpkoale katsungailutik oĸarput: Inuit aulatidlalauĸpait ajoĸertûtiminut, Jûdeame illûnane, Galilêamit pilerame, tamaunga pivlune. Pilatusele Galilêamik tussarame, apperivoĸ, Galilêamiongmangât? Herôdesib attaniovinganit pijok tussaramiuk, Herôdesemut âtauĸovâ, uvlune taipkonane taimnatauĸ Jerusalemêngmat.

Herôdesible Jêsuse takkogamiuk, ĸuviasudlalerpoĸ, akkunit takkojomadlalauramiuk, unnuktunik tussaumagamiuk, tattamnartomik tâpsomangat tækkonajarasugallune. Sunatuinarniglo appersorpâ; kiungilâle sumiglônêt. Ajoĸertui-

joĸsuille aglangniglo illisimajut tagvanêtut passivât angijomik.

Herôdesible sorsuktuksaĸotingitalo nachogivlugo mittautigivât, annorâmiglo ĸaĸĸortamik attitipât, amalo Pilatusemut uttertipât. Uvlorme tâpsomane Pilatuse Herôdeselo illanârêlerpuk, sivorngane ingmingnut ômisûtilauramik.

Aularviksiorangatale attanerusek illuseĸarpoĸ, parngnanaersimavingmêtut illangat, inuit pijomajangat aularĸolugo. Taipsomanele assinginit uivêluartomik parngnanaersimavingmêtoĸarpoĸ, Barrabasemik attelingmik. Kattimangmattalo Pilatusib oĸautivait: kina uvamnut aulartitauĸovisiuk? Barrabaselônêt, Jêsuselônêt Kristusemik taijaĸ? nellunginamigit, idluigosungnermut tagvunga pitilaungmatsuk.

Kiglisiniarviublo iksivautangane iksivalertillugo, nulliangata oĸautjaujartorĸovâ: Idluartoĸ una allaruk; unuak sinnektômavlunga tâmna pivlugo angijomik ikpigilauĸpunga.

Ajoĸertuijoĸsuille angajoĸâllo inugiartoĸsuit tilliorpait, Barrabasemik ĸennungârĸovlugit, Jêsusele toĸĸotauĸovlugo.

Tagva attanerusiub oĸautivait: Ukkoa maggungnik neliangnik aulartitsiĸovisinga? oĸarput: Barrabasemik. Pilatusib oĸautivait: ĸanoĸ Jêsuse pijæksarivigô, Kristusemik taijaĸ? illûnatik oĸarput: kikkiaktortaule senningajolingmut! Attaneruserle oĸarpoĸ: sumigle idluitullilauĸâ? niplialualerpulle: kikkiaktortaule!

Pilatusele tækkogame sullinginerminik, uivêlivalliatuinarmattale, immermik tigusivoĸ, agganelo ubvarpait inuit takkoane, oĸarlunelo: passijaksaungilanga idluartub tâpsoma aunganut; illipse pijase. Tagva inugasaĸsuit illûnatik kiovât oĸarlutiglo: aunga uvaptingnut pilerle kittorngaptingnullo.

Barrabase tagva aulartipâ tâpkonunga, Jêsusele aklunânut issakajauĸovâ, unertûjutigilâlo kikkiaktortauĸovlugo.

Matt. 23, 24. Tautungitose tessiorniktiojose! millugiarârsuit kammagivasse, Kamêlinigle êsivose.

Jak. 4, 4. Kaujimangilâse sillaksoarmiunik illannâĸarneĸ, Gûdemut ningarniôngmat?

1 Petr. 3, 18. Kristusetauĸ attausiardlune âniatitaulauĸpoĸ ajornivut pivlugit, idluartoĸ idluitut pivlugit, pititsomavluta Gûdemut.

---

33. Kristusib niakosertauninganik; mittautigijauninganiglo, pititauninganiglo toĸĸomut.

Tagva attanerusiub sorsuktuksangita Jêsuse âpât iglomut kiglisiniarvingmut, sorsuktuksallo illûnaita tagvunga attautsemut ĸaiĸovait; orping-

niglo kakkilautilingnik pergaivut, illivlugolo niaкoanut, ulliksoarmiglo aupaluktamik kappitipât; suvlolingmiglo ajaupiserpât aggangittigut tallerpingittigut; serкortorvigivlugolo mittautigivât oкarlutiglo: Salutitaulerit Jûdit attaningat! ketserarpâllo, ajaupiarlo suvlolik tiguvât, tâpsomungalo niaкoa annaulerpât.

Tagva Pilatusib ama annivigivait oкautivlugillo: ahâk annitipara illipsingnut, tukkisilerкovluse passitiksarsinginama tâpsomane. Tagva Jêsuse annilerpoк niaкotelijarlune orpingnik kakkilautilingnik, annorâlijalarmelo aupaluktamik. Tâpsomalo oкautivait: tækkotitse inuk una!

Ajoкertuijoкsuille kivgallo takkogamitsuk, kaggudlalerput oкarlutik: Kikkiaktoruk! kikkiaktoruk senningajolingmut! Pilatusib oкautivait: illipse tigusiuk kikkiaktorlugolo, passitiksarsinginama tâpsomane.

Jûdit kiovât: perkojaкarpogut, perкojarlo tâmna malliklugo toккotaksauvoк; ingminik erniotingmat Gûdemut. Pilatusib oкausek tamanna tussaramiuk, sivôranersaulerpoк; amalo kiglisiniarvingmut itterivoк, Jêsusemullo oкarlune: nakit pivêt? Jêsusible kiungilâ. Tagva Pilatusib oкautivâ: kiojomangilarma? кaujimangilatit pitsartuneкarama kikkiaktorlutit senningajolingmut, pitsartuneкaramalo aularкolutit? Jêsusib kiovâ: pitsartuneкarajangilatit uvamnut, pângat tunnitsiviôngikuvit tamattominga; tamanna pivlugo uvamnik pititsijok illingnut, ajortoкarnersauvoк.

Mattomangat Pilatuse pinasuarpoк aularko-

jomavlugo; Jûdille kaggudlarput oĸarlutiglo: Una aularĸogungne, attaniviksub illannâriniatsangilâtit! ingminik attaniôtitoĸ, attaniviksoarmut akkerartormat.

Pilatusib oĸausek tamanna tussaramiuk, Jêsuse annitipâ, ingidlunelo kiglisiniarviub iksivautanganut, igloksûb sânganêtomut, Gabbatemik attelingmut, imaipoĸ: ujarkanik netsiteligmik taijamut. Jûdinullo oĸarpoĸ: ahâk tagga attanise! kaggudlarpulle: pêruk! perung-una! kikkiaktoruk senningajolingmut! Pilatusib oĸautivait: Attanise kikkiaktoraksarivigô senningajolingmût? Ajoĸertuijoĸsuit kiovut: Attaneĸangilagut attaniviksûb assianik. Tagva unertûtigilerpâ kikkiaktortauĸovlugo senningajolingmut.

Jêsusele tiguvât aularutilâllo; kikkiaktortauviksanelo erksukpâ aularlunelo tagvunga niaĸovinertalingmik, Ebrêeritut Golgatamik taijamut.

Aularutigamitsuglo inuk tiguvât, Simonemik attelik Zirenemiok, perorsêvingmit pijok; tâpsomunga kikkiaktortauviksaĸ erksuktauĸovât, Jêsuse malliklugo. Inugasæĸsuillo arnagasaillo mallikpât uggurivlugolo ĸeagivât. Jêsusible ĸeviarpait oĸautivlugit: Jerusalemiut panningit, ĸeanasinga, illipsingnigle ĸittorngapsingniglo ĸeatitse. Ahâgle, nelliutsomârpoĸ oĸauseĸarviojuksaĸ: piloridlarput ĸittorngisuitut, timillo ernilaungitut, iviangingillo amâmagviolaungitut.

Kaĸĸâlungnut oĸaromâlerput tagva: sittor-

vigidlartigut! ĸaĸĸarulângnullo: ulliktigut! Nappartok ômak taimailiormatsuk, ĸanoĸ pannarmik pijoĸaromârĸâ?

Joh. 1, 29. Ahâk tagga Gûdib saugârsunga, sillaĸsoarmiut ajorninginiĸ nangmaktoĸ.

Matt. 16, 24. Jêsuse oĸarpoĸ: uvamnik malligomajoĸarpat, issumaminik piniarane, senningajoliksaminik (kappiasutiksaminiglônêt) nangmagle, malliklungalo!

34. Jêsusib Kristusib kikkiatortauninganik kejungmut senningajolingmut; Toĸĸoninganiglo.

Assigiktauĸ magguk, ajortullijuk, âtauĸattaugivuk toĸĸotauĸovlugik. Tagvungalo Golgatamut tikkinamik, kassilinartomik sungarmik akkusimajomik immertinasuarpât; tamannalo ôkamiuk immeromangilâ. Kikkiaktorpâllo inuartuglo, aipa tallerpiata tungânut, aipale saumiata tungânut. Oĸautsit aglaksimajut nellautsivut tagva imailijut: Ajortullijut akkorngænnut pititauvoĸ. Stundigle pingajuangne kikkiaktorpât; Jêsusele oĸarpoĸ: Atâtak issumagijungnaervigikit, sullijattik nellongmagit.

Pilatusele aglangnik kollimiutæksanginik

aglakpoĸ, nippitilugillo senningajolingmut; tâpkoa imaitunik aglaggit: Jêsuse Nazaremiok, Jûdit attaningat. Kollimiutat tâpkoa Jûdit unnuktut attuarpait, aglaksimangmatta Ebrêeritut, Grichitullo, Latainneritullo.

Tagva Jûdit ajoĸertuijoĸsoangit Pilatusemut oĸarput: aglangnaĸ: Jûdit attaninganik, imâgle: oĸalaungmat: Jûdit attanerivânga. Pilatusib kiovait: aglalauĸtakka aglarêrpakka.

Tagvûnale arvertartut mittautigivât illeĸetamârlutiglo, oĸarlutiglo: Gûdib iglunganik asseroijotit, ama sennavlugo uvlune pingasune, illingnik piulidlarit! Gûdib ernerikpattit, senningajolingmit akkarit!

Taimaktauĸ ajoĸertuijoĸsuit, aglangniglo illisimajut, angajoĸâllo mittautigivât oĸarlutiglo: Assiminik ikkajulauĸpoĸ, ingminigle ikkajorungnangilaĸ. Israêlitit attanerikpatsuk, senningajolingmit mânna aĸĸarle, tagva okperijomavavut. Gûde tettigingmago, tâpsoma piuliliuk mânna ĸuviagiguniuk, oĸalaungmat: Gûdib ernerivânga.

Sorsuktuksattauĸ mittautigivât, kannilerlugolo sêrnartomik âtsivigivât, oĸarlutiglo: Jûdit attanerikpattit, illingnik nangminek piulidlarit.

Ajortullijugle aipangata nivingaĸattingata mittautigivâtauĸ oĸarlunelo: Kristuseôguvit, illingnik nangminek piulidlarit uvaguglo. Tagva aipangata suadlarlugo oĸautivâ: igvittauĸ Gûde erĸsigingilat, tâpsotunaĸ toĸĸomut pitlartaugalloarlutit? Uvaguglo pitlartaujariakaramnuk, ajortullilauramnuk; tâmnale idluitullilaungilaĸ. Jêsusemullo oĸarpoĸ: Nâlegak erĸaringa, nâlegau-

vingnut tikkikuvit. Jêsusiblo kiovâ: ahamarik oкaupagit, uvlome aiparilârpagit Paradieseme!

Jêsusible senningajolingata senniane nangerput anânanga, anânangatalo kattangutâ, Maria, Kleofasib nullianga, Maria Magdalenalo. Jêsusible anânane tækkogamiuk, illiniartorlo nagliktane nangerкattinga, anânane oкautivâ: Arnak, ahâk, tagga ernît! kingorngagut illiniartoк oкautivâ: ahâk, tagga anânat! Stundemillo tamattomangat illiniartub ingminut pitipâ.

Stundille 6 inganit nuname illûnane târtoкsôlerpoк, Stundit 9 ingat tikkidlugo. Stundillo 9 ingænne Jêsuse nipperкortovlune oкarpoк: Eli, Eli, lama asabtani! imaipoк: Gûdiga, Gûdiga, sôg кemakpingâ? Illangitale tagvane nangertut, tamanna tussaramitsuk oкarput: Eliase кaiкovâ.

Kingorngagut, Jêsuse kaujimagame, tamaita nâmaksijarêrmatta, aglait nellautsilerкovlugit, oкarpoк: kêlerpunga! Immeктautекarpoк tagvane, sêrnartomik immalingmik. Tâpkoale nipperkumik missuksivut, ajaupiamullo kappomitârlugo, кanninganullo mannivât; Assingille oкarput: ovatsiaro, tækkunârta Eliasib aккartitsartorniarmangâgo?

Jêsusiblo sêrnartok pigamiuk, oкarpoк: Nâmaksivoк! Jêsuselo ama nipperкortovlune oкarpoк: Atâtaк, anernera aggangnut perкovara. Taimak oкarame anernangêrpoк.

Ahâglo tagva kattimaviksûb upkoкsoanga allikpoк maggolivlune, pikkangat unnunga tikkidlune. Nunalo sajukpilâdlarpoк, кairtulio кopludlarput, illuvîllo angmarterput, unnuktullo sin-

niktut (toĸĸungajut) timingit makkiput; illuvernillo annivut Jêsusib makkiningata kingorngagut, iglugasaĸsoarnullo ivjornaitunut pivut, saĸĸerlutiglo unnuktunut.

Sorsuktuksallo angajokangata, illangitalo, Jêsusemik udjertortut nuna sajukpilâdlartoĸ takkogamitsuk, tattamnartullo assingit, kakkilângadlalerput oĸarlutiglo; ahamarik, Gûdib tâmna Ernerivâ!

Tagvanelo arnaĸarivoĸ unnuktunik, Jêsusemik malliksimajunik Galilêamit, kivgartorlauĸtunik tâpsominga, allivasiktomit takkunârtunik. Tâpkoa illangat tagva Maria Magdalena, Marialo, Jâkob Jôsesiblo anânangak, Zebedêusiblo ernikita anânangak.

Inuillo illûnamassiatik tagvanêtut, tamakkoninga takkunârtut, ĸanorlo illiortoĸalaungmat takkogamik, sagvitik pattiktordlugit utterput.

---

2 Kor. 5. 14, 15. Kristusib naglingningata taimak kajungertipâtigut, issumaĸarapta imâk: Attausek tamaita pivlugit toĸĸungmat, illûnatik tâva toĸĸovut. Kristusible tamaita toĸĸotigivait, inôjut kingorngagut nangminermingnik inôniarĸonagit, tâpsomungale, pivlugit toĸĸolauĸtomut, makkisimaugmijomullo.

35. Nâlekab Jêsusib illuvertauninganik.

Uvlorle taimna (Jêsusib toĸĸovinga, Freitageôlauĸtoĸ) opallungaijaiviongmat, Jûdit, timit senningajolingmêrĸonnagit Sabbateotillugo (Sabbate tâmna angidlarmat) Pilatuse tuksiarvigivât, tâpkoa niungit navgortauĸovlugit aĸĸartitaulerĸovlugillo.

Tagva sorsuktuksat tikkilerput, sivorliublo niûgik navgorpakit, aipangatalo kikkiaktortauĸattingata. Jêsusele tikkinamitsuk, tækkogamiglo toĸĸojarêrmat, niûgik navgongilakit; sorsuktuksalle illangata senneranga angmarpâ kallugiaksoarmut, tagvainarlo auk immerlo annilerpuk. Tamattomingalo tautuktub kigligiutigilauĸpâ, kigligiutsiningalo mikseĸârtovoĸ; tâmnalo ĸaujimavoĸ, mikseĸârnermik oĸarame, okpilerĸovluse.

Tamannale pinniarutaulauĸpoĸ, aglait nellautsilerĸovlugit: Tâpsoma niûgik navgoræksaringilasse; amalo aglait assingit imailivut: tækkojomârput kappilauĸtamingnik.

Unulermalle angut akluitoĸ tikkipoĸ Arimatiamit, Jôsefemik attelik, kiglisiniarpaktut illangat, ajungitok issumagiktorlo. Tâpsoma issumaĸattigilaungilait (Jêsuse toĸĸoĸovlugo); nang-

minek Gûdib nâlegauvinganik nerriungmijok. Tâpsoma Pilatusemut ailune, Jêsusib timinga ĸennuariva. Pilatusib toĸĸojarêrtoĸ tussaramiuk, tattaminiarpoĸ, sorsuktuksallo angajokangat ĸaiĸovâ, apperivlugo: toĸĸokammermangât. Angajokamillo tussaumaleramiuk, timinga tunnijauĸovâ Jôsefemut.

Nikodemuselotauĸ ĸailerivoĸ, sivorngagut unuangotillugo Jêsusemut tikkilauĸtoĸ, ĸaitsilunelo Mirrinik, Aloêniglo akkutsimajunik, oĸumailutatitut 100 ditut oĸumaitigijunik.

Tagva Jêsusib timinga aĸĸartipât, immuserdlugolo uvineruksaijanik, mingoarutit illaliudlugit, Jûdit illuversivangningatitut. Tagvanele kikkiaktortauvingane perorsêviĸarpoĸ, perorsêvingmelo illuveĸarpoĸ nutâmik, illijiviolaungitomik sulle kimik, Jôsefib sennajauĸolauĸtanganik kairtomut; tagvunga Jêsusib timinga illijartorpât, Jûdit opallungaijaivingat pivlugo, illuveĸ kanningmat; ujaraksoarmiglo aksakârtitsivut illuviub pânganut, aulârlutiglo.

Arnattauĸ illagællugo Galilêamit pijut, mallilauĸput, illuveĸ ĸemmergojartordlugo, ĸanorlo timinga illijaulermangât. Uttilerput tâva, mingoarutiksamiglo tippitsiariksaumiglo opallungaijaijartorput; sabbateôtillugolo ĸikkarput perĸojat malliklugit.

Uvluble opallungaijarviub tugliane ajoĸertuijoĸsuit Farisêerillo illûnatik Pilatusemut tikkiput oĸarlutiglo: Attaneĸ, erĸaivogut, uivêtoĸ

imna oĸalaungmat sulle inôvlune: uvluk pingajuangne makkilârpunga. Tamanna pivlugo illuvinga udjertortauĸoleruk, uvluk pingajuak tikkidlugo, illiniartinginut tigliktauĸonago, oĸarĸonagillo inungnut toĸĸungajunit makkisimajomik; uiveriklerneĸ kingorlerpâĸ ajornersauĸonago sivorlermit.

Pilatusib oĸautivait: Udjertortuksaĸarpose tagva, ainiaritse, issumapsingnik udjertortauĸolersiuk. Ailerput, illuverlo udjertortaukovât udjertortunut, ujaraksoarlo nellunaikuserdlugo.

---

2 Timôt. 1, 10. Piulijipta Jêsusib Kristusib toĸĸo nukkingêrtilauĸpâ, inôtsemiglo asserojuinermiglo ĸaumajomut pititsilune oĸautsinut tussarnertunut.

Takkot. 5, 12. Saugârsuk toĸĸotaujoĸ nellopĸotingivitovoĸ pigilugit pitsartunerlo, akluinerlo, sillatunerlo, sôngonerlo, nalengnarnerlo, nertornarnerlo, naĸorijaunerlo.

---

36. Jêsusib Kristusib makkininganik toĸĸungajunit.

Sabbate ĸângermat, (tagva Sonnabendeme unuktome, Stundib 6ib kingorngane) Maria Magdalena, Marialo, Jakôbusib anânanga, Salo-

melo, Johannalo tippitsiariksautısiniarput, mingoariartoromavlugo. Tâpkoa, assingillo arnat illagivlugit, wochib uvlungita sivorlerpângane uvlarârsukut târtillugo sulle illuvermut pivut, mingoarutiksat âĸiksorlauktatik neksarlugit.

Ahâglo, nuna sajukpilâdlarpoĸ. Nâlekab Engelingata kilangmit aĸĸarlune ujaraksoaĸ illuviub pânganit aksaĸârtitsartormago, ingidlunelo ĸânganut. Tâpsoma tautua ĸaumalaktunîpoĸ, annorangalo apputitut ĸaĸĸortigivoĸ. Udjertortulle erĸsinermut ĸoaĸsâdlalerput, toĸĸungajutitun-îllivlutik.

Arnalle ingmingnut oĸarput: kia ujaraksoaĸ illuviub pânganit aksakârtiniarpaûk? Tavungalo takkunaramik, ujaraksoaĸ aksakârtitavineĸ mallugivât; angijovaĸsôngmat.

Tagva Maria Magdalena aĸpangerdlune Simon Pêtruse tikkipâ, illiniartublo aipanga, Jêsusib nagliktanga, oĸautivlugiglo: Nâlegak aksârnigarinerpât illûvermit, nellovavullo nâmut illingmangâtsuk.

Arnalle illuvermut itterput, Nâlekablo Jêsusib timinga nenningilât. Taimak pivlugo siarĸlilermatta, ahâk, angutik magguk sennianut pivuk, keblertângnik annoralîk. Erĸsilerput tagva, kênangillo kattalungavut. Tâpkoa oĸautivait: sôg ômartok ĸennerpissiuk toĸĸungajune? Tamânêngilaĸ, makkisimavoĸ, sorlo oĸalaurame; ĸaileritse, Nâlekab illijauvigilauĸtanga takkojartordlugo. Oĸariartoritselo illiniartinginut, Pêtrusemullo, Galilêamut sivorlerilârapsiuk; tagvane tækkojomârpasse, sorlo oĸautilaujungmasse. Tua-

vilutiglo annivut, illuveĸ ĸemaklugo; sajudlarlutiglo kakkilâdlarput, oĸangilallônêt inungnut, erĸsidlaramik.

Pêtrusele assingalo illiniartoĸ annilerpuk, illuvermullo ailutik. Tamarmiglo aĸpangerkattigêkpuk, assiatalo illiniartub ingiarpâ, sukkalinersauvlune Pêtrusemit, sivorliovlunelo illuvermut tikkipoĸ. Illuanut îtsuarlune uvineruksaijat illimajut tækkovait, itteranele. Tagva Simonib Pêtrusib mallikpâ, illuvermullo itterlune, uvineruksaijallo illimajut tækkovait; kidsijârnerublo allaruta, Jêsusib niakoanut tapsiolauĸtoĸ, ingmigut immumajok apsimavlune.

Tagva illiniartoĸ, Pêtrusib assia, tikkerkâlauĸtoĸ illuvermut, itterivoĸ, tækkolunelo okperpoĸ; aglait ĸaujimanginamigit sulle, toĸĸungajunit makkitsariaĸarmat. Tagva illiniartuk angerarĸattigêlerivuk tattamminiarlutik.

Mariale illuvermut utterlune, sângane nangerdlune ĸeavoĸ; illuvermullo îtsuarpoĸ. Engelîglo magguk ĸaĸĸortangnik annorâlîk, iksivajuk takkovak; Tâpkoalo oĸautivâk: Arnaĸ, sôg ĸeavêt? oĸautivak: Nâlegara aksârnigarinerpât, nellovungalo, nâmut illingmangâtsuk.

Taimaglo oĸarame, ĸeviarpoĸ, Jêsuselo nangertoĸ takkovâ, nellovlunelo Jêsuseôngmat. Jêsusib oĸautivâ: Arnaĸ, sôg ĸeavêt? kina ĸennerpiuk? Perorsêvilerijeônasugigamiuk oĸautivâ: Nâlegak nûlaurungne, oĸautilaunga, nâmut illingmangângne? tagva aijomavara. Jêsusib

oĸautivâ: Maria! tagvainaĸ ĸeviarlune, ĸuviasudlarlune nipliarpoĸ: Rabbuni! imaipoĸ: Ajoĸertuijoĸ!

Jêsusib oĸautivâ: aktorniarnanga, takpaungarsimanginama sulle Atâtamnut. Ailerille ĸattangutimnut oĸautilugillo: takpaungarniarpunga Atâtamnut Atâtapsingnullo; Gûdimnut, Gûdipsingnullo.

Maria Magdalêna tikkilerpoĸ, illiniartullo oĸautivait: Nâlegak takkolauĸpara, taimaglo oĸautilauĸpânga. Tâpkoale okperingilât.

Assingilletauĸ arnat, illuvermit uttilerlutik, Jêsusemik tækkolauĸtut apkome, salutitaulauĸtullo tâpsomunga, oĸariartorput tamattominga Apostelinut. Tâpkoale arnat oĸausingit unipĸausetuinaunasugivait, okperinagillo.

Ainiartillugille ahâk, udjertortut illangit iglugasæĸsoarnut tikkiput, illusiôlauĸtullo tamaita oĸautigivait ajoĸertuijoĸsoarnut.

Tâpkoalo angajoĸât illagivlugit kaggimiolerput, tunnijivlutiglo sorsuktuksanut kênaujavaksoarnik, oĸarlutiglo: oĸaritse: illiniartingita tigligiartorpât unuame, sinniktilluta. Attanerusiblo tussaumalerpago, nâmaksititsomavavut, pitlartauĸonase tâpsomunga.

Tâpkoalo kênaujat tiguvait, piniarlutiglo ajoĸertortaunermiktut. Tamannalo Jûdit unipkauserivakpât uvlome tikkidlugo.

Joh. 11, 25. Jêsuse oкarpoк: Uvanga makkitjutauvlungalo inôgutauvunga. Uvamnut okpertoк inôjomârpoк toккogalloarune.

1 Kor. 15, 55, 57. Toкко êjauvoк sâlaкarnermut. Toкко, kapputit naûк? kappianartovik, salaкarnît naûк?

Gûdele кujagidlartaule, sâlaкartimattigut Nâlegaptigut Jêsuse Kristusekut.

---

37. Jêsusib saккertininganik Emauseliartungnut.

Nellonangilaк Apostelit, assingitalo ômattingit illumertaudlarmatta tamainut, uvlune кângertainartune pijoкalauктunut; unipкautsinullo Jêsusemik makkisimajomigôg toккungajunit.

Tagva uvlorme tamattomane (Sonntageme ketterarningane) illâgik magguk iglugasangnut aivut, Emausemik attelingnut, Jerusalemit stundinik pingasunik pissuklune кanningitigijunut. Oкarкattigêkpuglo pijoкalauктut tamakkoa tamaita pitjutigællugit.

Taimak oкartillugik, ingmingnut apperiкattautivlutik, Jêsusib anguvaк ingergaкattigivlugiglo. Ijigigle tautungititauvuk, illitarserкonagik tâpsominga. Oкautivagle: кanoк oкâlavitîk illiptingnut ingergavlutik kiksalaptiglo? tagva aipangata, Kleofasemik attigub kiovâ: Tujor-

mitjanit illûnainit Jerusalemêtunit uvlune tamakkonane pijoĸalauĸtunik ĸaujimangitotôvêt?

Apperivaglo: sumîk? kiovâk: Jêsuse Nazaremiok pivlugo, nellautaijôlauĸtoĸ pitsartudlarlune, piniarnernullo oĸautsinullo; Gûdemelo inungnelo tamaine. Tâmna ajoĸertuijoĸsoapta angajoĸâptalo unertujutiginerpât toĸĸotauĸovlugo; kikkiaktortauĸovlugolo senningajolingmut.

Uvagulle Israêlitit piulijauniarasugivavut tâpsomunga. Uvlomelo uvlut pingatserput, taimangat taimailiormatsuk. Arnat illapta illangita illuvermut uvlârulauĸtut ĸoaĸsartilauĸpâ tigut-tauĸ; Timinga nenninginamitsugôk, oĸariartorpullo Engelîngnik tækkolauramigôĸ, ômartomik oĸartûngnik. Illaptalo illuveĸ nellipsarpât, taimaglo naipipât, sorlo arnanut oĸautaungmat, Jêsusele nagvângilat.

Oĸautivâglo: illisimaitotik, omattiptikut erĸeasuktotik, tamakkoninga tamainik okperlutik, nellautaijut oĸauserilauĸtanginik. Kristuse taimak âniatitæksaulaungilâĸ ânanaunerminullo itterlunê? Môseselo nellautaijullo tamaita oĸautigilerpait tâpkungnunga, aglangniglo tamainik aglaksimajunik tâpsominga tukkisititsiarlugik nellojungnaertipak.

Iglugasaille aivigijatik ĸaglileramigit, ĸângiutiniarĸôlaulerpoĸ. Noĸĸarsarpâglo oĸarlutik: uvaptingnêlaurit, uvluklilermat ûnulermallo. Itterĸattigivaglo tâpkungnangnênialerdlune.

Iksivaĸattigileramigik nerrivlutik, ĸaĸĸôjaĸ tiguvâ, kujalivlunelo avgorpâ tâpkungnungalo tunnivâ. Ijîgik tâva uititaulerpuk illitarivâglo.

Sâmingnelo nippaivak. Ingmingnullo tâpkoa oĸalerpuk: Omattivuk illupônarsilaungilâĸ? oĸautingmattiguk apĸome, aglangnik nellojungnaertingmattigûk?

Stundemelo tamattomane nikkovipuk, uttermilutiglo Jerusalemut, 11illo kattimajut naipipait, najortingillo. Tâpkoa oĸarput: Nâlegak illa makkisimavoĸ Simonemullo saĸĸilauĸtoĸ. Tâpkoalo magguk unipkârvigivait apĸome illuserilauĸtamingnik, ĸanorlo illitarsijutigigamikko, ĸaĸĸôjaĸ avgormago.

Tamattomingale oĸauseĸartillugit, Jêsusib nangmineĸ akkorngænnut pivlune oĸautivait: Ullapirsauteĸaritse. Koaĸsângalerpulle erĸsililarmiglo, anernênaĸ tækkonasugallugo; oĸautivaillo: sôg ĸoaĸsângavisê? sôglo taimaitunik issumaĸarĸisê ômattipsingnê? aggakka ittigakkalo takkolersigik, uvangauvunga nangmineĸ; aktorlungalo takkunârsinga: Anernek uvineĸangilaĸ sauneĸaranelo, sorlo uvanga tækkogapsinga peĸartunga.

Taimaglo oĸarame, aggane ittikkanelo ĸemmergojauĸolerpait tâpkonunga; ĸuviasungnermulle sulle okpingimatta, tattaminiarmattalo, oĸautivait: ovane nerĸiksaĸarĸisê? mingeriablo jarrasimajub illanganik, igupsaujârtullo orĸsuanik manijivut tâpsomunga.

Tiguvaillo nerrilarmelo tækkoanne; oĸautivaillo: tamadsa oĸausikka oĸauserilauĸtakka illipsingnut, sulle najulaurapse; pivlunga aglaksi-

majut illûnamassiatik nellautsijuksaungmatta, Môsesib nellautaijullo aglangine, Dâvidiblo imgerutingine.

Taimak aglaksimavoĸ, taimaglo Kristuse âniatitaksaulauĸpoĸ, makkituksauvlunelo toĸĸungajunit uvluk pingajuangne; oĸâlaĸojilunelo attermine ĸaĸĸialernermik, issumagijaujungnaernermiglo ajornernit inuĸattigênut tamainut; Jerusalemiut pigiarĸârlugit. Illipsele tamakkoninga tamainik kigligiutsijôvose.

Joh. 16, 20. Illipse kiksadlarniarpose; kiksarnisele ablatsângorniarivoĸ ĸuviasungnermut.

Takkotit. 1, 17. 18. Erĸsinaĸ, uvanga sivorliôvlungalo kingorliôvunga; ômartungalo. Toĸĸolauĸtunga, ahâk, inôvunga issoĸangitomit issoĸangitomut, târtoĸsoarmullo toĸĸomullo pêruteĸarpunga.

---

38. Jêsusib saĸĸerninganik Tômasemut, Apostelillo illanginut Tiberiasib tessersoangata senniane.

Tômasible, Apostelit 12it illangata, illagingilait, Jêsuse tikkitillugo. Tagva illiniartut assingita oĸautivât: Nâlegak tækkolauĸpavut. Tâpsomale oĸautivait: Aggangine kikkiaktorne-

rit tækkungikupkit, tikkeralo illingikupкo senneranganut, okperijomangilara.

Uvlullo sittamaujortut nângmatta, illiniartut ama кammanêlerivut, Tômasiblo illagivait. Jêsuse tikkipoк, upkuet parngnanaersimatillugit, akkorngænnelo nangerpoк oкarlunelo: ullapirsauteкaritse! kingorngagut Tômase oкautivâ: Tikkît кaitsuk, aggakkalo tækkolikit! aggaktillo issakit ovunga, illilugillo sennerкamnut, okpinginaglo, okperille!

Tômasib kiovâ oкautivlugolo: Nâlegara Gûdigalo! Jêsusib oкautivâ: tækkogamga Tômase, okperpotit. Piloridlarput tækkolugatik okpertut!

Mattoina kingorngagut Jêsuse saккerivoк Apostelimiuut, Tibêriasib tessersoangata senniane; tagvanêtillugit Simon Pêtruse; Tômaselo; Natanaêlelo; Jakôbuselo Johanneselo, Zebedêusib ernigik; assigiglo magguk, illiniartingita illâgik.

Simon Pêtrusib oкautivait: Nulluarniariartoromavunga. Tâpkoa oкautivât: tagva illagijomavaptigit. Aimilutiglo umiaкortômut ikkisâdlalerput; unuamelo tamattomane nulluartitsilungilat.

Uvlângolertillugole, Jêsuse sikjame nangerpoк, illiniartullo кaujimangilat Jêsuseongmat. Jêsusib oкautivait: Kittorngat, nerкiksaкangilase? Tâpkoa kiovât: ahaila. Tâpsomale oкautivait: Nullutjat ningitisigik umiaкôrtûb tallerpianut, nagvârniarpose tagva.

Sunaubva, Jêsusib oкausinga malliklugo

taimailiormatta, tagva mingeritjanik angijunik 153 nik pivut; taimaglo unnuktigigalloarmatta, nullutjat alliktaungilat.

Tagva illiniartub, Jêsusib nagliktangata Pêtruse oкautivâ: Nâlegauvoк. Pêtrusib tussaramiuk, Nâlegaungmat, uvinerkune attilerpâ (annorailaurame) immânullo missiklune Jêsusemut sikjamêtomut pivoк. Assingittauk illiniartoкattingit nunamut niuleramik, aumanik illimajunik tækkovut. Jêsusib oкautivait: кaititse nerrimârluselo. Illiniartingitale neliatalônêt apperijariaкangilâ: kinauvêt? кaujimagamitsuk Nâlegaungmat.

Tagva Jêsusib кaкkôjak tigujartorpâ, tunnilâlo tâpkonunga, taimaktauк mingeritjat; nerreкattigêkpullo.

Nerrejarêramigle Jêsuse Pêtruse sâvigilugo oкautivâ: Simon, Jonasib erninga, ukkonangat nagliginersarivinga? tâpsoma oкautivâ: ahaila Nâlegak, nellungilarma nagligigapkit. Oкautivâ: Saugârsukka nerritiniakit.

Aipânik oкautivâ: Simon Jonasib erninga, nagligivinga? Pêtrusib ama kiova: Ahaila Nâlegak, nellungilarma nagligigapkit. Oкautivâ: Saugakka nerritiniakit. Pingajuangnik Jêsusib ama oкautivâ: Simon, Jonasib erninga nagligivinga? Pêtruse kiksalerpoк, pingajuangnik oкautingmago: nagligivinga? oкautivâlo: Nâlegak, tamainik кaujimavotit, nellungilarma nagligigapkit. Jêsusib oкautivâ: Saugakka nerritiniakit.

Ahamarik, ahamarik oĸaupagit: inuosungnersautillutit nangminernik tapserusilauĸpotit, arvertarlutillo pijomajarnut; itôleruville aggaktit issagomârpattit, assivîllo tapseruseromârpâtit tessiorlutillo pijomangitarnut. Taimagle oĸarpoĸ nellunaijailune, toĸĸub illusingita neliannut Gûde nertoromârmangâgo. Taimaglo oĸarêrame oĸautivâ: mallinga.

Pêtrusele ĸevialerpoĸ, illiniartorlo Jêsusib nagliktanga malliktoĸ tækkovâ, Jêsuselo oĸautivâ; Nâlegak, unale ĸanoĸ illingajuksauvâ? Jêsusib oĸautivâ: pijomaguma tagvanêĸovlugo tikkitsiarilunga, erĸanangilaĸ illingnut! Igvit mallinga!

Tagva ĸattangutigêt ingmingnut oĸalerput: Illiniartoĸ una toĸĸoniangilaĸ. Jêsusible oĸautilaungilâ: toĸĸoniangilaĸ, imâgle: pijomaguma tagvanêĸovlugo tikkitsiarilunga, erĸanangilaĸ illingnut. —

Ama kingorngagut Jêsuse tækkojaulauĸpoĸ attautsekut ĸattangutigênut 500 dit unnukejanginut; Kaĸĸat illangænne, Galilêame.

Gal. 6, 1. Kattangutikka: inuk tammarsâralloarpat sumut, tagva âkiksorasuarsiuk anernermut ĸennuêtomut, illipse anerneliôjose. Udsertorillo nangminernik, igvittauĸ ôktortaulungnermut pijauĸonnaĸ.

1 Kor. 13, 13. Mânnale makkoa pingasut: okpernerlo, nerriungnerlo, naglingnerlo sakkoser-

niangilat. Naglinerle tamakkonangat anginerovoĸ.

39. Jêsusib Kristusib killaliarninganik. Mattiasib Apostelingortitauninganik.

Aniatitaunerme kingorngane Nâlegak Jêsuse Apostelinut saĸĸerĸattarpoĸ ômardlune, okpernartut unnuktut piniarlugit, tækkotidlunelo taipkonunga uvlut 40 git nâvlugit oĸarĸattigilugillo Gûdib nâlegauvinganik; oĸarlunelo: tunnitjiviôvunga pitsartunernik tamainik kilangmelo nunamelo.

Tamanna pivlugo aileritse, inuĸattigêĸsuillo tamaita ajoĸertorsigik, baptilugillo Atâtab, Ernerublo, Anernerublo ajunginerub attinganut. Ajoĸertorsigiglo mallerĸovlugit tamainik perĸojamnik illipsingnut.

Tamakkoningale nellunaikutaĸaromârput okpertut: Attimne Sâtanasit annititsomârpait, okanut nutânut oĸaromârput; kuglugiarâlungnik pêjaijomârput; toĸĸonartomiglo immeralloarunik soĸĸoseromângilât; ĸannimajut pattingmikpattigik, pijungnaeromârput. Ahâglo, uvlut tamaita najutsainarpapse, sillaĸsub naggatânut.

Kingorlerpâmik kattersoramigit, perĸovait,

Jerusalemit aularĸonnagit, Atâtable oĸautigilauĸtanganik uttaĸĸerĸovlugit, tussalauĸtapsingnik uvamnit, oĸarpoĸ.

Johannese baptisilauĸpoĸ immênarmut, illipsele baptitaujomârpose Anernermut ajunginermut, uvlut tamakkoa sivikitomik kingorngatigut.

Annilutiglo Jerusalemit aitipait Betaniamut, ĸaĸĸamut orksuktalingmut. Kattimajulle apperivât oĸarlutiglo: Nâlegak, nelliutome tamattomane Israêlib nâlegauvinga âĸigomaviuk? oĸautivaille: Nelliunermik stundemiglônêt ĸaujijuksaungilase, Atâtab ajugaĸanginerminut illingatitanganik; pitsartunermigle pilârpose, Anernerub ajunginerub tikkilârpasse; kigligiudsijigilârpapselo Jerusalemiunut Jûdêamiunullo illunainut, Samâriamiunullo, sillaĸsublo issua tikkidlugo.

Taimaglo oĸarêrame, agganne kollangiutitidlugit saimartipait; taimaglo saimartikamigit ĸongmuartitauvoĸ tækkuksauvlune, nuvujablo nippaĸtipâ ijinginit. Jêsuselo ingitsartorpoĸ Gûdib tallerbiata tungânut.

Kilangmullo tækkunaramitsuk, ahâk, angutik magguk ĸaĸĸortangnik annoralîk nangerĸattigivakit, oĸartuktauĸ: Illipse angutit Galilêamiojose, sôg nangerdluse ĸilangmut ârlorĸisê? Jêsuse tâmna, illipsingnit ĸongmuartitaujoĸ ĸilangmut, tikkitsomârivoĸ, sorlo tækkolaurapsiuk ĸongmuartillugo ĸilangmut.

Apostelille tuksiarvigivât, utterlutiglo ĸaĸĸamit orĸsoktalingmit Jerusalemut ĸuviasuvaksoadlarlutik. Kattimaviksoarmêtsainarpullo Gûde nertorlugo, nakorilugolo.

Uvlune taipkonane, Okpertut 120it attautsekut kattimalermatta, Pêtruse akkorngænnit nikkovipoĸ, oĸarlunelo: illipse angutit ĸattangutigêt, illunamassiase ĸaujimatsiarpose Jûdasemik, pijoĸalauĸtunniglo tâmna pivlugo, aglaksimangmallo tâpsominga aglangne imgerutine: „ajoĸertuivinga assianut pititaule.“

Taimak pivlugo angutit illangat najortigitsainarlauĸtavut Nâlegaĸ Jêsuse annitillugo ittertillugolo uvaptingne, Johannesib baptisilerninganit uvloĸ ĸongmuartitauvinga uvaptingnit tikkidlugo kigligiudsijeoĸattigijæksarivavut makkininganik.

Magguglo ingmigut pitipakit, Jôsefe Barsabasemik taijaĸ, Justusemik attipsâlik; Mattiaselo.

Tuksiarlutiglo oĸarput: Nâlegak, inuit illûnamassiatik ômattinginik ĸaujimajotit, nelionaeruk, ukkungnangat maggungnit neliaĸ anneringmangangne; Attausek pititaulerĸovlugo kivgaunermik Apostelionermiglo, Jûdasib ĸemâlauĸtanganik; inniminut aingmat.

Immerautigilermattikik, Mattiase sâpa nellaudlugo; Apostelinut 11inut tâva illautitaulerpoĸ.

Ebrêerit 9, 24. Kristuse ittingilaĸ ivjornaitomut aggangnut sennamajomut; ĸilangmulle itterpoĸ, pivluta tamattomane saĸĸeromavlune Gûdib kênangata sângane.

Img. 110, 1. Nâlegak oĸalauĸpoĸ Nâlekam-

nut: Tallerpingma tungânut ingitit, ômigijingnik illijerкârtinnanga ittikavît ikovrangænnut.

40. Anernerub ajunginerub kovijauninganik Apostelinut Penteкosteme.

Penteкostib uvlunga nelliutingmat, illûnatik Okpertut, angutit arnallo, adsigêktomik issumaкarlutik kattimalauкput. Tagvainak sulluksuksoaкarpoк kilangmit pijomik, sorlo aккunarsoarmit pilune, iglolo illûnât tâpkoa najortangat tættætauvoк mattomunga.

Tâpkonungalo saккertoкarpoк ikkomârsutitut ingmikoartutitut oкartitut кoblorsimajutitutitunik, illûnaitalo attunit tupvigilerpait. Illunaitalo illumertaulerput Anernermik ajunginermik, oкâladlalerpullo oкautsinut tussarngartanut; sorlo Anernerub oкâlajungnartingmagit.

Jûdeкalauкporlo Jerusaleme igloкartunik, angutinik Gûdemik nâlektunik, inuкattigênit sunatuinarnit кilaûb attânêtunit.

Sulluksuksoaк tamanna tussaramitsuk, unnuktorsuit kattilerput кoaкsângadlarlutik, illûnatik oкauserivaktatik tâpkonunga attortaujut tussaramigit.

Illunamassiatigle kakkilâdlarput, tattaminiar-

lutik, oкarкattigêklutiglo: ahâk, ukkoa oкalajut illûnatik Galilêamiungilât? кanoк illingavâ, illûnata ingmiкorluta oкauserivaktavut inulerniptingnit tussaraptigît? Illa tussarpavut oкartut Gudib tattamnartullininginik, oкausivut attorlugit.

Illûnatik tâva kakkilâdlarput, uimamadlalarmiglo oкarкattigêkpullo: кanoк tamanna illinganiarкâ?

Illangille mittaklutik oкalulerput: mamarnermik Wainemik immersimavut.

Tagva Pêtruse nikkovipoк 11it illagilugit, nipperкortovlunelo oкautivait: Illipse Jûdiojose angutit naglingnartose, illûnaselo Jerusaleme igloкartose, tamanna nellonarungnaertitaule illipsingnut: Tallangilat tâpkoa, tallanganasugijase; tamædsauvorle nellautaijokut Joêlekut oкautigijaumajok sivorngagut: uvlut kingorlingine imaitsomârpoк, Gûde oкarpoк: Anernera kovijomavara inungnut illûnainut. Tattamnartullijomavungalo pikkane кilangme, nellunaikutaкartitsilungalo attâne nuname, aungmik ikkomamiglo, isserlûblo pujuanik, imaitsomârporlo: Nâlekab attinga tailugo tuksiartoк, piulijaujomârpoк.

Illipse angutit Israêlitiôjose, oкautsit ukkoa tussâsigik: Jêsuse Nazaremioк, angut Gudemit pijok, saккijâlauкtoк akkunapsingne piniarnerminut, tattamnartullinerminullo nellunaikutanullo; Tâmna tigulauкpasse idluitullijut aggangittigut, kikkiaktorlugolo senningajolingmut toккodlugolo.

Jêsuse tâmna Gûdib tuppaktilaukpâ; illû-

nata tamattominga kigligiutsijeovogut. Mânna Gûdib tallerpiagut ĸongmuartitaugame, Atâtablo angersimaninga Anernermik ajunginermik pilauramiuk, tâpsominga tagva ĸovisilauĸpoĸ takkojapsingnik tussartapsingniglo.

Tagva mânna Israêlib kinguvângit tamapse kaujimatsialeritse, Gûdib Jêsuse tâmna kikkiaktulauĸtase senningajolingmut, Nâlegangortilâlo Kristusingortilaungmago.

Tamannale tussaramitsuk, ĸibliktaulerput ômattimikut, Pêtrusemullo assinginullo Apostelinut oĸarlutik: illipse angutit ĸattangutigêktose, sumik piniartuksauvita? Pêtrusib oĸautivait: ĸaĸĸialeritse, baptitaulerluselo illûnase Jêsusib Kristusib attinganut, ajornerit issumagijaujungnaerutiksanginut; Anernerub ajunginerub tunnergutânik pilârpose tagva.

Illipsingnulle kittorngapsingnullo oĸautsitukkoa illingavut, ungasiktomêtunullo tamainut, Nâlekab Gûdipta ĸaiĸojomârtanginut tamaunga. Okautsinulle unnuktunut, ukkoa assinginut kigligiudjivigivait, ĸaiblarlugillo oĸarpoĸ: piulijauniaritse kinguvângoĸattigênit ukkonangat tappatojunit.

Oĸausinginik ĸuviasuklutik nâlektut, baptitaulerput; uvlormelo taipsomane 3000 it illautitaulerput.

Joh. 3, 7. 3. Jêsuse Nikodemusemut oĸarpoĸ: nutâmik erniangojuksauvose. Ahamarik, ahamarik oĸaupagit: erniangongitok immermut

Anernermullo, Gûdib nâlegauvinganut pijungnangilaĸ.

Joh. 16, 13. Ipsomale miksekârnerub anerningata tikkikune, miksekârnernut tamainut tessiorniarpâse; Tâmnauvoĸ kigligiutjiniartoĸ uvamnik.

---

41. Ananiasib Safirablo tuavitomik toĸĸonigingnik.

Okpertungortitaujulle Kristusemnt illûnatik Apostelit ajoĸertûtinginik nâletsainalerput, illagêklutiglo, ĸaĸĸôjaniglo avgoilutik tuksiarĸattigêklutiglo.

Uvlullo tamaita illagêklutik kattimaviksoarmêput, ĸaĸĸôjallo avgorpait iglune tamaine. Nerrivullo, Gûdelo nertorpât ĸuviasuklutik issumalingasuituniglo ômatteĸarlutik, inungnullo illunainut ivlerijauvut.

Okpertulle unnuktoksôjut (sorlo) attautsemik ômatteĸalarmiglo, attautsemik tarneĸarput; perkutimingniglo oĸartoĸangilat piminik tailugit; tamaitale adsigêktomik avikpait ingmingnut.

Ajoĸsartoĸalaungilaĸtauĸ tâpkoa akkorngænne; perorsêvingniglo igluniglo peĸartut, makkoa niorvgotigijamiglo akkingit ĸaipait, illilugillo Apostelit ittiganginut; ajoĸsartullo illûnaita tunnitjiviovut ajortanginik tamakkonangat.

Angutible Ananiasemik attigub, nulliane Safîra illagilugo, perкutine niorvgotigivait, akkingitale kênaujat illangit angiarivait, nulliane кaujimatillugo, illainangille кaipait illivlugillo Apostelit ittiganginut.

Pêtrusele oкarpoк: Ananiase, sôg Sâtanasib ômattit illumertipâuк, Anerneк ajungineк sægloкidlarangne, perorsêviub akkingita illangit angiarilugît? Perorsêvigigangne perкutigilaungipiûk? pissiarijaungmallo, akkingatauк illingnut perкutiksaulaungilâк? sôg ômattingne taimak issumalauкêt? inungnik sæglokitsingilatit Gûdemigle.

Ananiasible oкautsit tamakkoa tussaramigit, ochovoк, anernekarungnaerlunelo. Tamattomingalo tussartut, angijomik erкsivut. Inôsuktulle angutit nikkovidlutik timinga annitipât illuveriartorlugo.

Killamiojungnaermallo, stundit pingasut kingorngattigut, nullianga itterpoк, nellovlune кanoetoкalernermangât. Pêtrusible apperivâ: oкautilaunga, perorsêvik taimak akkitutigijomik niorvgutiginerpitikkô? kiovâ: ahaila, taimak akkeкalauкpoк. Pêtrusible oкautivâ: sôg adsigêktomik issumaкarpitîk, Nâlekab Anerninga ôktoromavlugô? ahâk, uingnik illuversijut ittigangit upkuab sillatanêput, igvittauк anniniarivâtit.

Tagvainarlo ittiganginut ochovok anerneкarungnaerlunelo. Tagva inôsuktut angutit itterput, toккungajorlo naipipât, annilugolo illuverpât uingata sennianut. Illagêktullo illûnatik angijomik erкsilerput, tussartullo tamattominga illûnatik.

Matt. 16, 18. Oĸaupagit: Pêtruseôvotit, ĸairtomullo mattomunga illagêktoĸotikka tungatitsomavakka, târtoĸsublo pitsartuningata sâlagiiangilait.

1 Tim. 6, 10. Torkuineĸ amângovok ajortunut tamainut.

Ebrêerit 13, 5. Illiornise torĸuinermut pinago, pitaĸarnerit tamâne nâmagissigik.

42. Stefanusemik.

Uvlunne taipkonane Okpertut unnugannermatta, Apostelit 12it aklujut ajortangit pitjutigilugit illagêktoĸsuit katterĸoleipait oĸautilugillo: idluangilaĸ, Gûdib oĸausingit kammagingikuptigik, kivgartorlutâlo nerrimârtunik. Taimaimat erdlingnartose ĸattangutigêt, angutinik 7nik ĸennilauritse akkunapsingne, idluartoĸutaujunik, Anernermiglo ajunginermik, sillatunermiglo illumertaujunik, kivgartorĸojæksaptingnik tamattomunga. Uvagulle sorêrata tuksiarlutalo oĸâlajomavogut oĸautsinik tussarnertunik.

Kattimajullo oĸautsit tamakkoa idluarivait, Angutillo 7it annerivait, pitipaillo Apostelit sângænnut, tuksiarlutiglo aggangmingnut pattingmivlugit.

Tâpkoa illangat Stefanuse, angut okpernermik pitsartunermiglo angijomik illumertaumajok,

tattamnartullijok, nellunaikutaksoarniglo pijok inungne.

Tagva Jûdit illangit, Libertinerinit, Zirenemiunillo assinginillo illiniarvingnit pijut, sakkerput, Stefanuse appersorkattiginiardlugo. Sillatuningalo anernerlo okalajutigijanga akkerartorungnangilakit.

Tagva angijomik ningaumajâdlarlutik inugasaksuit pikkablatipait, angajokâllo, aglangniglo illisimajut; tikkidlugo tessigoarpât, kiglissiniartunullo âpât. Sæglotujoksoarniglo sakkertitsivut okâlajunik: Inuk una soraingilak okauserlungnik okarlune iglugasæksoarnut ivjornaitunut makkonunga perkojanullo; tussalauraptigo okartok: Jêsusib Nazarêmiub asseroromârpait iglugasæksuit makkoa, illutsillo ablatsautilugit, Môsesib perkojangit uvaptingnut.

Takkunârpâllo kiglissiniarvingme iksivajut illûnatik, kênangalo tækkovât, sorlo Engelib kênangatut.

Tagva ajokertuinerojok okarpok: Tamanna taimaikâ? Stefanuse tagva nikkovipok, okâlavlunelo tâpkonunga akkunit Gûdib tattamnartitanginik, itsaksoarnit piniarlauktanginik atâtagilauktanginut Israêlitinut, sorlole inugiartoksuit Jûdit akkerartutsainarlaungmatta tamât, kujalinginermut Nâlekamut sokkoserlugatik, okarlunelo: Tappatojoksojose kippimangitoselo ômattipsigut siutipsigullo, akkerartutsainarpasse Anernek ajunginek. Atâtagijapsetut illipsetauk taimailiorivose.

Nellautaijut nelît atâtagijapsingnut unang-

mijaulaungilât, toĸĸotaulaungilallô? sivorngagut oĸâlalauĸtut idluartub tâpsoma tikkitsomârningañik! mânna tâpsominga pititsijungolaurivose inuartungolapselo. Perĸojat pivasse Engelit pititsiningittigut, nâlengnagillo.

Tamanna tussaramitsuk, ômatteroĸtauvut nêrĸolârtitsivlutiglo tâpsomunga. Stefanusele anernermik ajunginermik angijomik illumertaugame, kilangmut âr'orpoĸ, tækkolugolo Gûdib ânanauninga, Jêsuselo Gûdib tallerpiane nangertoĸ; oĸarporlo: Ahâk, kilak angmajok tækkovara, Inûblo erninga nangertoĸ Gûdib tallerpiane.

Nipliadlalerpulle siutitik mattuvlugit attautsikullo sorsugvigijartorpât, pingujarlugo iglugasæĸsoarnit, millulâllo ujarĸanut.

Passiklertullo annoratik illivait inôsuktub ittigangita sângænnut, Saulusemik attigub, Stefanuselo ujarkanut millorpât, tuksiartoĸ oĸarlunelo: Nâlegak Jêsuse, anernera piuk!

Sêrkortolerporle nipliadlarlunelo: Nâlegak, ajortulliningænnit tamattomangat issumagijungnaervigikit! Tamattomingalo oĸarêrame sinnisilerpoĸ.

---

1 Petr. 4, 19. Gûdib issumanganut âniatitaujut, tarnitik perĸojaĸsarivait tâpsomunga, nertornarlune pingortitsijomut, ajungitulliarlutik.

Matt. 5, 44. Akkerartortise nagligisigik; illipsingnut oĸauserluktut saimartisigik; ômigijise ajungitulliviginiarsigik; illipsingnik kiksartitsijut unangmiklertullo tuksiarutisigik.

Takkot. 2, 10. Sokkosijuilerit toĸĸomut, tagva niakotemik inôgutelingmik tunnitsivigijomavagit.

43. Saulusib unangmiklerninganik Okpertunik. Samâriamiut sâgiarninginik. Pimaklertib sâgiarninganik.

Saulusible Stefanusib toĸĸotauninga idluarivâ. Taipsomane illagêktut Jerusalemêtut angijomik unangmijaulerput; tâpkoalo illûnatik siamarterput nunangnut Judêamut Samâriamullo, Apostelit kissimik pinatik. Angutille okpertut Stefanuse illijartorpât, angijomiglo keavât.

Saulusible illagêktut nungupait, iglut illûnaita ittersârpaklugit, angutillo arnallo saĸĸertipait, pitilaitalo parngnanaersimavingmut. Siamartersimajulle arvertarput, oĸautsillo tussarnertut oĸariartôtigivlugit.

Filippusele, taipkoa angutit 7 it illangat attersârpoĸ iglugasæĸsoarnut Samâriamêtunut pilune, Kristusemik oĸâlavigijartorlugit. Inuille nâletsiarĸattigêkput Filippusib oĸausinginik, tautularmiglo nellunaiĸutaĸsoarnik piniarnerijanginik; anernerit makkojungnartut anningmatta unnuktunit illumiktunit, nippeĸadlarlutik, tumângajullo tussiaktullo unnuktut âĸiktauvut. Iglugasæĸsoarnelo tâpkonane ĸuviasuvaksoadlarput.

Apostelille Jerusalemêtut tussaramik Samâriamiunik, Gûdib oĸausinginik illalliulertunik, Pêtruselo Johanneselo taipkonunga tillivakit. Tâpkoa attâramik tuksiarutivait, Anernermik ajunginermik tunnitsivioĸovlugit. Aggangmingnullo pattingmingmattikik, Anerneĸ ajunginek pigilerpât.

Aposteligle tâpkoa magguk Nâlekab oĸausingit kigligiutigilaitalo oĸautigilauramikik, Jerusalemut utterivuk, oĸâlavlutiglo oĸautsinik tussarnertunik Samâriamiut iglugasangine unnuktune.

Filippusele akkunit Samâriamêdlune okautsinik tussarnertunik oĸâlavlune, uvlut illangane Nâlekab Engelingata oĸautivâ: nikkovilerit ailerlutillo seĸĸinerdlinut, apĸosineĸ Jerusalemit Gazamut illingajok attordlugo inuĸangitokut.

Nikkovidlunelo ailerpoĸ, ahâglo, Etiôpiamioĸ (ingergajok) pimaklerte angut angajoĸâĸsoaĸ, Etiôpiamiut attanersoangane arname, Kandazesemik attelingme, taipsoma perĸutinginik illûnainik udsertortoĸ; tâmna Jerusalemut tikkilauĸpoĸ tuksiariartorlune. Angergarasuarporlo nunaminut ĸemukserlune, Nellautaijublo Jesaiasib aglangit attuarpait.

Anerneruble Filippuse oĸautivâ: ailerit, ĸemmuksit ukkoa najorlugit. Filippusible aĸpangerdlune tikkinamiuk tussavâ, nellautaijub Jesaiasib aglanginik attuarsijoĸ, apperivâlo: attuartattit tukkisigalloarpigît? Oĸautivâle: ajoĸer-

tortaunanga ĸanoĸ pijungnarĸêĸ? Filippuselo innalerpa ikkimaĸattikumavlugo.

Aglaille attuartangit imaiput: tessiortauvoĸ saugaĸtut toĸĸotauvingminut, saugaraĸtullo niplingitotut sallijiminut, taimaktauĸ tâpsoma kannine aitarlaungilâlônêt; kiale inôningata sivitûninga oĸautigijungnarpaûĸ?

Tagva pimaklertib Filippuse oĸautivâ: ĸennuvigivagit oĸautilaunga, nellautaijub kina oĸautigivaûĸ? nangminerminiglônêt assiminiglônêt oĸarĸâ?

Tagva Filippusib oĸautsit tamakkoa (Jesaiasib aglangine Kap. 53 me) pitjutigiĸârlugit oĸâlavigivâ oĸautsinik tussarnertunik Jêsuse pivlugo. Ingergaramiglo immeĸartomut tikk.puk; pimaklertelo oĸarpoĸ: ahâk, immek tagga, suna agviarĸâ baptitauĸonnanga?

Filippusele oĸarpoĸ: ômamut illuitomut okperuvit, pijuksauvotit. Tâmna kiovoĸ: okperpunga, Gûdib Jêsuse Kristuse erneringmago. Kemmuksillo noĸĸartipait, immermullo tammarmik pilutik, Filippuselo pimaklertelo; Filippusiblo baptipâ. Kakkingmaniglo immermit, Nâleĸab anerningata Filippuse aularutivâ; pimaklertiblo tækkojungnaerpâ; ĸuviasuklunele angergarpoĸ.

Filippusele Asdodeme naipitauvoĸ, tagvanelo arvertarpoĸ iglugasæĸsoarnut illûnainut, oĸautsit tussarnertut oĸâlatigijartorlugit, Zesarêa tikkidlugo.

Rôm. 10, 17. Okpernek tagva oĸâlanermit pivoĸ, oĸâlanerle Gûdib oĸausinginit.

Joh. 5, 39. Aglangne ĸenneritse; inotsemik nungusuitomik pitaĸarasugigapse tâpkonane; tâpkoangôvullo kigligiudsijut uvamnik.

44. Saulusib sâgiarninganik.

Saulusele sulle ĸinnagiarpoĸ sillungnermut toĸĸotsinermullo Nâlekab okpertoĸotinginik; ajoĸertuinerojomullo aivoĸ, ĸennuvigivâlo aglangnik pijuksanik Damaskusemut, illiniarvingnullo tagvanêtunut, illanginik okpertunik naipitsinajarune, taipkoa angutit arnallônêt ĸellaksorĸârdlugit tikkiutsomagamigit Jerusalemut.

Pijoĸalauĸpoĸ tagva, apĸomêtillugo Damaskusib ĸannitanganêdlune, tagvainak ĸaumajub kilangmit pijub ĸaumaksarpâ, nunamullo ochovoĸ, nippemiglo tussarpoĸ oĸautijomik omunga: Saul! Saul! sôg unangmivinga? Oĸautivâle: Nâlegak kinauvêt? Nâlegak oĸarpoĸ: Jêsuseôvunga unangmijat: kapput tukkarlugo ajorsaleromârpotit, (akkerartorlunga).

Sajulerlunelo ĸoaĸsângadlalarmelo oĸarpoĸ: Nâlegak sumik piniarĸovinga? Nâlekab oĸautivâ: makkilerit ailutillo iglugasæĸsoarnut, tagvane oĸautjaulârpotit piniaraksarnik.

Angutille ingergakattingit ĸoaĸsângavlutik nangerput, nippe tussaramitsuk inuksinatiglo.

Saulusele makkipoĸ nunamit, uitaleramelo tautungilaĸ sumik, aggangittigullo tiguvât, ιessiorpâllo Damaskusemut. Uvlunelo pingasune tautugane nerrinanelo immingilaĸ.

Damaskusemele illiniartoĸalauĸpoĸ Ananiasemik attelingmik; tâpsomunga Nâlegak oĸarpoĸ tækkotitjutikut: Ananiase! oĸarporlo; ovanêpunga Nâlegak. Nâlekab oĸautivâ: nikovilerit, ailutillo iglut akkorngatigut, apĸosineĸ naggojomik taimajok attuaruk, Jûdablo iglungane Saulusemik attelik apperĸotigiuk Tarsusemiok; ahâk tuksiarpoĸ.

Ananiasible kiovâ: Nâlegak, angut taimna unnuktunit tussaumavara, okpertoĸotingnik kappiasuktitseĸattalauĸtoĸ angijomik Jerusaleme. Ajoĸertuijoĸsuillo perĸolauĸpât, ovane ĸellaksorlugit tamaita atternut tuksiartut.

Nâlekable oĸautivâ: ainiarit, tâmna uvamnut annerimajok, attortuksauvlune attera oĸautigilugo nellojunut, attanersoarnullo, Israêliblo ĸittornganginut. Illa, ĸaujititsomavara ĸanoĸ angijomik kappiasuktitaujomârmat attera pivlugo.

Tagva Ananiase aivok itterlunelo iglomut; aggangminullo pattingmivâ oĸarlunelo: naglingnartoĸ ĸattangut Sauluse, Nâlekab Jêsusib, tækkotitub illingnut apĸome tamaungartillutit, tillivânga tautuktitauĸovlutit illumertauĸovlutillo Anernermik ajunginermik.

Tagvainarlo kavitsitun-itunik kattaktoĸarpoĸ ijigingnit, tautulerivorlo; makkivlunelo baptitaulerpoĸ, nerrilarmelo nakkoĸsijauvoĸ. Mânnakullo tâva Kristuse oĸautigivâ illiniarvingne, Gûdib ernerijanganik oĸarlune.

Tamattomingale tussartut illûnatik tattaminiarput, oкarpullo: Asserorterilauкtoungitôк una illûnainik Jerusaleme tuksiartunik Jêsusib attinganut, tamaungalauкtorlo кellaksorsimatillugit pititsomavlugit ajoкertuijoкsoarnut?

Saulusele songosivalliavok, Jûdillo Damaskusemiut nippangertipait, Jêsuselo Kristuseôjok oкautigitsiarlugo.

Uvlullo unnuktut kingorngatigut Jûdit kaggimiolerput toккotsomavlugo. Saulusele oкautjaulerpoк tamattominga. Ittertarvingnele udsertorput uvlotillugo unuamelo, toккotsomavlugo. Tagva illiniartut unuame tiguvât amârgaujakut ningitipât avaloкsuit sillatânut.

Saulusele Jerusalemut tikkiname, Okpertut tagvanêtut illaginasualerpait; illûnatigle erкsigivât, okperatiglo illiniarteoninganik.

Barnabasible ingminut pitipâ, âlâllo Apostelinut, unipкautivlugillo кanoк Paulusib Nâlegak tækkolaungmago, tâpsomalo oкautilaungmago, кanorlo sivôranane oкâlalaungmat Nâlekab Jêsusib attinganik Damaskuseme.

Najugarilerpaillo; Jerusalemiullo Okpertut annivigiкattarlugillo ittervigikattarpait, sivôrananelo oкâlavoк Nâlekab Jêsusib attinganik. Oкâlavlunelo appersorкattigivait Grichit; tâpkoale toккonasualerpât. Kattangutigêlle tamattominga tussaramik, Zesarêamut кannilârpât, tagvangallo Tarsusemut aiкovât.

1 Tim. 1, 12—14. Kristuse Jêsuse Nâlegavut кujagivara, nakkoкsitigijara, idluarasugilungalo kivgartortilaungmanga tamattominga. Sivorngagut mittauteкartoкsojunga Gûdemik, unangmiklertoкsolarmalo, allêkuteкadlalarmalo; nâpkigijaulerpungale, nellovlunga okperneкarnangalo taimailiolaurama. Nâlegaptale saimarsauta angiluartomik akluitoкsolauкpoк uvamne, okpernerlo, naglingnerlo Kristuse Jêsusemêtuk.

---

45. Korneliusib sâgiarniganik.

Anguteкalauкporle Zesarêame, Kornêliusemik attelingmik, sorsuksuksat Italiamiut zenturiungænnik (imaipoк: angajokâmik sorsuktuksanut 100inut). Issumagidlarlune opigosulauкpoк Gûdemik, iglomioкattine illagilugit, aitûsianiglo tunnijeкattarpoк inungnut, tuksiatsainartorlo Gûdemut.

Tâmna tækkotineкarpoк uvlub stundingita 9oningane; tagva Gûdib Engelinga ittertoк ômunga tækkovâ, tâpsoma oкautivâ: Korneliuse! tækkosarpâle кoaкsâlarmelo oкarpoк: Nâlegak sunâ? tâpsomale oкautivâ: tuksiarnitit pikkungarlutik Gûdib tussarpait, aitûtitillo issumagivait. Mânnalo angutinik tilliklerit Joppemut, Simonelo Pêtrusemik attipsâlik кaikojaukovlugo, Simonemik attelik, кettumaкsaijok najorpâ, immâb kig-

lingane iglulik; taipsoma oкautiniarpâtit piniaræksarnik.

Engelelo aularmat, Korneliuse kivgaminit magguk, sorsuktuksallo najortigivaktame illangat, Gûdemik nâlektoк, кaiкovait, unipкautivlugillo tamakkoninga tamainik, Joppemullo tillivait.

Uvlub aipangane, tâpkoa apкomêtillugit, iglugasæкsuillo кaglilermattigik, Pêtruse iglut кollerpangænnut majorarpoк, tuksiaromavlune, uvlub stundingita 6 oningane; kâleramelo nerrijomavoк; nerкiksaliormatsugle ingminik ikpigijungnaerpoк.

Kilaglo angmajok tækkovâ, illitsiviglo aккarvigijine, sorlo tingerautaкsoatut, terreкongittigut кellaksorsimajok, nunamullo ningititaujok. Illuanêtoкalauкpoк sunatuinarnik nunab nergjutinginik, nujuartuniglo pamgortuniglo, tingmitjaniglo кilaub attânêtunik.

Nippelo tâpsomunga imailivoк: Pêtruse, makkitit, toккotsilutit nerrigit. Pêtrusele oкarpok: aukagle Nâlegak, nerrilaunginama sulle nachonartomik makkojungnartomiglônêt.

Nippiblo aipânik pivâ: Gûdib ivjornarungnaertitangit nachonartitæksaringilattit. Taimaglo pingasuêrtorpoк; illitjiviglo ama kilangmut amuartaugivoк.

Pêtrusele illumine siarklilermat, tækkotitjut tækkolauktane кanoк tukkekarmangât, ahâk, angutit, Korneliusib tillijangita, Simonib iglunga apperкotigivât, upkuablo sillatâne nangerdlutik, Pêtruse apperкutigilugo, tagvanêngmangât.

Anerneruble oкautivâ: ahâk, angutit pinga-

sut kennerpâtit; makkitit, attersârlutit, illagigikit, kollarnaglo, uvanga tâpkoa tillilaurapkit.

Tagva Pêtruse angutit attersârvigivait, okarlunelo: ahâk, kennertasse uvangauvunga; suna pivlugo tamanêkisê? okarput: Korneliuse Zenturiôjok, angut issumagiktok, Gûdemik nâlektok, Engelekut ivjornaitokut kaujititauvok, illingnik kaikojerkovluvo iglominut, okautsinik tussartuksauvlune illingnit. Itterkolerpait tagva sinniktartilaitalo. Kaungmalle angutit tâpkoa aularkattigivait, Zesarêamut pilutik, Joppemiulle kattangutigêt illangita illagivât; Korneliusible iglominêdlune uttakkivait.

Tikkingmattalo, Korneliusib pagrearpâ, pâmaklunelo ittiganginut, tuksiarvigivâlo. Petrusible makkitipâ okarlunelo: makkitit, inutuinauvungatauk; okarkattigilauramiuglo itterpok, unnuktullo kattimajut naipipait; okarvigivaillo: nellungilase idluangimat, Jûdit illangata takkorngortat illagikpagit; Gûdible kaujitilaukpânga, inuit neliallônêt taijaksaungimat nachonartomik makkojungnartomiglônêt. Tamanna pivlugo kunnunanga tikkipunga tamaunga illipsingnut; apperivapselo mânna: suna pitjutigilugo kaikolaungmangâpsinga?

Tagva Korneliusib unipkautivâ tækkotitjûmik tækkolauktaminik, Engeliblo tilliklerkojininganik, okarlunelo: mânna Gûdib sângane tamapta kattimavogut, tussaromavlugit Gûdib okautigijaukojangit tamaita illingnut.

Pêtrusible kannine angmalerpâ okarlunelo: mânna kiglilingmik tukkisivunga, Gûdib inuit

nellîllônêt nachogingimagit; inuille sunatuinait, tâpsominga sivôrajut idluartullijullo illalliorpait.

Oĸâlavorlo ama tâpkonunga ullapirsaumik Jêsusib Kristusib tikkiulauĸtanganik nunamut, oĸarlunelo: Jêsuse Nazareıniok pivlugo, Gûdib mingoalauĸtanga Anernermik ajunginermik pitsartunermiglo; tâmna arvertarlaungmat ajungitulliartorlune, inûlilaitalo illûnaita sâlaulauktut, Gûdib najormago.

Uvagullo kigligiutsijiovogut tâpsoma piniarnerilauĸtanginik; tâmna toĸĸolaukpât, nivingatipâllo kejungmut.

Gûdib tâmna tuppaktilauĸpâ uvluk pingajuangne, erkartuijuksangortipâllo inôjunik toĸĸungajuniglo. Jêsuse tâmna — oĸarpoĸ — nellautaijut illûnatik kigligiutigivât, okpertut tâpsomunga illûnatik tâpsoma attinganut issumangnarungnaitomik ajorninginit pilârmatta.

Pêtruse oĸautsinik makkoninga oĸâlatillugo sulle, Anerneĸ ajungineĸ illûnainut oĸautsinik nâlektunut pivoĸ. Okpertullo Jûdit, Pêtruse illagællugo tikkilauĸtut, tattaminiarput, Anernerub ajunginerub tunnergutâ nellojunuttauk kovijaungmat; tussaramigit takkorngartat okausinginut oĸâlajut, Gûdelo nakoridlarlugo· Tagva Pêtruse kiovoĸ: immermik innerteriuteĸarungnartoĸarĸâ, baptitauĸonnagit ukkoa, Anernermik ajunginermik illangiutititaujut uvaptitût? Baptitauĸovaillo Nâlekab attinganut. Kennuvigivât tagva, uvliojomavlutik uvlut illanginik.

Rôm. 10. 12. 13. Adsigêngilungilat Jûdillo Grichillo; attausênaĸ Nâlegaringmatsuk illûnatik, akluitoĸ illûnainut tuksiartunut tâpsomunga.

Nâlekable attinga tailugo tuksiartoĸ, piulijauniarmat.

Efes. 2, 17. 18. Jêsuse Kristuse tikkisimavoĸ, oĸautsinut tussarnertunut ullapirsaumik oĸâlavlune illipsingnut ungasiktomêlauĸtose, ĸannitomêlauĸtullo.

Tâpsomûnale tamapta apĸotiksaĸarapta Atâtamut, anernerme attutseme.

---

46. Jakôbusib toĸĸotauninganik. Pêtrusib piulijauninganik parngnanaersimavingmit.

Nelliutome taipsomane attaniub Herôdesib illagêktut illangit tiguvait kappiasuktilerdlugit. Jakôbusele, Johannesib angajua, toĸĸopâ saviksoarmut. Tukkisigamelo tamanna Jûdinut idluarijaungmat, Pêtrusetauĸ tigugivâ, parngnanaersimavingmullo pitipâ, udjertortauĸovâllo sorsuktuksanut simertautijuksanut, sittamat sittamaertordlugit; issumagivâlo inungnut saĸĸertitsomavlugo aularviksiorviub uvlungit nâkpatta.

Taimak Pêtruse parngnanaersimavingme udjertortaulauĸtôgalloaĸ, illagêktulle soraeratik tuksiarutivât Gûdemut.

Tagva imâk pijoĸalauĸpoĸ: Herôdesib saĸ-ĸertitsomangmago, unuame taipsomane Pêtruse sinnikpoĸ sorsuktuksâk magguk akkorngangne, ĸellaksorsimavlune ĸellaumgujanut maggoinut; udjertortuglo magguk upkuab sillatâne udjertorpâk parngnanaersimavik.

Ahâglo, Nâlekab Engelinga tagvunga pivoĸ, ĸaumajublo parngnanaersimavik ĸaumaksarpâ, Pêtruselo sennerâgut pattikpâ tuppaktilâllo oĸarlune: makkisârit! kellaumgujallo pêrput agganginit.

Engeliblo oĸautivâ: tapseruserdlutit ittigagusilerlutillo, ulliksuillo attilugo mallinga. Annivlunelo mallikpâ, nellovlune Engelib nellagut taimak illiorvigingmago, tækkotitjûmigle tækkonasugællune.

Udjertortorle sivorlek aipangalo ĸângerdlugik, upkoaĸsoaĸ kikkiangojoĸ tikkipâk, iglugasæĸsoarnut sangmijoĸ; tâmna ingminik upkuêrpoĸ (anniviliorlugik) annigamiglo iglut akkorngatigut aivuk; tagvainarlo Engelib ĸemakpâ.

Pêtrusele ingminik tukkisilerame oĸarpoĸ: mânna mikselingmik tukkisivunga, Nâlekab Engeline tillingmago piulivlunga Herôdesib agganginit, Jûdillo nerriungninginit tamainit. Taimak issumasilerame, Mariab, Johannesib Markusemik attipsâggub iglunganut pivoĸ; tagvane unnuktut kattimavut tuksiarlutiglo.

Pêtrusible sillatânit upkuaĸ avilortarmago, arnab kivgab Rôdamik attigub nautsertoriartorpâ; Pêtrusiblo nippinga illitarigamiuk, ĸuviasungnermut upkuêngilâ, aĸpangerdlunele itterpoĸ,

oĸariartorlune Pêtrusemik upkuab sillatanêtomik. Taipkoale oĸautivât: issumaerutivotit. Tâpsomale soĸĸoserane taimainerarpâ. Oĸarput: tagva Engelinga.

Pêtrusele ama avilortarpoĸ; upkuêrutigamitsugle tækkovât, tattaminiarpullo. Aggangminulle nullorarpait nippangerĸovlugit; unipĸâlerporlo ĸanoĸ Nâlekab piulingmago parngnanaersimavingmit, oĸarlunelo: Tamanna oĸautigisiuk Jakôbusemut ĸattangutigênullo.

Aivorlo tamattoma assianut aularlune.

Kaungmalle sorsuktuksat mikkingitomik kappiasûtigivât, Pêtruse ĸanoĸ illinermangât. Herôdesible ĸaiĸogamiuk nenninagolo, udjertortut kiglisiniarĸârdlugit toĸĸotauĸovait; Jûdêamillo attersâlerpoĸ Zesarêamut tagvanêlerdlunelo; issumaĸarame Tirusemiut Sidonemiullo unatadlaromavlugit. Tâpkoale tikkipât, ĸennuvigivâllo unatartaujomanatik; nunaĸotimingne nerĸiksarsiortuksaugamik attaniub nunaĸotinganit.

Uvlormele issumasimavingmine Herôdesib annorâne attanersônerminik saĸĸertitsijut attivait, iksivautaĸsoarmullo ingidlune oĸâlavigilerpait.

Inuille nipliavigivât: tamædja Gûdib nippinga, inubloungitoĸ. Tagvainak Nâlekab Engelingata annauvâ, Gûde nertungimago; ĸoppergunullo inôvlune sulle nerrijaulerpoĸ, anernangêrlunelo.

Efes. 6, 18. Tuksiatsainaritse anernerme illûnainik pijarialingnik, tuksiarnermullo ĸennu-

nermullo; taimailiorкovluse sorêrase pigârmititse tamât, ivjornaitut tamaita tuksiarutigilugit.

Sal. oкal. 16, 5. Omat piojorijoк Nâlekab makkojugivâ, pitlartautailiniangilarlo; taimaitut illûnatik illagêlerpattalonêt.

---

47. Paulusib Barnabasiblo Ikônia-mênigingnik.

Paulusele Barnabaselo ingergaкattigêlerpuk Asiarârsukut, oкautsit tussarnertut Jêsusemik oкautigijartorlugit iglugasæкsoarne tagvane, Jûdit illiniarvingine.

Taimailiorpuktauк Antiochiame, iglugasæksoarne angijune, unnuktullo Jûdit Jûdioкattaujullo tagvane okpilerput, Pauluselo Barnabaselo mallikpakit. Aposteligle Okpertut kaiblarpait: Gûdib saimarsautânut nippingatsainarкovlugit.

Sabbatible tugliane iglugasæksuit illûnakassatik kattimajartorput, Gûdib oкausingit tussaromavlugit. Jûdille okpingitut inugasæкsuit kattimajut tækkogamigit, ningarosudlalerput, Paulusiblo oкausingit akkerartorlugit mittauteкadlarput.

Paulusele Barnabaselo sivôranatik oкâlavuк: Gûdib oкausingit oкautigiкârdlugit illipsingnut pijariaкalauкpoк; mânnale ajæktorapsigik, nangminipsingniglo pijuksaungitinapse inôtsemik nâksaungitomik, nellojunut tâva sâlerpogut.

Nellojulle tamanna tussaramitsuk, ĸuviasulerput, Nâlekablo oĸausingit nakorivait, okpilerlutiglo illûnatik inôtsemut naksaungitomut pijuksat.

Jûdille arnat nertornartut, angutillo angajoĸaujut iglugasæĸsoarne ningarosuktilerpait, Pauluse Barnabaselo unangmijauĸovlugik, pingujarpakillo erĸâmingnit. Tâpkoale ittikkamik sanningit katterarpait tâpkonunga, Ikôniamullo aularlutik.

Ikôniamelo itterĸattigêkpuk Jûdit illiniarvingænnut; oĸâlangmanigle unnuktoĸsuit Jûdit Grichillotauĸ okpilerput; pijoĸalauĸporlo tagvane nellunaikutanik tattamnartuniglo Apostelîk aggangittigut.

Jûdille okpingitut nellojut (Grichit) aulatidlarpait ningarosuktilaitalo ĸattangutigênut (Okpertunut); taimaimat unnuktovaksuit iglugasæĸsoarmiut maggoilivut, illangita Jûdit illagivait, illangitaApostelit.

Perajaludlalermattale nellojullo Jûdillo angajoĸâtik illagællugit, mittautikumavlugillo milloromavlugit ujarĸanut. Tamattominga tukkisigamik, ĸemâvuk iglugasæĸsoarnut Likaoniamêtunut, tagva Listramut Derbenmullo, nunablo tâpsoma erkânut; oĸautsit tussarnertut oĸâlatigijartorlugit.

Listramelo anguteĸalauĸpoĸ iksivainartomik, ittigalukame inûlerminit, pissujuitôtsainartomik. Paulusible tækkosaramiuk, missigilerlunelo tâmna

okperalloarmat âĸiktauniarnerminik, nipperĸortovlune oĸarpoĸ: nikkovilutit nangerit. Kiggertarpoĸ tagva, arvertarlarmelo.

Inuille Paulusib pijanga tækkogamitsuk, niplialerput: Gûdit inuktitun illivlutik aĸĸarvigivâtigut; Barnabaselo atserarpât Jupiteremik, Pauluselo Merkuriusemik, oĸâlajioluarmat.

Jupiterible ajoĸertuijungata tuktuvait niaĸôtiksallo ĸaipait, tunnergutigijomavlugit, inuit illagællugit. Aposteligle tamanna tussaramikko, annorâtik allikpait, akpangerlutiglo inuit akkorngænnut nipliadlalerpuk oĸarlutiglo: Angutaujose, sôg taimailiorpisê? inutuinauvoguk toĸĸojomârtoguk illipsetut; oĸautsiniglo tussarnertunik okâlavoguk illipsingnut, sâgiarĸovluse omangat Gûdeungitomit Gûdemut ômajomut, kilangmiglo nunamiglo, immârbingmiglo illuanêtuniglo tamainik pingortitsijomut.

Taimaglo oĸaramik, inuit innerterlugit serlak ajulingilait, tunnergutinik tunnijerĸonnagit.

Jûdille Antiochiamit Ikôniamillo tagvunga pivut, inuillo kajungersarpait, Pauluse millortauĸovlugo ujarkanut, unialâllo iglugasaĸsoarnit, toĸĸonasugællugo. Illiniartulle illumangmatsuk, nikkovipoĸ, ailunelo iglugasæĸsoarnut. Kaungmallo tagvangat aularpoĸ, Barnabase aiparallugo Derbenmut. Iglugasæĸsuillo tâpkoa oĸautsinik tussarnertunik oĸâlavigivait, unnuktullo ajoĸertulauramikik, ama utterivuk Listramut, Ikôniamullo Antiochiamullo; illiniartut (Okpertut) tarningit nakkoĸsitilugit kigligiudjivigilugillo, Kappianartut unnuktut attorlugit Gûdib nâlegauvinganut pijuksaugapta.

Paulusib okâlaninginut Jêsuse Kristusemik inuosuktok Timoteuse sâgiartitauvok; tâpsoma anânanga Jûdiôjok (attinga Eunika); atâtangale Grichiôlauktok. Kattangutigêt Listramiut Ikoniamiullo tâmna pilorikotigivât. Tamanna pitjugilugo Paulusib tâmna annerivâ, mânnamit aiparijomavlugo, ingergakattiginiardlugo igglugasæksoatigut. Tagva illagêktut okpernermut nakkoksititauvut, unnuksivalliavlutiglo uvlut tamaita.

Rôm. 5, 3—5. Kappianarnerit aglât nertôtigivavut, kaujimagapta kappianarnerit kennuêsertortitsingmatta. Kennuêsertornerle oksimanermik; oksimanerlo nerriungnermik kaitsivok. Nerriungnerle kangusuktitsiniangilak. Gûdible naglingninga kovimangmat ômattiptingnut.

---

48. Lîdiamik; parngnanaersimaviublo angajokânganik Filippeme.

Paulusib Silasiblo nuna Frîgia Galâtsialo apkotigigamikik, Anernermut ajunginermut innertertauvuk, okautsinik okâlakonagik Asiame. Mîsiale sennerkogamitsuk Troasemut attersârpuk.

Unuamelo tamattomane tækkotitjûmik sakkertokarpok Paulusemut: taimna angutaulaukpok Mazedoniamiok; tâpsoma nangerdlune tuksiarvi-

givâ oĸarlunelo: ikâlaurit Mazedoniamut, ikkajortigullo!

Mazedoniamut (tagva Europame, Grichit nunangata illanga) errinesulerdluta ainasuarpogut, kollarnangimat, Nâlekab taikunga ĸaiĸungmattigut, oĸautsinik tussarnertunik oĸâlavigilugit.

Tagva umiaĸtorluta Troasemit aularpogut, immârbikut ikârluta, uvlut illangine Fillippimut pivogut; iglugasæĸsuit tâpkoa angnerpângovut Mazedoniame, Rômiunik inuggit. Sabbate nelliutingmat, iglugasæĸsuit sillatânut pivogut kôngmut tuksiarviovaktomut, ingidlutalo, arnallo tagvane kattimajut oĸâlavigilerpavut. Arnarlo Gûdemik opigosuktoĸ, Lîdiamik attelik, niuverte aupaluktanik (annorânik), Tiatîramit pijok nâletsiarpoĸ; tâpsoma ômattâ Nâlekab angmarpâ, Paulusib oĸausingit kammagitsiarlugit.

Baptitauleramele iglomioĸattingillo, tâpsoma tagva kaiblarpâtigut, oĸarlunelo: okperasugigupsinga Nâlekamut, itteritse iglumnut; tagvanêtsainarluse. Katsungaitsomiglo itterĸovâtigut.

Iglugasæĸsoarne Filippeme arnaĸalauĸpoĸtauĸ (kivgaujok) anernelingmik, pijomârtuksanik oĸasûmik, angajoĸangillo tamattomunga akluititaulerput.

Arnab tâpsoma illûnânut mallikpâtigut, ĸaggudlarlunelo oĸarpoĸ: Gûdib ĸotsingnerpângojub inuit ukkoa kivgarivait; tâpkoa oĸautivâse apĸomik piloringnermut!

Paulusible tamanna kiksautigivâ, Anernerlo annerĸova arnamit; tagvainarlo annivoĸ. Nâlegangitale tamanna tukkisileramitsuk, sinnaungadlalerput, Pauluselo Silaselo tiguvakit uniarlugiglo angajoĸât sângænnut. Inuillo illûnatik pikkablâtitauvut pitjutigællugik; aulatsijullo annoraijartauĸovakit issaĸajauĸolâniglo, parngnanaersimavingmullo pitipakit, parngnanaersimaviublo angajoĸânganut udjertortautsiarĸovakit. Tâpsoma parngnanaersimavît ĸammanênerpangænnut pitipak, niungillo parngnanaersordlugit kejuksoarmut.

Unuarle ĸetteralermat, Pauluselo Silaselo tuksiarpuk, Gûdelo nakoridlarpâk; Parngnanaersimavingmêĸattingitalo tussarpakit. Tagvainarlo nuna sajukpiludlarpoĸ, parngnanaersimaviub tungavinga aulataudlarlune; tagvainarlo upkuangit illunaita upkuêrtauvut, ĸellarutillo illunaita ĸellarutjârput.

Parngnanaersimaviuble angajoĸânga sinningminit tuppakkame, parngnanaersimaviublo upkuangit upkuêrsimajut tækkogamigit, saviksoane amuvâ, ingminiglo kappidlaromavlune, ĸellaksorsimajut ĸemânasugigamigit. Paulusele nipliadlalerpoĸ oĸarlunelo: illingnik pitlarniarnaĸ, illûnata ovanêgapta.

Nenneroamigle ĸaitauĸojivoĸ, ittersârlunelo, sajulerdlunelo Paulusib Silasiblo ittiganginut pâmakpoĸ; anitilugiglo oĸautivâk: Nâlegâkka, sumik piniartuksauvêĸ piulijauĸovlunga? Oĸarpuk: Nâlekamut Jêsuse Kristusemut okperit, tagva piulijauniarpotit iglomioĸattitillo. Nâlekablo oĸausinginik oĸautivak, iglomioĸattingillo

illûnaita. Ingminullo pitipâk, unuab stundingane tâpsomane, killingillo ubvarpait; baptitaulilarmelo tagvainak, illanne illûnaita illagilugit, iglominullo ittertipâk, nerritilugiglo, ĸuviasulerporlo iglomiokattine illagivlugit, Gûdemut okpilerame.

Kaulermat aulatsijut parngnanaersimaviub angajoĸanga oĸautsauĸovât: Inûk tapkoa aularlîk. Tâpsoma oĸautsit makkoa oĸautigingmagit Paulusemut, tagva Pauluse oĸarpoĸ: issaĸadlalauĸpâtiguk inuit tækkoane, kiglisiniaranuglo, Rômiôgalloartoguk, parngnanaersimavingmullo pitilunnuk, mânnalo sagvangitome aularĸovâtigûk? Aukagle, nangminek annititsartorlittiguk!

Aulatsijut tussaramik Rômiôjungnik, sivôralerput, kaivullo mannigotomik oĸautivlugik anitipakit, tuksialâniglo, iglugasæĸsoarnit aularĸovlugik. Tagva parngnanaersimavingmit annivuk, pullariartorlutiglo Lîdiab iglunganut; ĸattangutigêllo tækkolauramikit mannigorlaitalo, aularpuk.

Takkotit 3, 20. Ahâk upkuamêtunga avilortarlunga; nippimnik tussartoĸarpát, upkuêrlunelo, tâmna ittervigiŋiarpara Kommunionemiglo peĸattiginiardlugo, tâpsomalo peĸattiginiardlunga.

Img. 46, 2. Gûde sungertutigivavut, pitsartutigilugolo; tukkisijaudlarpoĸ ikkajorteôngmat ĸanoetune. Tamanna pivlugo nangiarlungilagut, sillaĸsoaĸ nungunajaralloarpát, ĸaĸĸallo kivigalloarpatta immârbiub ĸerĸanut.

49. Paulusib okâlaninganik Atêneme.

Paulusib Silasiblo Ampifolise Apolônialo apкotigi gamikko, iglugasæкsuit Tessalônikamik attiggit tikkipait; tagvane Jûdit illiniarveкalauкput. Paulusib illutsimitut ittervigivait, oкâlavigivlugillo aglait attuarlugit; tukkeкartipaillo tâpkonunga, unertuivlune Kristusemik âniatitaujariaкalauкtomik, toккungajunillo makkitsariaкalauкtomik. Illangillo okpilerput, Pauluse Silaselo illagilerdlugik, Grichittauk Gûdemik nâlektut unnudlalauкput, arnattauк angajoкaunersat ikkitolungitut.

Jûdille okpingitut ningarosulerput, angutillo illangit illulutorsuit kassêtut ingmingnut kattitipait; pinasuarlutiglo Apostelîk âtsomavlugik inuit akkorngænnut; sullilugatigle, unuamele кattangutigêt Pauluse Silaselo errinesârdlugik aulartipakit Berêamut.

Tagvunga pigamik, Jûdit illiniarvingænnut itterpuk. Tâpkoa ajunginerôjut Tessalônikamiunit; oкautsillo illaliorpait кunnutuidlutik, uvlullo tamaita attuarpait кennerdlutik taimaingmangâta (Paulusib oкausingititut.)

Jûdille Tessalônikamiut tamattominga tussaumaleramik, кaivut, tagvanetauк Berêame inuit pikkablâtilugit. Kattangutigêlle tagva tuavidlutik Pauluse aulartipât, immânut ailerкovlugo, Silasele Timoteuselo tagvanêlerpuk sulle. Pau-

lusible kannilârtingita âpât Atênemut. Atênemêdlunele uttakkigame taipkungninga, illungertudlalerpok anernermigut, iglugasæksoarmiut tautukamigit, Gûdeungitunik angijomik nâlektut.

Illiniarvingmelo Jûdit, Gûdemiglo nâlektut okâlavigigalloarpait, niuvervingmelo uvlut tamaita tagvunga pijut. Filosôfille (illisimanersiortit) illangit akkerartorlutik okarput: kannekadlartok una kanok okausekarkâ? illangille okarivut: sorlo Gûdinik takkorngartanik okâlajomajok; kiglisiniarvingmullo âpât okarlutiglo: tukkisititaujungnaralloarpita ajokertûtsemik nutâmik ajokertûserijarnîk? Atênemiulle illûnatik, takkorngartattauk tagvanêtut, nutânik kissênik okausekaromavlutik tussaromavlutiglo kajungilâlaukput.

Paulusele kiglissiniarviub kerkane nangerpok okarlunelo: illipse angutit Atênemiôjose, tukkisilerpapse illûnaine okperluluadlarapse Gûdeungitunik. Tamâne arvertarama, tuksiarvise nautsertulaukpakka, Altârelo naipipara aglalik imâk: Gûdemut nellonartomut. Tuksiarvigijasse tâmna nellojase okautigivara mânna illipsingnut.

Gûde, sillaksoarmik pingortitsijok pinginiglo tamainik, Nâlegaugame kilangmullo nunamullo, kattimaviksoarne aggangnut sennamajune innekangilak. Inuit agganginuttauk kivgartortaujariakangilak, sumik ajoksartotut; nangminek tamaita inôtingmagit, anernekalertilaitalo, piksanginiglo tamainik tunnitjivigingmagit.

Inugasæksuillo kinguvângukattigêt tamaita pingortilaukpait aungmit attautsemit, nunaksoak

illûnât inuĸalertilugo, sivorngagullo issumasimatigivait nelliuningita sivitujariangit, ĸanorlo ĸanningitigijomut nunaĸariangit; Nâlekamik ĸenneriarĸovlugit, missigilermangârmitsuk, nagvarmangârmitsuglo; ungasingigalloarmattigut tâmapta; tâpsomane inôgapta aulavlutalo ipogut; taimaktauĸ oĸarivut Poêtit illangit illipsingnêtut: „Tâpsoma illagivâtigut.“

Tagva illaĸarapta Gûdemik, issumajuksaungilagut Gûdioniub adsigingmago inungoak Goldeojok, Silbereojorlônêt, ujaraujorlônêt, inub issumaminut sennajanga. Nelliutune inuit nellojôtillugit Gûdib kammangitsertulauĸpait; mânnale inuit illûnaita nunalingne tamaine ĸaĸĸialerĸovait; uvlormik taisimalaurame, sillaĸsoarmiunik idluarsaivlune erĸartuijomârvingminik angutikut piniarĸojamigut, illûnaita okpertitsomavlugit, toĸĸungajunit tuppaktinamiuk.

Toĸĸungajunit makkinermik tussaramik, illangit mittauteĸarput, illangille oĸarput: Tamattominga ama tussaromavaptigit. Paulusib tâva ĸemâkpait. Angutille illangita najugârivât, okpilerlutiglo; taipkoa illangat Dionisiuse, kiglissiniarpaktut illangat, arnarlo Damarisemik attelik; assingitalo illagivait.

---

1 Kor. 26—27. Kattangutikka, ĸaiĸojaumanise nautsertorsiuk: uviningmit illisimajut unnulungilát; pitsartujuttauk unnulunginivut; nâlegaujuttauĸ unnulunginivut ĸaiĸojaumajut. Sillaĸsuble inunginut sillaitsugijaujut Gûdib anne-

rivait, sillatojut kangusuktitsomagamigit: sillaksublo inunginut sangêtsugijaujut, Gûdib annerivait, pitsartujut kangusuktitsomavlugit.

---

50. Paulusib kellaksortauninganik Zesarêame.

Pauluse Asiame ingeravlune issumasimagame, Pentekostib uvlungane Jerusalemêtsomagame ajornangipat, Miletusemit tilliklerpok Efêsusemut, kaikovlugit illagêktut angajokângit. Tikkinamitsuglo okautivait: kaujimavapsinga, akkunapsingnêdlunga Nâlegak kivgartulaurapko angijomik nellopkotijunga, kugviolarmalo unnuktunik; kappiasuktitaularmalo Jûdinut, unangmiklertunut uvamnik. Kaujimavapsingalo angigutilaunginapse idluartomik sumiglônêt ajokertûtigijæksamnik illipsingnut, kattimatilluse iglupsingnelo. Jûdillo Grichillo okautilaukpakka, sâgiarkovlugit Gûdemut, okperkovlugillo Nâlegaptingnut Jêsuse Kristusemut.

Mânnalo ahâk, anernerme kellaksorsimajunga Jerusalemut aivunga, nellolarmalo, sumut taikane tikkitaulârmangarma. Tamattominga kissianik Anernek ajunginek kigligiutsingmat okarlune: Kellarutillo kappianarnerillo uttakkingmanga taikane. Tamakkoale tamaita Sivôragingilakka, inôseralo nangminek ivleringilara, kuviasuklunga nunamênera nâniaromavlugo.

Mânnalo ahâk, nellungilanga, kênara tækkoniarungnaerapsiuk illûnase arvertarvigilauκtakka oκâlavigijakkalo Gûdib nâlegauvianik. Tamanna pivlugo uvlome kigligiksarvigivapse, passitiksaκanginame illûnapse ause pitjutigilugo. Angigutilaunginapse, oκâlavlungale Gûdib perkojanginik tamainik.

Tagva mânna udjertoritse illipsingnik illagêktuniglo illûnainik, Anernerub ajoκertuijungortilaungmasse tâpkoninga, Gûdib illagêktitangit pairilugit aungminut pissiarilauκtangit.

Mânnalo κattangutikka, Gûdemut sapputijauκovapse, oκautsemullo saimarsautânik pitsartuneκartomut aglisiktitsungnarluse, tunnitjivigivluselo kingormgutijæksapsingnik ivjornaititaujomârtut illagivlugit.

Pauluse taimak oκarêrame, serκortulerpoκ tuksiarκattigilugillo tamaita. Illûnatik tâva κeavaksoadlalerput, Pauluselo κongasingagut erκilerpât kunnilâllo. Tamanna oκauseκ kiksautigiluarpât, kêname tækkojaujungnaerninganik oκarmet; umiaksoarmullo κannilârpât.

Pauluselo ingeraκattingillo Jerusalemut tikkinamik, κattangutinut tagvanêtunut illaliortauvut κuviasungnermut. Jakôbuselo angajoκâllo salutijarêlauramigit, Paulusib unipκautigilerpait tamaita malliktigêktidlugit Gûdib piniarlauκtangit nellojune, tâpsoma kivgartorninganut. Tamattominga tussaramik, Nâlegak nakorivât. Uvlulle 7 it nâkasalermatta, Judit Asiamit pijut

Pauluse takkovât kattimaviksoarme, sujungailijaujomajoĸ, inuillo illûnaita perajaluktidlarpait, Pauluse tiguvlugo, nipliadlarlutiglo: illipse angutit Israêlitiojose ikkajortigut! tagva inuk illûnâne ajoĸertuijoĸ kigliluktomik inukattiptingnik, perkojaniglo kattimaviksoarmiglo ôminga; Grichittauk ittertinivait kattimaviksoarmut, iglolo tâmna ivjornaitok ivjornartilauĸpâ.

Iglugasæĸsoarmiullo illûnatik aulajâdlaraulerput, inuillo tagvunga aĸpangerdlutik kattilerput; Paulusele tiguvât, tessigoalâllo kattimaviksoarmit; tagvainarlo upkuangit pallangaertaulerput. Toĸĸoniaromangmatsugle, sorsuktuksat angajoĸâviksoangata tussaumalerpait, Jerusalemiut illûnatik pikkablalermatta; tagvainarlo sorsuktuksat, angajoĸâllo hundertinut illagællugit aĸpangervigivait; tagva Pauluse annaulidlarungnaerpât.

Angajoĸaviksûble ĸellaumgujanut maggoinut ĸellaksortauĸolerpâ, appersularmelo kinaungmangât, sumiglo pilaungmangât? Inuille akkorngænne nipliadlartoĸalerpoĸ illanginik imâk, assinginik imâk; nâmaktomigle tukkisijungnanginamigit nippersoarnut, sorsuktuksat igloĸarvingænnut âtaukovâ; inugasaĸsuille kassêtoksôvlutik nipliadlarput: Pêrtaule! inôjuksaungilak una.

Angajoĸâviksublo apperivâ oĸarlunelo: oĸautinga: Rômiôvêt? oĸarporle: ahaila! inulernimnit Rômiovunga; Angajoĸâviksoarle tamattominga tussarame sivôralerpoĸ ĸellaksortauĸolauramiuk.

Uvlub aipangane tussaromamarilerame, sôg

passijaungmangât Judinut, kellarutjârtaukovâ, ajokertuijoksuillo kiglisiniartuksallo illûnaita kaikolerpait, Pauluse tâpkoa sângine akkiorkovlugo; sullitsangilarle, passiklertut tâpkoa miksekârnermik tussaromangimatta, angijomiglo pikkablâdlalermatta, angajokâviksoak sivôralerpok, Pauluse alliktortauniarasugællugo tâpkonunga; Sorsuktuksat attersârkovait aksârnigaukolâllo tâpkonangat tokkotaukonnago, pitilugolo sorsuktuksat iglokarvingænnut.

Uvluble aipangane unuame Nâlekab Pauluse sakkervigilugo mannigorpâ okautilugo: Pauluse mannigorit! sorlo Jerusaleme kigligiutsilauravit uvamnik, taimaktauk kigligiutsijariakarivotit Rômame.

Paulusib inôsinga pivlugo Jerusaleme nangianarpalliatuinarmat, Jûdit 40git angerkattigêlaungmatta aksorornermut tokkotsomavlugo, tagva angajokâviksub unuame aularudjaukovâ Zesarêamut, illagijauvlune Sorsuktuksanut 200 inut, Horsetalingnullo 70ginut, pittiksilingnullo 200inut; aglaillotauk Pauluse pivlugo neksartaukogivait attanerusermut Feliksemut. Attanerusiub aglait attuaramigit, Paulusemut okarpok: kiglisiniaromavagit, passiklertut illingnik tamaunga pingmikpatta: ittertitaukovâlo Herôdesib igloksoanganut kiglisiniarviojomut.

Uvlulle illangit nângmatta, Felikse tikkilerpok nulliane Drusilla Jûdiojok illagællugo, Pauluse tussaromavlugo okâlatillugo okpernermik Kristusemut. Paulusele okâlangmat idluarner,

miglo, ikliguktailinermiglo, erĸarttuijoĸaromârtomiglo, Felikse ĸoaĸsârpoĸ oĸarlunelo: mânna aularit, ullapingikuma ĸaiĸojomagivagit. Nerriukporletauĸ Paulusemut kênaujanik tunnitjivioniarasugællune aularkoguniuk; tamanna pivlugo ĸaiĸoĸattarpâ oĸauseĸarvigivlugo.

Jarigle magguk nângmanik, Festusib Felikse simmerpâ; Feliksible nertortaujomagame Jûdinut, Pauluse ĸellaksorsimatillugo ĸemâkpâ.

Festusele Feliksetut attanerusiolauĸpoĸ idluangitoĸ, taimaimat kiglisiniarvingme Jûdinut passiklertunut Paulusemik nertortaujomavlune Pauluse apperivâ: Jerusalemut pijomavêt? taikane erkartortaujomavlutit uvamnut?

Paulusele oĸarpoĸ: Attaniviksub kiglisiniarvingata sânganut pijuksauvunga, tagvane kiglisiniartaujariaĸarpunga, Jûdinut idluitomik pilaunginama, sorlo igvit nangmineĸ ĸaujimatsiaramga, tamanna pivlugo tâpkonunga tunnijaujungnangitunga; attanivingmut pijomavunga. Tagva Festuse kiovoĸ: Attanivingmut pijomagavit, attanivingmut piniarpotit.

Uvlut illangit nângmatta, attanek Agrippase Bernizelo Zesarêamut pivuk, Festuse tækkorngiordlugo. Festusible attanek unipĸaupâ Paulusemik ĸellaĸsorsimajomik, passijauninganiglo Jûdinut; tagva Agrippase Festusemut oĸarpoĸ, Angut tâmna nangmineĸ tussaromavara.

Tagva ĸaungmat Pauluse parngnanaersimavingmit aijauvoĸ; kattimajoĸsuillo sângine na-

ngerdlune oKâlavoK tâpkonunga Jêsuse Kristusemik, âniatitaujariaKarninganik sivorlioninganiglo makkitsomârtunit tokkungajunit, kigligiutjininganiglo Kaumajomik inungnut nellojunullo.

Taimagle nangminerminik akkiormat, Festuse nipperKortovlune oKarpoK: Pauluse, illisimaidlarpotit: illisimanivît sillaitipâtit. OKarporle: erdlingnartoK Festuse, issumaerutingilanga; oKarpungale oKautsinik okpernartunik sillatujuniglo.

Attanek Agrippase nangmineK tamakkoninga Kaujimangmat; tâpsomunga sivôrananga oKarpunga. Attanek Agrippase, nellautaijut okperivigît? Kaujimavagit, okperijatit. Agrippasele Paulusemut oKarpoK: kajumiktikasakparma Kristusemioniardlunga; Paulusele oKarpoK: taimaimangarpît taimaingimangarpîllônêt, Gûdib sângane tussûvunga, kissiviungitoK, illûnatigle uvlome tussartut uvamnik, uvaptun-ilerKovlugit, Kellarutikka makkoa kissêta pinagit.

Taimak oKalaungmat attanek nikkovipoK, attaneruserlo Bernizelo iksivaKattingillo; iglerterpullo oKarKattigêklutik: angut una toKKotaujutiksamik Kellaksortautiksamiglônêt pilaungilaK. Agrippasele Festusemut oKarpoK: angut una aularKojæksaulauKtogalloaK, attaniviksoarmut pijomalaungipát.

---

2 Kor. 4, 8. 9. Illûnâne kappiasuktitauvogut, sivôranatale; sivôragalloarpogut, annusingoratale; unangmijauvogut, Kemâdlaraunatale; ochotauvogut, nungutaunatale.

2 Kor. 1, 5. Sorlo uvagut Kristusib ânianganik angijomik illangiutititaumagapta, taimaĸtauĸ Kristusemut angiluartomik mannigortauniarpogut.

51. Paulusib umiaktorninganik nangianartomik. Tattamnartitsiniṅganik Maltame; tikkininganiglo Romamut.

Italiamulle umiaktortaunivut kajusimajutaungmat (Lukase ingeraĸattaujoĸ unipkarpoĸ), Pauluse assingillo ĸellaksorsimajut Zenturiomut, attaniviksûb sorsuktuksangita illangænnut, Juliusemik attelingmut pitipait.

Tâmna Juliuse Paulusemik pitsiadlarpoĸ; taimaimat Sidonemut pigapta, angervigivâ illanârijanginut itterninganik, nakkoĸsiĸovlugo tâpkonane.

Tagvangat allivarapta, Ziprusib senniagut umiaĸtorpogut, annore aggornarmat. Uvlullo unnuktut nâvlugit sukaitomik umiaĸtorlauĸârdluta Kikkertamut Kretamut, iglugasæĸsoaĸtalingmut Laseamik attelingnut tikkisinarpogut. Umiaĸtornerle mânna nangianalermat, Okkioĸ ĸannidlalermat, Paulusib kaiblarpait oĸautivlugillo: illipse angutit, umiaktorneĸ tamanna

nangianarasugilerpara; umiaĸsoarlo ussingillo kissêtaungitut, inôsivulletauĸ pivlugit.

Zenturiuble umiaĸsûb inua angajokârlo okperinersarivak Paulusib oĸausinginit; unnunersat tagva aularĸojilerput tagvangat, ôktoromavlutiglo Fenizemut okkêjartoromavlutik. Sunauva, annikitomik kingorngagut ullajujaĸsub tikkitâlâjub tikkipait, attuarnermik taijaujub. Umiaĸsoarlo pijaudlarmat, annorersoarmullo ajulerapta saptautituinalerpavut. Akkunaĸsoarmullo kappiasuktitaudlalerapta angijoĸsoarmik, uvlub aipangane umiaĸsoaĸ ussingiardlugo illanginik egiorĸarpait; uvluglo pingajuangne umiaĸsûb perĸutingit egiorkarpavut aggaptingnut; uvlunigle unnuktunik seĸĸineĸaranelo uvloriaĸangimat, akkunaĸsoarlo mikkingimat, inôsiptingnik kollalerpogut.

Kappiasuklutik nerrekamerungnaermattale, Pauluse akkorngænnit nikkovipoĸ oĸarlunelo: illipse angutit, nâlelaurupsinga Krêta ĸemângnago, nangianartub tikkinajalaungilâtigut assiojinatalo; mânnale ĸaiblarpapse, nangiarase, attauserlônêt toĸĸoniangimat, umiaĸsoaĸ kissime asserulârpoĸ: Unuame tamattomane Gûdib Engelinga sennimne nangilaungmat, oĸarlunelo: Pauluse nangiarnak, attaniviksub sânganut pititaujuksauvotit; ahâglo umiaĸtorĸ attitit tamaita Gûdib tunnilauĸpait illingnut. Taimaimat illipse angutit, sivôraniarase, Gûde okperigapĸo, taimaitsomârmat oĸautjauniptut.

Unualle 14ioningænne ĸetterartillugo Adriab immâĸsoangane umiaĸtortilluta, umiaĸtortut nuna tikkinasugivât. Nausairĸallo ningitinamit-

suk, ittininga 20 inik issakterpât; amalo 15 nik. Illimasuleramik ikkariniarnermingnik, kissaĸsuit sittamat umiaĸsub aĸĸoanit ningitipait immânut, ĸillanarlutiglo uvlub ĸaulerninganik.

Kaulermallo Paulusib nerreĸolerpait tamaita oĸautilugillo: nujaĸ attauserlônêt kattangniangilaĸ niaĸupsingnit; taimaglo oĸarêrame ĸaĸĸôjamik tigusivlune Gûde ĸujagivâ illûnatik tækkoanne, avgolâlo, nerrilerlunelo. Tagva illûnatik maksualerput nerrilermilutiglo; kâgungnaeramiglo umiaksoak okigligiarpât, kakkôjaksat immânut egidlugit. Uvagulle tamapta umiaĸtorĸattigêktogut 276 ôlauĸpogut.

Kaungmalle nuna illitaringilât, kangerdlugle tækkovât, sikjanga imnaungitok; tagvunga umiaĸsoaĸ uertsârtitsomalerpât, ajornangipat.

Sunaubvale ajornarpoĸ, umiaĸsoarle ikkaripoĸ, sivua tâva aporpoĸ, aulajungnaerlune, aĸĸoale maggit pitsartuninginut serkomitaulerpoĸ.

Tagva Sorsuktuksat kajusivut, ĸellaksorsimajut toĸĸotsomavlugit, tâpkoa neliallônêt puivjorlune ĸemâĸonnago. Zenturiuble agviarpait, taimailiorĸonnagit, Pauluse piulijomagamiuk; puivjorungnartut sivorliovlutik immânut missiklutik tikkinasuarĸovait nunamut; assingillo piulivlutik illangit sâtujanut, illangillo umiaĸsûb serkomakunginut. Taimailioramik illûnatik nunamut pivlutik piulijaulerput.

Piulijaulerapta tagva tussarpogut, ĸiĸĸertak Maltamik atteĸarmat. Maltamiulle mikkingitomik pitsiarpâtigut, ikkomamik ikkitsivlutik, sillaluĸsûb tikkingmattigut, ĸêujanalarmelo. Paulu-

sele akkerkunik kattersigame, illivlugillo ikkomamut, onarĸêjarnermut ĸuglugiaĸ saĸĸijârpoĸ nimardlortilunelo agganginut.

Maltamiulle tækkogamitsuk ĸuglugiaĸ agganginne nivingajoĸ, oĸarĸattigêkput: inuk una inuartôngmat nellonangilaĸ, ĸiglungnerub inôĸongimago, immâĸsoarmit piulijaugalloardlune. Kuglugiarle ikkomamut ĸepsaliktûtivâ idluitomut pijaunane.

Uttaĸĸilerpulle publerniarasugællugo, tagvainarlônêt toĸĸoniarasugællugo. Akkunille uttaĸĸivlugo, idluitomulle pijaungimat tækkogamitsuk, assianik issumaĸalerput, oĸalarmiglo: Gûdeojoĸ una.

Kikkertarmiulle angajokângat, Publiusemik attilik tamattoma erkâne nunaĸutteĸarpoĸ; tâpsoma illaliorpâtigut, illanâĸarlunelo sinniktarĸoâtigut uvlunik pingasunik. Publiusible atâtanga ĸannimalauĸpoĸ ôlingnartomut; tâpsomunga Pauluse itterpoĸ, tuksialarmelo Gûdemut, aggangminullo pattingmilugo âĸikpâ. Taimailingmago, oma assingit ĸannimajut ĸikkertamêtut ĸaigivuttauĸ, âĸiktaulerivullo. Tâpkoalo angijomik opigivâtigut; aularaptalo taĸĸoaĸsaptingnik tunnitjivigivâtigut.

Takkit pingasut nângmatta, umiaĸsoarmut Aleksandriamit pijomut aularpogut, ĸikkertame tamâne okkêlauĸtomut. Sirakusemullo (Siziliame) pigapta, tagvane pingasunik uvlivogut; tagvangallo avalakkapta, Regionemut (iglugasæĸsoarnut uivâlungmêtunut âne) pivogut; ĸaungmat ĸavangarnilermat uvlub aipangane Puteolimut

(iglugasæksuit Italiame) pivogut. Tagvane kattangutigênik naipitsivogut; tâpkonungalo uvlerkojauvogut uvlunik 7nik; tagvangallo nunakut Rômamut aularpogut.

Kattangutigêlle Rômiut tussaumaleramittigut, pachrearpâtigut, Appiferelo Tretaberelo (Stundinik 12nik kanningitigijok) tikkidlugo. Paulusib tækkogamigit, Gûde kujagivâ kuviasulilarmelo.

Rômamulle pigapta, Zenturiub kellaksorsimajut pitipait angajokâviksoarmut; Paulusele ingmigut perkojauvok, sorsuktuksamut attautsemut udjertortaukovlugo. Paulusele tussûdlarmat, Jûdit Rômamêtut tækkojomavlugit okâlavigijomavlugillo, tâpkoa angajokângita tagva uvlormik taivât; nelliutingmallo unnuktut pullarpât sinniktarviane; tâpkoninga ajokertuivlune okâlavok Gûdib nâlegauvianik, ajokertorlugillo Jêsusmik, Môsesib perkojanginit nellautaijunillo, uvlâmit unungmut. Illangille okauserijanginik okpilerput, illangille okpingilait.

Paulusela jaringnik maggungnik iglogijamine attartortaminêlaukpok, pullartinelo tamaita illaliorpait; Gûdib nâlegauvinganik okâlavlune; Nâlekamiglo Jêsusemik ajokertuivok (inungnik) sivôranane innertertaunanelo.

---

2 Tim. 2, 9. Kappiasuktitauvunga, kellaksugauvlunga aglât ajortullijotut; Gûdible okausingit kellaksugaungilát.

Img. 119, 50. Tamanna mannigornerivara

pattanganimne, oĸautsivît nakkoĸsitimanga.

Matt. 10, 42. Ukkoa mikkinerôjut illangænnik immertitsijok immermik niglinartomik, ahamarik oĸautivapse, akkêngaivioniangilaĸ.

52. Aglait hailigit siamartitauningænnik Apostelinut.

Aglangnut hailiginuungitoĸ, assinginulle unipkautjauvogut imâk: Apostel Pauluse Rômamêlauĸârdlune parnanaersortaujungnaeramegôg, illagêt sunatuinait nellipsarĸattarlaungmagit, piluartomik Asiame Mazedoniamelo, Okpertut nakkoĸsitiniardlugit. Ingeraningane tamattomane Kikkertamut Kretamut tikkigivoĸ, oĸautsit tussarnertut oĸâlatigivlugit Kretamiunut; angijomik sullivlune, unnuktut okpilermatta Paulusib oĸâlaninginik Jêsusemik Kristusemik. Taimaimat Tituse ĸemâkpâ tagvane, pairkserĸovlugo okpertunik tagvanetunik. Miletuse apĸotigilugo Efesusemut tikkipoĸ, Timoteuse ĸemâklugo tagvane. Efesusemêdlune aglaĸpoĸ Titusemut. Kattangutit Troaseme Korintemelo tækkolauramigit, okkêvoĸ Nikopoliseme, nuname Epiruseme. Jarib aipangane Italiakut Spanienemut pivoĸ, nunát nelliutome taipsomane illitarijaumajut ungardlerpângænnut, sorlo ajoĸertuijoĸsoaĸ Klemenze unipĸârlaungmat.

Mattoma kingorngagut Pauluse aipanganik parnanaersortaulerpoĸ, âtaulerlunelo Rômamut. Kellaksortaumaningata aipangane tamattomane aglalauĸpait aglait aipaingit Timoteusemut; sivorngane ingeraningine ĸellaksortauĸârtinane illagêktunut okpertunut sunatuinarnut aglalauĸpoĸ aglangnik, sulle Testamentetâme pigijaptingnik. Aglangit, nelliutune sunatuinarne aglalauĸtangit 13 ovut. Attaniviksoaĸ Nero attaniotillugo, Pauluse Rômame saviksoarmut niaĸoertauvoĸ.

Apostelib Pêtrusib ingeraningit illinganingillo ĸaujijaunginersauvut Paulusib illingalaungninginit. Oĸautsinik tussarnertunik oĸâlajartorlauĸpogôg piluartomik Pontuseme, Kappadoziamelo, Galaziamelo, Bitiniamelo. Tagvangat Babilonemut, iglugasæĸsoarnut angijunut, Jûdelingnut unnuktunik tikkipoĸ, kigligiudjivigijartorlugit Jêsusemik, Messiasemik idluartomik.

Babilonemit Rômamut pivoĸ, ajoĸertuivlune Jûdinik; Attaniviksuble Nerob toĸĸotauĸolugo kikkiaktortauĸovâ kejungmut senningajolingmut. Aglalauĸtangit illingatitaumavut illagêktunut taipkonunga, nellipsarvigilauĸtanginut Asiame, taipsomane angijomik unangmijaujunnut, kappiasuktitaujunullo; aglaktigut nakkoĸsititsomavlugit, okpernerme-sokkoserĸonnagit.

Jakôbuse angajuglek (Johannesib angajoa) Herôdesib, Agrippamik attipsagub toĸĸotauĸolauĸpâ saviksoarmut; Jakôbusele nukardlek Alfêusib erninga, Jarinik unnuktunik angajoĸângolauĸtoĸ illagêktunut Jerusalemêtunut, opigijaulauĸtorlo Jûdinut Kristusemiungitunut aglât,

ajoĸertuinerôjub Ananusib perĸojininga mallik-lugo ujarĸanut millorlugo toĸĸotauvoĸ, oggurijauvlune unnuktunut.

Apostelib Tômasib oĸautsinik tussarnertunik ajoĸertuijartorlauĸpogôg Mediame, Persiamelo; kingorlermiglo Indiame toĸĸotauvoĸ kigligiudsineĸ Jêsuse Kristusemik pivlugo.

Apostel Johannese, Zebedêusib erninga kissimetuak aksorornermut toĸĸotaulaungilaĸ. Akkunikassaĸ Jerusalemêlauĸârdlune, Maria, Jêsusib anânanga pattangaititane pivlugo, tâpsoma toĸkungata kingornganevallailune Asiamut mikkijomut ajoĸertuijartorpoĸ Gûdib nâlegauvinganik, Efesuseme piluartomik inneĸarlune.

Attanniviksub Domizianib Okpertut Kristusemiut unangmigamigit, Johannese pititauvoĸ Kikkertamut Patmosemut; ovanêdlune aglaĸpoĸ tækkotitaunermik. Attaniviksoak Nerva attaniotillugo ama utterĸojaulerivoĸ; tagva Efesuseme inôvlune, Jerusalemib asserortaumaningata akkunit kingorngane itoksovlune toĸĸovoĸ.

Assingitale Apostelit illinganerilauĸtanginik nâmaktomik ĸaujimatsiangigalloarpogut, nellonatsangilarle: Jêsusib perĸojanga malliklugo ailaungmatta sillaĸsoarmiunut, nunalingnut oĸauselingnullo sunatuinarnik, oĸautsit tussarnertut oĸâlatigijartorlugit tâpkonunga. Jarit 50 git nâlerĸârtinnagit, Kristuse nellonarungnaertitaulauĸpoĸ nunane illunaine, taipsomane illitarijaujune nellipsartauvaktunelo.

Sorlolo Apostelit hailigit Nâlekab perĸojininga oĸautsit tussarnertut siamartitauningat pi-

vlugo nâlelaungmatsuk, inôtsitik ivlerinago; taimak tâpsomatauк angersimanine nellagortilauкpâ tâpkonunga; nellagortitsainarpâlo sulle uvlome piminut, oкarlune: ahâk, uvlut tamaita najutsainarpapse, sillaкsub naggatânut.

Amalo oкarpoк: ahâk aggerniarpunga, akkiliutiksaralo neksarlugo, akkileriartorlugit illûnaita piniarninginik. — Amen illa! kailaurille Nâlegak Jêsuse!

Nâlegapta Jêsusib Kristusib saimaningata illagilittigut illûnata. Amen.

ESK 60

#985057686